

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

**EVALVACIJA IZOBRAŽEVALNE PONUDBE
FORMALNIH IN NEFORMALNIH IZOBRAŽEVALNIH
PROGRAMOV ZA BREZPOSELNE**

**ANDRAGOŠKI CENTER SLOVENIJE
Ljubljana, 2009**

EVALVACIJA IZOBRAŽEVALNE PONUDBE FORMALNIH IN NEFORMALNIH PROGRAMOV ZA BREZPOSELNE

Nosilec naloge: Andragoški center Slovenije

Vodja naloge: mag. Tanja Možina

Avtorice: mag. Tanja Možina, Sonja Klemenčič, mag. Zdenka Birman Forjanič, Petra Šmalcelj

Pri izpeljavi študije so sodelovale še: Jasmina Orešnik Cunja, Neda Đorđević, Karmen Rajar

Jezikovni pregled: besedilo ni lektorirano.

Kraj in čas izdaje: Ljubljana 2009

Izpeljavo študije je omogočilo Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

VSEBINA

1. UVOD	4
2. METODOLOGIJA.....	6
3. OBSEG IN STRUKTURA BREZPOSELNOSTI V SLOVENIJI	10
4. NAPOVEDI O POTREBAH PO ZNANJIH ZA RAZLIČNA DELOVNA MESTA V PRIHODNOSTI	44
5. PREGLED UKREPOV, POVEZANIH Z USMERJANJEM BREZPOSELNIH IN Z BREZPOSELNOSTJO OGROŽENIH V IZOBRAŽEVANJE IN SPOPOLNJEVANJE.....	62
6. ANALIZA USTREZNOSTI PONUDBE JAVNO-VELJAVNIH FORMALNIH IN NEFORMALNIH IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV Z VIDIKA POTREB PO IZOBRAŽEVANJU BREZPOSELNIH OSEB	115
7. POVZETEK UGOTOVITEV O USTREZNOSTI PONUDBE FORMALNIH IN NEFORMALNIH IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV ZA BREZPOSELNE TER PREDLOGI ZA NADALJNI RAZVOJ.....	189
8. LITERATURA IN VIRI	229
9. PRILOGE.....	232

1. UVOD

Na Andragoškem centru Slovenije se bolj ali manj aktivno ukvarjamo z vprašanji izobraževanja brezposelnih vse od svoje ustanovitve. Tako smo doslej spodbujali nastajanje novih izobraževalnih programov za brezposelne, usposabljali izvajalce za njihovo izvajanje, izvajali evalvacije nekaterih ukrepov, ki so bili uvedeni na nacionalni ravni za izobraževanje brezposelnih, izdajali strokovno literaturo s tega področja, organizirali problemske konference na to temo, tudi mednarodne. Naloga z naslovom Evalvacija izobraževalne ponudbe formalnih in neformalnih programov za brezposelne, katere rezultate predstavlja ta študija, tako predstavlja ponovno aktivno ukvarjanje s problematiko, s katero smo se v preteklosti že ukvarjali.

Glede na naraščajoče trende rasti brezposelnih in glede na to, da v zadnjih letih vprašanje brezposelnih ni bilo več tako pereče vprašanje kot v času po osamosvojitvi Slovenije, smo v letu 2009 presodili, da bi bilo potrebno tematiko izobraževanja in spopolnjevanja brezposelnih znova analizirati, tokrat z vidika novih okoliščin. V študiji smo zato najprej analizirali, kako se je gibala registrirana brezposelnost v Sloveniji v obdobju od 1991 do novembra 2009. V nadaljevanju pa smo se usmerili na gibanje števila in stopenj brezposelnih v obdobju od 2007 do prve polovice leta 2009, na nacionalni ravni in na regionalni ravni, kjer smo analizirali podatke posameznih območnih služb Republiškega zavoda RS za zaposlovanje. Še posebej so nas zanimali podatki o brezposelnih glede na njihovo stopnjo izobrazbe, spol in starost ter podatki o sklopih poklicne izobrazbe, v katere se uvrščajo brezposelni. Analizo smo opravili za raven Slovenije, v nadaljevanju pa prikazali primerjalne podatke za posamezne območne službe.

Da bi lahko v nadaljevanju analizo sedanje izobraževalne ponudbe za brezposelne ovrednotili iz različnih zornih kotov, smo v drugem delu študije proučili nekatere ocene in projekcije o potrebnih znanjih na trgu dela v prihodnosti. Pri tem smo se omejili na analizo in prikaz rezultatov študij, ki so jih v zadnjih letih opravili strokovnjaki v CEDEFOPU. Ob upoštevanju tega, da bi bilo potrebno za bolj poglobljeno analizo napovedi dogajanj na trgu dela v prihodnje, analizirati še druge vire, pa smo se v okviru možnosti, ki smo jih imeli pri pripravi te študije, naslonili na CEDEFOPOVE študije, saj menimo, da so dovolj celovite, da so nam lahko dale širši okvir, ki nam je bil v pomoč pri ovrednotenju izobraževalne ponudbe, ki smo jo opravili v nadaljevanju.

V naslednjem sklopu smo opravili analizo najpomembnejših usmeritev in ukrepov, ki so bili v zadnjem času sprejeti z namenom, da bi spodbujali, usmerjali ali celo zahtevali, da se brezposelni izobražujejo in spopolnjujejo. V analizo smo zajeli različne dokumente kot so resolucije, programi, zakoni, podzakonski predpisi, usmeritve, ukrepi ipd., ki so javno dostopni. Zajeli smo dokumente, ki veljajo za celotno državo, za vse panoge, za celoten trg dela; nismo pa proučevali morebitnih posamičnih ukrepov v posameznih sektorjih.

Vse analize, ki smo jih opravili do te točke, so nam služile, da smo si pripravili širši okvir, ki nam je v nadaljevanju služil za namene ovrednotenja analizirane izobraževalne ponudbe. V tem delu smo opravili analizo ponudbe javno-veljavnih formalnih ter neformalnih izobraževalnih programov, v katere se lahko vključujejo tudi brezposelni. Glede na dane možnosti, smo se tudi pri analizi izobraževalne ponudbe morali omejiti na določen sklop izobraževalne ponudbe, natančno, katero izobraževalno ponudbo smo analizirali, predstavljamo v poglavju o uporabljeni metodologiji in v uvodu sklopa, v katerem predstavljamo rezultate analize izobraževalne ponudbe. Pri analizi programske ponudbe smo si pomagali s Klasifikacijskim sistemom izobraževanja in usposabljanja (KLASIUS), ki je obvezen nacionalni standard pri evidentiranju, zbiranju, obdelovanju, analiziranju, posredovanju in izkazovanju statistično analitičnih podatkov. Izobraževalne programe, ki so bili predmet naše analize, smo razvrščali po klasifikaciji področij aktivnosti in izidov izobraževanja in usposabljanja (KLASIUS-P).

Ob koncu študije povzemamo glavne ugotovitve, do katerih smo prišli z analizo posameznih vsebinskih sklopov in dodajamo nekatere predloge in priporočila o nadaljnjem razvoju ukrepov ter izobraževalne ponudbe formalnega in neformalnega izobraževanja za brezposelne.

Preden vas povabimo k prebiranju študije, bi se radi posebej zahvalili zaposlenim Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, ki so nam ob pripravi študije pomagali s pripravo obsežnih baz podatkov o značilnostih brezposelnih, hkrati pa so nam v različnih fazah priprave študije posredovali dodatne informacije in pojasnila. Zahvaljujemo se tudi Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve, ki je nalogo vsebinsko podprlo in tudi finančno omogočilo njeno izpeljavo. Vsem, ki boste študijo prebrali in morebiti v njej zasledili podatke in informacije, za katere boste menili, da bi jih bilo potrebno še dodatno pojasniti, iz njih izpeljati še drugačne interpretacije, predloge in priporočila za razvoj tega področja v prihodnje, velja povabilo, da se nam oglasite, veseli bomo vaših odzivov. Predvsem pa upamo, da bodo rezultati, ki jih prikazujemo v študiji, vse tiste, ki se pri svojem delu srečujemo tudi s tematiko razvoja izobraževalne ponudbe za brezposelne, prepričali o potrebi po razvojnem delu na tem področju ter prispevali k udejanjanju tega razvoja v prihodnje.

Projektna skupina

2. METODOLOGIJA

V tem delu prikazujemo metodologijo, ki smo jo uporabili pri pripravi študije. Pri snovanju naloge smo izhajali iz družbeno ekonomskih okoliščin, v katerih se Slovenija, tako kot tudi preostali svet nahaja v tem času. V obdobju, ko smo evalvacijsko študijo zasnovali se je namreč že začelo nakazovati, da bo zaradi recesije in težavnih razmer v gospodarstvu rast brezposelnih v letu 2009 skokovito narasla. Upoštevajoč, da je vključevanje brezposelnih v različne oblike usposabljanja in izobraževanja en izmed pomembnih instrumentov, ki lahko prispeva k rezreševanju problematike brezposelnih, smo v študiji želeli proučiti, kako smo na področju izobraževanja odraslih na takšne razmere pripravljeni z različno izobraževalno ponudbo za brezposelne.

Temeljni namen in cilji

V evalvacijski študiji smo opredelili naslednje cilje:

- analizirati izobraževalno ponudbo formalnih in neformalnih programov za brezposelne v celotni državi,
- ovrednotiti izobraževalno ponudbo formalnih in neformalnih programov za brezposelne z vidika regionalne razpršenosti, regionalne usklajenosti glede na obseg brezposelnih v regijah, z vidika usklajenosti glede na različne ciljne skupine brezposelnih in z vidika razvojnih načrtov regij in države,
- opredeliti načine spodbujanja razvoja ustrezne programske ponudbe za brezposelne.

Vsebinski sklopi in evalvacijska vprašanja

Temeljne vsebinske sklope in evalvacijska vprašanja smo zasnovali tako, da bi z njihovo pomočjo izobraževalno ponudbo za brezposelne ovrednotili iz različnih zornih kotov. Opredelili smo temeljne vsebinske sklope in njim pripadajoča evalvacijska vprašanja.

Preglednica 1: **Temeljni vsebinski sklopi in evalvacijska vprašanja**

	VSEBINSKI SKLOP	EVALVACIJSKA VPRAŠANJA
1	OBSEG IN STRUKTURA BREZPOSELNIH V SLOVENIJI	Kakšen je obseg brezposelnih v Sloveniji? Kakšna je struktura brezposelnih v Sloveniji?
2	NAPOVEDI O POTREBAH PO ZNANJIH ZA RAZLIČNA DELOVNA MESTA V PRIHODNOSTI	Kakšne so ocene o znanjih za potrebe trga dela v prihodnosti?
3	UKREPI, POVEZANI Z USMERJANJEM BREZPOSELNIH IN Z BREZPOSELNOSTJO OGROŽENIH V IZOBRAŽEVANJE IN SPOPOLNJEVANJE	Ali usmeritve in ukrepi, ki so bili v zadnjem času sprejeti na nacionalni ravni omogočajo vključevanje različnih ciljnih skupin v izobraževanje in usposabljanje?
4	USTREZNOST PONUDBE FORMALNIH (JAVNO-VELJAVNIH) IN NEFORMALNIH IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV Z VIDIKA IZOBRAŽEVANJA BREZPOSELNIH	Kakšna je ponudba javno-veljavnih izobraževalnih programov z vidika novih potreb po izobraževanju brezposelnih oseb? Kakšna je ponudba neformalnih izobraževalnih programov z vidika novih potreb po izobraževanju brezposelnih oseb?

Izobraževalna ponudba za brezposelne, ki je bila predmet analize

Glede na dane možnosti, smo se pri analizi izobraževalne ponudbe morali omejiti na določen sklop izobraževalne ponudbe. Tako smo se odločili, da bomo v tej fazi na področju javno-veljavnega formalnega izobraževanja analizirali izobraževalno ponudbo, ki je umeščena v Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010, v katerem so predstavljeni javno-veljavni izobraževalni programi, ki jih izvajajo izobraževalne organizacije za izobraževanje odraslih v skladu s Pravilnikom o razpisu za vpis in izvedbi vpisa v izobraževanje odraslih (Ur. l. RS, št. 82/98) s področja javno-veljavnega formalnega in neformalnega izobraževanja. Gre za javno-veljavne izobraževalne programe, ki niso oblikovani posebej za brezposelne, vendar se brezposelni lahko vanje vključujejo, zato jih lahko štejejo tudi kot izobraževalno ponudbo za brezposelne. V razpis so večinoma vključeni javno-veljavni programi s področja srednješolskega poklicnega in strokovnega ter splošnega izobraževanja ter nekateri neformalni javno-veljavni programi (npr. programi UŽU, jezikovni programi). Seveda pa ob tem velja upoštevati, da to ni vsa ponudba javno veljavnih programov za brezposelne. Ob drugih priložnostih bi bilo smiselno opraviti tudi analizo javno-veljavnih programov višješolskega strokovnega izobraževanja, ki so tudi zanimivi za brezposelne, ki so si že pridobili srednješolsko izobrazbo. Podobno velja za javno-

veljavne programe visokošolskega strokovnega izobraževanja in univerzitetnega izobraževanja.

Tudi pri analizi ponudbe neformalnih izobraževalnih programov smo morali področje zamejiti in sicer je bil v tem sklopu predmet naše analize Razpis Oddaja javnega naročila »institucionalno usposabljanje in priprave na nacionalne poklicne kvalifikacije« za obdobje 2009-2015, ki ga je v letu 2009 objavil Zavod RS za zaposlovanje. Na razpis so se lahko prijavi ponudniki izobraževalnih programov po posameznih območnih službah Zavoda RS za zaposlovanje, ki izvajajo programe institucionalnega usposabljanja in/ali priprave na nacionalne poklicne kvalifikacije. Ob tem velja upoštevati, da obstaja še druga ponudba neformalnega izobraževanja in usposabljanja, v katero bi se (ali so se že doslej) vključevali tudi brezposelni. (npr. ponudba, ki jo lahko najdemo v Pregledu ponudbe izobraževanja odraslih, ki ga vsako leto na svojih spletnih straneh objavi Andragoški center in v kateri so zbrani tudi programi neformalnega izobraževanja, ki jih ponujajo različni izvajalci izobraževanja odraslih, kjer najpogosteje kot ciljno skupino, ki so jim ti programi namenjeni, zapišejo tudi brezposelne; ali pa ponudba raznovrstnih neformalnih izobraževalnih programov, ki jih vsebuje Katalog aktivne politike zaposlovanja in so namenjeni prav brezposelnim kot so npr. delavnice Moja kariera – moja odločitev, Veščine iskanja zaposlitev ipd.). V našo analizo tudi nismo vključili morebitnih drugih neformalnih programov, ki jih izpeljujejo neposredno območne službe zavoda za zaposlovanje idr. Na analizo omenjenega razpisa smo se osredotočili, ker gre za aktualni razpis, usmerjen v dolgoročno obdobje od 2009 do 2015 in je namenjen prav ciljni skupini brezposelnih.

Metode, uporabljene pri analizi podatkov

Analizo in ovrednotenje podatkov in informacij smo opravili s pomočjo metode analize dokumentacije. Ker gre pri uporabi metode analize dokumentacije za sistematičen postopek, ki nam omogoča, da v evalvaciji pridobivamo, interpretiramo in ovrednotimo podatke in informacije, pridobljene iz različnih pisnih, lahko pa tudi drugih virov, se je metoda izkazala kot ustrezna za uporabo v namene naše evalvacijske študije. Izhajajoč iz temeljnih ciljev študije, smo pri posameznem vsebinskem sklopu opredelili osnovne indikatorje, ki so nam služili pri analizi posameznih dokumentov in njihovem ovrednotenju. Ta vsebinska izhodišča oz. indikatorje podrobneje predstavljamo v uvodu posameznega poglavja.

Kot smo že omenili v uvodu študije, smo si pri analizi programske ponudbe pomagali s Klasifikacijskim sistemom izobraževanja in usposabljanja (KLASIUS), ki je obvezen nacionalni standard pri evidentiranju, zbiranju, obdelovanju, analiziranju, posredovanju in izkazovanju statistično analitičnih podatkov¹. Izobraževalne

---

¹ Uporablja se za razvrščanje aktivnosti in izidov izobraževanja in usposabljanja v uradnih in drugih administrativnih zbirkah podatkov, v statističnih raziskovanjih in statističnih registrih in v svoji sedanjosti

programe, ki so bili predmet analize smo razvrščali po klasifikaciji področij aktivnosti in izidov izobraževanja in usposabljanja (KLASIUS-P). Le ta razvršča izobraževanje glede na njegovo predmetno specifično značilnost oziroma vsebino. Klasifikacija temelji na mednarodni klasifikaciji izobraževanja, zato so kategorije KLASIUS-P s tega vidika mednarodno primerljive vključno do tretje klasifikacijske ravni (Vir: Struktura in opisi kategorij KLASIUS-P 2009). Hierarhično oblikovane klasifikacijske skupine oz. kategorije posameznih področij podrobneje prikazujemo v prilogi 1.

---

obliki obsega dva podsistema: (1) klasifikacijo vrst aktivnosti in izidov izobraževanja in usposabljanja (KLASIUS-SRV) in (2) klasifikacijo področij aktivnosti in izidov izobraževanja in usposabljanja (KLASIUS-P) (Vir: Struktura in opisi kategorij KLASIUS-P 2009).

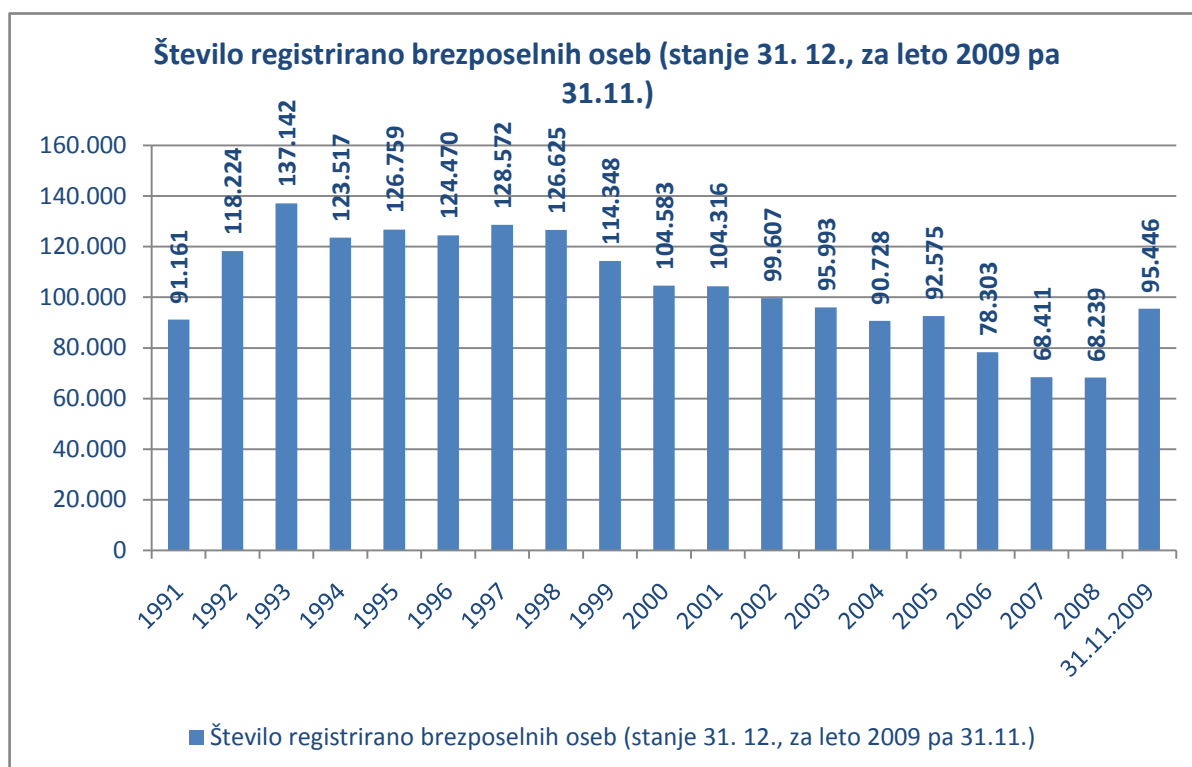
3. OBSEG IN STRUKTURA BREZPOSELNOSTI V SLOVENIJI

V tem delu predstavljamo analizo podatkov o številu in značilnostih brezposelnih. Analizirali smo predvsem podatke, za katere je pomembno, da jih poznamo, ko analiziramo ustreznost izobraževalne ponudbe zanje. V tokratno analizo smo poleg nekaterih temeljnih podatkov o številu in stopnjah brezposelnih za raven Slovenije in raven posameznih območnih služb Zavoda RS za zaposlovanje, vključili predvsem analizo brezposelnih glede na njihovo izobrazbo, starost in spol. Pri tistih brezposelnih, ki že imajo različno poklicno oz. strokovno izobrazbo, pa nas je tudi zanimalo iz katerih skupin poklicne izobrazbe prihajajo v brezposelnost.

Gibanje registrirane brezposelnosti v Sloveniji od leta 1991 do oktobra 2009

Najprej prikazujemo gibanje števila brezposelnih za daljše časovne obdobje in sicer od leta 1991 do novembra leta 2009. Prikazani so podatki o številu brezposelnih na dan 31.12., razen za leto 2009, ko je prikazan podatek za 31.11.2009 (glej tudi prilogo 2).

Slika 1: **Gibanje registrirane brezposelnosti od leta 1991 do novembra 2009**

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

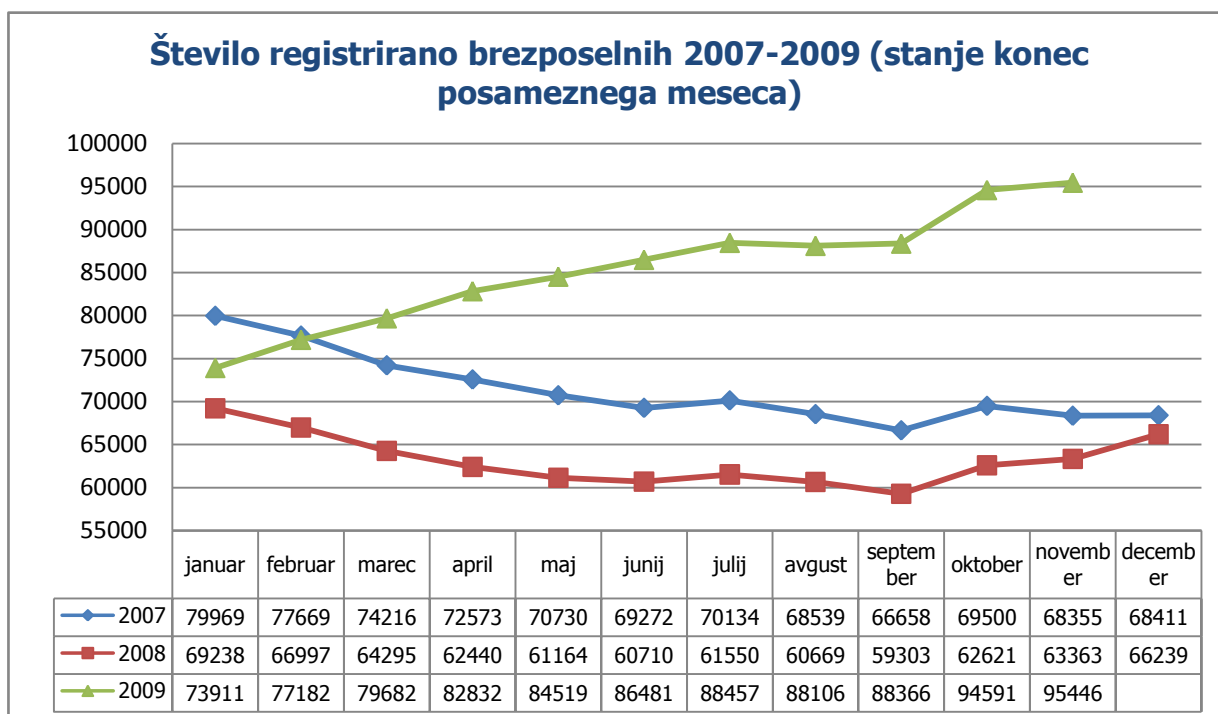
<http://www.ess.gov.si/slo/Dejavnost/StatistichniPodatki/Kazalci/GibanjeRegBP.htm>

http://www.ess.gov.si/slo/Dejavnost/StatistichniPodatki/statistichni_podatki.htm

Kot je razvidno iz zgornje slike, se je število brezposelnih po letu 1991, ko se je Slovenija osamosvojila od nekdanje Jugoslavije in postala samostojna država, strmo povečevalo, leta 1998 smo dosegli število 125.625 brezposelnih. Drastično in hitro povečanje števila brezposelnih je bilo v letih po osamosvojitvi v veliki meri posledica izgube jugoslovanskega trga, kar je povzročilo propad nekaterih velikih industrijskih podjetij oz. potrebo po njihovem prestrukturiranju oz. angažiranju v iskanju novih, tujih trgov. Posledice gotovo lahko pripisujemo tudi prehodu na tržno gospodarstvo, ki se povezuje s ponudbo in povpraševanjem na trgu dela. Po tem težavnem obdobju vzpostavljanja nove države in prestrukturiranja gospodarstva, pa je po letu 1999 število brezposelnih pričelo upadati, leta 2008 smo beležili 68.411 brezposelnih.

V letu 2008 se je Slovenija, tako kot vse druge države v Evropi in po svetu soočila z ekonomsko krizo svetovnih razsežnosti. Kot pokaže naslednja slika, se je kmalu v začetku leta 2009 to pričelo vedno bolj poznati tudi na trgu dela, število brezposelnih je pričelo ponovno naraščati, a če je bilo za prvo polovico leta 2009 to naraščanje še zmerno, pa podatek za november 2009, ko je bilo na Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje prijavljenih že 95.446 brezposelnih, že kaže na to, da se bodo črnoglede napovedi iz začetka leta, namreč, da naj bi se do konca leta 2009 število brezposelnih povzpelo na 100.000, zares uresničile. Takšno število brezposelnih pa za majhno državo, kot je Slovenija, gotovo ni več zanemarljivo in zahteva hitre in učinkovite ukrepe.

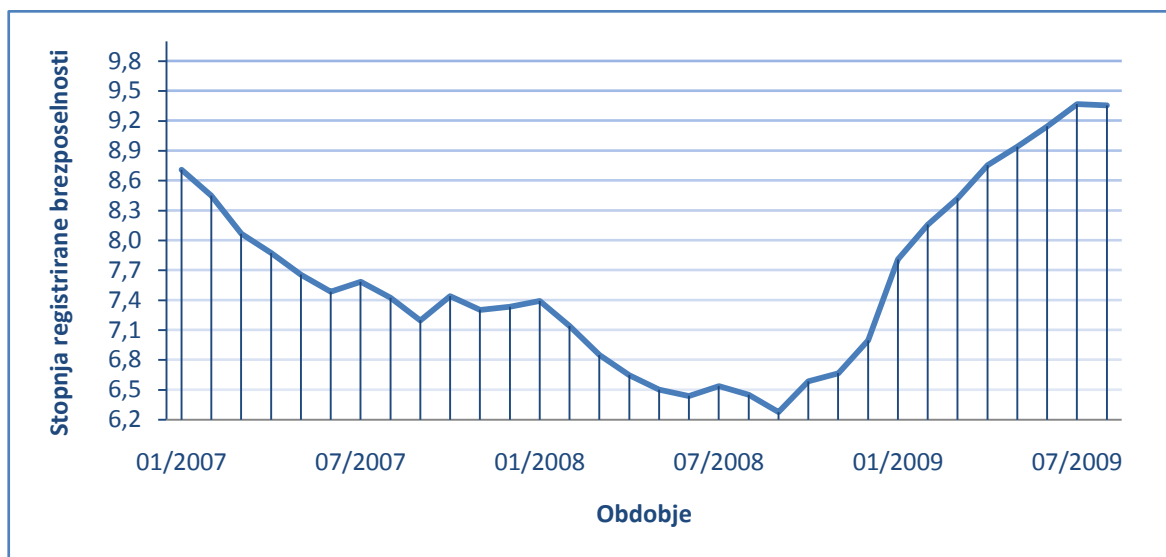
Slika 2: **Število brezposelnih za Slovenijo za obdobje od 2007 do november 2009 – po mesecih** (stanje konec posameznega meseca)

Vir: Zavod RS za zaposlovanje, Statistični urad RS

Iz naslednje slike je razvidno, kako se je v obdobju od leta 2007 do avgusta 2009 gibal stopnja rasti registrirane brezposelnosti (glej tudi prilogo 3).

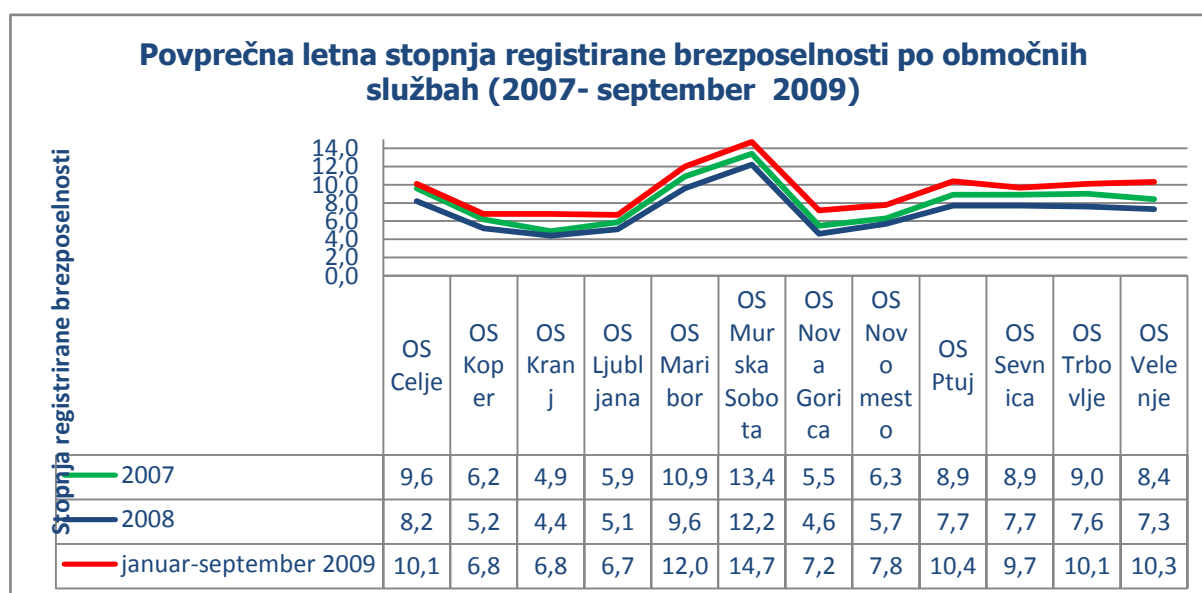
Slika 3: **Stopnja registrirane brezposelnosti za obdobje 1/2007 do 8/2009**

Vir: Zavod RS za zaposlovanje, Statistični urad RS

Vpogled v mesečne stopnje rasti potrjuje strmi narast števila brezposelnosti v prvi polovici leta 2009 za raven Slovenije. Da bi pridobili vpogled v dogajanje na regionalni oz. lokalni ravni, smo v nadaljevanju analizirali povprečno letno stopnjo registrirane brezposelnosti po območnih službah Zavoda RS za zaposlovanje in sicer za obdobje 2007 - november 2009 (glej tudi prilogo 4).

Slika 4: **Povprečna letna stopnja registrirane brezposelnosti po območnih službah (2007- september 2009)**

Vir: Zavod RS za zaposlovanje, Statistični urad RS

Kot lahko vidimo iz slike, najvišje stopnje rasti v obravnavanem obdobju beležimo v **območni službi Murska Sobota** in **območni službi Maribor**. Če upoštevamo, da so zadnji podatki, ki smo jih vključili v obravnavano analizo, iz septembra 2009, lahko ob poznavanju dogajanj povezanih s situacijo delavcev in delavk v Muri, pričakujemo do konca leta 2009 v območni službi Murska Sobota še precej slabšo situacijo.

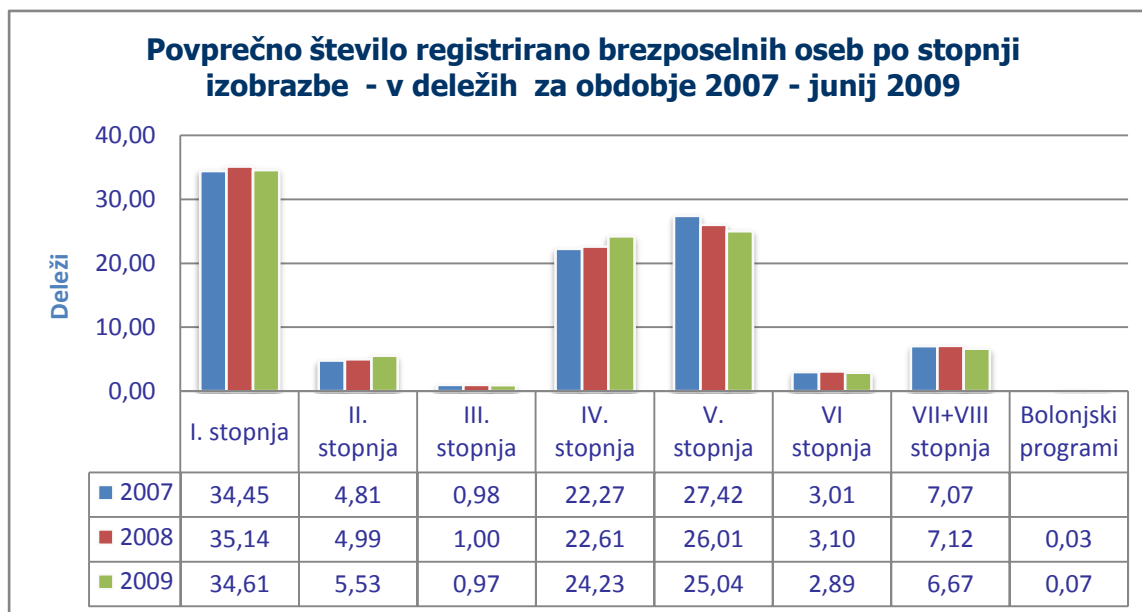
A poleg podatkov, ki kažejo na območne službe z najvišjimi stopnjami rasti, moramo pozornost usmeriti tudi na nekatere območne službe, kjer se kaže velik porast števila brezposelnih in stopenj rasti registriranih brezposelnih v letu 2009. Iz slike je takšen porast razviden npr. v **območni službi Kranj** (iz 4,4 v letu 2008 na 6,8 za obdobje januar-september 2009), **območni službi Nova Gorica** (iz 4,6 v letu 2008 na 7,2 za obdobje januar-september 2009), **območni službi Novo mesto** (iz 5,7 v letu 2008 na 7,8 za obdobje januar-september 2009), **območni službi Ptuj** (iz 7,7 v letu 2008 na 10,4 za obdobje januar-september 2009), **območni službi Trbovlje** (iz 7,6 v letu 2008 na 10,1 za obdobje januar-september 2009), **območni službi Velenje** (iz 7,3 v letu 2008 na 10,3 za obdobje januar-september 2009).

Gibanje povprečne registrirane brezposelnosti v Sloveniji glede na stopnjo izobrazbe in spol

Izhajajoč iz te osnovne slike o rasti števila in stopenj rasti registrirano brezposelnih v obdobju 2007 – september ter oktober in november 2009, ki pokaže na drastično in hitro večanje števila brezposelnih v letu 2009, smo v nadaljevanju prikazano ciljno skupino analizirali glede na njihovo stopnjo izobrazbe².

---

² Če smo osnovne podatke o številu brezposelnih prikazovali za obdobje od 2007 do novembra 2009, pa bomo v nadaljevanju podatke o izobrazbi v povezavi s starostjo in spolom brezposelnih prikazovali za obdobje od 2007 do junija 2009. Za križane podatke glede na izobrazbo, starost in spol smo morali namreč Zavod RS za zaposlovanje prositi posebej, saj tovrstne obdelave presegajo temeljne standardizirane podatke, ki jih Zavod mesečno in letno javno objavlja, še posebej to velja za podatke na ravni območnih služb. Da smo lahko tovrstne podatke ustrezno pripravili in analizirali, smo zato skupaj z Zavodom za zaposlovanje potrebovali nekaj časa, zato smo se določili, da v tokratno analizo zajamemo podatke s prve polovice leta 2009. Seveda pa bi bilo smiselno, glede na drastičen narast števila brezposelnih v drugi polovici leta 2009, podobno analizo opraviti tudi v prvi polovici leta 2010.

Slika 5: **Povprečno število registrirano brezposelnih oseb po stopnji izobrazbe v deležih za obdobje od 2007 do junij 2009 – Slovenija**

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Povprečno letno število brezposelnih: 2007: 71.336; 2008: 63.216; januar – junij 2009: 80.768

Kot pokaže zgornja slika, je na ravni Slovenije med brezposelnimi v obravnavanem obdobju največ takšnih, ki imajo prvo stopnjo izobrazbe³. To ni presenetljivo, vemo, da so prav posamezniki brez izobrazbe oz. brez vsaj najnižjih ravni poklicne izobrazbe tisti, ki so najbolj ranljivi na trgu dela, oz. jih je potrebno kot prioritete rizične skupine še bolj resno obravnavati in za razreševanje njihovega položaja iskati ustrezne rešitve v obdobjih ekonomske in gospodarske recesije, v katerem se nahajamo.

To, na kar moramo biti tudi še posebej pozorni, pa so podatki o ne zanemarljivem deležu brezposelnih, ki že imajo IV. oz. V. stopnjo izobrazbe. V prvi polovici leta 2009 je bilo npr. povprečno registrirano brezposelnih s IV. stopnjo izobrazbe (srednje poklicno izobraževanje) 19.568 (24,23 odstotke), tistih s V. stopnjo izobrazbe (gimnazijsko izobraževanje, srednje poklicno tehnično izobraževanje oz. drugo

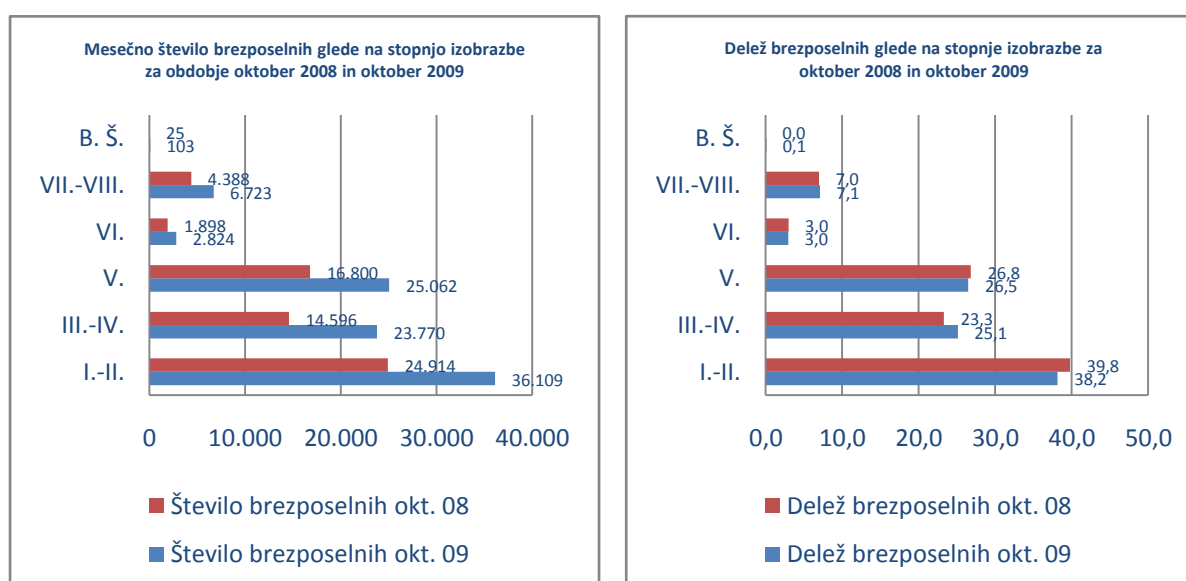
³ Za učinkovito šifriranje podatka po stopnjah in nazivih poklicne in strokovne izobrazbe v evidencah Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, se uporablja Šifrant poklice oz. strokovne izobrazbe. <http://www.ess.gov.si/slo/Dejavnost/ZaDelodajalce/SifPoklStrokIzo/Uvod.htm>. Ko so v okviru reforme izobraževalnega sistema v devetdesetih letih nastale nove stopnje izobraževanja, ki jih pretekli sistem ni poznal, je bilo potrebno stopnje reformiranega izobraževalnega sistema razvrstiti v obstoječe stopnje Šifranta. Pregled tovrstne razvrstitve je prikazan v prilogi (5). Na tem mestu pa za lažje razumevanje podatkov navajamo sedanjo opredelitev stopenj izobraževanja: I. in II. stopnja: osnovnošolsko izobraževanje; III. nižje poklicno izobraževanje, IV. srednje poklicno izobraževanje, V. gimnazijsko izobraževanje, srednje poklicno-tehniško izobraževanje, srednje tehniško oz. drugo strokovno izobraževanje, VI. višješolsko izobraževanje, VII. visoko strokovno izobraževanje, univerzitetno dodiplomsko izobraževanje, magistrerij, VIII. doktorat.

strokovno izobraževanje) 20.223 (25,04 odstotke). Natančnejši podatki so prikazani v prilogi 6.

Ko razmišljamo o tem, kako lahko z morebitno izobraževalno dejavnostjo pomagamo pri izboljševanju položaja na trgu dela tistim brezposelnim, ki že imajo poklicno in strokovno izobrazbo, bodo rešitve, ki jih bomo iskali, morale biti drugačne kot bo to pri brezposelnih, ki so še brez poklicne izobrazbe. Tovrstne podatke velja premisliti tudi, ko razmišljamo o strateških pristopih vključevanja brezposelnih v izobraževanje. Tu postane ključnega pomena povezava med obstoječo oz. izobraževalno ponudbo, ki jo je še potrebno razvijati in potrebami na trgu dela. Prav s tega vidika, si bomo v nadaljevanju ogledali tudi podatke o tem, v katere sklope poklicne izobrazbe se umeščajo brezposelni, ki že imajo poklicno in strokovno izobrazbo. Na tem mestu pa opozorimo še na podatke o deležih brezposelnih, ki že imajo VII. in VIII. raven izobrazbe. Gre za visoko izobražene ljudi, ki pa temu navkljub ostajajo zunaj zaposlitve.

Glede na to, da se prav v drugi polovici leta 2009 situacija na trgu dela zelo hitro spreminja, s tem pa tudi število brezposelnih, mi pa smo doslej pokazali povprečno število registrirane brezposelnosti v letu 2009 le za obdobje prve polovice leta, si pred tem pogledjmo še mesečno število brezposelnih po stopnjah izobrazbe za oktober 2009 ter primerjavo mesečnega števila brezposelnih z oktobrom 2008. Ker v tem primeru prikazujemo standardizirane podatke, ki jih Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje objavlja mesečno, so podatki za nekatere stopnje izobrazbe (npr. I. in II. ter II. in IV.) združeni.

Slika 6: Mesečno število in delež brezposelnih glede na stopnjo izobrazbe, oktober 2008 - oktober 2009

Vir: Republiški zavod za zaposlovanje

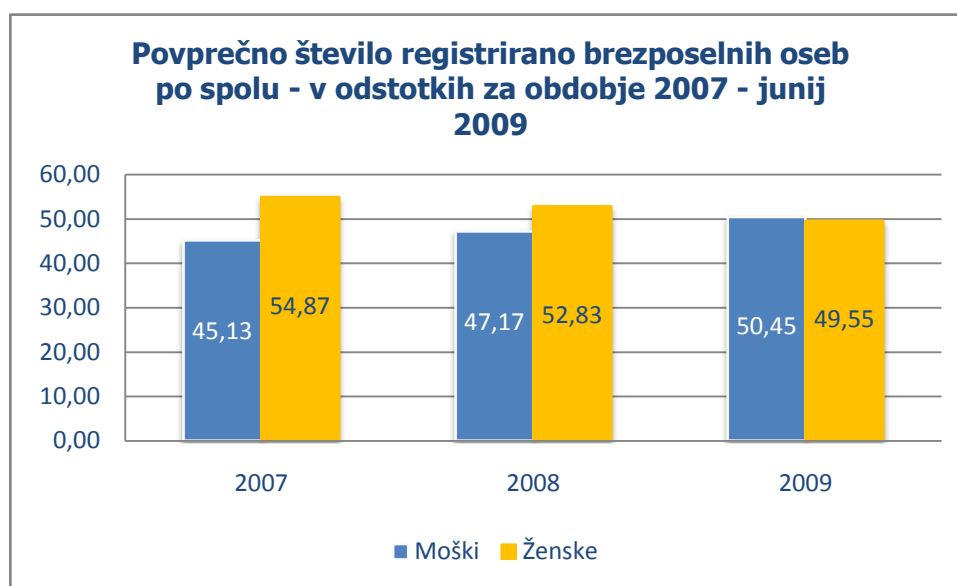
<http://www.ess.gov.si/slo/Dejavnost/StatistichniPodatki/MesecneInformacije/MesecneInformacije.htm>

Podatki na mesečni ravni pokažejo na precejšnji porast števila brezposelnih v oktobru leta 2009 glede na oktober 2008, posebej v skupinah brezposelnih s I in II., III. in IV. ter V. stopnjo izobrazbe. Zaznati pa je porast tudi pri VI. in VII. in VIII. stopnji.

V nadaljevanju bomo opravili še analizo brezposelnih glede na stopnjo izobrazbe in glede na njihovo starost, ki nam bo morda pomagala bolje razumeti že prikazane podatke.

Še pred tem pa si oglejmo podatke brezposelnih po spolu. Kot pokažejo podatki, je za raven celotne Slovenije porazdelitev brezposelnih po spolu kar enakomerna. Na letni ravni je sicer zaznati nekoliko večji delež žensk kot moških med brezposelnimi, a razlike niso velike. V nadaljevanju nas bo zanimalo, če je delež podoben tudi znotraj stopenj izobrazbe, oz. ali prihaja do morebitnih razlik.

Slika 7: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb po spolu v deležih za obdobje od 2007 do junij 2009 – Slovenija

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Povprečno letno število brezposelnih: 2007: 71.336; 2008: 63.216; januar – junij 2009: 80.768

Gibanje povprečne registrirano brezposelnih s I., IV., V. ter VII. in VIII. stopnjo izobrazbe glede na starost in spol – raven Slovenije

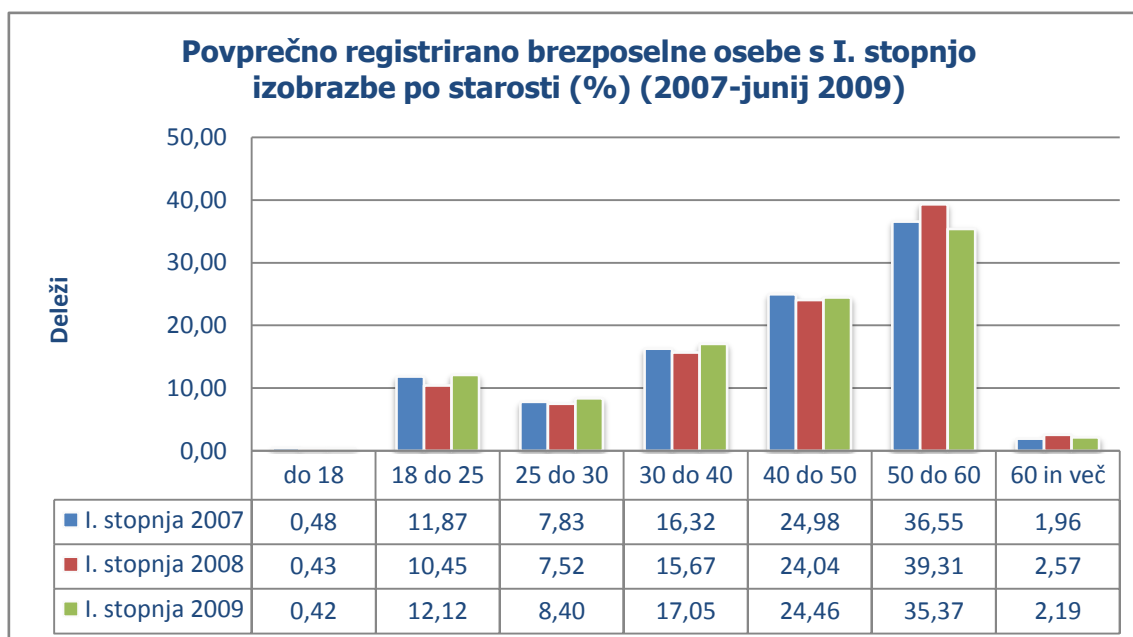
V nadaljevanju nas je še posebej pri tistih stopnjah izobrazbe, v katerih so deleži povprečno registrirano brezposelnih najvišji (to so: I., IV., V. ter VII. in VIII. stopnja) zanimalo, kako so znotraj posameznih stopenj na ravni Slovenije brezposelni porazdeljeni glede na njihovo starost. Ko razmišljamo o vključevanju brezposelnih v

izobraževanje, je namreč prav podatek o njihovi starosti, v povezavi s podatkom o njihovi že doseženi izobrazbi, ključnega pomena. Če bomo imeli brezposelnega s I. stopnjo izobrazbe, v starostnem razredu med 50. in 60. let, bo zanj gotovo potreben drugačen premislek kot npr. v primeru, ko bo isto stopnjo izobrazbe imel brezposelni, v starostnem razredu od 18. do 25 let. Podobno npr. lahko razmišljamo pri brezposelnih z višjimi stopnjami izobrazbe. Kaj storiti v primeru kot je npr. v sedanjem času zelo aktualen primer delavk iz Mure, ki bodo npr. stare med 50. in 60. let, bodo že imele IV. stopnjo izobrazbe in bodo zaradi stečaja Mure postale brezposelne? In ali bomo enako ukrepali v primeru delavk iz Mure, ki bodo imele enako stopnjo izobrazbe, vendar bodo stare 25 ali 30 let? Kakšne možnosti imamo, da enim in drugim pomagamo, da se vrnejo na trg dela s pomočjo izobraževanja? S teh in še drugih vidikov je pomembno poznavanje podrobnejših podatkov o značilnosti brezposelnih.

V naslednji sliki so prikazani podatki o brezposelnih s I. stopnjo izobrazbe, glede na njihovo starost (podrobnejše podatke glej v prilogi 7).

Slika 8: **Povprečno število registrirano brezposelnih oseb s I. stopnjo izobrazbe po starosti v deležih za obdobje od 2007 do junij 2009 – Slovenija**

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Povprečno letno število brezposelnih s I. stopnjo izobrazbe: 2007: 24.573; 2008: 22.213; januar – junij 2009: 27.951

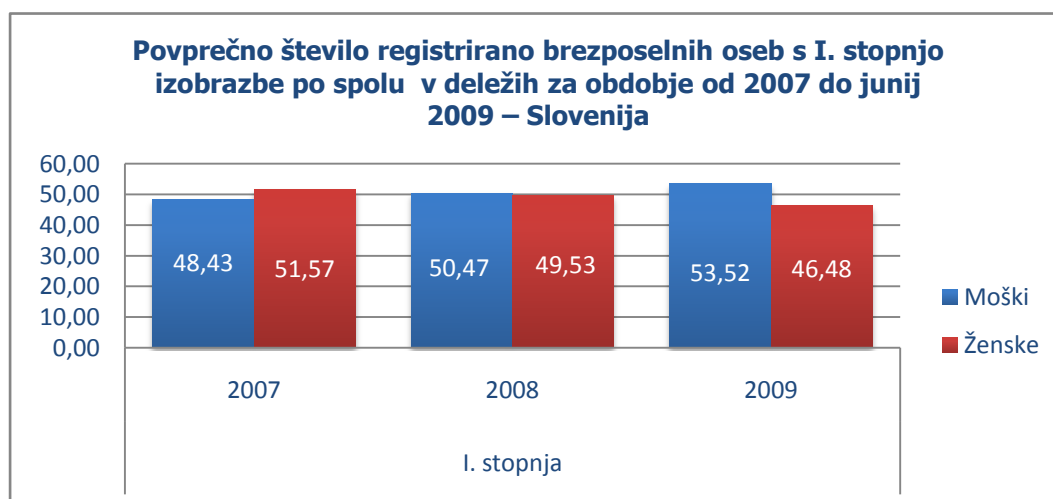
Kot pokažejo podatki, je med brezposelnimi s prvo stopnjo izobrazbe na ravni Slovenije največ takšnih, ko so stari med 50 in 60 let, sledijo jim brezposelni v starosti med 40 in 50 let. Lahko torej ugotovimo, da so prav starejši z nizko stopnjo izobrazbe oz. brez poklicne izobrazbe med najbolj ranljivimi na trgu dela.

Pričakujemo lahko, da gre v tem primeru za ljudi, ki tudi ne bodo prav zelo motivirani, da bi se v tej starosti vključevali v nove oblike izobraževanj. Z namenom, da bi dvignili njihovo motivacijo za izobraževanje ter z izobraževanjem prispevali k temu, da bodo okrepili svoj položaj na trgu dela in se vanj vrnili, je zares potrebno poiskati njim ustrezne oblike izobraževanja.

Po drugi strani se nam pokaže spet ne tako majhna skupina brezposelnih, ki pa za razliko od že omenjenih starejših brezposelnih šele zares vstopajo na trg dela (18-30 let) oz. so sredi svojega najbolj aktivnega delovnega obdobje (30-40 let). Hkrati se kaže tudi rahel trend naraščanja števila mlajših brezposelnih (med 18 in 25 let) s I. stopnjo izobrazbe v obravnavanih letih. Gre za skupine brezposelnih, za katere bi bilo verjetno smiselno, da se jih usmeri v različne oblike (poklicnega in strokovnega) formalnega izobraževanja, ki jim bodo pomagale dvigniti njihovo izobrazbeno raven, kar jih bo naredilo bolj konkurenčne na trgu dela. Vendar pa bi morali biti ob tem zelo pozorni, da se jih ne bi vključevalo v programe, ki vključujejo sklope poklicne izobrazbe, za katere se že sedaj kaže, da ustvarjajo nove brezposelne. Prav s tega vidika bomo v naslednjih poglavjih te študije prikazali analizo sedanje programske ponudbe formalnih izobraževalnih programov in ob analizi razmišljali o ustreznosti le te glede na različne ciljne skupine brezposelnih. Te podatke bomo povezali s podatki o sklopih poklicne izobrazbe, iz katerih prihajajo brezposelni.

V nadaljevanju pa prikazujemo še podatke po spolu brezposelnih s I. stopnjo izobrazbe (podrobnejše podatke glej v prilogi 8).

Slika 9: **Povprečno število registrirano brezposelnih oseb s I. stopnjo izobrazbe po spolu v deležih za obdobje od 2007 do junij 2009 – Slovenija**

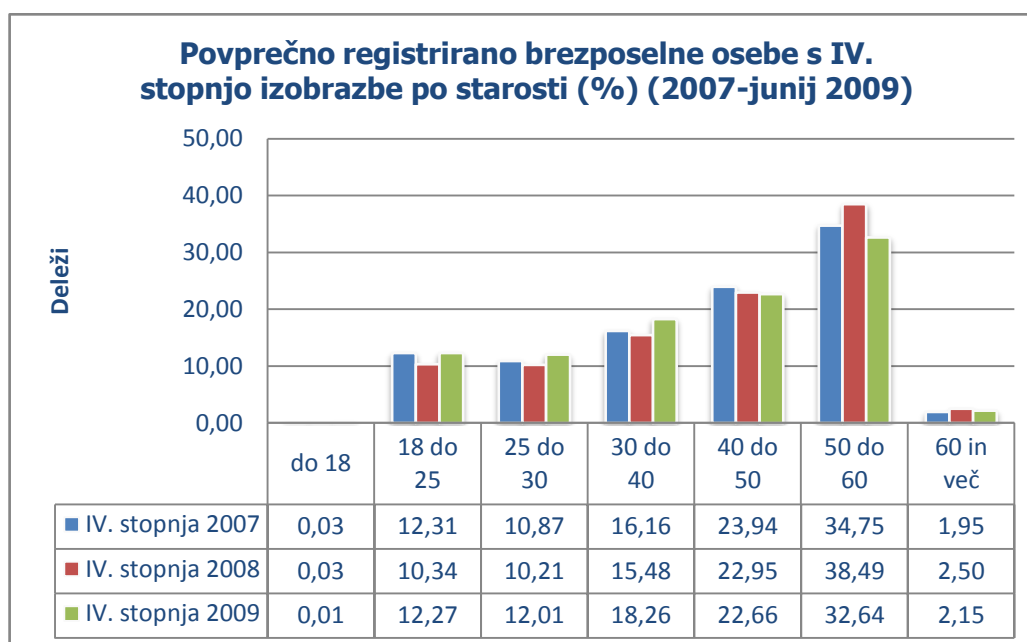
Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Povprečno letno število brezposelnih s I. stopnjo izobrazbe: 2007: 24.573; 2008: 22.213; januar – junij 2009: 27.951

Kot pokažejo podatki, na ravni Slovenije ni velikih razlik v deležih brezposelnih s I. stopnjo izobrazbe glede na spol. Nekoliko večji delež se kaže v prvi polovici leta 2009, kjer je med brezposelnimi s prvo stopnjo izobrazbe več moških kot žensk, vendar je pri tem potrebno upoštevati, da gre za izračunano povprečje na prvo polovico leta in se do konca leta 2009 ta podatek še lahko spremeni.

Analizo nadaljujemo s prikazom povprečnega števila registrirano brezposelnih oseb s IV. stopnjo izobrazbe (podrobnejše podatke glej v prilogi 8).

Slika 10: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb s IV. stopnjo izobrazbe v deležih za obdobje od 2007 do junij 2009 – Slovenija

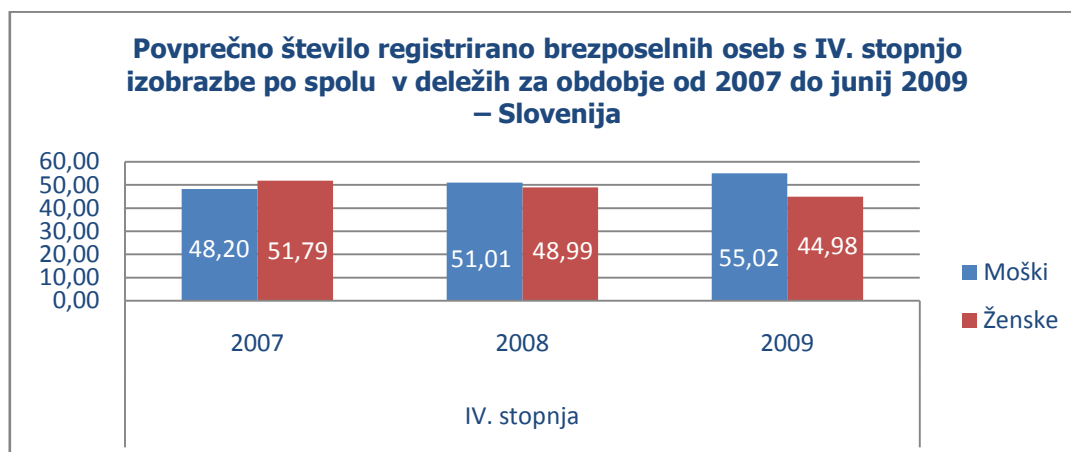
Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Povprečno letno število brezposelnih z IV. stopnjo izobrazbe: 2007: 15.884; 2008: 14.296; januar – junij 2009: 19.568

Podobno kot je pokazala analiza že pri brezposelnih s I. stopnjo izobrazbe, lahko tudi pri brezposelnih s IV. stopnjo izobrazbe (srednje poklicno izobraževanje) ugotovimo, da je med njimi večji delež brezposelnih v starosti med 50 in 60 let ter v starosti med 40 in 50 let. Spet pa je na drugi strani med brezposelnih s IV. stopnjo izobrazbe dokaj velik delež brezposelnih, ki se porazdelijo v starosti med 18 do 30 let in od 30 do 40 let. Pri brezposelnih s poklicno izobrazbo v starosti med 18 in 25 let, bi lahko sklepali, da so med njimi iskalci prve zaposlitve, pa tudi takšni, ki so npr. prvo zaposlitev dobili za določen čas. Znano je namreč, da delodajalci v današnjih časih le redko zaposlujejo mlade za nedoločen čas, tako se po izteku delovnega razmerja za določen nas, ponovno vračajo na zavod za zaposlovanje.

Tudi analiza brezposelnih s IV. stopnjo izobrazbe po spolu (podrobnejše podatke glej v prilogi 8), pokaže na podobna razmerja, kot smo jih že zasledili pri analizi brezposelnih s I. stopnjo izobrazbe.

Slika 11: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb s IV. stopnjo izobrazbe po spolu v deležih za obdobje od 2007 do junij 2009 – Slovenija

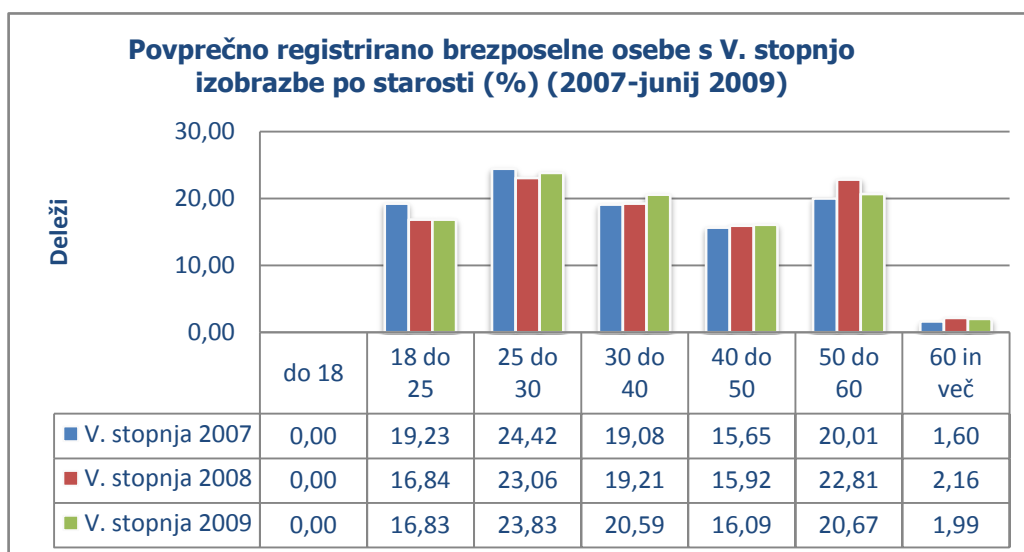

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Povprečno letno število brezposelnih z IV. stopnjo izobrazbe: 2007: 15.884; 2008: 14.296; januar – junij 2009: 19.568

Slika pa se precej spremeni, ko analiziramo podatke o starosti za tiste brezposelne, ki imajo V. stopnjo izobrazbe (podrobnejše podatke glej v prilogi 8).

Slika 12: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb s V. stopnjo izobrazbe v deležih za obdobje od 2007 do junij 2009 – Slovenija

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

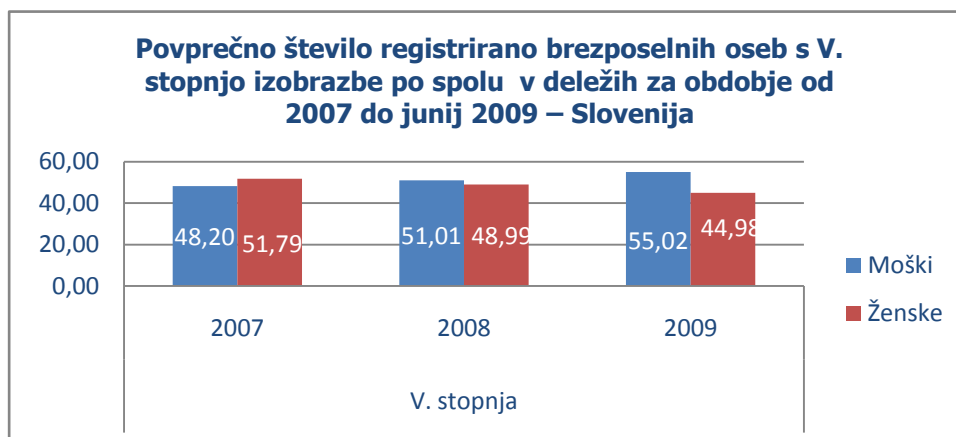
Povprečno letno število brezposelnih z V. stopnjo izobrazbe: 2007: 19.562; 2008: 16.444; januar – junij 2009: 20.223

Med njimi se zmanjša delež brezposelnih v starosti med 50 in 60 let ter 40 in 50 let ter prične povečevati delež mlajših brezposelnih v starostnih razredih med 30 in 40 let, 25 do 30 let in med 18 in 25 let. Trend v obravnavanih v zadnjem letu pri teh starostnih skupinah narašča. O čem nam govorijo ti podatki? Lahko bi rekli, da pokažejo na problematiko, ki je morda celo večja od tiste, ki smo jo prikazali do sedaj, ko smo opozorili na to, da so npr. starejši brezposelni z nižjimi ravni izobrazbe oz. brez poklicne izobrazbe, med najbolj ranljivimi na trgu dela. Pravkar obravnavani podatki pa pokažejo, da med ranljive ciljne skupine brezposelnih na trgu dela danes lahko uvrstimo tudi mlajše brezposelne, ki že imajo poklicno in strokovno izobrazbo in to ne zgolj triletno poklicno izobrazbo, pač pa tudi štiriletno poklicno in strokovno izobrazbo, za katero se nekako v stroki šteje, da naj bi ljudem pomagala za aktivno udeležbo na področju dela in v družbenem udejstvovanju nasploh. Problematika, ki se tukaj pokaže, je po eni strani verjetno povezana z nastalo ekonomsko situacijo, ki narekuje zmanjševanje delovnih mest oz. ne spodbuja novega zaposlovanja, tu pa so verjetno najbolj na udaru iskalci prve zaposlitve, ki so večinoma mladi.

V tem primeru je potrebno iskati spodbude, ki bi delodajalce prepričale v to, da bi zaposlovali tudi v teh časih oz. spodbude, ki bi omogočile ustvarjanje novih delovnih mest. Po drugi strani, pa si je potrebno zastaviti vprašanje o vrsti izobrazbe, ki jo imajo ti brezposelni oz. o poklicnih področjih iz katerih ti brezposelni prihajajo. V kolikor se pokaže, da njihova izobrazba ne ustreza potrebam na trgu dela, pa pridejo v ospredje premisleki o vključitvi teh brezposelnih v nove oblike izobraževanja, ki jim bodo omogočile potrebne preusmeritve na bolj perspektivna poklicna področja in jih na ta način naredile bolj konkurenčne na trgu dela. K temu premisleku se bomo vrnili, ko bomo v nadaljevanju analizirali podatke o sklopih poklicne izobrazbe, kamor se uvrščajo brezposelni.

Na tem mestu pa prikazujemo še analizo brezposelnih s V. stopnjo izobrazbe po spolu (podrobnejše podatke glej v prilogi 8). Tudi ta, tako kot je bilo to značilno že pri prejšnjih sklopih, pokaže na dokaj enakomerno porazdelitev brezposelnih po spolu za leti 2007 in 2008 ter porast deleža moških za prvo polovico leta 2009 na ravni Slovenije.

Slika 13: **Povprečno število registrirano brezposelnih oseb s V. stopnjo izobrazbe po spolu v deležih za obdobje od 2007 do junij 2009 – Slovenija**

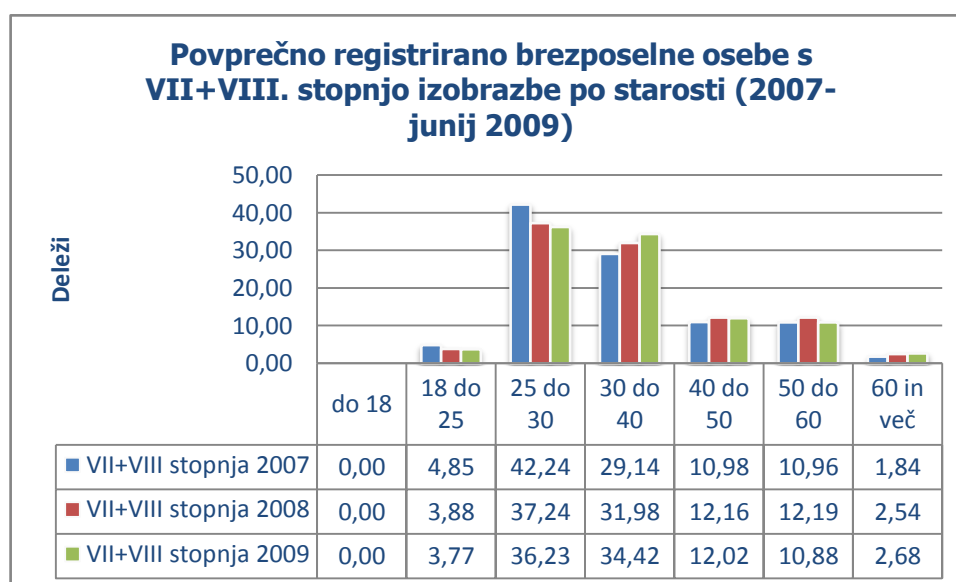

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Povprečno letno število brezposelnih z V. stopnjo izobrazbe: 2007: 19.562; 2008: 16.444; januar – junij 2009: 20.223

Sklop analize podatkov o brezposelnih glede na stopnje izobrazbe, starost in spol zaključujemo s prikazom podatkov za brezposelne s VII. in VIII. stopnjo izobrazbe glede na starost (podrobnejše podatke glej v prilogi 7). Iz spodnjih podatkov lahko vidimo, da se trend zniževanja starosti ob zviševanju dosežene ravni izobrazbe, ki smo mu že ves čas sledili, pri brezposelnih s VII. in VIII. stopnjo izobrazbe še okrepi.

Slika 14: **Povprečno število registrirano brezposelnih oseb s VII+VIII. stopnjo izobrazbe v deležih za obdobje od 2007 do junij 2009 – Slovenija**

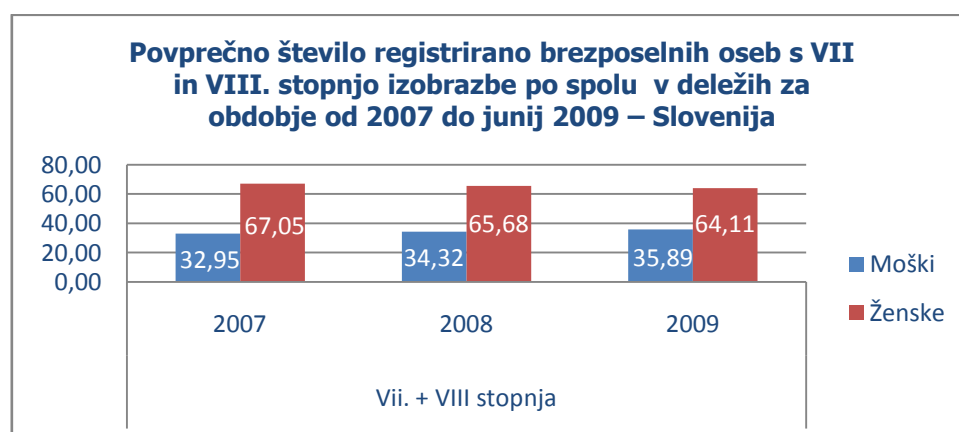
Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Povprečno letno število brezposelnih z VII+VIII. stopnjo izobrazbe: 2007: 5.046; 2008: 4.502; januar – junij 2009: 5.391

Med brezposelnimi s VII. in VIII. stopnjo izobrazbe je največ mladih v starosti med 25 do 30 let, tem pa sledijo brezposelni v starosti med 30 do 40 let. Podatki očitno pokažejo na problematiko pridobivanja prve zaposlitve diplomantov z visokošolsko oz. univerzitetno izobrazbo. Med njimi so verjetno tudi takšni, ki so svoj študij po končanem dodiplomskem izobraževanju nadaljevali na podiplomski ravni in se po uspešnem dokončanju magistrskega študija znajdejo na Zavodu za zaposlovanje kot iskalci prve zaposlitve, niti ne več tako mladi, hkrati pa brez kakršnih koli delovnih izkušenj. Spet naletimo na ciljno skupino brezposelnih, ki jo bo potrebno drugače obravnavati, kot je značilno za skupine, ki smo jih že identificirali doslej. Gre namreč za ljudi, ki že imajo visoke ravni izobrazbe, pa kljub temu ne najdejo zaposlitve. Tu gre z nacionalne ravni verjetno spet najprej iskati ukrepe, ki bodo delodajalce spodbudili, da bodo zaposlovali mlajše ljudi z visoko izobrazbo. Z vidika izobraževanja pa bi bilo morda potrebno razmišljati o tem, kako tiste, ki že imajo visoko raven izobrazbe, nimajo pa še prav nobenih delovnih izkušenj, vključiti v oblike izobraževanj, ki bi potekale pri delodajalcih, na delovnih mestih, tako da bi si s pomočjo nekaterih oblik praktičnih izobraževanj oz. spopolnjevanj lahko pridobili vsaj minimalne delovne izkušnje, ki bi jih naredile bolj konkurenčne na trgu dela.

Zanimivi so tudi spodnji podatki o spolu brezposelnih s VII. in VIII. stopnjo izobrazbe. Za razliko od podatkov, ki smo jih prikazali doslej in, ki kažejo na enakomerno porazdelitev brezposelnih po spolu glede na stopnjo izobrazbe, pa se pri tej skupini brezposelnih to razmerje močno nagne na stran žensk. Med brezposelnimi s VII. in VIII. ravno izobrazbe je veliko več žensk kot moških (podrobnejše podatke glej v prilogi 8).

Slika 15: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb s VII+VIII. stopnjo izobrazbe po spolu v deležih za obdobje od 2007 do junij 2009 – Slovenija

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Povprečno letno število brezposelnih z VII+VIII. stopnjo izobrazbe: 2007: 5.046; 2008: 4.502; januar – junij 2009: 5.391

Da bi si zares lahko razložili ta podatek, bi potrebovali še dodatna križanja podatkov. Brez njih pa lahko opravimo le nekatere premisleke oz. sklepanja, zakaj bi lahko bili podatki takšni. Morda je razlog v tem, da je med brezposelnimi z VII. in VIII. ravno izobrazbe več brezposelnih, ki prihajajo iz vsebinskih področij, za katera se izobražujejo bolj ženske kot moški (npr. več družboslovnih in manj naravoslovno tehničnih smeri). Drugi razlog, ki bi ga tudi kazalo podrobneje proučiti, pa se morda skriva v tem, da se ženske v tem obdobju pogosto odločajo za otroke, med ženskami v tej starostni skupini so matere z majhnimi otroki in možno je, da bi bile zaradi različnih vlog, ki bi jih v tem obdobju morale opravljati, med katerimi je najbolj intenzivna prav omenjena, med bolj rizičnimi skupinami na trgu dela. V tem primeru je obravnavano problematiko verjetno težko razreševati z izobraževanjem, gre namreč za osebe, ki že imajo visoke stopnje izobrazbe, pač pa bi morali bolj iskati spodbude za delodajalce, ki zaposlujejo brezposelne z obravnavnih skupin.

Gibanje povprečno registrirane brezposelnosti v Sloveniji po skupinah strokovne izobrazbe

Analizo podatkov za raven Slovenije pa zaključujemo še s prikazom podatkov o **brezposelnih po skupinah strokovne izobrazbe**. Za razvrščanje brezposelnih v skupine izobrazbe Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje uporablja Šifrant poklicne oz. strokovne izobrazbe⁴, ki opredeljuje 16 skupin poklicne in strokovne izobrazbe in sicer: (1) pridobivanje in predelava hrane, (2) pridobivanje, obdelava in predelava lesa, (3) geologija, rudarstvo in predelava rud, (4) kovinarstvo in strojništvo, (5) elektrotehnika (elektronika, avtomatika, telekomunikacije in računalništvo), (6) kemija in nekovine, predelava tekstila, kož, usnja in krzna, (7) predelava tekstila, kož, usnja in krzna, (8) druga proizvodnja in storitve, (9) geodezija, gradbeništvo in komunala, (10) promet, (11) trgovina, gostinstvo in turizem, (12) ekonomija, organizacija in administracija, (13) izobraževanje in znanost, (14) kultura in umetnost, (15) zdravstvo in sociala, (16) ostalo.

V nadaljevanju prikazujemo podatke za raven Slovenije, v prilogi 9 pa so prikazani podatki po posameznih območnih službah Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje.

---

4 Vir: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje:

<http://www.ess.gov.si/SLO/Dejavnost/ZaDelodajalce/SifPokIStrokIzo/PregledSkupin.htm>

Preglednica 2: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb po skupinah strokovne izobrazbe v številu in deležih, za obdobje 2007 – junij 2009 – Slovenija

SKUPINE STROKOVNE IZOBRAZBE	2007		2008		Januar – junij 2009	
	Število	%	Število	%		%
PRIDOBIVANJE IN PREDELAVA HRANE						
01 Pridelovalci rastlin	1603	2,25	1342	2,12	1677	2,08
02 Živinorejci	68	0,10	58	0,09	52	0,06
03 Gojitelji živali in sorodni	6	0,01	4	0,01	5	0,01
04 Veterinarji	112	0,16	96	0,15	102	0,13
05 Predelovalci hrane	1125	1,58	1060	1,68	1506	1,86
06 Predelovalci tobaka		0,00		0,00		0,00
PRIDOBIVANJE, OBDELAVA IN PEDELAVA LESA						
10 Gozdarji	121	0,17	110	0,17	129	0,16
11 Lesarji	1099	1,54	1093	1,73	1713	2,12
12 Papirničarji	98	0,14	78	0,12	88	0,11
GEOLOGIJA, RUDARSTVO IN PREDELAVA RUD						
15 Geologi	25	0,03	19	0,03	18	0,02
16 Rudarji in bogatilci rud	136	0,19	121	0,19	147	0,18
17 Metalurgi	177	0,25	167	0,26	224	0,28
KOVINARSTVO IN STROJNIŠTVO						
20 Obdelovalci kovin	2287	3,20	2177	3,44	3375	4,18
21 Monterji in inštalaterji	237	0,33	218	0,34	305	0,38
22 Mehaniki in strojniki	2818	3,95	2574	4,07	3775	4,67
ELEKTROTEHNIKA (ELEKTRONIKA, AVTOMATIKA, TELEKOMUNIKACIJE IN RAČUNALNIŠTVO)						
25 Električarji	1829	2,56	1662	2,63	2351	2,91
26 Računalničarji	194	0,27	160	0,25	220	0,27
27 Poklici za prenos informacij	131	0,18	120	0,19	164	0,20
KEMIJA IN NEKOVINE						
30 Kemiki	464	0,65	386	0,61	486	0,60
31 Farmacevti	68	0,10	61	0,10	79	0,10
32 Gumarji	29	0,04	26	0,04	29	0,04
33 Izdelovalci gradbenega materiala	22	0,03	19	0,03	26	0,03
34 Keramiki in sorodni	47	0,07	47	0,07	68	0,08
35 Steklarji	133	0,19	115	0,18	148	0,18
PREDELAVA TEKSTILA, KOŽ, USNJA IN KRZNA						
40 Tekstilci	755	1,06	602	0,95	725	0,90
41 Izdelovalci oblačil	2485	3,48	2023	3,20	2795	3,46
42 Usnjarji in krznarji	29	0,04	24	0,04	46	0,06
43 Izdelovalci obutve in usnjarske galanterije	266	0,37	234	0,37	316	0,39
DRUGA PROIZVODNJA IN STORITVE						
45 Grafiki in sorodni	341	0,48	315	0,50	388	0,48
46 Tapetniki	46	0,06	42	0,07	52	0,06
47 Barvarji in ličarji	345	0,48	325	0,51	451	0,56
48 Poklici za osebne storitve	1132	1,59	936	1,48	1169	1,45
GEODEZIJA, GRADBENIŠTVO IN KOMUNALA						
51 Geodeti	53	0,07	40	0,06	51	0,06
52 Gradbeniki	1511	2,12	1451	2,29	1972	2,44
53 Gradbeniki za zaključna dela	87	0,12	77	0,12	128	0,16
54 Komunalci in sorodni	91	0,13	79	0,12	114	0,14

SKUPINE STROKOVNE IZOBRAZBE	2007		2008		Januar – junij 2009	
	Število	%	Število	%		%
PROMET						
58 Poklici v cestnem prometu	1131	1,58	1027	1,62	1396	1,73
59 Železničarji	65	0,09	65	0,10	84	0,10
60 Ladjarji	76	0,11	60	0,09	74	0,09
61 Letalci	11	0,02	10	0,02	10	0,01
62 Žičničarji		0,00		0,00		0,00
63 Poklici v pretovorni dejavnosti	199	0,28	184	0,29	224	0,28
TRGOVINA, GOSTINSTVO IN TURIZEM						
65 Trgovinci	5517	7,73	4797	7,58	5836	7,22
66 Poklici za gostinstvo in turizem	2767	3,88	2501	3,95	3324	4,11
EKONOMIJA, ORGANIZACIJA IN ADMINISTRACIJA						
70 Ekonomisti in sorodni	6311	8,84	5389	8,52	6833	8,46
71 Organizatorji in sorodni	268	0,38	228	0,36	267	0,33
72 Pravniki	362	0,51	362	0,57	447	0,55
73 Administratorji in sorodni	2322	3,25	1908	3,02	2217	2,74
74 Oficirji in sorodni	126	0,18	136	0,22	159	0,20
IZOBRAŽEVANJE IN ZNANOST						
80 Vzgojitelji in učitelji	1405	1,97	1330	2,10	1312	1,62
81 Poklici za telesno kulturo in športno rekreacijo	23	0,03	17	0,03	18	0,02
82 Jezikoslovci in sorodni	116	0,16	104	0,17	130	0,16
83 Družboslovci	703	0,98	601	0,95	636	0,79
84 Naravoslovci	198	0,28	177	0,28	201	0,25
KULTURA IN UMETNOST						
87 Kulturniki	56	0,08	43	0,07	49	0,06
88 Likovniki in oblikovalci	613	0,86	515	0,81	582	0,72
89 Gledališčniki in sorodni	20	0,03	17	0,03	19	0,02
90 Glasbeniki	41	0,06	31	0,05	36	0,04
91 Književniki		0,00		0,00		0,00
ZDRAVSTVO IN SOCIALA						
94 Poklici v zdravstvu	1324	1,86	1061	1,68	1184	1,46
95 Poklici za socialno varstvo	270	0,38	207	0,33	219	0,27
OSTALO						
98 Verski poklici	41	0,06	45	0,07	44	0,05
99 Nerazporejeni	27442	38,45	24578	38,86	30604	37,88
SKUPAJ	71374	100,00	63253	100,00	80790	100,00

Vir: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje

Iz prikazanih podatkov glede na število in deleže brezposelnih po posameznih skupinah izobrazbe najbolj izstopata dva podatka in sicer deleži brezposelnih med »ekonomisti in sorodnimi poklici« (6833 oz. 8,46 odstotkov brezposelnih za obdobje januar-junij 2009) ter »trgovinci« (5836 oz. 7,22 odstotkov za obdobje januar-junij 2009). Iz teh podatkov sicer ni razvidno za katere stopnje poklicne izobrazbe gre, vsekakor pa so podatki pomembno opozorilo, da je na trgu dela očitno povpraševanje po tovrstnih poklicih v tem trenutku manjše od ponudbe. Zanimivo s tega vidika bo v naslednjih poglavjih analizirati izobraževalno ponudbo, ko gre za izobraževanje odraslih. Ti podatki bi nas namreč že lahko navajali k premisleku, da v

tem trenutku ne bi bilo smiselno brezposelnih, ki jim želimo dvigovati raven izobrazbe, usmerjati v te poklice, saj bodo morda čez nekaj let, višji izobrazbi navkljub, še vedno med brezposelnimi.

Zanimivo je, da v obravnavanih letih narašča tudi število in delež brezposelnih med poklici za »**gostinstvo in turizem**« (2007: 2767 oz. 3,88 odstotkov; 2008: 2501 oz. 3,95 odstotkov; 2009: 3324 oz. 4,11 odstotkov). V sklopu **Kovinarstvo in strojništvo** izstopata podatka pri »**obdelovalcih kovin**« (2009: 3375, 4,18 odstotkov) ter »**mehanikih in strojnikih**« (2009: 3775 oz. 4,67 odstotkov), kjer je število brezposelnih predvsem v letu 2009. Izstopajo še podatki v sklopu **Predelava tekstila, kož, usnja in krzna** pri »**izdelovalcih oblačil**« (2009: 2795 oz. 3,46 odstotkov).

Omeniti bi veljalo še sklope izobrazbe, pri katerih deleži brezposelnih sicer niso med ekstremno visokimi, pa vendarle kažejo na morebitne trende, na katere moramo biti še posebej pozorni tudi, ko analiziramo podatke o brezposelnih na ravni območnih služb (glej prilogo 9), ki bolj pokažejo na problematiko v regijah. Omeniti velja predvsem naslednje: »**pridelovalce rastlin**« (2009: 1677 oz. 2,08 odstotkov), »**lesarje**« (2009: 1713 oz. 2,12 odstotkov), »**elektrikarje**« (2009: 2351 oz. 2,91 odstotkov), »**gradbenike**« (2009: 1972 oz. 2,44 odstotkov), »**administratorje in sorodne**« (2009: 2217 oz. 2,74 odstotkov).

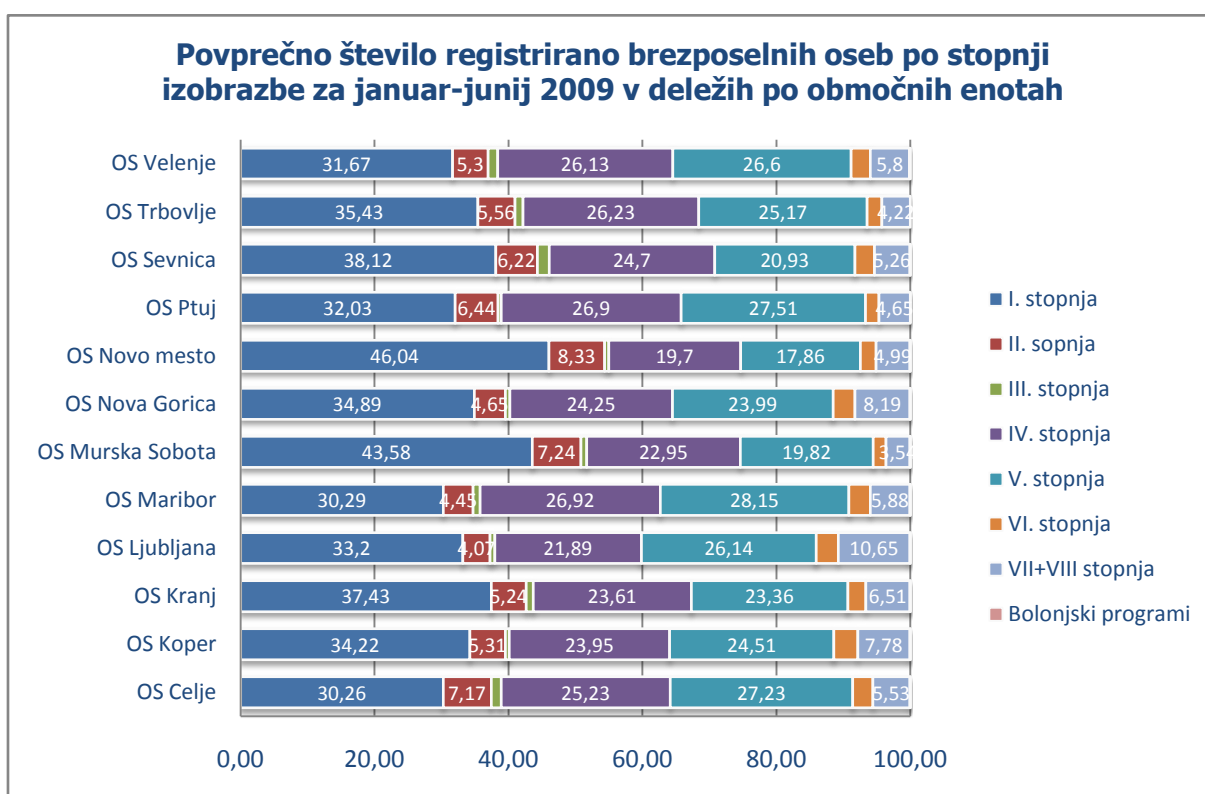
Pomemben pa je vpogled v vse tiste izobrazbene sklope, pri katerih se kaže zelo nizka raven brezposelnosti oz. te skorajda ni. Ko analiziramo izobraževalno ponudbo s teh področij, je smiselno preveriti ali jo imamo na področju izobraževanja odraslih dovolj, saj bi v tovrstna izobraževanja lahko vključevali brezposelne brez poklicne in strokovne izobrazbe oz. tiste, katerih izobrazba je neustrezna glede na povpraševanje na trgu dela. Od tu je potrebno izhajati tudi v premislekih o spodbujanju novih izobraževalnih programov, ki bi pokrivali perspektivna delovna področja. S tega vidika se bomo k podatkom o številu in deležih brezposelnih po skupinah strokovne izobrazbe še vrnili, ko bomo na ravni regij analizirali ustreznost programske ponudbe.

Povprečno število registrirano brezposelnih oseb po stopnji izobrazbe v območnih službah Zavoda RS za zaposlovanje

Doslej smo analizirali podatke o povprečno registrirani brezposelnosti po stopnji izobrazbe in spolu ter po skupinah strokovne izobrazbe na ravni Slovenije. V nadaljevanju pa bomo enako analizo opravili še po območnih službah Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje. Na ta način bomo dobili vpogled v dogajanje na regionalni oz. lokalni ravni. Ti podatki nam bodo kasneje predstavljali temelj, ko bomo analizirali vsebinsko ustreznost in razširjenost programske ponudbe na regionalni ravni.

V nadaljevanju prikazujemo podatke o deležih brezposelnih glede na stopnjo izobrazbe po območnih službah za obdobje januar-junij 2009.

Slika 16: **Povprečno število registrirano brezposelnih oseb po stopnji izobrazbe za januar-junij 2009 v deležih po območnih službah**

Povprečno letno število brezposelnih za obdobje januar-junij 2009 po območnih enotah: OS Celje (9075); OS Koper (4526); OS Kranj (5875); OS Ljubljana (17240); OS Maribor (12641); OS Murska Sobota (8011); OS Nova Gorica (3126); OS Novo mesto (3987); OS Ptuj (3972); OS Sevnica (3094); OS Trbovlje (2906); OS Velenje (6315)

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Podatki v zgornji sliki prikazujejo deleže brezposelnih po posamezni stopnji izobrazbe glede na vse brezposelne v območni službi. Ugotovimo lahko, da je skupna značilnost vseh območnih služb, da je v vseh **med brezposelnimi največji delež tistih s I. stopnjo izobrazbe**. Deleži se gibljejo med 30 in 46 odstotkov. Ta podatek tudi na regionalni ravni potrjuje že zapisane ugotovitve, namreč, da so na trgu dela najbolj ranljivi ljudje brez poklicne izobrazbe in da prav ta ciljna skupina brezposelnih predstavlja enega izmed največjih izzivov tudi, ko razmišljamo, kako jim do bolj konkurenčnega položaja pomagati s pomočjo izobraževanja. Med območnimi službami po brezposelnih s I. stopnjo izobrazbe še posebej izstopata **območna služba Murska Sobota** (43,58 odstotkov) in **območna služba Novo mesto** (46,04 odstotkov), visok delež brezposelnih s I. stopnjo izobrazbe pa ima tudi **območna služba Nova Gorica** (34,89 odstotkov).

Kot smo ugotavljali že ob analizi podatkov za raven Slovenije, pa se kaže morda še večji problem na drugi strani, namreč v dokaj visokih deležih brezposelnih z IV. in V. stopnjo izobrazbe. Prav v vseh območnih službah ti deleži skupaj dosega skoraj 50 odstotkov, v nekaterih območnih službah pa ta delež (IV. in V. izobrazba skupaj) celo presega, npr: območna služba Velenje (52,73 odstotkov), območna služba Trbovlje (51,4 odstotkov), območna služba Ptuj (54,4 odstotkov), območna služba Maribor (55,07 odstotkov), območna služba Celje (52,46 odstotkov). Glede na to, da se deleži brezposelnih s V. stopnjo izobrazbe po posameznih območnih službah gibljejo med 17,8 odstotkov in 28,15 odstotkov, postanemo skeptični tudi do preveč posplošene ugotovitve, da je ena izmed možnosti, kako okrepiti položaj na trgu dela tistim, ki imajo IV. stopnjo izobrazbe, ta, da jih vključujemo v izobraževanje, ki jim bo prineslo V. stopnjo izobrazbe. Glede na to, da se večja delež brezposelnih s V. stopnjo izobrazbe, postane zelo pomemben premislek o vrstah izobraževanja za pridobitev izobrazbe na V. stopnji, v katera bi bilo na ravni območnih služb smiselno vključevati brezposelne.

Registrirano število brezposelnih oseb po vrstah strokovne izobrazbe po posameznih območnih službah

Prav s tega vidika smo v priložo 9 vključili natančnejše podatke o registriranem številu brezposelnih oseb po vrstah strokovne izobrazbe po posameznih območnih službah za obdobje 2007-junij 2009. Na tem mestu pa za posamezno območno enoto povzemamo le tiste vrste strokovne izobrazbe, pri katerih so deleži brezposelnih presegli 3 odstotke in se gibali med 3 in 10 odstotki. Gre namreč za poklicne sklope, kjer je očitno, da je povpraševanje v obravnavanih območjih manjše od ponudbe in bi verjetno morali biti na to pozorni tudi, ko vključujemo brezposelne v izobraževalne programe, ki pokrivajo te sklope strokovne izobrazbe, oz. bodo za nas pomembni tudi v nadaljevanju, ko bomo analizirali ustreznost programske ponudbe v posameznih regijah.

Preglednica 3: **Povprečno registrirano brezposelne osebe** po skupinah strokovne izobrazbe – **skupine z najvišjimi deleži brezposelnih (januar-junij 2009)**

OBMOČNA SLUŽBA	POKLICNI SKLOP	ŠTEVILO	%
Območna služba Celje	Pridelovalci rastlin	298	3,28
	Obdelovalci kovin	470	5,17
	Izdelovalci oblačil	385	4,24
	Trgovinci	676	7,44
	Poklici za gostinstvo in turizem	462	5,09
	Ekonomisti in sorodni	928	10,22
Območna služba Koper	Obdelovalci kovin	183	4,04
	Mehaniki in strojniki	222	4,89
	Trgovinci	379	8,38
	Poklici za gostinstvo in turizem	306	6,75
	Ekonomisti in sorodni	4,11	9,08
Območna služba Kranj	Obdelovalci kovin	258	4,39
	Izdelovalci oblačil	227	3,85
	Trgovinci	350	5,96
	Poklici za gostinstvo in turizem	245	4,16
	Ekonomisti in sorodni	445	7,56
Območna služba Ljubljana	Obdelovalci kovin	556	3,23
	Mehaniki in strojniki	737	4,27
	Elektrikarji	571	3,31
	Trgovinci	1239	7,19
	Poklici za gostinstvo in turizem	533	3,09
	Ekonomisti in sorodni	1505	8,73
Območna služba Maribor	Pridelovalci hrane	455	3,60
	Obdelovalci kovin	520	4,11
	Mehaniki in strojniki	692	5,47
	Izdelovalci oblačil	408	3,23
	Trgovinci	1053	8,33
	Poklici za gostinstvo in turizem	476	3,76
	Ekonomisti in sorodni	1154	9,13
Območna služba Murska Sobota	Pridelovalci rastlin	340	4,25
	Obdelovalci kovin	257	3,21
	Izdelovalci oblačil	388	4,84
	Gradbeniki	356	4,44
	Trgovinci	446	5,57
	Poklici za gostinstvo in turizem	408	5,09
	Ekonomisti in sorodni	490	6,11

OBMOČNA SLUŽBA	POKLICNI SKLOP	ŠTEVILO	%
Območna služba Nova Gorica	Lesarji	128	4,08
	Obdelovalci kovin	105	3,37
	Mehaniki in strojniki	159	5,08
	Elektrikarji	110	3,53
	Trgovinci	236	7,54
	Ekonomisti in sorodni	249	7,94
	Administratorji in sorodni	98	3,14
Območna služba Novo mesto	Obdelovalci kovin	159	3,98
	Mehaniki in strojniki	161	4,03
	Izdelovalci oblačil	223	5,59
	Trgovinci	198	4,97
	Poklici za gostinstvo in turizem	147	3,69
	Ekonomisti in sorodni	244	6,13
Območna služba Ptuj	Pridelovalci rastlin	236	5,94
	Obdelovalci kovin	201	5,06
	Mehaniki in strojniki	186	4,67
	Trgovinci	303	7,63
	Poklici za gostinstvo in turizem	137	3,44
	Ekonomisti in sorodni	309	7,77
	Administratorji in sorodni	167	4,19
Območna služba Sevnica	Obdelovalci kovin	145	4,68
	Mehaniki in strojniki	119	3,84
	Elektrikarji	95	3,08
	Izdelovalci oblačil	170	5,48
	Trgovinci	242	7,82
	Poklici za gostinstvo in turizem	116	3,75
	Ekonomisti in sorodni	274	8,87
Območna služba Trbovlje	Obdelovalci kovin	138	4,74
	Mehaniki in strojniki	112	3,86
	Elektrikarji	107	3,69
	Izdelovalci oblačil	118	4,06
	Trgovinci	254	8,73
	Poklici za gostinstvo in turizem	125	4,31
	Ekonomisti in sorodni	280	9,61
Območna služba Velenje	Mehaniki in strojniki	378	5,98
	Elektrikarji	193	3,05
	Izdelovalci oblačil	268	4,24
	Trgovinci	460	7,28
	Poklici za gostinstvo in turizem	280	4,43
	Ekonomisti in sorodni	545	8,63
	Administratorji in sorodni	204	3,23

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Kot je razvidno iz zgornje preglednice, je za prav vse območne službe Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje značilno, da se med brezposelnimi pojavlja največji delež tistih, ki se po poklicni izobrazbi uvrščajo med »**trgovince**« in »**ekonomske oz. sorodne poklice**«. Delež je tu visok in se giblje med 5 in 10 odstotki. Kar v 11 od 12 območnih enot se pojavlja tudi sklop »**poklici za gostinstvo in turizem**«, delež brezposelnih v tem sklopu pa se v območnih službah giblje med 3 in 5 odstotki. Podobno je pri »**obdelovalcih kovin**« ter »**mehaniških in strojniki**« in pri »**izdelovalcih oblačil**«. V nekaterih območnih službah pa izstopajo nekateri poklicni sklopi, ki v drugih niso značilni, kot so npr. »**predelovalci rastlin**« v območni službi Celje (3,28 odstotki), območni službi Murska Sobota (4,25 odstotki) in območni službi Ptuj (5,95 odstotki); »**elektrikarji**« v območni službi Ljubljana (3,31 odstotki), območni službi Nova Gorica (3,53 odstotki), območni službi Sevnica (3,08 odstotki) in območni službi Velenje (3,05 odstotki) ter »**gradbeniki**« v območni službi Murska Sobota (4,44 odstotki).

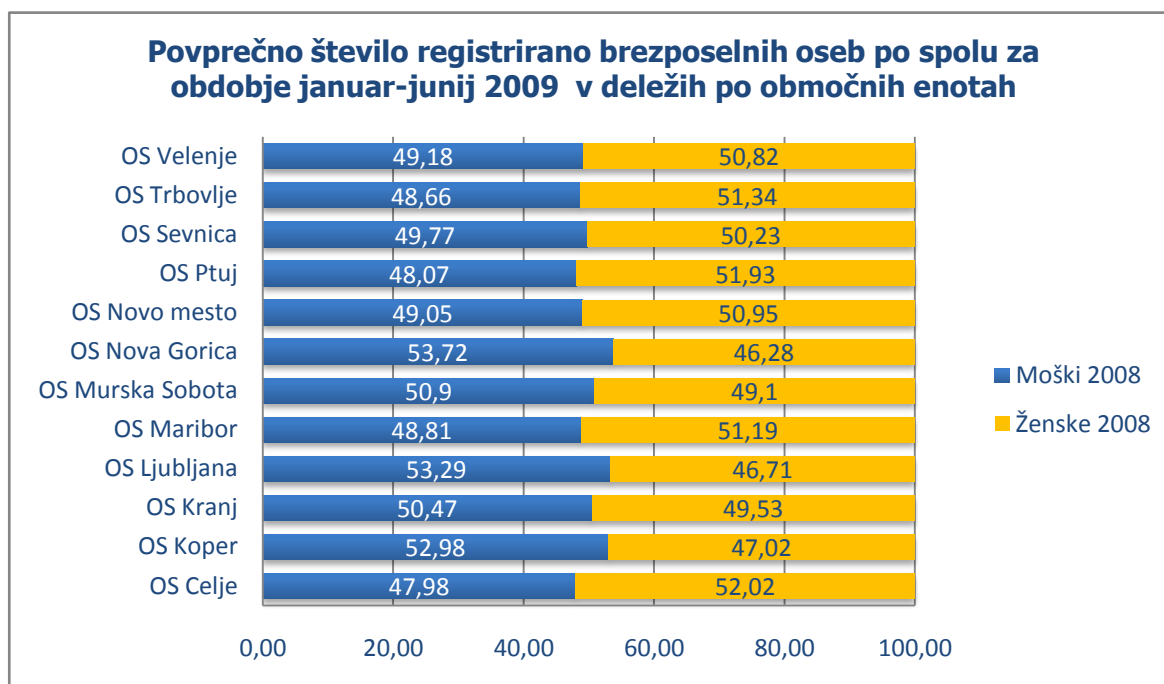
Za te specifične primere sklopov poklicne izobrazbe v posameznih območnih službah bo v nadaljevanju ob analizi programske ponudbe, smiselno preveriti ali se morda kaže, da je v teh okoljih programske ponudbe s tega področja preveč in je mogoče, da izobraževalni sistem na ta način proizvaja več ljudi s poklicno izobrazbo iz omenjenih poklicnih sklopov, kot jo trg v tem območju potrebuje.

Registrirano število brezposelnih oseb po vrstah strokovne izobrazbe po posameznih območnih službah

Našo analizo pa sedaj nadaljujemo z analizo povprečnega števila oz. deležev brezposelnih oseb po spolu po posameznih območnih enotah.

Slika 17: **Povprečno število registrirano brezposelnih oseb po spolu za januar-junij 2009 v deležih po območnih enotah**

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Povprečno letno število brezposelnih za obdobje januar-junij 2009 po območnih enotah: OS Celje (9075); OS Koper (4526); OS Kranj (5875); OS Ljubljana (17240); OS Maribor (12641); OS Murska Sobota (8011); OS Nova Gorica (3126); OS Novo mesto (3987); OS Ptuj (3972); OS Sevnica (3094); OS Trbovlje (2906); OS Velenje (6315)

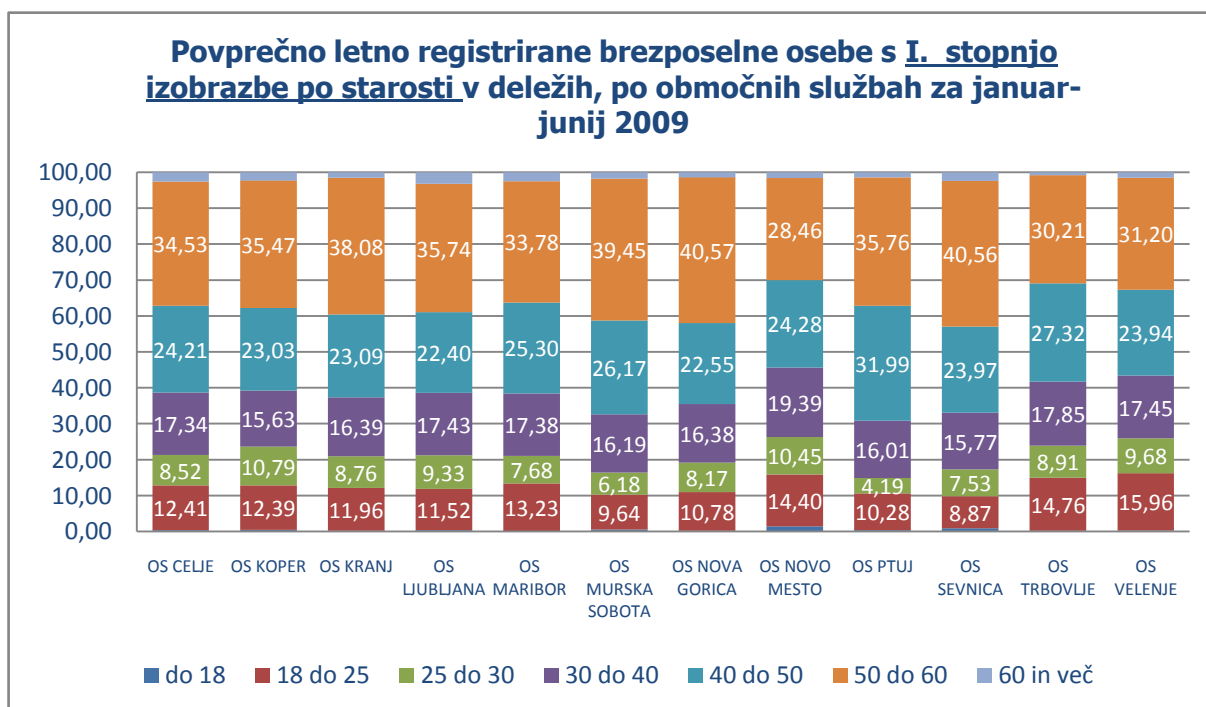
Tako kot smo ugotavljali že ob analizi podatkov za raven Slovenije, tudi pregled po posameznih območnih službah pokaže na precej enakomerno porazdelitev med spoloma glede na število vseh brezposelnih v posamezni območni enoti. V nadaljevanju bomo pri analizi števila in deležev brezposelnih po posamezni stopnji izobrazbe podrobneje preverili, če obstajajo morebitne razlike v porazdelitvi glede na spol, znotraj posamezne stopnje izobrazbe.

Gibanje povprečne registrirane brezposelnosti glede na stopnjo izobrazbe, starost in spol – po območnih enotah

Tako kot smo to storili že s podatki o številu in deležih brezposelnih na ravni Slovenije, v nadaljevanju prikazujemo porazdelitev brezposelnih glede na I., IV. V. in VII. ter VIII. stopnjo izobrazbe križano z njihovo starostjo. V besedilu prikazujemo in analiziramo podatke za obdobje od januarja do junija 2009, v priložo 10 pa smo za posamezno območno službo priložili podrobnejše podatke za leto 2007, leto 2008 in prvo polovico leta 2009.

Najprej prikazujemo podatke o povprečno letno registriranih brezposelnih osebah s I. stopnjo izobrazbe glede na njihovo starost.

Slika 18: **Povprečno letno registrirane brezposelne osebe s I. stopnjo izobrazbe po starosti v deležih, po območnih službah za obdobje januar – junij 2009**

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

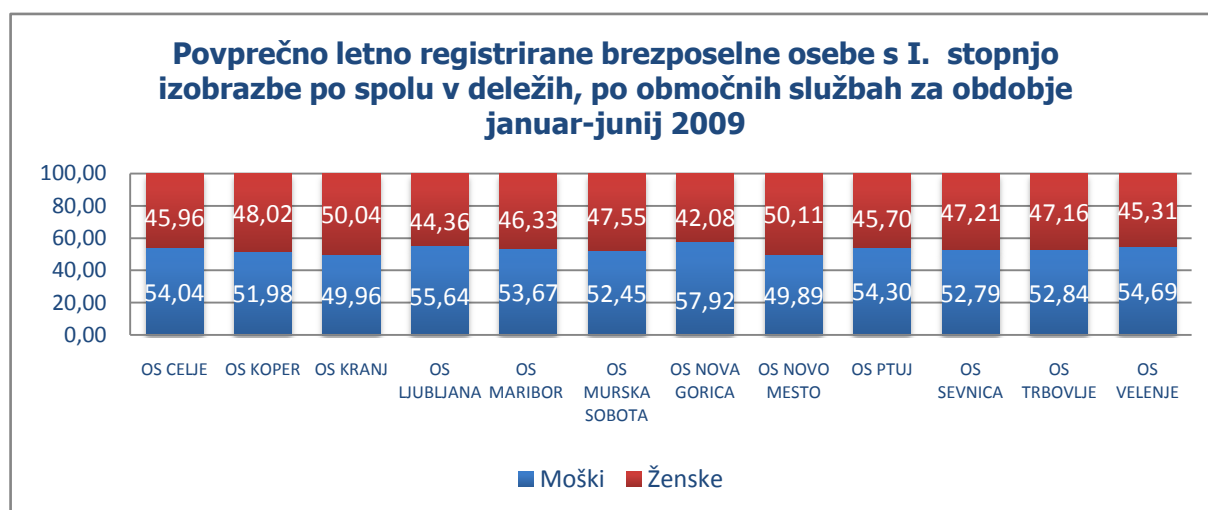
Povprečno letno število brezposelnih s I. stopnjo izobrazbe za obdobje januar - junij 2009 po območnih enotah: OS Celje (2747); OS Koper (1549); OS Kranj (2200); OS Ljubljana (5724); OS Maribor (3829); OS Murska Sobota (3492); OS Nova Gorica (1092); OS Novo mesto (1837); OS Ptuj (1272); OS Sevnica (1180); OS Trbovlje (1029); OS Velenje (2001)

Primerjalno za vse območne službe Zavoda RS za zaposlovanje lahko ugotovimo, da med brezposelnimi s I. stopnjo izobrazbe povsod prevladujejo brezposelni v starosti med 50 in 60 let (delež se giblje med 30 in 40 odstotki) ter tisti v starosti med 40 in 50 let (delež se giblje med 22 in 27 odstotki). Ob tem velja opozoriti na nekatere

območne službe, kjer delež mlajših brezposelnih (združeno tisti do 18 let in tisti od 18 do 30 let) presega 20 odstotkov, to so: območna služba Koper (23,18 odstotkov), območna služba Novo mesto (24,85 odstotkov), območna služba Trbovlje (23,67 odstotkov) ter območna služba Velenje (25,64 odstotkov). Tudi v ostalih območnih službah pa se ta delež giblje blizu 20 odstotkov. Gre torej za problematiko mlajših brezposelnih brez strokovne izobrazbe. Ko razmišljamo o ustrezni programski ponudbi zanje, bo ob analizi le-te v naslednjih poglavjih smiselno pogledati, kakšna je le ta prav v posebej omenjenih območnih službah pa tudi v drugih regijah. Še enkrat velja omeniti območno službo Ptuj, ki ima v starostnem razredu med 40 in 50 let več kot 30 odstotkov brezposelnih s I. stopnjo izobrazbe. Podobno velja tudi za območno službo Trbovlje (27,32 odstotkov), območno službo Murska Sobota (26,17 odstotkov), območno službo Maribor (25,30 odstotkov). Če imamo v mislih trende, ki nakazujejo na podaljševanje delovne dobe, gotovo lahko sklepamo, da bo prav ta ciljna skupina, ki bo še zelo dolgo prisotna na trgu dela, v kolikor ne bomo pristopili k razreševanju njene problematike tudi z dvigom izobrazbenih ravni ter pridobitvijo poklicne oz. strokovne izobrazbe, v prihodnje še bolj nekonkurenčna na trgu dela, kot se to kaže že sedaj.

V nadaljevanju pa prikazujemo še podatke o brezposelnih s I. stopnjo izobrazbe po spolu v posameznih območnih službah.

Slika 19: Povprečno letno registrirane brezposelne osebe s I. stopnjo izobrazbe po spolu v deležih, po območnih službah za obdobje januar – junij 2009

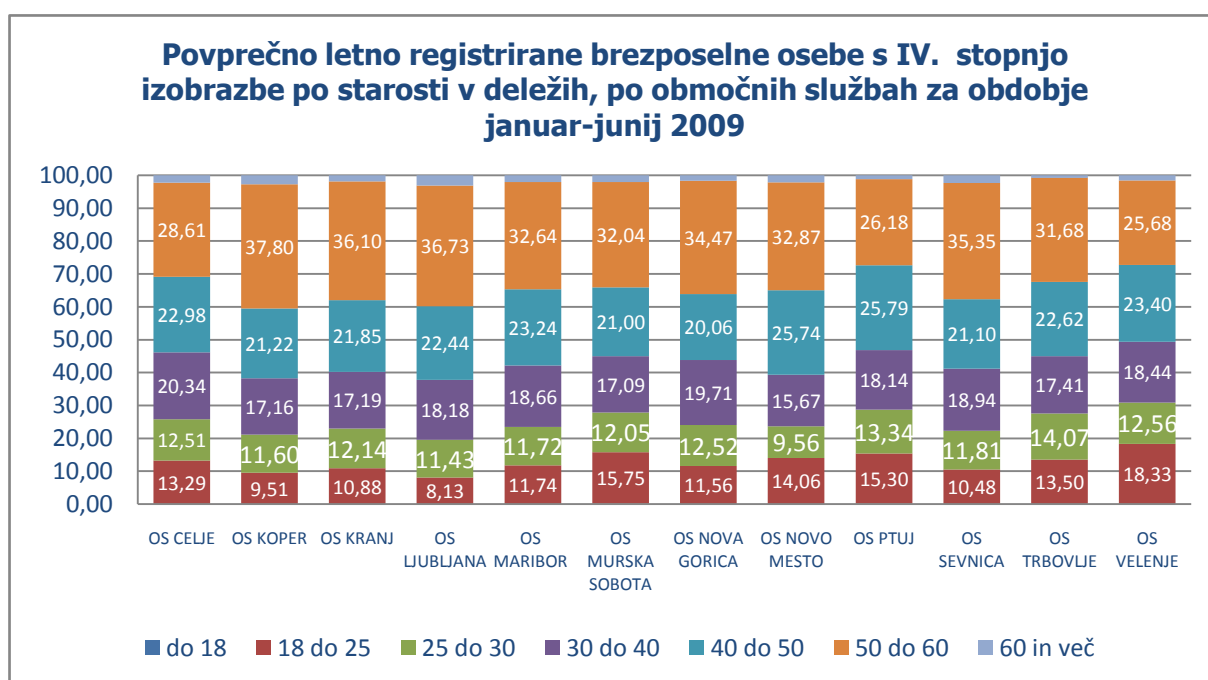
Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Povprečno letno število brezposelnih s I. stopnjo izobrazbe za obdobje januar - junij 2009 po območnih enotah: OS Celje (2747); OS Koper (1549); OS Kranj (2200); OS Ljubljana (5724); OS Maribor (3829); OS Murska Sobota (3492); OS Nova Gorica (1092); OS Novo mesto (1837); OS Ptuj (1272); OS Sevnica (1180); OS Trbovlje (1029); OS Velenje (2001)

Podatki pokažejo na dokaj enakomerno porazdelitev brezposelnih s I. stopnjo izobrazbe glede na spol v posameznih območnih službah. Na splošno je med brezposelnimi v vseh območnih službah nekaj odstotkov več moških kot žensk. Nekoliko večje odstopanje lahko vidimo v območni službi Nova Gorica, kjer je med brezposelnimi s I. stopnjo izobrazbe več moških (57,92 odstotkov) kot žensk (42,08 odstotkov). Glede na dogodke, ki se prav v času priprave te študije odvijajo v okolju območne službe Murska Sobota in so posledica stečaja Mure, lahko pričakujemo, da se bo proti koncu leta verjetno tudi v območni enoti Murska Sobota spremenilo razmerje, saj se pričakuje, da bodo med brezposelnimi, ki bodo prišli iz Mure, v večjem številu ženske. Za obdobje prve polovice leta 2009 pa tega še nismo zaznali.

Analizo nadaljujemo s prikazom podatkov o povprečno registriranem številu brezposelnih oseb s IV. stopnjo izobrazbe po starosti (podrobnejše podatke glej v prilogi 10).

Slika 20: Povprečno letno registrirane brezposelne osebe s IV. stopnjo izobrazbe po starosti v deležih, po območnih službah za obdobje januar-junij 2009

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Povprečno letno število brezposelnih s IV. stopnjo izobrazbe za obdobje januar-junij 2009 po območnih enotah: OS Celje (2291); OS Koper (1085); OS Kranj (1388); OS Ljubljana (3774); OS Maribor (3403); OS Murska Sobota (1839); OS Nova Gorica (3403); OS Novo mesto (786); OS Ptuj (1068); OS Sevnica (765); OS Trbovlje (762); OS Velenje (1651)

Kot smo že ugotavljali, ko smo analizirali podatke za raven Slovenije, je za vse območne službe značilno, da se z višanjem stopnje izobrazbe, kar se pri IV. stopnji izobrazbe že pokaže, zmanjšuje število starejših brezposelnih v starosti več kot 60

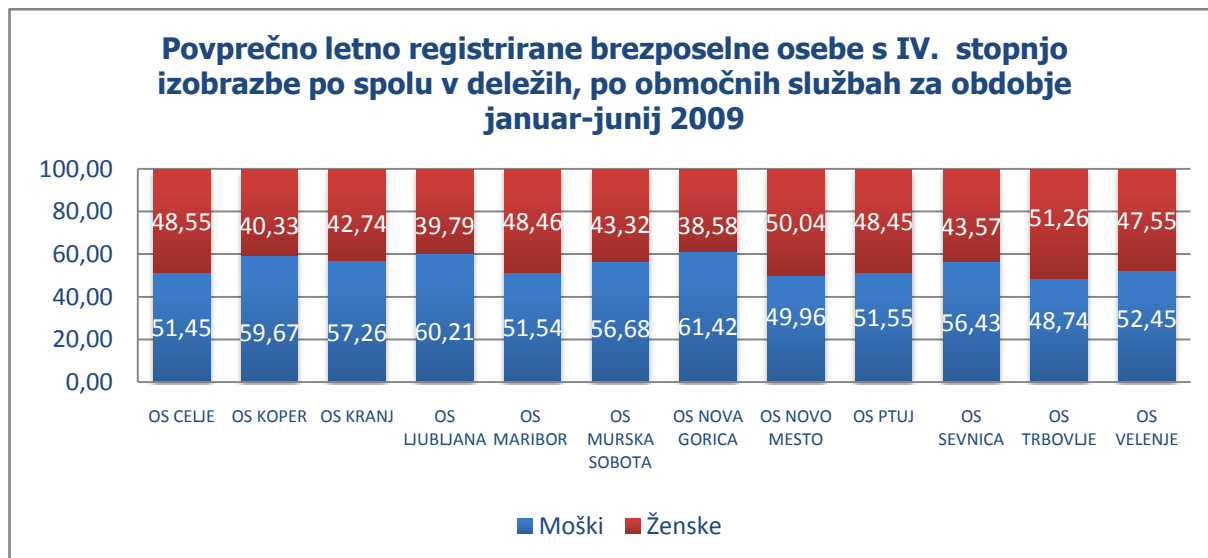
let, med 50 in 60 let (deleži med 25 in 37 odstotkov), deleži brezposelnih s IV. stopnjo izobrazbe v starosti med 40 in 50 let se gibljejo med 21 in 25 odstotkov, povečevati se prične deleži brezposelnih v starosti med 30 in 40 let (deleži se gibljejo med 17 in 20 odstotkov), prav tako pa tudi deleži mlajših brezposelnih (skupaj med 18 in 30 leti), ki se gibljejo med 19 in 30 odstotkov. Pri tem velja še posebej opozoriti na območno službo Velenje, ki ima med brezposelnimi s IV. stopnjo izobrazbe kar 30,89 odstotkov starih med 18 in 30 let, območno službo Trbovlje, ki ima takšnih 27,57 odstotkov, območno službo Ptuj s 28,64 odstotkov, območno službo Murska Sobota, ki ima takšnih brezposelnih 27,8 odstotkov.

V teh primerih ne gre več za brezposelne, ki bi bili brez poklicne izobrazbe, pač pa za brezposelne, ki že imajo triletno poklicno izobrazbo. Lahko sklepamo, da številni mladi, ki zaključijo triletno poklicno šolo, v svojem okolju ne najdejo niti prve zaposlitve ali pa le-to dobijo le za določen čas in se kasneje vračajo na Zavod za zaposlovanje. Na tem mestu se lahko spomnimo tudi na podatke o brezposelnih po sklopih poklicne izobrazbe. Med najpogosteje navedenimi so bili tudi nekateri, v katerih je precej takšnih, ki dajejo IV. stopnjo izobrazbe, kot so npr. trgovci, električarji ipd., zato se nakazuje možnost, da smo mlade v zadnjem obdobju morda prepogosto vključevali v nekatere od teh programov, kar pa je ob pomanjkanju povpraševanja na trgu dela, tudi ob uspešnem zaključku njihovega izobraževanja na IV. stopnji, vodilo v brezposelnost. A da bi lahko takšne premisleke potrdili, bi morali opraviti še dodatne analize, predvsem križati podatke o stopnji izobrazbe in starosti po posameznih sklopih strokovne izobrazbe.

Tudi brez teh analiz pa lahko izpeljemo premislek, da je smiselno brezposelne v starosti od 18 do 30 let s IV. stopnjo izobrazbe vključevati v nadaljnje izobraževanje, kar bi jim omogočilo pridobitev višjih ravni izobrazbe in jih s tem naredilo bolj konkurenčne na trgu dela. Vendar je potrebno ob pripravi njihovih izobraževalnih načrtov dobro premisliti o ustreznih izobraževalnih programih, ta premislek pa ne sme biti odvisen zgolj od trenutne programske ponudbe v regiji. Če bomo takšne brezposelne npr. vključevali v izobraževalne programe V. stopnje ekonomski tehnik, že sedaj pa vemo, da je med brezposelnimi največ tistih, ki prihajajo v brezposelnost iz omenjenega sklopa poklicne izobrazbe, ne bomo zares prispevali k razrešitvi problematike te ciljne skupine brezposelnih, saj čez nekaj let, kljub višji ravni izobrazbe, ne bodo zaposljivi. Ker gre za mlajše ljudi, bi jih bilo smiselno vključevati v za mlade perspektivne in atraktivne poklice, kot so npr. poklici s področja računalništva, sodobnih multimedijskih tehnologij, ter raznovrstnih sodobnih naravoslovnih poklicev idr. Prav s tega vidika bomo pri analizi programske ponudbe pozorni, ali tovrstna programska ponudba, še posebej v izpostavljenih območnih službah oz. njim pripadajočih regijah obstaja.

V nadaljevanju prikazujemo še porazdelitev brezposelnih s IV. stopnjo izobrazbe po spolu za posamezne območne službe.

Slika 21: Povprečno letno registrirane brezposelne osebe s IV. stopnjo izobrazbe po spolu v deležih, po območnih službah za obdobje januar-junij 2009

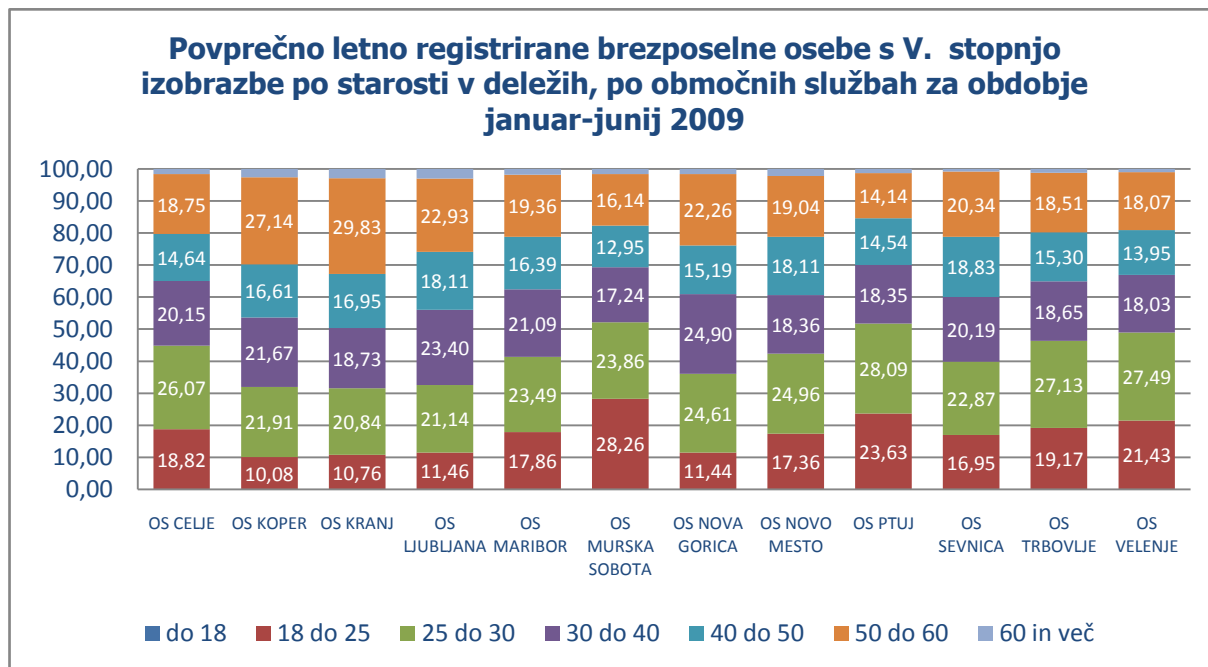
Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Povprečno letno število brezposelnih s IV. stopnjo izobrazbe za obdobje januar-junij 2009 po območnih enotah: OS Celje (2291); OS Koper (1085); OS Kranj (1388); OS Ljubljana (3774); OS Maribor (3403); OS Murska Sobota (1839); OS Nova Gorica (3403); OS Novo mesto (786); OS Ptuj (1068); OS Sevnica (765); OS Trbovlje (762); OS Velenje (1651)

Lahko ugotovimo, da je za razliko od precej enakomerne porazdelitve po spolu na ravni Slovenije, v posameznih območnih službah razmerje bolj nesorazmerno. Med brezposelnimi s IV. stopnjo izobrazbe je sicer v vseh območnih službah več moških kot žensk, zanimivo pa je, da jih je npr. kar izrazito več v območni službi Nova Gorica (61,42 odstotkov) ter v območni službi Ljubljana (60,21 odstotkov). Če si ponovno ogledamo sklope poklicne izobrazbe, iz katerih prihajajo brezposelni, si morda to razmerje lahko razložimo s tem, da je v teh dveh območnih enotah poleg visokih deležev pri trgovskih in ekonomskih poklicih, v katere se po navadi vpisujejo tako ženske kot moški (morda bolj ženske), tudi precej sklopov poklicne izobrazbe kot so obdelovalci kovin, mehaniki in strojniki, električarji, lesarji, ki so tradicionalno moški poklici. S tega vidika postane ob premislekih o ustrezni programski ponudbi pomemben celovit podatek o ciljni skupini moških s IV. stopnjo izobrazbe, med katerimi je veliko mlajših. To bo tudi naše izhodišče, ko bomo ob analizi programske ponudbe s teh področjih, pozorni tudi na tovrstne specifike v posameznih območnih službah.

Analizo nadaljujemo s prikazom podatkov o brezposelnih s V. stopnjo izobrazbe glede na starost (podrobnejše podatke glej v prilogi 10).

Slika 22: Povprečno letno registrirane brezposelne osebe s V. stopnjo izobrazbe po starosti v deležih, po območnih službah za obdobje januar - junij 2009

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

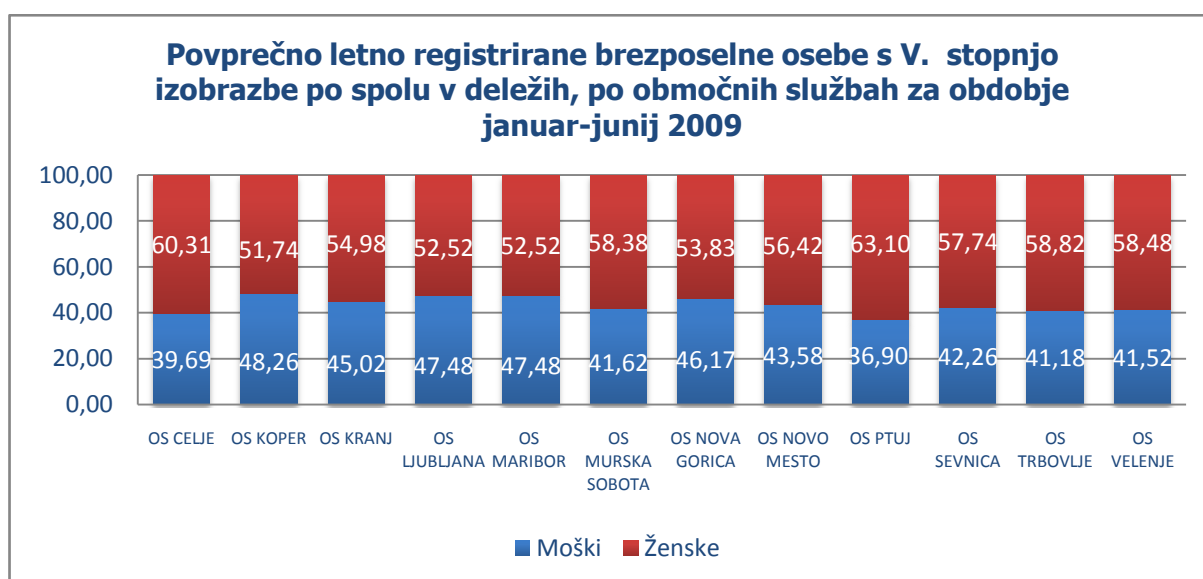
Povprečno letno število brezposelnih s V. stopnjo izobrazbe za obdobje januar-junij 2009 po območnih enotah: OS Celje (2472); OS Koper (1110); OS Kranj (1373); OS Ljubljana (4507); OS Maribor (3559); OS Murska Sobota (1589); OS Nova Gorica (3559); OS Novo mesto (713); OS Ptuj (1093); OS Sevnica (648); OS Trbovlje (731); OS Velenje (1680)

Iz slike že na prvi pogled lahko vidimo, da se glede na prejšnje stopnje, pri V. stopnji izobrazbe podatki še veliko bolj prevesijo na stran večjega števila brezposelnih v nižjih starostnih skupinah. Z izjemo območne službe Koper (27,14 odstotkov), Kranj (29,83 odstotkov) in Ljubljana (22,93 odstotkov), ki imajo tudi med brezposelnimi s V. stopnjo izobrazbe še velik delež brezposelnih v starosti med 50 in 60 let, se prav v vseh drugih območnih službah največ brezposelnih s V. stopnjo izobrazbe nahaja v starostni skupini med 25 in 30 let. Deleži se gibljejo med 20 in 28 odstotki, ob tem pa velja še posebej izpostaviti območno službo Celje (26,07 odstotkov), območno službo Ptuj (28,09 odstotkov), območno službo Trbovlje (27,13 odstotkov) ter območno službo Velenje (27,49 odstotkov). Ob tem ima območna služba Ptuj še visok delež mladih s V. stopnjo izobrazbe v starosti od 18 do 25 let (23,63 odstotkov), še višjega pa območna služba Murska Sobota (28,26 odstotkov). Če k temu damo še deleže brezposelnih s V. stopnjo izobrazbe v starosti od 30 do 40 let, ti se po posameznih območnih službah gibljejo med 17 in 25 odstotkov, potem se nam tudi na ravni prav vseh območnih služb potrdi problematika brezposelnih v nižjih starostnih skupinah, ki

že imajo štiriletno (skupaj s programi 3+2) srednješolsko poklicno in strokovno oz. poklicno tehniško ali splošno izobrazbo.

Analiza brezposelnih s V. stopnjo izobrazbe po spolu pa pokaže še na en preobrat, ki smo ga prikazali že ob analizi podatkov na ravni Slovenije, za razliko od razmerja med spoli pri brezposelnih s I. in IV. stopnjo izobrazbe, kjer je bilo več moških kot žensk, je med brezposelnimi s V. stopnjo izobrazbe je prav v vseh območnih službah več žensk kot moških. Še posebej izstopa območna služba Ptuj, kjer je žensk kar 63,10 odstotkov, podobno je v območni službi Celje, kjer je žensk 60,31 odstotkov.

Slika 23: Povprečno letno registrirane brezposelne osebe s V. stopnjo izobrazbe po spolu v deležih, po območnih službah za obdobje januar - junij 2009

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Povprečno letno število brezposelnih s V. stopnjo izobrazbe za obdobje januar-junij 2009 po območnih enotah:
 OS Celje (2472); OS Koper (1110); OS Kranj (1373); OS Ljubljana (4507); OS Maribor (3559); OS Murska Sobota (1589); OS Nova Gorica (3559); OS Novo mesto (713); OS Ptuj (1093); OS Sevnica (648); OS Trbovlje (731); OS Velenje (1680)

Pri analizi brezposelnih s V. stopnjo izobrazbe se nam torej še posebej v omenjenih območnih službah močno izriše ciljna skupina, ki smo jo že identificirali ob analizi podatkov za raven Slovenije, namreč ciljna skupina žensk z že doseženo V. stopnjo izobrazbe, med katerimi prevladujejo mlade (v starosti od 18 do 25 let). Med njimi lahko pričakujemo veliko takšnih, ki še iščejo prvo zaposlitev ali pa že imajo nekaj delovne dobe in delovnih izkušenj, a še vedno ne veliko, ter tistih v starosti med 25 in 30 let, za katere se lahko pričakuje, da bo med njimi veliko tistih, ki imajo majhne otroke.

Izrišejo se tudi regije oz. območja, ki z vidika zaposlovanja mladih, tudi tistih, ki že imajo V. stopnjo izobrazbe očitno niso perspektivna. Prav z vidika starostnih skupin

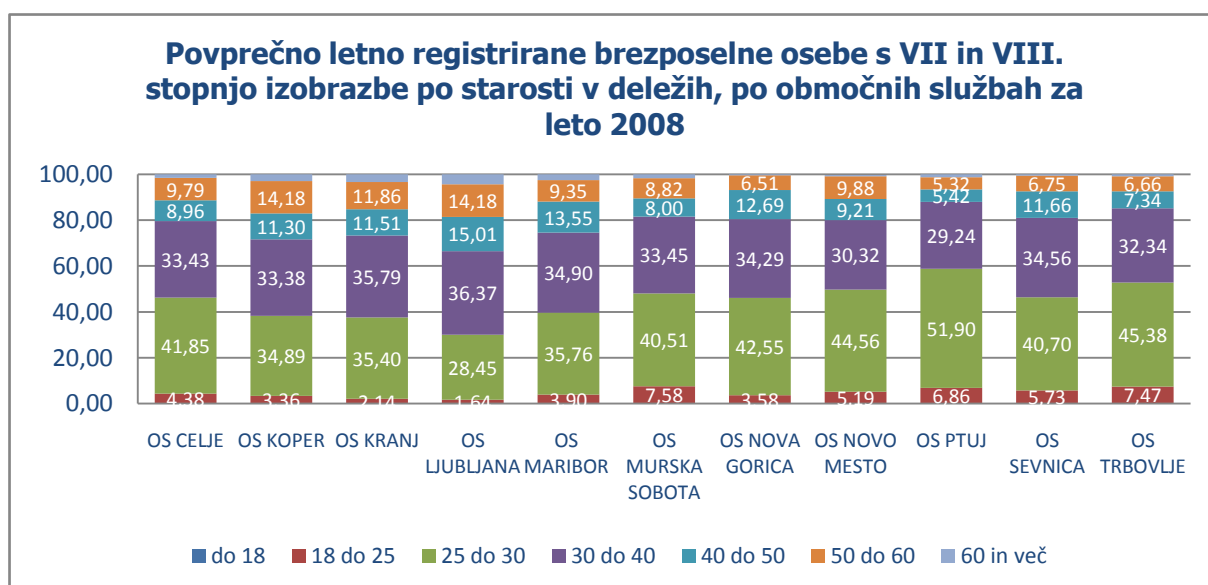

mladih do 30 let, tu še posebej izstopajo območna služba Murska Sobota, kjer je med vsemi brezposelnimi, ki že imajo V. stopnjo izobrazbe kar 69,36 odstotkov mladih v starosti do 30 let. Podobno velja za območno službo Velenje (66,95 odstotkov), območno službo Trbovlje (67,57 odstotkov), območno službo Ptuj (70,07 odstotkov), območno službo Celje (65,04 odstotkov).

Soočeni s tovrstnimi podatki, gotovo lahko rečemo, da so prav mladi brezposelni z že doseženo V. stopnjo izobrazbe, ki so, namesto, da bi čim prej začeli na delovnih mestih udeleževati svoj potencial in uporabljati pridobljeno znanje, prisiljeni tudi dalj časa čakati na zaposlitev, velika izguba za celotno družbo, še posebej v času velike gospodarske recesije, ki potrebuje nove rešitve, za katere je na eni strani zares potrebno ekspertno znanje in veliko izkušenj, po drugi strani pa tudi svežina, inovativnost in ustvarjalni naboj tistih, ki šele prihajajo na svoja delovna področja in še niso ukalupljeni v vzorce delovanja, ki morda za ta čas niso več učinkoviti. In kot kažejo podatki, prav ta svoj potencial Slovenija v tem obdobju premalo izrablja. Zato je razreševanje problematike teh skupin mladih brezposelnih, gotovo med prioritetskimi. V poglavju o že vpeljanih nacionalnih spodbudah bomo še posebej pozorni ali že imamo ustrezne ukrepe za razreševanje te problematike.

Analizo po stopnjah izobrazbe glede na starost in spol po posameznih območnih službah pa zaključujemo s prikazom podatkov za VII. in VIII. stopnjo izobrazbe (podrobnejše podatke glej v prilogi 10).

Slika 24: Povprečno letno registrirane brezposelne osebe s VII. in VIII. stopnjo izobrazbe po starosti v deležih, po območnih službah za obdobje januar-junij 2009

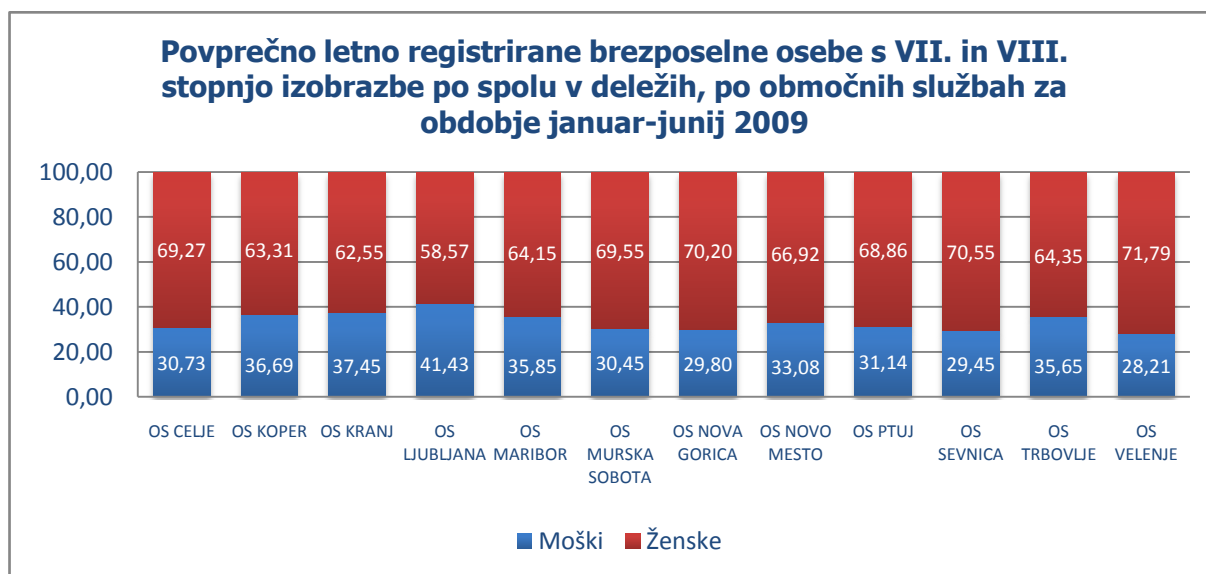
Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Povprečno letno število brezposelnih s VII. in VIII. stopnjo izobrazbe za obdobje januar-junij 2009 po območnih enotah: OS Celje (502); OS Koper (353); OS Kranj (382); OS Ljubljana (1836); OS Maribor (743); OS Murska Sobota (284); OS Nova Gorica (743); OS Novo mesto (199); OS Ptuj (185); OS Sevnica (163); OS Trbovlje (123); OS Velenje (366)

Tudi analiza števila brezposelnih s VII. in VIII. stopnjo izobrazbe glede na starost poleg skupnih značilnostih, ki smo jih zaznali že ob analizi skupnih podatkov za Slovenijo, ki kažejo, da je v tej skupini brezposelnih največ mladih v starosti med 25 in 30 let ter tistih brezposelnih v starosti med 30 in 40 let, pokaže na nekatere specifične v posameznih območnih službah. Tako npr. za območno službo Koper (25,48 odstotkov), območno službo Kranj (23,37 odstotkov), območno službo Ljubljana (29,19 odstotkov), območno službo Maribor (22,9 odstotkov) velja, da imajo tudi med brezposelnimi z najvišjimi ravnmi izobrazbe več kot 20 odstotkov takšnih, ki sodijo v starostne razrede skupaj med 40 in 60 let.

V teh območnih službah se torej v skupini brezposelnih s VII. in VIII. stopnjo izobrazbe kažejo dve večji skupini brezposelnih glede na starost, mladi, za katere lahko predvidevamo, da gre pri njih za iskanje prve zaposlitve oz. nove zaposlitve potem ko so verjetno izgubili tisto, ki so jo že imeli najverjetneje za določen čas, in skupino brezposelnih, ki so brez zaposlitve v svoji najbolj aktivni delovni dobi (v starosti med 40 in 60 let). Poglejmo si v nadaljevanju še podatke o spolu.

Slika 25: Povprečno letno registrirane brezposelne osebe s VII. in VIII. stopnjo izobrazbe po spolu v deležih, po območnih službah za obdobje januar-junij 2009

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Povprečno letno število brezposelnih s VII. in VIII. stopnjo izobrazbe za obdobje januar-junij 2009 po območnih enotah: OS Celje (502); OS Koper (353); OS Kranj (382); OS Ljubljana (1836); OS Maribor (743); OS Murska Sobota (284); OS Nova Gorica (743); OS Novo mesto (199); OS Ptuj (185); OS Sevnica (163); OS Trbovlje (123); OS Velenje (366)

Kot kažejo podatki prav v vseh območnih službah med brezposelnimi s VII. in VIII. stopnjo izobrazbe izrazito prevladujejo ženske. Še najbolj pa po tem izstopajo območna služba Nova Gorica (70,20 odstotkov), območna služba Sevnica (70,55

odstotkov), območna služba Velenje (71,79 odstotkov). Kot smo omenili že pri interpretaciji podatkov za nacionalno raven, je v tem primeru problematiko težko reševati z izobraževanjem, saj gre za že visoko izobražene ljudi, ki v svojih okoljih, svoji visoki izobrazbi navkljub, ne najdejo zaposlitve. V poglavju, kjer bomo analizirali že vpeljane nacionalne ukrepe, ki naj bi bili v pomoč pri razreševanju problematike brezposelnih, bomo zato še posebej analizirali ustreznost ukrepov, za prav to ciljno skupino brezposelnih.

4. NAPOVEDI O POTREBAH PO ZNANJIH ZA RAZLIČNA DELOVNA MESTA V PRIHODNOSTI

Analiza obsega in strukture brezposelnih je potrdila, da postaja problematika brezposelnih zelo pereča, brezposelnost v letu 2009 hitro narašča, kar zahteva hitre in učinkovite ukrepe, ki bi pripomogli k izboljševanju položaja brezposelnih na trgu dela. Še preden opravimo analizo izobraževalne ponudbe, z vidika ustreznosti le te za razreševanje problematike brezposelnosti, bomo v tem sklopu prikazali še nekatere napovedi o potrebah po znanjih za različna delovna mesta v prihodnosti. Že v prejšnjem poglavju smo ob ugotovitvah, da se v zadnjem obdobju med brezposelnimi veča število tistih, ki že imajo doseženo IV. ali V. stopnjo izobrazbe, opozorili, da je sicer njihovo ponovno vključevanje v izobraževanje smiselno, vendar bi morali biti pri tem pozorni, da jih ne bi vključevali v izobraževanje za poklice ali dela, za katere se kaže, da zanje na trgu dela ni dovolj povpraševanja oz. tega povpraševanja ne bo v prihodnje.

Ker tematika ugotavljanja potreb po znanjih ni osrednja tema naše študije, bi bilo nemogoče, da bi jo osvetlili iz različnih zornih kotov, upoštevajoč omejene možnosti, smo se zato odločili, da se za potrebe naše študije naslonimo na ocene in projekcije, ki so jih pripravili strokovnjaki v mednarodni organizaciji CEDEFOP (European Centre for the Development of Vocational Training). V tem poglavju povzemamo nekatere rezultate dela mednarodne skupine strokovnjakov, ki so prav zaradi hitro spreminjajočih razmer na trgu dela, že v letu 2001/2002 v testnem sodelovanju z različnimi evropskimi raziskovalnimi ustanovami, pričeli projekt ugotavljanja potreb po znanjih za prihodnost. Da bi identificirali potrebe po znanjih v prihodnosti, so opravili različne analize na nacionalnih in regionalnih ravneh, upoštevajoč različne poklicne panoge ter potrebe po znanjih in izobrazbi v posameznih panogah. Napovedi o kratkoročnih, srednjeročnih in dolgoročnih potrebah po znanjih se tako nanašajo na pričakovano število delovnih mest v ekonomiji in posameznih sektorjih ter specifične potrebe po znanjih, ki bodo potrebna v prihodnosti na teh delovnih mestih. Na nekaterih mestih so predstavljeni različni možni scenariji, ki so osnovani na različnih predpostavkah, ki zadevajo širše okoliščine, ki lahko v prihodnje na te projekcije vplivajo (Future skill needs in Europe, 2008).

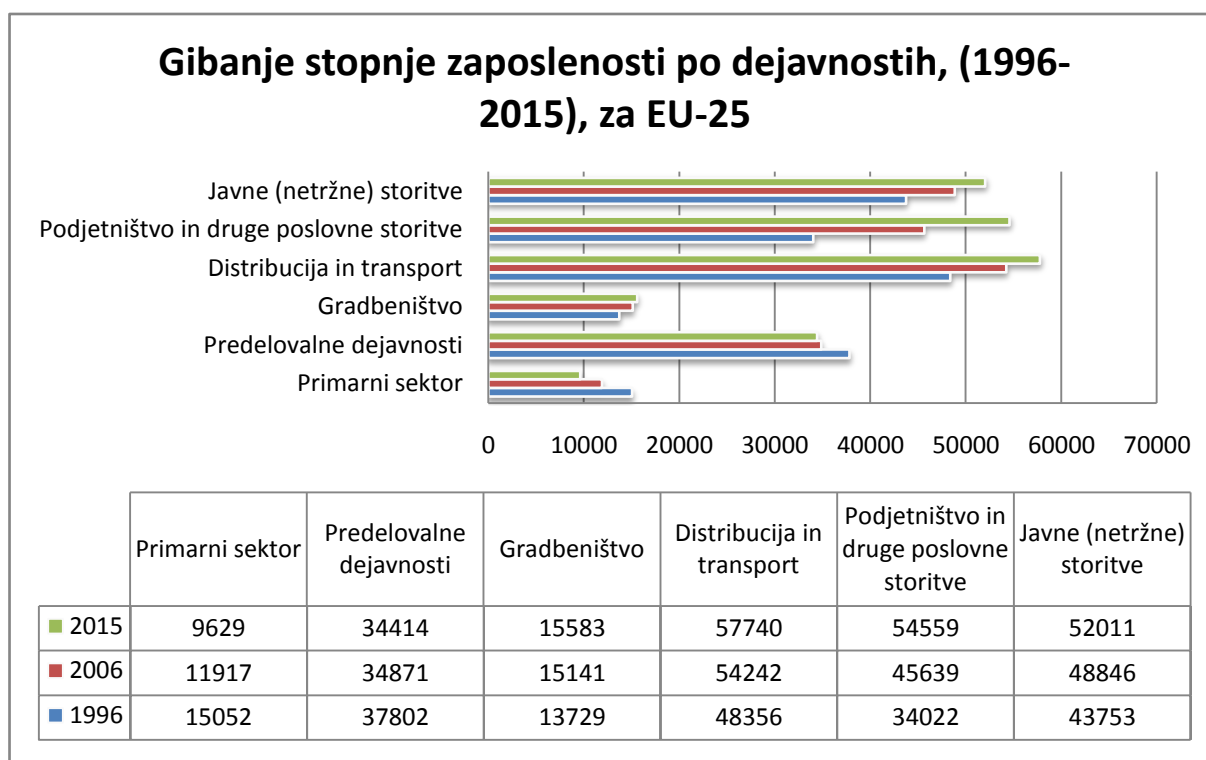
Upoštevati velja, da so bile prve analize o potrebnih znanjih v prihodnje opravljene preden smo se v Evropi in v svetu soočili z ekonomsko krizo in recesijo in je potrebno to upoštevati pri njihovem prebiranju. Hkrati tudi strokovnjaki, ki so sodelovali v ekipah, ki so te napovedi pripravljali, sami opozarjajo, da tako hitro spreminjajoče se okoliščine v svetovni ekonomiji, lahko močno vplivajo na tovrstne napovedi in projekcije za prihodnost in jih spreminjajo. Ob upoštevanju tega, pa so CEDEFOPOVE projekcije vendarle dragocene, saj nam kažejo nekatere trende, ki jih je pomembno poznati tudi, ko v našem primeru razmišljamo o razvoju ustrezne izobraževalne ponudbe za brezposelne v prihodnje ter o ustreznih prijemih vključevanja brezposelnih z različnimi značilnostmi, v izobraževanje.

V nadaljevanju zato povzemamo nekatere rezultate omenjenega projekta, ki so predstavljeni v dveh mednarodnih poročilih in sicer v publikaciji *Future skill needs in Europe* iz leta 2008 in *Future skill supply in Europe* iz leta 2009.

Predvidevanja o gibanju zaposlenosti po dejavnostih

V nadaljevanju najprej prikazujemo napovedi za temeljne sklope dejavnosti. Podatki prikazujejo tako relativno pomembnost posamezne dejavnosti, kot tudi pretekle trende in predvidevanja za prihodnost.

Slika 26: **Gibanje zaposlenosti po dejavnostih – 1996-2015, EU 25 (000)**

Vir: *Future skill needs in Europe*, 2008, str. 41

Kot je razvidno iz slike, je bilo v letu 2006 glede na leto 1996 na evropski ravni v **primarnem sektorju** zaznati upad števila delovnih mest in sicer iz več kot 15 milijonov delovnih mest na malo manj kot 11 milijonov. V ta širši sklop dejavnosti sodi tudi kmetijstvo (glej naslednjo preglednico), ki ostaja pomembno področje zaposlovanja v nekaterih evropskih državah, čeprav so v vseh primerih trendi negativni in se na tem področju v naslednjih desetletjih pričakuje vpad števila delovnih mest. Po predvidevanjih naj bi se število delovnih mest v primarnem sektorju do leta 2015 zmanjšalo na 9,6 milijona, kar kaže na neto zmanjšanje delovnih mest za skoraj 2,3 milijone. Delež tega širšega sektorja kaže v letu 2015 glede na leto 2006 zmanjšanje iz 5,7 odstotkov na 4,3 odstotke. (*Future skill needs in Europe*, 2008).

Tudi pri **predelovalnih dejavnostih** je za pretekle dekade zaznati negativne trende rasti delovnih mest. Vendar, kot je razvidno iz naslednje preglednice, ki prikazuje nekatere podrobnejše podatke tudi znotraj posamezne dejavnosti, napovedi za predelovalne dejavnosti kažejo, da bo v letu 2015 še vedno okrog 35 milijonov delovnih mest, v veliko ozirih se prav to področje v različnih evropskih državah umešča v osrčje njihovih ekonomij. V nekaterih državah so trendi rasti pozitivni, kar verjetno zrcali posledice restrukturiranja ekonomij znotraj Evrope, ko so se določene aktivnosti preselile iz starih v nove države članice.

Preglednica 4: **Gibanje stopnje zaposlenosti po dejavnostih – 1996-2015, EU 25**
(000)

	Ravni (000)			Rast (%)	
	1996	2006	2015	1996-06	2006-15
Primarni sektor	15052	11917	9629	-2,3	-2,3
Kmetijstvo	12230	9753	7764	-2,2	-2,5
Rudarstvo	1005	651	500	-4,3	-2,9
Oskrba z električno energijo, plinom in vodo	1817	1514	1364	-1,8	-1,2
Predelovalne dejavnosti	37802	34871	34414	-0,8	-0,1
Hrana, pijača in tobačni izdelki	5012	4781	4632	-0,5	-0,4
Inženirstvo	7943	7502	7542	-0,6	0,1
Ostale predelovalne dejavnosti	24847	22588	22241	-0,9	-0,2
Gradbeništvo	13729	15141	15583	1	0,3
Distribucija in transport	48356	54242	57740	1,2	0,7
Distribucija	28945	32153	34031	1,1	0,6
Hotelirstvo in gostinstvo	7891	9932	11547	2,3	1,7
Transport in telekomunikacije	11520	12157	12162	0,5	0
Poslovne in druge storitve	34022	45639	54559	3	2
Bančništvo in zavarovalnice	5743	6014	6032	0,5	0
Druge poslovne storitve	17424	26140	33079	4,1	2,7
Razne druge storitve	10855	13485	15448	2,2	1,5
Netržne storitve (non-market services)	43753	48846	52011	1,1	0,7
Javna uprava in obramba	13837	14258	14432	0,3	0,1
Izobraževanje	12896	14507	15574	1,2	0,8
Zdravstvo in socialno varstvo	17020	20081	22005	1,7	1
Vse dejavnosti	192714	210656	223936	0,9	0,7

Vir: Future skill needs in Europe, 2008, str. 41

Dejavnost **gradbeništva** je v prejšnjih dekadah beležila pozitivne trende rasti, napovedi za obdobje od 2006 do 2015 pa kažejo na stagniranje.

Največji pozitivni trendi rasti pa se kažejo v storitvenih dejavnostih, še posebej v poslovnih dejavnostih in raznih drugih storitvenih servisih. Dejavnosti **distribucije in transporta** beležijo pozitivne deleže rasti, čeprav podatki v nekaterih državah kažejo na umirjanje rasti. V celoti se v distribuciji in transportu predvideva več kot 3 milijone

novih delovnih mest med 2006 in 2015. Od tega naj bi jih bilo približno 2 milijona v distribuciji ter še 1,5 milijona v hotelirstvu in gostinstvu.

V zadnjem obdobju so največje deleže rasti delovnih mest v večini držav dosegle poslovne in druge storitve za potrošnike. Predvideva se, naj bi se tovrstna rast delovnih mest v teh dejavnostih nadaljevala tudi v prihodnje. Projekcije kažejo, naj bi bila rast približno 2 odstotka letno, kar naj bi v obdobju od 2006 do 2015 skupaj v Evropi prineslo skoraj 9 milijonov dodatnih delovnih mest (Future skill needs in Europe, 2008).

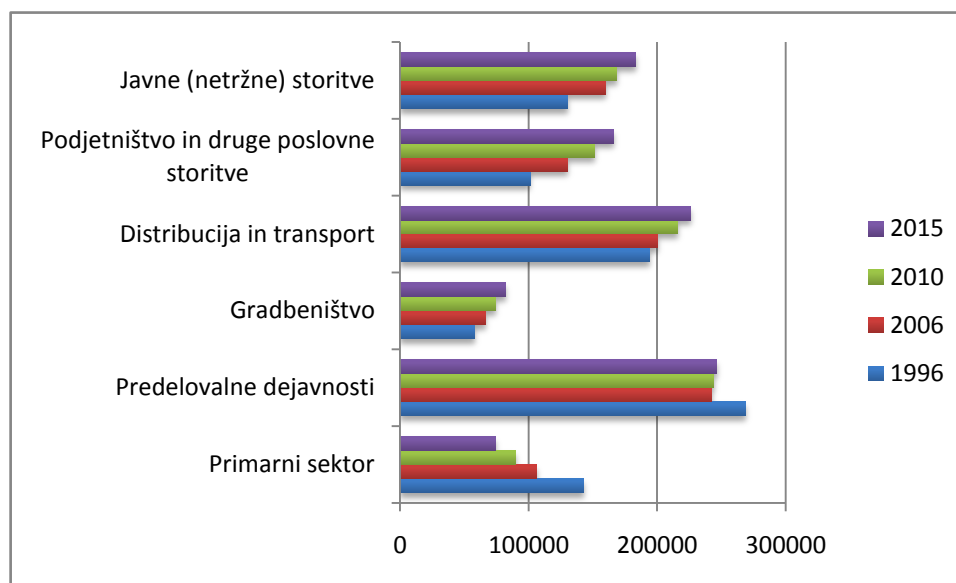
Morda moramo biti ravno pri prikazanih napovedih o večanju delovnih mest v poslovnih in drugih storitvah za potrošnike, nekoliko previdni, glede na trenutne recesijske razmere v Evropi, ob katerih lahko pričakujemo določen upad potrošnje npr. pri osebnih storitvah. Pa vendar, ob pozitivnih pričakovanjih o izhodu iz gospodarske krize, so ti podatki za premisleke o perspektivnih dejavnostih, za katere bi lahko usposabljali in izobraževalni brezposelne, pomembni. Ob tem pa moramo biti pozorni na podatke o značilnostih brezposelnih za Slovenijo, ki kažejo, da smo že v prejšnjih letih veliko vlagali v izobraževanje na področju ekonomije in trgovine in se zato pri nas ti poklici že pojavljajo med suficitarnimi poklici.

Predvidevanja **za ne-tržne dejavnosti**, ki vključujejo izobraževanje, zdravstvo in socialno varstvo in javno upravo, prav tako kažejo na to, da bodo v obravnavanem obdobju te dejavnosti v veliko državah dosegle točko, ko ne bodo več rastle. Za celotno EU 25 se predvideva več kot 3 milijone dodatnih delovnih mest za obdobje od 2006 do 2015.

Pokazani podatki, ki jih strokovnjaki, ki so pripravljali študijo, podrobneje analizirajo v separatih študijah, že na tej splošni ravni pokažejo na nekatere pomembne ugotovitve, ki kažejo na upad rasti delovnih mest v kmetijstvu in predelovalni industriji. Gradbeništvo in distribucija kažeta na ohranjanje konstantnega deleža rasti, medtem, ko transport kaže na upad deležev rasti. Tudi javna uprava kaže upad deležev rasti, manjši upad rasti pa beležita izobraževanje in zdravstvo. Tudi bančništvo in zavarovalništvo beležita upad deležev rasti, kar je verjetno posledica zmanjšanja števila delovnih mest v različnih dejavnosti (Future skill needs in Europe, 2008).

Strokovnjaki ugotavljajo, da so prikazani splošni trendi pri širših sklopih dejavnosti podobni v različnih evropskih državah, čeprav se pomembnost različnih sektorjev po različnih državah Evropske unije razlikuje, še posebej med skupinami kot so: stare članice Evropske unije (EU 15); nove članice Evropske unije; nordijske države, zahodno evropske države, vzhodnoevropske države. V študijo so zajete tudi primerjave med državami EU 25. Iz njih povzemamo podatke oz. predvidevanja o rasti delovnih mest po dejavnostih, kot so v študiji prikazani za Slovenijo.

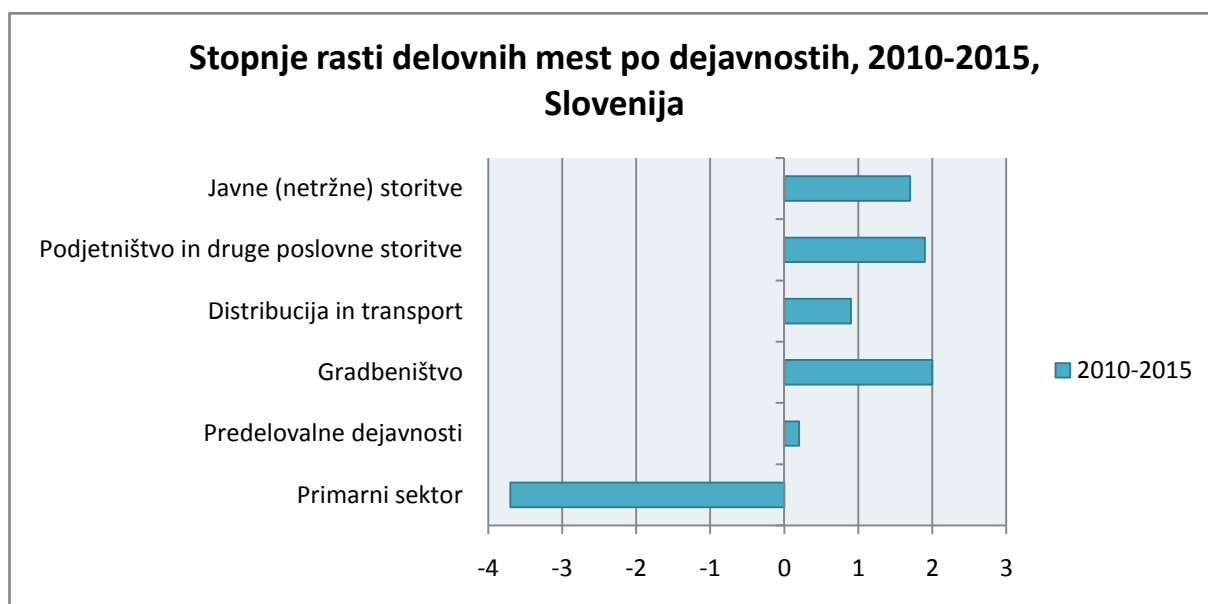
Slika 27: **Gibanje stopnje zaposlenosti po dejavnostih – 1996-2015, Slovenija** (v tisočih)

Vir: Future skill supply in Europe, 2009 (str. 68, 73)

Iz zgornje slike (glej tudi prilogo 11) lahko razberemo za Slovenijo prav podobne trende spreminjanja števila delovnih mest po posameznih dejavnostih, kot je to značilno za celotno EU 25. Po teh predvidevanjih naj bi se v Sloveniji v primarnem sektorju v obdobju med 2006 in 2015 število delovnih mest zmanjšalo za 32000 delovnih mest, v predelovalnih dejavnostih je upad delovnih mest viden v obdobju med 1996 in 2006, za obdobje med 2006 in 2015 pa napovedi kažejo na majhno rast števila delovnih mest. Podobna je slika v gradbeništvu. V distribuciji in transportu naj bi se v obdobju od 2006 do 2015 število delovnih mest povečalo za 26000. Podoben porast števila delovnih mest pa se kaže v podjetništvu in drugih poslovnih storitvah, a je bil večji značilen v obdobju med 1996 – 2006, kot se kaže za obdobje med 2006-2015. Podoben trend je pri javnih (netržnih) storitvah.

Slika 28: **Stopnja rasti delovnih mest po dejavnostih, 2010-2015, Slovenija**

Vir: Future skill supply in Europe, 2009 (str. 68, 73)

Zgornja slika (glej tudi prilogo 11) kaže rast delovnih mest v Sloveniji po posameznih dejavnostih za obdobje 2010-2015. Kot smo videli že iz prejšnjih podatkov, se predvideva največji negativni trend sprememb števila delovnih mest v primarnem sektorju in zelo majhna rast v predelovalni dejavnosti. V gradbeništvu se za razliko od obdobja 2006-2010, za katerega se predvideva 2,9 odstotka rast, za obdobje 2010-2015 predvideva 2,0 odstotna rast. Podjetništvo in druge poslovne storitve bodo za razliko od obdobja 2006-2015 ko naj bi beležile 3,8 odstotno rast, v obdobju 2010-2015 po napovedih dosegale manjšo, 1,9 odstotno rast delovnih mest. Podobni so trendi pri javnih storitvah, s tem da je predvidena stopnja rasti za obdobje 2006-2010 manjša (1,3 odstotna rast), za obdobje 2010-2015 pa 1,7 odstotna rast.

Predvidevanja glede sprememb poklicev

Že prikazane spremembe v posameznih dejavnostih imajo gotovo svoje posledice tudi v spremenjenih potrebah po znanjih. Različni sektorji imajo namreč različne poklicne strukture in zahteve. Premik od primarnih in predelovalnih dejavnosti k servisnim bo gotovo imel za posledico pomembne spremembe v poklicnih vzorcih, s tem, ko bo vplival na zmanjševanje potreb po višje oz. nižje usposobljeni delovni sili v teh dejavnostih, hkrati pa se bodo povečale potrebe po poklicih in znanjih, s katerimi bo mogoče pokrivati zahteve sodobnih ekonomij. Naslednja preglednica prikazuje trende sprememb po glavnih skupinah poklicev (9 skupin osnovanih na ISCO klasifikaciji).

Preglednica 5: **Delovna mesta po glavnih skupinah poklicev, število in rast, EU 25 (1996-2015)**

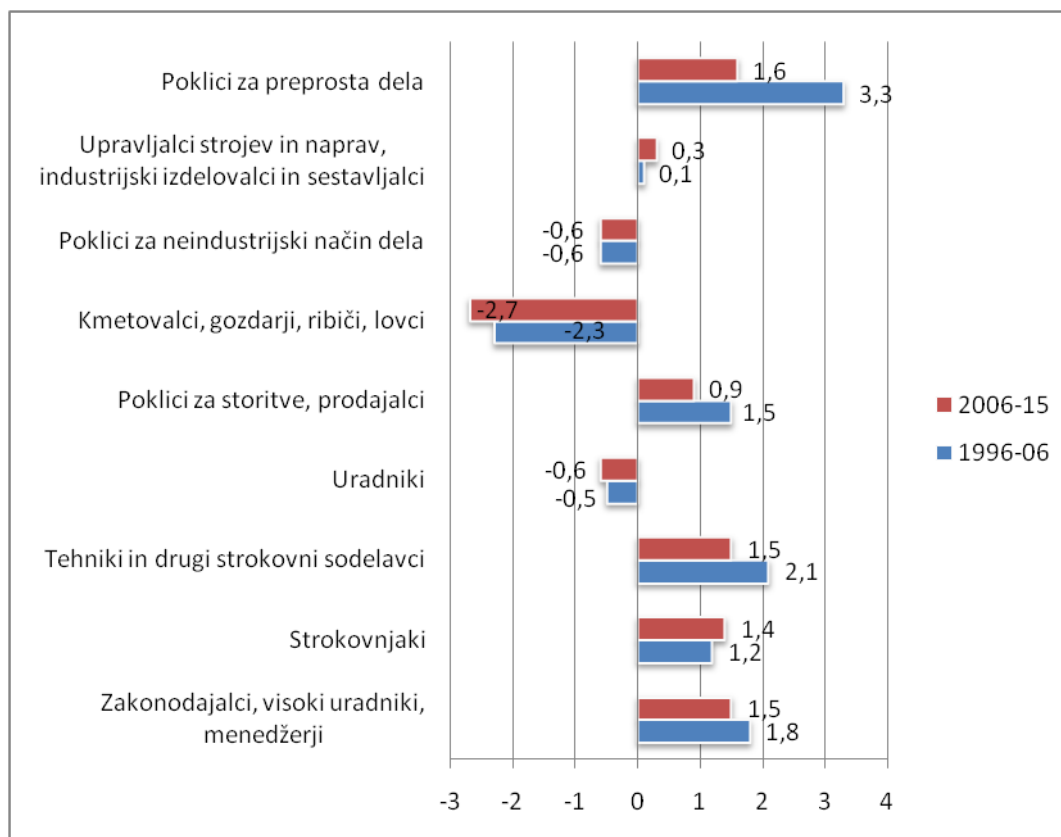
		Število (000)			Rast (%)	
		1996	2006	2015	1996-06	2006-15
1	Zakonodajalci, visoki uradniki, menedžerji	15394	18405	21076	1,8	1,5
11	Zakonodajalci, visoki uradniki	484	495	596	0,2	2,1
12	Direktorji, menedžerji družb	8349	9920	12346	1,7	2,5
13	Menedžerji manjših družb	6561	7990	8135	2	0,2
2	Strokovnjaki	24220	27349	31111	1,2	1,4
21	Strokovnjaki fizikalnih, kemijskih, matematičnih, tehnično-tehnoloških ved	5518	6401	7452	1,5	1,7
22	Znanstveni strokovnjaki, strokovnjaki biomedicinskih, bioloških, biotehničnih ved	3698	3551	3658	-0,4	0,3
23	Strokovnjaki za vzgojo in izobraževanje	7862	8464	8736	0,7	0,4
24	Drugi strokovnjaki	7143	8933	11265	2,3	2,6
3	Tehniki in drugi strokovni sodelavci	27643	33952	38691	2,1	1,5
31	Tehniki tehničnih strok	6911	7715	8129	1,1	0,6
32	Tehniki in asistenti v zdravstvu, biomedicini, biologiji, biotehniko ipd.	4807	5618	5800	1,6	0,4
33	Pomočniki vzgojiteljev, inštruktorji, učitelji praktičnega pouka	2126	2660	3315	2,1	2,7
34	Komercialni, poslovodno upravni, javnoupравни strokovni sodelavci	13799	18013	21446	2,7	2
4	Uradniki	24632	23317	22044	-0,5	-0,6
41	Uradniki za pisarniško poslovanje	20840	18795	16944	-1	-1,1
42	Uradniki za poslovanje s strankami	3792	4522	5100	1,8	1,3
5	Poklici za storitve, prodajalci	25385	29490	32017	1,5	0,9
51	Poklici za storitve	15408	18848	21361	2	1,4
52	Modeli, prodajalci, demonstratorji	9977	10642	10656	0,6	0
6	Kmetovalci, gozdarji, ribiči, lovci	9829	7789	6082	-2,3	-2,7
7	Poklici za neindustrijski način dela	30641	28845	27420	-0,6	-0,6
71	Rudarji, gradbinci	11205	12597	12718	1,2	0,1
72	Kovinarji, strojni mehaniki ipd.	11976	10466	9555	-1,3	-1
73	Finomehaniki, rokodelci, tiskarji	1865	1444	1171	-2,5	-2,3
74	Drugi poklici za neindustrijski način dela	5595	4338	3977	-2,5	-1

		Število (000)			Rast (%)	
		1996	2006	2015	1996-06	2006-15
8	Upravljalci strojev in naprav, industrijski izdelovalci in sestavljalci	17069	17314	17850	0,1	0,3
81	Upravljalci strojev in naprav, industrijski izdelovalci	2034	2103	2079	0,3	-0,1
82	Upravljalci strojev za proizvodnjo izdelkov in sestavljalci izdelkov	6622	6498	6596	-0,2	0,2
83	Vozniki, upravljalci transportnih naprav in premičnih strojev	8414	8713	9175	0,4	0,6
9	Poklici za preprosta dela	16655	22980	26480	3,3	1,6
91	Poklici za preprosta prodajna, storitvena in komunalna dela	10408	15568	18630	4,1	2
92	Poklici za preprosta kmetijska, gozdarska, lovska, ribiška dela	1269	1249	1116	-0,2	-1,3
93	Poklici za preprosta rudarska in gradbeniška dela ter preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, transportu	4978	6163	6735	2,2	1
	SKUPAJ VSI POKLICI	191468	209441	222771		

Vir: Future skill needs in Europe, 2008

Kot kažejo podatki za leto 1996 npr. poklici s področja kmetijstva in ribištva še vedno dosegajo skoraj 10 milijonov delovnih mest, vendar projekcije do leta 2015 kažejo velik upad, tako naj bi bilo število tovrstnih delovnih mest v letu 2015 manjše skoraj za polovico (6 milijonov delovnih mest). Poklici za neindustrijski način dela (obrtniki in podobni) naj bi v letu 2006 imeli še 29 milijonov delovnih mest, vendar predvidevanja do 2015 kažejo na zmanjšanje števila delovnih mest, kar naj bi bila po eni strani posledica upadanja zaposlovanja v predelovalnem sektorju, hkrati pa tudi posledica vpliva novih tehnologij, ki vedno pogosteje nadomeščajo tradicionalno obrtniško delo. Naslednji sklop poklicev, ki že začnejo čutiti posledice novih tehnologij (predvsem IKT) so uradniški poklici. Vendar pa, vsem apokaliptičnim projekcijam o tem, kako bo nova IKT tehnologija vplivala na zaposlovanje v uradniških poklicih, ki smo jih poznali v zgodnjih 70-ih in zgodnjih 90-ih letih, je število teh delovnih mest do pred nedavnim stalno naraščalo. Kot kažejo podatki za EU 25, je število uradnikov očitno doseglo vrh v letu 2000, sedaj pa projekcije kažejo manjše zmanjševanje, čeprav naj bi bilo do leta 2015 več kot 22 milijonov ljudi še vedno zaposlenih na tovrstnih delovnih mestih. Zaposlovanje upravljalcev strojev in naprav naj bi skladno z napovedmi do leta 2015 ostalo stabilno, okrog 17 do 18 milijonov delovnih mest (Future skill needs in Europe, 2008).

Slika 29: **Delovna mesta po glavnih skupinah poklicev, EU 25, trendi rasti (1996-2015)**

Vir: Future skill needs in Europe, 2008, str. 48-54

Za razliko od že omenjenih skupin poklicev, pa podatki za nekatere skupine poklicev v drugih dejavnostih kažejo močne pozitivne trende, ki naj bi se ohranili do leta 2015. V to kategorijo sodijo tehniki, strokovnjaki in njim sorodni poklici. Podobno velja za menedžerje v skupini zakonodajalcev, visokih uradnikov in menedžerjev.

Na splošno se zdi, da bo prišlo do pomembnega povečanja potreb po usposobljeni delovni sili. Vendar pa projekcije kažejo tudi na povečanje potrebe po nekaterih skupinah poklicev nižje usposobljenosti (less skilled groups), ki vključujejo servisne delavce, prodajalce, kakor tudi za elementarne poklice (za katere so vstopne izobrazbene zahteve na splošno nizke). Zgleda, kot da to potrjuje nekatere strahove, o kontinuirani polarizaciji potreb po delovni sili, ki se kaže v rasti potreb po delovnih mestih na obeh straneh spektra usposobljenosti (najvišje/najnižje). To odpira nekatera politična vprašanja o enakosti in družbeni vključenosti in morebitnih neskladjih med strokovno usposobljenostjo in zahtevami. S tega vidika si bomo v nadaljevanju natančneje ogledali projekcije o potrebnih znanjih oz. stopnjah izobrazbe v posameznih dejavnostih, kakor se napovedujejo za prihodnost (Future skill needs in Europe, 2008).

Naslednja preglednica prikazuje trende sprememb glavnih skupin poklicev primerljivo za države EU 25 v deležih.

Preglednica 6: **Delovna mesta po glavnih skupinah poklicev, EU 25, v deležih (%) (1996-2015), primerjava med državami EU 25**

	GLAVNE SKUPINE POKLICEV PO ISCO KLASIFIKACIJI									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	VSI
Belgija	13,5	5,4	25,7	0,1	5,8	-12,6	-14,4	26,5	4,6	7
Češka	-1	3,9	17,3	-2,0	0,3	-17,0	-15,2	21,7	-19,1	3,4
Danska	9,2	21	14,9	-20,5	-5,4	-20,6	-8,7	-14,3	0,1	1,9
Nemčija	-3,8	10,3	4,1	-12,3	16,7	-21,4	2,4	-1,4	24,0	5,2
Estonija	-10,4	-1,1	-10,5	-3,7	19,8	-59,7	-24,4	3,6	12,9	-3,8
Grčija	1,7	6,1	34,1	4,9	24,2	-18,2	-2,5	10,6	21,6	7,6
Španija	0,8	11,3	45,3	-9,5	17,5	-54,6	-7,3	-4,6	9,7	6,6
Francija	16	9,4	10,5	-10,5	4,4	0,0	-6,2	-2,6	40,0	7,1
Irska	19,2	23,1	37,9	2,7	15,7	-33,4	3,7	-3,7	7,4	12,4
Italija	26,5	18,6	26,1	9,4	8,3	-47,5	-18,5	-10,4	6,6	6,7
Ciper	28,6	32,1	36,2	29,2	-4,1	-25,1	7,8	6,8	53,8	22,3
Latvija	27,7	12,1	5,2	12,4	8,4	-45,7	-5,3	-15,5	-1,2	1,7
Litva	-18,9	29,3	8	-32,9	15,6	-47,3	9,2	-0,1	13,9	4,1
Luksemburg	7,4	30	21,3	0,0	24,8	-12,5	-17,3	9,3	23,2	12,8
Madžarska	30,9	12,5	-2	7,7	6,4	-13,3	-14,7	11,3	13,1	4,4
Nizozemska	-11,8	8,4	6,9	12,8	11,8	-22,9	-4,8	-4,6	32,1	7,3
Norveška	-26,3	23,7	20,2	-18,4	17,3	-50,6	1,3	-3	-7,7	6,4
Avstrija	9,6	16,9	24,4	-1,5	3,9	-7,1	-10,4	-20,1	27,2	7,0
Poljska	20,6	28	8,9	9,6	-16,5	-29,3	17,0	7,2	5,8	5,1
Portugalska	11,3	40,8	0,8	6,6	2,1	-4,5	-8,4	18	10,5	6,4
Slovenija	29,8	39,7	26,1	-25,0	-5,8	-35,5	9,6	-9,6	13,2	8,1
Slovaška	7,6	10,6	7,6	-22,3	14,5	-8,3	-12,4	-2,1	-9,8	0,9
Finska	51,5	5,9	11,4	-39,5	8,2	-29,2	-10,4	-14,8	-21,3	1
Švedska	9,6	4	4,5	-11,1	8,4	4,3	-12,0	1	11,1	2,2
Velika Britanija	26,3	11,8	11,2	-11,5	4,6	19,5	-3,8	28,8	5,3	8,6
EU 25	14,7	13,2	14	-5,3	8,5	-21,6	-5,0	3	15,5	6,3

LEGENDA	
1	Zakonodajalci, visoki uradniki, menedžerji
2	Strokovnjaki
3	Tehniki in drugi strokovni sodelavci
4	Uradniki
5	Poklici za storitve, prodajalci
6	Kmetovalci, gozdarji, ribiči, lovci
7	Poklici za neindustrijski način dela
8	Upravljalci strojev in naprav, industrijski izdelovalci, sestavljalci
9	Poklici za preprosta dela

Vir: Future skill supply in Europe, 2009

Kot je razvidno iz zgodnje preglednice, predvidevanja za Slovenijo v večini primerov potrjujejo že prikazane trende sprememb v glavnih skupinah poklicev, ki smo jih prikazali za EU 25. Opozoriti pa velja na odstopanje pri skupini 5, ki predstavlja skupino poklicev za storitve, podajalce ipd. Medtem, ko se na evropski ravni za to skupino poklicev do leta 2015 predvideva sicer zmeren, a vendar pozitiven trend rasti, pa so predvidevanja za Slovenijo, kot kažejo deleži rasti, v tem primeru negativna (-5,8 odstotni delež). Na evropski ravni v predvidevanjih izkazujejo negativne deleže rasti v tej skupini poklicev še Danska (-5,4 odstotkov), Ciper in Poljska (-16,5 odstotkov), medtem ko deleži pri vseh drugih državah kažejo pozitivne deleže rasti (Future skill needs in Europe, 2008).

Ta predvidevanja so skladna s podatki, ki smo jih prikazali ob analizi značilnosti brezposelnih v Sloveniji, glede na sklope poklicne izobrazbe, iz katerih prihajajo, kjer se je prav sklop poklicne izobrazbe »trgovincev« skupaj s poklicnim sklopom »ekonomistov« pokazal kot tisti, kamor se uvršča največje število brezposelnih. Očitno je, da smo tudi s pomočjo izobraževanja ta področja v preteklih letih precej »nasičili« in je v tem trenutku na trgu dela večje število kadrov iz teh skupin poklicev, kot jih je trg sposoben absorbirati. S tega vidika velja upoštevati pravkar prikazane napovedi za Slovenijo, ki kažejo tem poklicnim sklopom negativno rast delovnih mest v prihodnje.

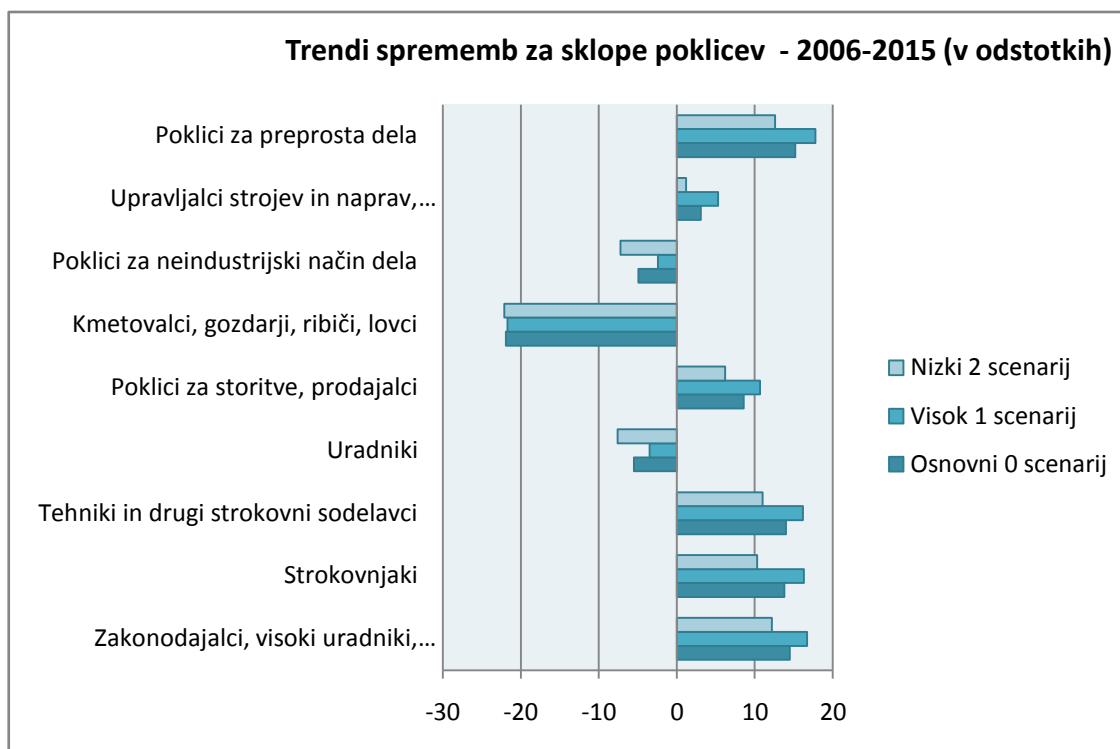
Sicer pa se za Slovenijo najvišji deleži rasti kažejo pri skupinah poklicev, ki predstavljajo najvišje usposobljene kadre (strokovnjaki – 39,7 odstotkov, menedžerji – 29,8 odstotkov, tehniki – 26,1 odstotkov), tudi na drugi strani pa je po predvidevanjih izkazan 13,3 odstotni delež rasti v skupini poklicev za preprosta dela. Povsem enak trend kot na evropski ravni se kaže pri upadu deležev rasti v skupini uradnikov (-25 odstotkov) ter skupini poklicev s področja kmetijstva, ribištva (-35 odstotkov).

Z vidika problematike brezposelnih, s katero se ukvarjamo v naši študiji, pa se velja še nekoliko zaustaviti pri pravkar prikazanih projekcijah. Pri analizi značilnosti brezposelnih glede na stopnje izobrazbe, smo ugotavljali, da imamo v Sloveniji še vedno dokaj visoke deleže tistih, ki imajo le I. stopnjo izobrazbe. Iz tega lahko sklepamo, da bo prav ta skupina v prihodnje še bolj ranljiva na trgu dela, saj se bo število delovnih mest za preprosta dela zmanjševalo. Hkrati pa so prav za reševanje problematike te ciljne skupine brezposelnih, pomembni podatki o tem, da bodo tudi v prihodnje še perspektivna delovna mesta nižje stopnje zahtevnosti v nekaterih poklicih, kot so npr. servisni delavci, elementarni poklici. Tej skupini brezposelnih bi bilo tako potrebno zviševati raven izobrazbe vsaj do IV. stopnje, seveda ob pozornem usmerjanju v poklice, ki se za prihodnost še kažejo kot perspektivni. Po drugi strani, pa se na tem mestu spomnimo na podatke o večanju števila brezposelnih z že doseženo V. stopnjo izobrazbe, pa tudi s VII. in VIII. stopnjo izobrazbe. Za primere, ko bomo za te ciljne skupine brezposelnih s pomočjo izobraževanja iskali ustrezne možnosti prekvalifikacij v druge poklice, so pomembne napovedi o potrebah v tehničnih in drugih strokovnih poklicih.

Alternativni scenariji za zaposljivost po posameznih poklicih

V naslednji sliki so prikazane projekcije, ki upoštevajo različne možne scenarije sprememb, hkrati pa prikazujejo nekatere razlike v predvidevanjih, ki izhajajo iz nacionalnih predvidevanj (*national accounts*), ta prikazujejo osnovni ter optimistični in pesimistični scenarij, ter predvidevanja, ki izhajajo iz Raziskave o delovni sili (*labour force survey*).

Slika 30: **Primerjava scenarijev: trendi po širših skupinah poklicev, 2006-2015, EU 25**

Vir: Future skill supply in Europe, 2009

Podatki kažejo na podobne trende pri vseh alternativnih scenarijih za 9 temeljnih skupin poklicev. Primerjava uporabljenih podatkov in predvidevanj iz Raziskave o delovni sili (LFS) z nacionalnimi štetji v varianti Osnovni 0 scenarij, pokaže na nekatere razlike. Razlike izhajajo predvsem iz različnega letnega izhodišča. Po podatkih iz Raziskave o delovni sili naj bi elementarni poklici rastle manj hitro. Delno je to posledica nekaterih bolj optimističnih predvidevanj o rasti poklicev kot so tehniki itd. Vendar razlike v deležih in vzorcih sprememb niso zelo velike. Skupno predvidevanja iz Raziskave o delovni sili predvidevajo 1,5 milijona manj delovnih mest do 2015 kot Osnovni 0 scenarij. To je v največji meri posledica različnega izhodiščnega stanja, na podlagi katerega so računane projekcije (Future skill needs in Europe, 2008).

Projekcije potreb po nadomestitvenih zaposlitvah in skupnih potrebah po poklicih

Strokovnjaki, ki so projekcije pripravljali, opozorijo, da projekcije o spremembah pri posameznih skupinah poklicev povedo le del zgodbe. Tudi v primerih delovnih mest kot so npr. uradniška delovna mesta, kjer projekcije napovedujejo stalno zmanjševanje števila delovnih mest, bo še vedno potrebno veliko število ljudi tudi v naslednjih letih (v celotni Evropi okrog 4,5 milijona do leta 2015 za to skupino poklicev). Ko ocenjujemo vplive teh sprememb na izobraževanje in usposabljanje ter priložnosti za zaposlovanje je zato ključno, da prepoznamo in upoštevamo tudi potrebe po nadomestitvah zaposlitev, ki se bodo zgodile, ko se bodo ljudje upokojevali, zapustili delovno mesto ali iz drugih razlogov.

Podrobne ocene o potrebah po nadomestitvenih zaposlitvah, ki jih zajema študija, zrcalijo partikularne poklicne strukture znotraj posamezne države, kot jih prikazujejo podatki iz Raziskave o delovni sili. Nadomestitvene potrebe niso bile izračunane za preteklo obdobje 1996-2006. Dobljeni deleži so odvisni od starostne strukture partikularne skupine delavcev, kakor tudi od drugih specifičnih dejavnikov kot so smrtnost itd. Med pomembne dejavnike sodijo tudi migracijski tokovi med državami, ki postajajo v zadnjih letih vse pomembnejši. Čeprav splošni okvir, ki je bil uporabljen dovoljuje tudi upoštevanje vseh teh dejavnikov, pa podatki, ki jih vključuje obravnavana študija, temelji na preprostejšem skupku predpostavk. Avtorji zato opozorijo, da je prikazana predvidevanja o nadomestitvenih zaposlitvah potrebno jemati ilustrativno. Naslednja preglednica prikazuje nadomestitvene potrebe ter potrebe po novih delovnih mestih za širše skupine poklicev.

V devetletnem obdobju bodo po predvidevanjih nadomestitvene potrebe dosegle skoraj eno četrtno (24,2 odstotkov) skupnega števila delovnih mest v letu 2006. To kaže na ekspanzijo potreb za 6,3 odstotke v vseh poklicih. Čeprav so ekspanzijske potrebe pri nekaterih skupinah poklicev (npr. uradniki in usposobljeni kmetijski delavci ter ribiči) negativne, pa v vseh teh primerih potrebe po nadomestitvenih zaposlitvah to presežejo, kar vodi k pozitivnim skupnim potrebam. Avtorji študije še pojasnijo, da se, ko gre za predvidevanja o nadomestitvenih potrebah niso pokazale večje razlike med alternativnimi scenariji. Nekateri širši dejavniki (oz. spremembe) bi lahko vplivali na spremenjene potrebe po nadomestitvenih zaposlitvah (npr. podaljšana delovna doba iz 65 na 67 itd) ali dejavniki, ki bi lahko vplivali na povečanje zaposlovanja žensk (npr. brezplačno varstvo otrok itd.). Vendar pa po navadi ti učinki niso obsežni, prilagoditveni procesi pa so po navadi počasni.

Preglednica 7: **Prosta delovna mesta po glavnih skupinah poklicev – nadomestitve in nova delovna mesta, EU 25 (v odstotkih)**

	Raven 2006	Spremembe 2006-2015 (000)			Spremembe 2006-2015 (% od ravni v 2006)		
		Potrebe zaradi ekspanzije	Potrebe zaradi nadomestitve	Skupne potrebe	Potrebe zaradi ekspanzije	Potrebe zaradi nadomestitve	Skupne potrebe
Zakonodajalci, visoki uradniki, menedžerji	18405	2671	4362	7034	14,5	23,7	38,2
Strokovnjaki	27349	3762	5747	9509	13,8	21	34,8
Tehniki in drugi strokovni sodelavci	33952	4739	6857	11596	14	20,2	34,2
Uradniki	23317	-1273	5772	4498	-5,5	24,8	19,3
Poklici za storitve, prodajalci	29490	2528	8039	10567	8,6	27,3	35,8
Kmetovalci, gozdarji, ribiči, lovci	7789	-1707	2201	494	-21,9	28,3	6,3
Poklici za neindustrijski način dela	28845	-1425	7493	6067	-4,9	26	21
Upravljalci strojev in naprav, industrijski izdelovalci in sestavljalci	17314	536	4048	4584	3,1	23,4	26,5
Poklici za preprosta dela	22980	3501	6188	9689	15,2	26,9	42,2
VSI POKLICI	210656	13280	51001	64281	6,3	24,2	30,5

Vir: Future skill supply in Europe, 2009

Če za potrebe po nadomestitvenih zaposlitvah ni bilo ugotovljenih razlik med tremi marko ekonomskimi scenariji, pa projekcije na podlagi podatkov Raziskave o delovni sili (LFS) kažejo na približno dva milijona delovnih mest manj potreb po nadomestnih zaposlitvah, kar je posledica različnega izhodiščnega števila v letu 2006. Razlike po posameznih poklicnih sklopih pa so majhne.

Povezava predvidevanj o potrebah v dejavnostih in poklicih s predvidevanji o potrebnih znanjih oz zahtevah po izobrazbi

Naslednji pomemben vidik spremenjenih potreb po znanjih je formalna izobrazba, ki je potrebna za opravljanje različnih poklicev. Čeprav enostavnih povezav med poklici in zahtevanimi kvalifikacijami ni mogoče delati, pa je mogoče proučevati, kako se tovrstni vzorci spreminjajo v času. Drugi pomemben aspekt, ki ga lahko proučujemo so t.i. ključne, generične in poklicno specifične kompetence, ki jih potrebujejo zaposleni v različnih poklicnih oz. na delovnih mestih. Strokovnjaki, ki so v CEDEFOPU pripravljali študije, ki jih predstavljamo, so si bili enotni, da je te vidike, ki se povezujejo s kakovostjo znanja, zelo težko opredeljevati in meriti, zato jih v svoje projekcije niso vključili. So pa nakazali pot, kako bi bilo mogoče že pripravljene projekcije o potrebnih znanjih povezati z rezultati mednarodnih raziskav, ki se poglobljeno ukvarjajo prav s to problematiko, kot so npr. raziskave PISA in PIACC, ki potekajo pod okriljem OECD (Future skill needs in Europe, 2008).

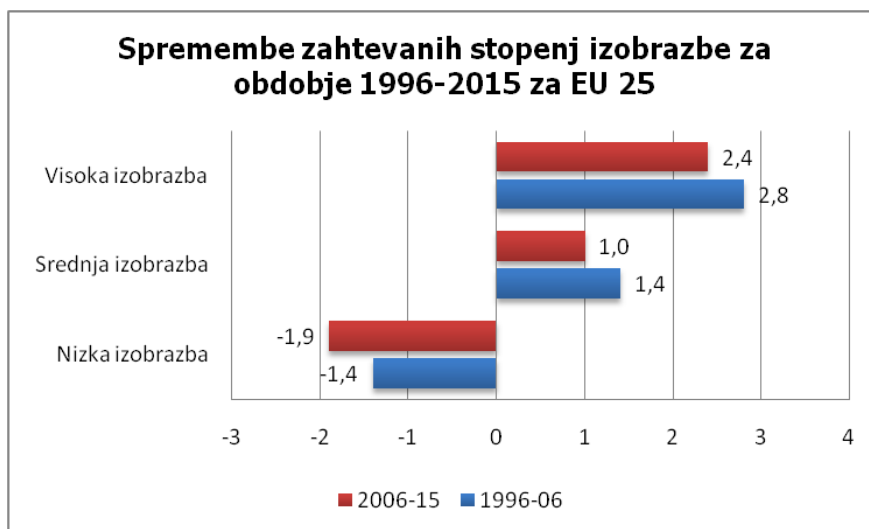
V pripravi projekcij, so se v obravnavanih študijah strokovnjaki usmerili predvsem na proučevanje tega, kako se bodo v prihodnje spreminjale potrebe po formalnih kvalifikacijah oz. formalni izobrazbi. V prvi fazi je bilo mogoče opraviti le splošne analize na evropski ravni. Pri tem je bila pozornost usmerjena na tri ravni (nizka, srednja, visoka izobrazba). Te so definirane takole:

- Nizka izobrazba: V večini nižje sekundarno izobraževanje (ISCED 0-2)
- Srednja izobrazba: Višje sekundarno izobraževanje (ISCED 3-4)
- Visoka izobrazba: Terciarno izobraževanje (ISCED 5-6)

Podrobnejši opis izobrazbenih ravni po klasifikaciji ISCED je v prilogi 12.

Naslednja slika kaže spremembe v zahtevanih stopnjah izobrazbe v obdobju med 2000 in 2020 za EU 25.

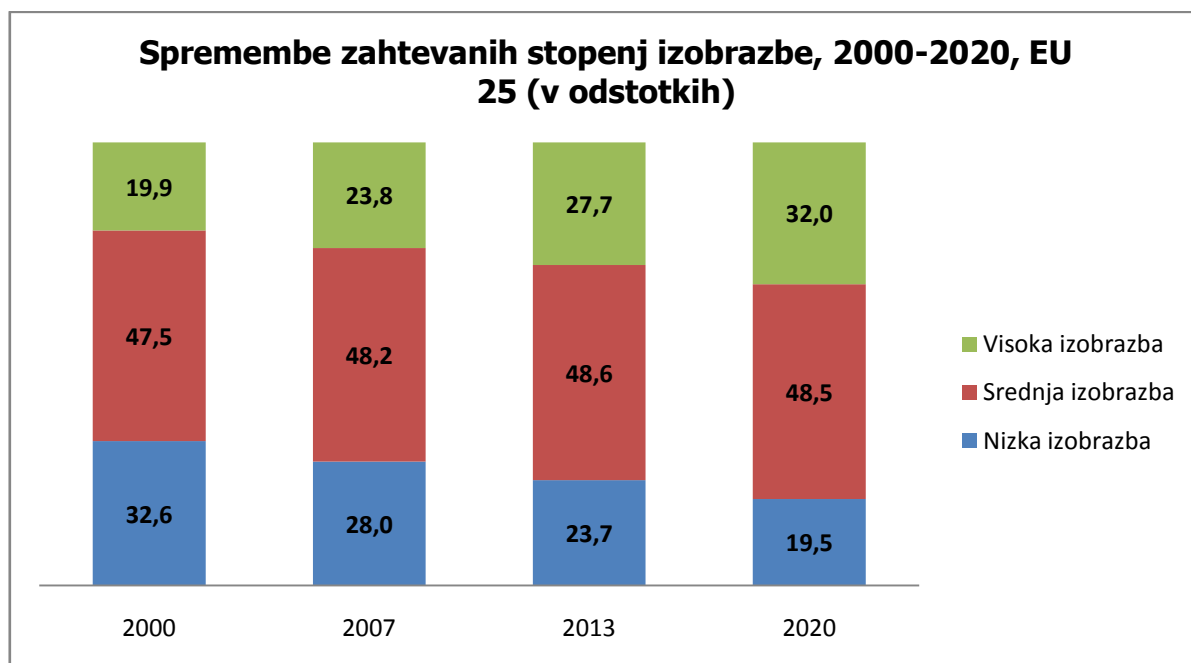
Slika 31: **Spremembe zahtevanih stopenj izobrazbe za obdobje 1996-2015 za EU 25**

Vir: Future skill needs in Europe, 2008, str. 60

Projekcije pokažejo na potrebo po splošnem zviševanju ravni izobrazbe v prihodnosti. V času, ko so se projekcije pripravljale, je bila izračunana predvidena rast zaposlenosti v Evropi med leti 2006 in 2015 za kar 13 milijonov delovnih mest. To vključuje povečanje kar 12,5 milijonov delovnih mest na najvišjih kvalifikacijskih ravneh (ISCED 5 in 6) in še 9,5 milijona delovnih mest na srednjih ravneh izobrazbene zahtevnosti (ISCED 3 IN 4). Hkrati pa so projekcije pokazale na zmanjšanje števila delovnih mest z nižjimi ravni kvalifikacij oz. brez formalnih kvalifikacij, za 8,5 milijona delovnih mest (Future skill needs in Europe, 2008).

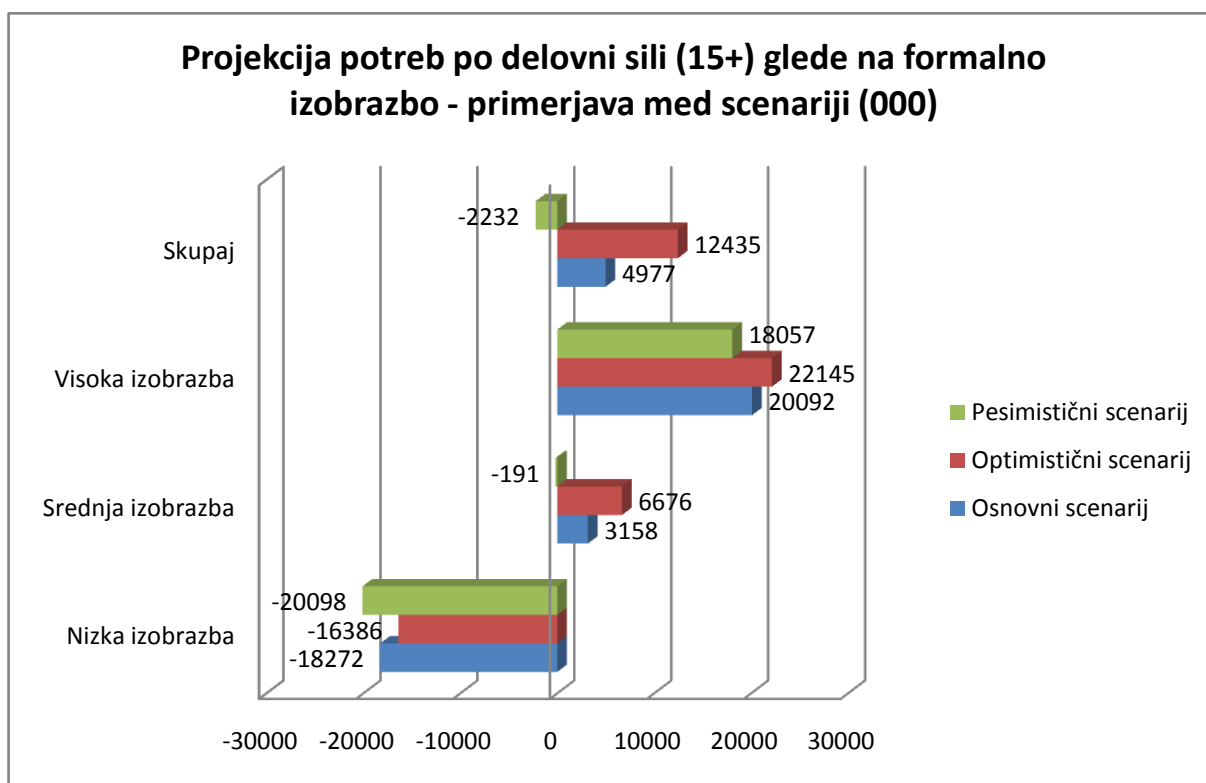
Slika 32: **Spremembe zahtevanih stopenj izobrazbe v obdobju 2000 - 2020**

Vir: Future skill supply in Europe, 2009, str. 44

Naslednja slika prikazuje potrebe po kvalifikacijah upoštevajoč alternativne scenarije. Vsi prikazani scenariji predvidevajo, da se bodo potrebe po kvalifikacijah gibale v istih splošnih smernicah (glej tudi prilogo 13).

Slika 33: **Projekcija potreb po delovni sili (15+) glede na formalno izobrazbo – primerjava med scenariji (000)**

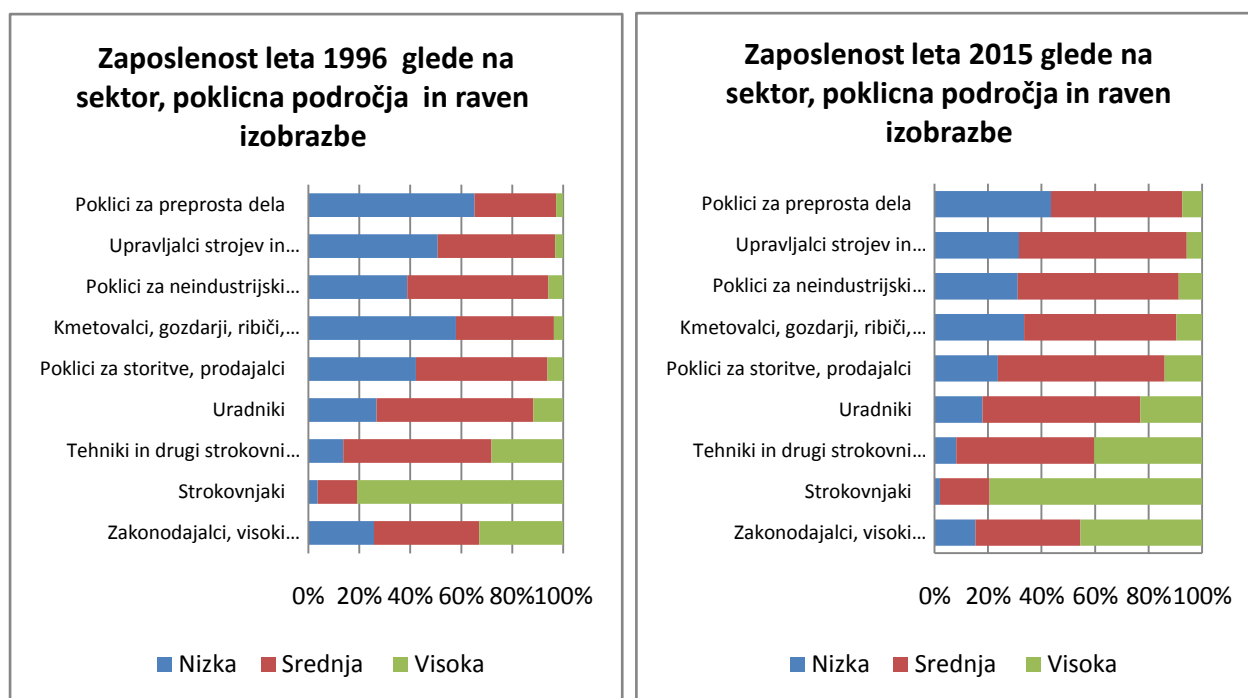

Vir: Future skill supply in Europe, 2009, str. 81

Pesimistični scenarij predvideva upad potreb po delovni sili z vsemi ravnmi izobrazbe, medtem ko osnovni in optimistični scenarij, predvidevata rast. Vsi scenariji predvidevajo, da bo prišlo do rasti potreb po delovni sili s srednjimi in visokimi ravnmi izobrazbe, pri tem pa naj bi do največjega porasta prišlo pri potrebah po delovni sili z visoko izobrazbo. Podobno vsi scenariji napovedujejo upad potreb po delovni sili z nizko izobrazbo (Vir: Future skill supply in Europe, 2009).

Za namene naše študije je zanimiv tudi prikaz predvidevanj o zaposlenosti po glavnih skupinah poklicev in zahtevani stopnji izobrazbe. Podatke prikazujemo primerjalno za leto 1996 in 2015 (glej tudi prilogo 14).

Slika 34: Zaposlenost leta 1996 in 2015 glede na sektor poklicna področja in raven izobrazbe

Vir: Future skill needs in Europe, 2008, str. 100-101

Kot pokaže primerjava, projekcije kažejo na zmanjševanje nižjih in zviševanje višjih ravni izobrazbe prav pri vseh poklicih. Za namene naše študije je pomemben podatek, da se predvideva zviševanje izobrazbenih ravni tudi pri poklicih za preprosta dela, kjer projekcije kažejo na potrebo po večjem številu delovne sile s srednjo ravno izobrazbe. Na drugi strani pa se pri poklicih kot so tehniki in drugi strokovnjaki, povečuje zviševanje potreb po visoki izobrazbi.

Če imamo ob analizi teh podatkov v mislih ugotovitve o značilnostih brezposelnih v Sloveniji glede na stopnjo izobrazbe, lahko le potrdimo sklepanja, da je potrebno prizadevanja usmeriti v to, da bi čim prej zmanjšali število brezposelnih brez izobrazbe oz. s I. stopnjo izobrazbe. Ti so že sedaj ranljiva ciljna skupina na trgu dela, še težje pa bodo zaposljivi v prihodnje. Po drugi strani pa je potrebno številno ciljno skupino brezposelnih, ki že imajo V. stopnjo izobrazbe, usmerjati v izobraževanje za pridobivanje višje izobrazbe, še najbolj se tu kažejo tehnični in drugi strokovni poklici. Ali tem trendom v Sloveniji sledi tudi izobraževalna ponudba, pa bomo ugotavljali v naslednjih poglavjih.

5. PREGLED UKREPOV, POVEZANIH Z USMERJANJEM BREZPOSELNIH IN Z BREZPOSELNOSTJO OGROŽENIH V IZOBRAŽEVANJE IN SPOPOLNJEVANJE

V prejšnjih poglavjih smo s pomočjo analize nekaterih strukturnih značilnosti brezposelnih v obdobju od 2007 do 2009 dobili vpogled o značilnosti različnih ciljnih skupinah brezposelnih, ki jih je pomembno poznati, ko razmišljamo o ustrezni izobraževalni ponudbi zanje. Z analizo nekaterih evropskih projekcij o potrebah po znanjih oz. ravneh izobrazbe v prihodnje, pa smo dobili nek širši vpogled v napovedi za prihodnost, ki so nam lahko v pomoč, ko iščemo najustreznejše rešitve pri razreševanju pereče problematike brezposelnih. Na ta način smo raziskali okoliščine in oblikovali širši okvir, ki nam bo v nadaljevanju v pomoč, ko bomo presojali ustreznost ukrepov, povezanih z usmerjanjem brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih v izobraževanje in spopolnjevanje.

V tem sklopu bomo namreč predstavili pregled najpomembnejših usmeritev in ukrepov, ki so bili v zadnjem času v Sloveniji sprejeti z namenom, da bi spodbujali, usmerjali ali celo zahtevali, da se brezposelni izobražujejo in spopolnjujejo. Preden predstavimo rezultate, želimo pojasniti nekaj metodoloških izhodišč, ki smo jih uporabljali pri pripravi tega dela analize:

- ☑ V okviru različnih ukrepov aktivne politike zaposlovanja v Sloveniji že dolga leta poznamo različne usmeritve in na njih temelječe ukrepe za spodbujanje izobraževanja in zaposlovanja brezposelnih. Upoštevati pa je treba, da so ukrepi, ki so nastajali v začetku leta 2008 ali še prej, temeljili na gibanju brezposelnosti, kakor smo jo poznali tedaj: obseg brezposelnosti je bil relativno majhen, trendi so bili ugodni, živeli smo v obdobju gospodarske konjunktore, ki je pozitivno vplivala tudi na gibanja na trgu dela. Kot smo že pokazali v uvodnih poglavjih, pa so se proti koncu leta 2008, predvsem pa v letu 2009 razmere povsem spremenile. Obseg brezposelnosti je začel strmo naraščati, zaposlitvene možnosti so se skrčile praktično v vseh sektorjih, pojavil se je niz stečajev številnih podjetij, podobno veliko je število podjetij, ki so na robu stečaja. Ukrepi, namenjeni spodbujanju izobraževanja in spopolnjevanja brezposelnih, pripravljeni v prejšnjem obdobju, ne morejo biti več enaki za skoraj krizne razmere. Iz teh razlogov smo se pri analizi omejili na **analizo ukrepov, sprejetih v drugi polovici leta 2008 in leta 2009**; seveda pa smo upoštevali vse ukrepe in programe, ki so bili v tem času v izpeljavi, četudi so bili sprejeti pred omenjenim obdobjem. Pri tem smo za leto 2009 upoštevali dokumente, ki so bili na razpolago **do vključno oktobra 2009**, kasnejših pa zaradi zaključevanja dela na nalogi ni bilo mogoče vključiti.
- ☑ V analizo smo zajeli različne dokumente kot so resolucije, programi, zakoni, podzakonski predpisi, usmeritve, ukrepi ipd., ki so javno dostopni. V analizo smo zajeli dokumente, ki **veljajo za celo državo**, za vse panoge, za celoten trg dela; nismo pa proučevali morebitnih posamičnih ukrepov v posameznih sektorjih.
- ☑ Vse obravnavane dokumente smo presojali z vidika temeljnih ciljev projekta, ki so analizirati in ovrednotiti izobraževalno ponudbo formalnih in neformalnih

programov za brezposelne z vidika **regionalne razpršenosti, regionalne usklajenosti glede na obseg brezposelnih v regijah, z vidika usklajenosti glede na različne ciljne skupine brezposelnih in z vidika razvojnih načrtov regij in države ter načinov spodbujanja razvoja ustrezne programske ponudbe za brezposelne.**

1. **Dokument/ukrep: Program ukrepov aktivne politike zaposlovanja za obdobje 2007 – 2013** (Vlada RS, november 2006) in **Katalog ukrepov aktivne politike zaposlovanja** (23. 10. 2009)

Kratek opis dokumenta: Program ukrepov aktivne politike zaposlovanja (v nadaljnjem besedilu: program APZ) sprejme Vlada Republike Slovenije po posvetovanju s socialnimi partnerji. Program APZ prinaša široko paleto ukrepov, za katere je bistvenega pomena pravilno odločanje o času posega na trg dela in kar najboljši preplet posameznih programov. S tem načinom posega na trg dela neposredno, pri čemer odpravlja tiste kratkoročne in druge probleme glede zaposlovanja in trga dela, ki jih s preostalimi sistemskimi rešitvami in ukrepi drugih politik ni mogoče učinkovito odpravljati, pa tudi posredno.

Vsebinsko združevanje programov in njihovo bolj uravnovešeno financiranje sta temeljna ukrepa reform za uspešnejšo politiko zaposlovanja v Okviru gospodarskih in socialnih reform za povečanje blaginje v Sloveniji. Program APZ je zato pripravljen za daljše obdobje – zajema ukrepe za obdobje 2007–2013. Za vsako proračunsko obdobje se pripravi izvedbeni načrt programa APZ, ki za posamezno aktivnost opredeli ciljne skupine in osnovne pogoje za vključitev oseb v aktivnost, medtem ko se na ravni ukrepa določijo njegovi izvajalci, njegova vrednost po posameznih virih financiranja, predvideno število vključitev in ocena prehodov v zaposlitev. Izvedbeni načrt pripravi Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve in ga predloži Vladi Republike Slovenije v potrditev za posamezno proračunsko obdobje. Ministrstvo pa pripravi tudi Pravilnik o izvajanju programa APZ, v katerem določi predvsem ciljne skupine brezposelnih oseb, postopke za izbor izvajalcev, postopke za vključevanje brezposelnih oseb, postopke za izbor podizvajalcev, vrste stroškov, nadzor nad porabo sredstev in postopek vrnitve nenamensko porabljenih sredstev. Na podlagi sprejetega programa APZ, izvedbenega načrta programa APZ za posamezno obdobje in pravilnika APZ se pripravi Katalog ukrepov aktivne politike zaposlovanja, s katerim se podrobneje opredelijo posamezne aktivnosti APZ z vidika izvajanja. Gre za pregled aktivnosti v okviru ukrepov programa APZ.

Program APZ za obdobje 2007 – 2013 opredeljuje naslednje izzive in strateške cilje za obravnavano obdobje⁵:

⁵ Upoštevati je treba čas nastanka dokumenta (2006). Glede na razmere v letu 2009 bi bilo verjetno navedenim izzivom in ciljem dodati še kakšnega, čeprav so navedeni še vedno relevantni.

IZZIVI

- visok delež dolgotrajno brezposelnih, ki se je v zadnjih desetih letih celo povečal,
- strukturna brezposelnost: slaba izobrazbena sestava brezposelnih, visok delež brezposelnih brez oziroma z nizko izobrazbo,
- izredno nizka stopnja zaposlenih starejših (55–64 let), saj je med najnižjimi v EU,
- sorazmerno visoka stopnja brezposelnosti mladih (15–24 let),
- naraščajoče število brezposelnih oseb z višjo in visoko izobrazbo,
- povečevanje brezposelnosti žensk.

CILJI

- povečanje zaposlenosti in znižanje brezposelnosti,
- preprečevanje prehoda v dolgotrajno brezposelnost (znižanje deleža dolgotrajno brezposelnih) in povečevanje prehoda v zaposlitev,
- zmanjšati strukturno brezposelnost: povečevanje zaposljivosti z dvigom izobrazbe, usposobljenosti in izboljšanjem veščin (izboljšanje izobrazbene sestave brezposelnih),
- povečanje prilagodljivosti in konkurenčnosti zaposlenih,
- spodbujanje novega zaposlovanja (povečanje števila podprtih projektov za razvoj novih zaposlitvenih možnosti),
- okrepitev socialne vključenosti (znižanje deleža prejemnikov denarnega nadomestila in denarne socialne pomoči med brezposelnimi).

Program APZ vsebuje štiri ukrepe s posameznimi aktivnostmi, ki predstavljajo osnovna področja za natančnejše instrumente oziroma programe poseganja na trg dela v sodobnih družbah (neposredni vpliv na učinkovito delovanje trga dela ter usklajevanje ponudbe in povpraševanja).

Predstavljamo pregled najpomembnejših ukrepov, ki jih je mogoče povezati v usmerjanjem brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih v izobraževanje ter ukrepe v zvezi s tem, ki vplivajo tudi na programsko ponudbo izobraževanja v te namene. Tem ukrepom so dodane še aktivnosti iz **Kataloga ukrepov aktivne politike zaposlovanja iz leta 2009**. Navajamo tiste ukrepe in programe, ki neposredno zadevajo izobraževanje brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih, čeprav imajo skoraj vsi ukrepi aktivne politike zaposlovanja vsaj nekaj »izobraževalne dimenzije«⁶:

---

6 Ukrepi države za zaposlovanje ter transferji in subvencije posameznikom in družinam (19. marec 2009). Ljubljana, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

V nadaljevanju pa bomo analizirali nekaj najpomembnejših ukrepov/dokumentov, ki obravnavajo vprašanja izobraževanja in usposabljanja brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih z vidika ciljev te študije: kako umeščajo programe izobraževanja in usposabljanja brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih v politiko reševanja problematike brezposelnosti; katere vrste programov dokument/ukrep podpira; katere ciljne skupine brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih so zajete, kako ukrep obravnava regionalno razpršenost in usklajenost izobraževalne ponudbe za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih, kakšne so, če so spodbude za razvoj ustrezne programske ponudbe za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih in če vključuje tudi podporne ukrepe za usmerjanje brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih v izobraževanje.

Preglednica 8: **Pregled ukrepov Programa aktivne politike zaposlovanja za obdobje 2007-2013 in Kataloga ukrepov aktivne politike zaposlovanja**

1. UKREP APZ : SVETOVANJE IN POMOČ PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE

Namen ukrepa:

Svetovanje in pomoč posameznikom pri iskanju zaposlitve ter seznanjanje s poklicnimi možnostmi in poglobljena obravnava določenih skupin oseb, zato da se izboljšajo zaposlitvene možnosti in odpravijo ovire pri iskanju zaposlitve. Namen ukrepa je tudi predstavitev in uveljavitev aktivnosti programa APZ. Vključene so tudi aktivnosti, predvidene v Operativnem programu razvoja človeških virov 2007–2013, v 2. razvojni prioriteti »Spodbujanje zaposljivosti iskalcev dela in neaktivnih«, prednostna usmeritev 2.1 »Spodbujanje zaposljivosti iskalcev dela in neaktivnih«. Ukrep Svetovanje in pomoč pri iskanju zaposlitve je namenjen vsem brezposelnim osebam in tistim, ki iščejo zaposlitev ali informacije o poklicih in potrebah na trgu dela. Ciljnim skupinam, ki potrebujejo poglobljeno obravnavo pri svetovanju in iskanju zaposlitve, bo dana individualna strokovna pomoč.

1. Aktivnost APZ: Poklicno in zaposlitveno informiranje, svetovanje in motiviranje

AKTIVNOSTI IZ KATALOGA UKREPOV AKTIVNE POLITIKE ZAPOSLOVANJA IZ LETA 2009	KOMU JE AKTIVNOST NAMENJENA		OPOMBE, POJASNILA
	BREZPOSELNI	Z BREZPOSELNOSTJO OGROŽENI ZAPOSLENI	
CIPS – CENTRI ZA INFORMIRANJE IN POKLICNO SVETOVANJE Cilj je zagotoviti vsem uporabnikom prave in kakovostne informacije, ki jih potrebujejo za pravilno odločitev glede zaposlovanja, načrtovanja (prve ali nove) poklicne poti, kot tudi načrtovanja rednega, izrednega ali dopolnilnega izobraževanja.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ za brezposelne osebe, ki načrtujejo novo poklicno pot ali iščejo novo zaposlitev, ▪ za mlade, ki šele prvič načrtujejo svojo poklicno in izobraževalno pot, ▪ za vključene v Program izobraževanja in usposabljanja brezposelnih oseb in tiste, ki izstopajo iz rednega izobraževanja 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ za delavce v postopku izgubljanja zaposlitve 	

2. Aktivnost APZ: Pomoč pri iskanju zaposlitve			
AKTIVNOSTI IZ KATALOGA UKREPOV AKTIVNE POLITIKE ZAPOSOLOVANJA IZ LETA 2009	KOMU JE AKTIVNOST NAMENJENA		OPOMBE, POJASNILA
	BREZPOSELNI	Z BREZPOSELNOSTJO OGROŽENI ZAPOSLENI	
<p>POMOČ PRI NAČRTOVANJU POKLICNE POTI IN ISKANJU ZAPOSLOTITVE Cilj vključitve v aktivnost je pridobitev veščin iskanja zaposlitve, komunikacijskih in socialnih veščin, pa tudi veščin vodenja kariere in zagotavljanje strokovne pomoči pri vodenju kariere. Namen vključitve in sodelovanja v aktivnosti je brezposelne osebe aktivirati in motivirati za reševanje lastne situacije brezposelnosti. Izvaja se na podlagi zaposlitvenega načrta z napotitvijo brezposelne osebe v delavnico, ki jo izvaja izbrani zunanji izvajalec (eksterne oblike Pomoči pri načrtovanju poklicne poti in iskanju zaposlitve) ali svetovalec Zavoda (interne oblike Pomoči pri načrtovanju poklicne poti in iskanju zaposlitve).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brezposelni, ki potrebujejo pomoč pri načrtovanju svoje poklicne poti in iskanju zaposlitve 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osebe, katerih delo je postalo nepotrebno 	
<p>POKLICNO IN ZAPOSLOTIVENO INFORMIRANJE IN SVETOVANJE OSEB V POSTOPKU IZGUBLJANJA ZAPOSLOTITVE Gre za delavnice, katerih cilj je informirati udeležence o pravno formalnih postopkih ob prenehanju delovnega razmerja ter pravicah delavcev in obveznostih delodajalcev, postopkih zagotavljanja socialne varnosti, programih aktivne politike zaposlovanja ter o drugih oblikah pomoči v lokalnem okolju, trgu dela in možnostmi zaposlovanja ali samozaposlovanja. Nudi se pomoč udeležencu pri spoznanju lastnih potencialov za razvoj kariere in zaposlovanje. Prav tako je cilj izdelati zaposlitveni načrt udeleženca, pomoč udeležencem pri pridobitvi komunikacijskih veščin in tehnik, potrebnih za učinkovito iskanje nove zaposlitve. Aktivnost poteka v delavnicah »Moja kariera – moja odločitev« (2 modula Informativna delavnica in Načrtovanje kariere in zaposlitveni načrt) in »Veščine iskanja zaposlitve«.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brezposelni, ki so pridobili status brezposelne osebe po prenehanju zaposlitve pri delodajalcih s sedežem v Prekmurju in Pomurju 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ delavci, katerih delo postane trajno nepotrebno 	

AKTIVNOSTI IZ KATALOGA UKREPOV AKTIVNE POLITIKE ZAPOSLOVANJA IZ LETA 2009	KOMU JE AKTIVNOST NAMENJENA		OPOMBE, POJASNILA
	BREZPOSELNI	Z BREZPOSELNOSTJO OGROŽENI ZAPOSLENI	
<p>UŽU – USPOSABLJANJE ZA ŽIVLJENJSKO USPEŠNOST Programi usposabljanja za življenjsko uspešnost so namenjeni zviševanju ravni pismenosti odraslih. Cilj je omogočiti, da bi posamezniki, ki se vključujejo v nadaljnje formalno izobraževanje, obnovili ali pridobili temeljno znanje in spretnosti, ki jim omogočajo lažje obvladovanje nove učne snovi. Prav tako pridobijo znanje in spretnosti za lažje prepoznavanje in vrednotenje lastnih potencialov ter možnosti za izvajanje dejavnosti v podeželskem okolju, z namenom izboljšanja svojega ekonomskega in socialnega položaja. Pridobijo si temeljno znanje in spretnosti za lažje obvladovanje situacij v vsakdanjem življenju, večjo samostojnost in odgovornost v življenju, dvig samozavesti in socialne vključenosti ter tudi dvig kakovosti življenja.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ manj izobražene brezposelne osebe, ki želijo nadaljevati šolanje ▪ manj izobražene brezposelne osebe, motivirane za pridobitev temeljnih spretnosti in novih znanj za izvajanje dejavnosti, ki jih omogoča podeželje ▪ brezposelne osebe, ki v vsakdanjih situacijah potrebujejo pomoč za bolj samostojno in kakovostno življenje (zajete so tudi odrasle osebe s posebnimi potrebami) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osebe, katerih delo je postalo nepotrebno 	
<p>KLUBI ZA ISKANJE ZAPOSLOTITVE Klub za iskanje zaposlitve se izvaja v dveh delih. Prvi del zajema dvotedenski izobraževalni del, v katerem se udeleženci usposobijo za sistematično iskanje zaposlitve in pridobijo veščine iskanja zaposlitve. Drugi del pa je namenjen samostojnemu iskanju zaposlitve. Udeležencem je v tem času na voljo prostor, opremljen s telefoni, računalniki in informativnimi gradivi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brezposelni, ki se srečujejo s težavami pri iskanju poklicne poti in iskanju zaposlitve 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osebe, katerih delo je postalo nepotrebno 	

2. UKREP APZ: USPOSABLJANJE IN IZOBRAŽEVANJE

Namen ukrepa:

Povečanje zaposljivosti in konkurenčnosti na trgu dela s pridobivanjem novega znanja, spretnosti in zmožnosti ter z dvigom izobrazbe in kvalifikacijske ravni zaposlenih in brezposelnih. Vključene so tudi aktivnosti, predvidene v Operativnem programu razvoja človeških virov 2007–2013, in sicer v 1. razvojni prioriteti »Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti«, prednostna usmeritev 1.2 »Usposabljanje in izobraževanje za konkurenčnost in zaposljivost«, in v 2. razvojni prioriteti: »Spodbujanje zaposljivosti iskalcev dela in neaktivnih«, prednostna usmeritev 2.1 »Spodbujanje zaposljivosti iskalcev dela in neaktivnih«, ter v 4. razvojni prioriteti: »Enakost možnosti in spodbujanje socialne vključenosti«, prednostna usmeritev 4.1 »Enake možnosti na trgu dela in krepitev socialne vključenosti«.

V ukrep Usposabljanje in izobraževanje se bodo prednostno vključevale naslednje ciljne skupine: brezposelni brez poklicne izobrazbe ali s suficitarnimi poklici, brezposelni mladi do dopoljenega 25. leta starosti, mladi brez delovnih izkušenj, prejemniki denarne socialne pomoči in prejemniki denarnega nadomestila, druge teže zaposljive brezposelne osebe, predvsem Romi ter invalidi in osebe z ugotovljeno zaposlitveno oviranostjo.

1. Aktivnost APZ: Programi institucionalnega usposabljanja in nacionalne poklicne kvalifikacije

AKTIVNOSTI IZ KATALOGA UKREPOV AKTIVNE POLITIKE ZAPOSLOVANJA IZ LETA 2009	KOMU JE AKTIVNOST NAMENJENA		OPOMBE, POJASNILA
	BREZPOSELNI	Z BREZPOSELNOSTJO OGROŽENI ZAPOSLENI	
PROGRAMI INSTITUCIONALNEGA USPOSABLJANJA 2009 Cilj vključitve v aktivnost je pridobitev spretnosti in znanj, ki bodo povečale zaposljivost. Namen vključitve in sodelovanja v aktivnosti je brezposelnim osebam povečati zaposlitvene možnosti. Izvedba: javno naročilo »Institucionalno usposabljanje in priprave na nacionalne poklicne kvalifikacije« za obdobje 2009 – 2015.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brezposelni, predvsem tisti brez ustrezne izobrazbe, brez delovnih izkušenj in tisti s suficitarnimi poklici 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osebe, katerih delo je postalo nepotrebno 	

AKTIVNOSTI IZ KATALOGA UKREPOV AKTIVNE POLITIKE ZAPOSLOVANJA IZ LETA 2009	KOMU JE AKTIVNOST NAMENJENA		OPOMBE, POJASNILA
	BREZPOSELNI	Z BREZPOSELNOSTJO OGROŽENI ZAPOSLENI	
<p>NACIONALNE POKLICNE KVALIFIKACIJE – PRIPRAVE NA POSTOPKE UGOTAVLJANJA IN POTRJEVANJA NPK</p> <p>Aktivnost udeležencem zagotavlja pridobitev javne listine o nacionalni poklicni kvalifikaciji, ki izkazuje pridobljena strokovna znanja in spretnosti, ki so potrebna za opravljanje poklica ali posameznih zadolžitev v okviru poklica. Cilji aktivnosti so povečanje zaposljivosti brezposelnih oseb, dvig kvalifikacijske ravni ter zmanjšanje strukturnega neskladja na trgu dela. Brezposelna oseba pridobi mnenje svetovalca za NPK o tem, katera znanja mora pred vključitvijo v postopek preverjanja in potrjevanja NPK še pridobiti. Priprave praviloma vključujejo pridobitev tistih znanj, spretnosti in kompetenc, ki jih oseba v nadaljevanju potrebuje za pridobitev določene poklicne kvalifikacije. Stopnje poklicne ali strokovne izobrazbe NPK ne omogoča. Aktivnost se izvaja na podlagi zaposlitvenega načrta z napotitvijo osebe v program, ki ga izvaja izbrani zunanji izvajalec. Izvedba: javno naročilo »Institucionalno usposabljanje in priprave na nacionalne poklicne kvalifikacije« za obdobje 2009 – 2015.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brezposelne osebe 		

2. Aktivnost APZ: Programi praktičnega usposabljanja			
AKTIVNOSTI IZ KATALOGA UKREPOV AKTIVNE POLITIKE ZAPOSLVANJA IZ LETA 2009	KOMU JE AKTIVNOST NAMENJENA		OPOMBE, POJASNILA
	BREZPOSELNI	Z BREZPOSELNOSTJO OGROŽENI ZAPOSLENI	
USPOSABLJANJE NA DELOVNEM MESTU Cilj aktivnosti je pospeševanje zaposlovanja in ponovne delovne integracije oseb, katerih obstoječa znanja, veščine, spretnosti in delovne izkušnje ne omogočajo neposredne zaposlitve. Namen je vključitev in sodelovanje brezposelnih oseb v aktivnosti, za pridobitev novih znanj, veščin, spretnosti in delovnih izkušenj. Izvajanje: javno povabilo.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brezposelne osebe 		Podrobneje analizirano v tej študiji.
USPOSABLJANJE ABSOLVENTOV NA DELOVNEM MESTU IN SUBVENCIJA ZA ZAPOSILITEV DIPLOMANTOV / ABSOLVENT – AKTIVIRAJ IN ZAPOSILI SE! Namen programa je aktiviranje študentov v absolventskem stažu, da aktivno pristopijo k pridobivanju znanja in veščin, ki jih potrebujejo za lažjo vključitev na trg dela in spodbujanje zaposlovanja diplomantov s pomočjo subvencij za zaposlitev za polni delovni čas za 6 mesecev. Usposabljanje na delovnem mestu mora biti ustrezno smeri izobraževanja, ki ga študent v absolventskem stažu zaključuje. Cilj programa je izboljšati zaposlitvene možnosti diplomantov in povečati njihovo konkurenčnost na trgu dela. Postopek je sestavljen iz usposabljanja udeleženca projekta (absolventa) na delovnem mestu ter iz subvencije za zaposlitev iste osebe, ko ta diplomira. Po zaključenem usposabljanju in zaključku študija udeleženca programa je delodajalec upravičen do subvencije za 6 mesečno zaposlitev tega diplomanta.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ študenti v absolventskem stažu, ki zaključujejo vsaj VII. raven izobrazbe oz. vsaj 2. bolonjsko stopnjo v skladu z Uredbo o uvedbi in uporabi klasifikacijskega sistema izobraževanja in usposabljanja (Uradni list RS št. 46/2006, 15/2008). 		

3. Aktivnost APZ: Programi izobraževanja			
AKTIVNOSTI IZ KATALOGA UKREPOV AKTIVNE POLITIKE ZAPOSLOVANJA IZ LETA 2009	KOMU JE AKTIVNOST NAMENJENA		OPOMBE, POJASNILA
	BREZPOSELNI	Z BREZPOSELNOSTJO OGROŽENI ZAPOSLENI	
<p>FORMALNO IZOBRAŽEVANJE Cilj je povečanje zaposljivosti in fleksibilnosti brezposelnih oseb na trgu dela, zmanjševanje strukturnega neskladja na trgu dela ter dvig izobrazbene in kvalifikacijske ravni brezposelnih oseb. Vključevanje se izvaja na podlagi zaposlitvenega načrta. Formalno izobraževanje zajema javno veljavne izobraževalne programe, ki potekajo po celotni vertikali od osnovne šole do dodiplomskega izobraževanja. Udeleženci po uspešno zaključenem programu pridobijo javno veljavno formalno izobrazbo. Izvaja se preko razpisa MŠŠ za vpis odraslih v izobraževalne organizacije za odrasle, razpisa MŠŠ za vpis v višje strokovno izobraževanje in razpisa MVZT za vpis v študijskem letu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brezposelne osebe, ki so se na podlagi zaposlitvenega načrta po 53. b členu ZZPB izobraževali že v preteklem šolskem letu ▪ brezposelne osebe brez poklicne oz. strokovne izobrazbe; ▪ brezposelne osebe z zdravstvenimi omejitvami; ▪ osebe, ki jim je delovno razmerje prenehalo kot presežnim delavcem ▪ brezposelne osebe s poklicno oz. strokovno izobrazbo, na področju katere ne morejo dobiti zaposlitve in so pri ZRSZ prijavljeni več kot 6 mesecev, s poudarkom na odpravljanju regionalnih strukturnih neskladij na trgu dela. 		

AKTIVNOSTI IZ KATALOGA UKREPOV AKTIVNE POLITIKE ZAPOSLOVANJA IZ LETA 2009	KOMU JE AKTIVNOST NAMENJENA		OPOMBE, POJASNILA
	BREZPOSELNI	Z BREZPOSELNOSTJO OGROŽENI ZAPOSLENI	
PROJEKTNO UČENJE ZA MLAJŠE ODRASLE (PUM) Cilj programa je spodbuditev mladih brezposelnih oseb, da se vrnejo v izobraževanje ali se zaposlijo; - povečanje splošne izobraženosti, formiranja poklicne identitete in socialno-kulturnega delovanja. PUM vključuje aktivnosti, ki udeležencem pomagajo izboljšati splošno razgledanost in prožnost mišljenja ter pridobiti funkcionalna znanja, potrebna za uspešno reintegracijo v šolsko okolje in vsakdanje življenje. Vključevanje se izvaja na podlagi zaposlitvenega načrta.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brezposelne osebe, mlajše od 26 let, ki so opustile šolanje 		
4. Aktivnost APZ: Usposabljanje in izobraževanje zaposlenih			
USPOSABLJANJE ZA VEČJO ZAPOSLENIŠTVO 2009-2010 Namen aktivnosti je povečanje zaposlenosti z dvigom izobrazbenega nivoja, usposobljenosti in temeljnih veščin (ključnih kompetenc) za zaposlene v mikro in malih podjetjih ter zaposlenih v podjetjih, ki so upravičeni do subvencij v skladu z Zakonom o delnem subvencioniranju polnega delovnega časa. Cilj aktivnosti je dvig nivoja usposobljenosti zaposlenih oziroma preprečitev prehoda neustrezno usposobljenih v odprto brezposelnost, izboljšanje sposobnosti (kompetentnosti) zaposlenih za prilagajanje razmeram na trgu dela ter prilagodljivost podjetij v času gospodarske krize. Aktivnost se izvaja na podlagi javnega razpisa »Usposabljanje za večjo zaposlenost za obdobje 2009 – 2010«.		<ul style="list-style-type: none"> ▪ zaposleni v mikro in malih podjetjih, ▪ zaposleni v podjetjih, ki so upravičena do subvencij v skladu z Zakonom o delnem subvencioniranju polnega delovnega časa 	
ZNANJE URESNIČUJE SANJE Namen aktivnosti je povečanje izobrazbenega nivoja, usposobljenosti in temeljnih veščin (ključnih kompetenc) zaposlenih, predvsem tistih, ki jim grozi izguba zaposlitve. Cilj aktivnosti je spodbujanje razvoja človeških virov v podjetjih, zviševanje izobrazbene strukture in usposobljenosti zaposlenih z namenom ohranjanja zaposlitev in preprečevanja prehoda neustrezno usposobljenih zaposlenih delavcev v odprto brezposelnost, izboljšati prilagodljivost zaposlenih in povečanje zaposlitvenih možnosti delavcev.		<ul style="list-style-type: none"> ▪ zaposleni v gospodarskih družbah in pri samostojnih podjetnikih z največ V. stopnjo izobrazbe 	

AKTIVNOSTI IZ KATALOGA UKREPOV AKTIVNE POLITIKE ZAPOSLOVANJA IZ LETA 2009	KOMU JE AKTIVNOST NAMENJENA		OPOMBE, POJASNILA
	BREZPOSELNI	Z BREZPOSELNOSTJO OGROŽENI ZAPOSLENI	
<p>SPODBUJANJE PRILAGAJANJA PODJETIJ IN ZAPOSLENIH S KROŽNIM ZAPOSLOVANJEM IN MENTORSKIMI SHEMAMI Namen aktivnosti je spodbuditi delodajalce k izvajanju krožnega zaposlovanja in mentorskih shem v podjetjih, usposabljanju in/ali izobraževanju zaposlenih ter s tem k dvigu fleksibilnosti zaposlenih in povečanju konkurenčnosti podjetij. Cilj aktivnosti je podjetjem in njihovim zaposlenim omogočiti sistematična in načrtovana uvajanja novo zaposlenih ter spodbujanje izvajanja širših mentorskih shem prenosa znanja, hkrati pa omogočati zaposlenim kroženje med zaposlitvijo in izobraževanjem oz. usposabljanjem. V času, ko bodo zaposleni odsotni z delovnega mesta zaradi vključitve v program izobraževanja oz. usposabljanja, bodo podjetja zagotavljala nemoten delovni proces z zaposlitvijo nadomestne osebe. Aktivnost se izvaja na podlagi javnega razpisa »Spodbujanje prilagajanja podjetij in zaposlenih s krožnim zaposlovanjem in mentorskimi shemami«. V predfazi postopka, za izvajanje mentorskih shem, se izvede izbor izobraževalnih institucij, ki bodo izvajale usposabljanja mentorjev (zaposlenih v podjetjih, upravičenih do sredstev) na podlagi vnaprej določenih pogojev za sodelovanje, in sicer je eden izmed pogojev, ki jih mora prijavitelj izpolnjevati, da je registriran kot pravna oseba, registrirana za opravljanje izobraževalne dejavnosti ali drugo izobraževanje v Republiki Sloveniji, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve pa podrobneje razčleni pogoje za sodelovanje ter merila za izbor izvajalcev v javnem povabilu, ki ga objavi na spletnih straneh ministrstva in Javnega sklada za razvoj kadrov in štipendije.</p>		<ul style="list-style-type: none"> ▪ zaposleni ▪ novozaposleni 	

AKTIVNOSTI IZ KATALOGA UKREPOV AKTIVNE POLITIKE ZAPOSLOVANJA IZ LETA 2009	KOMU JE AKTIVNOST NAMENJENA		OPOMBE, POJASNILA
	BREZPOSELNI	Z BREZPOSELNOSTJO OGROŽENI ZAPOSLENI	
<p>SOFINANCIRANJE IZOBRAŽEVANJA IN USPOSABLJANJA ZAPOSLENIH ZA KONKURENČNOST IN ZAPOS LJIVOST ZA OBDOBJE 2008 – 2010 Namen aktivnosti je povečanje zaposljivosti z dvigom izobrazbenega nivoja, usposobljenosti in temeljnih veščin (ključnih kompetenc) za zaposlene, in sicer po eni strani za najvišje izobražen kader oziroma ključen kader za zagotavljanje konkurenčnosti v gospodarstvu, po drugi strani pa za ciljne skupine, ki jim grozi izguba zaposlitve. Cilji aktivnosti so spodbujanje razvoja človeških virov, zviševanje izobrazbene strukture in usposobljenosti zaposlenih z namenom ohranjanja zaposlitev in preprečevanja prehoda neustrezno usposobljenih in/ali presežnih delavcev v odprto brezposelnost, izboljšanje prilagodljivosti zaposlenih in povečanje zaposlitvenih možnosti zaposlenih.</p>		<ul style="list-style-type: none"> ▪ zaposleni 	

Ukrep 3: SPODBUJANJE ZAPOSLOVANJA IN SAMOZAPOSLOVANJA

Namen ukrepa:

Spodbujanje samozaposlovanja brezposelnih oseb, ki po usposabljanju želijo uresničiti podjetniško idejo in se samozaposliti, spodbujanje zaposlovanja najteže zaposljivih skupin brezposelnih oseb, posebno prejemnikov denarne socialne pomoči, povečevanje prilagodljivosti trga dela s spodbujanjem novih oblik zaposlovanja, povečanje regijske in sektorske mobilnosti, ohranitev delovnih mest in podpora preoblikovanju podjetij. Aktivnosti v ukrepu večinoma predstavljajo državne pomoči, zato se izvajajo v skladu s pravili o dodeljevanju državnih pomoči. Ukrep vključuje tudi aktivnosti, predvidene v Operativnem programu razvoja človeških virov 2007–2013, v okviru 1. razvojne prioritete »Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti«, prednostne usmeritve 1.4 »Pospeševanje razvoja novih zaposlitvenih možnosti«, 2. razvojne prioritete: Spodbujanje zaposljivosti iskalcev dela in neaktivnih« in 4. razvojne prioritete: »Enakost možnosti in spodbujanje socialne vključenosti«, prednostne usmeritve 4.1 »Enakost možnosti in spodbujanje socialne vključenosti«.

V ukrep Spodbujanje zaposlovanja in samozaposlovanja se bodo prednostno vključevale naslednje ciljne skupine: dolgotrajno brezposelni, prejemniki denarnega nadomestila in denarne socialne pomoči, brezposelni, starejši od 50 let, mladi do dopolnjenega 25. leta starosti in iskalci prve zaposlitve, predvsem tisti brez ustrezne izobrazbe glede na potrebe trga dela, invalidi, Romi in druge brezposelne osebe z ugotovljenimi zaposlitvenimi ovirami, delavci v postopku izgubljanja zaposlitve, ciljne skupine opredeljene v 48. a členu ZZZPB.

1. Aktivnost APZ: Spodbujanje samozaposlovanja

AKTIVNOSTI IZ KATALOGA UKREPOV AKTIVNE POLITIKE ZAPOSLOVANJA IZ LETA 2009	KOMU JE AKTIVNOST NAMENJENA		OPOMBE, POJASNILA
	BREZPOSELNI	Z BREZPOSELNOSTJO OGROŽENI ZAPOSLENI	
POMOČ PRI SAMOZAPOSLITVI Priprava oseb iz ciljne skupine na samozaposlitev v okviru delavnic usposabljanja za podjetništvo. Gre za vključitev v delavnico »Priprava na samozaposlitev« z naslednjimi vsebinami: podjetništvo, poslovna ideja, poslovni načrt, pravni vidiki poslovanja/ statusne oblike gospodarskih subjektov, postopek registracije gospodarske družbe ali prigrasitve samostojne dejavnosti, raziskava trga in trženje, osnove knjigovodstva in računovodstva, možnosti koriščenja instrumentov podpornega podjetniškega okolja.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ v program se lahko vključijo brezposelne osebe 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ v program se lahko vključijo osebe v postopku izgubljanja zaposlitve 	

5. Aktivnost APZ Ohranitev in odpiranje novih delovnih mest			
AKTIVNOSTI IZ KATALOGA UKREPOV AKTIVNE POLITIKE ZAPOSLOVANJA IZ LETA 2009	KOMU JE AKTIVNOST NAMENJENA		OPOMBE, POJASNILA
	BREZPOSELNI	Z BREZPOSELNOSTJO OGROŽENI ZAPOSLENI	
<p>DELNO POVRAČILO NADOMESTILA PLAČE DELAVCEM NA ZAČASNEM ČAKANJU NA DELO Cilj je omejiti učinke svetovne gospodarske krize z namenom ohranitve delovnih mest na način, da se delodajalcem delno povrne izplačana nadomestila plač delavcem, katerim delodajalci začasno ne morejo zagotavljati dela, ter povračilo stroškov njihovega usposabljanja ali izpopolnjevanja, dokvalifikacije oziroma prekvalifikacije v tem obdobju čakanja na delo na domu. Ukrep se izvaja na podlagi Zakona o delnem povračilu nadomestila plače. Izplačilo nadomestila plač in povračila stroškov usposabljanja delodajalcu se izvaja na podlagi vloge delodajalca, o kateri odloča ZRSZ, ki izda odločbo in z delodajalcem sklene dve pogodbi – posebej za delno povračilo nadomestila plač in posebej za povračila stroškov usposabljanja. Obvezna priloga vlogi je opis poslovnega položaja delodajalca v okoliščinah svetovne gospodarske krize ter program ohranitve in dviga kakovosti delovnih mest in razvoja človeških virov. Do pomoči bodo upravičeni delodajalci, ki izpolnjujejo zakonske pogoje in sicer za največ 50 odstotkov delavcev na začasnem čakanju na delo, pri čemer je posamezni delavec v ukrep lahko vključen največ 6 mesecev, delodajalec pa največ 12 mesecev. Sredstva se dobi na podlagi vloge, vložene na ZRSZ skladno z Zakonom o delnem povračilu nadomestila plače.</p>		<ul style="list-style-type: none"> ▪ delodajalci, ki delujejo v skladu z zakonom, ki ureja delovna razmerja 	
<p>USPOSABLJANJE ZAPOSLENIH, KI SO NAPOTENI NA ZAČASNO ČAKANJE NA DELO Namen aktivnosti je povečanje zaposljivosti z dvigom izobrazbenega nivoja, usposobljenosti in temeljnih veščin (ključnih kompetenc) za zaposlene, ki so napoteni na začasno čakanje na delo. Aktivnost dopolnjuje nacionalni ukrep, s katerim se želi začasno preprečiti odpuščanje delavcev, in sicer na način, da se delavce vključuje v usposabljanje glede na potrebe delovnega oziroma proizvodnega procesa. Cilji aktivnosti je podpreti usposabljanje ali izpopolnjevanje, dokvalifikacijo oziroma prekvalifikacijo 25.000 zaposlenim iz ciljne skupine.</p>		<ul style="list-style-type: none"> ▪ zaposleni delavci, ki so napoteni na začasno čakanje na delo v podjetjih, ki imajo pravico do delnega povračila izplačanih nadomestil plač v skladu 	

Ukrep 4: PROGRAMI ZA POVEČANJE SOCIALNE VKLJUČENOSTI

Namen ukrepa:

Namen ukrepa je spodbujati socialno vključenost ljudi, torej uresničevati in uveljaviti aktivnosti in projekte za ustvarjanje okolja, ki bo motiviralo ljudi k aktivnosti in v katerem bodo lažje in hitreje našli delo, hkrati pa uživali tudi potrebno raven socialne zaščite. V ukrep so vključene tudi aktivnosti, predvidene v Operativnem programu razvoja človeških virov 2007–2013, v 4. razvojni prioriteti: »Enakost možnosti in spodbujanje socialne vključenosti«, prednostna usmeritev 4.1 »Enake možnosti na trgu dela in krepitev socialne vključenosti«.

Aktivnosti v okviru ukrepa Programi za povečevanje socialne vključenosti so namenjene vsem tistim osebam, ki so teže zaposljive in se jim z dosedanjimi aktivnostmi ni uspelo zaposliti. Prednostno se bodo vključevale naslednje ciljne skupine: dolgotrajno brezposelni, prejemniki denarne socialne pomoči, brezposelni, starejši od 50 let, mladi do dopolnjenega 25. leta starosti in iskanci prve zaposlitve, predvsem tisti brez ustrezne izobrazbe glede na potrebe trga dela, invalidi, Romi in druge brezposelne osebe z ugotovljenimi zaposlitvenimi ovirami.

4.1 Spodbujanje socialnega vključevanja in delovne aktivnosti Enake možnosti na trgu dela in krepitev socialne vključenost

AKTIVNOSTI IZ KATALOGA UKREPOV AKTIVNE POLITIKE ZAPOSLOVANJA IZ LETA 2009	KOMU JE AKTIVNOST NAMENJENA		OPOMBE, POJASNILA
	BREZPOSELNI	Z BREZPOSELNOSTJO OGROŽENI ZAPOSLENI	
<p>USPOSABLJANJE ZA UČINKOVITO VKLJUČEVANJE INVALIDOV IN DRUGIH FUNKCIONALNO OVIRANIH OSEB NA TRG DELA IN SPODBUJANJE NJIHOVIH ENAKIH MOŽNOSTI IN SOCIALNE VKLJUČENOSTI Namen projekta je izboljšanje pogojev za zagotavljanje enakih možnosti invalidov in drugih funkcionalno oviranih oseb na trgu dela in njihove socialne vključenosti. Projekt predstavlja 12 enodnevnih usposabljanj za različne ciljne javnosti, ki zajemajo naslednje vsebinske sklope: spodbujanje zaposlovanja invalidov in drugih funkcionalno oviranih oseb; predstavitev dobrih praks na področju zaposlovanja invalidov in drugih funkcionalno oviranih oseb; predstavitev ESS in njegove vloge na področju zaposlovanja invalidov in drugih funkcionalno oviranih oseb. Usposabljanja bodo podprta z vsebinskimi in promocijskimi gradivi, ki bodo namenjena tako udeležencem usposabljanj kot splošni javnosti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ invalidi in druge funkcionalno ovirane osebe, delodajalci, nevladne organizacije, izvajalci programov za invalide, invalidska društva in organizacije 		

AKTIVNOSTI IZ KATALOGA UKREPOV AKTIVNE POLITIKE ZAPOSLOVANJA IZ LETA 2009	KOMU JE AKTIVNOST NAMENJENA		OPOMBE, POJASNILA
	BREZPOSELNI	Z BREZPOSELNOSTJO OGROŽENI ZAPOSLENI	
<p>SPODBUJANJE ZAPOSLOVANJA DOLGOTRAJNO BREZPOSELNIH OSEB 2009/10 Operacija se izvaja kot program enomesečnega usposabljanja in zaposlitve dolgotrajno brezposelnih oseb. Po uspešno zaključenem usposabljanju izvajalec brezposelno osebo zaposli za obdobje najmanj 18 mesecev.</p>	<ul style="list-style-type: none"> dolgotrajno brezposelne osebe, prijavljene v evidencah Zavoda več kot 12 mesecev v zadnjih 16 mesecih 		
<p>SPODBUJANJE RAZVOJA SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA Namen javnega razpisa za spodbujanje razvoja socialnega podjetništva, ki ga bo izvedlo Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve je: razvoj novih ali širitev obstoječih tržnih dejavnosti, usposabljanje oseb iz ranljive ciljne skupine za vključitev v dejavnost, ustvarjanje novih delovnih mest za zaposlitev oseb iz ranljive ciljne skupine. Cilj vključitve v aktivnost usposabljanja brezposelnih oseb je pridobitev spretnosti in znanj, ki bodo povečale zaposljivost ter socialno vključenost za v projekte vključene pripadnike ranljive ciljne skupine. Namen vključitve in usposabljanja brezposelnih je zaposlitev v času trajanja projekta za obdobje najmanj enega leta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> brezposelni iz ranljivih ciljnih skupin: osebe, starejše od 50 let, mladi do dopolnjenega 25. leta starosti brez ali z nizko stopnjo izobrazbe, pripadniki romske skupnosti, bivši odvisniki, vključeni v programe rehabilitacije, bivši kaznjenci, migranti, begunci, druge ranljive skupine 		

Analiza dokumenta z vidika kriterijev, pomembnih za študijo Evalvacija izobraževalne ponudbe formalnih in neformalnih izobraževalnih programov za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih:

- **Umeščanje programov izobraževanja in usposabljanja brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih v politiko reševanja problematike brezposelnosti:** Nobenega dvoma ni, da je izobraževanje in spopolnjevanje eden izmed izredno izpostavljenih ukrepov, ki so predvideni za aktivno poseganje na trg dela. Gre za spodbujanje tako formalnega kot neformalnega izobraževanja, podporo izobraževanju in usposabljanju v izobraževalnih organizacijah, na delovnem mestu in v posebnih programih. Prav tako je dodatno izobraževanje predvideno kot ukrep tako pri manj izobraženih kot pri tistih, ki neko izobrazbo imajo. Z vidika ocenjevanja dokumenta kot temeljnega dokumenta, ki predstavlja udejanjanje politike reševanja problematike brezposelnosti s pomočjo vlaganja v več in v dodatno znanje, je nedvoumno mogoče oceniti, da so obravnavani dokumenti zelo celoviti, dolgoročno naravnani in primerno strukturirani. To pa, kar iz teh dokumentov ni zadosti razvidno, je, ali so zagotovljeni zadostni in primerni mehanizmi, ki zagotavljajo učinkovitost ter primernost vlaganj v izobraževanje. Ni skrivnost, da je izobraževanje marsikdaj svojevrstna varovalka, ki mlade, brezposelne in z brezposelnostjo ogrožene za nekaj časa »umakne« z odprtega trga dela, četudi se nam kasneje kot problem ponovno pojavijo v taki ali drugačni obliki. Namen proučevanja te študije ni to vprašanje, ob tako celovitem in denarno zahtevnem programu pa se zdi vseeno umestno opozoriti tudi na to dimenzijo.

- **Vrste programov, ki jih dokument/ukrep podpira:** Že sama struktura programa APZ nakazuje, o kakšni vrsti programov je govora. Najprej gre za skupino programov, ki sodijo v prvi ukrep SVETOVANJE IN POMOČ PRI ISKANJU ZAPOSLOTVE. Tu najdemo različne neformalne programe, ki so namenjeni usposabljanju za aktivno delovanje na trgu dela, za spoznavanje svojih pravic, sposobnost aktivnega iskanja zaposlitve in komuniciranja z delodajalci. Tako je v aktivnosti Poklicno in zaposlitveno informiranje, svetovanje in motiviranje t.i. podporni program v pomoč pri načrtovanju rednega, izrednega ali dopolnilnega izobraževanja (delovanje centrov CIPS). V aktivnosti Pomoč pri iskanju zaposlitve gre za delavnice kot so Pomoč pri načrtovanju poklicne poti in iskanju zaposlitve, Poklicno in zaposlitveno informiranje in svetovanje oseb v postopku izgubljanja zaposlitve, različni programi Usposabljanja za življenjsko uspešnost (UŽU) in klubi za iskanje zaposlitve. Drugi ukrep, USPOSABLJANJE IN IZOBRAŽEVANJE, že z naslovom pove, da zajema tako formalne kot neformalne programe. Tako med aktivnost Programi institucionalnega usposabljanja in nacionalne poklicne kvalifikacije uvršča programe institucionalnega usposabljanja in nacionalne poklicne kvalifikacije (priprave na postopke ugotavljanja in potrjevanja NPK). V aktivnosti Programi praktičnega usposabljanja je predvideno usposabljanje na delovnem mestu, zajeti pa so tudi programi usposabljanja absolventov na delovnem mestu (npr. Absolvent – aktiviraj in zaposli se! – glej tudi v nadaljevanju). V aktivnosti Programi izobraževanja je predvideno izvajanje različnih formalnih programov in programa Projektno učenje za mlade (PUM).

Četrta aktivnost, to je Usposabljanje in izobraževanje zaposlenih, je namenjena programom, ki naj bi prispevali k večji zaposljivosti in ohranjanju delovnih mest. Tako gre za programe z naslovom Usposabljanje za večjo zaposljivost 2009-2010, ki naj bi prispevali k dvigu nivoja usposobljenosti zaposlenih oziroma preprečili prehod neustrezno usposobljenih v odprto brezposelnost, izboljšali sposobnosti (kompetentnosti) zaposlenih za prilagajanje razmeram na trgu dela ter prilagodljivost podjetij v času gospodarske krize. Podoben cilj ima naslednja skupina programov z imenom Znanje uresničuje sanje – prispevali naj bi k povečanju izobrazbene ravni, usposobljenosti in temeljnih veščin (ključnih kompetenc) zaposlenih, predvsem tistih, ki jim grozi izguba zaposlitve. V tem sklopu so zanimivi tudi predvideni programi krožnega zaposlovanja (izmenjava dela in usposabljanja zaposlenih) in mentorskih shem, ki naj bi prispevale k pretoku znanja v podjetjih. Tak je tudi program Sofinanciranje izobraževanja in usposabljanja zaposlenih za konkurenčnost in zaposljivost za obdobje 2008 – 2010. V tretjem ukrepu SPODBUJANJE ZAPOSLOVANJA IN SAMOZAPOSLOVANJA najdemo take programe kot so Pomoč pri samozaposlitvi, Delno povračilo nadomestila plače delavcem na začasnem čakanju na delo, ki zajema tudi obvezno usposabljanje in Usposabljanje zaposlenih, ki so napoteni na začasno čakanje na delo. V četrtem ukrepu pa so zajeti PROGRAMI ZA POVEČANJE SOCIALNE VKLJUČENOSTI. Med njimi kaže omeniti programe za usposabljanje za učinkovito vključevanje invalidov in drugih funkcionalno oviranih oseb na trg dela in spodbujanje njihovih enakih možnosti in socialne vključenosti, nadalje programe spodbujanje zaposlovanja dolgotrajno brezposelnih oseb in programe za spodbujanje razvoja socialnega podjetništva.

Seveda je treba upoštevati, da gre za dokumenta, ki sta strateške narave, zato ne vsebujeta poimenskih seznamov programov, ki sodijo v posamezne sklope, razen nekaj izjem. Iz opisov in ciljev pa je mogoče razbrati, da gre za celovit zajem raznovrstnih programov – od programov splošnega do poklicnega izobraževanja na vseh ravneh (do višjega strokovnega izobraževanja), od formalnih, šolskih do neformalnih programov, zajeti so različni programi usposabljanja z delom. Mogoče je nekoliko skromnejša le zajetost programov, ki so namenjeni razvoju in krepitvi posameznika. Seveda na tej ravni tudi te ocene ni mogoče dati zagotovo, saj se program APZ realizira praviloma preko različnih letnih ali večletnih razpisov za izvajanje določenih programov – šele na tej ravni so mogoče bolj natančne ocene. Tudi s tem namenom smo v analizo vključili nekaj teh razpisov, kar je razvidno iz nadaljevanja. Vseeno pa si dovoljujemo oceno, da sta oba programska dokumenta dovolj spodbujevalna in celovita, tako da izvajalcem izobraževanja omogočata razvoj res vsestranske izobraževalne ponudbe v te namene.

- **Ciljne skupine brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih, ki jih ukrep podpira:** Tako celovita kot sta programa z vidika vsebin, sta tudi pri opredeljevanju ciljnih skupin, ki naj bi bile vključene v izobraževanje ali usposabljanje. Najprej lahko opazimo delitev na tri skupine: tiste, ki šele vstopajo

na trg dela, zaposlene in brezposelne. V okviru teh skupin pa so izpostavljene še številne podskupine, npr.:

Preglednica 9: Ciljne skupine brezposelnih oz. z brezposelnostjo ogroženih, ki jih program in katalog ukrepov aktivne politike zaposlovanja podpirata

mladi, še ne vključeni na trg dela	zaposleni	brezposelni
mladi, ki šele prvič načrtujejo svojo poklicno in izobraževalno pot	delavci v postopku izgubljanja zaposlitve	manj izobražene brezposelne osebe, motivirane za pridobitev temeljnih spretnosti in novih znanj za izvajanje dejavnosti, ki jih omogoča podeželje
tisti, ki izstopajo iz rednega izobraževanja	zaposleni v gospodarskih družbah in pri samostojnih podjetnikih z največ V. stopnjo izobrazbe	brezposelne osebe, ki v vsakdanjih situacijah potrebujejo pomoč za bolj samostojno in kakovostno življenje (zajete so tudi odrasle osebe s posebnimi potrebami)
študenti v absolventskem stažu, ki zaključujejo vsaj VII. raven izobrazbe oz. vsaj 2. bolonjsko stopnjo	zaposleni v podjetjih, ki so upravičena do subvencij v skladu z Zakonom o delnem subvencioniranju polnega delovnega časa	brezposelni iz ranljivih ciljnih skupin: osebe, starejše od 50 let, mladi do dopolnjenega 25. leta starosti brez ali z nizko stopnjo izobrazbe, pripadniki romske skupnosti, bivši odvisniki, vključeni v programe rehabilitacije, bivši kaznjenci, migranti, begunci, druge ranljive skupine
brezposelne osebe, mlajše od 26 let, ki so opustile šolanje	osebe, ki jim je delovno razmerje prenehalo kot presežnim delavcem	brezposelne osebe s poklicno oz. strokovno izobrazbo, na področju katere ne morejo dobiti zaposlitve in so pri ZRSZ prijavljeni več kot 6 mesecev, s poudarkom na odpravljanju regionalnih strukturnih neskladij na trgu dela
		zaposleni v mikro in malih podjetjih
	brezposelni, predvsem tisti brez ustrezne izobrazbe, brez delovnih izkušenj in tisti s suficitarnimi poklici	
	brezposelne osebe brez poklicne oz. strokovne izobrazbe	
	brezposelni osebe, ki načrtujejo novo poklicno pot ali iščejo novo zaposlitev	
	manj izobražene brezposelne osebe, ki želijo nadaljevati šolanje	
	invalidi in druge funkcionalno ovirane osebe	
dolgotrajno brezposelne osebe, prijavljene v evidencah Zavoda več kot 12 mesecev v zadnjih 16 mesecih		
brezposelne osebe z zdravstvenimi omejitvami		

Iz tega pregleda je razvidna tudi segmentacija na trgu dela z vidika ciljnih skupin. Res je, da povečini srečamo »tradicionalne« skupine, vsaj če primerjamo ta pregled s stanjem, ko se je Slovenija prvič srečala z velikim številom brezposelnih,

pa se zdaj v večji meri pojavljajo kot problemi na trgu tudi tisti, ki imajo strokovno izobrazbo, zlasti mladi. Z vidika programske ponudbe to pomeni pojav novih ciljnih skupin tudi za tovrstno izobraževanje – vsekakor je to spodbuda za razvoj novih programov, ki bodo prilagojeni potrebam novih ciljnih skupin. Če primerjamo pregled ciljnih skupin, ki jih ukrep vključuje z analiziranimi podatki o značilnostih brezposelnih, ki smo jih prikazali v uvodnih poglavjih, lahko ocenimo, da so v ukrep zajete prav vse ciljne skupine, ki smo jih izluščili v analizi. Zanimivo pa je, da se, vsaj po tem pregledu, za razliko od drugih držav, ženske ne kažejo kot posebna ciljna skupina. Upoštevajoč prikazane podatke o večanju števila žensk z višjimi ali visokimi ravnmi izobrazbe, bi kazalo v prihodnje tudi tej specifični ciljni skupini nameniti ustrezno pozornost.

- **Presoja ukrepa z vidika regionalne razpršenosti in usklajenosti izobraževalne ponudbe za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih:** Obravnavana dokumenta praviloma ne omejujeta ali posebej izpostavljata vprašanja regionalne razmestitve izobraževanja, razen v nekaterih izjemah (npr. program Poklicno in zaposlitveno informiranje in svetovanje oseb v postopku izgubljanja zaposlitve, kjer je predvideno, da je namenjen brezposelnim, ki so pridobili status brezposelne osebe po prenehanju zaposlitve pri delodajalcih s sedežem v Prekmurju in Pomurju. Je pa res, da je regionalna razmestitev pogosto predmet javnih razpisov, s katerimi se konkretizirajo APZ – tu so pogosto kot prednostna področja namenjena področja z največjo ali veliko stopnjo brezposelnosti. Ta določila bomo obravnavali v nadaljevanju na nekaterih primerih.
- **Presoja ukrepa z vidika spodbud za razvoj ustrezne programske ponudbe za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih:** Prav gotovo lahko rečemo, da sta lahko oba programa pomembna spodbuda za razvoj programske ponudbe izobraževanja odraslih. Na eni strani podpirata tako raznovrstne programe, da bi morala biti zanimiva tako za izobraževalne organizacije, ki razvijajo raznovrstno programsko ponudbo (npr. ljudske univerze) kot tiste, ki so bolj specializirane samo za eno vrsto programov (npr. poklicne šole, računalniške šole ipd.). Mislimo tudi, da so odličen pripomoček pri načrtovanju programske ponudbe, saj napovedujejo, kateri programi bodo v določenem srednjeročnem obdobju zanimivi za trg dela in večinoma tudi denarno podprti. Prav tako je iz pregleda ciljnih skupin mogoče dokaj natančno razbrati, komu naj bi bili programi namenjeni, posredno pa tudi na kakšni ravni zahtevnosti jih je treba pripraviti. Izvajalci izobraževanja odraslih vsaj na tem področju ne morejo reči, da izobraževalne potrebe niso znane in da zato ne morejo razvijati primernih programov.

V nadaljevanju bomo podrobneje analizirali nekaj ukrepov, ki temeljijo na obravnavanem Programu APZ in predstavljajo njegovo konkretizacijo.

2. Dokument/ukrep: **ZAKON O DELNEM POVRAČILU NADOMESTILA PLAČ**
(Uradni list RS, št. 42/2009).

Kratek opis dokumenta: Junija 2009 je bil sprejet zakon, ki je pomembno posegel na trg dela, posredno pa tudi področje izobraževanja. Zakon že v uvodu govori o tem, da »se za omejitev učinkov svetovne gospodarske krize z namenom ohranitve delovnih mest ureja delno povračilo izplačanih nadomestil plač delavkam oziroma delavcem pri delodajalcih, ki delavcem začasno ne morejo zagotavljati dela in izpolnjujejo pogoje iz tega zakona, ter povračilo stroškov njihovega usposabljanja ali izpopolnjevanja, dokvalifikacije oziroma prekvalifikacije (v nadaljnjem besedilu: usposabljanje) v tem obdobju.« Zakon torej že v izhodišču opredeljuje usposabljanje z brezposelnostjo ogroženih delavcev kot pomemben ukrep za omejitev učinkov svetovne gospodarske krize in tako ponuja delodajalcem, ki so v začasni krizi, da ohranjajo delovna mesta, ob tem pa si zagotavljajo razvojni potencial - novo znanje -, ki jim lahko pomaga pri iskanju izhoda iz krize ali vsaj daje podlago za kakovostnejše delo, ko se bo kriza omilila.

Da ne gre zgolj za deklarativno načelo, kaže ukrep, ki omogoča, da delodajalci za usposabljanje pridobijo tudi povračilo njegovih stroškov ob izpolnjenem pogoju, da sprejmejo in predložijo program ohranitve in dviga kakovosti delovnih mest in razvoja človeških virov. Sestavni del tega programa je tudi načrt/opis usposabljanj delavcev, ki bodo napoteni na začasno čakanje na delo. Usposabljanje pa za delodajalca ni le možnost – je tudi obveza, če želi pridobiti sredstva za delno poplačilo plač. Delodajalec mora v ta namen predložiti Zavodu za zaposlovanje program ohranitve in dviga kakovosti delovnih mest in razvoja človeških virov; na podlagi presoje Zavoda delodajalec pridobi pravico do povračila stroškov. Pogodbeno razmerje v zvezi s tem (pogodba o usposabljanju) se sklene v skladu z določbami nacionalne in evropske zakonodaje s področja kohezijske politike, saj se sredstva za usposabljanje zagotavljajo iz sredstev Evropskega socialnega sklada in iz proračuna Republike Slovenije. Delodajalec na ta način pridobi povračilo stroškov usposabljanja, ki lahko znašajo največ 500 evrov na delavca.

Delavci imajo po zakonu pravico in obveznost usposabljanja v obsegu 20 odstotkov časa čakanja na delo, ki znaša največ šest mesecev. To pomeni, da se v času čakanja na delo s pomočjo državnih sredstev lahko usposablja 1,2 meseca, kar je približno 26 delovnih dni ali možnost udeležbe na programu, ki traja do približno 208⁷ pedagoških ur.

---

⁷ Izračun je zgolj približen, toliko da dobimo oceno, o kakšni vrsti usposabljanj govorimo: 1,2 meseca smo pretvorili v 26 delovnih dni. Ob predpostavki, da bi se delavec v teh dneh usposabljal po 8 pedagoških ur (kar je zgornji limit), tako dobimo 208 pedagoških ur, ki so približek zgornje meje, koliko lahko po tem zakonu traja sofinancirano usposabljanje.

Delavci imajo pravico do povračila stroškov prevoza in prehrane v zvezi z usposabljanjem. Vsebino usposabljanja (vrsto) pa določi delodajalec.

Analiza dokumenta z vidika kriterijev, pomembnih za študijo Evalvacija izobraževalne ponudbe formalnih in neformalnih izobraževalnih programov za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih:

- **Umeščanje programov izobraževanja in usposabljanja brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih v politiko reševanja problematike brezposelnosti:** Zakon nedvomno opredeljuje usposabljanje kot pomemben ukrep, s katerim je mogoče reševati probleme na trgu dela oz. v podjetjih, kjer nastajajo razmere, ki lahko vplivajo na povečan priliv brezposelnih. Zakon temelji na predpostavki, da so krizne razmere, ki nastajajo v nekaterih podjetjih, posledice globalnih razmer in da se bodo te razmere sčasoma izboljšale, na drugi strani pa prav z **vključevanjem izobraževanja in s tem možnostjo pridobivanja novega znanja** podjetjem nekako nalaga, da ne čakajo zgolj na spremembe zunanjih okoliščin, pač pa si z vlaganjem v znanje pridobivajo boljše možnosti za lastno ukrepanje pri razvijanju in izpeljevanju novih programov. To nedvomno nakazuje tudi pogoj za pridobitev sredstev, ki podjetju nalaga, da pripravi program ohranitve in dviga kakovosti delovnih mest in razvoja človeških virov. Izobraževanje z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih je torej opredeljeno kot eden izmed ključnih dejavnikov. Tak ukrep bo nedvomno učinkovit zlasti za podjetja, ki imajo jasne razvojne vizije, razvito kadrovsko funkcijo z vpeljanimi strategijami razvoja človeških virov. Takim podjetjem ne bo tako težko pripraviti učinkovitih programov za premagovanje kriznih razmer in denar, ki ga bo država vložila v usposabljanje, bo nedvomno dobra naložba. Pričakujemo lahko, da bodo izkoristili tako vire znanja (ponudnike programov usposabljanja) zunaj podjetja kot tudi znotraj (prenos znanja med sodelavci, oblikovanje novih programov usposabljanja). Težje bo v podjetjih, ki niti enega niti drugega nimajo ali vsaj ne v zadostni meri. Pričakujemo lahko, da bodo v želji, da bi si pridobili sredstva, neke programe za ohranitev in dvig kakovosti delovnih mest ter razvoja človeških virov sicer pripravili, vprašanje pa je, kakšna bo kakovost teh programov, s tem pa tudi primerna izkoriščenost vloženega denarja. Je pa tudi res, da lahko tak ukrep v podjetju, ki se mu doslej načrtan razvoj zaposlenih in vlaganje v znanje ni zdelo prav pomembno, sproži povsem drugačno razmišljanje in ukrepanje.

Z vidika izobraževalne ponudbe lahko ocenimo, da bo zakon nedvomno **vplival na povpraševanje po primernih programih usposabljanja, na nastajanje novih programov, na razmeščanje teh programov po državi** (v regije, kjer bo več podjetij, ki bodo potrebovala tako pomoč), pa tudi **na krepitev »učeeh se podjetij«** - povsod tam, kjer bodo načrtno poskrbeli za prenos znanja med sodelavci.

- **Vrste programov, ki jih dokument/ukrep podpira:** Zakon v zvezi z vrsto programov govori o tem, da je mogoče pridobiti sredstva za »usposabljanje ali izpopolnjevanje, dokvalifikacije oziroma prekvalifikacije«. Gre torej za povečini

neformalno izobraževanje, kar je tudi razumljivo, saj časovni okvir (1,2 meseca izobraževanja) formalnega izobraževanja v večini primerov ne bi dopuščal. Kar pa se tiče neformalnih programov, časovni okvir dopušča izvajanje večine tovrstnih programov, saj so le-ti praviloma krajši.

Glede vrste programov, je edina omejitev, da so ti programi **utemeljeni z vidika razvoja** (delovnih mest in kadrov). Posredno lahko sklepamo, da naj bi bili ti programi v pomembnem deležu taki, da omogočajo **poklicno oz. strokovno spopolnjevanje in usposabljanje na različnih ravneh zahtevnosti, prekvalifikacije ali dokvalifikacije, pridobivanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij** ipd. Seveda pa ne smemo pozabiti na programe, ki niso neposredno povezani z nekim delovnim procesom, nanj pa pomembno vplivajo. To so **programi za pridobivanje računalniškega znanja, znanje tujih jezikov, varstva pri delu, ekologije** ipd., ter vsi **programi, ki podpirajo razvoj različnih kompetenc, pomembnih za opravljanje dela**: npr. menedžerske kompetence (planiranje, organiziranje, reševanje problemov, obvladovanje sprememb, sprejemanje odločitev, delegiranje in opolnomočenje itd.), vodstvene (vodenje ljudi in procesov, motiviranje zaposlenih, obvladovanje konfliktov, pogajalske sposobnosti itd.), komunikacijske kompetence (obvladovanje komunikacije po različnih virih, komunikacija pri delu ipd.), socialne kompetence (timsko delo, mreženje ipd.), učne kompetence (naučiti se učiti, naučiti se prenašati znanje na druge ipd.) in druge.

Z vidika programske ponudbe se zdi, da **ne bi smelo biti problema pri zagotavljanju ustreznih programov za prekvalifikacije ali dokvalifikacije, pridobivanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij, programov za pridobivanje računalniškega znanja, za učenje tujih jezikov, varstva pri delu, ekologije ter programov, ki podpirajo razvoj različnih kompetenc, pomembnih za opravljanje dela**, saj je tovrstna ponudba v Sloveniji precejšnja. Problem, ki se v zvezi s tem utegne pojaviti, je dejstvo, da je **mreža ponudnikov tovrstnih programov izrazito neenakomerno razvita**: zelo veliko programov je v najbolj razvitih regijah, malo v najmanj razvitih regijah. In v teh regijah bo verjetno več podjetij, ki bodo potrebovala zunanje izvajalce izobraževanja zaposlenih in kaj lahko se zgodi, da jih ne bodo dobili, ponudbe iz drugih okolij pa ne bodo poznali. Na srečo so ponudniki programov izobraževanja odraslih dokaj fleksibilni – če bodo zaznali potrebe, se bodo dokaj hitro odzvali in svojo ponudbo razširili tudi v okolja, kjer primarno ne delujejo. Seveda pa bi bilo dobro, da bi jih k temu namerno usmerili.

Nekoliko **večji problem vidimo v zagotavljanju ustrezne ponudbe programov za poklicno in strokovno spopolnjevanje**. Omenili smo že, da se bodo verjetno v marsikaterem podjetju odločili za prenos znanja med sodelavci

in bodo v ta namen razvili lastne programe. Tam pa, kjer to ne bo mogoče (ni ustreznega znanja, iz drugih razlogov), pa se utegne zgoditi, da tudi v ožjem ali širšem okolju ne bo primernih programov. Izvajalci formalnega poklicnega in strokovnega izobraževanja na vseh ravneh (od poklicnih šol do fakultet) namreč prav bogate ponudbe neformalnega strokovnega spopolnjevanja nimajo. Eni ne zato, ker nimajo specialnega znanja in opreme, drugi ne zato, ker po tovrstni dejavnosti ne čutijo potrebe ali pa potreb sploh (še) niso zaznali.

Imamo sicer nekaj specializiranih ustanov, ki so razvile bogato paleto tovrstnih programov na svojem področju (npr. Institut Jožef Stefan, Kemijski inštitut, Inštitut za varilstvo, Inštitut za računovodstvo itd.), vprašanje pa je, v kolikšni meri bodo na ta način »pokrite« vse potrebe, tako z vidika vsebine kot primernosti za različne ciljne skupine z brezposelnostjo ogroženih, zlasti iz proizvodnih poklicev in manj izobraženih.

- **Ciljne skupine brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih, ki jih ukrep podpira:** Zakon prinaša ukrepe, ki so namenjeni **zaposlenim, ki so ogroženi z brezposelnostjo**. Dodatnih kriterijev Zakon nima, tako da je ta pomoč načeloma dostopna vsakomur. Sklepamo pa lahko, da so bolj ogroženi zaposleni z malo znanja, z zelo specializiranim znanjem, po katerem povpraševanje ugaša, priučeni delavci. Ti se bodo najprej znašli na »čakalnih« seznamih. Omeniti pa kaže še kategorijo t.i. režijskih delavcev: v krizi, ko podjetja iščejo rešitve, pogosto uvajajo racionalizacije, ki zadevajo ukinjanje t.i. režijskih delovnih mest. Ti zaposleni potrebujejo novo znanje, da bodo lahko opravljali drugo delo v podjetjih. Slišimo pa tudi o primerih ukinjanja delovnih mest za invalide, s tem pa nastajanje potreb po primernih programih spopolnjevanja zanje.

Ko razpravljamo o programski ponudbi z vidika ciljnih skupin, ukrep nakazuje potrebo po ustrezni programski ponudbi za zaposlene, ki so ogroženi z brezposelnostjo, med njimi pa so to prav gotovo manj **izobraženi zaposleni, tisti s specializiranimi poklici za proizvode in panoge, kjer je kriza obsežnejša** (avtomobilska industrija, gradbeništvo, tekstilna industrija ipd.). Na eni strani gre za programsko ponudbo, ki bi takim zaposlenim nudila več sposobnosti za delo v sodobnih delovnih procesih (dvigovanje ravni različnih pismenosti), predvsem pa drugačno oz. zahtevnejše poklicno oz. strokovno znanje. V marsikaterem primeru, zlasti tam, kjer gre za zamiranje poklicev ali ukinjanje delovnih mest zaradi nekonkurenčnih proizvodov oz. storitev, pa je edino racionalna prekvalifikacija za drugo delo. Tu se kaže ena izmed občutljivih točk – podjetje, ki dela npr. v avtomobilski panogi, bo težko razmišljalo, da bi v svoj program vključilo prekvalifikacije zaposlenih v povsem druge panoge, pač pa bo po vsej verjetnosti razmišljalo o nečem, kar je blizu njegovi dejavnosti. Vprašanje pa je, če je to za opisane posameznike rešitev.

Prav gotovo je potrebno posebno pozornost nameniti tudi presoji programske ponudbe za **ranljive skupine zaposlenih: starejše, invalide, mlade brez poklica**. Ta ponudba v preteklosti ni bila prav dobro razvita; mogoče pa jo bo prav ta ukrep spodbudil.

- **Presoja ukrepa z vidika regionalne razpršenosti in usklajenosti izobraževalne ponudbe za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih:** Zakon ne predvideva posebnih kriterijev ali ukrepov, ki bi kakorkoli vplivali na programsko ponudbo z vidika razmestitve po regijah. Načeloma podpira izobraževanje z brezposelnostjo ogroženih po celi državi, pač tam, kjer bodo potrebe nastale.

Omenili smo že, da utegne imeti zakon (pozitiven) vpliv na prostorsko razmeščenost programske ponudbe – ta se bo morala prilagajati potrebam, te pa prav gotovo ne bodo največje v najbolj razvitih regijah. Dejstvo je namreč, da na razvoj programske ponudbe sicer vplivajo potrebe, ampak samo, če so podprte z viri financiranja; če teh ni, so potrebe sicer zaznane, a ne realizirane. Na ta način pa bodo morebiti tudi regije, ki so izrazito nerazvite z vidika programske ponudbe za izobraževanje odraslih, izboljšale to ponudbo.

- **Presoja ukrepa z vidika spodbud za razvoj ustrezne programske ponudbe za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih:** Na več mestih smo že omenili, da Zakon neposredno ne govori o programski ponudbi za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih, pač pa da bo nedvomno vplival nanjo z več vidikov: z vidika števila na novo razvitih programov prav zaradi potrebe, ki jih sproža ta zakon, z vidika števila izvedb posameznih programov, z vidika razmeščanja izvedb programov po regijah in z vidika razvoja specializiranih ponudb za najbolj ogrožene ciljne skupine zaposlenih. Pomemben dejavnik, ki ga vidimo v tem kontekstu, pa je tudi spodbuda razvoju »internih« programov spopolnjevanja v podjetjih, sploh pa spodbuda, da v podjetjih, tam kjer tega še niso (ali niso več) počeli, umestijo izobraževanje zaposlenih kot pomemben dejavnik razvoja. Vendarle bi radi opozorili tudi na nevarnost: vlaganje v razvoj določenih programov za odrasle brez primerne strokovne presoje je v preteklosti že povzročilo, da so se razvili tudi mnogi »kvazi« izobraževalni programi s pompoznimi naslovi, zelo slabo vsebino in izvedbo, a na videz z nizkimi cenami, posledica česar je bila, da so se za to namenjena sredstva razdrobila in neučinkovito porabila. Čeprav ne bi želeli biti črnogledi, pa Zakon vendarle omogoča tudi take pojave. Presoja je sicer predvidena in sicer na Zavodih za zaposlovanje, kamor podjetja vlagajo predloge, in dobro bi bilo, da so pozorni tudi na take primere.
- **Presoja ukrepa z vidika vključevanja podpornih ukrepov za usmerjanje brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih v izobraževanje:** Zakon sam po sebi predstavlja podporni ukrep za usmerjanje z brezposelnostjo ogroženih delavcev v izobraževanje. Ukrep se najbolj osredotoča na denarno podporo (sredstva za izobraževanje, sredstva v zvezi z izobraževanjem), medtem

ko druge podpore ne predvideva. V mislih imamo predvsem svetovanje zaposlenemu v zvezi z izobraževanjem, informiranje, pomoč med izobraževanjem ipd. Verjetno je to implicitno zajeto v odgovornosti delodajalca, da izbere primeren program(e) za zaposlene, se z njimi pogovori in jih o vsem informira, kar je tam, kjer imajo razvito kadrovske funkcije, prav mogoče pričakovati. Res pa je, da te službe povsod nimajo. Zakon govori, da je izobraževanje pravica in dolžnost delavca – če bo ukrep v večji meri predstavljen kot obveza, brez da bi jo delavec osmisli, bo ukrep prav gotovo manj učinkovit. Morebiti bi v pomoč podjetjem, ki tega sama ne zmorejo, ponudili pomoč zunanjih specializiranih ustanov (svetovalna središča ISIO, CIPS-i ipd.).

3. Dokument/ukrep: **PROGRAM IZOBRAŽEVANJA ZA BREZPOSELNE OSEBE ZA ŠOLSKO LETO 2009/2010**

Kratek opis dokumenta: Program izobraževanja brezposelnih oseb je osrednji ukrep, s katerim država Slovenija skrbi za zviševanje izobrazbene ravni brezposelnih in sodi med programe, ki so dolgoročno najbolj učinkoviti, ko govorimo o tistem delu aktivne politike zaposlovanja, ki je povezana z izobraževanjem in usposabljanjem. Program izobraževanja za vsako šolsko leto v sodelovanju s socialnimi partnerji, odgovornimi za razvoj človeških virov v državi, pripravita Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve ter Ministrstvo za šolstvo in šport, sprejme pa Vlada Republike Slovenije.

Program izobraževanja brezposelnih oseb bo v šolskem letu 2009/2010 potekal že dvanajsto leto. Omogoča **pridobitev osnovnošolske, srednješolske (poklicne, splošne in strokovne), višje ter visoke strokovne in univerzitetne izobrazbe ter vključitev v druge splošne javnoveljavne izobraževalne programe za odrasle**, ki prispevajo k ponovnemu socialnemu vključevanju skupin s posebnimi potrebami in pri udeležencih spodbujajo nadaljnje možnosti za učenje in vključevanje v vseživljenjsko izobraževanje. Natančneje so to:

Programi za dvig izobrazbene ravni

- a) **programi splošnega izobraževanja:**
  - program osnovne šole za odrasle,
  - programi splošnih in strokovnih gimnazij, vključno z maturitetnimi tečaji;
- b) **programi poklicnega in strokovnega izobraževanja:**
  - programi za pridobitev nižje poklicne izobrazbe,
  - programi za pridobitev srednje poklicne izobrazbe,
  - programi za pridobitev srednje strokovne izobrazbe, vključno s poklicnimi tečaji,
  - programi za pridobitev višje strokovne izobrazbe;
- c) **programi dodiplomskega izobraževanja** (samo nadaljevanje iz preteklih šolskih let):
  - programi za pridobitev visoke strokovne izobrazbe,
  - programi za pridobitev univerzitetne izobrazbe.

Projektno učenje mladih (PUM) – izvedbo programa financira Ministrstvo za šolstvo in šport iz sredstev Evropskega socialnega sklada

Program izobraževanja za brezposelne osebe je v šolskem letu 2009/2010 prednostno namenjen:

- vsem brezposelnim osebam, ki so se na podlagi zaposlitvenega načrta izobraževale že v šolskem letu 2008/2009,
- brezposelnim osebam brez poklicne oziroma strokovne izobrazbe,
- brezposelnim osebam z zdravstvenimi omejitvami,
- osebam, ki jim je delovno razmerje prenehalo kot presežnim delavcem zaradi poslovnih razlogov, stečaja, likvidacije delodajalca ali prisilne poravnave in so imele z delodajalcem sklenjeno pogodbo o izobraževanju,
- brezposelnim osebam s poklicno in strokovno izobrazbo, ki na tem področju ne morejo dobiti zaposlitve in so pri Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje prijavljeni več kot 1 mesec, s poudarkom na odpravljanju regionalnih strukturnih neskladij na trgu dela.

Na podlagi strokovne obravnave posamezne območne službe se smejo izjemoma v Program izobraževanja za brezposelne osebe vključiti tudi brezposelne osebe na podlagi strokovne obravnave.

Temeljni pogoj za vključitev v izobraževanje je zaposlitveni načrt, pri pripravi katerega pa se upoštevajo naslednji kriteriji:

- stanje na trgu dela na določenem območju in stanje v določenem poklicu,
- osebne, poklicne, delovne in druge sposobnosti brezposelne osebe,
- stroški vključitve v program,
- možnosti za uspešen zaključek programa,
- želje brezposelne osebe glede vrste programa, v katerega bi se želela vključiti, če so želje utemeljene in če jih je smiselno upoštevati glede možnosti za zaposlitev v določenem okolju in obdobju.

Vsako leto se s programom določi obseg vključitev brezposelnih oseb. Za šolsko leto 2009/2010 je predvideno 3750 vključitev, od tega 2750 (73,3 odstotkov) novih (ostali nadaljujejo izobraževanje iz prejšnjih let).

Analiza dokumenta z vidika kriterijev, pomembnih za študijo Evalvacija izobraževalne ponudbe formalnih in neformalnih izobraževalnih programov za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih:

- **Umeščanje programov izobraževanja in usposabljanja brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih v politiko reševanja problematike brezposelnosti:** Program predstavlja zelo pomemben instrument na področju politike izobraževanja brezposelnih, a tudi politike izobraževanja odraslih nasploh,

saj neposredno uresničuje cilje, zapisane v Resoluciji o nacionalnem programu izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji do leta 2010 (Ur.l. RS, št. 70/2004). Ob nastajanju Resolucije in vseh Programov je bilo vedno posebej poudarjeno, da imajo brezposelni z manj kot štiriletno srednješolsko izobrazbo na trgu dela majhne možnosti, zato je potrebno sprejeti ukrepe, da bi usmerili čim več brezposelnih, ki take izobrazbe nimajo, v nadaljnje izobraževanje. Program to potrebo v uvodu nakazuje takole: »Za Slovenijo so značilne podobne razvojne spremembe in izzivi kot za večino držav članic Evropske unije, kar pomeni, da se delo in življenje zaradi hitrega razvoja tehnologije in znanstvene revolucije ter globalizacije nenehno spreminjata, prihaja pa tudi do večjega socialnega razslojevanja. Z izobraževanjem in usposabljanjem pa je mogoče te razlike zmanjšati ter omogočiti posameznikom osebno rast, zaposlitev, blaginjo ter večjo socialno varnost, družbi pa razvoj, napredek in socialno kohezijo. Temeljni cilj Slovenije je prehod v družbo, temelječo na znanju, kar je opredeljeno v vseh temeljnih strateških dokumentih, s Strategijo razvoja Slovenije na čelu, ki izpričujejo zavezanost Slovenije k uresničevanju Lizbonske strategije in so glavno gibalno rasti in zaposlovanja, znanja in ustvarjalnosti. EU se je odločila za celostni pristop k reševanju brezposelnosti, ki politiko zaposlovanja postavlja kot splet ukrepov na področju prilagodljivosti zaposlovanja, vključno s povečevanjem formalne izobrazbene ravni aktivnega prebivalstva, in ukrepov, ki zagotavljajo različnim družbenim skupinam enakopravnost dostopa do dela. Resolucija o nacionalnem programu izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji med prednostne naloge postavlja izobraževanje brezposelnih oseb. Program želi do leta 2010 doseči naslednje cilje: izboljšati splošno izobraženost odraslih, dvigniti izobrazbeno raven, pri čemer je najmanj 12 let uspešno dokončanega šolanja temeljni izobrazbeni standard, povečati zaposlitvene zmožnosti, povečati možnosti za učenje in vključenost v izobraževanje.

Ker gre za ukrep, ki je namenjen izobraževanju, se, seveda, močno dotika tudi vprašanj programov izobraževanja kot možnosti za brezposelne, da si pridobijo kakovostno novo znanje in si s tem povečajo priložnosti na trgu dela. Program se ukvarja samo z javnoveljavnimi programi za pridobitev izobrazbe, zato se z njihovo vsebino (oblikovanje ipd.), razumljivo, ne ukvarja.

- **Vrste programov, ki jih dokument/ukrep podpira:** Program se ukvarja samo z izobraževalnimi programi za pridobitev splošne ali poklicne in strokovne izobrazbe; izjema je edinole program PUM, ki ne sodi v nobeno od teh kategorij.
- **Ciljne skupine brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih, ki jih ukrep podpira:** Program je v splošnem namenjen brezposelnim osebam, ki nimajo poklicne oz. strokovne izobrazbe in je potreba po njej ugotovljena v njihovih zaposlitvenih načrtih. V letošnjem letu so kot posebne ciljne skupine opredeljeni še brezposelni z zdravstvenimi omejitvami, presežni delavci in brezposelni s suficitarnimi poklici. Posebna ciljna skupina pa so mladi, ki neuspešno končajo katerokoli raven formalnega izobraževanja in so nezaposleni, potrebujejo pa nekaj več spodbud za nadaljevanje šolanja ali vključitev v delo – ciljna skupina programa PUM.

- **Presoja ukrepa z vidika regionalne razpršenosti in usklajenosti izobraževalne ponudbe za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih:** Program se izvaja na celotnem ozemlju Slovenije, tako da je na splošno dostopen vsem brezposelnim. Omejitve so zgolj neenakomerna razvita mreža izvajalcev programov izobraževanja, vendar se le-ta v zadnjih letih tako hitro širi, da kakšnih večjih problemov pri tem ni. Program sam po sebi nima večjega vpliva na oblikovanje mreže izvajalcev programov za pridobitev izobrazbe, vsaj ne od takrat dalje, ko Zavodi v izobraževanje ne usmerjajo več celih oddelkov brezposelnih. V prvih letih izvajanja Programa, ko se je to dogajalo, se je mreža izvajalcev srednješolskega izobraževanja kar pomembno razširila.

Izjema so izvajalci programa PUM – ta mreža je glede na potrebe slabo razvita, pa še tisti izvajalci, ki so v mreži, imajo zelo slabe pogoje za delo, zaradi česar nekateri dejavnost postopoma opuščajo, s tem pa se še dodatno zmanjšuje dostopnost programa. Je pa res, da se je mreža oblikovala predvsem na podlagi usmerjanja mladih preko Zavodov za zaposlovanje – če tega ne bi bilo, ta mreža še toliko ne bi bila razvita.

- **Presoja ukrepa z vidika spodbud za razvoj ustrezne programske ponudbe za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih:** Program nima posebnega vpliva na razvoj programske ponudbe, saj gre za vključevanje brezposelnih v javnoveljavne programe, ki so na voljo in ni potrebe, da bi samo za te potrebe nastajali še novi.
- **Presoja ukrepa z vidika vključevanja podpornih ukrepov za usmerjanje brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih v izobraževanje:** Ta ukrep je eden izmed redkih, ki zelo celovito obravnava vprašanje načrtovanja in izvajanja ukrepa, zato je razumljivo, da predvideva tudi celo vrsto podpornih ukrepov za vključevanje brezposelnih v programe, za pomoč pri njihovem izobraževanju in za spremljanje učinkov. Glede na to, da imamo s tovrstnim načrtovanjem in izvajanjem že večletne izkušnje, je nerazumljivo, da drugi ukrepi na trgu dela v zvezi z izobraževanjem povzemajo tako malo teh (uspešnih) rešitev.

Naj navedemo, za katere podporne ukrepe gre: informiranje in motiviranje brezposelnih oseb pred vključitvijo v izobraževanje (predstavitve izobraževalnih programov oziroma poklicev v okviru Centrov za informiranje in poklicno svetovanje (CIPS), v okviru ukrepa Drugače o poklicih omogoča kandidatom vključitev v program spoznavanja poklicev v njihovem delovnem okolju, informiranje na Zavodih za zaposlovanje o možnostih vključitve v programe, organiziranje drugih skupinskih podpornih programov za manj motivirane kandidate, informiranje in motiviranje brezposelnih oseb preko regionalnih oziroma lokalnih svetovalnih središč za informiranje in svetovanje v izobraževanju odraslih. Poklicno in drugo svetovanje, prav tako pred vključitvijo v izobraževanje: individualna obravnava oziroma svetovanje pri poklicnih svetovalcih psihologih pri

ugotavljanju poklicnih interesov in motiviranosti kandidatov za izobraževanje, možnost vključevanja v skupinske oblike svetovanja – delavnice za odkrivanje poklicnega cilja; zdravniško svetovanje za tiste, ki imajo tovrstne težave. Ob začetku in med izobraževanjem je brezposelnim na voljo vključitev v ukrepe APZ, ki udeležence usposobijo za uspešno učenje (metode in tehnike učenja), za vsakega je pripravljen osebni izobraževalni načrt kot vodilo med izobraževanjem, ki je tudi inštrument spremljanja poteka izobraževanja, na razpolago je učna pomoč.

Skratka, razvidno je, da tisti, ki se ukvarjajo z načrtovanjem in spremljanjem Programa izobraževanja za brezposelne osebe, dobro vedo, da je njegova učinkovitost v pomembnem delu odvisna od tega, kakšni podporni ukrepi so zagotovljeni za njegovo izvajanje. Kakovostna programska ponudba, s katero se v tej študiji ukvarjamo, je samo možnost, ki je na voljo ali pa je ni; bistveno je, koliko brezposelnih uspemo vključiti v ustrezne programe in kako učinkovito je njihovo izobraževanje.

4. Dokument/ukrep: Javni razpis »**ZNANJE URESNIČUJE SANJE**«. Nosilec razpisa: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje

Kratek opis dokumenta: Kot je opisano zgoraj, razpis »**Znanje uresničuje sanje**« sodi med aktivnosti, ki jih vsebuje sklop ukrepov Programi usposabljanja in izobraževanja zaposlenih. Njegov temeljni namen je povečanje zaposljivosti z dvigom izobrazbene ravni, usposobljenosti in temeljnih veščin (ključnih kompetenc) za zaposlene, zaposlenim naj bi omogočil boljšo prilagodljivost na spreminjajoče se delovne razmere.

Aktivnost je prednostno namenjena tistim **zaposlenim, ki jim grozi izguba zaposlitve in naj bi preprečevala prehod neustrezno usposobljenih ali presežnih delavcev v odprto brezposelnost**. Kandidati morajo biti v času vključitve v posamezen program izobraževanja ali usposabljanja v rednem delovnem razmerju in imeti največ V. stopnjo izobrazbe. Tudi na javni razpis se lahko prijavijo izključno sami (ne pa npr. podjetje), je pa res, da imajo lahko pooblaščenca. To je dobro, saj je postopek prijave in poročanja dokaj zapleten (tako je npr. treba ob prijavi predložiti program izobraževanja ali usposabljanja, dokumentacijo pa hraniti 10 let!) in brez tega bi se lahko zgodilo, da upravičenci ne bi mogli do sredstev.

Razpis omejuje povrnitev stroškov na naslednje programe:

- ⇒ jezikovne tečaje,
- ⇒ tečaje računalništva,

- ⇒ priprave na postopke ugotavljanja in potrjevanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij in preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij,
- ⇒ priprave na postopke ugotavljanja in potrjevanja temeljnih poklicnih kvalifikacij in/ali preverjanje in potrjevanje temeljnih poklicnih kvalifikacij.

Pri vseh teh programih je pogoj, da so njihovi izvajalci registrirani za opravljanje tovrstne dejavnosti v Republiki Sloveniji oziroma v skladu z zakonodajo države, kjer se program usposabljanja izvaja. Pri postopkih preverjanja in potrjevanja nacionalnih oz. temeljnih poklicnih kvalifikacij pa so lahko izvajalci organizacije, ki so vpisane v register izvajalcev postopkov preverjanja in potrjevanja nacionalnih oz. temeljnih poklicnih kvalifikacij pri Državnem izpitnem centru.

Aktivnost sodi med ukrepe za uresničevanje Operativnega programa razvoja človeških virov Republike Slovenije za obdobje 2007 – 2013, izvajanje prednostne usmeritve »Usposabljanje in izobraževanje za konkurenčnost in zaposljivost« v okviru razvojne prioritete »Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti«. To pomeni, da je sofinancirana iz sredstev EU. Posamezni prosilec lahko zaprosi za sofinanciranje enega ali več programov, vendar največ do višine 600 EUR.

Analiza dokumenta z vidika kriterijev, pomembnih za študijo Evalvacija izobraževalne ponudbe formalnih in neformalnih izobraževalnih programov za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih:

- **Umeščanje programov izobraževanja in usposabljanja brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih v politiko reševanja problematike brezposelnosti:** Aktivnost sodi v sklop ukrepov, namenjenih reševanju problematike z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih. Gre za spodbujanje zaposlenih, da si pridobijo nekatere vrste splošnega, prenosljivega znanja (jeziki, računalništvo) in poklicno kvalifikacijo. S tem aktivnost opredeljuje izobraževanje kot enega izmed vzvodov za ohranjanje zaposlitve. Z vidika programske ponudbe aktivnost nima posebnih učinkov, pa tudi ne problemov. Programi računalniškega opismenjevanja in jezikovni programi so številni in razmeroma dostopni, tako da sam ta ukrep ne vpliva niti na samo programsko ponudbo, niti ne bo vprašljiva njegova realizacija z vidika dostopnosti programov. Podobno je z nacionalnimi in temeljnimi poklicnimi kvalifikacijami.
- **Vrste programov, ki jih dokument/ukrep podpira:** Aktivnost je omejena na tri vrste programov: jezikovne, računalniške in programe za pripravo na pridobitev nacionalnih in temeljnih poklicnih kvalifikacij. Nedvomno gre za programe, ki lahko prispevajo k povečevanju konkurenčnosti posameznika na trgu dela, tudi za programe, ki lahko pripomorejo k samozaposlovanju, vseeno pa se zdi, da je omejitev zgolj na te programe lahko vprašljiva, saj bi širši nabor možnih programov omogočal večje prilagajanje potrebam posameznika.

- **Ciljne skupine brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih, ki jih ukrep podpira:** Aktivnost je namenjena zaposlenim v rednem delovnem razmerju, katerih delo je ogroženo in to tistim, ki imajo največ V. stopnjo izobrazbe. Gre torej za ciljno skupino z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih. Čeprav je aktivnost namenjena tudi tistim, ki imajo V. stopnjo izobrazbe, lahko predvidevamo, da bo znaten del koristnikov podpovprečno izobraženih.
- **Presoja ukrepa z vidika regionalne razpršenosti in usklajenosti izobraževalne ponudbe za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih:** Glede na to, da aktivnost vključuje zgolj izbrane programe (računalniške, jezikovne, priprave na NPK) in da so to programi, ki jih izvajajo tako rekoč vse ljudske univerze v Sloveniji, je mogoče oceniti, da je programska ponudba zadostna in primerno regionalno razpršena. Poleg ljudskih univerz te programe izvajajo še nekatere zasebne izobraževalne organizacije, specializirana računalniška podjetja, tako da pri izvajanju ukrepa ni mogoče pričakovati težav z vidika programske ponudbe.
- **Presoja ukrepa z vidika spodbud za razvoj ustrezne programske ponudbe za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih:** Glede na to, da se aktivnost omejuje na že razvito programsko ponudbo, posebnih spodbud za njen razvoj ni mogoče pričakovati.
- **Presoja ukrepa z vidika vključevanja podpornih ukrepov za usmerjanje brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih v izobraževanje:** Aktivnost ne predvideva nobenih podpornih ukrepov za usmerjanje v izobraževanje (informiranje, svetovanje...). Te bo deležen le tisti posameznik, ki si bo izbral primerne zastopnika za sodelovanje pri razpisu. Če bo to izobraževalna organizacija za odrasle ali npr. svetovalno središče ISIO, lahko pričakujemo, da bo te pomoči deležen, vendar to ni del opisane aktivnosti.

5. Dokument/ukrep: **PROGRAM USPOSABLJANJA NA DELOVNEM MESTU 2009/2010.** Nosilec razpisa: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje.

Kratek opis dokumenta: Aktivnost je namenjena izvajanju programov usposabljanja brezposelnih oseb, katerih obstoječa znanja oz. delovne izkušnje ne omogočajo njihove neposredne zaposlitve na delovnem mestu. Aktivnost se izvaja tako, da se brezposelni usposablja pod strokovnim vodstvom mentorja, da bi si pridobil novo znanje, veščine in spretnosti, pa tudi delovne izkušnje. Usposabljanje na delovnem mestu traja od najmanj enega do največ treh mesecev, brezposelni dobi v času usposabljanja »dodatek za aktivnost« in dodatek za prevoz.

Program usposabljanja pripravi delodajalec. Ponudi lahko več posameznih programov usposabljanja na različnih delovnih mestih, zagotoviti pa mora ustrezno strokovno vodstvo v času usposabljanja (mentorja). Razpis usmerja prijavitelje, da pripravijo programe usposabljanja, ki so vsebinsko usklajeni s potrebami trga dela v regiji, še posebej tudi v pripravo programov za ženske. Prednost daje prijaviteljem, ki

delujejo na območju A, nato B in C⁸, ki se določajo glede na stopnjo brezposelnosti v primerjavi s povprečno stopnjo brezposelnosti v Sloveniji. Za sodelovanje v tem programu pa ne glede na regijo ne morejo kandidirati javne nefinančne družbe, javne denarne finančne institucije, javni finančni posredniki, javni izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti, javne zavarovalne družbe in pokojninski skladi, državne ustanove in nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva.

Tudi ta aktivnost sodi v Operativni program razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013, v 2. razvojno prioriteto »Spodbujanje zaposljivosti iskalcev dela in neaktivnih«.

Analiza dokumenta z vidika kriterijev, pomembnih za študijo Evalvacija izobraževalne ponudbe formalnih in neformalnih izobraževalnih programov za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih:

- **Umeščanje programov izobraževanja in usposabljanja brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih v politiko reševanja problematike brezposelnosti:** Ukrep sodi v skupino ukrepov za povečevanje možnosti brezposelnih brez ustreznega znanja in usposobljenosti za zaposlovanje. Kot sredstvo za to spodbuja razvoj programov usposabljanja na delovnem mestu. Čeprav neposredno tega ni mogoče ugotoviti, pa lahko predvidevamo, da se bodo v okviru tega ukrepa povečini izvajali bolj praktično usmerjeni programi usposabljanja, namenjeni tistim z nižjo ravno izobrazbe. Z vidika obravnavane študije ima ukrep več pomembnih dejavnikov: spodbuja nastajanje programov usposabljanja v podjetjih, uvajanje (in usposabljanje?) vloge mentorjev v podjetjih, spodbuja razvoj programov usposabljanja v okoljih z nadpovprečno stopnjo brezposelnosti, ki so praviloma šibka v programski ponudbi za izobraževanje odraslih.

---

⁸ Uradni list RS, št. 14/2009 z dne 20.02.2009: Sklep o območjih z višjo stopnjo brezposelnosti v Republiki Sloveniji za leto 2009. Občine so glede na stopnjo registrirane brezposelnosti razvrščene v tri območja; A, B in C. V območje A se uvrščajo občine, ki imajo stopnjo brezposelnosti 9,0% ali več. V območje B se uvrščajo občine, ki imajo stopnjo brezposelnosti od 8,0 odstotkov do 8,9 odstotkov. V območje C se uvrščajo občine, ki imajo stopnjo brezposelnosti od 7,0 odstotkov do 7,9 odstotkov.

Območje A zajema naslednje občine: Apače, Beltinci, Bistrica ob Sotli, Cankova, Črenšovci, Dobrovnik-Dobronak, Gorišnica, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš-Hodos, Hrastnik, Kobilje, Kočevje, Kostel, Kozje, Kungota, Kuzma, Lendava-Lendva, Ljubno, Ljutomer, Lovrenc na Pohorju, Luče, Maribor, Moravske Toplice, Murska Sobota, Pesnica, Podvelka, Puconci, Radenci, Radlje ob Dravi, Rečica ob Savinji, Rogaška Slatina, Rogašovci, Rogatec, Ruše, Selnica ob Dravi, Semič, Solčava, Starše, Sveti Jurij, Šalovci, Šentilj, Šmarje pri Jelšah, Tišina, Trbovlje, Turnišče, Velika Polana.

Območje B zajema naslednje občine: Brežice, Celje, Cirkulane, Črnomelj, Duplek, Gornja Radgona, Gornji Grad, Hoče-Slivnica, Juršinci, Križevci, Krško, Makole, Mežica, Miklavž na Dravskem polju, Podčetrtek, Podlehnik, Poljčane, Prebold, Rače-Fram, Ravne na Koroškem, Razkrižje, Ribnica na Pohorju, Slovenska Bistrica, Slovenske Konjice, Sveti Tomaž, Šentjur, Veržej, Videm, Vuzenica, Žalec.

Območje C zajema naslednje občine: Črna na Koroškem, Destrižnik, Dravograd, Laško, Majšperk, Metlika, Mozirje, Muta, Nazarje, Odranci, Oplotnica, Ormož, Polzela, Ptuj, Slovenj Gradec, Škocjan, Šmartno ob Paki, Tabor, Velenje, Vitanje, Vrankso, Zavrč, Zreče.

- **Vrste programov, ki jih dokument/ukrep podpira:** Ukrep podpira razvoj in izvajanje programov usposabljanja na delovnem mestu. V samem ukrepu ni posebnih usmeritev, za kakšne programe naj bi šlo. Sklepamo lahko, da se bodo razvijali programi, zelo podobni programom uvajanja v delo oz. pripravniškim programom. V primeru, da ukrepu sledi zaposlitev, so tovrstni programi dobrodošli; če pa temu ni tako, pa je prenosljivost tako pridobljenega znanja majhna, največja vrednost je zgolj pridobivanje delovnih izkušenj in delovnih navad.
- **Ciljne skupine brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih, ki jih ukrep podpira:** V ukrepu je zapisano, da »je namenjen izvajanju programov usposabljanja brezposelnih oseb, katerih obstoječa znanja oz. delovne izkušnje ne omogočajo njihove neposredne zaposlitve na delovnem mestu«. Iz tega lahko sklepamo, da gre za osebe s pomanjkljivim znanjem (manj izobražene osebe) in iskalce prve zaposlitve, ki nimajo delovnih izkušenj. Je pa to eden izmed redkejših ukrepov, ki posebej izpostavlja ženske kot ciljno skupino, saj programe, ki so namenjeni njim višje vrednoti.
- **Presoja ukrepa z vidika regionalne razpršenosti in usklajenosti izobraževalne ponudbe za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih:** Ukrep ima močno regionalno komponento. Tako usmerja delodajalce, da pripravljajo programe, ki so vsebinsko usklajeni s potrebami trga dela v regiji, še posebej pa daje prednost pri izboru tistim delodajalcem, ki delujejo na območjih z nadpovprečno stopnjo brezposelnosti. Glede na to, da ukrep ni odvisen od obstoječe programske ponudbe v regijah, saj predvidevamo, da bodo tovrstni programi nastajali sproti, predvsem pa v podjetjih, obstoječa programska ponudba na ukrep nima vpliva.
- **Presoja ukrepa z vidika spodbud za razvoj ustrezne programske ponudbe za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih:** Predvidevamo, da v okviru ukrepa ne bodo nastajali neki trajnejši programi usposabljanja, pač pa programi, prilagojeni trenutnim potrebam delodajalcev in delojemalcev. Zato ukrep nima kakšnih posebnih učinkov na programsko ponudbo za brezposelne. Ima pa posredni učinek na delodajalce, ki se bodo usposobili za pripravo tovrstnih programov, če se doslej s tovrstno dejavnostjo še niso ukvarjali. Njihovo znanje in izkušnje pa bo kasneje mogoče uporabiti tudi pri načrtovanju in izvajanju drugih podobnih programov za brezposelne.
- **Presoja ukrepa z vidika vključevanja podpornih ukrepov za usmerjanje brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih v izobraževanje:** Sam ukrep predvideva uvedbo mentorstva brezposelnemu, kar omogoča poleg prenosa strokovnega znanja tudi izvajanje informiranja in svetovanja brezposelnemu. Predvidevamo pa lahko, da je temu brezposelnemu na razpolago vsa informativno – svetovalna dejavnost Zavodov za zaposlovanje, čeprav ukrep neposredno o tem ne govori.

6. Dokument/ukrep: Javni razpis: »**USPOSABLJANJE ABSOLVENTOV NA DELOVNEM MESTU IN SUBVENCIJA ZA ZAPOSILITEV DIPLOMANTOV/ ABSOLVENT – AKTIVIRAJ IN ZAPOSILI SE!**«. Nosilec razpisa: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje.

Kratek opis dokumenta: Javni razpis je namenjen študentom v absolventskem stažu in sicer, da se jim omogoči vključitev v usposabljanje na delovnem mestu in s tem pridobitev znanja in veščin za lažjo vključitev v delo. S tem naj bi program preprečeval prehod mladih v odprto brezposelnost in prispeval k učinkovitejšem vključevanju diplomantov na trg dela. Študenti naj bi v času absolventskega staža delali in se usposabljali na delovnem mestu, ustreznem njihovi smeri in ravni izobraževanja, po zaključku usposabljanja in opravljeni diplomi pa bi si na ta način pridobili tudi subvencionirano zaposlitev za polni delovni čas za obdobje 6 mesecev.

Usposabljanje na delovnem mestu naj bi potekalo pod strokovnim vodstvom mentorja, trajalo pa naj bi od najmanj enega do največ šest mesecev.

Izvajalci teh programov so delodajalci, ki morajo pripraviti individualiziran program usposabljanja za študenta. Po uspešno končanem usposabljanju na delovnem mestu izvajalec (delodajalec) študentu izda potrdilo o opravljenem usposabljanju na delovnem mestu, iz katerega mora biti razvidno katera znanja in veščine si je pridobil v času usposabljanja. Delodajalec je obvezan, da po diplomi za šest mesecev zaposli tega študenta.

Prednost pri pridobitvi te možnosti imajo delodajalci z območij z največ brezposelnimi (območje A). Posebej se spodbuja tudi usposabljanje na delovnih mestih, ki so primerna za invalide ali ženske.

Izvajalci pa ne morejo biti delodajalci, ki so v procesu prestrukturiranja, delodajalci iz dejavnosti, ki spada v primarno proizvodnjo kmetijskih proizvodov, državne ustanove, zaposlovalna podjetja, dejavnosti ribištvo in gojenje vodnih organizmov, rudarstva ali osebe, ki bi se samozaposlile v lastniški gospodarski družbi, ki jo tudi osebno vodijo.

Analiza dokumenta z vidika kriterijev, pomembnih za študijo Evalvacija izobraževalne ponudbe formalnih in neformalnih izobraževalnih programov za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih:

- **Umeščanje programov izobraževanja in usposabljanja brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih v politiko reševanja problematike brezposelnosti:** Program je namenjen razmeroma novi ciljni skupini, ki se pojavlja kot ogrožena na trgu dela, to je mladim izobražencem. S tega vidika ga kaže posebej podpreti, saj naj bi prispeval k učinkoviti vključitvi na trg dela prav

tistih, ki so z vidika razvoja najbolj zaželeni: imajo sveže in sodobno znanje ter elan za udeležanje novosti, inovacij. Ne nazadnje, je vsak mladi, v katerega je bil vložen denar za dolgotrajno izobraževanje, na nek način slaba državna investicija, če ga ni sposobna uporabiti za razvoj.

- **Vrste programov, ki jih dokument/ukrep podpira:** Tu gre za izrazito neformalne programe, še več, kot je razumeti iz besedila razpisa, gre predvsem za usposabljanje z delom, čeprav mora izvajalec imeti zapisan program. Programi so individualizirani, prirejeni posameznemu študentu.
- **Ciljne skupine brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih, ki jih ukrep podpira:** Ciljna skupina so študenti – absolventi, ki se pripravljajo na vstop na trg dela in hkrati mladi diplomati. Kot že rečeno, gre za novo ogroženo skupino na trgu dela. V tej ciljni skupini pa imajo prednost ženske in invalidi.
- **Presoja ukrepa z vidika regionalne razpršenosti in usklajenosti izobraževalne ponudbe za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih:** Program ni izrazito regionalno določen, pač pa se lahko izvaja na ozemlju cele države, je pa res, da je prednostno usmerjen v okolja z večjo stopnjo brezposelnosti.
- **Presoja ukrepa z vidika spodbud za razvoj ustrezne programske ponudbe za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih:** Program ne bo imel kakšnega izrazitega vpliva na razvoj programske ponudbe za brezposelne. Seveda pa spodbuja nastajanje programov v podjetjih, ker pa je zahteva, da so individualizirani, bodo imeli bolj posredni vpliv in sicer na znanje o oblikovanju programov v podjetjih. Vseeno pa ukrep lahko ocenimo kot spodbuden tudi z vidika razvoja programske ponudbe, saj spodbuja nastajanje programov za uvajanje mladih izobražencev v delo.
- **Presoja ukrepa z vidika vključevanja podpornih ukrepov za usmerjanje brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih v izobraževanje:** Program ne predvideva kakšnih posebnih podpornih ukrepov, razen seveda tistih, ki so njegov namen: subvencioniranje usposabljanja absolventov in zaposlovanje mladih diplomantov.

7. Dokument/ukrep: Javni razpis: **SPODBUJANJE ZAPOSLOVANJA DOLGOTRAJNO BREZPOSELNIH OSEB 2009/2010**. Nosilec razpisa: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje.

Kratek opis dokumenta: Namen ukrepa je podeljevanje subvencij za zaposlitev brezposelnih oseb za polni delovni čas za obdobje 18 mesecev, pri čemer pa mora brezposelna oseba pred zaposlitvijo uspešno opraviti enomesečno usposabljanje na delovnem mestu. Ukrep je namenjen dolgotrajno brezposelnim osebam, ki so bile v zadnjih 16 mesecih več kot 12 mesecev prijavljene na Zavodu RS za zaposlovanje.

Tako je jasno, da gre za ukrep, ki naj bi izboljšal pogoje ponovne zaposlitve za ciljno skupino brezposelnih. Posamezni delodajalec lahko zaposli 5 oseb, skupaj pa naj bi se na ta način zaposlilo 1000 oseb. Z javnim razpisom naj bi bili izbrani tisti, ki se ukvarjajo:

- z dejavnostmi, namenjenimi zmanjševanju socialnih tveganj za najbolj ranljive skupine in socialno izključene. To so predvsem projekti za invalide, za mlade, ki se spopadajo s težavami v socialni integraciji in odraščanju (mlade z manj priložnostmi oziroma osipniki), za brezdomce, zapornike, migrante, projekti za zmanjševanje revščine, za preprečevanje nasilja nad otroki in ženskami, za organiziranje preživljanja prostega časa mladih, za preprečevanje trgovine z ljudmi ipd;
- s krepitvijo vseh oblik varnosti, doslednim spoštovanjem človekovih pravic, preprečevanjem diskriminacije in aktivnim zagotavljanjem enakih možnosti,
- z mediacijo na različnih področjih,
- z motivacijo in poklicno orientacijo brezposelnih oseb, načrtovanjem kariere ter usposabljanjem in izobraževanjem,
- s projekti na področju kulture (ohranjanje in vzdrževanje kulturne dediščine, povečanje javne dostopnosti kulturno umetniških programov in prireditev ter podpiranje kulturnega razvoja),
- s področjem razvoja podeželja in turizma na ekoloških kmetijah (razvoj in vključevanje naravovarstvenih vsebin, ekogradnja, ekočistila, trajnostno ravnanje z vodo in energijo, recikliranje odpadkov...),
- z varovanjem okolja.

Analiza dokumenta z vidika kriterijev, pomembnih za študijo Evalvacija izobraževalne ponudbe formalnih in neformalnih izobraževalnih programov za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih:

- **Umeščanje programov izobraževanja in usposabljanja brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih v politiko reševanja problematike brezposelnosti:** Ukrep le bežno govori o usposabljanju in sicer gre za enomesečno usposabljanje pred zaposlitvijo. Gre za neke vrste uvajalno usposabljanje v delo, ki pa ni natančneje določeno in tudi nima pomembnejše vloge v tem razpisu.
- **Vrste programov, ki jih dokument/ukrep podpira:** Razpis vključuje kratke, neformalne strokovne programe uvajanja v delo.
- **Ciljne skupine brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih, ki jih ukrep podpira:** Osrednja ciljna skupina so dolgotrajno brezposelni. Cilj programa je zaposliti 1000 oseb, od tega naj bi bilo 600 žensk (60 odstotkov).
- **Presoja ukrepa z vidika regionalne razpršenosti in usklajenosti izobraževalne ponudbe za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih:** Ukrep je prednostno usmerjen v območja z večjo stopnjo

brezposelnosti, prednosti naj bi imele zaposlitve za invalide in ženske. Pri regionalni razmeščenosti ukrepa je treba upoštevati tudi to, da imajo prednost območja z nadpovprečnim obsegom skupine dolgotrajno brezposelnih. Tako bo največ sredstev usmerjenih v območja, kjer delujejo območne službe Zavoda RS za zaposlovanje Ljubljana, Maribor, Nova Gorica, Celje in Velenje.

- **Presoja ukrepa z vidika spodbud za razvoj ustrezne programske ponudbe za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih:** Ukrep v večjem obsegu ne spodbuja nastajanja novih programov za brezposelne, čeprav so le-ti sicer pogoj za pridobitev sredstev. Ker pa gre za kratke programe, bodo verjetno nastajali bolj priložnostni programi usposabljanja z delom.
- **Presoja ukrepa z vidika vključevanja podpornih ukrepov za usmerjanje brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih v izobraževanje:** Ukrep ne predvideva kakšnih posebnih ukrepov za usmerjanje brezposelnih v izobraževanje, razen tega, da je usposabljanje pogoj za zaposlitev.

8. Dokument/ukrep: **JAVNI RAZPIS ZA SOFINANCIRANJE USPOSABLJANJA ZA VEČJO ZAPOS LJIVOST 2009 – 2010.**

Kratek opis dokumenta: Namen tega javnega razpisa je, da bi spodbujal pridobivanje temeljnih veščin (ključnih kompetenc) in dvig ravni znanja zaposlenih v mikro in malih podjetjih (vseh dejavnosti, razen ribištva in ribogojstva, premogovništva, primarne kmetijske proizvodnje in podjetij, ki so v procesu prestrukturiranja). Na ta način naj bi se preprečeval prehod neustrezno usposobljenih v teh podjetjih v odprto brezposelnost, izboljšala naj bi se njihova usposobljenost za prilagajanje razmeram na trgu dela, posledično pa prilagodljivost podjetij v času gospodarske krize. Ukrep se izvaja tako, da upravičenec (mikro ali malo podjetje) pripravi ustrezne programe za svoje zaposlene. Ti programi morajo biti namenjeni pridobitvi teoretičnega in praktičnega znanja, uporabnega na trenutnem ali bodočem delovnem mestu zaposlenega. Gre za programe, ki ne prinašajo javno veljavne formalne izobrazbe ali nacionalne poklicne kvalifikacije. Ukrep posebej spodbuja usposabljanje s področja informacijsko - komunikacijske tehnologije, ekologije, varstva okolja in ravnanja z nevarnimi odpadki, s področja pridobitve certifikatov (ISO ali drugi mednarodni certifikati), s področja komunikacijsko jezikovnih veščin ter trajnostnega razvoja.

Analiza dokumenta z vidika kriterijev, pomembnih za študijo Evalvacija izobraževalne ponudbe formalnih in neformalnih izobraževalnih programov za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih:

- **Umeščanje programov izobraževanja in usposabljanja brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih v politiko reševanja problematike brezposelnosti:** Gre za ukrep, ki posega v mikro in mala podjetja in skuša učinkovati, preden bo prišlo do prehajanja v odprto brezposelnost in je tako eden

izmed tistih ukrepov, ki manifestirajo dejansko najbolj aktivno poseganje na trg dela – torej uvajanje preventivnih ukrepov pred kurativnimi. S tega vidika ga lahko ocenjujemo kot zelo primeren ukrep, še zlasti, če ga presojamo tudi z vidika vsebin, ki jih podpira. Gre pretežno za pridobivanje t.i. generičnih kompetenc ali sorodnih kompetenc, ki naj bi povečevale fleksibilnost zaposlenih, ozaveščanje o sodobnih problemih, sočasno pa tudi za pridobivanje znanja s področja razvoja kakovosti (poslovanja), kar bo v teh podjetjih imelo nedvomno sinergijske učinke. Ukrep v celoti opredeljuje usposabljanje, programe usposabljanja kot sredstvo za doseganje zastavljenih ciljev – torej povečanja količine razpoložljivega znanja v podjetjih in s tem možnosti za povečanje konkurenčnosti teh podjetij. To pa vpliva na povečane možnosti za ohranjanje delovnih mest.

- **Vrste programov, ki jih dokument/ukrep podpira:** Ukrep podpira neformalne programe usposabljanja, namenjene predvsem pridobivanju splošnih znanj in temeljnih kompetenc, ki pa so povezane s sodobnim poslovnim svetom: ekologija, trajnostni razvoj, komunikacija, jeziki, IKT, pa tudi vprašanje kakovosti.
- **Ciljne skupine brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih, ki jih ukrep podpira:** Ciljna skupina so zaposleni v mikro in majhnih podjetjih, katerih delo bi lahko postalo odvečno.
- **Presoja ukrepa z vidika regionalne razpršenosti in usklajenosti izobraževalne ponudbe za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih:** Ukrep ni regionalno določen in je namenjen mikro in malim podjetjem v celi Sloveniji.
- **Presoja ukrepa z vidika spodbud za razvoj ustrezne programske ponudbe za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih:** Ukrep podpira nastajanje neformalnih programov usposabljanja, prilagojenih potrebam posameznih podjetij. S tega vidika posredno podpira tudi razvoj znanja o identifikaciji izobraževalnih potreb v podjetjih in pridobivanje ter razvoj znanja o oblikovanju in izpeljavi podjetjem prilagojenih programov usposabljanja.
- **Presoja ukrepa z vidika vključevanja podpornih ukrepov za usmerjanje brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih v izobraževanje:** Ukrep ne vključuje posebnih ukrepov za spodbujanje vključevanja z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih v izobraževanje.

9. Dokument/ukrep: ODDAJA JAVNEGA NAROČILA ZA IZBOR IZVAJALCEV ZA IZVAJANJE AKTIVNOSTI »**INSTITUCIONALNO USPOSABLJANJE IN PRIPRAVE NA NACIONALNE POKLICNE KVALIFIKACIJE**«

Kratek opis dokumenta: Gre za postopek javnega naročila, ki temelji na vnaprej določenem izboru programov neformalnega izobraževanja, poimenovano »institucionalno usposabljanje«. Te programe so izbrale Območne službe Zavoda za zaposlovanje, z javnim naročilom pa so se izbirali izvajalci teh programov na območju posamezne območne službe Zavoda za zaposlovanje. Zajeti so bili naslednji programi:

Preglednica 10: **Institucionalno usposabljanje**

Št.	INSTITUCIONALNO USPOSABLJANJE
1.	Uporaba informacijske podpore za pisarniško poslovanje
2.	Računalniško opismenjevanje brezposelnih - zelo osnovna znanja
3.	Pridobitev ECDL spričevala (evropsko računalniško spričevalo) – vsi moduli
4.	Pridobitev ECDL spričevala (evropsko računalniško spričevalo) – Koncepti informacijske tehnologije
5.	Pridobitev ECDL spričevala (evropsko računalniško spričevalo) – Operacijski sistem Windows
6.	Pridobitev ECDL spričevala (evropsko računalniško spričevalo) – Urejevalnik besedila Word
7.	Pridobitev ECDL spričevala (evropsko računalniško spričevalo) – Delo s preglednicami
8.	Pridobitev ECDL spričevala (evropsko računalniško spričevalo) – Podatkovne baze (Acces)
9.	Pridobitev ECDL spričevala (evropsko računalniško spričevalo) – Predstavitve Power Point
10.	Pridobitev ECDL spričevala (evropsko računalniško spričevalo) – Internet in elektronska pošta
11.	Priprava in izpit za ECDL AvtoCAD – konstrukcijsko risanje za računalnikom
12.	Računalništvo za prodajalce
13.	Knjigovodstvo na računalniku
14.	Francoski jezik, stopnje I do VI
15.	Francoski jezik, osvežitveni tečaj
16.	Ruski jezik, stopnje I do VI
17.	Ruski jezik, osvežitveni tečaj
18.	Madžarski jezik, osnovni in nadaljevalni
19.	Angleški jezik, stopnje I do VI
20.	Angleški jezik, osvežitveni tečaj
21.	Nemški jezik, stopnje I do VI
22.	Nemški jezik, osvežitveni tečaj
23.	Italijanski jezik, stopnje I do VI
24.	Italijanski jezik, osvežitveni tečaj
25.	Slovenski jezik za tujce, stopnje I do III
26.	Učitelj vožnje in predpisov v cestnem prometu (B kategorija)
27.	Usposabljanje za pridobitev vozniškega izpita kategorije C
28.	Usposabljanje za pridobitev vozniškega izpita kategorije D
29.	Usposabljanje za pridobitev vozniškega izpita kategorije D1
30.	Usposabljanje za pridobitev vozniškega izpita kategorije E
31.	Usposabljanje za pridobitev vozniškega izpita, kategorije F
32.	Tečaj za voznika viličarja

Št.	INSTITUCIONALNO USPOSABLJANJE
33.	Usposabljanje za varno delo s traktorji in traktorskimi priključki, kategorija F
34.	Seminar za voznike, ki prevažajo nevarno blago ADR
35.	Tečaj za varilska dela, za a) obločno varjenje in spajkanje, b) plamensko varjenje in spajkanje
36.	Usposabljanje za upravljanje dvižnih naprav
37.	Usposabljanje za upravljanje težke gradbene mehanizacije
38.	Usposabljanje za skladiščnike
39.	Sobarica
40.	Zidar
41.	Tesar opažev
42.	Polagalec keramičnih oblog
43.	Pleskar
44.	Klepar / krovec
45.	Program za pridobitev pedagoško andragoške izobrazbe
46.	Usposabljanje za knjigovodska dela: osnovno usposabljanje
47.	Usposabljanje za knjigovodska dela: poglobljeno usposabljanje
48.	Računovodja
49.	Tečaj slepega tipkanja
50.	Poseben program za etnično skupino Romov
51.	Tečaj za reševalca iz vode na bazenskih kopališčih
52.	Osnovno usposabljanje za delo na morju – celotno usposabljanje
53.	Osnovno usposabljanje za delo na morju
54.	Ravnanje s sredstvi in čolnom za reševanje
55.	Nudenje prve pomoči
56.	Usposabljanje za Ro-Ro potniške ladje in potniške ladje, ki niso Ro-Ro potniške ladje
57.	Usposabljanje za obvladovanje množic na Ro-Ro potniških ladjah ali na potniških ladjah, ki niso Ro-Ro potniške ladje
58.	Usposabljanje za obvladovanje izrednih razmer in vedenja ljudi na Ro-Ro potniških ladjah ali na potniških ladjah, ki niso Ro-Ro potniške ladje
59.	Usposabljanje za varnost potnikov in tovora oziroma celovitosti trupa
60.	Seznanitev s potniškimi ali Ro-Ro potniškimi ladjami
61.	Usposabljanje za pridobitev nazivov za trgovske ladje
62.	Usposabljanje za pridobitev nazivov za trgovske ladje – Častnik v sestavi krovne straže ali častnik v sestavi strojne straže
63.	Usposabljanje za pridobitev nazivov za trgovske ladje – Ravnanje z napravami za avtomatsko radarsko vrisovanje ARPA in izvajanje pomorskih radijskih komunikacij v sistemu GMDSS
64.	Usposabljanje za pridobitev nazivov za trgovske ladje – Usposabljanje za gašenje požara na vodstveni ravni
65.	Usposabljanje za pridobitev nazivov za trgovske ladje – Usposabljanje za vodenje navigacijske straže ter manevriranje z ladjami z nenavadnimi manevrskimi lastnostmi
66.	Učno podjetje
67.	Odgovorna oseba v cestnem prometu
68.	Priprava in strokovni izpit iz upravnega postopka, za a) srednje splošno in srednje strokovno izobrazbo in za b) višjo in visoko ter univerzitetno izobrazbo

Drugi sklop razpisanih programov pa je bil namenjen programom za priprave na nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK):

Preglednica 11: **Priprave na nacionalne poklicne kvalifikacije**

Št.	PRIPRAVE NA NACIONALNE POKLICNE KVALIFIKACIJE
1.	Cestni preglednik / cestna preglednica
2.	Čebelar / čebelarka
3.	Dietni kuhar / dietna kuharica
4.	Dispečer / dispečerka v centru vodenja elektroenergetskega sistema (ES)
5.	Hišnik / hišnica
6.	Izdelovalec / izdelovalka spletnih strani
7.	Izdelovalec / izdelovalka kruha, potic, peciva in testenin na tradicionalni način
8.	Izvajalec / izvajalka betonskih del
9.	Izvajalec / izvajalka nizkih gradenj
10.	Izvajalec / izvajalka zidanja in ometavanja
11.	Krupje / krupjejka
12.	Maniker / manikerka
13.	Maser / maserka
14.	MIG / MAG – varilec / varilka
15.	Oblikovalec / oblikovalka spletnih strani
16.	Operater / operaterka na CNC stroju
17.	Operater / operaterka pri prevozu nevarnega blaga
18.	Pediker / pedikerka
19.	Plamenski varilec / plamenska varilka in spajkalec / spajkalka
20.	Pletar / pletarka iz ličja
21.	Poljedelec / poljedelka
22.	Pomočnik / pomočnica kuharja / kuharice
23.	Predelovalec sadja / predelovalka sadja
24.	Refleksoterapevt / refleksoterapevtka
25.	Ročno obločni / obločna varilec / varilka
26.	Sadjar / sadjarka
27.	Skrbnik / skrbnica procesnih naprav – mehatronik / mehatroničarka
28.	Socialni oskrbovalec / oskrbovalka na domu
29.	Strokovni sodelavec / strokovna sodelavka za programske aplikacije in podatkovne baze
30.	TIG varilec / varilka
31.	Tolmač / tolmačica slovenskega znakovnega jezika
32.	Turistični animator / turistična animatorka
33.	Turistični informator / turistična informatorka
34.	Upravljalac / upravljalica strojev v proizvodnji
35.	Upravljalac / upravljalica v farmacevtski industriji
36.	Varnostni menedžer / varnostna menedžerka
37.	Varnostni tehnik / varnostna tehničarka
38.	Varnostni čuvaj / varnostnica čuvajka
39.	Varnostnik nadzornik / varnostnica nadzornica
40.	Varnostnik / varnostnica

Št.	PRIPRAVE NA NACIONALNE POKLICNE KVALIFIKACIJE
41.	Vinogradnik / vinogradnica
42.	Vizažist / vizažistka
43.	Vodja cateringa
44.	Vodja projekta
45.	Vodja projektne naloge
46.	Voznik / voznica v cestnem prometu

Analiza dokumenta z vidika kriterijev, pomembnih za študijo Evalvacija izobraževalne ponudbe formalnih in neformalnih izobraževalnih programov za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih:

- **Umeščanje programov izobraževanja in usposabljanja brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih v politiko reševanja problematike brezposelnosti:** Gre za ukrep, ki podpira široko paleto raznovrstnih splošnih in poklicnih programov usposabljanja. V ukrepu to ni izrecno navedeno, sklepamo pa lahko, da so tovrstni programi del aktivne politike zaposlovanja iz razloga, ker omogočajo pridobivanje splošnega znanja in s tem povečanje splošne kompetentnosti za opravljanje različnih del. Drugi del programov pa je povezan s poklicnim usposabljanjem za opravljanje posameznih poklicev ali del, na ta način pa se povečujejo možnosti posameznikov, da ohranijo svoje delo, da si delo pridobijo ali da se samozaposlijo.
- **Vrste programov, ki jih dokument/ukrep podpira:** Ukrep podpira sklop programov usposabljanja za pridobivanje t.i. splošnih kompetenc – znanje tujih jezikov, računalniška znanja, nadalje povečini neformalne, deloma tudi bolj formalne programe poklicnega usposabljanja ter neformalne programe za pridobitev nacionalnih poklicnih kvalifikacij (NPK).
- **Ciljne skupine brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih, ki jih ukrep podpira:** Neposredno iz javnega naročila ni mogoče opredeliti, za katere ciljne skupine naj bi bil ukrep prvenstveno namenjen. O njih lahko sklepamo le posredno – da gre za ciljne skupine brezposelnih ali z brezposelnostjo ogroženih, ki nimajo nobene poklicne izobrazbe ali pa imajo nižje ravni te izobrazbe, jim pa zajeti programi lahko prispevajo k temu, da si nekaj poklicne usposobljenosti pridobijo, da se prekvalificirajo in so s tem bolj konkurenčni na trgu dela ali pa se samozaposlijo. Seveda je to le posredno sklepanje.
- **Presoja ukrepa z vidika regionalne razpršenosti in usklajenosti izobraževalne ponudbe za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih:** Ukrep ima močno regionalno dimenzijo, saj so posamezne programe iz zgornjega programa izbirale območne službe Zavoda za zaposlovanje – tako je prišlo do povsem neposrednega razmeščanja izvajanja teh programov v posameznih regijah. V nadaljnji analizi bomo tudi podrobneje predstavili, za kakšno razmeščanje programov usposabljanja gre.

- **Presoja ukrepa z vidika spodbud za razvoj ustrezne programske ponudbe za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih:** Ukrep nima neposrednega vpliva na razvoj programske ponudbe, saj je seznam, ki ga predstavljamo zgoraj, nastal na podlagi izbire že razvitih in povečini »uveljavljenih« programov. Ima pa posreden vpliv – ko izvajalci usposabljanaj vidijo, da državni ukrepi spodbujajo vključevanje brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih v tovrstne programe, je to zanje lahko spodbuda, da razvijejo še nove tovrstne programe in si tako zagotovijo boljše možnosti pri izbiranju izvajalcev.
- **Presoja ukrepa z vidika vključevanja podpornih ukrepov za usmerjanje brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih v izobraževanje:** Sam ukrep ne vsebuje posebnih podpornih ukrepov za usmerjanje brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih v izobraževanje.

10. Dokument/ukrep: **JAVNO POVABILO DELODAJALCEM ZA IZVEDBO PROGRAMOV USPOSABLJANJA NA DELOVNEM MESTU 2009/2010**

Kratek opis dokumenta: Povabilo je namenjeno delodajalcem za izvedbo programov usposabljanja brezposelnih oseb na delovnem mestu. V programih usposabljanja, ki potekajo na delovnem mestu, brezposelne osebe pod strokovnim vodstvom mentorja pridobivajo novo znanje, veščine, spretnosti in delovne izkušnje. Gre za tiste brezposelne, katerih obstoječe znanje oz. delovne izkušnje ne omogočajo neposredne zaposlitve. Program ima sicer osrednji namen, da si taki brezposelni pridobijo novo znanje in izkušnje, ima pa tudi delovno-socializacijski namen in cilje kot so odgovorno reševanje lastne zaposlitvene situacije, pridobivanje veščin za aktivno iskanje zaposlitve, širjenje socialne mreže ipd.

Delodajalec mora v ta namen pripraviti ustrezen program usposabljanja, pri čemer usposabljanje praviloma traja poln delovni čas. Vsebina programa usposabljanja mora biti usklajena s potrebami trga dela v regiji. Usposabljanje na delovnem mestu traja od najmanj enega do največ treh mesecev.

Na ta način naj bi izboljšali zaposlitvene možnosti brezposelnih oseb po zaključenem usposabljanju in povečali konkurenčnost vključenih oseb na trgu dela.

Ukrep kot prednost opredeljuje, če so programi usposabljanja primerni za invalide in druge funkcionalno ovirane osebe ali za ženske. Prav tako imajo prednost izvajalci z območij z največjimi stopnjami brezposelnosti.

Analiza dokumenta z vidika kriterijev, pomembnih za študijo Evalvacija izobraževalne ponudbe formalnih in neformalnih izobraževalnih programov za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih:

- **Umeščanje programov izobraževanja in usposabljanja brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih v politiko reševanja problematike brezposelnosti:** Ukrep je namenjen brezposelnim, ki nimajo ustreznega znanja in usposobljenosti; čeprav to ni izrecno navedeno, je iz vsebine mogoče razbrati, da gre za težje zaposeljive osebe. To, med drugim, lahko sklepamo tudi iz zahteve, da so tovrstni programi sestavljeni tako, da prinašajo tudi socializacijsko-delovne učinke. Gre torej za ukrep, ki usposabljanje umešča med ukrepe, s katerimi bi blažili problematiko težje zaposljivih oseb. Omeniti kaže tudi to, da v tem primeru ne gre za klasično usposabljanje, ampak bolj za priučevanje na delovnem mestu, saj je navedeno, da usposabljanje traja cel delovni čas. Z vidika dolgotrajnega reševanja problematike brezposelnih bi ukrep tako lahko ocenili kot kratkoročno reševanje problema, saj tovrstno priučevanje ne zagotavlja veliko prenosljivih kompetenc, znanja, ki omogoča delovanje v različnih okoliščinah. Če pa so naša predvidevanja pravilna, da gre za skupino težje zaposljivih oseb, pa je mogoče ukrep vseeno pozitivno oceniti – trg dela bo namreč vedno segmentiran tako, da bodo na njem tudi skupine brezposelnih, ki jih bo mogoče aktivirati le s posebnimi spodbudami delodajalcem, da jih priučujejo za najmanj zahtevna delovna mesta. Seveda bodo taki brezposelni ali začasno zaposleni ostajali ena izmed bolj ranljivih skupin, ki bo zahtevala večkratno podporo in različne ukrepe, a prav je, da se v okviru politike zaposlovanja pojavljajo tudi tovrstni ukrepi za tovrstne ciljne skupine.
- **Vrste programov, ki jih dokument/ukrep podpira:** Ukrep podpira manj zahtevne programe usposabljanja z delom ali t.i. programe priučevanja v podjetjih. Opredeljeno je tudi, da mora biti vsebina programa usposabljanja usklajena s potrebami trga dela v regiji. Temeljni cilj programov usposabljanja je pridobivanje novega znanja, veščin, spretnosti in delovnih izkušenj, imajo pa tudi delovno-socializacijski namen in cilje kot so odgovorno reševanje lastne zaposlitvene situacije, pridobivanje veščin za aktivno iskanje zaposlitve, širjenje socialne mreže ipd. Gre torej za neformalne programe.
- **Ciljne skupine brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih, ki jih ukrep podpira:** Ukrep je namenjen brezposelnim, ki nimajo ustreznega znanja in usposobljenosti; čeprav to ni izrecno navedeno, je iz vsebine mogoče razbrati, da gre za težje zaposeljive osebe. Ukrep kot prednost opredeljuje, če so programi usposabljanja primerni za invalide in druge funkcionalno ovirane osebe ali za ženske.
- **Presoja ukrepa z vidika regionalne razpršenosti in usklajenosti izobraževalne ponudbe za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih:** Ukrep je sicer namenjen celotnem trgu dela v Sloveniji, vendar opredeljuje, da imajo prednost izvajalci programov usposabljanja z območij z največjo stopnjo brezposelnosti.

- **Presoja ukrepa z vidika spodbud za razvoj ustrezne programske ponudbe za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih:** Ukrep sicer predvideva, da delodajalci pripravljajo posebne programe usposabljanja, vendar ocenjujemo, da ukrep nima kakšnega večja učinka na izobraževalno ponudbo, saj gre za programe priučevanja na povsem določenih delovnih mestih, zaradi česar so taki programi neprenosljivi v druga okolja in za druge ciljne skupine. Vsekakor pa ukrep spodbuja nastajanje programov usposabljanja v izbranih podjetjih – ta podjetja bodo lahko verjetno tako nastale programe uporabljala za priučevanje daljše časovno obdobje tudi za druge novozaposlene.

- **Presoja ukrepa z vidika vključevanja podpornih ukrepov za usmerjanje brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih v izobraževanje:** Tako kot vsi ostali ukrepi je tudi ta ukrep že v svoji osnovi podporen ukrep za vključevanje brezposelnih v izobraževanje oz. usposabljanje, še posebej zato, ker brezposelnemu poleg usposabljanja za tri mesece nudi tudi delovno vključitev. Če pa upoštevamo, da gre za težje zaposljivo populacijo, pa bi vsaj za del te populacije (tisti del, ki si zaposlitve ali usposabljanja ne želi), verjetno morali razmišljati še o kakšnih dodatnih motivacijskih ukrepih in individualiziranih pristopih, da bi bile vključitve bolj uspešne.

11. Dokument/ukrep: **JAVNO POVABILO K PRIJAVI ZA SOFINANCIRANJE ŠOLNIN ZA ZMANJŠEVANJE IZOBRAZBENEGA PRIMANJKLJAJA V ŠOLSKIH LETIH 2007/2008, 2008/2009 IN 2009/2010** (Uradni list RS št. 66/09 dne 21. avgusta 2009). Nosilec: Javni sklad Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije

Kratek opis dokumenta: Sofinanciranje šolnin je namenjeno izboljšanju splošne izobraženosti odraslih in dvig izobrazbene ravni do 12 let uspešno končanega šolanja, kar povečuje zaposlitvene možnosti posameznika. Tako naj bi sofinanciranje šolnin zagotovili najmanj 5000 odraslim osebam in sicer za dokončanje programov formalnega izobraževanja do srednješolske ravni izobrazbe (do V. stopnje: nižje poklicno, srednje poklicno, srednje strokovno, poklicno tehnično, gimnazijsko izobraževanje ali zaključeno izobraževanje po teh programih z maturo ali z zaključnim izpitom). Povrnjena sredstva za šolnine pa si lahko pridobijo tudi tisti, ki so enega izmed omenjenih programov pred kratkim že zaključili. Ciljna skupina so udeleženci formalnega izobraževanja oziroma usposabljanja v starosti od 25 do 64 let.

Analiza dokumenta z vidika kriterijev, pomembnih za študijo Evalvacija izobraževalne ponudbe formalnih in neformalnih izobraževalnih programov za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih:

- **Umeščanje programov izobraževanja in usposabljanja brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih v politiko reševanja problematike brezposelnosti:** Ukrep sodi v enega izmed temeljnih ukrepov, s katerim v Sloveniji uresničujemo cilje Resolucije o nacionalnem programu izobraževanja odraslih do leta 2010. Tu je bilo namreč ugotovljeno, da imamo prevelik delež prebivalstva, še posebej brezposelnih, ki nimajo vsaj 12 let šolanja oz. nimajo poklicne oz. strokovne izobrazbe, kar jim bistveno omejuje konkurenčne sposobnosti na trgu dela. Ukrep sodi med ekonomske in motivacijske ukrepe za preseganje opisane situacije in doseganje ciljev Resolucije.
- **Vrste programov, ki jih dokument/ukrep podpira:** Denarna pomoč je namenjena udeležbi v formalnih programih poklicnega in strokovnega izobraževanja do V. stopnje zahtevnosti nižje poklicno, srednje poklicno, srednje strokovno, poklicno tehnično ali zaključeno izobraževanje po teh programih s poklicno maturo ali z zaključnim izpitom). Zajeto pa je tudi gimnazijsko izobraževanje ali zaključeno izobraževanje po tem programu z maturo. Iz besedila ukrepa ni razvidno, ali so v tej skupini programov, vsi programi obravnavani enako ali ne. V kriterijih za pridobitev višine šolnine je sicer razvidno, da je večje denarno nadomestilo namenjeno npr. naravoslovnim programom, iz česar bi lahko sklepali, da gre za večji poudarek tovrstnim programom, lahko pa je to zgolj posledica dejstva, da je šolanje v teh programih zaradi večjih materialnih stroškov dražje.
- **Ciljne skupine brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih, ki jih ukrep podpira:** Ukrep ne izpostavlja posebej nobene ciljne skupine, razen tiste, ki ji je ukrep namenjen – torej skupine odraslih, ki si pridobiva manjkajočo splošno, poklicno oz. strokovno izobrazbo. Opredeljena je tudi s starostjo, to je ciljna skupina v starosti od 25 do 64 let.
- **Presoja ukrepa z vidika regionalne razpršenosti in usklajenosti izobraževalne ponudbe za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih:** Ukrep nima posebnih določil v zvezi z regionalno razpršenostjo.
- **Presoja ukrepa z vidika spodbud za razvoj ustrezne programske ponudbe za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih:** Sam ukrep nima neposredne povezave s spodbujanjem razvoja ustrezne programske ponudbe za brezposelne, saj je namenjen posameznikom, ki se vključujejo v izobraževanje in ne izvajalcem izobraževanja. Ker tudi ni predvidena posebna prednostna obravnava določenih vrst programov, tudi posredno nima večjega vpliva na programsko ponudbo, saj preko tega ukrepa izvajalci programov ne dobijo posredne informacije, kateri programi so bolj zanimivi za trg dela.

- **Presoja ukrepa z vidika vključevanja podpornih ukrepov za usmerjanje brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih v izobraževanje:** Gre za ukrep, ki je v svoji osnovi podporni ukrep – omogoča vključevanje v formalno izobraževanje vsem tistim, ki bi si morebiti zaradi svojih socialnih razmer šolanja ne mogli zagotoviti. S tega vidika je ukrep zelo dobrodošel.

12. Dokument/ukrep: **JAVNI RAZPIS ZA SOFINANCIRANJE IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV PROJEKTNO UČENJE MLADIH (PUM) IN PROGRAMOV ZA ZVIŠEVANJE SPLOŠNE RAČUNALNIŠKE RAVNI PISMENOSTI V LETIH 2008, 2009 IN 2010.** Nosilec razpisa: Ministrstvo za šolstvo in šport.

Kratek opis dokumenta: Javni razpis vključuje sofinanciranje naslednjih programov za odrasle:

- Projektno učenje za mlajše odrasle (PUM),
- javno veljavnih izobraževalnih programov za zviševanje splošne in računalniške ravni pismenosti.

Za program **Projektno učenje za mlajše odrasle (PUM)**, ki je javno veljavni izobraževalni program, je predvideno sofinanciranje v letih 2008, 2009 in 2010. Program je namenjen mlajšim odraslim osipnikom brez ustrezne izobrazbe z namenom, da bi s programom preprečili socialno izključenost, zmanjšali družbeno zapostavljenost, motivirali, spodbujali k učenju in nadaljevanju opuščene formalnega izobraževanja in/ali vključitev v delo. Udeleženci programa lahko obiskujejo program PUM eno šolsko leto, nato pa naj bi se vrnil v izobraževanje ali se zaposlili. Možni izvajalci programa so tisti, ki so vpisani v razvid izvajalcev javno veljavnih programov vzgoje in izobraževanja pri Ministrstvu za šolstvo in šport.

Javni razpis za sofinanciranje izvajanja javno veljavnih izobraževalnih programov za zviševanje splošne in računalniške ravni pismenosti v letih 2008, 2009 in 2010 zajema **pet različnih programov Usposabljanje za življenjsko uspešnost (UŽU)** ter **javni računalniški program (IKT)**.

Programe UŽU lahko izvajajo usposobljeni učitelji, potekajo pa v okviru organizacij, ki so vpisane v razvid izvajalcev javno veljavnih programov UŽU pri Ministrstvu za šolstvo in šport.

Program UŽU Most do izobrazbe je namenjen manj izobraženim odraslim, ki imajo do 10 let šolanja in se želijo izobraževati naprej, za premostitev težav kot so: pomanjkanje motivacije, učnih tehnik, komunikacijskih spretnosti ipd. Cilj programa je pridobivanje temeljnega znanja in spretnosti, socialnih spretnosti, usposabljanje za vseživljenjsko učenje in aktivno državljanstvo.

Program UŽU Beremo in pišemo skupaj je namenjen manj izobraženim staršem otrok v nižjih razredih osnovne šole (1. – 4. razred osemletke ali prvo triletje devetletke). Cilj programa je razvijanje temeljnih spretnosti na ravni, ki ustreza potrebam staršev v vsakdanjem življenju in za pomoč otroku pri opismenjevanju.

Program UŽU Izzivi podeželja je namenjen manj izobraženim odraslim (deset ali manj let šolanja), pretežno prebivalcem podeželja, za pridobitev temeljnih spretnosti in novih znanj za izboljšanje ekonomskega in socialnega položaja na podeželju ter za izvajanje dejavnosti na podeželju (osebno dopolnilno delo ali dopolnilne dejavnosti na kmetiji).

Program UŽU Moje delovno mesto je namenjen posameznikom s posebnimi potrebami oziroma osebam, ki v vsakdanjih življenjskih situacijah potrebujejo pomoč za doseganje večje samostojnosti in socialne vključenosti, za bolj samostojno in bolj kakovostno življenje pa potrebujejo tudi boljše obvladanje temeljnih spretnosti.

Program UŽU Moj korak je namenjen posameznikom s posebnimi potrebami oziroma osebam, ki v vsakdanjih življenjskih situacijah potrebujejo pomoč za doseganje večje samostojnosti in socialne vključenosti, za bolj samostojno in bolj kakovostno življenje pa potrebujejo tudi boljše obvladanje temeljnih spretnosti.

Program **Računalniška pismenost za odrasle** (krajše javno-veljavni program IKT) je namenjen zaposlenim odraslim, predvsem tistim z osnovnimi in nižjimi poklicnimi kvalifikacijami, v starostni skupini od 25 do 64 let. Temeljni namen programa je popularizirati in spodbuditi splošno računalniško pismenost med odraslimi, omogočiti vsem kar najbolje uporabljati osebni računalnik in spoznati prednosti njegove uporabe ter ponuditi osnovno računalniško usposabljanje, ki bo omogočilo aktivno vlogo v informacijski družbi vsem ne glede na starost ali doseženo izobrazbo.

Analiza dokumenta z vidika kriterijev, pomembnih za študijo Evalvacija izobraževalne ponudbe formalnih in neformalnih izobraževalnih programov za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih:

- **Umeščanje programov izobraževanja in usposabljanja brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih v politiko reševanja problematike brezposelnosti:** Programi so namenjeni ciljnim skupinam, ki se pojavljajo kot ogrožene na trgu dela, to so mladi, ki neuspešno končajo katerokoli raven formalnega izobraževanja in so nezaposleni (PUM) ter manj izobraženi odrasli, ki imajo do 10 let šolanja, posamezniki s posebnimi potrebami (UŽU programi) ter odrasli z osnovnimi in nižjimi poklicnimi kvalifikacijami, stari med 25 in 64 let (IKT). Z vidika programske ponudbe so programi pomembni za nadaljnje vključevanje posameznika v izobraževanje oziroma delovno okolje. Vendar je

treba povedati, da razpis brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih ne omenja, niti niso prednostna ciljna skupina. Ker pa so programi UŽU vključeni v drugo aktivnost v okviru programa Aktivne politike zaposlovanje - **Pomoč pri iskanju zaposlitve**, program PUM pa v 3. aktivnosti v okviru istega programa - **Programi izobraževanja**, jih vseeno lahko opredelimo kot programe, ki so umeščeni v politiko reševanja problematike brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih.

- **Vrste programov, ki jih dokument/ukrep podpira:** Vsi programi so javno veljavni izobraževalni programi, ki pa ne dajejo poklicne izobrazbe ali kvalifikacije.
- **Ciljne skupine brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih, ki jih ukrep podpira:** Pri programih PUM so ciljna skupina mladi brezposelni, stari od 15 do 25 let, ki so prekinili ali opustili šolanje. Pri programih UŽU so ciljne skupine naslednje:

UŽU Most do izobrazbe: manj izobraženi odrasli, ki imajo do 10 let šolanja in se želijo izobraževati naprej,

UŽU Beremo in pišemo skupaj: manj izobraženi starši otrok v nižjih razredih osnovne šole (1.– 4. razred osemletke ali prvo triletje devetletke),

UŽU Izzivi podeželja: manj izobraženi odrasli (deset ali manj let šolanja), pretežno prebivalci podeželja,

UŽU Moje delovno mesto: zaposleni odrasli nad 26 let, ki imajo praviloma največ 10 let šolanja.

UŽU Moj korak: posamezniki s posebnimi potrebami.

Računalniška pismenost: zaposleni odrasli, predvsem tisti z osnovnimi in nižjimi poklicnimi kvalifikacijami v starostni skupini od 25 do 64 let.

- **Presoja ukrepa z vidika regionalne razpršenosti in usklajenosti izobraževalne ponudbe za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih:** Ukrep ne predvideva posebnih kriterijev za regionalno razmestitev in je kot tak namenjen celotni državi, se pa naslanja na obstoječo mrežo izvajalcev teh javnoveljavnih programov. Če je ta mreža ustrezno razvita, bo tudi ukrep dosegel primerne učinke z vidika regionalne razpršenosti, sicer ne. Treba pa je še omeniti, da ukrep namenja posebno pozornost zanimanju lokalne skupnosti (v primeru programa PUM tudi OS Zavoda za zaposlovanje), saj izjave teh skupnosti, da so zainteresirane za izvajanje programe, prijaviteljem prinašajo prednost.
- **Presoja ukrepa z vidika spodbud za razvoj ustrezne programske ponudbe za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih:** Ukrep nima posebnega vpliva na programsko ponudbo, saj je namenjen že razvitim javnoveljavnim programom.
- **Presoja ukrepa z vidika vključevanja podpornih ukrepov za usmerjanje brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih v izobraževanje:**

Med temi programi je z vidika spodbud treba omeniti program PUM. Brezposelnim, vključenim v program PUM, se omogoča udeležba v programu s kritjem stroškov javnega prevoza, nakupa obveznih učnih gradiv in pripomočkov, dodelitve štipendije po predpisih o štipendiranju, po potrebi kritje stroškov zdravniškega pregleda, stroški bivanja. Drugi programi neposredno takih podpornih ukrepov nimajo, je pa treba omeniti, da si jih posameznik, ki ima status brezposelnega, lahko pridobi, če je vključen v tak program predvidena v njegovem zaposlitvenem načrtu.

6. ANALIZA USTREZNOSTI PONUDBE JAVNO-VELJAVNIH FORMALNIH IN NEFORMALNIH IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV Z VIDIKA POTREB PO IZOBRAŽEVANJU BREZPOSELNIH OSEB

V tem poglavju predstavljamo rezultate analize ponudbe formalnih (javno-veljavnih) ter neformalnih izobraževalnih programov za brezposelne. Kot smo navedli že pri opisu metodologije študije, smo se glede na dane možnosti, pri analizi morali omejiti na določen sklop izobraževalne ponudbe. Tako smo se pri analizi **ponudbe javno-veljavnih programov** odločili, da bomo v tej fazi analizirali izobraževalno ponudbo, ki je umeščena v **Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010** (v nadaljevanju Razpis za vpis odraslih), v katerem so predstavljeni javno-veljavni izobraževalni programi, ki jih izvajajo izobraževalne organizacije za izobraževanje odraslih v skladu s Pravilnikom o razpisu za vpis in izvedbi vpisa v izobraževanje odraslih (Ur. l. RS, št. 82/98) s področja javno-veljavnega formalnega in neformalnega izobraževanja. Gre za javno-veljavne izobraževalne programe, ki niso oblikovani posebej za brezposelne, vendar se brezposelni lahko vanje vključujejo, zato jih lahko štejemo tudi kot izobraževalno ponudbo za brezposelne. V razpis so večinoma vključeni javno-veljavni programi s področja srednješolskega poklicnega in strokovnega ter splošnega izobraževanja ter nekateri neformalni javno-veljavni programi (npr. programi UŽU, jezikovni programi). Iz razpisa lahko razberemo vrsto posameznih programov, število izvajalcev po regijah, naziv pridobljene izobrazbe in predvideno število vpisnih mest za posamezen program. Seveda pa ob tem velja upoštevati, da to ni vsa ponudba javno-veljavnih programov, v katere se lahko vključujejo brezposelni. Ob drugih priložnostih bi bilo smiselno opraviti tudi analizo javno-veljavnih programov višješolskega strokovnega izobraževanja, ti so namreč zanimivi za brezposelne, ki so si že pridobili srednješolsko izobrazbo. Podobno velja za javno-veljavne programe visokošolskega strokovnega izobraževanja in univerzitetnega izobraževanja.

Kot osnova za opravljeno analizo **ponudbe neformalnih izobraževalnih programov** pa so nam bili podatki iz Razpisa **Oddaja javnega naročila »institucionalno usposabljanje in priprave na nacionalne poklicne kvalifikacije« za obdobje 2009 – 2015** (v nadaljevanju Razpis institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK), ki ga je na svoji spletni strani objavil Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje⁹. Na razpis so se lahko prijavi ponudniki izobraževalnih programov po posameznih območnih službah Zavoda RS za zaposlovanje, ki izvajajo programe **institucionalnega usposabljanja** in/ali **priprave na nacionalne poklicne kvalifikacije**. Tudi ob tem je potrebno povedati, da je ponudba neformalnih izobraževalnih programov, v katere se vključujejo brezposelni, veliko širša, od te, ki jo zajema omenjeni razpis. Nekatere

⁹ <http://www.ess.gov.si/SLO/DEJAVNOST/JavniRazpisi/05-03-09/RDNPK25-3.pdf>

sklope tovrstnih izobraževalnih programov smo prikazali že pri analizi ukrepov, povezanih z usmerjanjem brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih v izobraževanje in spopolnjevanje. Omenimo lahko npr. aktivnost »pomoč pri iskanju zaposlitve«, ki je vključena v Katalog aktivne politike zaposlovanja (Katalog APZ, 2009) in v okviru pomoči pri načrtovanju poklicne poti in iskanju zaposlitve predvideva tudi vključevanje brezposelnih in tistih, ki jim grozi izguba zaposlitve v delavnice »Moja kariera – moja odločitev« (2 modula Informativna delavnica in Načrtovanje kariere in zaposlitve načrt) in »Veščine iskanja zaposlitev«. Omenjeni delavnici navajamo le kot primer ponudbe, ki smo jo prikazali že ob analizi obravnavanih ukrepov in je v tem sklopu posebej ne bomo analizirali. V naši študiji pa smo se odločili, da bomo analizo ponudbe neformalnih izobraževalnih programov omejili na omenjeni razpis. Za tovrstno analizo smo se odločili zato, ker gre za javno naročilo izvajalcem, ki zadeva daljše časovno obdobje (2009-2015), v precejšnji meri pomeni dopolnitev ponudbi formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja in nam bo tako, skupaj z analizo ponudbe formalnih izobraževalnih programov prinesla celovitejšo sliko.

Postopek analize smo opravili tako, da smo izobraževalne programe najprej klasificirali po področjih aktivnosti s pomočjo klasifikacijskega sistema izobraževanja in usposabljanja (KLASIUS). KLASIUS je obvezen nacionalni standard pri evidentiranju, zbiranju, obdelovanju, analiziranju, posredovanju in izkazovanju statistično analitičnih podatkov¹⁰. Le ta razvršča izobraževanje glede na njegovo predmetno specifično značilnost oziroma vsebino. Klasifikacija temelji na mednarodni klasifikaciji izobraževanja, zato so kategorije KLASIUS-P s tega vidika mednarodno primerljive vključno do tretje klasifikacijske ravni (Struktura in opisi kategorij KLASIUS-P, 2009). Hierarhično oblikovane klasifikacijske skupine oz. kategorije posameznih področij podrobneje prikazujemo v prilogi 1.

Pri interpretaciji rezultatov, smo se navezali na opravljene analize, ki smo jih predstavili v začetku dokumenta in sicer na strukturo brezposelnosti v Sloveniji, napovedi o potrebah po znanjih za različna delovna mesta v prihodnosti ter na analizo ukrepov v okviru Aktivne politike zaposlovanja, ki jo opravlja Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje.

Ob tem je potrebno še povedati, da analizo formalnih oz. javno-veljavnih izobraževalnih programov prikazujemo po regijah, kot so uporabljene v Razpisu za vpis odraslih, ponudbo neformalnih izobraževalnih programov pa po območnih

---

¹⁰ Uporablja se za razvrščanje aktivnosti in izidov izobraževanja in usposabljanja v uradnih in drugih administrativnih zbirkah podatkov, v statističnih raziskovanjih in statističnih registrih in v svoji sedanji obliki obsega dva podsistema: (1) klasifikacijo vrst aktivnosti in izidov izobraževanja in usposabljanja (KLASIUS-SRV) in (2) klasifikacijo področij aktivnosti in izidov izobraževanja in usposabljanja (KLASIUS-P) (Vir: Struktura in opisi kategorij KLASIUS-P, 2009) http://www.stat.si/doc/klasif/Klasius_P.pdf.

službah Zavoda RS za zaposlovanje, saj se je tudi Razpis institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK, ki je predmet naše analize, naravnal na območne službe. Za lažjo primerjavo pregled vseh regij in območnih služb pa prikazujemo v prilogi 17.

Naslednja metodološka razlika, ki jo vključuje analiza obeh razpisov, je v tem, da smo lahko pri analizi Razpisa za vpis odraslih prikazali in analizirali tako ponudbo izobraževalnih programov (vrsto in število izobraževalnih programov) kot število ponudnikov teh programov v obravnavanih regijah. Pri Razpisu institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK, pa smo s pomočjo podatkov, ki nam jih je posredoval Zavod RS za zaposlovanje, pri analizi prav tako dobili vpogled v vrsto in število izobraževalnih programov, ne pa tudi v število izvajalcev teh programov v območni službi, saj je bil na tem razpisu v vsaki območni službi izbran le en ponudnik, od katerega pa se pričakuje, da bo v skladu s potrebami sposoben izobraževalni program izpeljati tudi izven sedeža svojega delovanja, torej tudi v drugih območnih službah. Če smo v prvem primeru torej lahko analizirali tudi mrežo izvajalcev, ki ponujajo razpisane javno-veljavne izobraževalne programe (kar sicer ni bil prvotni cilj naše študije), pa smo se pri analizi podatkov o ponudbi neformalnega izobraževanja osredotočili na primarni namen naše študije, to je analizo izobraževalne ponudbe.

Pri prikazu podatkov iz Razpisa za vpis odraslih v preglednicah, območja obarvana s sivo barvo, tako pomenijo, da program v posamezni regiji ni bil razpisan (ponujen). Številke v preglednici pa prikazujejo število ponudnikov (izvajalcev) tega programa. Pri analizi Razpisa institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK, se poleg sivih polj pojavijo tudi bela prazna polja, to pomeni da je bil program v posamezni območni službi sicer razpisan, vendar se nanj izvajalci niso odzvali oz. v tej območni službi za izvajanje obravnavanega programa ni bil izbran noben izvajalec. Križec v preglednici označuje, da je bil pri obravnavanem izobraževalnem programu izbran en ponudnik.

V nadaljevanju predstavljamo ugotovitve po posameznih področjih aktivnosti. Pri vsakem področju v podsklopu A najprej predstavljamo rezultate analize ponudbe formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov, v podsklopu B pa rezultate analize ponudbe neformalnih izobraževalnih programov.

SPLOŠNE IZOBRAŽEVALNE AKTIVNOSTI

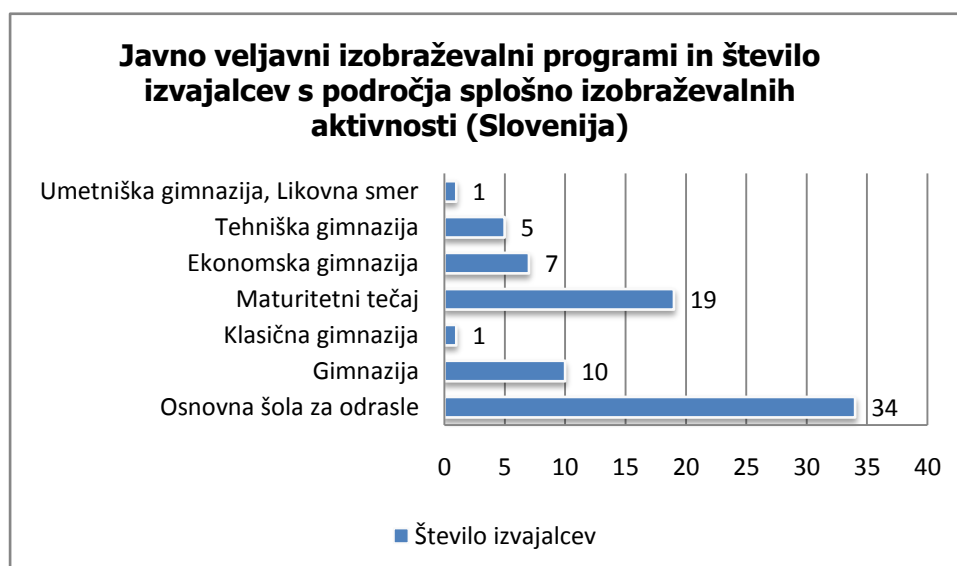
Predstavitev rezultatov analize pričenjamo z analizo javno-veljavnih izobraževalnih programov, ki se uvrščajo med **splošno izobraževalne aktivnosti**¹¹. Med splošne izobraževalne aktivnosti sodijo naslednji podsklopi: (1) Splošno izobraževalne aktivnosti; (2) Opismenjevanje (branje, pisanje, računanje) in (3) Osebnostni razvoj.

A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov

Splošno izobraževalne aktivnosti

Analiza Razpisa za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010 (v nadaljevanju Razpis za vpis odraslih) pokaže, da lahko v to področje uvrstimo programe Osnovna šola za odrasle, Gimnazija, Klasična gimnazija, Maturitetni tečaj, Ekonomska gimnazija, Tehniška gimnazija in Umetniška gimnazija - likovna smer.

Slika 35: Javno-veljavni izobraževalni programi in število izvajalcev s področja splošnih izobraževalnih aktivnosti za celotno Slovenijo

Vir: Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

¹¹ V to področje se razvrščajo aktivnosti in izidi s predmetno specifično vsebino, namenjeno razvijanju temeljnega znanja in spretnosti iz branja, pisanja in računstva skupaj z osnovnim razumevanjem drugih področij, kot so zgodovina, zemljepis, naravoslovje, družboslovje, umetnost, glasba ipd. Te aktivnosti in izidi praviloma sestavljajo nižjo in višjo stopnjo osnovnošolskega izobraževanja. Sem sodijo tudi aktivnosti in izidi srednješolskega izobraževanja, ki nimajo posebne predmetne usmeritve, prav tako pa tudi tiste aktivnosti in izidi, ki imajo določen poudarek na predmetih, kot so humanistika, družbene vede, naravoslovje ipd. Aktivnosti in izide poklicnega izobraževanja in usposabljanja razvrščamo v to področje samo izjemoma. (Vir: Struktura in opisi kategorij KLASIUS-P 2009)

Preglednica 12: **Javno-veljavni izobraževalni programi in število izvajalcev teh programov s področja splošnih izobraževalnih aktivnosti po posameznih regijah**

JAVNO-VELJAVNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI S PODROČJA SPLOŠNO IZOBRAŽEVALNIH AKTIVNOSTI							
REGIJE	Osnovna šola	Gimnazija	Klasična gimnazija	Maturitetni tečaj	Ekonomska gimnazija	Tehniška gimnazija	Umetniška gimnazija
Savinjska	4	1		4	2		
JV Slovenija	6					1	
Spodnje posavska	1						
Gorenjska	5	1		3	2		
Obalno kraška	1						
Notranjsko kraška	2						
Osrednje Slovenska	3	7		6	2	1	1
Zasavska	1						
Podravska	4	1		2			
Koroška	2			/			
Pomurska	3			2			
Goriška	2			2	1	1	

Vir: Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

Zgornji podatki pokažejo, da izobraževalni program **Osnovna šola za odrasle** izvajajo izobraževalne organizacije v vseh slovenskih regijah. Po številu je najmočnejša Jugovzhodna Slovenija s šestimi izvajalci, sledijo Gorenjska s petimi, Savinjska in Podravska regija s štirimi in Pomurska regija s tremi izvajalci programa. Po en izvajalec programa Osnovna šola za odrasle pa se nahaja v Spodnje posavski, Obalno kraški in Zasavski regiji¹².

Gimnazijski program je pričakovano najbolje pokrit v Osrednje slovenski regiji, kjer ga izvaja sedem izobraževalnih organizacij. V Savinjski, Gorenjski in Podravski regiji ponuja program samo ena izobraževalna organizacija, v vseh ostalih regijah pa ga ne zasledimo. Tudi **Maturitetni tečaj** je najbolje pokrit v Osrednje slovenski regiji (šest izvajalcev), s štirimi izvajalci sledi Savinjska regija. V šestih slovenskih regijah (Jugovzhodna Slovenija, Spodnje posavska, Obalno kraška, Notranjsko kraška, Zasavska in Koroška regija) pa omenjenega programa ne izvaja niti ena izobraževalna organizacija. V področju splošno izobraževalnih aktivnosti se nahaja tudi izobraževalni program **Ekonomska gimnazija**, ki ga izvajajo v štirih slovenskih regijah (Savinjska, Gorenjska, Osrednje slovenska in Goriška), ostale regije ga nimajo v svoji izobraževalni ponudbi.

¹² En izvajalec izvaja Program osnovne šole za odrasle na treh različnih lokacijah.

Slabo pokrit je izobraževalni program **Tehniške gimnazije**, dva izvajalca ga ponujata v Podravski regiji, po eden pa v Jugovzhodni Sloveniji, Osrednje slovenski in Goriški regiji. Vse ostale regije v svoji ponudbi programa Tehniške gimnazije nimajo. Izobraževalni program **Umetniška gimnazija** – likovna smer pa je v izobraževalni ponudbi samo pri enem izvajalcu v Osrednje slovenski regiji.

Prikazane podatke lahko povežemo s pregledom različnih ukrepov Aktivne politike zaposlovanja (2. Ukrep APZ: Usposabljanje in izobraževanje), ki so povezani z usmerjanjem brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih v izobraževanje in spopolnjevanje. Med njimi smo še posebej predstavili ukrep Program izobraževanja brezposelnih oseb za šolsko leto 2009/10, ki vključuje programe, ki udeležencem omogočajo pridobitev osnovnošolske, srednješolske (poklicne, splošne in strokovne), višje in visoke strokovne in univerzitetne izobrazbe ter vključitev v druge splošne javnoveljavne programe za odrasle. Ukrep med programi splošnega izobraževanja, ki vodijo k dvigu izobrazbe posebej podpre prav Program osnovne šole za odrasle ter programe splošnih in strokovnih gimnazij, vključno z maturitetnimi tečaji.

Glede na to, da je Razpis za vpis odraslih, ki je predmet naše analize, osnova, ki jo v skladu z omenjenim ukrepom, uporabljajo tudi območne službe Zavoda RS za zaposlovanje pri usmerjanju brezposelnih v izobraževanje, lahko najprej ugotovimo, da so v Razpis sicer umeščeni prav vsi izobraževalni programi, ki jih podpira ukrep, da pa v nekaterih primerih mreža izvajalskih organizacij, ki ponujajo obravnavane izobraževalne programe ponekod ne omogoča učinkovitega izvajanja ukrepa. Najboljša je slika pri Programu osnovne šole za odrasle, kjer je mreža izvajalcev dobro razvita in torej daje možnosti vključevanja brezposelnih brez izobrazbe v izobraževanje za pridobitev osnovnošolske izobrazbe v prav vseh slovenskih regijah.

Nasprotno, pa je mreža izvajalcev, ki izvajajo izobraževalni program Gimnazije zelo slabo pokrita, nekoliko boljša je slika pri mreži izvajalcev Maturitetnega tečaja. Če ob ugotovitvah o precej šibki mreži izvajalcev Ekonomske gimnazije, ob upoštevanju podatkov o tem, da je med brezposelnimi, ki že imajo izobrazbo, največ prav tistih, ki so si to izobrazbo pridobili na ekonomskem področju, lahko zaključimo, da ponudbe tega programa v sedanjem trenutku ni potrebno krepiti, pa tega gotovo ne moremo zaključiti za program Tehniške gimnazije. Zakon o gimnazijah (1996) je Tehniške gimnazije uvedel kot eno izmed oblik strokovnih gimnazij, za katere velja, da izvajajo poleg splošnih, tudi strokovne izbirne maturitetne predmete. Če izhajamo iz podatkov o precejšnjem številu mlajših brezposelnih, ki že imajo IV. stopnjo izobrazbe in sledimo temeljnemu cilju ukrepov aktivne politike zaposlovanja, med katere sodi tudi dvig izobrazbene ravni, lahko ocenimo, da so tehniške gimnazije tudi z vidika trga dela za to ciljno skupino brezposelnih zanimive. Mlajšim ciljnim skupinam brezposelnih, ki še ne dosegajo temeljnega izobraževalnega standarda, kot smo ga postavili v Resoluciji o nacionalnem programu izobraževanja odraslih (2004), namreč najmanj 12 let uspešno dokončanega šolanja, izkazujejo pa sposobnosti in motiv za izobraževanje na višjih ravneh, bi z vključitvijo v tehniške gimnazije omogočili pridobitev izobrazbe na višji ravni, jim s tem odprli pot na višješolski oz. visokošolski študij oz. jim okrepili možnosti za zaposlitev po končanem srednješolskem izobraževanju. To gotovo ni rešitev za številne brezposelne, ki ne izkazujejo interesa za tovrstno izobraževanje, a prav zato, da ne bi zanemarjali omejenih potencialov, ki

jih Slovenija ima, je smiselno tovrstne možnosti odpirati za tiste brezposelne, za katere bi bila takšna rešitev ustrezna. A kot pokaže analiza Razpisa za vpis odraslih, območne službe Zavoda RS za zaposlovanje v letu 2009/2010 lahko usmerjajo brezposelne v program Gimnazije ter v Tehniške gimnazije le v treh slovenskih regijah. Če želimo na tej točki omogočiti učinkovito uresničevanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja, bi morali okrepiti ponudbo izvajalcev teh programov v vseh slovenskih regijah. Izobraževalni program Umetniške gimnazije pa je verjetno toliko specifičen, da bi bilo nemogoče pričakovati, da ga bodo izvajali v vseh slovenskih regijah, za oceno tega, ali bi bilo potrebno spodbuditi njegovo izvajanje v še drugih slovenskih regijah, pa bi potrebovali podrobnejše podatke o potrebah po tovrstnih znanjih.

Opismenjevanje (branje, pisanje, računanje)

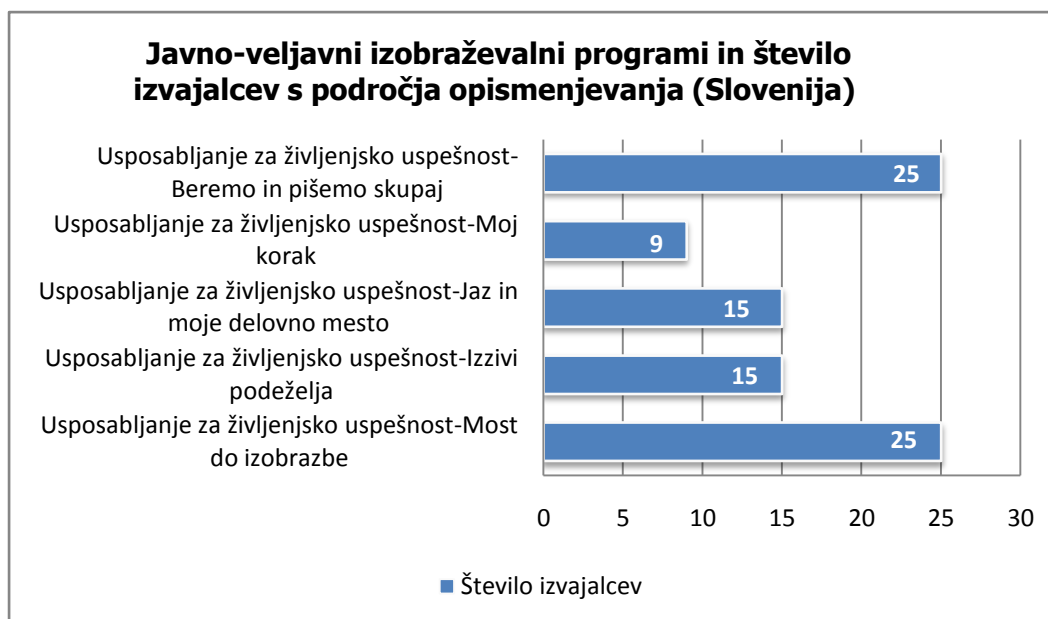
Nadalje analiza Razpisa za vpis odraslih pokaže, da izobraževalne organizacije ponujajo različne programe s področja **opismenjevanja**¹³, ki so locirani samo na ljudskih univerzah. Gre za programe **Usposabljanja za življenjsko uspešnost - UŽU** (UŽU - Most do izobrazbe, UŽU - Izzivi podeželja, UŽU - Jaz in moje delovno mesto, UŽU - Moji koraki in UŽU - Beremo in pišemo skupaj). Za te programe je značilno, da jih lahko izvajajo za to posebej usposobljeni učitelji, potekajo pa v okviru organizacij, ki so vpisane v razvid izvajalcev javno veljavnih programov UŽU pri Ministrstvu za šolstvo in šport.

Skupno jedro programov UŽU je pridobivanje temeljnih spretnosti povezanih s pismenostjo (branje, pisanje, računanje), socialnih spretnosti, načel vseživljenjskega učenja in aktivnega državljanstva ter učenja računalništva.

---

¹³ V področje opismenjevanja se razvrščajo aktivnosti in izidi s predmetno specifično vsebino, namenjeno razvijanju znanj in spretnosti predvsem slabo pismenih odraslih. Vključujejo učenje osnov branja, pisanja, računstva ipd. (Vir: Struktura in opisi kategorij KLASIUS-P 2009)

Slika 36: **Javno-veljavni izobraževalni programi in število izvajalcev s področja opismenjevanja za celotno Slovenijo**

Vir: Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

Iz zgornje slike, ki prikazuje pokritost izobraževalnih programov UŽU in njihovih izvajalcev za celotno Slovenijo, vidimo, da sta po številu izvajalcev najbolj zastopana programa UŽU - Most do izobrazbe in UŽU – Beremo in pišemo skupaj, vsak s petindvajsetimi izvajalci. Petnajst izvajalcev izvaja izobraževalni program UŽU – Izzivi podeželja in izobraževalni program UŽU – Jaz in moje delovno mesto, devet izvajalcev pa program UŽU – Moj korak.

Preglednica 13: **Javno-veljavni izobraževalni programi s področja opismenjevanja in število izvajalcev teh programov po regijah**

JAVNO-VELJAVNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI S PODROČJA OPISMENJEVANJA					
REGIJE	UŽU – Most do izobrazbe	UŽU – Izzivi podeželja	UŽU – Jaz in moje delovno mesto	UŽU – Moj korak	UŽU – Beremo in pišemo skupaj
Savinjska	6	4	4	1	5
JV Slovenija	3	4	1	3	3
Spodnje posavska					
Gorenjska	2		3		2
Obalno kraška					1
Notranjsko kraška	1	1	1	1	2
Osrednje Slovenska	1		1		1
Zasavska	1				
Podravska	4	1	2	2	4
Koroška	1		1		1
Pomurska	4	3	1	1	4
Goriška	2	2	1	1	2

Vir: Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

Zgornja preglednica pokaže, da vse programe UŽU ponujajo izobraževalne organizacije v šestih slovenskih regijah in sicer: Savinjski, Jugovzhodni Sloveniji, Notranjsko kraški regiji, Podravski, Pomurski in Goriški regiji. Izstopa Spodnje posavska regija, kjer izvajalci programov UŽU nimajo v svoji ponudbi, samo en program UŽU se izvaja tudi v Zasavski in Obalno kraški regiji.

Če pogledamo ponudbo posameznih programov UŽU po regijah vidimo, da izobraževalni program *UŽU - Most do izobrazbe*¹⁴ ponujajo v vseh slovenskih regijah, razen v Spodnje posavski in Obalno kraški regiji. Največ ponudnikom programa je v Savinjski regiji (šest) in v Pomurski in Podravski regiji (štiri), v Jugovzhodni Sloveniji trije izvajalci ponujajo ta program, v Gorenjski in Goriški regiji dva, po en izvajalec pa je v Notranjsko kraški, Osrednje slovenski in Koroški regiji.

*Izobraževalni program UŽU – Izzivi podeželja*¹⁵ je po regijah slabše pokrit, ne zasledimo ga v Spodnje posavski, Gorenjski, Obalno kraški, Osrednje slovenski, Zasavski in Koroški regiji. Največja ponudba izvajalcev programa je v Savinjski in Jugovzhodni Sloveniji (štirje), Pomurski (trije), v Notranjsko kraški in Podravski regiji pa program ponujata dva izvajalca.

*Program UŽU – Jaz in moje delovno mesto*¹⁶ je po regijah dobro pokrit, ne ponujajo ga samo v Spodnje posavski, Obalno kraški in Zasavski regiji. Ponovno je z največ izvajalci program zastopan v Savinjski regiji (štirje), Gorenjski (trije), Podravski (dva), ostale regije pa imajo samo po enega izvajalca programa.

*Program UŽU – Moj korak*¹⁷ se ne izvaja kar v šestih slovenskih regijah in sicer: Spodnje posavski, Gorenjski, Obalno kraški, Osrednje slovenski, Zasavski in Koroški regiji. Trije izvajalci izvajajo program v Jugovzhodni Sloveniji, dva v Podravski, po eden pa v Savinjski, Notranjsko kraški, Pomurski in Goriški regiji.

*Program UŽU – Beremo in pišemo skupaj*¹⁸ se izvaja v vseh, razen v Spodnje posavski in Zasavski regiji. Največ, pet izvajalcev je v Savinjski regiji, štirje v

¹⁴ Izobraževalni program UŽU Most do izobrazbe je namenjen manj izobraženim odraslim, ki imajo do 10 let šolanja in se želijo izobraževati naprej, za premostitev težav kot so: pomanjkanje motivacije, učnih tehnik, komunikacijskih spretnosti ipd. Cilj programa je pridobivanje temeljnega znanja in spretnosti, socialnih spretnosti, usposabljanje za vseživljenjsko učenje in aktivno državljanstvo.

¹⁵ Izobraževalni program UŽU - Izzivi podeželja je namenjen manj izobraženim staršem otrok v nižjih razredih osnovne šole (1. – 4. razred osemletke ali prvo triletnje devetletke). Cilj programa je razvijanje temeljnih spretnosti na ravni, ki ustreza potrebam staršev v vsakdanjem življenju in za pomoč otroku pri opismenjevanju.

¹⁶ Izobraževalni program UŽU – Jaz in moje delovno mesto je namenjen posameznikom s posebnimi potrebami oziroma osebam, ki v vsakdanjih življenjskih situacijah potrebujejo pomoč za doseganje večje samostojnosti in socialne vključenosti, za bolj samostojno in bolj kakovostno življenje pa potrebujejo tudi boljše obvladanje temeljnih spretnosti.

¹⁷ Izobraževalni program UŽU – Moj korak je namenjen posameznikom s posebnimi potrebami oziroma osebam, ki v vsakdanjih življenjskih situacijah potrebujejo pomoč za doseganje večje samostojnosti in socialne vključenosti, za bolj samostojno in bolj kakovostno življenje pa potrebujejo tudi boljše obvladanje temeljnih spretnosti.

¹⁸ Izobraževalni program UŽU – Beremo in pišemo skupaj je namenjen manj izobraženim staršem otrok v nižjih razredih osnovne šole (1. – 4. razred osemletke ali prvo triletnje devetletke). Cilj programa je razvijanje temeljnih spretnosti na ravni, ki ustreza potrebam staršev v vsakdanjem življenju in za pomoč otroku pri opismenjevanju.

Podravski, sledi Jugovzhodna Slovenija s tremi izvajalci, Gorenjska, Notranjsko kraška in Goriška regija z dvema izvajalcema, po en izvajalec pa izvaja program v Pomurski, Obalno kraški, Osrednje slovenski in Koroški regiji.

Iz prikazanih podatkov lahko najprej povzamemo, da se je v zadnjih letih programska ponudba programov opismenjevanja dokaj pestro razvila. Ob tem velja ugotoviti, da je vse javno-veljavne izobraževalne programe Usposabljanja za življenjsko uspešnost razvil Andragoški center Slovenije, ki je tudi osrednja nacionalna ustanova, ki se ukvarja z raziskovanjem in razvojem pismenosti odraslih v Sloveniji. To se zdi kar razumljivo, saj je tematika pismenosti precej kompleksna in strokovno zahtevna, gotovo pa bi veljalo v prihodnje tudi druge strokovnjake, še posebej izobraževalne organizacije spodbujati, da bi se lotevali razvoja vsaj manj kompleksnih programov neformalnega opismenjevanja odraslih.

Na tem mestu pa lahko ocenimo, da predstavljena programska ponudba programov UŽU, ustrezno pokriva v prejšnjem poglavju predstavljen 1. ukrep iz Kataloga ukrepov aktivne politike zaposlovanja, katerega nosilec je Ministrstvo za delo družino in socialne zadeve. Ukrep je namenjen »svetovanju in pomoči pri iskanju zaposlitve«. Kot smo že pokazali, se programi UŽU v ta ukrep umeščajo v 2. Aktivnost in sicer »pomoč pri iskanju zaposlitve«. Na ta način s pomočjo omrežja izvajalcev obravnavanih programov naslavljamo naslednje ciljne skupine: (1) manj izobražene odrasle, ki imajo do 10 let šolanja in se želijo izobraževati naprej, (2) manj izobražene starše otrok v nižjih razredih osnovne šole (1.– 4. razred osemletke ali prvo triletje devetletke), (3) manj izobražene odrasle (deset ali manj let šolanja), pretežno prebivalce podeželja, (4) zaposlene odrasle nad 26 let, ki imajo praviloma največ 10 let šolanja posameznike s posebnimi potrebami. Podporo izvajanju teh programov pa najdemo tudi v Javnemu razpisu za sofinanciranje izobraževalnih programov Projektno učenje mladih (PUM) in programov za zviševanje splošne računalniške pismenosti v letih 2008, 2009 in 2010, katerega nosilec je Ministrstvo za šolstvo in šport.

Lahko ocenimo, da programi UŽU dobro odgovarjajo na potrebe po izobraževanju tistih brezposelnih, ki so še brez izobrazbe oz. potrebujejo temeljna znanja in spretnosti, ki bi jim omogočale lažje obvladovanje situacij v vsakdanjem življenju, večjo samostojnost in odgovornost v življenju, večjo konkurenčnost na trgu dela, dvig samozavesti in socialne vključenosti ter tudi dvig kakovosti življenja.

Ob tem pa velja izpostaviti podatek, da v Razpisu za vpis odraslih niti Posavska niti Podravska regija ne ponujata niti enega UŽU programa, Zasavska regija pa le enega. Zgolj iz podatkov, s katerimi razpolagamo, ni mogoče ugotoviti kaj je vzrok temu, a vsekakor je potrebno spodbuditi izvajanje teh programov tudi v teh regijah, saj gre za regije, v katerih območne službe Republiškega zavoda za zaposlovanje izkazujejo relativno visoke deleže brezposelnosti (glej prilogo 4).

Ob pozitivni oceni do sedaj razvite programske ponudbe s področja pismenosti, umeščeni področja pismenosti v ukrepe aktivne politike zaposlovanja (Program ukrepov APZ 2007-2013) in Katalog ukrepov APZ (2009) ter nacionalne politike izobraževanja (Resolucija o nacionalnem programu izobraževanja odraslih, 2004, Javni razpis za sofinanciranje programov UŽU, 2008), je potrebno opozoriti, da je potrebno ob tem ustrezno pozornost namenjati tudi podpori usposabljanju učiteljev UŽU. Od usposobljenosti učiteljev UŽU ter njihovega stalnega strokovnega spopolnjevanja bo namreč v veliki meri odvisna učinkovitost teh programov, s tem pa tudi učinkovitost omenjenih nacionalnih ukrepov in vloženih sredstev. Hkrati pa bi bilo potrebno na nacionalni ravni spodbujati nadaljnji razvoj programov opismenjevanja za nove ciljne skupine.

Potrebno pa bi bilo spodbujati tudi prenos znanja o oblikovanju programov s področja pismenosti od strokovnjakov, ki se s tem področjem ukvarjajo na nacionalni ravni na raven izvajalskih organizacij, ki bi tako okrepljene z znanji s področja pismenosti in področja programiranja, lahko bile bolj odzivne na potrebe teh ciljnih skupin v lastnih okoljih.

Osebnostni razvoj

V področje, ki ga KLASIUS-P opredeljuje kot področje **osebnostnega razvoja**¹⁹, lahko uvrstimo dva programa iz Razpisa za vpis odraslih in sicer **Produkcijško šolo in Projektno učenje za mlajše odrasle - PUM**.

Produkcijška šola je program, ki je namenjen predvsem mladostnikom v starostni skupini od 15 do 18 let. Z vključitvijo v program pridobijo tiste izkušnje in znanja, zaradi katerih se kasneje lažje vrnejo v sistem izobraževanja. Namenjena je mladim, ki zaradi kombinacije učnih in vedenjskih težav (izostajanje od pouka, disciplinski prekrški, druge vedenjske posebnosti in spremljajoča učna neuspešnost) prezgodaj opustijo redno šolanje.

Program šole traja devet mesecev in je sestavljen iz predmetov računalništva, funkcionalnega opismenjevanja, osnov oblikovanja, sitotiskarstva, šivanja in treninga socialnih veščin (<http://www.mdj.si/index.php?page=produkcijška-sola>).

Projektno učenje za mlajše odrasle (PUM) je javno veljaven izobraževalni program, ki je namenjen tistim mladim v starosti od 15 do 25 let, ki so iz različnih razlogov opustili šolanje in so brezposelni. Glavni namen programa je motivirati mlade, da se ponovno vključijo v prekinjeno izobraževanje in si pridobijo poklicno ali strokovno izobrazbo. Program je usmerjen k temu, da mladi spoznajo čim več

¹⁹ V področje Osebnostnega razvoja se razvrščajo tiste aktivnosti in izidi s predmetno specifično vsebino, ki jih je mogoče opredeliti s sklicevanjem na učinke glede na posameznikovo znanje, sposobnosti in spretnosti, pa tudi tisti izidi izobraževanja in usposabljanja, ki niso vključena v področje splošno izobraževalnih aktivnosti ali v področje opismenjevanja. (Vir: Struktura in opisi kategorij KLASIUS-P 2009)

različnih poklicev in da hkrati odkrivajo svoje interese in talente (Projektno učenje za mlajše odrasle, 2000).

Oba programa, Produkcijška šola in Projektno učenje za mlajše odrasle pa pripomoreta k temu, da so po uspešnem zaključku izobraževanja mladostniki bolj konkurenčni na trgu delovne sile, poveča pa se tudi možnost njihove zaposlitve.

Preglednica 14: Javno-veljavni izobraževalni programi s področja osebnega razvoja in število izvajalcev teh programov po regijah

JAVNO-VELJAVNI IZOBRAŽEVALNI S PODROČJA OSEBNOSTNEGA RAZVOJA		
REGIJE	Produkcijška šola	Projektno učenje za mlajše odrasle - PUM
Savinjska		
JV Slovenija		1
Spodnje posavska		
Gorenjska		1
Obalno kraška		
Notranjsko kraška		
Osrednje Slovenska	1	
Zasavska		
Podravska		1
Koroška		1
Pomurska		1
Goriška		2

Vir: Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

Možnost vključitve v program Produkcijška šola ponuja samo en izvajalec v Osrednje slovenski regiji, PUM pa imajo v izobraževalni ponudbi v šestih slovenskih regijah, od tega ga v Goriški regiji izvajata dva izvajalca, v ostalih regijah (Jugovzhodna Slovenija, Gorenjska, Podravska, Koroška in Pomurska) pa po en izvajalec. Ostalih šest regij programa ne izvaja.

Iz predstavljenih podatkov lahko povzamemo, da se med javno-veljavnimi programi, ki jih v skladu s klasifikacijo KLASIUS-P uvršamo med programe osebnostnega razvoja uvrščata dva programa, ki sta oba namenjena ciljni skupini mlajših odraslih. Da takšne programe v ponudbi javno-veljavnih programov imamo, lahko z vidika presoje programske ponudbe za brezposelne ocenimo kot pozitivno. Gotovo pomenijo eno izmed možnosti reševanje problematike mlajših brezposelnih, ki je, kot smo videli v prejšnjih poglavjih, ob prikazu podatkov o značilnostih brezposelnih glede na doseženo izobrazbo in starost (glej tudi prilogo 7) v našem prostoru, precejšnja.

Že iz opisov osnovnih značilnosti obeh obravnavanih programov lahko presodimo, da lahko pripomoreta tako h krepitvi osebnostnih in socialnih zmožnosti posameznika, kakor tudi k nadomeščanju primanjkljajev v znanju ter odkrivanju poklicnih interesov in pridobivanju nekaterih praktičnih veščin. Vse to pa lahko prispeva k vračanju posameznika v izobraževanje oz. uspešnejšemu konkuriranju na trgu dela. Verjetno se prav zaradi takšnih značilnosti izobraževalni program Projektno učenje za mlajše odrasle med ukrepi Aktivne politike zaposlovanja v Katalogu ukrepov umešča v 2. aktivnost med »programe praktičnega usposabljanja« s ciljem, spodbuditi mlade brezposelne osebe, da se vrnejo v izobraževanje ali se zaposlijo (Katalog APZ, 2009). Ob analizi ukrepov smo tudi že pokazali, da se program PUM umešča tako v Program izobraževanja za brezposelne osebe za šolsko leto 2009/2010, ki ga vsako leto v sodelovanju s socialnimi partnerji pripravi Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve ter Ministrstvo za šolstvo in šport, pokazali pa smo tudi njegovo umestitev v dokument Javnega razpisa za sofinanciranje izobraževalnih programov Projektno učenje za mlajše odrasle (PUM) in programov za zviševanje splošne računalniške pismenosti v letih 2008, 2009 in 2010, katerega nosilec je Ministrstvo za šolstvo in šport.

Vendar, pa smo že ob analizi omenjenih ukrepov zapisali tudi, da je mreža izvajalcev programa PUM slabo razvita, pa še tisti izvajalci, ki so v mreži, imajo slabe pogoje za delo, zaradi česar nekateri dejavnost postopoma opuščajo, s tem pa se še dodatno zmanjšuje dostopnost tega programa. Posledice neurejenega stanja pa najbolj občutijo udeleženci izobraževanj, saj se jim na ta način bistveno zmanjšuje možnost in dostopnost vključitve v program.

Če primerjamo podatek o tem, da v obravnavanem Razpisu za vpis odraslih programa PUM ne ponujajo izvajalci v Savinjski, Spodnje posavski, obalno kraški in Notranjsko kraški, Osrednje slovenski in Zasavski regiji, s podatki o številu mlajših brezposelnih (v starosti do 25 let) s I. stopnjo izobrazbe v območnih službah, ki sodijo v te regije (glej prilogo 10), ki kažejo, da se deleži brezposelnih v tej ciljni skupini gibljejo med 10 in 15 odstotkov, lahko potrdimo oceno o slabi pokritosti programa glede na potrebe te ciljne skupine.

Pri programu Produkcijske šole pa niti ne moremo govoriti o mreži izvajalcev, saj se izvaja le v Osrednje slovenski regiji.

Če lahko kljub omenjenim težavam, vendarle ugotovimo, da programska ponudba javno-veljavnih izobraževalnih programov, ki se po KLASIUSU-P uvrščajo med aktivnosti osebnega razvoja, ko govorimo o ciljni skupini mlajših brezposelnih, obstaja, pa tega ne moremo reči za druge ciljne skupine. Upoštevajoč podatke o številnih brezposelnih z nizko ravno izobrazbe, bi kazalo programsko ponudbo na tem področju okrepiti z razvojem kakšnega javno-veljavnega programa, ki bi bil namenjen ciljni skupini starejših brezposelnih brez izobrazbe. Delno tudi vsebine t.i. osebnostnega razvoja pokrivajo že analizirani programi za življenjsko uspešnost (UŽU), a bi bilo vendarle prav z vidika krepitve osebnostnih in socialnih zmožnosti več pozornosti v tem segmentu nameniti poleg že omenjene ciljne skupine starejših brezposelnih, npr. še ciljni skupini migrantov, brezposelnih starejših žensk ipd.

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

Iz Razpisa institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK je razvidno, da programi neformalne izobraževanja s področja Splošnih izobraževalnih aktivnosti, niso bili predmet Razpisa.

Ob ovrednotenju ponudbe programov neformalnega izobraževanja s tega področja se velja spomniti na Resolucijo o nacionalnem programu izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji do leta 2010 (Ul. RS, št. 70/04). Upoštevajoč izsledke mednarodne raziskave o doseženih ravneh pisnih spretnosti, ki kažejo izredno nizko povprečno raven usposobljenosti prebivalcev Slovenije za rokovanje s pisnimi gradivi, kar pomeni oteženo sporazumevanje z okolico, v različnih vlogah in na različnih ravneh, s tem pa tudi znatno omejene možnosti za aktivno državljanstvo in družbeno življenje, resolucija prav področju splošnega izobraževanja nameni veliko pozornosti. Ravno s programi neformalnega izobraževanja, ki jih zajema področje splošnih izobraževalnih aktivnosti, še posebej aktivnosti opismenjevanja, lahko tudi brezposelnim omogočimo, da si pridobijo znanja, ki bi pripomogla k izboljšanju njihovih pismenih in drugih spretnosti.

Pri analizi ponudbe formalnih izobraževalnih programov smo lahko videli, da se tudi v ukrepe aktivne politike zaposlovanja že sedaj dobro umeščajo javno-veljavni programi opismenjevanja kot so programi usposabljanja za življenjsko uspešnost (UŽU). Že tam smo ugotavljali, da bi bilo potrebno spodbuditi tudi razvoj neformalnih programov izobraževalnih programov s tega področja, s katerimi bi se lahko odzivali na specifične potrebe teh ciljnih skupin v lokalnih okoljih. Pri naslednjih javnih naročilih s področja neformalnega izobraževanja brezposelnih bi bilo zato smiselno spodbuditi tudi ponudbo programov neformalnega usposabljanja s področja pismenosti.

Analizo nadaljujemo s prikazom ponudbe izobraževalnih programov, ki se po KLASIUSU-P uvrščajo v področje **Izobraževalne vede in izobraževanje učiteljev**²⁰.

---

20 V področje Izobraževalne vede in izobraževanje učiteljev (splošno) se razvrščajo aktivnosti in izidi s predmetno specifično vsebino, ki se nanaša na pedagoško teorijo v kombinaciji s praktičnim poučevanjem, brez specializacije za nižjo ali višjo stopnjo osnovnošolskega izobraževanja (razredno ali predmetno stopnjo), poklicno izobraževanje itd. (Vir: Statistični urad RS).

IZOBRAŽEVALNE VEDE IN IZOBRAŽEVANJE UČITELJEV

A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov

Iz Razpisa za vpis odraslih lahko v to področje uvrstimo samo izobraževalni program **Predšolska vzgoja**. Kot lahko vidimo iz spodnje preglednice, omenjeni program ponuja pet izobraževalnih organizacij v Savinjski regiji, v Gorenjski štiri, Podravski, Osrednje slovenski in Jugovzhodni Sloveniji tri, v Koroški regiji dve, v Obalno kraški, Pomurski in Gorški regiji pa po ena izobraževalna organizacija. Tri slovenske regije, Spodnje posavska, Notranjsko kraška in Zasavska regija pa za predšolsko vzgojo nimajo izvajalca, ki bi izvajal omenjeni program.

Preglednica 15: Javno-veljavni izobraževalni programi s področja izobraževalnih ved in izobraževanja učiteljev ter število izvajalcev teh programov po regijah

REGIJE	Izobraževalni program Predšolska vzgoja
Savinjska regija	5
JV Slovenija	3
Spodnje posavska regija	
Gorenjska regija	4
Obalno kraška regija	1
Notranjsko kraška regija	
Osrednje Slovenska regija	3
Zasavska regija	
Podravska regija	3
Koroška regija	2
Pomurska regija	1
Goriška regija	1

Vir: Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

Za izobraževalni program Predšolska vzgoja lahko rečemo, da je regionalno dokaj dobro pokrit. V Razpisu za vpis odraslih ga ne ponujajo v Spodnje posavski in Zasavski regiji.

Z vidika ovrednotenja izobraževalne ponudbe, katere razvoj bi bilo potrebno razvijati v prihodnje, pa je zanimivo pogledati, kaj se še uvršča v to področje po KLASIUS-P. V to področje se npr. uvrščajo programi izobraževanja učiteljev za primarno (bazično) izobraževanje, izobraževanja učiteljev posameznih predmetov in izobraževanja učiteljev za poučevanje poklicnih in praktičnih predmetov (Struktura in opisi kategorij KLASIUS-P 2009). To, da teh programov izobraževanja v ponudbi, ki jo obravnava Razpis ni, pa je logično, saj gre za izobraževalne programe visokošolskega univerzitetnega izobraževanja, ki jih ta Razpis ne vključuje.

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

S področja Izobraževalne vede in izobraževanje učiteljev je bil v Razpisu za institucionalno usposabljanje, razpisan samo program **Pedagoško – andragoško usposabljanje mentorjev v podjetju**, ki pa ga ponujajo le ponudniki v Območni službi Maribor, ponudniki v ostalih območnih službah programa ne ponujajo. Z naraščanjem števila izobraževanj v podjetjih, bi bilo dobro, da bi program Pedagoško – andragoško usposabljanje mentorjev v podjetjih nudilo več ponudnikov na območju celotne Slovenije. S povečevanjem deleža izobraževanj v podjetjih namreč narašča tudi potreba po pedagoško – andragoški usposobljenosti mentorjev.

Iz analize ukrepov Aktivne politike zaposlovanja lahko predvsem iz ukrepov kot so Spodbujanje hitrejšega prilagajanja podjetij in zaposlenih s krožnim zaposlovanjem in mentorskimi shemami, Usposabljanje na delovnem mestu ter Zakon o delnem povračilu nadomestila plač, izpeljemo povečanje potreb po pedagoško – andragoški usposobljenosti mentorjev v podjetjih. Namen aktivnosti Spodbujanje hitrejšega prilagajanja podjetij in zaposlenih s krožnim zaposlovanjem in mentorskimi shemami je, spodbuditi delodajalce k izvajanju krožnega zaposlovanja in mentorskih shem v podjetjih, usposabljanju in/ali izobraževanju zaposlenih ter s tem k dvigu fleksibilnosti zaposlenih in povečanju konkurenčnosti podjetij (Katalog APZ, 2009).

Pri programu Usposabljanje na delovnem mestu, se brezposelni usposablja na delovnem mestu, pod vodstvom mentorja. Podjetja morajo zagotoviti ustrezno strokovno vodstvo v času usposabljanja (mentorja) (Katalog APZ, 2009).

Ukrep, ki ga podpira Zakon o delnem povračilu nadomestila plač, spodbuja neformalno izobraževanje delavcev, ki jim grozi izguba zaposlitve. Ukrep upošteva tako jezikovne tečaje, računalniške tečaje, programe priprave na nacionalne poklicne kvalifikacije kot tudi spodbujanje razvoja programov v podjetjih. To pa zahteva ustrezno pedagoško-andragoško usposobljenost ljudi v podjetjih, ki bodo programe razvijali ali jih izvajali.

Ukrepi imajo močno regionalno komponento, zato nas je še toliko bolj presenetila, slaba ponudba programa s strani ponudnikov na območju celotne Slovenije. Smiselno bi bilo povečati ponudbo tam, kjer se je brezposelnost v Sloveniji najbolj povečala v letu 2009 (območne službe: Kranj, Murska sobota, Nova Gorica, Ptuj, Novo mesto, Trbovlje, Velenje) (glej sliko 4). Tudi ti ukrepi kažejo, da bo v podjetjih potrebno še bolj spodbujati pedagoško – andragoško usposabljanje mentorjev oziroma zaposlenih v podjetju.

Pomeniti velja še, da pod šifro 1465 v KLASIUSU-P najdemo »Izobraževanje učiteljev za izobraževanje odraslih« ter 1466 »Izobraževanje inštruktorjev in trenerjev«. Z vidika proučevanja programske ponudbe za brezposelne, bi na tem mestu lahko izpeljali premislek, da bi bilo morda potrebno spodbuditi razvoj kakšnega neformalnega izobraževalnega programa, ki bi bil specializiran za stalno strokovno spopolnjevanje učiteljev in drugih strokovnih delavcev, ki se pri svojem delu srečujejo z brezposelnimi. To ne bi bili programi, ki bi neposredno reševali problematiko brezposelnih, pač pa bi krepili znanje strokovnih delavcev v

izobraževanju odraslih, ki se s ciljnim skupinami brezposelnih oz. z brezposelnostjo ogroženih srečujejo.

Ob tem velja povedati, da nekatere tovrstne programe že imamo, ob razvoju prej obravnavanih programov Usposabljanja za življenjsko uspešnost (UŽU) in programa Projektno učenje za mlajše odrasle (PUM), so se namreč razvili tudi programi usposabljanja učiteljev UŽU oz. mentorjev PUM, ki delno pokrivajo tudi usposabljanje teh strokovnjakov za delo z brezposelnimi. Tovrstni programi spopolnjevanja učiteljev in strokovnih delavcev so ključnega pomena za ustrezno in kakovostno izpeljavo izobraževanja in usposabljanja za obravnavane ciljne skupine, zato bi razvoj ponudbe neformalnih programov spopolnjevanja andragoških delavcev za obravnavano ciljno skupino brezposelnih oz. z brezposelnostjo ogroženih, okrepiti.

Pregled nadaljujemo z analizo ponudbe izobraževalnih programov s področja **Umetnosti in humanistike**²¹.

UMETNOST IN HUMANISTIKA

V to področje sodita sklopa (1) Umetnost in (2) Humanistika.

Umetnost

A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov

Iz spodnje preglednice vidimo, da so javno-veljavni programi s področja umetnosti v vseh slovenskih regijah izredno slabo zastopani.

²¹ V področje Umetnost in humanistika se razvrščajo aktivnosti in izidi s predmetno specifično vsebino, ki obsega študij vizualnih oblik kreativnega izražanja, obravnavo teorije, zgodovine, tehnike in produkcijo upodablajoče umetnosti. V ta sklop se uvršča tudi študij načel in tehnik, povezanih s (po)ustvarjanjem s pomočjo glasbe, govora, gibanja, mimike, karakterizacije, improvizacije in odrskih veščin. Področje obsega tudi študij tehnik in veščin, ki so potrebne pri izdaji knjig in časopisov, produkciji radijskih/TV programov in filmov/video posnetkov, snemanju glasbe in grafični reprodukciji. Nadalje v to področje sodi študij kombiniranja slik, besed in ilustracij pri izdaji knjig, revij, plakatov, oglasov itd, metode barvne reprodukcije, fotografiranja in računalniške grafike ter študij kreativnega kombiniranja gradiv pri oblikovanju in izdelovanju npr. modnih oblačil, industrijskih izdelkov in notranje opreme. Področje obsega tudi študij tehnike in veščin, potrebnih za posamezne vrste ročnih del, kot so zlatarstvo, lončarstvo, tkanje, rezbarstvo itd. (Vir: Struktura in opisi kategorij KLASIUS-P 2009)

Preglednica 16: **Javno-veljavni izobraževalni programi s področja umetnosti ter število izvajalcev teh programov po regijah**

JAVNO-VELJAVNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI S PODROČJA UMETNOSTI						
REGIJE	Medijski tehnik	Grafični operater	Grafični tehnik	Fotografski tehnik	Aranžerski Tehnik	Kamnosek
Savinjska regija	1				1	
JV Slovenija						
Spodnje posavska regija						
Gorenjska regija	1					1
Obalno kraška regija						
Notranjsko kraška regija						
Osrednje Slovenska regija	2	2	2	1	1	1
Zasavska regija						
Podravska regija	1				2	1
Koroška regija						
Pomurska regija						
Goriška regija						

Vir: Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

Samo izvajalci iz Osrednje slovenske regije pokrivajo vse izobraževalne programe, vključene v Razpis za vpis odraslih, kar v osmih regijah pa izobraževalne organizacije ne ponujajo tovrstnih programov, ki bi sodili v obravnavano področje. Ker gre za programe, ki lahko pripomorejo k večji zaposljivosti posameznika in so zanimivi še posebej za mlajše brezposelne osebe, se nam zastavlja vprašanje, kako da je izvajalcev zgoraj zapisanih programov, po slovenskih regijah tako malo.

Zaustavimo se trenutek pri izobraževalnih programih **Medijski tehnik**, **Grafični operater**, **Grafični tehnik**, **Fotografski tehnik**, **Aranžerski tehnik**, za katere analiza pokaže, da so razen v Osrednji slovenski regiji in delno v Savinjski, Gorenjski in Podravske regiji, popolnoma nepokriti. Na tem mestu se spomnimo podatkov o značilnostih brezposelnih s I. in IV. stopnjo izobrazbe. Na ravni Slovenije je med registrirano brezposelnimi s I. stopnjo izobrazbe v prvi polovici leta 2009 12,54 odstotkov mlajših brezposelnih v starosti do 25 let, 8,40 odstotkov v starosti od 18 do 25 let in še 17,05 odstotka tistih v starosti od 30 do 40 let. V istih starostnih razredih jih je med brezposelnimi s IV. stopnjo izobrazbe v starosti do 25 let 12,28 odstotka, v starosti od 25 do 30 let 12,1 odstotka ter v starosti od 30 do 40 let 18,26

odstotkov (glej tudi prilogo 7). Prav za te ciljne skupine mlajših brezposelnih, tako tistih, ki so še brez poklicne in strokovne izobrazbe, kot tistih, ki že imajo IV. stopnjo izobrazbe in bi si lahko z dvigom izobrazbe povečali zaposlitvene možnosti, bi bili ti programi verjetno zelo zanimivi. Saj gre za vsebine, kot so npr. medijske ali grafične, ki mlajše ljudi v tem času pritegnejo. To velja tudi za brezposelne, ki že imajo V. stopnjo izobrazbe, pa z vrsto izobrazbe, ki so si jo dobili, niso zaposljivi.

Tovrstne premisleke lahko podkrepimo tudi s podatki o evropskih napovedih o potrebah po izobrazbi, znanjih ter poklicih v prihodnje, ki smo jih analizirali v uvodnih poglavjih. Podatki so pokazali, da so prav tehnični poklici na različnih ravneh izobrazbe, med katere spadajo tudi obravnavani, med perspektivne poklice prihodnosti. Še posebej so v teh napovedih omenjena področja, ki se povezujejo z IKT tehnologijo, kamor gotovo lahko uvrstimo tudi programe, ki izobražujejo za poklice kot so Medijski, Grafični, Fotografski tehnik. S tega vidika bi kazalo spodbujati širitev mreže izvajalcev izobraževanja odraslih, ki ponujajo obravnavane programe ter spodbujati vključevanje mlajših brezposelnih, ki izkazujejo zmožnosti in interes, v tovrstne programe.

Po podatkih Republiškega zavoda za zaposlovanje (glej prilogo 15) poklic kamnosek zasledimo med deficitarnimi poklici v naslednjih območnih službah: OS Celje, OS Kranj, OS Murska Sobota, OS Novo mesto in OS Sevnica. S tega vidika bi kazalo spodbuditi izvajanje javno-veljavnega programa **Kamnosek** v regijah, ki jih pokrivajo te območne službe, pa programa za izobraževanje odraslih ne pokrivajo. Izobraževalnim organizacijam se s tem ponuja priložnost, da omenjeni program uvrstijo v svojo izobraževalno ponudbo in na ta način omogočijo brezposelnim in z brezposelnostjo ogroženim osebam, da po zaključku izobraževanja pridobijo poklic, s katerim bodo bolj zanimivi za delodajalce.

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

Razpis institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK je vsebuje štiri izobraževalne programe, ki se po KLASIUSU-P uvrščajo v področje umetnosti. Gre za programe priprav na pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije: **Krovec-klepar – restavratorski sodelavec, Zidar – restavratorski sodelavec, Tesar opažev – restavratorski sodelavec, Pletar/pletarka iz ličja**. V področje umetnosti se ti programi uvrščajo zato, ker so usmerjeni predvsem na dejavnosti, ki jih KLASIUS-P uvršča med dejavnosti »umetne obrti«.

Ugotavljamo pa, da je bil odziv ponudnikov v vseh območnih službah precej skromen. Ob tem se nam postavlja vprašanje ali ponudbe teh programov pri izvajalcih izobraževanja v posameznih območnih službah ni, oziroma Razpis institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK za ponudnike ni bil zanimiv in aktualen.

Preglednica 17: **Neformalni izobraževalni programi s področja umetnosti**

NEFORMALNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI S PODROČJA UMETNOSTI				
OBMOČNE SLUŽBE	Krovec - klepar	Zidar	Tesar opažev	Pletar/pletarka iz ličja
Celje	x			
Koper				
Kranj				
Ljubljana				
Maribor				
Murska Sobota	x	x	x	x
Nova Gorica				
Novo mesto		x	x	
Ptuj				
Sevnica				
Trbovlje				
Velenje				

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Kot je razvidno iz preglednice, je bil program **Krovec – klepar** razpisan v vseh območnih službah, razen v območni službi Maribor in Območni službi Nova Gorica. S ponudbo, ki je ustrezala pogojem razpisa, so se odzvali izvajalci v območnih službah Celje in Murska Sobota. Ob tem velja omeniti, da je poklic Krovec – klepar je v skoraj vseh območnih službah po pregledu deficitarnih in suficitarnih poklicev za leto 2009 opredeljen kot deficitaren poklic, razen v območnih službah Kranj in Nova Gorica, v območni službi Nova Gorica program tudi ni bil razpisan (glej prilogo 16).

Programa **Zidar** in **Tesar opažev** so na Razpisu ponudili izvajalci v Območnih službah Murska Sobota in Novo mesto. Poklic Tesar spada v deficitarne poklice v vseh območnih službah (glej prilogo 15), program Tesar opažev pa je bil razpisan samo v območnih službah Koper, Ljubljana, Murska Sobota, Sevnica in Trbovlje, nudijo pa ga le v območni službi Murska Sobota. Pri analizi smo ugotovili neskladje med Razpisom in ponudbo. Programa Zidar in Tesar opažev, nista bila razpisana v območni službi Novo mesto, program Zidar pa ni bil razpisan niti v območni službi Murska Sobota, vendar so ga izvajalci tam vseeno ponudili.

Program **Pletar/pletarka iz ličja** je bil razpisan v območni službi Murska Sobota in območni službi Velenje, nanj pa so se odzvali ponudniki iz Območne službe Murska Sobota. Glede na to, da predstavlja Pletar iz ličja oziroma njegovi izdelki pomemben del slovenske kulturne dediščine, ki bi jo morali ohranjati, bi bilo smiselno tudi vnaprej iskati spodbude za večji odziv izvajalcev za udeležanje te programske ponudbe.

Ugotovimo lahko, da obravnavani štirje programi neformalnega izobraževanja, ki so uvrščeni v Razpis institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK, smiselno

dopolnjujejo ponudbo formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov s tega področja. Njihovo umestitev v obravnavani razpis ocenjujemo pozitivno, še posebej zato, ker so nekateri od teh poklicev v večini območnih služb v letu 2009 opredeljeni kot deficitarni poklici (glej prilogo 15). Smiselno pa bi bilo raziskati vzroke za slab odziv izvajalcev na ponujene programe priprav za pridobitve NPK Krovce Klepar pa tudi Tesar opažev, oz. v primeru, da je bil odziv izvajalcev večji, raziskati razloge za morebitno ne ustrežanje pogojev razpisa. Morda je odziv povezan s slabo programsko ponudbo neformalnega izobraževanja s tega področja, vendar zgolj iz naše analize tega ne moremo sklepati. Z vidika učinkovitosti ukrepov, ki spodbujajo programsko ponudbo s področja izobraževanja brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih, bi bilo morda smiselno ovrednotiti pogoje, ki so jih morali izpolnjevati ponudniki ter merila, ki so bila uporabljena pri izboru. Pogosto že ta implicitno vplivajo tudi na odziv morebitnih ponudnikov.

Analiza Razpisa institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK v tem primeru pokaže, da je bilo edino merilo za izbiro ponudnika cena. Z vidika racionalnosti izvedbe izobraževanja je to gotovo relevantno merilo, še posebej v času težavnih ekonomskih razmer, v katerih se nahajamo, vendar bi bilo v nadaljnjih razpisih smiselno to merilo kombinirati še z nekaterimi drugimi, na ta način bi namreč preprečili nevarnost, da bi se izvajalci, ki presodijo, da zaradi zagotavljanja minimalnega standarda kakovosti, cene ne morejo zmanjšati pod določeno mejo, na razpis sploh ne prijavljali. Z oblikovanjem dodatnih meril bi tudi zagotovili, da bi merilo racionalnosti ne preglasilo vseh drugih meril predvsem pa merila kakovosti izpeljane ponudbe in pridobljenega znanja brezposelnih, ki bi se v te programe vključevali.

Pregled izobraževalne ponudbe nadaljujemo z izobraževalni programi, ki se uvrščajo v področje **humanistike**.²²

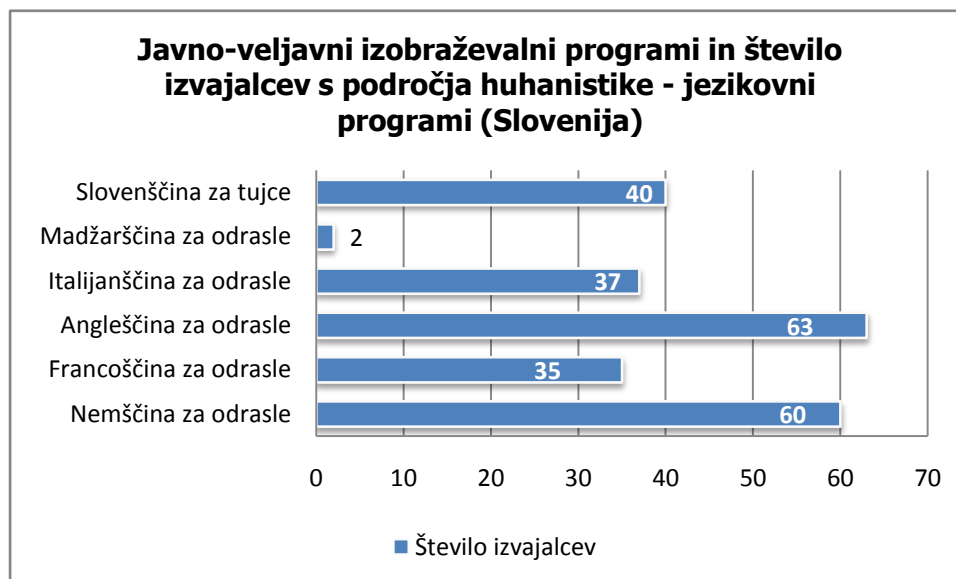
Humanistika

A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov

Kot pokaže analiza Razpisa za vpis odraslih, je pričakovano na tem področju največja ponudba **javno-veljavnih izobraževalnih programov tujih jezikov** za odrasle. Iz naslednje slike vidimo, da imajo programe tujih jezikov v svoji ponudbi izvajalci v vseh slovenskih regijah.

²² V podrobno področje Humanistika se razvrščajo aktivnosti in izidi s predmetno specifično vsebino z ožjega področja humanistike, ki niso specializirane za neko posamezno podrobno področje. To podrobno področje običajno obsega aktivnosti in izide srednješolskega izobraževanja, kjer se udeleženci izobraževanja še ne opredeljujejo za posamezno podrobno področje.

Slika 37: **Javno-veljavni izobraževalni programi s področja humanistike ter število izvajalcev teh programov za celotno Slovenijo**

Vir: Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

V naslednji preglednici prikazujemo pregled po vrstah javno-veljavnih programov jezikovnega izobraževanja ter številu izvajalcev po posameznih regijah.

Preglednica 18: **Javno-veljavni izobraževalni programi s področja humanistike ter število izvajalcev teh programov po regijah**

JAVNO-VELJAVNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI S PODROČJA HUMANISTIKE JEZIKOVNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI						
REGIJE	Nemščina za odrasle	Francoščina za odrasle	Angleščina za odrasle	Italijanščina za odrasle	Madžarščina za odrasle	Slovenščina za tujce
Savinjska	6	6	6	3		4
JV Slovenija	5	2	5	3		4
Spodnje posavska	1		1			1
Gorenjska	6	5	8	4		5
Obalno kraška	3	2	4	4		3
Notranjsko kraška	2	1	2	1		2
Osrednje Slovenska	18	14	18	15		12
Zasavska	2		2			1
Podravska	7	2	7	3		4
Koroška	2	1	2	1		2
Pomurska	5		5		2	1
Goriška	3	2	3	3		1

Vir: Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

Ugotovimo lahko, da programska ponudba javno-veljavnega jezikovnega izobraževanja obstaja in je kar dobro razvita. Za prihodnost bi kazalo spodbuditi nadaljnji razvoj novih jezikovnih programov tujih jezikov, za jezike, ki postajajo vse bolj prodorni v svetu kot so npr. kitajščina, portugalščina ipd.

Analiza posameznih jezikovnih programov glede na število izvajalcev teh programov po regijah pa pokaže sledeče:

Z največ izvajalci (osemnajstimi) je program **Nemščina za odrasle** pokrit v Osrednje slovenski regiji. Sledi Podravska regija s sedmimi izvajalci, Savinjska in Gorenjska s šestimi, ter Jugovzhodna Slovenija in Pomurska regija s petimi izvajalci. Po tri izobraževalne organizacije ponujajo program v Obalno kraški in Goriški regiji, po dve v Koroški, Zasavski in Notranjsko kraški regiji, samo ena izobraževalna organizacija pa izvaja program Nemščina za odrasle v Spodnje posavski regiji.

Program **Francoščina za odrasle** ponuja šestnajst izobraževalnih organizacij v Osrednje slovenski regiji, šest v Savinjski in pet v Gorenjski regiji. Po dva izvajalca se nahajata v Goriški, Podravske, Obalno kraški in Jugovzhodni Sloveniji, po en izvajalec pa v Koroški in Notranjsko kraški regiji. Programa ne zasledimo v Spodnje posavski, Osrednje slovenski in Pomurski regiji.

Program **Angleščina za odrasle** je z osemnajstimi ponudniki najbolj pokrit v Osrednje slovenski regiji, sledi Gorenjska z osmimi, Podravska s sedmimi in Savinjska regija s šestimi izvajalci. Po pet izobraževalnih organizacij izvaja program v Jugovzhodni Sloveniji in Pomurski regiji, štiri v Obalno kraški in tri v Goriški regiji. Po dva izvajalca programa sta še v Koroški, Zasavski in Notranjsko kraški regiji, eden pa v Spodnje posavski regiji.

S ponudniki programa **Italijanščina za odrasle** je ponovno najbolj zastopana Osrednje slovenska regija s petnajstimi izobraževalnimi organizacijami, v vseh ostalih regijah pa je njihovo število precej manjše. Po štiri izvajalce zasledimo v Gorenjski in Obalno kraški regiji, po tri v Podravske, Goriški, Savinjski in Jugovzhodni Sloveniji, po enega pa v Notranjsko kraški in Koroški regiji. Programa nimajo v svoji ponudbi Pomurska, Zasavska in Spodnje posavska regija.

Program **Madžarščina za odrasle** se izvaja samo v Pomurski regiji, kjer ga izvajata dva izvajalca. V drugih regijah programa ne izvajajo. **Slovenščina za tujce** je program, ki ga z dvanajstimi izvajalci ponovno najbolj pokriva Osrednje slovenska regija, s petimi Gorenjska, po štiri izobraževalne organizacije ga izvajajo v Savinjski, Jugovzhodni Sloveniji in Podravske regiji, tri pa v Obalno kraški regiji. Po dva izvajalca sta še v Notranjsko kraški in Podravske regiji, po eden pa v Goriški, Pomurski, Zasavski in Spodnje posavski regiji.

Ugotovimo lahko, da je največja ponudba izvajalcev različnih jezikovnih programov za odrasle v Osrednje slovenski regiji (sedeminsedemdeset), najmanjša pa v Spodnje posavski regiji, kjer tri izobraževalne organizacije izvajajo izobraževalni program Angleščine, Nemščine in Slovenščine za tujce, drugih programov pa ne izvajajo.

Slabo, samo z dvema izvajalcema jezikovnih programov več, je pokrita tudi Zasavska regija. Znanje tujih jezikov in sporazumevanje v njih pripomore k večji odprtosti do drugih, njihove kulture in razmišljanja, izboljšamo pa tudi svoje kognitivne sposobnosti. Znanje tujih jezikov pa odpira vrata tudi do zaposlitve. Ocenimo lahko, da je ponudba javno-veljavnih jezikovnih programov, pa tudi njihova razmeščenost pri izvajalcih teh programov dobra in s tem omogoča brezposelnim, ki bi potrebovali tovrstno znanje, ki bi imelo tudi javno veljavo, dovolj možnosti, da si to znanje pridobijo. V nekaterih regijah bi sicer lahko ponudbo posameznih jezikovnih programov še povečali, kot smo že omenili, pa bi bilo smiselno v vseh regijah spodbujati tudi razvoj javno veljavnih jezikovnih programov še za druge aktualne jezike prihodnosti (npr. kitajščina, japonsščina, ipd.) Še posebej z vidika gospodarske učinkovitosti se z odpiranjem novih svetovanih trgov, tovrstno poznavanje jezikov za prihodnost izkazuje med ključnimi.

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

Analiza Razpisa institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK pri ponudbi neformalnega izobraževanja na področju humanistike pokaže, da je ta največja pri tujih jezikih za odrasle. Iz naslednje preglednice lahko vidimo, da so programe tujih jezikov ponudili izvajalci v vseh območnih službah.

Preglednica 19: **Neformalni izobraževalni programi s področja humanistike – jezikovno izobraževanje**

NEFORMALNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI S PODROČJA HUMANISTIKE JEZIKOVNO IZOBRAŽEVANJE												
OBMOČNE SLUŽBE	Madžarski jezik	Ruski jezik Stop- nje	Ruski jezik Osve- žitveni	Franco- ski jezik sto- pnje	Fran- coski jezik osve- žitve ni	An- gleški jezik sto- pnje	An- gleški jezik osveži- tveni	Nem- ški jezik sto- pnje	Nem- ški jezik osve- žitveni	Itali- janski jezik sto- pnje	Itali- janski jezik osve- žitveni	Slo- venski jezik za tujce
Celje		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Koper						x		x	x	x		x
Kranj						x	x	x	x	x	x	x
Ljubljana		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Maribor		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Murska Sobota	x					x	x	x	x			x
Nova Gorica		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Novo mesto		x		x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ptuj						x	x	x	x			x
Sevnica						x	x	x	x	x		x
Trbovlje						x	x	x	x			x
Velenje		x	x	x	x	x	x	x	x			x

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Če pogledamo ponudbo izobraževalnih programov, ponudnikov v posameznih območnih službah ugotovimo naslednje;

V vseh območnih službah so po obravnavanem Razpisu s ponudbo jezikovnih programov neformalnega izobraževanja pokriti **Angleški jezik – stopnje, Nemški jezik - stopnje, Nemški jezik – osvežitveni** ter **Slovenski jezik za tujce**. V enajstih območnih službah ponudniki to velja za ponudbo programa Angleški jezik - osvežitveni. V osmih območnih službah ponudniki za program **Italijanski jezik – stopnje**. Program **Madžarki jezik**, je bil razpisan le v območnih službah Murska Sobota in Velenje. Na razpis pa so se odzvali ponudniki v Območni službi Murska Sobota, kar pa je, zelo verjetno, zaradi bližine Madžarske razumljivo. Velja že omeniti, da smo pri analizi podatkov ponudbe pri območni službi Velenje, naleteli na neskladje med Razpisom in ponudbo, saj program **Angleški jezik – osvežitveni**, tu ni bil razpisan, vendar se nahaja v ponudbi.

Kot smo to ugotavljali že ob analizi ponudbe javno-veljavnih jezikovnih programov, lahko tudi za ponudbo neformalnih jezikovnih programov, za izobraževanje brezposelnih ugotovimo, da je le-ta v razpisu ustrezno prisotna ter smiselno dopolnjuje ponudbo javno-veljavnih programov. S tega vidika se obravnavani Razpis institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK smiselno povezuje z drugim ukrepom Aktivne politike zaposlovanja t.j. razpisom Znanje uresničuje sanje, ki sodi med aktivnosti, ki jih vsebuje sklop ukrepov Programi usposabljanja in izobraževanja zaposlenih (Katalog APZ, 2009). V ta sklop namreč spadajo tudi jezikovni tečaji.

Ob premisleku o nadaljnjem razvoju programske ponudbe neformalnega jezikovnega izobraževanja pa bi bilo ob naslednjih razpisih smiselno razširiti pestrost te ponudbe, spodbuditi bi veljalo tudi ponudbo jezikov kot so npr. španski, portugalski, kitajski idr, ki postajajo vse prodornejši v poslovnem svetu, s tem pa krepijo položaj posameznikov, ki ta znanja imajo, na trgu dela. V nadaljnje razpise bi bilo s tega vidika smiselno vključiti tudi programsko ponudbo, ki bi obravnavala poslovno/strokovno terminologijo in poslovno/kulturne običaje posameznih kulturnih in jezikovnih okolij.

Zgolj iz analize razpisa ni mogoče presoditi razlogov, zakaj nekateri jezikovni programi niso bili ponujeni kot javno naročilo v določenih območnih službah. Predvsem to velja za Območno službo Kranj, Ptuj in Trbovlje. To so območne službe, v katerih precejšnje število jezikovnih programov sploh ni bilo razpisanih. Glede na to, da gre za manj razširjene jezike kot so ruščina in francoščina in so morda ti programi manj zanimivi za večje število brezposelnih, bi verjetno lahko tu iskali razloge za takšno odločitev, pa vendar v prihodnje tudi za te območne službe velja premislek o razširitvi programske ponudbe jezikovnega izobraževanja, od zgolj klasičnih in že uveljavljenih jezikov kot so angleščina, nemščina, italijanščina, tudi na druge, perspektivne jezike prihodnosti.

Nadaljujemo s prikazom podatkov o izobraževalni ponudbi, ki se umešča v **področje družbenih, poslovnih, pravnih in upravnih ved**²³.

DRUŽBENE, POSLOVNE, PRAVNE IN UPRAVNE VEDE

V to področje se uvrščajo sklopi (1) Družbene vede; (2) Novinarstvo in obveščanje; (3) Poslovne in upravne vede; (4) Pravne vede.

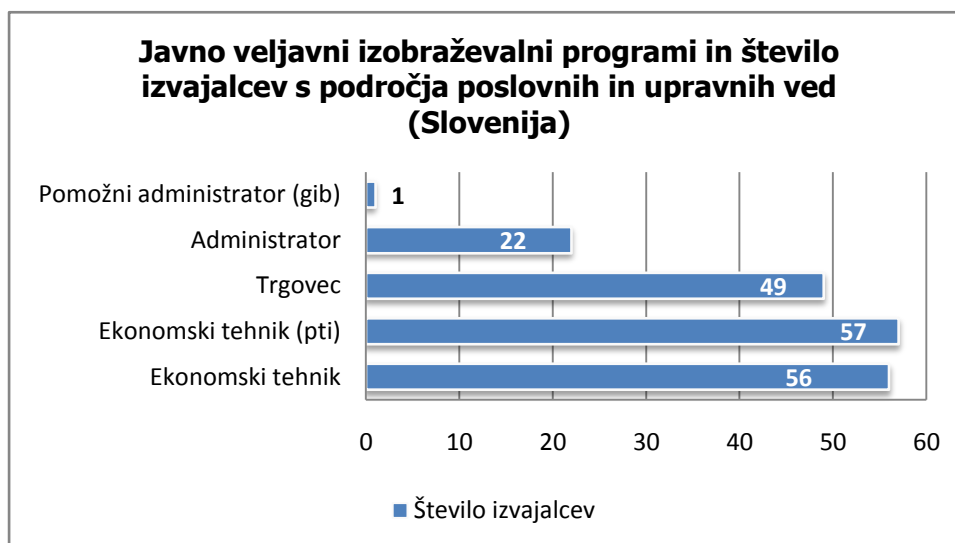
A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov

Podatki iz analize Razpisa za vpis odraslih kažejo, da so programi poslovnih in upravnih ved po slovenskih regijah na splošno dobro pokriti.

Poslovne in upravne vede

Spodnja slika prikazuje javno-veljavne izobraževalne programe in število izvajalcev programov, ki se uvrščajo v poslovne in upravne vede.

Slika 38: **Javno-veljavni izobraževalni programi s področja poslovnih in upravnih ved ter število izvajalcev teh programov za celotno Slovenijo**

Kratice: gib – gibalno ovirani (izobraževalni program z enakovrednim izobrazbenim standardom je prilagojen za dijake s posebnimi potrebami) / pti – program poklicno tehničnega izobraževanja

Vir: Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

²³ V to področje se po podatkih Statističnega urada razvrščajo aktivnosti in izidi s predmetno specifično vsebino, ki obsega študij družboslovja in vedenjskih ved, ki ni specializiran za določeno posamično področje. Področje obsega aktivnosti in izide na ravni srednješolskega izobraževanja, kjer še ni specializacije na posamična področja. (Vir: Struktura in opisi kategorij KLASIUS-P 2009)

Med ponudbo pričakovano prevladuje izobraževalni program **Ekonomski tehnik**, ki ga v Sloveniji izvaja kar sto trinajst izobraževalnih organizacij (skupaj srednje strokovno in poklicno tehnično izobraževanje). V vseh regijah je dobro zastopan tudi program **Trgovec**, organizira ga devetinštirideset izobraževalnih organizacij, program **Administrator** pa po regijah izvaja dvaindvajset izobraževalnih organizacij.

Preglednica 20: **Javno-veljavni izobraževalni programi s področja poslovnih in upravnih ved ter število izvajalcev teh programov po posameznih regijah**

JAVNO-VELJAVNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI S PODROČJA POSLOVNIH IN UPRAVNIH VED					
REGIJE	Ekonomski tehnik	Ekonomski tehnik (pti)	Trgovec	Administrator	Pomožni administrator (gib)
Savinjska	6	7	8	2	
JV Slovenija	5	6	5	1	
Spodnje posavska		1			
Gorenjska	9	9	5	5	
Obalno kraška	4	4	4	1	
Notranjsko kraška	1	1	1		
Osrednje Slovenska	14	11	9	5	1
Zasavska	1	2	2		
Podravska	8	8	6	3	
Koroška	2	2	2	1	
Pomurska	3	3	4	2	
Goriška	3	3	3	2	

Kratice: gib –gibalno ovirani (izobraževalni program z enakovrednim izobrazbenim standardom je prilagojen za dijake s posebnimi potrebami) / pti – program poklicno tehničnega izobraževanja

Vir: Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

Iz preglednice vidimo, da Osrednje slovenska regija s petindvajsetimi izvajalci ponuja največ možnosti za pridobitev poklica ekonomskega tehnika. Sledi Gorenjska regija z osemnajstimi izvajalci, Podravska s šestnajstimi, Savinjska s trinajstimi, Jugovzhodna Slovenija z enajstimi, Obalno kraška z osmimi, Pomurska in Goriška regija s šestimi, Koroška s štirimi, Zasavska s tremi in Notranjsko kraška z dvema izvajalcema. Kot že večkrat do sedaj izstopa Spodnje posavska regija, kjer tovrstnih programov za pridobitev formalne izobrazbe ne izvajajo.

Povežimo te podatke, s podatki o brezposelnih po sklopih poklicne izobrazbe, kjer smo tako za raven Slovenije, kot za raven posameznih območnih služb ugotavljali, da je med brezposelnimi največ tistih, ki že imajo izobrazbo s področja ekonomije (glej tudi prilogo 8). V skupini strokovne izobrazbe »ekonomisti in sorodni« je bilo na ravni Slovenije v prvi polovici leta 2009 8,46 odstotka ali 6833 brezposelnih (glej tudi preglednico 2). Podatki iz analize izobraževalne ponudbe najprej pokažejo, da

ponudbo s področja ekonomije na srednješolski ravni imamo in da je ta tudi umeščena v prav vse slovenske regije. Glede na število brezposelnih iz te poklicne skupine, pa se poraja vprašanje, če ni te ponudbe v tem trenutku celo preveč, oz. ali je v tem času brezposelne smiselno vključevati v te programe, saj iz podatkov lahko sklepamo, da je na tem področju trg dela zasičen.

V pregledu deficitarnih in suficitarnih poklicev najdemo poklice s področja ekonomije med deficitarnimi poklici zgolj v območno službi Maribor, med suficitarnimi pa morda manj kot bi glede na podatke o brezposelnih v sklopu poklicne izobrazbe »ekonomisti in sorodni« v območni službi Celje in območni službi Koper (glej tudi prilogi 15 in 16).

Potreben pa je razmislek, ali glede na trenutno gospodarsko situacijo in krizo, v kateri se nahajamo, v Sloveniji res potrebujemo tako veliko število izobraževalnih organizacij, ki izvajajo program ekonomskega tehnika. Ko gre za vključevanje brezposelnih v programe s tega področja, pa je pomembno opozorilo, da se nam bo morda zgodilo, da jim razen tega, da bodo pridobili višjo stopnjo izobrazbe, ne bomo pomagali veliko, saj se bodo potem, ko bodo izobraževanje zaključili, ponovno vrnili med brezposelne.

Prav podobna pa je slika pri izobraževalnem programu **Trgovec** in izobraževalnem programu **Administrator**. Program **Trgovec** je z devetimi izvajalci najmočnejše pokrit v Osrednje slovenski regiji, z osmimi pa v Savinjski regiji. Šest izobraževalnih organizacij ga izvaja v Podravski regiji, po pet v Jugovzhodni Sloveniji in Gorenjski regiji, po štiri izvajalci pa v Obalno kraški in Pomurski regiji. Tri izobraževalne organizacije v Goriški regiji imajo program v svoji ponudbi, po dve ga izvajata še v Koroški in Zasavski regiji, ena pa v Notranjsko kraški regiji. Samo Spodnje posavska regija programa trgovec ne izvaja. Podatki o brezposelnih po sklopih poklicne izobrazbe za raven Slovenije kažejo na 8,46 odstotni delež (5836 brezposelnih) (glej tudi preglednico 2), podobno se deleži gibljejo po posameznih območnih službah (glej tudi prilogo 9). Na tem mestu se spomnimo še na ocene o delovnih mestih po glavnih skupinah poklicev v prihodnosti, ki smo jih prikazali v uvodnih poglavjih (glej preglednico 6), ki za Slovenijo napovedujejo negativen trend rasti pri skupini »poklici za storitve, prodajalci«.

Program **Administrator** je z izvajalci (pet) najbolj prisoten v Gorenjski in Osrednje slovenski regiji. Tri izobraževalne organizacije ga izvajajo v Podravski regiji, po dve pa v Savinjski, Pomurski in Goriški regiji. Programa pa ne izvajata Spodnje posavska in Notranjsko kraška regija. Po podatkih iz pregleda deficitarnih in suficitarnih poklicev (glej prilogo 15) programa med deficitarnimi poklici ne najdemo, med suficitarnimi pa je opredeljen v območni službi Celje, območni službi Kranj in območni službi Trbovlje (glej preglednico 16). Podatki o brezposelnih po sklopih poklicne izobrazbe za raven Slovenije sicer v letu 2009 kažejo nekoliko nižje število (2217 ali 2,74 odstotkov), kot je bil ta v letu 2007 (2322 ali 3,25), vendar je število čez 2000 brezposelnih, ki že imajo izobrazbo iz tega področja pokazatelj, da moramo biti, ko vključujemo brezposelne v te programe pozorni, da ne bi »proizvajali« novih brezposelnih, ki po zaključku izobraževanja ne bi bili zaposljivi (glej preglednico 2 in prilogo 9).

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

S področja poslovnih in upravnih ved Razpis institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK vsebuje šest programov.

Preglednica 21: **Neformalni izobraževalni programi s področja poslovnih in upravnih ved**

NEFORMALNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI S PODROČJA POSLOVNIH IN UPRAVNIH VED						
OBMOČNE SLUŽBE	Osnovno usposabljanje za knjigovodska dela	Usposabljanje za knjigovodska dela - nadaljevanje	Računovodja	Tečaj slepega tipkanja	Knjigovodstvo na računalniku	Usposabljanje za skladišnike
Celje	X	X	X	X		
Koper	X	X			X	
Kranj	X	X		X	X	X
Ljubljana	X	X	X	X	X	X
Maribor	X	X		X	X	
Murska Sobota	X	X	X	X	X	X
Nova Gorica	X	X		X	X	
Novo mesto	X	X	X	X	X	
Ptuj	X	X	X	X	X	X
Sevnica	X	X		X	X	
Trbovlje	X	X	X	X	X	
Velenje	X	X		X	X	X

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Program **Računovodja** ni bil razpisan v petih območnih službah (Kranj, Maribor, Nova Gorica, Sevnica, Velenje). Programe **Osnovno in nadaljevalno usposabljanje za knjigovodska dela** ter **Knjigovodstvo na računalniku**, ponujajo ponudniki v vseh območnih službah, kjer je bil program razpisan. Glede na to, da poklic Uradnik v računovodstvu in knjigovodstvu, velja za suficitarni poklic v območnih službah (Celje, Murska Sobota, Novo mesto, Trbovlje, Sevnica) (glej prilogo 16), bi veljalo te podatke tudi v prihodnje pozorno spremljati in se na podlagi njihovih gibanj v prihodnje odločati, ali je smiselno še posebej spodbujati ponudbo programov za usposabljanje za knjigovodska dela tudi v teh območnih službah oz. zelo pozorno usmerjati brezposelne vanje. Razmere na trgu dela so namreč v različnih lokalnih okoljih res zelo različne in se tudi hitro spreminjajo, zato je verjetno tudi pri deficitarnih in suficitarnih poklicih smiselno spremljati vsaj nekaj letne trende. V že omenjenem pregledu deficitarnih in suficitarnih poklicev za leto 2009 se npr. poklic Računovodja ipd. pojavlja med deficitarnimi v območnih službah Koper, Kranj, Murska Sobota, Novo mesto, Ptuj, Sevnica, Trbovlje. Knjigovodja pa v območnih

službah Ljubljana, Maribor, Nova Gorica, Novo mesto, Trbovlje, Velenje (glej prilogo 15).

Podobni pomisleki so se nam porajali tudi pri analizi ponudbe **Tečaja slepega tipkanja**, saj le-to vsebujejo že formalni programi izobraževanja, v sklopu programov Ekonomski tehnik, Trgovec, Administrator, ki beležijo največji delež brezposelnih, če gledamo slovensko strukturo brezposelnih po skupinah strokovne izobrazbe. Zdi se nam prav, da tovrstna ponudba neformalnega izobraževanja obstaja, saj bo verjetno prišla prav predvsem tistim brezposelnim oz. z brezposelnostjo ogroženih, ki prihajajo iz drugih strok, pa se jim bo morda odprla možnost za novo zaposlitev na področju ekonomije in uprave. Takrat bodo potrebovali tudi nadgradnjo tovrstnih znanj. Upoštevati je potrebno tudi, da gre npr. prav pri pridobivanju veščin tipkanja za spretnosti ali zmožnosti, ki jih dandanes, glede na to, da je vedno več del, ki jih opravljamo s pomočjo računalnika, lahko že uvrščamo med splošne ali generične zmožnosti, saj pridejo prav v številnih poklicih, ne zgolj poslovnih in upravnih, s tega vidika so lahko zanimivi tudi za brezposelne, ki jim želimo z dodatnimi znanji krepiti položaj na trgu dela. Ob usmerjanju brezposelnih v programe s tega vsebinskega področja pa velja, tako kot smo to že zapisali ob analizi javno-veljavnih programov, upoštevati stanje na trgu dela ter resnične potrebe po znanjih, le v tem primeru, ob ustreznem ugotavljanju potreb brezposelnih po znanjih, v povezavi s potrebami po znanjih v okolju, bomo lahko z vključevanjem brezposelnih v te programe dosegali zaželeno cilje.

Ta sklop zaključujemo z opažanjem, ki sledi iz analize ponudnikov programa **Usposabljanje za skladiščnike**. Podatki pokažejo, da te ponudbe ni v območnih službah Celje in Trbovlje, kjer Skladiščnik po podatkih Zavoda za zaposlovanje za leto 2009 velja za deficitarni poklic (glej prilogo 15). Glede na to, da bi bilo pridobivanje tovrstnih neformalnih znanj morda ustrezno predvsem za številne brezposelne, za katere je analiza značilnosti brezposelnih pokazala, da imajo le I. stopnjo izobrazbe, bi kazalo tovrstna usposabljanja za pridobivanje poklicnih znanj, spodbujati. Še posebej v primeru, ko si brezposelni npr. lahko v nadaljevanju pridobi nacionalno poklicno kvalifikacijo Skladiščnika v logistiki. Ta je del izobraževalnega programa Logistični tehnik, v katerega morebiti postopoma brezposelni, ki bo šel po tej poti, lahko nadgradi svojo poklicno izobrazbo.

Analizo nadaljujemo s predstavitvijo izobraževalnih programov, ki se po KLASIUSU-P uvrščajo v področje **naravoslovja, matematike in računalništva**.

PODROČJE NARAVOSLOVJA, MATEMATIKE IN RAČUNALNIŠTVA

V to področje se umeščajo sklopi (1) Naravoslovje, matematika in računalništvo; (2) Vede o živi naravi; (3) Fizikalne in kemijske vede; (4) Matematika in statistika; (5) Računalništvo.

A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov

Kot je razvidno iz spodnje preglednice, v Razpisu za vpis odraslih s tega področja najdemo samo izobraževalne programe s področja **računalništva**²⁴. In sicer se v sklop računalništva uvrščata dva programa **Elektrotehnik** in **Tehnik računalništva**.

Preglednica 22: **Javno-veljavni izobraževalni programi s področja računalništva ter število izvajalcev teh programov po regijah**

JAVNO-VELJAVNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI S PODROČJA NARAVOSLOVJA, MATEMATIKE IN RAČUNALNIŠTVA		
REGIJE	Elektrotehnik računalništva	Tehnik računalništva
Savinjska regija	1	2
JV Slovenija		2
Spodnje posavska regija		
Gorenjska regija		2
Obalno kraška regija		
Notranjsko kraška regija		
Osrednje Slovenska regija	1	
Zasavska regija		
Podravska regija	2	1
Koroška regija		1
Pomurska regija		
Goriška regija		1

Vir: Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

Ponudba obravnavanih programov je v vseh regijah precej šibka (največ en do dva izvajalca), s tem da je program Elektrotehnik prisoten samo v Savinjski, Osrednje slovenski in Zasavski regiji. Ne dosti bolje je s programom Tehnik računalništva, saj ga v polovici slovenskih regij sploh ne izvajajo (Spodnje posavska, Obalno kraška, Notranjsko kraška, Osrednje slovenska, Zasavska in Koroška regija).

Že predstavljeni podatki o brezposelnih po sklopih poklicne izobrazbe za raven Slovenije v prvi polovici leta 2009 pokažejo 0,47 odstotka ali 220 brezposelnih v

²⁴ V to področje se razvrščajo aktivnosti in izidi s predmetno specifično vsebino, ki obsega študij načrtovanja in razvoja računalniških sistemov in okolij. Vključeni so načrtovanje, vzdrževanje in integracija programske opreme. (Vir: Struktura in opisi kategorij KLASIUS-P 2009)

sklopu računalništvo (glej preglednico 2). Podobna je slika v posameznih območnih službah, v nekaterih od njih pa brezposelnih v tem sklopu poklicne izobrazbe skoraj ni (glej prilogo 9).

Ker sta to zelo perspektivna poklica za prihodnost, v vseh slovenskih regijah pa zasledimo samo trinajst izvajalcev, ki imajo v ponudbi zgoraj zapisane programe, bi bilo potrebno oba programa v večji meri ponuditi kot možnost pridobitve formalne izobrazbe v vseh slovenskih regijah. Znanja s področja informacijskih tehnologij so v današnjem času prav gotovo tista, ki lahko v veliki meri pripomorejo k večji konkurenčnosti in zaposljivosti posameznika. Kot smo že omenjali za programe kot so Medijski tehnik, Grafični tehnik ipd. so tudi programi s področja računalništva gotovo atraktivni za ciljno skupino brezposelnih v mlajših starostnih kategorijah, prav zaradi možnosti njihovega vključevanja v tovrstne programe v vseh regijah, bi bilo potrebno mrežo ponudnikov teh programov v regijah, kjer je sedaj še ni, okrepiti.

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

V Razpisu za insitucionalno usposabljanje in priprave na NPK ima področje Računalništva v vseh območnih službah bogato izbiro računalniških programov. Kot lahko vidimo iz naslednje preglednice, se v področje računalništva uvršča štirinajst različnih programov. Večina je s področja izobraževanja za pridobitev evropskega certifikata ECDL (*European computer driving licence*). Programe Uporaba informacijske podpore za računalniško poslovanje, AutoCad, Računalniško opismenjevanje brezposelnih ter ECDL vsi moduli, ponujajo izvajalci v vseh območnih službah.

Programe Internet in elektronska pošta, ECDL Word, ECDL Excel, ECDL Access in ECDL PowerPoint ponujajo izvajalci v vseh območnih službah, razen v območni službi Ptuj, kjer programi niso bili razpisani. Ob tem se nam zastavlja vprašanje, zakaj programi niso bili razpisani v omenjeni območni službi, saj njihova ponudba zavzema le pet različnih računalniških programov. Njihova ponudba je okrnjena na področju ECDL programov, z vidika obiskovanja posameznih modulov. Udeležencem omogočajo obiskovanje programa ECDL (vsi moduli), ne omogočajo pa obiskovanja posameznih modulov znotraj ECDL ponudbe. V tej ponudbi vidimo tako prednosti kot slabosti. Prednosti so v tem, da je posameznik, ki obiskuje program ECDL (vsi moduli) prisiljen, da spozna celotno okolje Windows in Office, kar povečuje njegovo zaposljivost. Slabosti pa vidimo v tem, da vsi udeleženci niso enako spretni v vseh Office programih, kar lahko sproži manjšo motivacijo za izobraževanje, nizko samozavest, izostajanje od programa, zadrege pred ostalimi udeleženci ipd. vsem tem dejavnikom pa se želimo v izobraževanju odraslih izogniti.

Zopet pa opazimo neskladje med Razpisom in ponudbo, v območni službi Ljubljana, pri programu Računalništvo za prodajalce, program v tej območni službi ni bil razpisan, podatki pa izkazujejo ponudbo tega programa.

Lahko ocenimo, da Razpis v tej točki podpira uresničevanje ukrepa Aktivne politike zaposlovanja Znanje uresničuje sanje, le ta namreč spodbuja zaposlene, ki jim grozi izguba zaposlitve, da se vključijo v računalniške tečaje, s sofinanciranjem tečaja (Katalog APZ, 2009).

Preglednica 23: **Neformalni izobraževalni programi s področja računalništva**

NEFORMALNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI S PODROČJA RAČUNALNIŠTVA														
OBMOČNE SLUŽBE	Uporaba informacijske podpore za računalniško poslovanje	Internet in elektronska pošta	AutoCad	Računalništvo za prodajalce	Računalniško opismenjevanje brezposelnih	ECDL vsi moduli	ECDL koncepti IT	ECDL Windows	ECDL Word	ECDL Excel	ECDL Access	ECDL Power Point	Oblikovalec/-alka spletnih strani	Izdelovalec/-alka spletnih strani
Celje	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Koper	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x		
Kranj	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ljubljana	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Maribor	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x
Murska Sobota	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Nova Gorica	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Novo mesto	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ptuj	x		x	x	x	x								x
Sevnica	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Trbovlje	x	x	x	x	x	x			x	x	x	x	x	
Velenje	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Ocenimo lahko, da se s pomočjo Razpisa institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK, kar zadeva pridobivanje znanj s področja sodobne IKT tehnologije, dobro dopolnjuje ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov, v katere se lahko vključujejo tudi brezposelni. Glede na to, da danes znanje s področja IKT uvrščamo v t.i. ključne kompetence, gre za znanja, ki niso odvisna od posameznih poklicev, pač pa predstavljajo znanja, ki jih potrebujemo za opravljanje različnih poklicev, lahko spodbujanje ponudbe računalniškega opismenjevanja ter posledično temu, vključevanje brezposelnih v te programe, ocenimo kot pozitivno in potrebno. Brezposelne, ki se vključujejo v tovrstne programe neformalnega izobraževanja velja spremljati in eventualno tiste, ki na podlagi tovrstnega usposabljanja (še posebej mlajše, z nizkimi ravnmi izobrazbe) sami ocenijo, da jih področje dela zanima, lahko v naslednjem koraku usmerimo v katerega od javno-veljavnih izobraževalnih programov poklicnega in strokovnega izobraževanja s tega področja.

V nadaljevanju prikazujemo izobraževalne programe, ki se uvrščajo v področje **tehnike, proizvodne tehnologije in gradbeništva**²⁵.

PODROČJE TEHNIKE, PROIZVODNE TEHNOLOGIJE IN GRADBENIŠTVA

V področje tehnike, proizvodne tehnologije in gradbeništva se uvrščajo sklopi (1) Tehnika; (2) Proizvodna tehnologija; (3) Arhitektura, urbanizem in gradbeništvo.

Tehnika

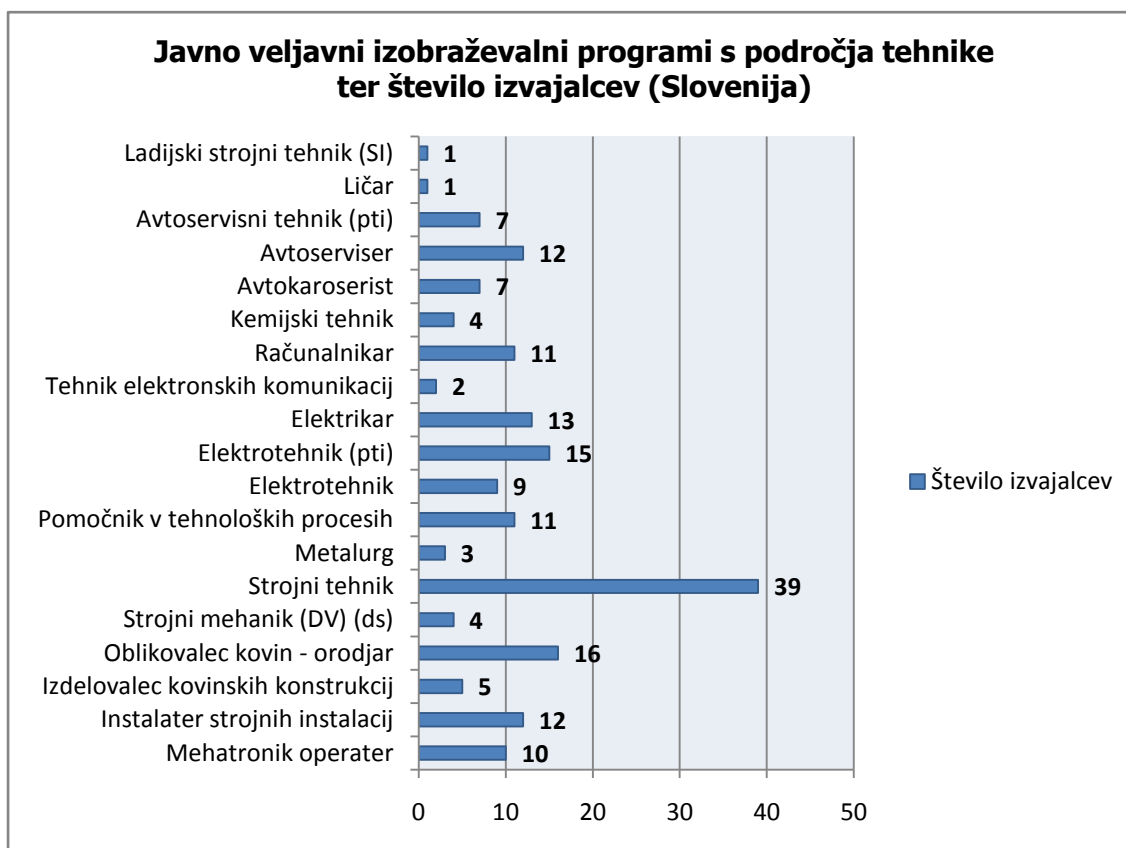
A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov

Naslednja slika prikazuje izobraževalne programe s področja tehnike, ki jih najdemo v Razpisu za vpis odraslih. Iz slike je razvidno, da je ponudba tehničnih programov kar pestra, mreža izvajalcev posameznih programov pa precej neenakomerna. Pestro izbiro izobraževalnih programov s področja tehnike lahko z vidika tematike vključevanja brezposelnih v izobraževanje ocenimo kot pozitivno, še posebej če se spomnimo tudi prikazov podatkov o evropskih napovedih po gibanjih delovnih mest po glavnih skupinah poklicev za prihodnost, ki pri tehničnih poklicih pokažejo na pozitiven trend rasti. Vključevanje brezposelnih v izobraževanje za tehnične poklice gotovo lahko vpliva na njihovo večjo konkurenčnost na trgu dela. Vendar, kot smo že večkrat omenili, moramo biti pri tem pozorni, da jih v prevelikem obsegu ne vključujemo v izobraževanje za poklice, ki že sedaj niso zaposljivi oz. so slabo zaposljivi. Gotovo velja spodbuda vključevanju v izobraževanje za tehnične poklice, ki se kažejo perspektivni za prihodnost. Oglejmo si s tega vidika izobraževalne programe in število izvajalcev na ravni Slovenije nekoliko natančneje.

²⁵ V to področje se razvrščajo aktivnosti in izidi s predmetno specifično vsebino, ki obsega študij tehnike brez specializacij v podrobnejšem področju. Tu se razvrščajo široki programi v okviru tehnike. (Vir: Struktura in opisi kategorij KLASIUS-P 2009)

Kot je razvidno iz slike, močno prevladuje število izvajalcev izobraževalnega programa **Strojni tehnik** (39), sledijo mu **Oblikovalec kovin – orodjar** (16), **Elektrotehnik** (pti) (15), **Elektrikar** (13), **Instalater strojnih instalacij** (12), **Računalnikar** (11), **Mehatronik operater** (10) itn.

Slika 39: **Javno-veljavni izobraževalni programi s področja tehnike ter število izvajalcev teh programov za celotno Slovenijo**

Kratice: Si – izobraževalni program je prilagojen za narodno mešano območje Slovenske Istre, izobraževanje se izvaja v slovenskem učnem jeziku / pti – program poklicno tehničnega izobraževanja / DV – izobraževalni program je prilagojen za dvojezično izvajanje v slovenskem in madžarskem učnem jeziku na narodno mešanem območju v Prekmurju / ds – izobraževalni program se izvaja samo v dualni organizaciji (dualna organizacija izobraževanja)

Vir: Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

Če že na tem mestu povežemo podatke o programski ponudbi na področju tehnike s podatki o brezposelnih po sklopih poklicne izobrazbe, vidimo, da je delež brezposelnih, ki se npr. uvrščajo v sklop poklicne izobrazbe »mehaniki in strojniki«, kar visok, v prvi polovici leta 2009 znaša 3775 brezposelnih oz. 4,67 odstotka. Podobno velja za obdelovalce kovin (3375 oz. 4,18 odstotka). Ne tako zanemarljiv za raven Slovenije je tudi podatek o brezposelnih v sklopu poklicne izobrazbe »elektrikarji«, ki za isto obdobje znaša 2351 oz. 2,91 odstotka. Posredno bi iz takšnih podatkov lahko izpeljali, da se razvejana mreža izvajalcev izobraževalnih programov s področja strojništva, v povezavi s spremembami, ki smo jim priča v gospodarstvu, zrcali tudi v tem, da je v tem trenutku na trgu več ponudbe kot povpraševanja. Po drugi strani npr. imamo samo štiri izvajalce izobraževalnega programa Kemijski

tehnik, pogled v podatke o brezposelnih po sklopih poklicne izobrazbe pa pokaže v sklopu »kemiki« le 486 brezposelnih oz. 0,60 odstotka (glej preglednico 2).

Pozitivno je, da se med tehničnimi programi pojavlja program Mehatronik operater²⁶, ki spada med sodobne, perspektivne poklice s področja mehatronike. Ob oceni, da je ponudba tehničnih programov, v katere se lahko vključujejo odrasli, torej tudi brezposelni, pestra, pa velja dodati, da bi bilo potrebno ponudbo »klasičnih tehničnih programov« dopolniti z izobraževalnimi programi, ki izobražujejo za sodobne, perspektivne poklice. S področja elektronike so to gotovo področja telekomunikacij, tehnologij za obdelavo in procesiranje informacij, robotike ipd. V nadaljevanju prikazujemo izobraževalne programe s področja tehnike ter število njihovih izvajalcev po posameznih regijah. Zaradi večje preglednosti smo prikaz izobraževalnih programov po posameznih regijah razdelili v smiselne vsebinske sklope.

Preglednica 24: **Javno-veljavni izobraževalni programi s področja tehnike (strojništvo, kovinarstvo, metalurgija) ter število izvajalcev po posameznih regijah**

REGIJE	JAVNO-VELJAVNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI S PODROČJA TEHNIKE (strojništvo, kovinarstvo, metalurgija)								
	Mehatronik operater	Instalater strojnih instalacij	Izdelovalec kovinskih konstrukcij	Oblikovalec kovin - orodjar	Strojnik mehanik (DV) (ds)	Strojnik tehnik	Ladijski strojni tehnik	Metallurg	Pomočnik v tehnoloških procesih
Savinjska	3	3	1	4		7			2
JV Slovenija	1	1	1	2	1	3			
Spodnje posavska				1		1			
Gorenjska	2	1	1	1		3			2
Obalno kraška		1				2	1		
Notranjsko kraška				1		2			
Osrednje Slovenska	1	1		2	1	5			2
Zasavska		1		1		2			1
Podravska		2	2	2	1	7		2	2
Koroška	1			1		2		1	1
Pomurska		1			1	2			
Goriška	2	1		1		3			1

Kratice: DV – izobraževalni program je prilagojen za dvojezično izvajanje v slovenskem in madžarskem učnem jeziku na narodno mešanem območju v Prekmurju / ds – izobraževalni program se izvaja samo v dualni organizaciji (dualna organizacija izobraževanja)

Vir: Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

²⁶ Mehatronika je celota osnovnih znanj, postopkov in tehnik za vzdrževanje, proizvodnjo in razvoj sodobnih strojev, naprav in postrojev. Mehatronika je tudi nov način razmišljanja v načrtovanju izdelkov in sistemov. Kot interdisciplinarna tehniška disciplina je grajena na osnovnih klasičnih tehniških vedah elektrotehnike, avtomatike, informatike, strojništva in ekonomije. Povezuje vedenje klasičnih disciplin v smislu funkcionalnosti novih izdelkov, ki jo dosegamo z računalništvom in informatiko.

Podobno, kot smo že ugotovili za raven Slovenije, lahko tudi za posamezne regije ugotovimo, da je najbolj razvejana mreža izvajalcev izobraževalnih programov **Strojni tehnik** in **Oblikovalec kovin – orodjar**. Izstopa podatek, da je v Savinjski regiji 7 izvajalcev izobraževalnega programa Strojni tehnik ter štirje izvajalci programa Obdelovalec kovin. Na splošno bi lahko rekli, da je tako velika ponudba teh programov pozitivna z vidika, da daje možnosti brezposelnim, da se v te programe vključujejo v celotni regiji. A potrebno je opozoriti še na drugi vidik, podatki o registrirano brezposelnih po sklopih poklicne izobrazbe za prvo polovico leta 2009 namreč za območno službo Celje pokažejo, da je bilo v tem obdobju v sklopu »obdelovalci kovin« 470 oz. 5,17 odstotka brezposelnih od brezposelnih glede na vse sklope poklicne izobrazbe, le v sklopu trgovinci je bil odstotek še višji. V sklopu »mehaniki in strojniki« je bilo brezposelnih 426 ali 4,70 odstotka. Gre za podatke, ki niso zanemarljivi in kažejo na to, da je potrebno biti ob vključevanju brezposelnih v tovrstne izobraževalne programe zelo pozorni, da ne bi na dolgi rok ustvarjali novih brezposelnih s tega poklicnega področja. Podobna je npr. slika v Osednje slovenski in Podravski regiji (glej prilogo 9).

Takšno opozorilo, pa ne pomeni, da brezposelnih v te poklice ne bi smeli vključevati, pregled deficitarnih in suficitarnih poklicev v letu 2009 za območno službo Celje namreč strojne tehnike opredeljuje med deficitarnimi poklici (glej prilogo 15), kar pomeni, da je med brezposelnimi v sklopu »mehaniki in strojniki« verjetno več tistih s IV. ravno izobrazbe, kot stojnih tehnikov. Primer prikazujemo zato, da pokažemo, da je potrebno pri prebiranju tovrstnih podatkov nanje gledati celovito in ob odločanju tako za nadaljnji razvoj programske ponudbe, kot pri vključevanju brezposelnih v različne programe izobraževanja, tovrstne premisleke in odločitve opraviti upoštevajoč vse te različne vidike. Ob tem velja upoštevati tudi evropske napovedi o gibanju delovnih mest v glavnih skupinah poklicev v prihodnosti, ki sklopu »kovinarjev, strojnih mehanikov ipd.« napovedujejo negativno rast (glej preglednico 5).

O perspektivnosti poklicev s področja mehatronike smo že pisali, s tega vidika bi bilo smiselno spodbuditi razširitev programske ponudbe programa Mehatronik Operater še v regijah, kjer se sedaj še ne izvaja. Da se izvaja izobraževalni program Ladijski strojni tehnik le v Obalno Kraški regiji, je glede na njegovo vsebino in specifiko, razumljivo.

V nadaljevanju prikazujemo izobraževalne programe z vsebinskega področja **elektronike in elektrotehnike**.

Preglednica 25: **Javno-veljavni izobraževalni programi s področja tehnike (elektrotehnika, računalništvo) in število izvajalcev po posameznih regijah**

JAVNO-VELJAVNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI S PODROČJA TEHNIKE (elektrika, elektronika, elektrotehnika, računalništvo)					
REGIJE	Elektrotehnik	Elektrotehnik (pti)	Elektrikar	Tehnik elektronskih komunikacij	Računalnikar
Savinjska	3	3	2	1	1
JV Slovenija	1	1	1		1
Spodnje posavska	/	1	1		
Gorenjska	1	1	1		
Obalno kraška	1				
Notranjsko kraška				1	
Osrednje Slovenska		2	3		3
Zasavska	1	2	2		
Podravska	1	3	1		3
Koroška					
Pomurska		1	1		
Goriška	1	1	1		1

Kratice: pti – program poklicno tehničnega izobraževanja

Vir: Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

Podatki pokažejo na dobro razširjenost ponudbe izobraževalnega programa **Elektrotehnik (pti)**, ki ga ponujajo izvajalci v devetih slovenskih regijah, podobno velja za programe **Elektrotehnik** in **Elektrikar**. Slabša je regijska pokritost izobraževalnih programov **Tehnik elektronskih komunikacij** in **Računalnikar**, prav programov, ki jih gotovo lahko uvrstimo med perspektivne poklice in so zato zanimivi za vključevanje brezposelnih vanje. S tega vidika bi veljalo ponudbo teh in njim sorodnim izobraževalnim programom razširiti tudi k izvajalcem v tistih regijah, ki teh programov sedaj še nimajo v svoji izobraževalni ponudbi. Ko gre za podatke o brezposelnih po sklopih poklicne izobrazbe v posameznih regijah, pa velja še opozoriti, da se v prvi polovici leta 2009 v poklicnem sklopu »elektrikarji« nekoliko višji deleži brezposelnih kažejo v območni službi Ljubljana (571 oz. 3,31 odstotka), območni službi Nova Gorica (110 oz. 3,53 odstotka), območni službi Sevnica (95 oz. 3,08 odstotka), območni službi Trbovlje (107 oz. 3,69 odstotka), območni službi Velenje (193 oz. 3,05 odstotka) (glej prilogo 9). Ko te območne službe vključujejo brezposelne v programe s tega področja, je zato smiselno, da so pozorne, da se brezposelnim, ki bi jih vključili v te programe, ne bi zgodilo, da bi po uspešno zaključenem izobraževanju, zaradi premajhne ponudbe na trgu dela, ponovno pristali med brezposelnimi. V kolikor izkažejo interes za to področje, je v teh primerih zanje smiselno iskati rešitve za vključevanje v nove perspektivne programe s tega področja.

Nadaljujemo s prikazom javno-veljavnih izobraževalnih programov ter njihovih izvajalcev s tistih tehničnih področij, ki zadevajo vzdrževanje in **popravila motornih vozil** ipd.

Preglednica 26: **Javno-veljavni izobraževalni programi s področja tehnike (vzdrževanje in popravila motornih vozil ipd.) in število izvajalcev po posameznih regijah**

JAVNO-VELJAVNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI S PODROČJA TEHNIKE (vzdrževanje in popravila motornih vozil)				
REGIJE	Avto-karoserist	Avtoserviser	Avtoservisni tehnik (pti)	Ličar
Savinjska	2	2	2	
JV Slovenija	1	1	1	
Spodnje posavska				
Gorenjska	1	1	1	
Obalno kraška		1		
Notranjsko kraška				
Osrednje Slovenska	1	2	1	
Zasavska				
Podravska	1	2	1	1
Koroška		1		
Pomurska		1		
Goriška		1	1	

Kratice: pti – program poklicno tehničnega izobraževanja

Vir: Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

Kot je razvidno iz podatkov je v večini regij razširjena ponudba izobraževalnega programa **Avtoserviser**. V polovici regij izvajalci ponujajo izobraževalni program **Avtoservisni tehnik (pti)**. Če se spomnimo na številne brezposelne, ki že imajo IV. stopnjo izobrazbe, je morda ta program zanje zanimiv, saj jim pomaga zvišati raven izobrazbe na vsaj V. stopnjo, zato bi bilo izvajalcem v regijah, ki programa ne izvajajo, smiselno priporočiti, da za svoje okolje raziščejo morebitne potrebe po tem poklicu in če se pokaže, da te so, da ga v svojo ponudbo vpeljejo. Podobno velja za program **Avtokaroserist**.

Poleg že obravnavanih izobraževalnih programov, pa sodi v področje tehnike tudi izobraževalni program **Kemijskega tehnika**, ki ga nismo razporedili v ostale skupine, ker vsebinsko po KLASIUSU-P sodi med vsebine kemijske tehnologije in procesnega inženirstva. Program najdemo v štirih regijah in sicer v Savinjski regiji, Jugovzhodni Sloveniji, Osrednje slovenski in Podravske regiji.

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

Programi z vsebinskega sklopa Tehnike, ki so prikazani v naslednji preglednici, so v Razpis institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK uvrščeni kot programi priprav na nacionalne poklicne kvalifikacije.

Preglednica 27: **Neformalni Izobraževalni programi s področja tehnika**

NEFORMALNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI S PODROČJA TEHNIKE									
OBMOČNE SLUŽBE	Usp. za varno delo s traktorji in traktorskimi priključki	Tečaj za varilska dela	MIG/MAG varilec/ka	Operater/ka na CNC stroju	Plamenski varilec/ka in spajkalec/ka	Ročno obločni/a varilec/ka	TIG varilec/ka	Skrbnik/ca procesnih naprav-mehatronik/čarka	Vzdrževalec/ka pnevmatik in vulkanizer/ka
Celje		X	X	X	X	X	X		
Koper		X	X		X	X	X		
Kranj			X	X	X	X			
Ljubljana		X	X	X	X	X	X		
Maribor	X	X	X	X	X	X	X		
Murska Sobota			X		X	X	X	X	
Nova Gorica		X	X		X	X	X		
Novo mesto	X	X	X	X	X	X	X		X
Ptuj		X		X	X	X	X		
Sevnica	X								
Trbovlje									
Velenje		X	X	X	X	X	X	X	

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Izbrana ponudba v kar desetih območnih službah, vključuje programa **Plamenski varilec/varilka** in **Spajkalec/spajkalka** in **Ročno obločni/obločna varilec/varilka**. Po skromnejšem odzivu izstopajo programi Usposabljanje za varno delo s traktorji in traktorskimi priključki, **Skrbnik/skrbnica procesnih naprav-mehatronik/mehanotroničarka** in **Vzdrževalec/vzdrževalka pnevmatik in vulkanizer/vulkanizerka**.

Če bi za izobraževalni program Usposabljanje za varno delo s traktorji in traktorskimi priključki lahko rekli, da je manjša pokritost ponudbe po posameznih službah razumljiva, z vidika specifik programa, saj lahko predvidimo, da so tovrstna znanja bolj potrebna na območjih podeželja, pa si je ob slabi ponudbi za program Vzdrževalca procesnih naprav-mehatronik, potrebno postaviti vprašanje o vzrokih za to. Ker gre v tem primeru za programe priprav za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije, lahko ugibamo ali izvajalci sodijo, da tovrstni programi niso potrebni, drugi možni razlog za slab odziv oz. majhno število izbranih ponudnikov bi lahko bil v razpisnih pogojih oz. merilih za izbor, tretji pa morda prav v pomanjkanju tovrstne

ponudbe. Saj smo že pri analizi ponudbe javno-veljavnega izobraževalnega programa Mehatronik operater ugotavljali, da gre za novejši program, ki za enkrat še ni bil vpeljan v vse slovenske regije, prav pomanjkanje ponudbe, pa je najverjetnejši razlog tudi za manjše število ponudnikov priprav za pridobitev poklicne kvalifikacije s tega področja. Ker gre za sodobne perspektivne poklice, bi bilo zato v prihodnje smiselno še z drugimi ukrepi spodbuditi razvoj ponudbe tako javno-veljavnih izobraževalnih programov kot programov neformalnega izobraževanja. Program Vzdrževalec/vzdrževalka pnevmatik in vulkanizer/vulkanizerka, bi lahko razpisali v območni službi Ptuj, saj je Vulkanizer v letu 2009 v tej območni službi deficitaren poklic (glej prilog 15).

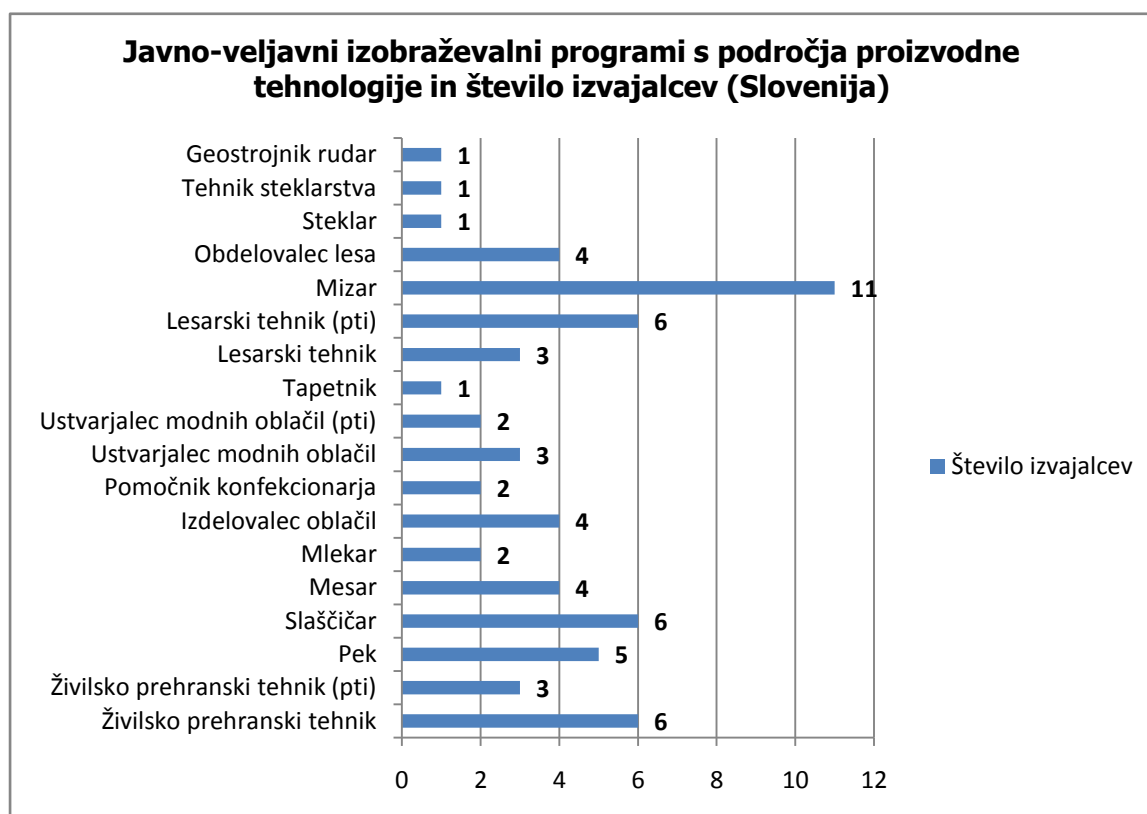
Prikaz podatkov nadaljujemo z analizo izobraževalnih programov, ki se v področju tehnike uvrščajo v sklop **proizvodne tehnologije**.

Proizvodne tehnologije

A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov

Kot pokaže naslednja slika, je ponudba javno-veljavnih izobraževalnih programov s področja proizvodnje tehnologije v Sloveniji precej pestra, njihova razširjenost med različnimi izvajalci pa raznolika.

Slika 40: **Javno-veljavni izobraževalni programi s področja proizvodne tehnologije in število izvajalcev za celotno Slovenijo**

Kratice: pti – program poklicno tehničnega izobraževanja

Vir: Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

Izstopa izobraževalni program **Mizar**, ki ga v celi Sloveniji ponuja 11 izvajalcev, sledijo mu programi **Lesarski tehnik** (pti), **Slaščičar** in **Živilsko prehranski tehnik** s šestimi izvajalci. Ostale programe ponuja manjše število izvajalcev. Oglejmo si v nadaljevanju razmeščenost teh izobraževalnih programov po posameznih slovenskih regijah. Izobraževalne programe bomo prikazali po smiselnih vsebinskih sklopih. Najprej prikazujemo izobraževalne programe s področja živilske tehnologije, mlekarstva, pekarstva in slaščičarstva)

Preglednica 28: **Javno-veljavni izobraževalni programi s področja proizvodne tehnologije (živilska tehnologija, mlekarstvo, pekarstvo, slaščičarstvo) ter število izvajalcev teh programov po posameznih regijah**

JAVNO-VELJAVNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI S PODROČJA PROIZVODNE TEHNOLOGIJE (živilska tehnologija, mlekarstvo, pekarstvo, slaščičarstvo)						
REGIJE	Živilsko prehranski tehnik	Živilsko prehranski tehnik (pti)	Pek	Slaščičar	Mesar	Mlekar
Savinjska	1	1	1	1		
JV Slovenija	1		1	1	1	1
Spodnje posavska						
Gorenjska	1		1	1		1
Obalno kraška						
Notranjsko kraška						
Osrednje Slovenska	2		1	1	1	1
Zasavska						
Podravska	1	1	1	1	1	1
Koroška						
Pomurska						
Goriška		1		1	1	1

Kratice: pti – program poklicno tehničnega izobraževanja

Vir: Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

Ocenimo lahko, da ponudba s tega področja je, da pa je mreža izvajalcev teh programov precej neenakomerna. Ker gre za poklice, ki v tem trenutku ne izkazujejo velikega števila brezposelnih (glej preglednico 2 in prilogo 9), bi kazalo ponudbo teh izobraževalnih programov razširiti tudi v regije, kjer je v tem trenutku ni. Zgovorni so podatki o tem, da se v letu 2009 npr. poklic mesar kar v 11 območnih službah Zavoda RS za zaposlovanje opredeljuje kot deficitarni poklic. Med deficitarnimi poklici najdemo tudi peka kruha in peciva in slaščičarja (glej prilogo 15).

Ker gre za izobraževalne programe, katerih izpeljava zahteva določene pogoje, opremo, je verjetno slaba pokritost teh programov v nekaterih regijah povezana s tem, da tam ali nimamo srednjih šol, ki bi izpeljevale te programe ali pa srednje šole, ki v teh regijah so, teh programov ne razpisujejo za odrasle. Ljudske univerze namreč prav zaradi nekaterih prostorskih in tehničnih omejitev tovrstne programe večinoma težko izvajajo. Tam, kjer se tovrstni programi morebiti še ne izvajajo za odrasle (sicer pa so v ponudbi rednega izobraževanja) bi bilo zato potrebno spodbuditi njihovo izvajanje tudi za odrasle, s tem bi pridobili več možnosti za vključevanje brezposelnih vanje. Druga možnost pa je seveda ta, da se brezposelnim, ki bi izkazovali interes za vključevanje v te programe, jih pa ni v njihovi regiji ni, omogoča obiskovanje teh programov v drugih regijah.

Upoštevajoč vsebinske sklope, kot jih opredeljuje KLASIUS-P, pa morda lahko omenimo področje »vinarstva in kletarstva« kot enega izmed tistih, ki ga še ne zasledimo v samostojni programski ponudbi, pa bi se predvsem v vinorodnih okoljih lahko izkazal kot zanimivega in bi tam zato kazalo spodbuditi proučitev morebitnih potreb po takšnem javno-veljavnem programu.

Nadaljujemo s prikazom izobraževalnih programov, ki se umeščajo v vsebinske sklope **tekstilne in konfekcionarske tehnologije**.

Preglednica 29: **Javno-veljavni izobraževalni programi s področja proizvodne tehnologije (tekstilna, konfekcionarska tehnologija) ter število izvajalcev teh programov po posameznih regijah**

JAVNO-VELJAVNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI S PODROČJA PROIZVODNE TEHNOLOGIJE (tekstilna, konfekcionarska tehnologija)				
REGIJE	Izdelovalec oblačil	Pomočnik konfekcionarja	Ustvarjalec modnih oblačil	Ustvarjalec modnih oblačil (pti)
Savinjska	1	1	1	
JV Slovenija				
Spodnje posavska				
Gorenjska				
Obalno kraška				
Notranjsko kraška				
Osrednje Slovenska	2	1	1	2
Zasavska				
Podravska				
Koroška	1		1	
Pomurska				
Goriška				

Kratice: pti – program poklicno tehničnega izobraževanja
Vir: Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

Podatki o slabi razširjenosti ponudbe izobraževalnih programov s tega področja niso presenetljivi, če vemo, da je tekstilna in konfekcionarska industrija povsod v svetu v krizi oz. pred zahtevami po temeljitem prestrukturiranju, to velja tudi za Slovenijo, stečaj Mure, kot enega paradnih konjev te dejavnosti v naši državi je dovolj zgovoren pokazatelj tega dogajanja. Tudi podatki o številu in deležih brezposelnih v prvi polovici leta 2009 s tega področja izkazujejo, glede na ostale sklope poklicne izobrazbe, relativno kar visoke deleže v sklopu poklicne izobrazbe »izdelovalci oblačil in sicer: območna služba Celje (385 oz. 4,24 odstotka), območna služba Kranj (227 oz. 3,85 odstotka), območna služba Maribor (408 oz. 3,23 odstotka), območna služba Murska Sobota (388 oz. 4,84 odstotka), območna služba Novo mesto (223 oz. 5,59 odstotka), območna služba Sevnica (170 oz. 5,48 odstotka), območna služba Trbovlje 118 oz. 4,06 odstotka) in območna služba Velenje (268 oz. 4,24 odstotkov). V območni službi Ljubljana je v istem obdobju med brezposelnimi v tem sklopu poklicne izobrazbe 387 oz. 2,24 odstotka brezposelnih (glej prilogo 9), kar je nižje kot je značilno za prej navedene območne službe, kar kaže na to, da je v Osrednje slovenski regiji tem poklicem, verjetno zaradi številnejših možnosti, lažje najti zaposlitev, verjetno je prav zato v Osrednje slovenski regiji največja ponudba teh programov glede na ostale regije. Glede na razmere v panogi, pa verjetno ne bi bilo smiselno priporočati obsežnejšega širjenja tovrstne ponudbe.

Sklop proizvodne tehnologije zaključujemo s predstavitvijo javno-veljavnih izobraževalnih programov s področja lesarstva, papirništva, steklarstva, mizarstva.

Preglednica 30: Javno-veljavni izobraževalni programi s področja proizvodne tehnologije (lesarstvo, papirništvo, steklarstvo, mizarstvo, ipd.) ter število izvajalcev teh programov po posameznih regijah

JAVNO-VELJAVNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI S PODROČJA PROIZVODNE TEHNOLOGIJE (lesarstvo, papirništvo, steklarstvo, mizarstvo)								
REGIJE	Tapetnik	Lesarski tehnik	Lesarski tehnik (pti)	Mizar	Obdelovalec lesa	Steklar	Tehnik steklarstva	Geostrojni rudar
Savinjska						1	1	1
JV Slovenija		1	1	2	1			
Spodnje posavska			1	1				
Gorenjska	1			1	1			
Obalno kraška								
Notranjsko kraška				1	1			
Osrednje Slovenska		1	1	2				
Zasavska								
Podravska		1		1				
Koroška			1	1				
Pomurska				1				
Goriška			1	1	1			

pti – program poklicno tehničnega izobraževanja

Vir: Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

Po razširjenosti izobraževalne ponudbe najbolj izstopa program Mizar, ki ga izvajalci ponujajo v devetih od 12 regij. Ob tem je pomemben še podatek, da je poklic mizar v letu 2009 opredeljen kot deficitarni poklic v prav vseh območnih službah Zavoda RS za zaposlovanje (glej prilogo 15). Torej bi bilo smiselno njegovo izvajanje razširiti tudi v Savinjsko, Obalno kraško in Zasavsko regijo, kjer se sedaj še ne izvaja. Ostali izobraževalni programi, ki jih najdemo v Razpisu, pa so regijsko slabo pokriti. Pregled brezposelnih po sklopih poklicne izobrazbe v sklopu »lesarji« relativno višje število oz. deleže brezposelnosti glede na ostale sklope izkazuje v območni službi Nova Gorica, kjer je bilo v prvi polovici leta 2009 zabeleženih 128 oz. 4,08 odstotka registrirano brezposelnih (glej preglednico 2 in prilogo 9). V tej območni službi je zato pri vključevanju brezposelnih v programe s tega področja, potrebno tem podatkov nameniti ustrezno pozornost. Glede na trenutno stanje v steklarski industriji so podatki o slabi ponudbi programov s področja steklarstva, razumljivi. Ob tem vendarle velja dodati podatek iz pregleda deficitarnih in suficitarnih poklicev za leto 2009, kjer se steklar med deficitarnimi poklici pojavlja v območni službi Celje in območni službi Trbovlje (glej prilogo 15).

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

Razpis institucionalno usposabljanje in priprave na NPK vključuje majhno število programov z vsebinskega sklopa proizvodne tehnologije in še ti niso bili razpisani v vseh območnih službah. Programi, prikazani v naslednji preglednici, so programi priprave na nacionalne poklicne kvalifikacije.

Preglednica 31: **Neformalni izobraževalni programi s področja proizvodne tehnologije**

NEFORMALNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI S PODROČJA PROIZVODNE TEHNOLOGIJE			
OBMOČNE SLUŽBE	Upravljaliec/-ka procesnih strojev (v proizvodnji) za predelavo nekovinskih rudnin	Izdelovalec/-ka kruha, potic, peciva in testenin na tradicionalni način	Predelovalec/-ka sadja
Celje	x	x	
Koper			
Kranj			
Ljubljana	x		
Maribor			
Murska Sobota			
Nova Gorica			
Novo mesto	x		x
Ptuj			
Sevnica			
Trbovlje			
Velenje			

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Kot smo že omenili, je bilo za to področje zelo malo razpisanih programov, iz preglednice pa je razvidno, da ponudniki v posameznih območnih službah tudi programov, ki so bili razpisani, ne nudijo ali pa se na Razpis niso prijavili. Ponudniki iz kar devetih od dvanajstih območnih služb, ne nudijo prav nobenega od razpisanih programov.

Ponudniki v Območnih službah Celje, Novo mesto ter Ljubljana ponujajo program **Upravljalec/upravljalica procesnih strojev (v proizvodnji) za predelavo nekovinskih rudnin**. V Območni službi Celje ponudniki nudijo tudi program Izdelovalec/izdelovalka kruha, potic, peciva in testenin na tradicionalni način. V Območni službi Novo mesto ponudniki nudijo poleg programa Upravljalec/upravljalica procesnih strojev (v proizvodnji) za predelavo nekovinskih rudnin tudi program **Predelovalec/predelovalka sadja**.

Zanima nas, zakaj je tako skromna ponudba programov, predvsem Izdelovalec/izdelovalka kruha, potic, peciva in testenin na tradicionalni način in Predelovalec/predelovalka sadja, na območju celotne Slovenije. Sprašujemo se ali ni zanimanja s strani ponudnikov za Razpis ali ponudbe programov dejansko ni. Oba programa sta aktualna, saj omogočata razvoj samostojne obrti, poklic Peka oz. slaščičarja pa spada tudi med deficitarne poklice in sicer v območnih službah Celje, Koper, Kranj, Maribor, Murska Sobota in Velenje (glej prilogo 15). Izdelavo pekovskega peciva, testenin in ostalih izdelkov na tradicionalen način, lahko razvijemo tudi kot turistično zanimivost na območju celotne Slovenije (gibanica, žlikrofi, miške, njoki, tradicionalne slovenske pletenice, ...). Glede na spodbujanje ekološke pridelave in predelave hrane in s tem tudi sadja, bi morala biti tudi ponudba programa Predelovalec/predelovalka sadja večja.

S tega vidika lahko ocenimo vključitev programov priprav na pridobitev poklicne kvalifikacije v Razpis kot smiselno in utemeljeno. Veljalo pa bi raziskati razloge za manjši odziv izvajalcev na javno naročilo v tem sklopu programov priprav na pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije. Že pri analizi ponudbe javno-veljavnih izobraževalnih programov (glej preglednico 28) smo ocenili, da je ponudba javno-veljavnih programov s tega področja v različnih regijah precej neenakomerna. Verjetno gre enega izmed razlogov za slab odziv na programe priprav na nacionalne poklicne kvalifikacije, v katere bi vključevali brezposelne, iskati v tem.

Prikaz podatkov nadaljujemo z naslednjim sklopom, ki se po KLASIUSU-P umešča v področje tehnike, proizvodne tehnologije in gradbeništva, to je sklop **arhitekture, urbanizma in gradbeništva**²⁷.

²⁷ V to področje se razvrščajo aktivnosti in izidi s predmetno specifično vsebino, ki obsega študij umetnosti, znanosti in tehnik gradbenega projektiranja, ki ga sestavljata uporabni del, npr. primerna konstrukcija ter funkcionalna in ekonomska učinkovitost zgradbe, in estetski del. Urbanizem pa obsega študij urejanja rasti in napredka mest s funkcionalnega in estetskega vidika. (Vir: Struktura in opisi kategorij KLASIUS-P 2009)

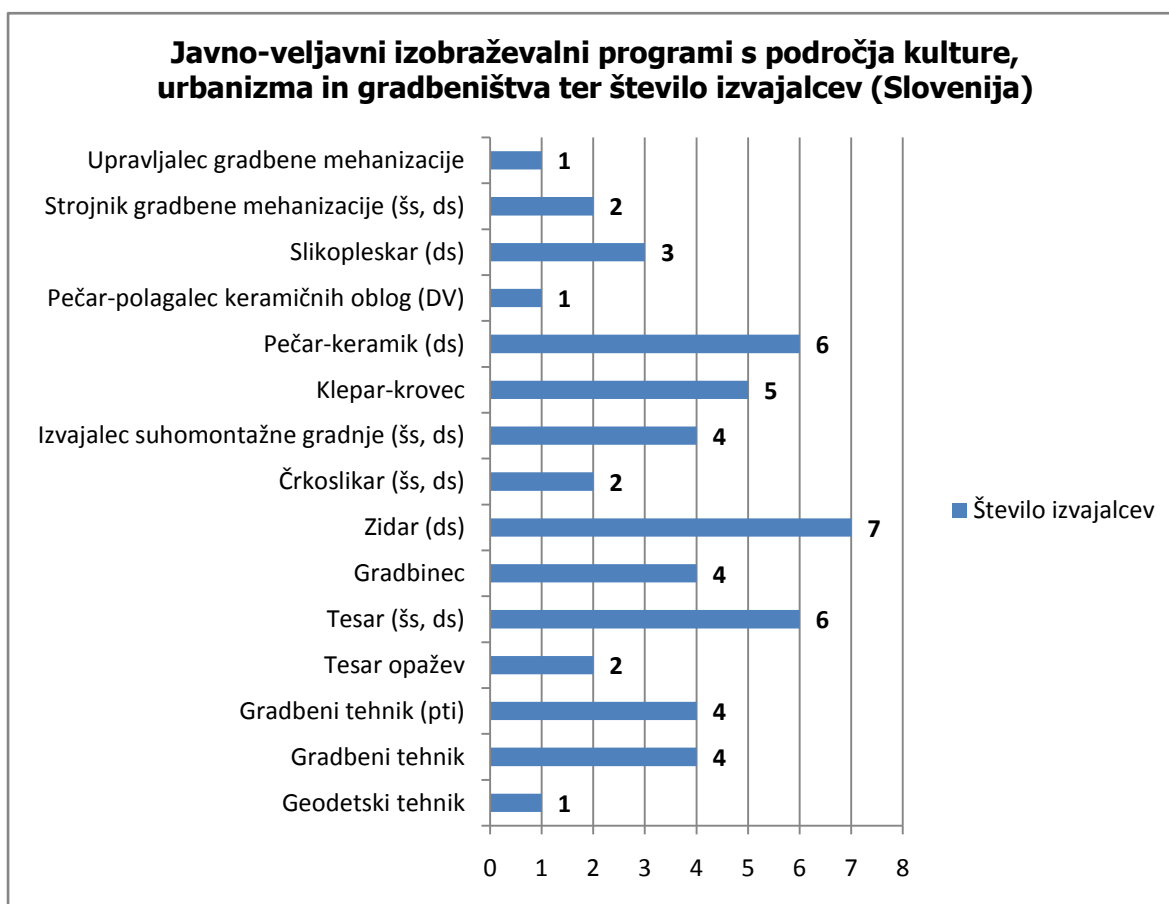

Arhitektura, urbanizem, gradbeništvo

A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov

Iz naslednje slike, ki prikazuje število javno-veljavnih izobraževalnih programov in izvajalcev s tega vsebinskega sklopa za celotno Slovenijo je razvidno, da omenjene programe po slovenskih regijah skupaj ponuja dvainpetdeset izvajalcev.

Slika 41: Javno-veljavni izobraževalni programi s področja arhitekture, urbanizma in gradbeništva ter število izvajalcev za celotno Slovenijo

Kratice: šs – šolski sistem / ds – izobraževalni program se izvaja samo v dualni organizaciji (dualna organizacija izobraževanja) / DV – izobraževalni program je prilagojen za dvojezično izvajanje v slovenskem in madžarskem učnem jeziku na narodno mešanem območju v Prekmurju / pti – program poklicno tehničnega izobraževanja

Vir: Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

Podatki pokažejo na pestro ponudbo izobraževalnih programov s tega področja, hkrati pa tudi na njihovo relativno slabo razširjenostjo ponudbe teh programov na ravni celotne Slovenije. Največ je izvajalcev programa **Zidar** (7), **Pečar - keramik** (6) in **Tesar** (6). Najslabše so z izvajalci pokriti izobraževalni programi Geodetski tehnik (1), **Pečar – polagalec keramičnih oblog** (1) in **Upravljaec gradbene mehanizacije** (1). Oglejmo si v nadaljevanju natančnejšo ponudbo teh programov v slovenskih regijah. Najprej predstavljamo programe s področja **gradbeništva**.

Preglednica 32: **Javno-veljavni izobraževalni programi s področja gradbeništva ter število izvajalcev po posameznih regijah**

JAVNO-VELJAVNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI S PODROČJA ARHITEKTURE, URGANIZMA IN GARDBENIŠTVA (gradbeništvo)									
REGIJE	Geodetski tehnik	Gradbeni tehnik	Gradbeni tehnik (pti)	Izvajalec suho-montažne gradnje	Klepar krovec	Gradbi-nec	Zidar (ds)	Strojnik gradbe-ne mehanizacije (šs, ds)	Upra-vljalec gradbe-ne meha-nizacije
Savinjska		1	1	1	1	1	1	1	
JV Slovenija		1	1		1		1		
Spodnje posavska									
Gorenjska			1	1		1	2		
Obalno kraška									
Notranjsko kraška									
Osrednje Slovenska	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Zasavska									
Podravska		1		1	1		1		
Koroška								1	
Pomurska								1	
Goriška									

Kratice: šs – šolski sistem / ds – izobraževalni program se izvaja samo v dualni organizaciji (dualna organizacija izobraževanja)

Vir: Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

Iz prikazanih podatkov bi lahko izpeljali oceno, da ponudba izobraževalnih programov, v katere se lahko vključujejo odrasli, torej tudi brezposelni, s področja gradbeništva sicer obstaja, vsaj kar zadeva najbolj klasične poklice, je pa razpršenost te ponudbe po slovenskih regijah precej šibka. Še najboljša je v Osrednje slovenski in Savinjski regiji. Bode pa podatek, da te ponudbe sploh ni v Goriški, Zasavski, Notranjsko kraški, Obalno kraški in Spodnje posavski regiji. Da je skoraj ni, lahko rečemo tudi za Pomursko regijo.

Da bomo prikazano sliko lažje ovrednotili, si oglejmo podatke o brezposelnih po sklopih strokovne izobrazbe za prvo polovico leta 2009 za raven Slovenije, ki kažejo pri »geodetih« 0,06 odstotkov brezposelnih, pri »gradbenikih« 2,44 odstotkov brezposelnih, pri »gradbenikih za zaključna dela« pa 0,16 odstotno brezposelnost (glej preglednico 2). Te podatke povežimo s podatki o deficitarnih in suficitarnih poklicih za leto 2009. Zidarji se npr. prav v vseh območnih službah Republiškega zavoda za zaposlovanje pojavljajo med deficitarnimi poklici. Krovci se med deficitarnimi poklici pojavljajo v območnih službah: Celje, Koper, Ljubljana, Maribor,

Murska Sobota, Novo mesto, Ptuj, Sevnica, Trbovlje in Velenje. Med deficitarnimi poklici s tega področja se pojavljajo še: betonerji, gradbinci (glej prilogo 9). Ob tem se spomnimo še na evropske napovedi o gibanju stopnje zaposlenosti po dejavnostih. Za gradbeništvo napovedi do leta 2015 kažejo na ohranjanje konstantnega deleža rasti delovnih mest (glej sliko 26).

Ob vsem tem lahko rečemo, da bi bilo potrebno ponudbo izobraževalnih programov s tega področja razširiti in da bi bilo določene ciljne skupine brezposelnih (npr. tiste, ki jih je potrebno pripeljati do prve poklicne izobrazbe oz. jim to izobrazbo zviševati) smiselno usmerjati v te programe.

V nadaljevanju si oglejmo še ponudbo programov za poklice zaključnih del v gradbeništvu.

Preglednica 33: **Javno-veljavni izobraževalni programi s področja zaključnih del v gradbeništvu ter število izvajalcev po posameznih regijah**

JAVNO-VELJAVNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI S PODROČJA ARHITEKTURE, URGANIZMA IN GARBENIŠTVA (zaključna dela v gradbeništvu)						
REGIJE	Tesar opažev	Tesar (šs, ds)	Črkoslikar (šs, ds)	Pečar-keramik (ds)	Pečar-polagalec keramičnih oblog (DV)	Slikopleskar (ds)
Savinjska		1		1		
JV Slovenija		1		1		
Spodnje posavska						
Gorenjska	1	1	1	2		
Obalno kraška						
Notranjsko kraška						
Osrednje Slovenska		1		1		
Zasavska						
Podravska	1	1	1	1		
Koroška						
Pomurska		1				
Goriška						

Kratice: šs – šolski sistem / ds – izobraževalni program se izvaja samo v dualni organizaciji (dualna organizacija izobraževanja) / DV – izobraževalni program je prilagojen za dvojezično izvajanje v slovenskem in madžarskem učnem jeziku na narodno mešanem območju v Prekmurju
Vir: Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

Podobno kot smo zapisali pri prejšnjem sklopu, lahko tudi tu ocenimo, da je ponudba izobraževalnih programov, predvsem pa razmeščenost teh programov po slovenskih regijah slaba. Ob tem velja dodati, da se po pregledu deficitarnih poklicev npr. poklic polagalec keramičnih ploščic pojavlja kot deficitarni poklic v območni službi Murska Sobota in Novo mesto. Poklic tesar se kot deficitarni poklic pojavlja prav v vseh območnih službah, krovcec se kot deficitarni poklic pojavlja v naslednjih območnih službah: Celje, Koper, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Novo mesto, Ptuj, Sevnica, Trbovlje, Velenje. Med deficitarnimi poklici s tega področja se pojavljajo še izolaterji (območne službe: Celje, Maribor, Murska Sobota, Novo mesto, Velenje) (glej prilogo 15).

Morda je vzrok slabe ponudbe tovrstnih izobraževalnih programov tudi v slabem interesu odraslih za vključevanje v te programe. Vendar ko razmišljamo o ciljni skupini brezposelnih, brez izobrazbe ter imamo podatke o izkazanih potrebah po teh poklicih, je vsaj za to ciljno skupino smiseln premislek o vključevanju v tovrstna izobraževanja. Sklepali bi lahko, da se del te problematike se verjetno že uspešno rešuje z nacionalnimi poklicnimi kvalifikacijami s tega področja, ki so za brezposelne lahko ena izmed rešitev njihove problematike.

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

Vendar tudi analiza Razpisa institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK pokaže, da je bil odziv izvajalcev v tem sklopu bolj slab. V spodnji preglednici prikazujemo programe, ki sodijo v ta sklop in so vsi programi priprav na nacionalne poklicne kvalifikacije.

Preglednica 34: **Neformalni izobraževalni programi s področja arhitektura in urbanizem, gradbeništvo**

NEFORMALNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI S PODROČJA ARHITEKTURE, URBANIZMA IN GRADBENIŠTVA					
OBMOČNE SLUŽBE	Izvajalec/-ka zidanja in ometavanja	Izvajalec/-ka betonskih del	Izvajalec/-ka del nizkih gradenj	Polagalec keramičnih oblog	Pleskarski delavec
Celje					
Koper					
Kranj					
Ljubljana	X	X	X		
Maribor	X	X	X		X
Murska Sobota					X
Nova Gorica					
Novo mesto	X	X	X		X
Ptuj				X	
Sevnica					
Trbovlje					
Velenje					

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Kot je razvidno iz preglednice je bilo v Razpis vključenih pet programov priprav na nacionalne poklicne kvalifikacije. Glede na ugotovljene potrebe po teh poklicih v nekaterih območnih službah, lahko ocenimo vključitev teh programov v razpis, kot pozitiven. Na ta način bi lahko brezposelnim, ki bi jih vključili v programe priprav za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije, pomagali, da bi si pridobili poklicno kvalifikacijo s področij, za katera se v njihovih okoljih izkazuje potrebe po delu.

Analiza ponudbe teh programov, pa ne pokaže veliko boljše slike, kot je tista, ki smo jo že ugotavljali pri analizi ponudbe javno-veljavnih izobraževalnih programov s tega področja. V kar sedmih od dvanajstih območnih služb, ponudniki obravnavanih programov priprav na pridobitev poklicne kvalifikacije ali niso ponudili ali pa njihove ponudbe niso bile ustrezne. V Območnih službah Maribor, Murska Sobota in Novo mesto se bodo tako v skladu z odzivom na obravnavani razpis brezposelni lahko vključili v program Pleskarski delavec, medtem ko je program Polagalec keramičnih oblog, ponujen samo s strani ponudnikov v Območni službi Ptuj.

Opozoriti velja še na zaznan razkorak med ponudbo obravnavanih programov in opredelitvijo deficitarnih poklicev v posameznih območnih službah. Program Izvajalec/izvajalka zidanja in ometavanja npr. ponujajo ponudniki v Območnih službah Ljubljana, Maribor in Novo mesto, ne pa v Trbovljah, kjer velja poklic Zidar za zidanje in ometavanje za deficitaren poklic, kar za ostale območne službe, ki nudijo program ne velja (glej prilogo 15).

Enako velja za programa Izdelovalec/izdelovalka betonskih del ter program Izvajalec/izvajalka nizkih gradenj, na voljo sta v območnih službah Ljubljana, Maribor in Novo mesto, ne pa v območnih službah Celje, Ptuj, Sevnica in Trbovlje, kjer veljata za deficitarna poklica. Polagalec keramičnih ploščic je deficitaren poklic v območnih službah Murska Sobota in Nova Gorica, vendar ga tam med ponudniki po obravnavanem razpisu ne najdemo, najdemo ga le v območni službi Ptuj (glej prilogo 15).

Zgolj iz podatkov, s katerimi razpolagamo ob pripravi te študije, bi težko ocenili ali bi bilo potrebno v prihodnje še dodatno ukrepati, da bi pritegnili več izvajalcev k izvajanju izobraževalnih programov s sklopa gradbeništva, v primerih, ko vanje vključujemo brezposelne. Gotovo pa gre za segment, ki bi ga bilo potrebno še dodatno analizirati pred pripravo prihodnjih razpisov.

Prikaz rezultatov nadaljujemo s področjem **kmetijstva, gozdarstva, ribištva in veterinarstva**.

PODROČJE KMETIJSTVA, GOZDARSTVA, RIBIŠTVA IN VETERINARSTVA

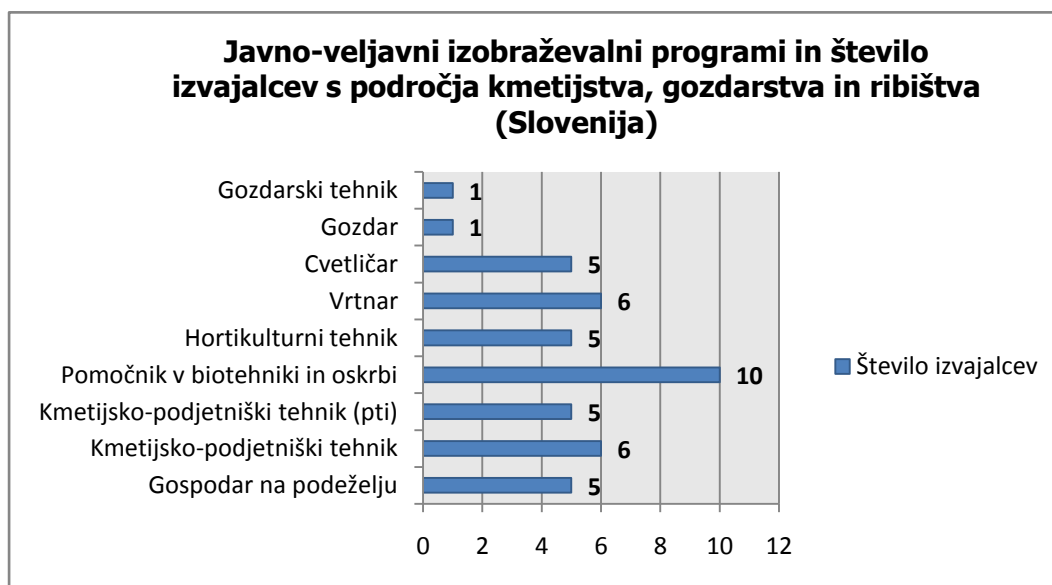
V to področje se uvrščata sklopa (1) kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in (2) veterinarstvo.

A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov

Kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo

Analiza Razpisa za vpis odraslih pokaže, da v Sloveniji štiriinštirideset izobraževalnih organizacij s svojo ponudbo pokriva programe s področja kmetijstva, gozdarstva in ribištva. Največ je izvajalcev izobraževalnega programa **Pomočnik v biotehnikih in oskrbi** (10, sledijo mu izobraževalni programi; **Kmetijsko-podjetniški tehnik** (6), Vrtnar (6), **Cvetličar**, **Kmetijsko-podjetniški tehnik (pti)**, **Hortikulturni tehnik** (5). Le po en izvajalec ponujata izobraževalna programa **Gozdarski tehnik** in **Gozdar**.

Slika 42: Javno-veljavni izobraževalni programi s področja kmetijstva, gozdarstva in ribištva ter število izvajalcev za celotno Slovenijo

Kratice: pti – programi poklicno tehničnega izobraževanja

Vir: Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

V nadaljevanju si še pogledjmo, kakšna je ponudba obravnavanih izobraževalnih programov po posameznih regijah.

Preglednica 35: **Javno-veljavni izobraževalni programi in število izvajalcev s področja kmetijstva, gozdarstva in ribištva po posameznih regijah**

JAVNO-VELJAVNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI S PODROČJA KMETIJSTVA, GOZDARSTVA IN RIBIŠTVA									
REGIJE	Gospodar na podeželju	Kmetijsko podjetniški tehnik	Kmetijsko podjetniški tehnik (pti)	Pomočnik v biotehniški in oskrbi	Hortikulturni tehnik	Vrtinar	Cvetličar	Gozdar	Gozdarški tehnik
Savinjska		1	1	2	1	1	1		
JV Slovenija	1	1	1	2	1	1	1		
Spodnje posavska									
Gorenjska	1	1	1	1	1	1	1		
Obalno kraška									
Notranjsko kraška								1	1
Osrednje Slovenska				1		1	1		
Zasavska				1					
Podravska	2	2	2	2	1	1	1		
Koroška									
Pomurska	1								
Goriška		1		1	1	1			

Kratice: pti – programi poklicno tehničnega izobraževanja

Vir: Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

Zgornja preglednica pokaže, da izobraževalne organizacije v Spodnje posavski, Obalno kraški in Koroški regiji, omenjenih programov nimajo v svoji ponudbi, programe pa, verjetno zaradi svoje geografske lege, z enajstimi izvajalci najbolj pokriva Podravska regija. Sledi Jugovzhodna Slovenija z osmimi izvajalci, Gorenjska in Savinjska s sedmimi, Goriška s štirimi, Osrednje slovenska s tremi, Notranjsko kraška z dvema in Pomurska regija z enim izvajalcem. Izobraževalne organizacije izvajajo enega, največ dva od zgoraj omenjenih programov s področja kmetijstva, gozdarstva in ribištva.

Podatki o številu in deležih brezposelnih po sklopih poklicne izobrazbe v posameznih območnih službah za prvo polovico leta 2009 pokažejo relativno nekoliko večje število oz. deleže brezposelnih pri naslednjih sklopih: pridelovalci rastlin (območna služba Celje - 298 oz. 3,28 odstotkov; območna služba Maribor - 253 oz. 2 odstotka; območna služba Murska Sobota - 340 oz. 4,25 odstotkov; območna služba Ptuj - 236 oz. 5,94 odstotkov; območna služba Sevnica - 64 oz. 2,05 odstotkov) (glej prilogo 9);

V pregledu deficitarnih poklicev za leto 2009 (glej prilogo 15) med deficitarnimi poklici s tega področja zasledimo gozdarje v območni službi Ljubljana in območni službi Nova Gorica ter sadjarje v območni službi Sevnica. Med suficitarnimi poklici pa zasledimo cvetličarje v območni službi Murska Sobota (glej prilogo 16).

Spomnimo se še na že prikazane evropske napovedi o gibanju delovnih mest po glavnih skupinah poklicev do leta 2015 (glej preglednico 5), ki kažejo, da so poklici s področja kmetijstva in ribištva za leto 1996 še vedno dosegala skoraj 10 milijonov delovnih mest na ravni Evrope, projekcije do leta 2015 pa kažejo na velik upad, tako naj bi bilo število tovrstnih delovnih mest v letu 2015 manjše skoraj za polovico (6 milijona delovnih mest). Projekcije za Slovenijo za obdobje od 1996 do 2015 predvidevajo 35,5 odstotni upad števila delovnih mest za to področje (glej preglednico 6). Ob tem velja upoštevati še projekcije o potrebah po nadomestitvenih delovnih mestih (upokojevanje, zapustitev delovnih mest ipd.), ki opozarjajo na to, da čeprav so npr. v sklopu kmetijstva in ribištva trendi rasti novih delovnih negativni, pa se ob upoštevanju potreb po nadomestitvenih delovnih mestih trendi obrnejo v pozitivne glede na pričakovane potrebe.

Glede prikazane izobraževalne ponudbe za izobraževanje odraslih (torej tudi za izobraževanje brezposelnih) s tega področja, upoštevajoč vse našteje dejavnike, lahko ocenimo, da bi bilo smiselno to ponudbo ohranjati, vsaj na ravni, kot jo imamo sedaj in jo morda razširiti tudi v nekatere regije, kjer je sedaj še ni, vendar smiselno in na podlagi proučenih potreb po teh poklicih v posamezni regiji. Ob vključevanju brezposelnih v te programe, pa bi veljalo upoštevati podatke o številu brezposelnih po sklopih poklicne izobrazbe in v tistih regijah, kjer se v tem obdobju izkazujejo relativno višji deleži brezposelnih, ki že imajo izobrazbo s tega področja, le-teh v tovrstne programe ne vključevati v prevelikem številu, da ne bi s tem na dolgi rok prispevali k zviševanju brezposelnosti.

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

Razpis institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK je kot predmet javnega naročila obsegala naslednje programe priprave na nacionalne poklicne kvalifikacije s področja kmetijstva, gozdarstva in ribištva: **Poljedelec/poljedelka, Sadjar/sadjarka, Vinogradnik/vinogradnica, Zelenjadar/zelenjadarica, Živinorejec/živinorejka in Čebelar/čebelarka.**

Iz podatkov, s katerimi smo razpolagali ob pripravi te študije, je razvidno, da je bila z javnim naročilom pokrita le ponudba programa **Čebelar/čebelarka** in sicer v Območni službi Novo mesto. Za ostale programe pa lahko iz podatkov, s katerimi smo razpolagali ob pripravi te študije, sklepamo ali da izvajalci zanje niso oddali nobene ponudbe ali pa da morebitne ponudbe niso ustrezale kriterijem razpisa.

Veterinarstvo

Analizo ponudbe javno-veljavnih in neformalnih izobraževalnih programov, ki se uvrščajo v področje kmetijstva, gozdarstva, ribištva in veterinarstva, zaključujemo s sklopom **veterinarstva**²⁸.

²⁸ Po podatkih Statističnega urada RS se v to področje razvrščajo aktivnosti in izidi s predmetno specifično vsebino, ki obsegajo študij preventive, diagnosticiranja in zdravljenja bolezni in poškodb živali ter splošne nege živali, Obsega tudi študij oskrbe bolnih, poškodovanih in slabotnih živali, ki se zdravijo na veterinarskih postajah. (Vir: Struktura in opisi kategorij KLASIUS-P 2009)

A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov

Analiza Razpisa za vpis odraslih pokaže, da se v to področje umešča izobraževalni program **Veterinarski tehnik**, ki ga imata v svoji ponudbi samo Osrednje slovenska in Podravska regija (vsaka po enega izvajalca). Vse ostale regije pa udeležencem ne omogočajo, da bi si pridobili naziv veterinarskega tehnika, saj izobraževalne organizacije programa ne izvajajo.

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

Analiza Razpisa institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK je pokazala, da v razpis za javno naročilo ni bil vključen noben neformalni izobraževalni program s tega področja.

Za leto 2009 med deficitarnimi poklici s področja veterinarstva izkazujeta le dve območni službi in sicer območna služba Novo mesto in območna služba Sevnica (glej prilogo 15). Podatki o brezposelnih po posameznih sklopih poklicne izobrazbe za prvo polovico leta 2009 za raven Slovenije v sklopu »veterinarji« kažejo na nizek 0,13 odstoten delež brezposelnih (glej preglednico 2). Gotovo je to poklic, za katerega ne gre pričakovati, da bi se brezposelni vanj množično vključevali, je pa dovolj perspektiven in atraktiven poklic, za ljudi, ki imajo interes za tovrstno delo in izkazujejo sposobnosti za tovrstno izobraževanje, da je lahko zanimiv tudi za brezposelne.

V nadaljevanju prikazujemo rezultate analize ponudbe javno-veljavnih in neformalnih izobraževalnih programov za področje **zdravstva in sociale**.

PODROČJE ZDRAVSTVA IN SOCIALE

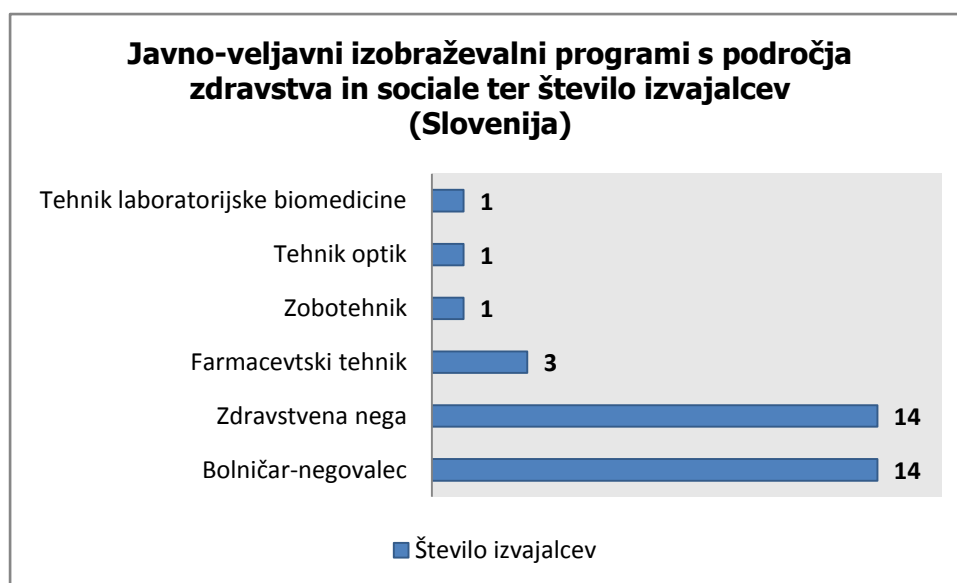
V skladu s klasifikacijo KLASIUS-P se področje zdravstvo in sociala deli na dva sklopa in sicer (1) zdravstvo in (2) sociala. V nadaljevanju prikazujemo izobraževalne programe z Razpisa, ki se uvrščajo v področje **zdravstvo**²⁹.

Zdravstvo

A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov

Spodnja slika prikazuje rezultate analize Razpisa za vpis odraslih, ki pokaže, da izobraževalne organizacije najpogosteje izvajajo dva programa javno-veljavnega izobraževanja, ki se uvrščata v obravnavani sklop in sicer program **Bolničar-negovalec** in program **Zdravstvena nega**. Oba programa ima v ponudbi štirinajst izobraževalnih organizacij iz vse Slovenije. V Razpis za so vključeni še izobraževalni programi **Zobotehnik**, **Tehnik optik**, **Tehnik laboratorijske biomedicine** in **Farmaceutski tehnik**, a jih večinoma ponuja majhno število izvajalcev.

Slika 43: **Javno-veljavni izobraževalni programi in število izvajalcev s področja zdravstva za celotno Slovenijo**

Vir: Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

Naslednja preglednica prikazuje, koliko so obravnavani izobraževalni programi prisotni po regijah. Največ izvajalcev različnih programov je v Osrednje slovenski regiji (deset), kjer v ponudbi izstopa program Bolničar-negovalec (pet izvajalcev). Niti enega od omenjenih programov pa ne izvajajo v Spodnje posavski in Koroški regiji.

²⁹ V področje zdravstva se razvrščajo aktivnosti in izidi s predmetno specifično vsebino, ki obsega študij o zdravju, ki ni specializiran po posamičnih področjih. (Vir: Struktura in opisi kategorij KLASIUS-P 2009)

Program Farmaceutski tehnik se izvaja v Jugovzhodni in Osrednji Sloveniji, ter v Podravski regiji. Programa Zobotehnik in Tehnik laboratorijske medicine sta prisotna v Osrednje slovenski regiji (po en izvajalec), program Tehnik optik pa se, tudi z enim izvajalcem, izvaja samo v Savinjski regiji.

Preglednica 36: **Javno-veljavni izobraževalni programi in število izvajalcev s področja zdravstva po posameznih regijah**

JAVNO-VELJAVNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI S PODROČJA ZDRAVSTVA IN SOCIALE						
REGIJE	Bolničar negovalec	Zdravstvena nega	Zobo- tehnik	Tehnik optik	Tehnik labora- torijske biome- dicine	Farmaceutski tehnik
Savinjska	1	2		1		
JV Slovenija	2	2				
Spodnje posavska						
Gorenjska	2	1				
Obalno kraška	1	1				
Notranjsko kraška		1				
Osrednje Slovenska	5	2	1		1	1
Zasavska		1				
Podravska	1	2				
Koroška						
Pomurska	1	1				
Goriška	1	1				

Podatki o številu in deležih brezposelnih po sklopih poklicne izobrazbe za prvo polovico leta 2009 v sklopu »poklici v zdravstvu« relativno nekoliko višje deleže (več kot 2 odstotka) izkazujejo v območni službi Murska Sobota (200 oz. 2,49 odstotkov) in v območni službi Velenje (138 oz. 2,18 odstotka). Ti podatki potrjujejo, potrebe po zdravstvenih delavcih v Sloveniji, za omenjene območne službe pa bi kazalo natančneje preveriti vrsto in stopnjo izobrazbe brezposelnih s teh poklicnih sklopov. Pregled deficitarnih poklicev za leto 2009 (glej prilogo 15) med deficitarnimi poklici s tega področja poleg zdravnikov, ki se kot deficitarni poklici pojavijo v kar 11 območnih službah Zavoda RS za zaposlovanje, navaja tudi zobozdravnike, ki se kot deficitarni poklici izkazujejo kar v 7 območnih službah. Natančneje bi bilo potrebno v pregledih, ki jih pripravlja Zavod RS za zaposlovanje preveriti potrebe prav po poklicih s tega področja, ki zahtevajo srednješolsko izobrazbo (poklici, za katere izobražujejo programi iz obravnavanega razpisa), tako bi dobili natančnejše podatke npr. prav o potrebah po zobotehnikih, a že ta splošen vpogled v podatke pokaže, da je potrebno ponudbo s področja zdravstva ohranjati in jo krepiti.

V ponudbi iz Razpisa npr. Farmacevtskega tehnika zasledimo le v eni regiji, čeprav se poklici s področja farmacije v pregledu deficitarnih poklicev, kar v nekaj regijah pojavljajo kot deficitarni poklici (glej prilogo 15). Klasifikacija KLASIUS-P opredeljuje še številne druge vsebinske sklope kot so npr: zdravstvena nega za različne ciljne skupine (starejši, mladostniki ipd.), dietetna prehrana ipd., ki dajejo še veliko prostora za razvoj nove programske ponudbe.

Ob koncu pregleda tega področja pa velja še omeniti, da v Razpisu ni niti enega srednješolskega izobraževalnega programa, ki bi se uvrščal v sklop »socialno delo«. KLASIUS-P podrobneje opisuje vsebine s tega sklopa kot so: socialno delo in svetovanje, svetovanje s področja zlorabe tobaka, alkohola, drog, družinsko in zakonsko svetovanje, svetovanje s področja zlorab in nasilja, poklicna orientacija (poklicno informiranje in svetovanje), socialno delo in svetovanje. Veliko teh vsebin gotovo pokrivajo izobraževalni programi s področja visokošolskega in univerzitetnega izobraževanja, vseeno pa bi kazalo opraviti razmislek o tem ali bi bilo smiselno razviti kakšen nov izobraževalni program s področja socialnega dela tudi na srednješolski ravni. Upoštevajoč demografske spremembe, ki kažejo na to, da postajamo starajoča se družba, je področje socialnega dela za ciljno skupino starejših, gotovo eno izmed takšnih, kjer se bo potrebno v prihodnje odzivati z novimi poklici in temu primerno novo izobraževalno ponudbo.

Poglejmo v nadaljevanju, kako je ta sklop pokrit v Razpisu institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK, kjer je razvoj ponudbe, ki bi pokrivali te segmente gotovo perspektiven, predvsem tudi z vidika vključevanja brezposelnih, ki izkazujejo interes in sposobnosti za opravljanje tovrstnih poklicev, v te programe.

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

V Razpis institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK sta bila s tega področja vključena dva programa priprav na pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije in sicer program **Socialni oskrbovalec/socialna oskrbovalka** ter poklic **Tolmač/tolmačica slovenskega znakovnega jezika**.

Kot je razvidno iz naslednje preglednice program Socialni oskrbovalec/socialna oskrbovalka na domu, nudijo ponudniki v devetih od dvanajstih območnih službah. Programa ni v ponudbi v Območnih službah Maribor, Nova Gorica in Sevnica. Spet pa iz podatkov, ki smo jih imeli na razpolago ob pripravi študije, ne moremo razbrati ali se izvajalci iz teh območnih enot na razpis s tem programom niso prijavili ali pa njihova ponudba ni ustrezala pogojem razpisa. Široka ponudba tega programa se nam sicer zdi smiselna, saj omogoča vključevanje v še enega od ukrepov Aktivne politike zaposlovanja – Javna dela. Ponudba smiselno dopolnjuje že prikazano ponudbo javno-veljavnih izobraževalnih programov na tem področju.

Preglednica 37: **Neformalni izobraževalni programi s področja zdravstvo in sociala**

NEFORMALNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI S PODROČJA ZDRAVSTVA IN SOCIALE		
OBMOČNE SLUŽBE	Socialni oskrbovalec/socialna oskrbovalka na domu	Tolmač/tolmačica slovenskega znakovnega jezika
Celje	x	
Koper	x	
Kranj	x	
Ljubljana	x	x
Maribor		
Murska Sobota	x	
Nova Gorica		
Novo mesto	x	
Ptuj	x	
Sevnica		
Trbovlje	x	
Velenje	x	

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Program Tolmač/tolmačica slovenskega znakovnega jezika nudijo samo ponudniki v Območni službi Ljubljana. V šestih od dvanajstih območnih služb, program ni bil razpisan. Premisliti bi morali o potrebi po razširitvi ponudbe tega programa tudi na območju preostale Slovenije, saj je z lokacijsko omejenostjo, omejen dostop posameznikom, ki ne bivajo v bližini kraja, kjer se program izvaja. Je pa res, da gre za specifičen program, verjetno ni pričakovati, da bi bilo vključevanje brezposelnih v tovrstne programe obsežno in morda potrebe po tovrstnih znanjih lahko za različne območne enote pokrijejo izvajalci, ki imajo svoj sedež v drugih območnih enotah. Kljub takšnim premislekom, pa ostaja vprašanje ali vse tovrstne potrebe, ko gre za vključevanje brezposelnih, lahko pokrije en izvajalec. S tega vidika bi kazalo ta segment še proučiti, ob vpogledu v dejanske podatke o potrebah po tovrstnih znanjih oz. poklicu tolmačev slovenskega znakovnega jezika za celotno Slovenijo. Podatek, da se na razpisan program, kar v petih območnih službah, izvajalci niso odzvali z ustrežno ponudbo, namreč še ne pomeni nujno, da izvajalci za izpeljavo tovrstnih programov niso zainteresirani, niti ne tega, da za tovrstne programe ni potreb.

Analizo ponudbe izobraževalnih programov, v katere se lahko vključujejo tudi brezposelni, nadaljujemo s področjem **Storitev**.

PODROČJE STORITEV

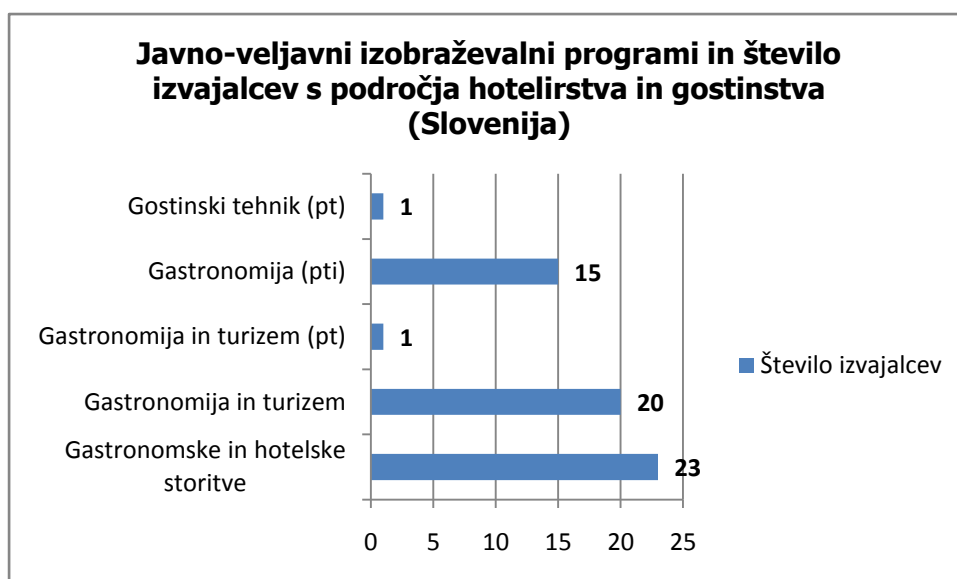
V to področje se umeščajo sklopi: (1) osebne storitve, (2) transportne storitve, (3) varstvo okolja, (4) varovanje. Najprej prikazujemo izobraževalne programe, ki se umeščajo v področje osebnih storitev.

Osebne storitve

A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov

Spodnja slika prikazuje javno-veljavne izobraževalne programe in število izvajalcev s področja osebnih storitev, ki so vključeni v Razpis za vpis odraslih in sicer sodijo v sklop **gostinstva in hotelirstva**. Program **Gastronomske in hotelske storitve** in program **Gastronomija in turizem** izvaja največ izobraževalnih organizacij, samostojen program **Gastronomija**, ki sodi med poklicno tehniško izobraževanje ponuja petnajst izvajalcev, **Gostinskega tehnika**, **Gastronomijo in turizem (poklicni tečaj)** pa samo en izvajalec.

Slika 44: **Javno-veljavni izobraževalni programi in število izvajalcev s področja gastronomije in hotelirstva za celotno Slovenijo**

Kratice: pti - programi poklicno tehničnega izobraževanja / pt – poklicni tečaj

Vir: Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

V nadaljevanju si oglejmo še prisotnost obravnavanih programov po regijah in število izobraževalnih organizacij, ki te programe ponujajo v posamezni regiji.

Preglednica 38: **Javno-veljavni izobraževalni programi in število izvajalcev s področja hotelirstva in gostinstva po posameznih regijah**

JAVNO-VELJAVNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI S PODROČJA STORITEV (gostinstvo in hotelirstvo)					
REGIJE	Gastro- nomske in hotelske storitve	Gastro- nomija in turizem	Gastronomija in turizem (pt)	Gastronomija (pti)	Gostinski tehnik (pt)
Savinjska	5	4	1		
JV Slovenija	3	2			
Spodnje posavska					
Gorenjska	1	3		1	1
Obalno kraška	2	1		1	
Notranjsko kraška					
Osrednje Slovenska	2	2		2	
Zasavska	2	1			
Podravska	3	3		2	
Koroška	1	2		1	
Pomurska	2	1		1	
Goriška	2	1		1	

Kratice: pti - programi poklicno tehničnega izobraževanja / pt – poklicni tečaj

Vir: Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

Analiza pokaže, da sta izobraževalna programa **Gastronomске in hotelske storitve** (triletni program poklicnega izobraževanja) ter **Gastronomija in turizem** (štiriletni program strokovnega izobraževanja), odraslim, s tem pa tudi brezposelnim na razpolago v vseh slovenskih regijah, razen v Spodnje posavski in Notranjsko kraški. V nekaterih regijah tovrstne programe izvajajo večje število izvajalcev, v Savinjski regiji celo pet oz. štiri izvajalci. V polovici regij se izvaja še izobraževalni program **Gastronomija**, ki je program poklicno tehniškega izobraževanja. Slabše sta regijsko pokrita izobraževalna programa **Gastronomija** in **Gostinski tehnik**, ki sta izobraževalna programa poklicnega tečaja.

Oglejmo si sedaj podatke o številu oz. deležih brezposelnih po sklopih poklicne izobrazbe za prvo polovico leta 2009 po območnih službah Zavoda RS za zaposlovanje (glej prilogo 9), kjer najdemo širši sklop »poklici za gostinstvo in turizem«. Relativno višje število oz. deleži brezposelnih glede na druge poklicne sklope se kaže v naslednjih območnih službah: območna služba Celje (462 oz. 5,09 odstotkov), območna služba Koper (306 oz. 6,7 odstotkov), območna služba Kranj (245 oz. 4,16 odstotkov), območna služba Ljubljana (533 oz. 3,09 odstotkov), območna služba Maribor (476 oz. 3,76 odstotkov), območna služba Murska Sobota (408 oz. 5,09 odstotkov), območna služba Novo mesto (147 oz. 3,69 odstotkov), območna služba Ptuj (137, oz. 3,44 odstotkov), območna služba Sevnica (116 oz.

3,75 odstotka), območna služba Trbovlje (125 oz. 4,31 odstotka), območna služba Velenje (280 oz. 443 odstotka). Na ravni Slovenije v obravnavanem obdobju beležimo 3325 oz. 4,11 odstotka brezposelnih v tem sklopu poklicne izobrazbe (glej preglednico 2).

Podrobnejših podatkov o številu brezposelnih glede na stopnjo izobrazbe ob pripravi študije nismo imeli, kazalo pa bi jih pogledati v prihodnjih analizah, podatki za leto 2007 pa kažejo, da je med brezposelnimi s tega vsebinskega sklopa več tistih s triletno izobrazbo (poklic kuhar, natakár) kot pa tistih s štiriletno srednješolsko izobrazbo (npr. gostinski tehnik)³⁰.

Ob teh podatkih, ki pokažejo, da imamo med brezposelnimi v tem obdobju, nezanemarljivo število brezposelnih, ki že imajo izobrazbo s področja gostinstva in turizma (v večjem deležu triletno srednješolsko izobrazbo), pa po drugi strani pregled deficitarnih poklicev (glej prilogo 15) prav za vse območne službe Zavoda RS za zaposlovanje poklice kot so kuhar in natakár (za katere npr. izobražuje izobraževalni program Gastronomske in kuharske storitve) opredeljuje kot deficitarne poklice v letu 2009, kar pomeni, da je bilo v obravnavanem obdobju povpraševanje po teh poklicih (ali delih) večje od ponudbe.

Podatki so si v tem primeru nekoliko kontradiktorni in bi potrebovali dodatno proučitev, da bi jih lahko ustrezno razložili. Kar pa lahko tudi brez tega ocenimo, je, da ponudba s tega področja je, vsaj kar zadeva prva dva obravnavana programa, tudi dobro pokrita v večini slovenskih regij, glede na številke o brezposelnih s tega vsebinskega sklopa, bi kazalo premisliti, če v nekaterih regijah, morda te ponudbe ni celo preveč, čeprav nam podatki o deficitarnih poklicih, tega ne potrjujejo. Vsekakor pa gre priporočilo območnim službam Zavoda RS za zaposlovanje, da je potrebno pozorno spremljati dogajanje v njihovih okoljih, da ne bi brezposelnih v prevelikem številu vključevali v tovrstne programe, pa bi se to kasneje izkazalo za neustrezno, saj bi si le ti potem, ko bi si sicer pridobili izobrazbo, vračali med brezposelne.

V nadaljevanju združeno po posameznih regijah prikazujemo pregled izobraževalnih programov, ki se uvrščajo med **storitve za gospodinjstva**³¹ ter v **frizerstvo in kozmetiko**³².

---

³⁰ (Vir: <http://www.zizmond.info/brezposelnost/default.htm>).

³¹ Med storitve za gospodinjstva se razvrščajo aktivnosti in izidi s predmetno specifično vsebino, ki obsega študij, povezan z različnimi gospodinjskimi storitvami, kot so gospodinjstvo, čiščenje, pranje, šivanje itd. (Vir: Struktura in opisi kategorij KLASIUS-P 2009)

³² Med frizerstvo in kozmetiko se razvrščajo aktivnosti in izidi s predmetno specifično vsebino, ki obsega študij o negi las in telesa v lepotne namene itd. (Vir: Struktura in opisi kategorij KLASIUS-P 2009)

Preglednica 39: **Javno-veljavni izobraževalni programi s področja storitev za gospodinjstva ter frizerstva in kozmetike ter število izvajalcev po posameznih regijah**

JAVNO-VELJAVNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI S PODROČJA STORITEV (storitve za gospodinjstva, frizerstvo, kozmetika)			
REGIJE	Dimnikar (šs, ds)	Frizer	Kozmetični tehnik
Savinjska		1	1
JV Slovenija			1
Spodnje posavska		1	
Gorenjska	1	1	
Obalno kraška		1	
Notranjsko kraška			
Osrednje Slovenska			2
Zasavska			
Podravska	1	1	1
Koroška			
Pomurska			
Goriška			

Kratice: šs- šolski sistem / ds - izobraževalni program se izvaja samo v dualni organizaciji (dualna organizacija izobraževanja)

Vir: Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

Iz vsebinskega sklopa, ki jih KLASIUS-P opredeljuje kot storitve za gospodinjstva, v Razpisu najdemo zgolj program **Dimnikar**, ki ga je poleg Gorenjske, zaslediti še v Podravske regiji.

Med storitvami za frizerstvo in kozmetiko, pa najdemo javno-veljavni program Kozmetični tehnik, ki se izvaja v Savinjski regiji, JV Sloveniji, Osrednje slovenski in Podravske regiji. Največ izobraževalnih organizacij izvaja program za pridobitev izobrazbe Frizerja, izvajajo ga izobraževalne organizacije v Savinjski, Spodnje posavski, Gorenjski, Obalno kraški in Podravske regiji. Notranjsko kraška regija pa ne premore niti enega izvajalca, ki bi imel v svoji ponudbi omenjene programe.

Pregled deficitarnih poklicev (glej prilogo 15) za leto 2009 opredeljuje frizerje in kozmetike kot deficitarne poklice v območnih službah Nova Gorica in Novo mesto. Poklic maserja, pa v območni službi Celje in Koper. Med suficitarnimi poklici pa najdemo poklic frizerja v območni službi Celje (glej prilogo 16). Upoštevajoč te podatke, bi lahko ocenili, da bi bilo smiselno tovrstne izobraževalne programe za osebne storitve širiti tudi v regije, ki jih sedaj še ne pokrivajo, hkrati pa tudi, da so ti poklici lahko zanimivi za brezposelne.

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

Področje Osebnih storitev je eno izmed področij, ki so imela v Razpisu za institucionalno usposabljanje in priprave na NPK široko ponudbo programov, ki jih ponujajo izvajalci v območnih službah na območju celotne Slovenije. Vsi programi v naslednji preglednici, razen programa Sobarica, so programi priprav na nacionalne poklicne kvalifikacije.

Preglednica 40: **Neformalni izobraževalni programi s področja osebne storitve**

NEFORMALNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI S PODROČJA STORITEV (storitve za gospodinjstva, frizerstvo, kozmetika)											
OBMOČNE SLUŽBE	Soba- rica	Mani- ker/ka	Maser /ka	Pediker/ ka	Pomočnik/ ca kuharja/ ica	Re- flekso- tera- pevt/ka	Dietni kuhar/ ica	Hišnik /ica	Turisti čni/a anima- - tor/ka	Tu- ristični /a infor- mator / ka	Viza- žist/ka
Celje	x	x			x		x	x	x	x	x
Koper											
Kranj					x		x				
Ljubljana			x	x	x	x	x	x	x	x	
Maribor	x		x		x	x	x				
Murska Sobota	x		x		x			x		x	
Nova Gorica											
Novo mesto			x		x					x	
Ptuj	x				x		x	x			
Sevnica			x			x					
Trbovlje			x								
Velenje	x		x		x		x	x	x	x	

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Območni službi Koper in Nova Gorica, ne nudita nobenega izmed programov s področja Osebnih storitev. V območni službi Nova Gorica, večina programov tudi ni bila razpisana.

Program **Pomočnik/pomočnica kuharja/kuharice** nudijo ponudniki v kar osmih območnih službah (Celje, Kranj, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Novo mesto, Ptuj in Velenje). Program **Maser/maserka** je drugi najbolj ponujen program, saj ga ponujajo ponudniki v sedmih območnih službah (Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Novo mesto, Sevnica, Trbovlje in Velenje). Program **Dietnega kuharja/kuharice** nudijo ponudniki v šestih območnih službah (Celje, Kranj, Ljubljana, Maribor, Ptuj, Velenje). Programi **Vizažist/vizažistka**, **Maniker/manikerka** in **Pediker/pedikerka** so programi, pri katerih je najmanj ponudnikov.

Programa Maniker/manikerka in Vizažist/vizažistka ponujajo samo ponudniki iz Območne službe Celje. Program Pediker/pedikerka, pa ponujajo ponudniki le v Območni službi Ljubljana.

Zanimiva se nam zdi ugotovitev, da na področju Območnih služb Koper in Nova Gorica ne nudijo nobenega programa, saj sta obe območji zelo turistično usmerjeni, bogati s hotelskimi in igralniškimi storitvami, turističnimi kmetijami in drugimi osebnimi storitvami. Poklic Maser/maserka pa spada v območni službi Koper v deficitarne poklice (glej prilogo 15).

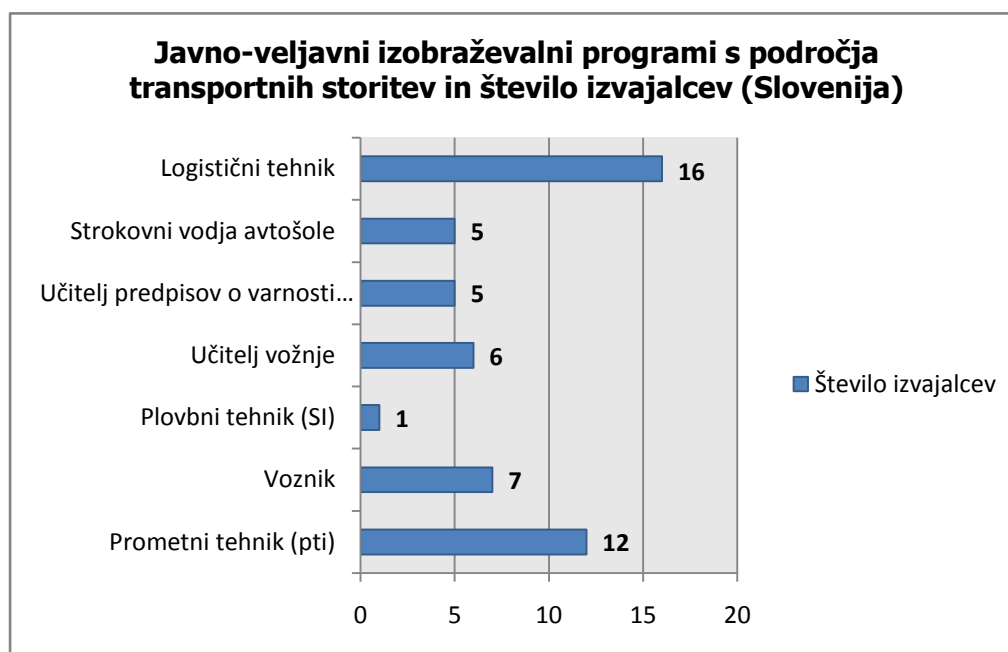
Analizo nadaljujemo s prikazom izobraževalnih programov, ki se uvrščajo med **transportne storitve**³³.

Transportne storitve

A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov

Iz Razpisa za vpis odraslih je razvidno, da je vseh izvajalcev javno-veljavnih izobraževalnih programov s področja transportnih storitev v Sloveniji dvainpetdeset.

Slika 45: **Javno-veljavni izobraževalni programi s področja transportnih storitev ter število izvajalcev za celotno Slovenijo**

Kratice: Si - izobraževalni program je prilagojen za narodno mešano območje Slovenske Istre, izobraževanje se izvaja v slovenskem učnem jeziku / pti – programi poklicno tehničnega izobraževanja

Vir: Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

³³ V to področje se razvrščajo aktivnosti in izidi s predmetno specifično vsebino, ki obsega študij upravljanja, krmarjenja in usmerjanja ladij, letal in drugih oblik prevoza. (Vir: Struktura in opisi kategorij KLASIUS-P 2009)

Največ, šestnajst, jih izvaja program **Logističnega tehnika**, dvanajst **Prometnega tehnika**, sedem **Voznika** in šest **Učitelja vožnje**. Po pet izobraževalnih organizacij ima v svoji ponudbi programa **Strokovni vodja avtošole** in **Učitelj predpisov o varnosti cestnega prometa**, samo ena izobraževalna organizacija pa izvaja program za **Plovbnega tehnika**.

Naslednja preglednica prikazuje, kakšna je prisotnost obravnavanih izobraževalnih programov po posameznih regijah.

Preglednica 41: **Javno-veljavni izobraževalni programi in število izvajalcev s področja transportnih storitev po posameznih regijah**

JAVNO-VELJAVNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI S PODROČJA TRANSPORTNIH STORITEV							
REGIJE	Prometni tehnik (pti)	Voznik	Plovbni tehnik (pti)	Učitelj vožnje	Učitelj predpisov o varnosti cestnega prometa	Strokovni vodja avtošole	Logistični tehnik
Savinjska	1	2		1	1	1	3
JV Slovenija	1						1
Spodnje posavska							
Gorenjska	6	2		1	1	1	3
Obalno kraška			1	1			1
Notranjsko kraška	1						1
Osrednje Slovenska	1	1		2	2	2	2
Zasavska		1					1
Podravska	1			1	1	1	1
Koroška		1					1
Pomurska							1
Goriška	1						1

Kratice: pti – programi poklicno tehničnega izobraževanja

Vir: Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

Kot je razvidno iz preglednice, je ponudba omenjenih programov najmočnejša v Gorenjski regiji (štirinajst izvajalcev) in Osrednje slovenski regiji (deset izvajalcev). Ponovno izstopa Spodnje posavska regija, kjer ni niti enega izvajalca programov s področja transportnih storitev.

Vpogled v podatke o številu in deležih brezposelnih po sklopih poklicne izobrazbe za prvo polovico leta 2009 (glej preglednico 2 in prilogo 9), za raven Slovenije pokaže pri sklopu »poklici v cestnem prometu« 1396 oz. 1,73 odstotkov brezposelnih. Pri

železničarjih, ladjarjih, letalcih, žičničarjih ter poklicih v pretovorni dejavnosti, pa se deleži gibljejo med 0,01 in 0,28, se pravi, da med brezposelnimi skoraj ni takšnih, ki bi že imeli tovrstno izobrazbo. Podobna je slika po posameznih območnih službah.

Pregled deficitarnih poklicev za leto 2009 (glej prilogo 15) pokaže, da se med deficitarne poklice uvrščajo vozniki težkih tovornjakov in vlačilcev, kar velja za naslednje območne službe: OS Celje, OS Koper, OS Ljubljana, OS Maribor, OS Nova Gorica, OS Ptuj, OS Sevnica, OS Velenje; voznik tovornjaka (OS Kranj, OS Novo mesto, OS Trbovlje). V nekaterih območnih službah pa se med deficitarnimi poklici pojavljajo tudi upravljalci različnih strojev, voznik avtobusa, voznik taksija. Poklicev s področja transporta med suficitarnimi poklici skoraj ni (glej prilogo 16).

Evropske napovedi o rasti delovnih mest po dejavnostih do leta 2015 kažejo, da se bo na področju distribucije in transporta rast sicer nekoliko umirila, a bo še vedno pozitivna. Prav takšni so trendi rasti delovnih mest po glavnih skupinah poklicev (glej preglednico 5), kjer se sicer za Slovenijo do leta 2015 napoveduje rahel upad števila delovnih mest (-9,6 odstotka) (glej preglednico 6).

Izhajajoč iz teh podatkov bi lahko ocenili, da so poklici s področja transporta lahko zanimivi za nekatere ciljne skupine brezposelnih. S tega vidika velja ocena, da je regijska dostopnost teh javno-veljavnih programov sicer solidna, a to velja le za nekatere regije, medtem, ko izvajalci v nekaterih drugih regijah teh programov sploh ne ponujajo. Predvsem izobraževalna programa Voznik in Prometni tehnik bi, na podlagi preučitve potreb v posameznih regijah, kazalo vpeljati tudi v izobraževalno ponudbo v tistih regijah, kjer jih še ni.

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

Iz analize rezultatov Razpisa institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK lahko vidimo, da ponudniki v različnih območnih službah omogočajo kar trinajst različnih neformalnih izobraževalnih programov s področja Transportnih storitev. Poklici **Voznik tovornega vozila** (vozniški izpit C), **Voznik avtobusa** (vozniški izpit D), **Voznik Priklonika** (vozniški izpit E) ter **Voznik traktorja** (vozniški izpit F), spadajo med deficitarne poklice (glej prilogo 15) in tudi programska ponudba je dovolj razširjena, saj Programe priprave na nacionalne poklicne kvalifikacije za prej omenjene poklice, ponujajo na območju celotne Slovenije.

Tečaj za voznika viličarja (Viličarist/viličaristka) ter **Voznik/voznica** v cestnem prometu ponujajo izvajalci v desetih območnih službah.

Omeniti moramo tudi program **Upravljanje težke gradbene mehanizacije**, ki ni usklajen s povpraševanjem na trgu dela. Kot deficitarni poklic je naveden v območnih službah Kranj, Murska Sobota in Trbovlje. Program pa nudijo ponudniki v območnih službah Celje, Koper, Ljubljana, Nova Gorica, Ptuj, Sevnica, Trbovlje in Velenje (glej preglednico 15). Potrebno bi bilo uskladi ponudbo programov s povpraševanjem na trgu dela.

Preglednica 42: **Neformalni izobraževalni programi s področja transportnih storitev**

NEFORMALNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI S PODROČJA TRANSPORTNIH STORITEV													
OBMOČNE SLUŽBE	Učitelj predpisov o varnosti v cestnem prometu	Voznik/ca v cestnem prometu (vozniški izpit C)	Vozniški izpit D	Vozniški izpit D1	Vozniški izpit E	Vozniški izpit F	Tečaj za voznika viličarja (Viličarist/ka)	Upravljanje težke gradbene mehanizacije	Voznik/ca v cestnem prometu	Odgovorna oseba v cestnem prometu	Operater/ka pri prevozu nevarnega blaga	Seminar za voznike - nevarno blago	Usposabljanje za upravljalce dvizhnih naprav (mostnih dvigal)
Celje	x	x	x	x	x	x	x	x	x				
Koper	x	x	x		x		x	x	x				
Kranj		x	x	x	x		x		x			x	
Ljubljana	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	
Maribor		x		x	x				x				
Murska Sobota	x	x	x		x		x					x	x
Nova Gorica		x	x		x				x				
Novo mesto		x	x	x	x		x	x	x				x
Ptuj		x		x	x	x	x	x	x				
Sevnica	x	x	x	x	x	x	x	x	x				
Trbovlje		x	x	x			x	x	x				
Velenje		x	x		x		x	x					

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Razpis je vseboval tudi programe za **Usposabljanje za delo na morju, za delo na potniških ladjah, za delo na trgovskih ladjah**, vendar v Sloveniji ni ponudnika, ki bi ponudil omenjene programe.

Nadaljujejo s pregledom izobraževalnih programov, ki se uvrščajo v sklop **varstvo okolja**³⁴.

Varstvo okolja

A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov

V Razpisu za vpis odraslih najdemo dva izobraževalna programa, ki sodita v ta sklop, to sta **Okoljevarstveni tehnik** in **Naravovarstveni tehnik**. Pri Okoljevarstvenemu tehniku gre za nov izobraževalni program, ki so ga začeli v izobraževalnih organizacijah izvajati v šolskem letu 2008/2009. Enega izmed razlogov, da je gospodarstvo identificiralo potrebo po tovrstnem novem izobraževalnem programu, je bilo sprejetje nacionalnega programa varstva okolja leta 2005. Glede na to, da postaja okoljevarstvena tematika ena izmed ključnih za prihodnost, lahko vpeljavo takšnega izobraževalnega programa v ponudbo izobraževalnih programov srednješolskega strokovnega izobraževanja ocenimo kot zelo pozitivno. Upoštevajoč, da okoljski problemi ne zahtevajo le iskanja novih tehničnih in tehnoloških rešitev, pač pa smo v teh časih soočeni tudi s potrebo po spremembi v načinu obnašanja posameznikov, odnosa do okolja, ki nas obdaja, saj trajnostni razvoj terja odgovorno odločanje, ki ne bo ogrozilo zadovoljevanje potreb prihodnjih generacij, bodo v naslednjih letih programi s področja varstva okolja v ponudbi izobraževalnih organizacij zelo dobrodošli.

Ker se program še ne izvaja dolgo je razumljivo, da ga izobraževalne organizacije po regijah še ne ponujajo v večjem obsegu.

Po en izvajalec ponuja izobraževalna programa Okoljevarstveni tehnik in Naravovarstveni tehnik v Jugovzhodni Sloveniji, Gorenjski, Podravski, Koroški in Goriški regiji, Osrednje slovenska regija pa ponuja oba programa in sicer en izvajalec ponuja izvajanje izobraževalnega programa Okoljevarstveni tehnik in en izvajalec izvajanje program Naravovarstveni tehnik.

---

³⁴ V področje varstva okolja se razvrščajo aktivnosti in izidi s predmetno specifično vsebino, ki obsega študij o varstvu okolja, ki ni podrobneje specializiran. (Vir: Statistični urad RS)

Preglednica 43: **Javno-veljavni izobraževalni programi in število izvajalcev s področja varovanja okolja po posameznih regijah**

JAVNO-VELJAVNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI S PODROČJA VARSTVA OKOLJA		
REGIJE	Okoljevarstveni tehniki	Naravovarstveni tehniki
Savinjska		
JV Slovenija		1
Spodnje posavska		
Gorenjska	1	
Obalno kraška		
Notranjsko kraška		
Osrednje Slovenska	1	1
Zasavska	/	
Podravska	1	
Koroška	1	
Pomurska		
Goriška		1

Vir: Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

Gre za poklice, ki jih gotovo lahko obravnavamo kot zelo perspektivne poklice za prihodnost, zato bi kazalo v prihodnje najprej spodbuditi izvajanje teh programov tudi v regijah, kjer se še ne izvajajo, hkrati pa tovrstne programe umestiti med tiste izobraževalne programe, v katere bomo vključevali brezposelne. Ti programi gotovo spadajo med tiste, ki bodo zanimivi za mlajše brezposelne, katerih deleži, kot smo pokazali v uvodnih poglavjih, rastejo. Tovrstna programska ponudba bi lahko bila zanje atraktivna, saj gre za generacije, ki z okoljsko problematiko odraščajo, hkrati pa za generacije, na katerih bo v prihodnjih desetletjih največja odgovornost za varovanje okolja.

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

V Razpisu institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK nismo zasledili izobraževalnih programov, ki bi sodili v sklop Varovanja okolja. Prav na tem področju bi kazalo tudi s takšnimi ukrepi, kot je obravnavani razpis, spodbuditi ponudbo neformalnih izobraževalnih programov. Za ciljno skupino z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih, ki so v skladu z Zakonom o delnem povračilu nadomestila plač (Uradni list RS, št. 42/2009) v času, ko jim delodajalci ne morejo zagotoviti dela, napoteni na usposabljanje, bi bili tovrstni programi neformalnega usposabljanja, ki bi izhajali iz potreb njihovih okolij, dobrodošla nadgradnja programske ponudbe. To je le en izmed primerov, gotovo gre za področje, kjer bi bilo potrebno v prihodnje spodbujati nadaljnji razvoj ponudbe tako javno-veljavnih kot neformalnih izobraževalnih programov.

Analizo zaključujemo s pregledom izobraževalnih programov, ki se uvrščajo v vsebinski sklop **Varovanje**.

Varovanje

A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov

Iz Razpisa za vpis odraslih se v ta sklop uvršča javno veljavni izobraževalni program Tehnik varovanja, ki se izvaja samo v Osrednje slovenski regiji, ostale izobraževalne organizacije po regijah pa programa nimajo v svoji ponudbi. Tudi program Tehnik varovanja je nov program, ki je nastal na podlagi izhodišč in programov na nacionalni ravni ter na podlagi mednarodnih primerjav izobraževalnih programov na Finskem, v Nemčiji in na Nizozemskem. Da je izobraževanje na področju varovanja potrebno najbrž ne dvomi nihče. Slabe, nekatere žal tudi tragične izkušnje, ki smo jim v zadnjem obdobju priča tudi v Sloveniji, so zavedanje o pomenu dobro usposobljenih ljudi, ki opravljajo zahtevno delo varovanja, še okrepile. Zato je podpora programu velika, in to z vseh strani. Podpirajo ga podjetja za varovanje, zbornice, sindikati, ministrstvo za notranje zadeve in drugi. Vsi se namreč zavedajo, kako potrebno je izobraževanje kadra na tem področju. Sodobne potrebe po varovanju zahtevajo namreč veliko več kot samo fizično varovanje. Dobro varovanje je danes usmerjeno predvsem v preprečevanje konfliktov in incidentov, za kar pa morajo biti posamezniki ustrezno usposobljeni.

Pregled deficitarnih poklicev za leto 2009 poklice za varovanje oseb in premoženja med deficitarnimi navaja v območnih službah Ljubljana in Nova Gorica. Še posebej se med deficitarnimi poklici pojavljajo varnostniki v območnih službah Koper, Murska Sobota, Novo mesto, Ptuj, Sevnica, Trbovlje. V nekaterih območnih službah pa se med deficitarnimi poklici s tega področja pojavljajo še: gasilec, paznik v zaporu in reševalec iz vode (glej prilogo 15).

Lahko ocenimo, da bi bilo smiselno da bi se v naslednjih letih ponudba izvajalcev obravnavanih javno-veljavnih programov s tega področja povečala. Ker gre za precej specifične poklice in delovna mesta, verjetno ni pričakovati, da bi v tovrstne programe vključevali veliko število brezposelnih, za tiste brezposelne, ki bi izkazovali interes in imeli ustrezne lastnosti in sposobnosti za tovrstno delo, pa so ti poklici gotovo perspektivni.

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

Kot vidimo v naslednji preglednici programi s področja Varovanja, v Razpis institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK v večini območnih službi niso bili vključeni. Vsi programi, ki jih prikazujemo v naslednji preglednici so programi priprave na nacionalne poklicne kvalifikacije.

Preglednica 44: **Neformalni izobraževalni programi s področja varovanja**

NEFORMALNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI S PODROČJA VAROVANJA					
OBMOČNE SLUŽBE	Varnostnik/a tehnik/ca	Varnostnik/ca čuvaj/ka	Varnostni/a nadzornik/ca	Varnostnik/ varnostnica	Varnostni/a menedžer/ka
Celje	x	x		x	
Koper	x	x		x	x
Kranj					
Ljubljana	x	x	x	x	x
Maribor			x		
Murska Sobota					
Nova Gorica					
Novo mesto					
Ptuj					
Sevnica					
Trbovlje					
Velenje					

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Kot smo že omenili pri analizi javno-veljavnih programov s tega področja, se med deficitarnimi poklici v letu 2009 Varnostnik/varnostnica pojavlja v območnih službah Koper, Murska Sobota, Novo mesto, Ptuj, Sevnica in Trbovlje, označen kot deficitarni poklic (glej prilogo 15), program pa je na voljo le pri ponudnikih v območni službi Koper. Ob analizi tega sklopa izobraževalnih programov, se je dobro spomniti na dogajanje, ki smo mu priča v našem prostoru v zadnjih letih, ko se ob nekaterih tragičnih dogodkih in nesrečah, velikokrat ugotavlja, da bi se jih morda lahko preprečilo, če bi imeli dovolj usposobljene varnostne službe. V precej primerih se je tudi izkazalo, da so to delo varnostnika pogosto opravljali ljudje, ki za to niso bili usposobljeni, niso imeli licence ipd. Upoštevajoč omenjeno problematiko, bi kazalo ponudbo tovrstnih programov usposabljanja spodbujati še naprej, saj gre pri tematiki varovanja za področje, ki mu je, glede na povečano stopnjo tveganja glede varnosti v družbi na sploh, danes potrebno posvečati veliko pozornost.

NEOPREDELJENO

To področje zajema programe, ki so neopredeljeni po nacionalno specifičnem področju.

A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov

V Razpisu za vpis odraslih med javno-veljavnimi izobraževalnimi programi, ni bilo nobenega takšnega, ki bi ga ne bilo mogoče razvrstiti v že prikazana vsebinska področja.

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

Iz Razpisa za institucionalno usposabljanje in priprave na NPK se v to področje uvrščajo štiri izobraževalni programi neformalnega izobraževanja.

Preglednica 45: **Izobraževalni programi s področja neopredeljeno**

NEFORMALNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAMI				
OBMOČNE SLUŽBE	Splošni upravni postopek (ZUP) - priprava za strokovni izpit iz upravnega postopka	Poseben program za Rome	Tečaj za reševalca iz vode	Učno podjetje
Celje	x		x	
Koper	x		x	
Kranj	x		x	
Ljubljana	x	x		
Maribor	x	x	x	x
Murska Sobota	x	x		
Nova Gorica	x			
Novo mesto	x	x	x	
Ptuj	x			
Sevnica	x	x	x	
Trbovlje	x		x	
Velenje	x		x	

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Program **Splošni upravni postopek (ZUP) - priprava za strokovni izpit iz upravnega postopka** je na voljo v vseh območnih službah, kar je pričakovano, saj omogoča pripravo na strokovni izpit, ki je obvezen za vse uradne osebe, zaposlene pri državnih organih, organih lokalnih skupnosti in nosilcih javnih pooblastil, kadar v upravnih zadevah, neposredno uporabljajoč predpise, odločajo o pravicah obveznostih ali pravnih koristih posameznikov, pravnih oseb in drugih strank, pa tudi v primerih, ko izvajalci javnih služb odločajo o pravicah ali obveznostih uporabnikov

njihovih storitev. Poleg tega morajo strokovni izpit iz upravnega postopka opraviti tudi vse tiste uradne osebe, ki v postopku opravljajo samo posamezna upravna dejanja.³⁵ Prav tako ponudniki v devetih območnih službah omogočajo obiskovanje programa **Tečaj za reševalca iz vode**. Samo ponudniki iz območne službe Maribor pa omogočajo obiskovanje tečaja **Učno podjetje**. Pričakujemo, da se bo ponudba tega programa v prihodnjih letih povečala, saj se pojem učeče se podjetje oziroma učeča se organizacija, tudi v Sloveniji vedno bolj uveljavlja in postaja prepoznaven.

---

³⁵ (Vir: http://www.pf.uni-mb.si/index.php?Itemid=151&id=18&option=com_content&task=view).

7. POVZETEK UGOTOVITEV O USTREZNOSTI PONUDBE FORMALNIH IN NEFORMALNIH IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV ZA BREZPOSELNE TER PREDLOGI ZA NADALJNI RAZVOJ

V zadnjem poglavju študije povzemamo ključne ugotovitve, ki smo jih izluščili iz opravljenih analiz pri posameznih vsebinskih sklopih ter navajamo nekatere predloge za nadaljnje spodbujanje razvoja ustrezne programske ponudbe za brezposelne.

OBSEG IN ZNAČILNOSTI BREZPOSELNIH

Iz analize obsega in značilnosti brezposelnih so za namene naše študije pomembne naslednje UGOTOVITVE IN PREDLOGE, kako upoštevati značilnosti brezposelnih pri nadaljnjem razvoju ponudbe izobraževanja za brezposelne:

Gibanje registrirane brezposelnosti od leta 1991 do novembra 2009

Po tem ko je število brezposelnih po letu 1991 strmo naraščalo in leta 1998 doseglo številko 125.625, je v naslednjih letih pričelo upadati, tako smo leta 2009 beležili 68.411 brezposelnih. Ekonomska kriza in recesija, ki je v letu 2008 tako kot ostale države v Evropi in po svetu doletela tudi Slovenijo, pa se je že v prvi polovici leta 2009 pričela vedno bolj poznati tudi na trgu dela, brezposelnost je ponovno pričela naraščati, v novembru 2009 pa smo zabeležili že 95.446 brezposelnih.

Ker je en izmed ključnih mehanizmov za soočanje s to problematiko, prav usposabljanje in izobraževanje brezposelnih, postane vprašanje o ustreznosti izobraževalne ponudbe glede na nove razmere, s katerimi se soočamo zelo relevantno. Za analizo ustreznosti sedanje programske ponudbe za brezposelne, so koristni podatki o strukturnih značilnostih brezposelnih, kot so spol, starost, stopnja in vrsta izobrazbe idr. Analize, ki smo jih opravili v naši študiji, so glede že doseženih stopenj izobrazbe ter porazdelitev brezposelnih z določeno stopnjo izobrazbe po starosti in spolu pokazale na naslednje značilnosti brezposelnih;

Značilnosti brezposelnih glede na stopnjo izobrazbe, starost in spol

Na ravni Slovenije je med brezposelnimi v obdobju 2007 – junij 2009 največ takšnih, ki imajo **I. stopnjo izobrazbe** (2007 – 34,4 odstotkov, 2008 – 35,14 odstotkov, 2009 – 34,61 odstotkov). Podatki o starosti brezposelnih s I. stopnjo izobrazbe pokažejo, da je med njimi največ tistih, ko so stari med 50 in 60 let, sledijo jim brezposelni v starosti med 40 in 50 let. Tudi analiza podatkov za vse območne službe pokaže na podobno sliko. Med brezposelnimi s I. stopnjo izobrazbe povsod prevladujejo brezposelni v starosti med 50 in 60 let (delež se giblje med 30 in 40 odstotki) ter tisti v starosti med 40 in 50 let (delež se giblje med 22 in 27 odstotki). Po spolu tako na ravni Slovenije kot v posameznih območnih enotah v tej skupini ni velikih razlik, med brezposelnimi s I. stopnjo izobrazbe je približno enako število moških in žensk.

Lahko torej ugotovimo, da so prav starejši z nizko stopnjo izobrazbe oz. brez poklicne izobrazbe med najbolj ranljivimi na trgu dela. Pričakujemo lahko, da gre v tem primeru za ljudi, ki tudi ne bodo prav zelo motivirani, da bi se v tej starosti vključevali v nove oblike izobraževanj.

Po drugi strani se nam pokaže spet ne tako majhna skupina brezposelnih, ki pa za razliko od že omenjenih starejših brezposelnih šele zares vstopajo na trg dela (18-30 let) oz. so **sredi svojega najbolj aktivnega delovnega obdobje** (30-40 let). Hkrati se kaže tudi rahel trend **naraščanja števila mlajših brezposelnih** (med 18 in 25 let) **s I. stopnjo izobrazbe** v obravnavanih letih.

Gre za skupine brezposelnih, za katere bi bilo verjetno smiselno, da se jih usmeri v različne oblike (poklicnega in strokovnega) formalnega izobraževanja, ki jim bodo pomagale dvigniti njihovo izobrazbeno raven, kar jih bo naredilo bolj konkurenčne na trgu dela. Vendar pa bi morali biti ob tem zelo pozorni, da se jih ne bi vključevalo v programe, ki vključujejo sklope poklicne izobrazbe, za katere se že sedaj kaže, da ustvarjajo nove brezposelne.

To, na kar moramo biti tudi še posebej pozorni, pa so podatki o ne zanemarljivem deležu brezposelnih, ki že imajo **IV. oz. V. stopnjo izobrazbe**. V prvi polovici leta 2009 je bilo npr. povprečno registrirano brezposelnih s IV. stopnjo izobrazbe (srednje poklicno izobraževanje) 19.568 (24,23 odstotkov), tistih s V. stopnjo izobrazbe (gimnazijsko izobraževanje, srednje poklicno tehnično izobraževanje oz. drugo strokovno izobraževanje) 20.223 (25,04 odstotka).

Tudi za vse območne službe je značilno, da se z višanjem stopnje izobrazbe, kar se pri **IV. stopnji izobrazbe** že pokaže, zmanjšuje število starejših brezposelnih v starosti več kot 60 let, med 50 in 60 let (deleži med 25 in 37 odstotkov), deleži brezposelnih s IV. stopnjo izobrazbe v starosti med 40 in 50 let se gibljejo med 21 in 25 odstotkov, povečevati se pričnejo deleži brezposelnih v starosti med 30 in 40 let (deleži se gibljejo med 17 in 20 odstotkov), prav tako pa tudi deleži mlajših brezposelnih (skupaj med 18 in 30 leti), ki se gibljejo med 19 in 30 odstotkov. Pri tem velja še posebej opozoriti na območno službo Velenje, ki ima med brezposelnimi s IV. stopnjo izobrazbe kar 30,89 odstotkov starih med 18 in 30 let, območno službo Trbovlje, ki ima takšnih 27,57 odstotkov, območno službo Ptuj s 28,64 odstotkov, območno službo Murska Sobota, ki ima takšnih brezposelnih 27,8 odstotkov.

Glede na prejšnje stopnje, se pri **V. stopnji izobrazbe** podatki še veliko bolj prevesijo na stran večjega števila brezposelnih v nižjih starostnih skupinah. Z izjemo območne službe Koper (27,14 odstotkov), Kranj (29,83 odstotkov) in Ljubljana (22,93 odstotkov), ki imajo tudi med brezposelnimi s V. stopnjo izobrazbe še velik delež brezposelnih v starosti med 50 in 60 let, se prav v vseh drugih območnih službah največ brezposelnih s V. stopnjo izobrazbe nahaja v starostni skupini med 25 in 30 let. Deleži se gibljejo med 20 in 28 odstotki.

Ko razmišljamo o tem, kako lahko z morebitno izobraževalno dejavnostjo pomagamo pri izboljševanju položaja na trgu dela tistim brezposelnim, ki že imajo poklicno in strokovno izobrazbo bodisi na nižjih ali na višjih ravneh, bodo rešitve, ki jih bomo

iskali, morale biti drugačne kot bo to pri brezposelnih, ki so še brez poklicne izobrazbe. Ob pripravi njihovih izobraževalnih načrtov je potrebno dobro premisliti o ustreznih izobraževalnih programih, ta premislek pa ne sme biti odvisen zgolj od trenutne programske ponudbe v regiji. Če bomo brezposelne, ki že imajo IV. poklicno izobrazbo npr. vključevali v izobraževalne programe V. stopnje ekonomski tehnik, že sedaj pa vemo, da je med brezposelnimi največ tistih, ki prihajajo v brezposelnost iz omenjenega sklopa poklicne izobrazbe, ne bomo zares prispevali k razrešitvi problematike te ciljne skupine brezposelnih, saj čez nekaj let, kljub višji ravni izobrazbe, ne bodo zaposljivi. Ker gre za mlajše ljudi, bi jih bilo smiselno vključevati v za mlade perspektivne in atraktivne poklice, kot so npr. poklici s področja računalništva, sodobnih multimedijskih tehnologij, ter raznovrstnih sodobnih naravoslovnih poklicev idr.

Analiza brezposelnih s V. stopnjo izobrazbe po spolu pa pokaže še na en preobrat, ki ga zasledimo tako pri analizi podatkov na ravni Slovenije, kot na ravni območnih enot, za razliko od razmerja med spoloma pri brezposelnih s I. in IV. stopnjo izobrazbe, kjer je bilo več moških kot žensk, je med brezposelnimi s V. stopnjo izobrazbe prav v vseh območnih službah več žensk kot moških. Še posebej izstopa območna služba Ptuj, kjer je žensk kar 63,10 odstotkov, podobno je v območni službi Celje, kjer je žensk 60,31 odstotkov.

Pri analizi brezposelnih s V. stopnjo izobrazbe se nam torej še posebej v omenjenih območnih službah močno izriše ciljna skupina žensk z že doseženo V. stopnjo izobrazbe, med katerimi prevladujejo mlade (v starosti od 18 do 25 let). Med njimi lahko pričakujemo veliko takšnih, ki še iščejo prvo zaposlitev ali pa že imajo nekaj delovne dobe in delovnih izkušenj, a še vedno ne veliko, ter tistih v starosti med 25 in 30 let, za katere se lahko pričakuje, da bo med njimi veliko tistih, ki imajo majhne otroke.

Izrišejo se tudi regije oz. območja, ki z vidika zaposlovanja mladih, tudi tistih, ki že imajo V. stopnjo izobrazbe očitno niso perspektivne. Prav z vidika starostnih skupin mladih do 30 let, tu še posebej izstopajo območna služba Murska Sobota, kjer je med vsemi brezposelnimi, ki že imajo V. stopnjo izobrazbe kar 69,36 odstotkov mladih v starosti do 30 let. Podobno velja za območno službo Velenje (66,95 odstotkov), območno službo Trbovlje (67,57 odstotkov), območno službo Ptuj (70,07 odstotkov), območna služba Celje (65,04 odstotkov).

Opozoriti velja tudi na podatke o deležih brezposelnih, ki že imajo **VII. in VIII. raven izobrazbe**. Gre za visoko izobražene ljudi, ki pa temu navkljub ostajajo zunaj zaposlitve. Trend zniževanja starosti ob zviševanju dosežene ravni izobrazbe, ki smo mu že ves čas sledili, se pri brezposelnih s VII. in VIII. stopnjo izobrazbe namreč še okrepi. Med brezposelnimi s VII. in VIII. stopnjo izobrazbe je največ mladih v starosti med 25 do 30 let, tem pa sledijo brezposelni v starosti med 30 do 40 let. Podatki očitno pokažejo na problematiko pridobivanja prve zaposlitve diplomantov z visokošolsko oz. univerzitetno izobrazbo. Gre za visoko izobražene ljudi, ki pa temu navkljub ostajajo zunaj zaposlitve.

Analiza po območnih službah pokaže na nekatere specifične v posameznih območnih službah. Tako npr. za območno službo Koper (25,48 odstotkov), območno službo Kranj (23,37 odstotkov), območno službo Ljubljana (29,19 odstotkov), območno službo Maribor (22,9 odstotkov) velja, da imajo tudi med brezposelnimi z najvišjimi ravnmi izobrazbe več kot 20 odstotkov takšnih, ki sodijo v starostne razrede skupaj med 40 in 60 let.

V teh območnih službah se torej v skupini brezposelnih s VII. in VIII. stopnjo izobrazbe kažejo dve večji skupini brezposelnih glede na starost, mladi, za katere lahko predvidevamo, da gre pri njih za iskanje prve zaposlitve oz. nove zaposlitve potem ko so verjetno izgubili tisto, ki so jo že imeli najverjetneje za določen čas, in skupino brezposelnih, ki so brez zaposlitve v svoji najbolj aktivni delovni dobi (v starosti med 40 in 60 let).

Tako na ravni Slovenije kot v prav vseh območnih službah med brezposelnimi s VII. in VIII. stopnjo izobrazbe **izrazito prevladujejo ženske**. Še najbolj pa po tem izstopajo območna služba Nova Gorica (70,20 odstotkov), območna služba Sevnica (70,55 odstotkov), območna služba Velenje (71,79 odstotkov). Morda je razlog v tem, da je med brezposelnimi z VII. in VIII. ravnjo izobrazbe več brezposelnih, ki prihajajo iz vsebinskih področij, za katera se izobražujejo bolj ženske kot moški (npr. več družboslovnih in manj naravoslovno tehničnih smeri). Drugi razlog, ki bi ga tudi kazalo podrobneje proučiti, pa se morda skriva v tem, da se ženske v tem obdobju pogosto odločajo za otroke, med ženskami v tej starostni skupini so matere z majhnimi otroki in možno je, da bi bile zaradi različnih vlog, ki bi jih v tem obdobju morale opravljati, med katerimi je najbolj intenzivna prav omenjena, med bolj rizičnimi skupinami na trgu dela. V tem primeru je obravnavano problematiko verjetno težko razreševati z izobraževanjem, gre namreč za osebe, ki že imajo visoke stopnje izobrazbe, pač pa bi morali bolj iskati spodbude za delodajalce, ki zaposlujejo brezposelne z obravnavnih skupin.

Z vidika izobraževanja bi bilo morda potrebno v tem primeru razmišljati o tem, kako tiste, ki že imajo visoko raven izobrazbe, nimajo pa še prav nobenih delovnih izkušenj, vključiti v oblike izobraževanj, ki bi potekale pri delodajalcih, na delovnih mestih, tako da bi si s pomočjo nekaterih oblik praktičnih izobraževanj oz. spopolnjevanj lahko pridobili vsaj minimalne delovne izkušnje, ki bi jih naredile bolj konkurenčne na trgu dela.

Gibanje povprečno registrirane brezposelnosti po skupinah poklicne izobrazbe

Iz prikazanih podatkov glede na število in deleže brezposelnih po posameznih skupinah izobrazbe najbolj izstopata dva podatka in sicer deleži brezposelnih med »**ekonomisti in sorodnimi poklici**« (6833 oz. 8,46 odstotkov brezposelnih za obdobje januar-junij 2009) ter »**trgovinci**« (5836 oz. 7,22 odstotkov za obdobje januar-junij 2009). Enake podatke pokaže tudi analiza za prav vse območne službe Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, za vse je značilno, da se med brezposelnimi pojavlja največji delež tistih, ki se po poklicni izobrazbi uvrščajo med

»trgovince« in »ekonomske oz. sorodne poklice«. Delež je tu visok in se giblje med 5 in 10 odstotki.

Zanimivo je, da v obravnavanih letih narašča tudi število in delež brezposelnih med poklici »za gostinstvo in turizem« (2007: 2767 oz. 3,88 odstotkov; 2008: 2501 oz. 3,95 odstotkov; 2009: 3324 oz. 4,11 odstotkov). Takšna slika velja za kar 11 od 12 območnih enot, delež brezposelnih v tem sklopu pa se v območnih službah giblje med 3 in 5 odstotki.

V sklopu **Kovinarstvo in strojništvo** na ravni Slovenije izstopata podatka pri »obdelovalcih kovin« (2009: 3375, 4,18 odstotkov) ter »mehanikih in strojnikih« (2009: 3775 oz. 4,67 odstotkov). Izstopajo še podatki v sklopu »predelava tekstila, kož, usnja in krzna pri izdelovalcih oblačil« (2009: 2795 oz. 3,46 odstotkov).

Omeniti velja še sklope izobrazbe, pri katerih deleži brezposelnih sicer niso med ekstremno visokimi, pa vendarle kažejo na morebitne trende, na katere moramo biti še posebej pozorni tudi, ko analiziramo podatke o brezposelnih na ravni območnih služb, ki bolj pokažejo na problematiko v regijah. Omeniti velja predvsem naslednje: »pridelovalce rastlin« (2009: 1677 oz. 2,08 odstotkov), »lesarje« (2009: 1713 oz. 2,12 odstotkov), »elektrikarje« (2009: 2351 oz. 2,91 odstotkov), »gradbenike« (2009: 1972 oz. 2,44 odstotkov), »administratorje in sorodne« (2009: 2217 oz. 2,74 odstotkov).

Iz teh podatkov sicer ni razvidno za katere stopnje poklicne izobrazbe gre, vsekakor pa so podatki pomembno opozorilo, da je na trgu dela očitno povpraševanje po tovrstnih poklicih v tem trenutku manjše od ponudbe. Zanimivo bo s tega vidika pogledati rezultate analize izobraževalne ponudbe, ko gre za izobraževanje odraslih. Podatki o brezposelnih po sklopih poklicne izobrazbe bi nas namreč že lahko navajali k premisleku, da v tem trenutku ne bi bilo smiselno brezposelnih, ki jim želimo dvigovati raven izobrazbe, v prevelikem številu usmerjati v poklice s področja trgovine in ekonomije, saj bodo morda čez nekaj let, višji izobrazbi navkljub, še vedno med brezposelnimi.

NAPOVEDI O POTREBAH PO ZNANJIH OZ. RAVNEH IZOBRAZBE ZA RAZLIČNA DELOVNA MESTA V PRIHODNJE

V nadaljevanju študije smo prikazali nekatere napovedi o potrebah po znanjih oz. predvidevanja glede potrebnih ravni izobrazbe za različna delovna mesta v prihodnosti. Povzeli smo nekatere projekcije, ki so jih v letih 2000-2009 pripravili strokovnjaki v mednarodni organizaciji CEDEFOP. Za namene naše študije povzemamo naslednje UGOTOVITVE:

Predvidevanja o gibanju zaposlenosti po dejavnostih in skupinah poklicev

Po predvidevanjih o **gibanju zaposlenosti po dejavnostih** naj bi se število delovnih mest v Evropi v primarnem sektorju do leta 2015 zmanjšalo na 9,6 milijona, kar kaže na neto zmanjšanje delovnih mest za skoraj 2,3 milijone. Delež tega širšega

sektorja kaže v letu 2015 glede na leto 2006 zmanjšanje iz 5,7 odstotkov na 4,3 odstotke.

Na področju kmetijstva in ribištva projekcije o številu delovnih mest do leta 2015 kažejo velik upad, tako naj bi bilo število tovrstnih delovnih mest v letu 2015 manjše skoraj za polovico (6 milijonov delovnih mest). Poklici za neindustrijski način dela (obrniki in podobni) naj bi v letu 2006 imeli še 29 milijonov delovnih mest, vendar predvidevanja do 2015 kažejo na zmanjšanje števila delovnih mest, kar naj bi bila po eni strani posledica upadanja zaposlovanja v predelovalnem sektorju, hkrati pa tudi posledica vpliva novih tehnologij, ki vedno pogosteje nadomeščajo tradicionalno obrtniško delo.

Kot kažejo podatki za EU 25, je število uradnikov očitno doseglo vrh v letu 2000, sedaj pa projekcije kažejo manjše zmanjševanje, čeprav naj bi bilo do leta 2015 več kot 22 milijonov ljudi še vedno zaposlenih na tovrstnih delovnih mestih. Zaposlovanje upravljalcev strojev in naprav naj bi skladno z napovedmi do leta 2015 ostalo stabilno, okrog 17 do 18 milijonov delovnih mest. Za razliko od že omenjenih skupin poklicev, pa podatki za nekatere skupine poklicev v drugih dejavnostih kažejo močne pozitivne trende, ki naj bi se ohranili do leta 2015. V to kategorij sodijo tehniki, strokovnjaki in njim sorodni poklici. Podobno velja za menedžerje v skupini zakonodajalcev, visokih uradnikov in menedžerjev.

Predvidevanja za Slovenijo v večini primerov potrjujejo že prikazane trende sprememb v glavnih skupinah poklicev, za EU 25. Opozoriti pa velja na odstopanje pri skupini 5, ki predstavlja skupino poklicev za storitve, podajalce ipd. Medtem, ko se na evropski ravni za to skupino poklicev do leta 2015 predvideva sicer zmeren, a vendar pozitiven trend rasti, pa so predvidevanja za Slovenijo, kot kažejo deleži rasti, v tem primeru negativna (-5,8 odstotni delež).

Ta predvidevanja so skladna s podatki, ki smo jih prikazali ob analizi značilnosti brezposelnih v Sloveniji, glede na sklope poklicne izobrazbe, iz katerih prihajajo, kjer se je prav sklop poklicne izobrazbe »trgovincev« skupaj s poklicnim sklopom »ekonomistov« pokazal kot tisti, kamor se uvršča največje število brezposelnih. Očitno je, da smo tudi s pomočjo izobraževanja ta področja v preteklih letih precej »nasičili« in je v tem trenutku na trgu dela večje število kadrov iz teh skupin poklicev, kot jih je trg sposoben absorbirati. S tega vidika velja upoštevati pravkar prikazane napovedi za Slovenijo, ki kažejo tem poklicnim sklopom negativno rast delovnih mest v prihodnje.

Sicer pa se **za Slovenijo** najvišji deleži rasti kažejo pri skupinah poklicev, ki predstavljajo najvišje usposobljene kadre (strokovnjaki – 39,7 odstotkov, menedžerji – 29,8 odstotkov, tehniki – 26,1 odstotkov), tudi na drugi strani pa je po predvidevanjih izkazan 13,3 odstotni delež rasti v skupini poklicev za preprosta dela. Povsem enak trend kot na evropski ravni se kaže pri upadu deležev rasti v skupini uradnikov (-25 odstotkov) ter skupini poklicev s področja kmetijstva, ribištva (-35 odstotkov)

Predvidevanja o zahtevanih ravneh izobrazbe

Projekcije o zahtevanih ravneh izobrazbe, ki izhajajo iz doslej prikazanih projekcij o spremembah v dejavnostih in poklicih, pokažejo **na potrebo po splošnem zviševanju ravni izobrazbe v prihodnosti**. V času, ko so se projekcije pripravljale, je bilo izračunano predvideno povečanje za kar 12,5 milijonov delovnih mest na najvišjih kvalifikacijskih ravneh (ISCED 5 in 6) in še 9,5 milijona delovnih mest na srednjih ravneh izobrazbene zahtevnosti (ISCED 3 in 4). Hkrati pa so projekcije pokazale na zmanjšanje števila delovnih mest z nižjimi ravnimi kvalifikacij oz. brez formalnih kvalifikacij, za 8,5 milijona delovnih mest.

PREDLOGI/PRIPOROČILA, kako upoštevati kako upoštevati predvidevanja o rasti delovnih mest glede na skupine poklicev in stopnje izobrazbe pri vključevanju brezposelnih v izobraževanje in pri razvoju izobraževalne ponudbe zanje:

- ❖ Analiza nekaterih predvidevanj o zaposlenosti po glavnih skupinah poklicev in zahtevani stopnji izobrazbe, ki so bile opravljene v evropskem prostoru, za namene naše študije pokaže na pomemben podatek, da se predvideva zviševanje izobrazbenih ravni tudi pri poklicih za preprosta dela, kjer projekcije kažejo na potrebo po večjem številu delovne sile s srednjo ravnjo izobrazbe. Na drugi strani pa se pri poklicih kot so tehniki in drugi strokovnjaki, povečuje zviševanje potreb po visoki izobrazbi.
- ❖ Če imamo ob analizi teh podatkov v mislih ugotovitve o značilnostih brezposelnih v Sloveniji glede na stopnjo izobrazbe, lahko le potrdimo sklepanja, da je potrebno prizadevanja usmeriti v to, da bi čim prej zmanjšali število brezposelnih brez izobrazbe oz. s I. stopnjo izobrazbe. Ti so že sedaj ranljiva ciljna skupina na trgu dela, še težje pa bodo zaposljivi v prihodnje. Po drugi strani pa je potrebno številno ciljno skupino brezposelnih, ki že imajo V. stopnjo izobrazbe, usmerjati v izobraževanje za pridobivanje višje izobrazbe, še najbolj se tu kažejo perspektivni tehnični in drugi strokovni poklici ter poklici s področja storitev. Ugotovitve o tem, koliko takšnim trendom v Sloveniji sledi tudi izobraževalna ponudba, pa bomo pokazali v nadaljevanju.
- ❖ Hkrati pa so prav za reševanje problematike ciljnih skupin brezposelnih z nižjimi ravnimi izobrazbe, pomembni podatki o tem, da bodo tudi v prihodnje še perspektivna delovna mesta nižje stopnje zahtevnosti v nekaterih poklicih, kot so npr. servisni delavci, elementarni poklici. Tej skupini brezposelnih bi bilo tako potrebno zviševati raven izobrazbe vsaj do IV. stopnje, seveda ob pozornem usmerjanju v poklice, ki se za prihodnost še kažejo kot perspektivni. Po drugi strani, pa se na tem mestu spomnimo na podatke o večanju števila brezposelnih z že doseženo V. stopnjo izobrazbe, pa tudi s VII. in VIII. stopnjo izobrazbe. Za primere, ko bomo za te ciljne skupine brezposelnih s pomočjo izobraževanja iskali ustrezne možnosti prekvalifikacij v druge poklice, so pomembne napovedi o potrebah v tehničnih in drugih strokovnih poklicih.

PREGLED UKREPOV, POVEZANIH Z USMERJANJEM BREZPOSELNIH IN Z BREZPOSELNOSTJO OGROŽENIH V IZOBRAŽEVANJE IN SPOPOLNJEVANJE

V tem sklopu smo opravili analizo najpomembnejših usmeritev in ukrepov, ki so bili v zadnjem času v Sloveniji sprejeti z namenom, da bi spodbujali, usmerjali ali celo zahtevali, da se brezposelni izobražujejo in spopolnjujejo. Analizirali smo: kako se v obravnavane ukrepe umeščajo programi izobraževanja in usposabljanja brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih ter katere vrste programov in katere ciljne skupine podpirajo; obravnavane ukrepe smo presojali z vidika regionalne razpršenosti in usklajenosti izobraževalne ponudbe ter z vidika spodbud za razvoj ustrezne programske ponudbe za brezposelne in z brezposelnostjo ogrožene; zanimalo nas je tudi, kako se v obravnavane ukrepe vključujejo podporni ukrepi za usmerjanje brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih v izobraževanje.

Preden povzamemo temeljne ugotovitve, si pogledjmo preglednico, ki povzema ugotovitve pri posameznih ukrepih:

Preglednica 46: Povzetek ugotovitev pri posameznih ukrepih

Ukrep	Vrste programov, ki jih dokument/ukrep podpira	Ciljne skupine brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih, ki jih ukrep podpira	Presoja ukrepa z vidika regionalne razpršenosti	Presoja ukrepa z vidika spodbud za razvoj ustrezne programske ponudbe	Presoja ukrepa z vidika vključevanja podpornih ukrepov za usmerjanje v izobraževanje
Zakon o delnem povračilu nadomestila plač	neformalni programi poklicnega oziroma strokovnega usposabljanja, spopolnjevanja, dokvalifikacije oziroma prekvalifikacije, pridobivanje NPK programi, ki podpirajo razvoj kompetenc	z brezposelnostjo ogroženi zaposleni	območje celotne Slovenije spodbujanje razvoja programov na območjih z večjo brezposelnostjo	vpliv na nastajanje novih programov vpliv na število izvedb posameznega programa vpliv na razmeščanje izvedb programov po regijah vpliv na razvoj ponudbe za najbolj ogrožene skupine brezposelnih	ni posebnih podpornih ukrepov
Program izobraževanja za brezposelne osebe za šolsko leto 2009/2010	formalni programi za pridobitev splošne ali poklicne strokovne izobrazbe program PUM	brezposelni brezposelni z zdravstvenimi omejitvami presežni delavci brezposelni iz suficitarnih poklicev brezposelni mladi do 25 let (program PUM)	območje celotne Slovenije, odvisnost od razvitosti mreže formalnega izobraževanja	ni vpliva, gre za že razvite programe	informiranje in motiviranje brezposelnih pred vključitvijo v izobraževanje poklicno in drugo svetovanje pred vključitvijo v izobraževanje vključitev v ukrepe APZ pred in med izobraževanjem

Ukrep	Vrste programov, ki jih dokument/ukrep podpira	Ciljne skupine brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih, ki jih ukrep podpira	Presoja ukrepa z vidika regionalne razpršenosti	Presoja ukrepa z vidika spodbud za razvoj ustrezne programske ponudbe	Presoja ukrepa z vidika vključevanja podpornih ukrepov za usmerjanje v izobraževanje
Znanje uresničuje sanje	jezikovni in računalniški programi priprave na nacionalne poklicne kvalifikacije	z brezposelnostjo ogroženi zaposleni z največ V. stopnjo izobrazbe	območje celotne Slovenije	ni spodbud za razvoj nove programske ponudbe, ker gre za vključevanje v obstoječe programe, morebitni vpliv zgolj na nastajanje novih programov za priprave na NPK	ni posebnih podpornih ukrepov
Program usposabljanja na delovnem mestu 2009/2010	neformalni programi usposabljanja na delovnem mestu	brezposelni – manj izobraženi ženske iskalci prve zaposlitve	močna regionalna komponenta (predvsem območje z večjo stopnjo brezposelnosti A, B, C)	spodbuda za razvoj nove programske ponudbe v podjetjih, vendar bolj praktično usmerjenih programov vpliv na usposabljanje delodajalcev za pripravo programov	mentorstvo za brezposelnemu
Usposabljanje absolventov na delovnem mestu in subvencija za zaposlitev diplomantov – Absolvent aktiviraj se!	neformalni programi usposabljanja na delovnem mestu (program je individualiziran, prilagojen posameznemu študentu)	absolventi (prednost imajo ženske, invalidi) mladi diplomanti (prednost imajo ženske, invalidi)	območje celotne Slovenije	spodbuda razvoju novih programov, vendar gre za individualizirane programe, ki so težje prenosljivi na druge	ni posebnih podpornih ukrepov

Ukrep	Vrste programov, ki jih dokument/ukrep podpira	Ciljne skupine brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih, ki jih ukrep podpira	Presoja ukrepa z vidika regionalne razpršenosti	Presoja ukrepa z vidika spodbud za razvoj ustrezne programske ponudbe	Presoja ukrepa z vidika vključevanja podpornih ukrepov za usmerjanje v izobraževanje
Spodbujanje zaposlovanja trajno brezposelnih oseb 2009/2010	neformalni strokovni programi uvajanja v delo	dolgotrajno brezposelni (zaposliti 1000 ljudi, od tega 60 odstotkov žensk)	največji del sredstev za območne službe Ljubljana, Maribor, Nova Gorica, Celje, Velenje	spodbujanje nastanka kratkih neformalnih praktičnih programov, prilagojenih posameznim podjetjem	usposabljanje je pogoj za zaposlitev
Javni razpis za sofinanciranje usposabljanja za večjo zaposljivost 2009 - 2010	neformalni programi usposabljanja	z brezposelnostjo ogroženi zaposleni v mikro in majhnih podjetjih	območje celotne Slovenije	spodbujanje nastanka neformalnih programov, prilagojenih posameznim podjetjem	ni posebnih podpornih ukrepov
Oddaja javnega naročila za izbor izvajalcev za izvajanje aktivnosti Institucionalno usposabljanje in priprave na nacionalne poklicne kvalifikacije	neformalni splošni in poklicni programi usposabljanja neformalni programi priprave na NPK	z brezposelnostjo ogroženi brezposelni	območje celotne Slovenije	ni spodbud za razvoj nove programske ponudbe, ker gre za izbor že razvitih programov	ni posebnih podpornih ukrepov
Javno povabilo delodajalcem za izvedbo programov usposabljanja na delovnem mestu 2009/2010	neformalni, manj zahtevni programi usposabljanja z delom (programi priučevanja)	brezposelni (prednost imajo ženske, invalidi)	območje celotne Slovenije (prednost imajo področja z večjo brezposelnostjo)	spodbujanje nastanka kratkih neformalnih praktičnih programov, prilagojenih posameznim podjetjem	ni posebnih podpornih ukrepov

Ukrep	Vrste programov, ki jih dokument/ukrep podpira	Ciljne skupine brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih, ki jih ukrep podpira	Presoja ukrepa z vidika regionalne razpršenosti	Presoja ukrepa z vidika spodbud za razvoj ustrezne programske ponudbe	Presoja ukrepa z vidika vključevanja podpornih ukrepov za usmerjanje v izobraževanje
Javno povabilo k prijavi za sofinanciranje šolnin za zmanjšanje primanjkljaja v šolskih letih 2007/2008, 2008/2009 in 2009/2010	formalni programi poklicnega in strokovnega izobraževanja do V. stopnje	brezposelni brez splošne ali poklicne oziroma strokovne izobrazbe, stari med 25 in 64 let	območje celotne Slovenije	ni spodbud za razvoj nove programske ponudbe	ni posebnih podpornih ukrepov
Javni razpis za sofinanciranje izobraževalnih programov projektno učenje za mlajše odrasle (PUM) in programov za zviševanje splošne računalniške ravni pismenosti v letih 2008, 2009 in 2010	formalni programi: PUM – projektno delo, UŽU – pridobivanje temeljnih spretnosti, povezanih s pismenostjo, IKT – pridobivanje računalniške pismenosti	PUM: brezposelni med 16. in 25. letom, ki so opustili šolanje UŽU: manj izobražene brezposelne osebe, posebej s podeželja, osebe s posebnimi potrebami, z brezposelnostjo ogroženi z nižjimi poklicnimi kvalifikacijami, stari med 25 in 64 let	območje celotne Slovenije	ni spodbud za razvoj nove programske ponudbe	ni posebnih podpornih ukrepov

Umeščanje programov izobraževanja in usposabljanja brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih v politiko reševanja problematike brezposelnosti

Povedali smo že, da je izobraževanje in spopolnjevanje eden izmed izredno izpostavljenih ukrepov, ki so predvideni za aktivno poseganje na trg dela. Gre za spodbujanje tako formalnega kot neformalnega izobraževanja, podporo izobraževanju in usposabljanju v izobraževalnih organizacijah, na delovnem mestu in v posebnih programih ter za podporo izobraževanja in usposabljanja za brezposelne. Dodatno izobraževanje je predvideno kot ukrep tako pri manj izobraženih kot pri tistih, ki izobrazbo imajo. Ukrepi so dobro strukturirani glede na gibanja, ki jih je mogoče zaznati na trgu dela – tako so namenjeni tako tistim, ki so tradicionalno bolj ogroženi (manj izobraženi, starejši...) kot tistim, ki se na novo pojavljajo kot problem na trgu dela, npr. mladi diplomanti. Z vidika ocenjevanja udejanjanje politike reševanja problematike brezposelnosti s pomočjo vlaganja v več in v dodatno znanje, je nedvoumno mogoče oceniti, da gre za celovito, dolgoročno naravnano in primerno strukturirano strategijo.

To pa, kar iz teh dokumentov ni zadosti razvidno je, ali so zagotovljeni zadostni in primerni mehanizmi, ki zagotavljajo učinkovitost ter primernost vlaganj v izobraževanje. Izobraževanje je lahko močan vzvod za reševanje problemov brezposelnosti, a ima vseeno omejene možnosti – če ni novih delovnih mest, če ni možnosti zaposlovanja, potem tudi vlaganje v izobraževanje ni zadosti učinkovito. Ni tudi skrivnost, da je izobraževanje marsikdaj svojevrstna varovalka, ki mlade, brezposelne in z brezposelnostjo ogrožene za nekaj časa »umakne« z odprtega trga dela, četudi se nam kasneje kot problem ponovno pojavijo v taki ali drugačni obliki. Namen proučevanja te študije ni to vprašanje, ob tako celovitem in denarno zahtevnem programu pa se zdi vseeno umestno opozoriti tudi na to dimenzijo.

Vrste programov, ki jih podpirajo obravnavani dokumenti/ukrepi

V obravnavanih dokumentih oz. ukrepih smo analizirali programe z vidika vrste oz vsebin programov in z vidika njihove formalnosti oz. javne veljavnosti. Kar se tiče vrst programa, osnovno delitev opredeljujejo že ukrepi Kataloga aktivne politike zaposlovanja, ki te ukrepe delijo na več skupin, skoraj v vsaki skupini pa je mogoče zaslediti več različnih programov izobraževanja oz. usposabljanja.

Prva je skupina programov, ki sodijo v sklop ukrepov SVETOVANJE IN POMOČ PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE. Tu najdemo različne neformalne programe, ki so namenjeni usposabljanju za aktivno delovanje na trgu dela, za spoznavanje pravic brezposelnih, za razvijanje sposobnosti aktivnega iskanja zaposlitve in komuniciranja z delodajalci. Tako je v aktivnosti Poklicno in zaposlitveno informiranje, svetovanje in motiviranje t.i. podporni program v pomoč pri načrtovanju rednega, izrednega ali dopolnilnega izobraževanja (delovanje centrov CIPS). V aktivnosti Pomoč pri iskanju zaposlitve gre za delavnice kot so Pomoč pri načrtovanju poklicne poti in iskanju zaposlitve, Poklicno in zaposlitveno informiranje in svetovanje oseb v postopku izgubljanja zaposlitve, različni programi Usposabljanja za življenjsko uspešnost (UŽU) in klubi za iskanje zaposlitve.

Ta sklop programov se zdi zelo pomemben zato, ker smo v podrobni obravnavi različnih ukrepov ugotovili, da zelo malo ukrepov ali programov vsebuje pristope za spodbujanje in usmerjanje brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih v izobraževanje. Res je, da ukrep sam po sebi predstavlja spodbudo – brezposelnemu npr. omogočeno brezplačno izobraževanje, v nekaterih primerih dobi v tem času tudi plačo ali štipendijo. Kljub temu pa ne gre prezreti, da gre povečini za ljudi z zelo nizko motivacijo za izobraževanje in da bi bila učinkovitost izobraževanja vsekakor večja, če bi bili zagotovljeni tudi različni podporni ukrepi. Ni namreč dovolj, da ljudi samo vključimo v izobraževanje, pomembno je, da ga tudi uspešno zaključijo. Zato je ta sklop programov, ki so vključeni v ta ukrep, zelo pomemben; pomembno je tudi, komu so ti programi dostopni.

V tej skupini programov smo posebej analizirali spodbujanje izvajanja programov UŽU, ki so prav gotovo zelo pomembna dopolnitev programske ponudbe za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih, čeprav ne dajejo nobene formalne izobrazbe. So pa lahko pomemben vzvod za nadaljnje izobraževanje in za pridobivanje kompetenc za bolj aktivno delovanje na trgu dela.

V drugem ukrepu, poimenovanem USPOSABLJANJE IN IZOBRAŽEVANJE, je že iz naslova jasno, da ta vsebuje celo vrsto programov, tako formalnih kot neformalnih. V tem sklopu so zanimivi tudi predvideni programi krožnega zaposlovanja (izmenjava dela in usposabljanja zaposlenih) in mentorskih shem, ki naj bi prispevale k pretoku znanja v podjetjih, vendar se še ne izpeljujejo. V tem sklopu najdemo veliko ukrepov, ki spodbujajo izvajanje formalnih programov poklicnega in strokovnega izobraževanja na različnih ravneh, priprav na NPK, pa tudi neformalne programe. Ponudba je torej raznovrstna in za različne ciljne skupine. V nadaljevanju te študije smo pod drobnogled vzeli prav programe iz tega sklopa – kot bo razvidno iz nadaljevanja, pa je treba biti kljub zadovoljstvu z raznovrstnostjo programov pozoren na čisto konkretne programe, v katere se usmerjajo brezposelni, da ne bi s tem povzročali dodatnih problemov na trgu dela.

V tretjem ukrepu SPODBUJANJE ZAPOSLOVANJA IN SAMOZAPOSLOVANJA najdemo take programe kot so Pomoč pri samozaposlitvi, Delno povračilo nadomestila plače delavcem na začasnem čakanju na delo, ki zajema tudi obvezno usposabljanje in Usposabljanje zaposlenih, ki so napoteni na začasno čakanje na delo.

V četrtem ukrepu so zajeti PROGRAMI ZA POVEČANJE SOCIALNE VKLJUČENOSTI. Med njimi kaže omeniti programe za usposabljanje za učinkovito vključevanje invalidov in drugih funkcionalno oviranih oseb na trg dela in spodbujanje njihovih enakih možnosti in socialne vključenosti, nadalje programe spodbujanje zaposlovanja dolgotrajno brezposelnih oseb in programe za spodbujanje razvoja socialnega podjetništva.

Ta pregled pokaže, da gre za celovit zajem raznovrstnih programov – od programov splošnega do poklicnega izobraževanja na vseh ravneh (do višjega strokovnega izobraževanja), od formalnih, šolskih do neformalnih programov, zajeti so različni

programi usposabljanja z delom. Mogoče je nekoliko skromnejša le zajetost programov, ki so namenjeni razvoju in krepitvi posameznika.

Tudi z vidika formaliziranosti programov so možnosti dovolj raznovrstne. Tako so vključeni formalni javno-veljavni programi, ki omogočajo pridobitev poklicne ali strokovne izobrazbe, kar je prav gotovo pomembno za tisti del brezposelnih ali z brezposelnostjo ogroženih, ki so še relativno mladi in imajo pred seboj še dolgo delovno dobo. Tu gre verjetno za najbolj celovite rešitve, seveda, če gre za vsebinski izbor takih programov, ki so perspektivni z vidika predvidenih dolgoročnih gibanj na trgu dela. Bilo pa bi kratkovidno, če ob tem ne bi bili na razpolago tudi neformalni programi, saj je v nekaterih primerih potrebno »dodajati« le nekaj drugega ali specializiranega znanja. Čeprav neposrednih učinkov na zaposlovanje ni mogoče izmeriti, so prav tako pomembni tudi splošni neformalni programi, pa naj gre za dvigovanje različnih vrst pismenosti ali odpravljanje psihosocialnih težav ljudi, ki se znajdejo v stiski. Programska ponudba vse te možnosti odpira.

Načeloma lahko pohvalimo tudi dejstvo, da ukrepi spodbujajo nastajanje izobraževalnih programov oz. programov spopolnjevanja v podjetjih; podpira se nastajanje programov za usposabljanje za povsem konkretna delovna mesta. S tem se krepí tudi izobraževalna vloga podjetij.

Vseeno pa kaže v nekaterih primerih izreči zadržek: nekateri tovrstni programi so predvideni tako »ohlapno« in tako poenostavljano, da dajejo slutiti, da pri njihovem izvajanju ne bo prav veliko izobraževalne dimenzije; odprta je možnost, da bo šlo pravzaprav za opravljanje dela, ki se bo poimenovalo kot usposabljanje na delovnem mestu. To se ne zdi prav posrečena rešitev – verjetno so tudi taki ukrepi potrebni, vprašanje pa je, če jih je treba poimenovati »usposabljanje«. Seveda pa na tem mestu le opozarjamo na to možnost – kaj se v resnici dogaja v praksi, lahko pove le evalvacija; morebiti so nas k takemu sklepanju navedle nekatere izjave stavkajočih delavcev v sredstvih javnega obveščanja, ki so navajali, da se formalno sicer izobražujejo, v resnici pa delajo.

Drugi zadržek pa se nanaša na dejstvo, da razen v nekaterih velikih podjetjih izobraževalna vloga ni razvita; še tam, kjer je bila, so jo v začetku 90. let ukinili. Sprašujemo se lahko, kdo bo v takih podjetjih torej pripravljaj programe usposabljanja in kakšna bo kakovost teh programov.

Ciljne skupine brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih, ki jih podpirajo obravnavani dokumenti/ukrepi

Obravnavani programi oz. ukrepi so pri zajetju ciljnih skupin, ki naj bi bile vključene v izobraževanje ali usposabljanje, zelo celoviti. Zelo dobro je razvidno, da se s programi izobraževanja in spopolnjevanja skuša doseči vse ciljne skupine, ki se na njem pojavljajo. Res je, da povečini srečamo »tradicionalne« skupine, vsaj če primerjamo ta pregled s stanjem, ko se je Slovenija prvič srečala z velikim številom brezposelnih. Vendar se trg dela danes v nekaterih segmentih obnaša drugače kot takrat, saj se zdaj v večji meri pojavljajo kot problemi na trgu tudi tisti, ki imajo strokovno izobrazbo, zlasti mladi. Z vidika programske ponudbe to pomeni pojav

novih ciljnih skupin tudi za tovrstno izobraževanje – vsekakor je to spodbuda za razvoj novih programov, ki bodo prilagojeni potrebam novih ciljnih skupin.

Če podrobneje pogledamo ciljne skupine, ki jih ukrepi obravnavajo, lahko najprej opazimo delitev na tri skupine: tiste, ki šele vstopajo na trg dela, zaposlene in brezposelne. V okviru teh skupin pa so izpostavljene še številne podskupine, npr.:

Preglednica 47: **Pregled ciljnih skupin, ki jih ukrepi obravnavajo**

mladi, še ne vključeni na trg dela	zaposleni	brezposelni
mladi, ki šele prvič načrtujejo svojo poklicno in izobraževalno pot	delavci v postopku izgubljanja zaposlitve	manj izobražene brezposelne osebe, motivirane za pridobitev temeljnih spretnosti in novih znanj za izvajanje dejavnosti, ki jih omogoča podeželje
tisti, ki izstopajo iz rednega izobraževanja	zaposleni v gospodarskih družbah in pri samostojnih podjetnikih z največ V. stopnjo izobrazbe	brezposelne osebe, ki v vsakdanjih situacijah potrebujejo pomoč za bolj samostojno in kakovostno življenje (zajete so tudi odrasle osebe s posebnimi potrebami)
študenti v absolventskem stažu, ki zaključujejo vsaj VII. raven izobrazbe oz. vsaj 2. bolonjsko stopnjo	zaposleni v podjetjih, ki so upravičena do subvencij v skladu z Zakonom o delnem subvencioniranju polnega delovnega časa	brezposelni iz ranljivih ciljnih skupin: osebe, starejše od 50 let, mladi do dopolnjenega 25. leta starosti brez ali z nizko stopnjo izobrazbe, pripadniki romske skupnosti, bivši odvisniki, vključeni v programe rehabilitacije, bivši kaznjenci, migranti, begunci, druge ranljive skupine
brezposelne osebe, mlajše od 26 let, ki so opustile šolanje	osebe, ki jim je delovno razmerje prenehalo kot presežnim delavcem	brezposelne osebe s poklicno oz. strokovno izobrazbo, na področju katere ne morejo dobiti zaposlitve in so pri ZRSZ prijavljeni več kot 6 mesecev, s poudarkom na odpravljanju regionalnih strukturnih neskladij na trgu dela
		brezposelni, predvsem tisti brez ustrezne izobrazbe, brez delovnih izkušenj in tisti s suficitarnimi poklici
		brezposelne osebe brez poklicne oz. strokovne izobrazbe
		brezposelni osebe, ki načrtujejo novo poklicno pot ali iščejo novo zaposlitev
		manj izobražene brezposelne osebe, ki želijo nadaljevati šolanje
		invalidi in druge funkcionalno ovirane osebe
		dolgotrajno brezposelne osebe, prijavljene v evidencah Zavoda več kot 12 mesecev v zadnjih 16 mesecih
brezposelne osebe z zdravstvenimi omejitvami		

Vsekakor bi vsaj na ravni ukrepov (torej ne njihovega izvajanja, tega v tem primeru nismo analizirali) lahko ocenili, da gre za zares dobro strukturiranost ukrepov z vidika raznovrstnosti ciljnih skupin.

Presoja ukrepov z vidika regionalne razpršenosti in usklajenosti izobraževalne ponudbe za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih:

Obravnavani ukrepi so nas z vidika tega kriterija celo nekoliko presenetili, saj smo, po praksi iz preteklosti, pričakovali, da bodo bolj kot so, usmerjeni v tradicionalno bolj ogrožena območja. V resnici je nekaj ukrepov, kar je razvidno iz preglednice, usmerjenih v Prekmurje ali v območja z večjo stopnjo brezposelnosti, veliko pa jih zajema celotno državo. Če upoštevamo podatke, ki smo jih v zvezi z gibanji brezposelnosti analizirali v posebnem poglavju, je to tudi razumljivo – v tej krizi se kot kritična pojavljajo tudi območja, ki prej teh problemov niso poznala v večji meri (npr. Goriška). S tega vidika se zdi razmestitev ukrepov primerna.

Je pa treba omeniti, da izvedbo programov poleg teh ukrepov omejuje ali omogoča tudi razpoložljiva mreža izvajalcev programov. To zlasti velja za javnoveljavne programe, ki morajo biti predhodno vpisani v razvid izvajalcev izobraževalnih programov. Analize kažejo, da se ta mreža razvija zelo stihijsko – za nekatere programe je mreža prav gotovo »prenasičena«, drugje izvajalcev primanjkuje. Res je, da Zavod za zaposlovanje lahko krije tudi potne stroške za brezposelnega, če v njegovem kraju ni ustreznega izobraževanja, vendar imajo take načelne možnosti velikokrat precej praktičnih pasti. Podrobneje se s tem ukvarjamo tudi v naslednjih poglavjih, kjer analiziramo posamezne vrste programov.

Presoja ukrepa z vidika spodbud za razvoj ustrezne programske ponudbe za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih

Prav gotovo lahko rečemo, da so ukrepi pomembna spodbuda za razvoj programske ponudbe izobraževanja odraslih. Na eni strani podpirajo tako raznovrstne programe, da bi morale biti te informacije zanimive tako za izobraževalne organizacije, ki razvijajo raznovrstno programsko ponudbo (npr. ljudske univerze) kot tiste, ki so bolj specializirane samo za eno vrsto programov (npr. poklicne šole, računalniške šole ipd.).

Na načelni ravni je mogoče reči, da so ukrepi dober pripomoček pri načrtovanju programske ponudbe, saj napovedujejo, kateri programi bodo v določenem srednjeročnem obdobju zanimivi za trg dela in večinoma tudi denarno podprti. Prav tako je iz pregleda ciljnih skupin mogoče dokaj natančno razbrati, komu naj bi bili programi namenjeni, posredno pa tudi na kakšni ravni zahtevnosti jih je treba pripraviti. Izvajalci izobraževanja odraslih vsaj na tem področju ne morejo reči, da izobraževalne potrebe niso znane in da zato ne morejo razvijati primernih programov.

V tej zvezi pa bi vseeno kazalo opozoriti, da bi bilo primerno, da bi tudi pri podpori izobraževanju in usposabljanju, ki se odvija zunaj podjetij, upoštevali enak pristop in manjkrat vnaprej določali, kateri programi bodo izbrani. S tem se generira le obstoječa programska ponudba, izvajalcev se ne spodbuja, da bi pripravljali nove programe za nove ciljne skupine. Ne moremo se namreč znebiti občutka, da za potrebe brezposelnih prepočasno nastajajo novi programi, bolj usmerjeni prav v

njihove potrebe. Pogrešamo pa tudi podporo razvoju kakšnih bolj izvirnih, že projektno naravnanih programov.

Presoja ukrepa z vidika vključevanja podpornih ukrepov za usmerjanje brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih v izobraževanje

Že pri obravnavi vrste programov smo omenili, da obstaja cel sklop programov, ki je namenjena prav podpori brezposelnih, tudi podpori vključevanju v izobraževanje. Omenili pa smo tudi, da bi kljub temu pričakovali, da bodo posamezni ukrepi vključevali več podpornih ukrepov za to, da bi se brezposelni vključevali v izobraževanje, pa tudi za to, da bi izobraževanje uspešno zaključili. V tem pogledu je zgleden Program izobraževanja za brezposelne osebe za šolsko leto 2009/2010, ki ima celo paleto tovrstnih ukrepov. Seveda pa vseh drugih ukrepov tako obsežnih podpornih ukrepov ni mogoče predvidevati oz. izpeljevati, vsekakor pa bi se lahko kakšne izkušnje od tam prenesle tudi v druge ukrepe.

PREDLOGI/PRIPOROČILA, v podporo nadaljnjemu razvoju ukrepov, povezanih z usmerjanjem brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih v izobraževanje in spopolnjevanje ter podporo njihovem udejanjanju;

- ❖ Ob analizi ukrepov smo pohvalili dejstvo, da ukrepi spodbujajo nastajanje izobraževalnih programov oz. programov spopolnjevanja v podjetjih; V nekaterih primerih pa smo vendarle izrekli zadržek: nekateri tovrstni programi so predvideni tako »ohlapno« in tako poenostavljano, da dajejo slutiti, da pri njihovem izvajanju ne bo prav veliko izobraževalne dimenzije; odprta je možnost, da bo šlo pravzaprav za opravljanje dela, ki se bo poimenovalo kot usposabljanje na delovnem mestu. Ker gre za zelo pomemben vidik izobraževanja in usposabljanja brezposelnih, zato priporočamo sprotno strokovno spremljanje in celovito evalvacijo omenjenega ukrepa.
- ❖ Ob presoji ukrepov z vidika regionalne razpršenosti izobraževalne ponudbe, smo opozorili, da izvedbo ukrepov oz. programov izobraževanja in usposabljanja za brezposelne, omejuje ali omogoča tudi razpoložljiva mreža izvajalcev programov. To zlasti velja za javnoveljavne programe, ki morajo biti predhodno vpisani v razvid izvajalcev izobraževalnih programov. Analiza programske ponudbe, ki smo jo opravili v tej študiji, je potrdila, da je ta mreža razvita zelo stihijsko – za nekatere programe je mreža prav gotovo »prenasičena«, drugje izvajalcev primanjkuje. Da bi lahko zagotovili učinkovito udejanjanje predstavljenih ukrepov, bo potrebno v prihodnje dodatne napore vložiti v razvoj mreže izvajalcev formalnih in neformalnih programov, še posebej pa spodbuditi izvajanje tistih, ki so ustrezni glede na prikazane značilnosti brezposelnih.
- ❖ Ob presoji ukrepov z vidika spodbud za razvoj ustrezne programske ponudbe za brezposelne in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih, smo ugotavljali, da so ukrepi dober pripomoček pri načrtovanju programske ponudbe, saj napovedujejo, kateri programi bodo v določenem srednjeročnem obdobju zanimivi za trg dela in večinoma tudi denarno podprti. Ob tem pa zapišimo še priporočilo, da bi ob pripravi podobnih ukrepov v prihodnje manjkrat vnaprej

določali, kateri programi bodo izbrani. S tem, ko izobraževalne programe vnaprej izberemo, se namreč generira le obstoječa programska ponudba, izvajalcev se ne spodbuja, da bi pripravljali nove programe za nove ciljne skupine. Z ukrepi, ki ne bi vnaprej določali izobraževalne ponudbe, pač pa spodbudili ravno razvoj nove izobraževalne ponudbe za brezposelne, bi namreč izkazali podporo razvoju kakšnih bolj izvirnih, že projektno naravnanih programov.

- ❖ Pri presoji ukrepov z vidika vključevanja podpornih ukrepov za usmerjanje brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih v izobraževanje smo zapisali, da bi pričakovali, da bodo posamezni ukrepi vključevali več podpornih ukrepov za to, da bi se brezposelni vključevali v izobraževanje, pa tudi za to, da bi izobraževanje uspešno zaključili. V tem pogledu smo kot zgleden navedli Program izobraževanja za brezposelne osebe za šolsko leto 2009/2010, ki ima celo paleto tovrstnih ukrepov. Za prihodnji razvoj velja priporočilo, da bi se lahko kakšne izkušnje od tam prenesle tudi v druge ukrepe.
- ❖ Z vidika učinkovitosti nekaterih ukrepov, ki spodbujajo programsko ponudbo s področja izobraževanja brezposelnih in z brezposelnostjo ogroženih (npr. javnega razpisa Oddaja javnega naročila »institucionalno usposabljanje in priprave na nacionalne poklicne kvalifikacije« za obdobje 2009 – 2015), bi bilo z namenom analize razlogov za slabši odziv izvajalcev pri nekaterih sklopih razpisanih neformalnih izobraževalnih programov, bi bilo smiselno ovrednotiti pogoje, ki so jih morali izpolnjevati ponudniki ter merila, ki so bila uporabljena pri izboru. Pogosto namreč že ta implicitno vplivajo tudi na odziv morebitnih ponudnikov. Analiza omenjenega razpisa v tem primeru pokaže, da je bilo edino merilo za izbiro ponudnika cena. Z vidika racionalnosti izvedbe izobraževanja je to gotovo relevantno merilo, še posebej v času težavnih ekonomskih razmer, v katerih se nahajamo, vendar bi bilo v nadaljnjih razpisih smiselno to merilo kombinirati še z nekaterimi drugimi, na ta način bi namreč preprečili nevarnost, da bi se izvajalci, ki presodijo, da zaradi zagotavljanja minimalnega standarda kakovosti, cene ne morejo zmanjšati pod določeno mejo, na razpis sploh ne prijavljali. Z oblikovanjem dodatnih meril bi tudi zagotovili, da bi merilo racionalnosti ne preglasilo vseh drugih meril predvsem pa merila kakovosti izpeljane ponudbe in pridobljenega znanja brezposelnih, ki bi se v te programe vključevali.

ANALIZA USTREZNOSTI PONUDBE JAVNO-VELJAVNIH FORMALNIH IN NEFORMALNIH IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV Z VIDIKA POTREB PO IZOBRAŽEVANJU BREZPOSELNIH OSEB

V tem poglavju smo analizirali ponudbo javno-veljavnih izobraževalnih programov, v katere se lahko vključujejo tudi brezposelni in sicer tisto, ki je umeščena v Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010 (v nadaljevanju Razpis za vpis odraslih) ter ponudbo neformalnih izobraževalnih programov, ki je bila umeščena v javni razpis Oddaja javnega naročila »institucionalno usposabljanje in priprave na nacionalne poklicne kvalifikacije« za obdobje 2009 – 2015 (v nadaljevanju Razpis institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK). Postopek analize smo opravili s pomočjo klasifikacijskega sistema izobraževanja in usposabljanja (KLASIUS-P).

V nadaljevanju pa povzemamo ugotovitve po posameznih vsebinskih področjih, kot jih opredeljuje KLASIUS-P.

SPLOŠNE IZOBRAŽEVALNE AKTIVNOSTI

A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov

Pri splošno izobraževalnih aktivnostih z analizo iz Razpisa za vpis odraslih izluščimo javno-veljavne izobraževalne programe Osnovna šola za odrasle, Gimnazija, Klasična gimnazija, Maturitetni tečaj, Ekonomska gimnazija, Tehniška gimnazija in Umetniška gimnazija - likovna smer.

Glede na to, da je Razpis za vpis odraslih osnova, ki jo v skladu z ukrepom Program izobraževanja brezposelnih oseb za šolsko leto 2009/10, uporabljajo tudi območne službe Zavoda RS za zaposlovanje pri usmerjanju brezposelnih v izobraževanje, lahko ugotovimo, da so v Razpis sicer umeščeni prav vsi izobraževalni programi s tega področja, ki jih podpira ukrep, da pa v nekaterih primerih mreža izvajalskih organizacij, ki ponujajo obravnavane izobraževalne programe, ne omogoča učinkovitega izvajanja ukrepa.

Najboljša je slika pri programu Osnovne šole za odrasle, kjer je mreža izvajalcev dobro razvita in torej daje možnosti vključevanja brezposelnih brez izobrazbe v izobraževanje za pridobitev osnovnošolske izobrazbe v prav vseh slovenskih regijah. Nasprotno, pa je mreža izvajalcev, ki izvajajo izobraževalni program Gimnazije zelo slabo pokrita, nekoliko boljša je slika pri mreži izvajalcev Maturitetnega tečaja, okrepiti pa bi bilo potrebno omrežje izvajalcev Tehniške gimnazije.

Pri vsebinskem sklopu **opismenjevanja** analiza pokaže, da izobraževalne organizacije ponujajo različne programe s področja opismenjevanja. Gre za **programe Usposabljanja za življenjsko uspešnost - UŽU** (UŽU - Most do izobrazbe, UŽU - Izzivi podeželja, UŽU - Jaz in moje delovno mesto, UŽU - Moji koraki in UŽU - Beremo in pišemo skupaj).

Ugotovimo lahko, da se je v zadnjih letih ponudba programov opismenjevanja dokaj pestro razvila. Lahko ocenimo, da programi UŽU dobro odgovarjajo na potrebe po izobraževanju tistih brezposelnih, ki so še brez izobrazbe oz. potrebujejo temeljna znanja in spretnosti, ki jim omogočale lažje obvladovanje situacij v vsakdanjem življenju, večjo samostojnost in odgovornost v življenju, večjo konkurenčnost na trgu dela, dvig samozavesti in socialne vključenosti ter tudi dvig kakovosti življenja.

V področje, ki ju KLASIUS opredeljuje kot področje **osebnostnega razvoja**, lahko uvrstimo dva programa iz Razpisa za vpis odraslih in sicer Produkcijško šolo in Projektno učenje za mlajše odrasle - PUM.

Možnost vključitve v program Produkcijška šola ponuja samo en izvajalec v Osrednje slovenski regiji, PUM pa imajo v izobraževalni ponudbi v šestih slovenskih regijah, od tega ga v Goriški regiji izvajata dva izvajalca, v ostalih regijah (JV Slovenija,

Gorenjska, Podravska, Koroška in Pomurska) pa po en izvajalec. Ostalih šest regij programa ne izvaja.

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

Iz Razpisa institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK je razvidno, da programi neformalnega izobraževanja s področja splošnih izobraževalnih aktivnosti, niso bili predmet Razpisa.

PREDLOGI/PRIPOROČILA za nadaljnji razvoj ponudbe formalnega in neformalnega izobraževanja na tem področju:

- ❖ Okrepiti bi bilo potrebno omrežje izvajalcev programa Tehniške gimnazije. Če izhajamo iz podatkov o precejšnjem številu mlajših brezposelnih, ki že imajo IV. stopnjo izobrazbe in sledimo temeljnemu cilju ukrepov aktivne politike zaposlovanja, med katere sodi tudi dvig izobrazbene ravni, lahko ocenimo, da so tehniške gimnazije tudi z vidika trga dela, za to ciljno skupino brezposelnih zanimive. Mlajšim ciljnim skupinam brezposelnih, bi z vključitvijo v tehniške gimnazije omogočili pridobitev izobrazbe na višji ravni, jim s tem odprli pot na višješolski oz. visokošolski študij oz. jim okrepili možnosti za zaposlitev po končanem srednješolskem izobraževanju. Če želimo na tej točki omogočiti učinkovito uresničevanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja, bi morali okrepiti ponudbo izvajalcev teh programov v vseh slovenskih regijah.
- ❖ Ob ugotovitvi da se je v zadnjih letih ponudba programov opismenjevanja dokaj pestro razvila, pa ne gre zanemariti podatka, da v Razpisu za vpis odraslih v šol. letu 2009/2010 niti Posavska niti Podravska regija ne ponujata niti enega programa Usposabljanja za življenjsko uspešnost (UŽU), Zasavska regija pa le enega. Zgolj iz podatkov, s katerimi razpolagamo, ni mogoče ugotoviti kaj je vzrok temu, a vsekakor je potrebno spodbuditi izvajanje teh programov tudi v teh regijah, saj gre za regije, v katerih območne službe Republiškega zavoda za zaposlovanje izkazujejo relativno visoke deleže brezposelnosti.
- ❖ Ob pozitivni oceni do sedaj razvite programske ponudbe s področja pismenosti, še posebej pa umeščenosti Programov Usposabljanja za življenjsko uspešnost (UŽU) v ukrepe aktivne politike zaposlovanja (Program ukrepov APZ 2007-2013) in Katalog ukrepov APZ (2009) ter nacionalne politike izobraževanja (Resolucija o nacionalnem programu izobraževanja odraslih, 2004, Javni razpis za sofinanciranje programov UŽU, 2008), je vendarle potrebno opozoriti, da je potrebno ob tem ustrezno pozornost namenjati tudi podpori usposabljanju učiteljev UŽU. Od usposobljenosti učiteljev UŽU ter njihovega stalnega strokovnega spopolnjevanja bo namreč v veliki meri odvisna učinkovitost teh programov, s tem pa tudi učinkovitost omenjenih nacionalnih ukrepov in vloženih sredstev. Hkrati pa bi bilo potrebno na nacionalni ravni spodbujati nadaljnji razvoj programov opismenjevanja za nove ciljne skupine.
- ❖ V vsebinski sklop osebnostnega razvoja smo v področju splošno izobraževalnih aktivnosti iz Razpisa za vpis odraslih uvrstili dva programa iz Razpisa in sicer

Produksijsko šolo in Projektno učenje za mlajše odrasle - PUM. Če primerjamo podatek o tem, da v obravnavanem Razpisu programa PUM ne ponujajo izvajalci v Savinjski, Spodnje posavski, Obalno kraški in Notranjsko kraški, Osrednje slovenski in Zasavski regiji, s podatki o številu mlajših brezposelnih (v starosti do 25 let) s I. stopnjo izobrazbe v območnih službah, ki sodijo v te regije, ki kažejo, da se deleži brezposelnih v tej ciljni skupini gibljejo med 10 in 15 odstotkov, lahko potrdimo oceno o slabi pokritosti programa glede na potrebe te ciljne skupine ter priporočimo iskanje rešitev za omogočanje pokritosti programa PUM v vseh slovenskih regijah.

- ❖ Upoštevač podatke o številnih brezposelnih z nizko ravno izobrazbo, bi kazalo programsko ponudbo na tem področju okrepiti z razvojem kakšnega javno-veljavnega programa, ki bi bil namenjen ciljni skupini starejših brezposelnih brez izobrazbe. Delno tudi vsebine t.i. osebnostnega razvoja pokrivajo že analizirani programi za življenjsko uspešnost (UŽU), a bi bilo vendarle prav z vidika krepitve osebnostnih in socialnih kompetenc več pozornosti v tem segmentu nameniti poleg že omenjene ciljne skupine starejših brezposelnih, npr. še ciljni skupini migrantov, brezposelnih starejših žensk ipd.
- ❖ Iz Razpisa institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK je bilo razvidno, da programi neformalnega izobraževanja s področja splošnih izobraževalnih aktivnosti, niso bili predmet Razpisa. Pri naslednjih javnih naročilih s področja neformalnega izobraževanja brezposelnih bi bilo zato smiselno spodbuditi tudi ponudbo programov neformalnega usposabljanja s področja pismenosti. Potrebno bi bilo spodbujati tudi prenos znanja o oblikovanju programov s področja pismenosti od strokovnjakov, ki se s tem področjem ukvarjajo na nacionalni ravni na raven izvajalskih organizacij, ki bi tako okrepljene z znanji s področja pismenosti in področja programiranja, lahko bile bolj odzivne na potrebe teh ciljnih skupin v lastnih okoljih.

IZOBRAŽEVALNE VEDE IN IZOBRAŽEVANJE UČITELJEV

A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov

Iz Razpisa za vpis odraslih lahko v področje **izobraževalne vede in izobraževanje učiteljev** uvrstimo samo javno-veljavni izobraževalni program Predšolska vzgoja. Za ta program lahko rečemo, da je dobro pokrit, ne ponujajo ga le v Spodnje posavski in Zasavski regiji.

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

S področja Izobraževalne vede in izobraževanje učiteljev je bil v Razpisu za institucionalno usposabljanje, razpisan samo program Pedagoško – andragoško usposabljanje mentorjev v podjetju, ki pa ga ponujajo le izvajalci v Območni službi Maribor, izvajalci v ostalih območnih službah programa na razpisu niso ponudili.

PREDLOGI/PRIPOROČILA za nadaljnji razvoj ponudbe formalnega in neformalnega izobraževanja na tem področju:

- ❖ Iz Razpisa za vpis odraslih lahko v področje izobraževalne vede in izobraževanje učiteljev se je uvrstil samo Za javno-veljavni izobraževalni program Predšolska vzgoja, ki se iz Razpisa za vpis odraslih edini uvršča v obravnavano področje, smo ocenili, da je regijsko dobro pokrit. Izhajajoč iz številnih spodbud, ki jih lahko najdemo v vsebinah, ki jih opredeljuje KLASIUS-P, v povezavi z ugotavljanjem potreb po tovrstnih znanjih v slovenskem prostoru, bi kazalo v prihodnosti spodbuditi še kakšnega novega programa s področja formalnega izobraževanja.
- ❖ Kar zadeva neformalni program Pedagoško – andragoško usposabljanje mentorjev v podjetju, na katerega so Na Razpis institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK s ponudbo odzvali le izvajalci v Območni službi Maribor, izvajalci v ostalih območnih službah programa na razpisu niso ponudili, pa menimo naslednje: Ukrepi aktivne politike zaposlovanja kot so npr. Zakon o delnem povračilu nadomestila plač, Spodbujanje hitrejšega prilagajanja podjetij in zaposlenih s krožnim zaposlovanjem in mentorskimi shemami, Usposabljanje na delovnem mestu gotovo vplivajo na povečane potrebe po pedagoško – andragoški usposobljenosti ljudi, ki se v podjetjih ukvarjajo z izobraževanjem zaposlenih. Zato bi bilo v prihodnje potrebno vpeljati še dodatne spodbude, da bi program Pedagoško – andragoškega usposabljanja mentorjev v podjetjih nudilo več izvajalcev na območju celotne Slovenije.
- ❖ Z vidika proučevanja programske ponudbe za brezposelne, bi bilo potrebno spodbuditi tudi razvoj kakšnega neformalnega izobraževalnega programa, ki bi bil specializiran za stalno strokovno spopolnjevanje učiteljev in drugih strokovnih delavcev, ki se pri svojem delu srečujejo z brezposelnimi. To ne bi bili programi, ki bi neposredno reševali problematiko brezposelnih, pač pa bi krepili znanje strokovnih delavcev v izobraževanju odraslih, ki se s ciljnim skupinami brezposelnih oz. z brezposelnostjo ogroženih srečujejo.

UMETNOST IN HUMANISTIKA

Umetnost

A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov

V področje **umetnosti** se iz Razpisa za vpis odraslih uvrščajo naslednji javno-veljavni izobraževalni programi: Medijski tehnik, Grafični operater, Grafični tehnik, Fotografski tehnik, Aranžerski tehnik, Kamnosek. Vendar so ti programi v vseh slovenskih regijah izredno slabo zastopani. Samo izvajalci iz Osrednje slovenske regije pokrivajo vse našete izobraževalne programe, vključene v Razpis, kar v osmih regijah pa izobraževalne organizacije programov, ki bi sodili v obravnavano področje, ne ponujajo.

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

Razpis institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK vsebuje štiri izobraževalne programe, ki se po KLASIUSU-P uvrščajo v področje umetnosti. Gre za programe priprav na pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije: Krovec-klepar – restavratorski sodelavec, Zidar – restavratorski sodelavec, Tesar opažev – restavratorski sodelavec, Pletar/pletarka iz ličja. Analiza pa je pokazala, da je bil odziv izvajalcev na te programe slab.

Ugotovimo lahko, da obravnavani štirje programi neformalnega izobraževanja, smiselno dopolnjujejo ponudbo formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov s tega področja. Njihovo umestitev v obravnavani razpis ocenjujemo pozitivno, še posebej zato, ker so nekateri od teh poklicev v večini območnih služb v letu 2009 opredeljeni kot deficitarni poklici (glej prilogo 15).

PREDLOGI/PRIPOROČILA za nadaljnji razvoj ponudbe formalnega in neformalnega izobraževanja na tem področju:

- ❖ Izobraževalni programi kot so Medijski tehnik, Fotografski tehnik, Grafični tehnik, bi bili za ciljne skupine mlajših brezposelnih, tako tistih, ki so še brez poklicne in strokovne izobrazbe, kot tistih, ki že imajo IV. stopnjo izobrazbe in bi si lahko z dvigom izobrazbe lahko povečali zaposlitvene možnosti, verjetno zelo zanimivi. Saj gre za vsebine, kot so npr. medijske ali grafične, ki mlajše ljudi v tem času pritegnejo in so jim zanimive. To velja tudi za brezposelne, ki že imajo V. stopnjo izobrazbe, pa z vrsto izobrazbe, ki so si jo dobili, niso zaposljivi. S tega vidika bi kazalo podpirati širitev te programske ponudbe v regije, kjer je še ni ter vključevanje omenjenih ciljnih skupin brezposelnih vanje.
- ❖ Razpis institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK je spodbudil izvajanje štirih izobraževalnih programov neformalnega izobraževanja, ki se po KLASIUSU-P uvrščajo v področje umetnosti. Ocenili smo, da obravnavani štirje programi neformalnega izobraževanja, smiselno dopolnjujejo ponudbo formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov s tega področja. Glede na to, da je bil odziv izvajalcev na razpisane programe slab, pa pripravljavcem razpisa priporočamo, da opravijo analizo možnih vzrokov za slab odziv izvajalcev na razpisano javno naročilo pri obravnavanem sklopu programov.

Humanistika

A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov

Pričakovano je na področju **humanistike** med javnimi-veljavnimi izobraževalnimi programi največja ponudba tujih jezikov za odrasle. Programe tujih jezikov imajo v svoji ponudbi izvajalci v vseh slovenskih regijah.

Ugotovimo lahko, da programska ponudba javno-veljavnega jezikovnega izobraževanja obstaja in je kar dobro razvita in ustrezna tudi za brezposelne.

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

Tudi analiza Razpisa institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK pri ponudbi neformalnega izobraževanja na področju humanistike pokaže, da je ta največja pri tujih jezikih za odrasle.

Kot smo to ugotavljali že ob analizi ponudbe javno-veljavnih jezikovnih programov, lahko tudi za ponudbo neformalnih jezikovnih programov, za izobraževanje brezposelnih ugotovimo, da je le-ta v razpisu ustrezno prisotna ter smiselno dopolnjuje ponudbo javno-veljavnih programov. S tega vidika se obravnavani Razpis smiselno povezuje z drugim ukrepom Aktivne politike zaposlovanja t.j. razpisom Znanje uresničuje sanje, ki sodi med aktivnosti, ki jih vsebuje sklop ukrepov Programi usposabljanja in izobraževanja zaposlenih (Katalog APZ, 2009). V ta sklop namreč spadajo tudi jezikovni tečaji.

PREDLOGI/PRIPOROČILA za nadaljnji razvoj ponudbe formalnega in neformalnega izobraževanja na tem področju:

- ❖ Ob premisleku o nadaljnjem razvoju programske ponudbe tako formalnega kot neformalnega jezikovnega izobraževanja pa bi bilo ob naslednjih razpisih smiselno razširiti pestrost te ponudbe, spodbuditi bi veljalo tudi ponudbo jezikov kot so npr. španski, portugalski, kitajski idr, ki postajajo vse prodornejši v poslovnem svetu, s tem pa krepijo položaj posameznikov, ki ta znanja imajo, na trgu dela. V nadaljnje razpise bi bilo s tega vidika smiselno vključiti tudi programsko ponudbo, ki bi obravnavala poslovno/strokovno terminologijo in poslovno/kulturne običaje posameznih kulturnih in jezikovnih okolij.

DRUŽBENE, POSLOVNE, PRAVNE IN UPRAVNE VEDE*A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov*

Med ponudbo javno-veljavnih izobraževalnih programov, ki se uvrščajo v **upravne in poslovne vede** prevladuje Ekonomski tehnik, ki ga v Sloveniji izvaja kar sto trinajst izobraževalnih organizacij (skupaj srednje strokovno in poklicno tehnično izobraževanje). V vseh regijah je dobro zastopan tudi program Trgovec, organizira ga devetinštirideset izobraževalnih organizacijah, program Administrator pa po regijah izvaja dvaindvajset izobraževalnih organizacij.

Podatki iz analize izobraževalne ponudbe pokažejo, da ponudbo s področja poslovnih in upravnih ved na srednješolski ravni imamo in da je ta tudi umeščena v prav vse slovenske regije.

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

S področja poslovnih in upravnih ved Razpis institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK vsebuje šest programov in sicer: Osnovno usposabljanje za knjigovodska dela, Usposabljanje za knjigovodska dela – nadaljevanje,

Računovodja. Tečaj slepega tipkanja, Knjigovodstvo na računalniku in Usposabljanje za skladiščnike.

Program Računovodja ni bil razpisan v petih območnih službah (Kranj, Maribor, Nova Gorica, Sevnica, Velenje). Programe Osnovno in nadaljevalno usposabljanje za knjigovodska dela ter Knjigovodstvo na računalniku, ponujajo ponudniki v vseh območnih službah, kjer je bil program razpisan.

Glede na to, da poklic Uradnik v računovodstvu in knjigovodstvu, velja za suficitarni poklic v območnih službah (Celje, Murska Sobota, Novo mesto, Trbovlje, Sevnica) (glej prilogo 16), bi veljalo te podatke tudi v prihodnje pozorno spremljati in se na podlagi njihovih gibanj odločati, ali je smiselno še posebej spodbujati ponudbo programov za usposabljanje za knjigovodska dela tudi v teh območnih službah oz. zelo pozorno usmerjati brezposelne vanje. Razmere na trgu dela so namreč v različnih lokalnih okoljih res zelo različne in se tudi hitro spreminjajo, zato je verjetno tudi pri deficitarnih in suficitarnih poklicih smiselno spremljati vsaj nekaj letne trende. V že omenjenem pregledu deficitarnih in suficitarnih poklicev za leto 2009 se za razliko od prej predstavljenih npr. poklic Računovodja ipd. pojavlja med deficitarnimi v območnih službah Koper, Kranj, Murska Sobota, Novo mesto, Ptuj, Sevnica, Trbovlje. Knjigovodja pa v območnih službah Ljubljana, Maribor, Nova Gorica, Novo mesto, Trbovlje, Velenje (glej prilogo 15).

PREDLOGI/PRIPOROČILA za nadaljnji razvoj ponudbe formalnega in neformalnega izobraževanja na tem področju:

- ❖ Podatki iz analize izobraževalne ponudbe tako javno-veljavnih izobraževalnih programov kot programov neformalnega izobraževanja s tega področja so pokazali, da ponudbo s področja poslovnih in upravnih ved na srednješolski ravni imamo in da je ta tudi umeščena v prav vse slovenske regije. Pri javno-veljavnih programih posebej izstopa veliko število izvajalcev programa Ekonomski tehnik in programa Trgovca. Glede na relativno največje število brezposelnih iz te skupine poklicne izobrazbe (predvsem področje ekonomije in trgovine), pa se poraja vprašanje, če ni te ponudbe v tem trenutku celo preveč, oz. ali je v tem času brezposelne smiselno v večjem številu vključevati v te programe, saj iz podatkov lahko sklepamo, da je na tem področju v tem času trg dela zasičen. Iz te ugotovitve izhaja priporočilo območnim službah Zavoda RS za zaposlovanje, naj bodo v prihodnje ob vključevanju brezposelnih v programe s tega vsebinskega sklopa, pazljive ter sprotno spremljajo stanje na trgu dela v njihovih okoljih, da se ne bi dogajalo, da bi se čez čas brezposelni, ki bi si sicer npr. pridobili izobrazbo Ekonomskega tehnika, zaradi pomanjkanje povpraševanja po tem poklicu na trgu dela, ponovno vračali med brezposelne.

NARAVOSLOVJE, MATEMATIKA IN RAČUNALNIŠTVO

A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov

V področje **računalništva** se uvrščata dva javno-veljavna programa iz Razpisa za vpis odraslih in sicer Elektrotehnik in Tehnik računalništva. Ponudba obravnavanih programov je v vseh regijah precej šibka (največ en do dva izvajalca), s tem da je program Elektrotehnik prisoten samo v Savinjski, Osrednje slovenski in Zasavski regiji. Ne dosti bolje je s programom Tehnik računalništva, saj ga v polovici slovenskih regij sploh ne izvajajo (Spodnje posavska, Obalno kraška, Notranjsko kraška, Osrednje slovenska, Zasavska in Koroška regija).

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

V Razpisu za insitucionalno usposabljanje in priprave na NPK ima področje računalništva v vseh območnih službah bogato izbiro računalniških programov.

Večina je s področja izobraževanja za pridobitev evropskega certifikata ECDL (*European computer driving licence*). Programe Uporaba informacijske podpore za računalniško poslovanje, AutoCad, Računalniško opismenjevanje brezposelnih ter ECDL vsi moduli, ponujajo izvajalci v vseh območnih službah. Programe Internet in elektronska pošta, ECDL Word, ECDL Excel, ECDL Access in ECDL PowerPoint ponujajo izvajalci v vseh območnih službah, razen v območni službi Ptuj, kjer programi niso bili razpisani.

PREDLOGI/PRIPOROČILA za nadaljnji razvoj ponudbe formalnega in neformalnega izobraževanja na tem področju:

- ❖ Analiza je pokazala, da je ponudba javno-veljavnih izobraževalnih programov s področja računalništva v vseh regijah precej šibka. Ker gre za perspektivne poklice za prihodnost, v vseh slovenskih regijah pa npr. zasledimo samo trinajst izvajalcev, ki imajo v ponudbi zapisane programe kot so Tehnik računalništva ali Elektrotehnik, bi bilo potrebno tovrstne programe v večji meri ponuditi kot možnost pridobitve formalne izobrazbe v vse slovenske regije. Znanja s področja informacijskih tehnologij so v današnjem času prav gotovo tista, ki lahko v veliki meri pripomorejo k večji konkurenčnosti in zaposljivosti posameznika. Kot smo že omenjali za programe kot so Medijski tehnik, Grafični tehnik ipd. so tudi programi s področja računalništva gotovo atraktivni za ciljno skupino brezposelnih v mlajših starostnih kategorijah, prav zaradi možnosti njihovega vključevanja v tovrstne programe v vseh regijah, bi bilo potrebno mrežo ponudnikov teh programov v regijah, kjer je sedaj še ni, okrepiti.
- ❖ Ocenimo lahko, da se s pomočjo Razpisa institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK, kar zadeva pridobivanje znanj s področja sodobne IKT tehnologije, dobro dopolnjuje ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov, v katere se lahko vključujejo tudi brezposelni. Glede na to, da danes znanje s področja IKT uvrščamo v t.i. ključne kompetence, gre za znanja, ki niso

odvisna od posameznih poklicev, pač pa predstavljajo znanja, ki jih potrebujemo za opravljanje različnih poklicev, lahko spodbujanje ponudbe računalniškega opismenjevanja ter posledično temu, vključevanje brezposelnih v te programe, ocenimo kot pozitivno in potrebno.

- ❖ Brezposelne, ki se vključujejo v tovrstne programe neformalnega izobraževanja velja spremljati in eventualno tiste, ki na podlagi tovrstnega usposabljanja (še posebej mlajše, z nizkimi ravnmi izobrazbe) sami ocenijo, da jih področje dela zanima, lahko v naslednjem koraku usmerimo v katerega od javno-veljavnih izobraževalnih programov poklicnega in strokovnega izobraževanja s tega področja.

TEHNIKA, PROIZVODNE TEHNOLOGIJE IN GRADBENIŠTVO

Tehnika

A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov

Ponudba javno-veljavnih izobraževalnih programov s področja **tehnike** je kar pestra, mreža izvajalcev posameznih programov pa precej neenakomerna. Močno prevladuje število izvajalcev izobraževalnega programa Strojni tehnik (38), sledijo mu Oblikovalec kovin – orodjar (16), Elektrotehnik (pti) (15), Električar (13), Serviser strojnih instalacij (12), Računalnikar (12), Mehatronik operater (10) itn.

Vključevanje brezposelnih v izobraževanje za tehnične poklice gotovo lahko vpliva na njihovo večjo konkurenčnost na trgu dela. Vendar, kot smo že večkrat omenili, moramo biti pri tem pozorni, da jih v prevelikem obsegu ne vključujemo v izobraževanje za poklice, ki že sedaj niso zaposljivi oz. so slabo zaposljivi. Gotovo velja spodbuda vključevanju v izobraževanje za tehnične poklice, ki se kažejo perspektivni za prihodnost.

Če že na tem mestu povežemo podatke o programski ponudbi na področju tehnike z podatki o brezposelnih po sklopih poklicne izobrazbe, vidimo, da je delež brezposelnih, ki se npr. uvrščajo v sklop poklicne izobrazbe »mehaniki in strojniki«, kar visok, v prvi polovici leta 2009 znaša 3775 brezposelnih oz. 4,67 odstotka. Podobno velja za obdelovalce kovin (3375 oz. 4,18 odstotka). Ne tako zanemarljiv za raven Slovenije je tudi podatek o brezposelnih v sklopu poklicne izobrazbe »električarji«, ki za isto obdobje znaša 2351 oz. 2,91 odstotka. Ko vključujemo brezposelne v te skupine izobraževalnih programov, moramo biti zato pozorni, da se ne bi zgodilo, da bodo po končanem izobraževanju spet med brezposelnimi.

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

Izbrana ponudba s področja tehnike, ki zajema neformalne izobraževalne programe priprav za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije, v desetih območnih službah, vključuje programa Plamenski varilec/varilka in Spajkalec/spajkalka in Ročno obločni/obločna varilec/varilka. Po skromnejšem odzivu izstopajo programi

Usposabljanje za varno delo s traktorji in traktorskimi priključki, Skrbnik/skrbnica procesnih naprav-mehatronik/mehanotroničarka in Vzdrževalec/vzdrževalka pnevmatik in vulkanizer/vulkanizerka.

Še posebej ob slabi ponudbi programa Vzdrževalca procesnih naprav-mehatronik, ki velja za perspektivni poklic prihodnosti, smo si postavili vprašanje o vzrokih za to. Ker gre v tem primeru za programe priprav za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije, lahko ugibamo ali izvajalci sodijo, da tovrstni programi niso potrebni, drugi možni razlog za slab odziv oz. majhno število izbranih ponudnikov bi lahko bil v razpisnih pogojih oz. merilih za izbor, tretji pa morda prav v pomanjkanju tovrstne ponudbe.

PREDLOGI/PRIPOROČILA za nadaljnji razvoj ponudbe formalnega in neformalnega izobraževanja na tem področju:

- ❖ Ugotovili smo, da je ponudba javno-veljavnih izobraževalnih programov s področja tehnike je kar pestra, mreža izvajalcev posameznih programov pa precej neenakomerna.
- ❖ Glede na perspektivnost poklicev s področja mehatronike, bi bilo smiselno spodbuditi razširitev programske ponudbe programa Mehatronik operater še v regijah, kjer se sedaj še ne izvaja.
- ❖ Kot je razvidno iz podatkov je v večini regij razširjena ponudba izobraževalnega programa Avtoserviser. V polovici regij izvajalci ponujajo izobraževalni program Avtoservisni tehnik (pti). Če se spomnimo na številne brezposelne, ki že imajo IV. stopnjo izobrazbe, je morda ta program zanje zanimiv, saj jim pomaga zvišati raven izobrazbe na vsaj V. stopnjo, zato bi bilo izvajalcem v regijah, ki programa ne izvajajo, smiselno priporočiti, da za svoje okolje raziščejo morebitne potrebe po tem poklicu in če se pokaže, da te so, da ga v svojo ponudbo vpeljejo. Podobno velja za program Avtokaroserist.

Proizvodna tehnologija

A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov

Ponudba programov s področja **proizvodnje tehnologije** je v Sloveniji precej pestra, njihova razširjenost med različnimi izvajalci pa raznolika.

Za izobraževalno ponudbo s področja živilske tehnologije, mlekarstva, pekarstva, slaščičarstva lahko ocenimo, da ponudba s tega področja je, da pa je mreža izvajalcev teh programov precej neenakomerna. Ker gre za poklice, ki v tem trenutku ne izkazujejo velikega števila brezposelnih, bi kazalo ponudbo teh izobraževalnih programov razširiti tudi v regije, kjer je v tem trenutku ni. Zgovorni so podatki o tem, da se v letu 2009 npr. poklic mesar kar v 11 območnih službah Zavoda RS za zaposlovanje opredeljuje kot deficitarni poklic. Med deficitarnimi poklici najdemo tudi peka kruha in peciva in slaščičarja (glej prilogo 15).

Podatki o slabi razširjenosti ponudbe izobraževalnih programov s področja tekstilne in konfekcionarske tehnologije niso presenetljivi, če vemo, da je tekstilna in konfekcionarska industrija povsod v svetu v krizi oz. pred zahtevami po temeljitem prestrukturiranju, to velja tudi za Slovenijo. Tudi podatki o številu in deležih brezposelnih v prvi polovici leta 2009 s tega področja izkazujejo glede na ostale sklope poklicne izobrazbe relativno kar visoke deleže v sklopu poklicne izobrazbe »izdelovalci oblačil«. Vključevanje brezposelnih v tovrstne programe v tem trenutku zato verjetno ne spada med tiste rešitve, ki bi bile za brezposelne perspektivne.

Med izobraževalni programi s področja lesarstva, papirništva, steklarstva, mizarstva po razširjenosti izobraževalne ponudbe najbolj izstopa program Mizar, ki ga izvajalci ponujajo v devetih od 12 regij. Ob tem je pomemben še podatek, da je poklic mizar v letu 2009 opredeljen kot deficitarni poklic v prav vseh območnih službah Zavoda RS za zaposlovanje. Torej bi bilo smiselno njegovo izvajanje razširiti tudi v Savinjsko, Obalno kraško in Zasavsko regijo, kjer se sedaj še ne izvaja. Ostali izobraževalni programi, ki jih najdemo v Razpisu, pa so regijsko slabo pokriti.

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

Razpis institucionalno usposabljanje in priprave na NPK vključuje majhno število programov z vsebinskega sklopa proizvodne tehnologije in še ti niso bili razpisani v vseh območnih službah. Gre za naslednje programe: Upravljalec/ka procesnih strojev (v proizvodnji) za predelavo nekovinskih rudnin, Izdelovalec/ka kruha, potic, peciva in testenin na tradicionalni način, Predelovalec/ka sadja. Izvajalci v posameznih območnih službah tudi programov, ki so bili razpisani, ne nudijo ali pa se na Razpis niso prijavili. Izvajalci iz kar devetih od dvanajstih območnih služb, niso ponudili prav nobenega od razpisanih programov.

Umestitev programov priprav na pridobitev poklicne kvalifikacije s področja živilske tehnologije v Razpis, ocenjujemo kot smiseln in utemeljen.

PREDLOGI/PRIPOROČILA za nadaljnji razvoj ponudbe formalnega in neformalnega izobraževanja na tem področju:

- ❖ Ker gre pri izobraževalni ponudbi s področja živilske tehnologije, mlekarstva, pekarstva, slaščičarstva za izobraževanje za poklice, ki v tem trenutku ne izkazujejo velikega števila brezposelnih, bi kazalo ponudbo teh izobraževalnih programov razširiti tudi v regiji, kjer je v tem trenutku ni.
- ❖ Upoštevajoč vsebinske sklope, kot jih opredeljuje KLASIUS-P, pa morda lahko v vsebinskem sklopu proizvodne tehnologije omenimo področje »vinarstva in kletarstva« kot enega izmed tistih, ki ga še ne zasledimo v samostojni programski ponudbi, pa bi se predvsem v vinorodnih okoljih lahko izkazal kot zanimivega in bi tam zato kazalo spodbuditi proučitev morebitnih potreb po takšnem javno-veljavnem programu.
- ❖ V Razpis institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK je bilo vključenih majhno število neformalnih programov z vsebinskega sklopa proizvodne

tehnologije in še ti niso bili razpisani v vseh območnih službah. Veljalo bi raziskati razloge za manjši odziv izvajalcev na javno naročilo v tem sklopu programov priprav na pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije. Že pri analizi ponudbe javno-veljavnih izobraževalnih programov smo ocenili, da je ponudba javno-veljavnih programov s tega področja v različnih regijah precej neenakomerna. Verjetno gre enega izmed razlogov za slab odziv na programe priprav na nacionalne poklicne kvalifikacije, v katere bi vključevali brezposelne, iskati v tem.

Arhitektura, urbanizem in gradbeništvo

A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov

Podatki pokažejo na pestro ponudbo javno-veljavnih izobraževalnih programov s področja **arhitekture, urbanizma in gradbeništva**. Največ je izvajalcev programa Zidar (7), Pečar - keramik (6) in Tesar (6). Najslabše so z izvajalci pokriti izobraževalni programi Geodetski tehnik (1), Pečar – polagalec keramičnih oblog (1) in Upravljavec gradbene mehanizacije (1).

Iz prikazanih podatkov bi lahko izpeljali oceno, da ponudba izobraževalnih programov, v katere se lahko vključujejo odrasli, torej tudi brezposelni, s področja gradbeništva sicer obstaja, vsaj kar zadeva najbolj klasične poklice, je pa razpršenost te ponudbe po slovenskih regijah precej šibka. Še najboljša je v Osrednje slovenski in Savinjski regiji. Bode pa podatek, da te ponudbe sploh ni v Goriški, Zasavski, Notranjsko kraški, Obalno kraški in Spodnje posavski regiji. Da je skoraj ni, lahko rečemo tudi za Pomursko regijo.

Podatki o deficitarnih in suficitarnih poklicih za leto 2009 pokažejo, da se npr. zidarji prav v vseh območnih službah Republiškega zavoda za zaposlovanje pojavljajo med deficitarnimi poklici. Krovci se med deficitarnimi poklici pojavljajo v območnih službah: Celje, Koper, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Novo mesto, Ptuj, Sevnica, Trbovlje in Velenje. Med deficitarnimi poklici s tega področja se pojavljajo še: betonerji, gradbinci (glej prilogo 15). Ob tem se spomnimo še na evropske napovedi o gibanju stopnje zaposlenosti po dejavnostih. Za gradbeništvo napovedi do leta 2015 kažejo na ohranjanje konstantnega deleža rasti delovnih mest.

Podobna ugotovitve veljajo za sklop zaključnih del v gradbeništvu. Ponudba izobraževalnih programov za poklice kot so tesar, pečar, polagalec keramičnih oblog, predvsem pa razmeščenost teh programov po slovenskih regijah je slaba. Ob tem velja dodati, da se po pregledu deficitarnih poklicev npr. poklic polagalec keramičnih oblog pojavlja kot deficitarni poklic v območni službi Murska Sobota in Novo mesto. Poklic tesar se kot deficitarni poklic pojavlja prav v vseh območnih službah, krovci se kot deficitarni poklic pojavlja v naslednjih območnih službah: Celje, Koper, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Novo mesto, Ptuj, Sevnica, Trbovlje, Velenje. Med deficitarnimi poklici s tega področja se pojavljajo še izolaterji (območne službe: Celje, Maribor, Murska Sobota, Novo mesto, Velenje) (glej prilogo 15).

Ko razmišljamo o ciljni skupini brezposelnih, brez izobrazbe ter imamo podatke o izkazanih potrebah po teh poklicih, je vsaj za to ciljno skupino smiseln premislek o vključevanju v tovrstna izobraževanja.

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

Analiza Razpisa institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK pokaže, da je bil odziv izvajalcev v tem sklopu bolj slab. Razpisani so bili naslednji programi priprav na nacionalne poklicne kvalifikacije: Izvajalec/ka zidanja in ometavanja, Izvajalec/ka betonskih del, Izvajalec/ka del nizkih gradenj, Polagalec keramičnih oblog, Pleskarski delavec.

Analiza ponudbe teh programov, pa ne pokaže veliko boljše slike, kot je tista, ki smo jo že ugotavljali pri analizi ponudbe javno-veljavnih izobraževalnih programov s tega področja. V kar sedmih od dvanajstih območnih služb, ponudniki obravnavanih programov priprav na pridobitev poklicne kvalifikacije ali niso ponudili ali pa njihove ponudbe niso bile ustrezne.

PREDLOGI/PRIPOROČILA za nadaljnji razvoj ponudbe formalnega in neformalnega izobraževanja na tem področju:

- ❖ Zgolj iz podatkov, s katerimi razpolagamo ob pripravi te študije, bi težko ocenili ali bi bilo potrebno v prihodnje še dodatno ukrepati, da bi pritegnili več izvajalcev k izvajanju izobraževalnih programov s sklopa gradbeništva, v primerih, ko vanje vključujemo brezposelne. Gotovo pa gre za segment, ki bi ga bilo potrebno še dodatno analizirati pred pripravo prihodnjih razpisov.

KMETIJSTVO, GOZDARSTVO, RIBIŠTVO IN VETERINARSTVO

A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov

Analiza pokaže, da v Sloveniji štiriinštirideset izobraževalnih organizacij s svojo ponudbo pokriva javno-veljavne programe s področja **kmetijstva, gozdarstva in ribištva**. Največ je izvajalcev izobraževalnega programa Pomočnik v biotehnikih in oskrbi (10), sledijo mu izobraževalni programi; Kmetijsko-podjetniški tehnik (6), Vrtnar (6), Cvetličar, kmetijsko-podjetniški tehnik (pti), Hortikulturni tehnik (5). Le po en izvajalec ponujata izobraževalna programa Gozdarski tehnik in Gozdar.

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

Razpis institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK je kot predmet javnega naročila obsegal naslednje programe priprave na nacionalne poklicne kvalifikacije s področja kmetijstva, gozdarstva in ribištva: Poljedelec/poljedelka, Sadjar/sadjarka, Vinogradnik/vinogradnica, Zelenjadar/zelenjadarica, Živinorejec/živinorejka in Čebelar/čebelarka.

Iz podatkov, s katerimi smo razpolagali ob pripravi te študije, je razvidno, da je bila z javnim naročilom pokrita le ponudba programa **Čebelar/čebelarka** in sicer v

Območni službi Novo mesto. Za ostale programe pa lahko iz podatkov, s katerimi smo razpolagali ob pripravi te študije, sklepamo ali da izvajalci zanje niso oddali nobene ponudbe ali pa da morebitne ponudbe niso ustrezale kriterijem razpisa.

PREDLOGI/PRIPOROČILA za nadaljnji razvoj ponudbe formalnega in neformalnega izobraževanja na tem področju:

- ❖ Glede prikazane izobraževalne ponudbe za izobraževanje odraslih (torej tudi za izobraževanje brezposelnih) s tega področja, upoštevajoč druge pomembne dejavnike (deleži brezposelnih z obravnavanih sklopov poklicne izobrazbe, evropske napovedi o rasti delovnih mest in poklicev v tej dejavnosti), lahko ocenimo, da bi bilo smiselno to ponudbo ohranjati, vsaj na ravni, kot jo imamo sedaj in jo morda razširiti tudi v nekatere regije, kjer je sedaj še ni, vendar smiselno in na podlagi proučenih potreb po teh poklicih v posamezni regiji. Ob vključevanju brezposelnih v te programe, pa bi veljalo upoštevati podatke o številu brezposelnih po sklopih poklicne izobrazbe in v tistih regijah, kjer se v tem obdobju izkazujejo relativno višji deleži brezposelnih, ki že imajo izobrazbo s tega področja, le-teh v tovrstne programe ne vključevati v prevelikem številu, da ne bi s tem na dolgi rok prispevali k zviševanju brezposelnosti.

Veterinarstvo

A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov

Analiza Razpisa za vpis odraslih pokaže, da se v to področje umešča izobraževalni program **Veterinarski tehnik**, ki ga imata v svoji ponudbi samo Osrednje slovenska in Podravska regija (vsaka po enega izvajalca). Vse ostale regije pa udeležencem ne omogočajo, da bi si pridobili naziv veterinarskega tehnika, saj izobraževalne organizacije programa ne izvajajo.

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

Analiza Razpisa institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK je pokazala, da v razpis za javno naročilo ni bil vključen noben neformalni izobraževalni program s tega področja.

PREDLOGI/PRIPOROČILA za nadaljnji razvoj ponudbe formalnega in neformalnega izobraževanja na tem področju:

- ❖ Za leto 2009 deficitarne poklice s področja veterinarstva izkazujeta le dve območni službi in sicer območna služba Novo mesto in območna služba Sevnica (glej prilogo 15). Podatki o brezposelnih po posameznih sklopih poklicne izobrazbe za prvo polovico leta 2009 za raven Slovenije v sklopu »veterinarji« kažejo na nizek 0,13 odstoten delež brezposelnih (glej preglednico 2). Gotovo je to poklic, za katerega ne gre pričakovati, da bi se brezposelni vanj množično vključevali, je pa dovolj perspektiven in atraktiven poklic, za ljudi, ki imajo interes za tovrstno delo in izkazujejo sposobnosti za tovrstno izobraževanje, da je lahko zanimiv tudi za brezposelne.

ZDRAVSTVO IN SOCIALA

Zdravstvo

A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov

Izobraževalne organizacije najpogosteje izvajajo dva javno-veljavna izobraževana programa, ki se uvrščata v sklop **zdravstvo** in sicer program Bolničar-negovalec in program Zdravstvena nega. Oba programa ima v ponudbi štirinajst izobraževalnih organizacij iz vse Slovenije. V Razpis za so vključeni še izobraževalni programi Zobotehnik, Tehnik optik, Tehnik laboratorijske biomedicine in Farmaceutski tehnik, a jih večinoma ponuja majhno število izvajalcev.

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

V Razpis institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK sta bila s tega področja vključena dva programa priprav na pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije in sicer program Socialni oskrbovalec/socialna oskrbovalka ter poklic Tolmač/tolmačica slovenskega znakovnega jezika.

Izobraževalni program Socialni oskrbovalec/socialna oskrbovalka na domu, nudijo ponudniki v devetih od dvanajstih območnih službah. Programa ni v ponudbi v Območnih službah Maribor, Nova Gorica in Sevnica. Spet pa iz podatkov, ki smo jih imeli na razpolago ob pripravi študije, ne moremo razbrati ali se izvajalci iz teh območnih enot na razpis s tem programom niso prijavili ali pa njihova ponudba ni ustrezala pogojem razpisa.

Široka ponudba tega programa je sicer smiselna, saj omogoča vključevanje v še enega od ukrepov Aktivne politike zaposlovanja – Javna dela. Ponudba smiselno dopolnjuje že prikazano ponudbo javno-veljavnih izobraževalnih programov na tem področju.

Program Tolmač/tolmačica slovenskega znakovnega jezika nudijo samo ponudniki v Območni službi Ljubljana. V šestih od dvanajstih območnih služb, program ni bil razpisan.

PREDLOGI/PRIPOROČILA za nadaljnji razvoj ponudbe formalnega in neformalnega izobraževanja na tem področju:

- ❖ Splošen vpogled v podatke o obsegu brezposelnih s teh sklopov poklicne izobrazbe ter podatkov o deficitarnih poklicih, pokaže, da je potrebno ponudbo s področja zdravstva ohranjati in jo krepiti. V ponudbi iz Razpisa npr. ne zasledimo farmacevtskega tehnika, čeprav se poklici s področja farmacije v pregledu deficitarnih poklicih, kar v nekaj regijah pojavljajo kot deficitarni poklici. Klasifikacija KLASIUS-P opredeljuje še številne druge vsebinske sklope kot so npr: zdravstvena nega za različne ciljne skupine (starejši, mladostniki ipd.), dietetna prehrana ipd., ki dajejo še veliko prostora za razvoj nove programske ponudbe.

- ❖ V Razpisu za vpis odraslih ni niti enega srednješolskega izobraževalnega programa, ki bi se uvrščal v sklop »socialno delo«. KLASIUS-P podrobneje opisuje vsebine s tega sklopa kot so: socialno delo in svetovanje, svetovanje s področja zlorabe tobaka, alkohola, drog, družinsko in zakonsko svetovanje, svetovanje s področja zlorab in nasilja, poklicna orientacija (poklicno informiranje in svetovanje), socialno delo in svetovanje. Veliko teh vsebin gotovo pokrivajo izobraževalni programi s področja visokošolskega in univerzitetnega izobraževanja, vseeno pa bi kazalo opraviti razmislek o tem ali bi bilo smiselno razviti kakšen nov izobraževalni program s področja socialnega dela tudi na srednješolski ravni, še posebej pa razviti kakšen neformalni izobraževalni program s tega področja

STORITVE

Osebne storitve

A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov

V področje **osebnih storitev** se pri hotelirstvu in gostinstvu uvršča javno-veljavni program Gastronomske in hotelske storitve in program Gastronomija in turizem, ki ju izvaja največ izobraževalnih organizacij, samostojen program Gastronomija, ki sodi med poklicno tehniško izobraževanje ponuja petnajst izvajalcev, Gostinskega tehnika, Gastronomijo in turizem (poklicni tečaj) pa samo en izvajalec.

Iz vsebinskega sklopa, ki jih KLASIUS-P opredeljuje kot storitve za gospodinjstva, v Razpisu najdemo zgolj program Dimnikar, ki ga je poleg Gorenjske, zaslediti še v Podravski regiji.

Med storitvami za frizerstvo in kozmetiko, najdemo javno-veljavni program Kozmetični tehnik, ki se izvaja v Savinjski regiji, JV Sloveniji, Osrednje slovenski in Podravski regiji. Največ izobraževalnih organizacij izvaja program za pridobitev izobrazbe Frizerja, izvajajo ga izobraževalne organizacije v Savinjski, Spodnje posavski, Gorenjski, Obalno kraški in Podravski regiji. Notranjsko kraška regija pa ne premore niti enega izvajalca, ki bi imel v svoji ponudbi omenjene programe.

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

Področje Osebnih storitev je eno izmed področij, ki so imela v Razpisu za institucionalno usposabljanje in priprave na NPK široko ponudbo programov, ki jih ponujajo izvajalci v območnih službah na območju celotne Slovenije. Razpisani so bili naslednji programi: Sobarica, Maniker/ka, Pediker/ka, Pomočnik/ca kuharja/natakarja, Refleksoterapevt/ka, Dietni kuhar/ica, Hišnik/ica, Turistični/a animator/ka, Turistični/a informator/ka, Vizažist/ka. Vsi programi razen programa Sobarica, so programi priprav na nacionalne poklicne kvalifikacije.

Preseneča ugotovitev, da na področju Območnih služb Koper in Nova Gorica ne nudijo nobenega programa, saj sta obe območji zelo turistično usmerjeni, bogati s hotelskimi in igralniškimi storitvami, turističnimi kmetijami in drugimi osebnimi

storitvami. Poklic Maser/maserka pa spada v območni službi Koper v deficitarne poklice (glej prilogo 15).

Sicer lahko ocenimo, da obravnavani neformalni izobraževalni programi s področja storitev, smiselno dopolnjujejo ponudbo javno-veljavnih izobraževalnih programov s tega področja.

PREDLOGI/PRIPOROČILA za nadaljnji razvoj ponudbe formalnega in neformalnega izobraževanja na tem področju:

- ❖ Podatki o številu brezposelnih po sklopih poklicne izobrazbe pokažejo, da imamo med brezposelnimi v tem obdobju, nezanemarljivo število brezposelnih, ki že imajo izobrazbo s področja gostinstva in turizma (v večjem deležu triletno srednješolsko izobrazbo), po drugi strani pa pregled deficitarnih poklicev prav za vse območne službe Zavoda RS za zaposlovanje poklice kot so kuhar in natakar (za katere npr. izobražuje izobraževalni program Gastronomske in kuharske storitve) opredeljuje kot deficitarne poklice v letu 2009, kar pomeni, da je bilo v obravnavanem obdobju povpraševanje po teh poklicih (ali delih) večje od ponudbe. Podatki so si v tem primeru nekoliko kontradiktorni in bi potrebovali dodatno proučitev, da bi jih lahko ustrezno razložili. Kar pa lahko tudi brez tega ocenimo, je, da ponudba s tega področja je, vsaj kar zadeva prva dva obravnavana programa, tudi dobro pokrita v večini slovenskih regij. Glede na številke o brezposelnih s tega vsebinskega sklopa, bi kazalo premisliti, če v nekaterih regijah, morda te ponudbe ni celo preveč, čeprav nam podatki o deficitarnih poklicih, tega ne potrjujejo.
- ❖ Pregled deficitarnih poklicev za leto 2009 opredeljuje frizerje in kozmetike kot deficitarne poklice v območnih službah Nova Gorica in Novo mesto. Poklic maserja, pa v območni službi Celje in Koper. Med suficitarnimi poklici pa najdemo poklic frizerja v območni službi Celje (glej prilogo 15). Upoštevajoč te podatke, bi lahko ocenili, da bi bilo smiselno tovrstne izobraževalne programe za osebne storitve širiti tudi v regije, ki jih sedaj še ne pokrivajo, hkrati pa tudi, da so ti poklici lahko zanimivi za brezposelne.

Transportne storitve

A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov

Iz Razpisa za vpis odraslih je razvidno, da je v letu 2009/2010 javno-veljavne izobraževalne programe s področja **transportnih storitev** v Sloveniji ponudilo dvainpetdeset izvajalcev. Največ, šestnajst, jih izvaja program Logističnega tehnika, dvanajst Prometnega tehnika, sedem Voznika in šest Učitelja vožnje. Po pet izobraževalnih organizacij ima v svoji ponudbi programa Strokovni vodja avtošole in Učitelj predpisov o varnosti cestnega prometa, samo ena izobraževalna organizacija pa izvaja program za Plovbnega tehnika.

Pregled deficitarnih poklicev za leto 2009 pokaže, da se med deficitarne poklice uvrščajo vozniki težkih tovornjakov in vlačilcev, kar velja za naslednje območne

službe: OS Celje, OS Koper, OS Ljubljana, OS Maribor, OS Nova Gorica, OS Ptuj, OS Sevnica, OS Velenje; voznik tovornjaka (OS Kranj, OS Novo mesto, OS Trbovlje). V nekaterih območnih službah pa se med deficitarnimi poklici se pojavljajo tudi upravljavci različnih strojev, voznik avtobusa, voznik taksija. Poklicev s področja transporta med suficitarnimi poklici skoraj ni (glej prilogo 15).

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

Analize rezultatov Razpisa institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK pokaže, da ponudniki v različnih območnih službah omogočajo kar trinajst različnih neformalnih izobraževalnih programov s področja transportnih storitev.

Poklici **Voznik tovornega vozila** (vozniški izpit C), **Voznik avtobusa** (vozniški izpit D), **Voznik Priklopnika** (vozniški izpit E) ter **Voznik traktorja** (vozniški izpit F), spadajo med deficitarne poklice (glej prilogo 15) in tudi programska ponudba je dovolj razširjena, saj Programe priprave na nacionalne poklicne kvalifikacije za prej omenjene poklice, ponujajo na območju celotne Slovenije.

Tečaj za voznika viličarja (Viličarist/viličaristka) ter **Voznik/voznica** v cestnem prometu ponujajo izvajalci v desetih območnih službah.

Omeniti moramo tudi program **Upravljanje težke gradbene mehanizacije**, ki ni usklajen s povpraševanjem na trgu dela. Kot deficitarni poklic je naveden v območnih službah Kranj, Murska Sobota in Trbovlje. Program pa nudijo ponudniki v območnih službah Celje, Koper, Ljubljana, Nova Gorica, Ptuj, Sevnica, Trbovlje in Velenje (glej preglednico 15). Potrebno bi bilo uskladi ponudbo programov s povpraševanjem na trgu dela.

Razpis je vseboval tudi programe za **Usposabljanje za delo na morju, za delo na potniških ladjah, za delo na trgovskih ladjah**, vendar v Sloveniji ni ponudnika, ki bi ponudil omenjene programe.

PREDLOGI/PRIPOROČILA za nadaljnji razvoj ponudbe formalnega in neformalnega izobraževanja na tem področju:

- ❖ Ocenimo lahko, da so poklici s področja transporta lahko zanimivi za nekatere ciljne skupine brezposelnih. S tega vidika velja ocena, da je regijska dostopnost tako javno-veljavnih programov kot neformalnih programov sicer solidna, a to velja le za nekatere regije, medtem, ko izvajalci v nekaterih drugih regijah teh programov sploh ne ponujajo. Predvsem javno-veljavna izobraževalna programa Voznik in Prometni tehnik bi, na podlagi preučitve potreb v posameznih regijah, kazalo vpeljati tudi v izobraževalno ponudbo v tistih regijah, kjer jih še ni. Gre za programa, ki sta gotovo tudi zanimiva za določene ciljne skupine brezposelnih. To velja tudi za razpisane programe neformalnega izobraževanja, njihovo umestitev v razpis s tega vidika ocenjujemo kot pozitivno.

Varstvo okolja

A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov

V Razpisu za vpis odraslih najdemo dva javno-veljavna izobraževalna programa, ki sodita v sklop **varstva okolja**, to sta Okoljevarstveni tehnik in Naravovarstveni tehnik. Ker gre za nove izobraževalne programe, je razumljivo, da še nista vpeljana v večino slovenskih regij. Za sedaj po en izvajalec ponuja izobraževalna programa Okoljevarstveni tehnik in Naravovarstveni tehnik v Jugovzhodni Sloveniji, Gorenjski, Podravske, Koroške in Goriške regiji, Osrednje slovenska regija pa ponuja oba programa in sicer en izvajalec ponuja izvajanje izobraževalnega programa Okoljevarstveni tehnik in en izvajalec izvajanje program Naravovarstveni tehnik.

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

V Razpisu institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK nismo zasledili izobraževalnih programov, ki bi sodili v sklop Varovanja okolja.

PREDLOGI/PRIPOROČILA za nadaljnji razvoj ponudbe formalnega in neformalnega izobraževanja na tem področju:

- ❖ Pri poklicih s področja varovanja okolja gre za poklice, ki jih gotovo lahko obravnavamo kot zelo perspektivne poklice za prihodnost, zato bi kazalo v prihodnje najprej spodbuditi izvajanje omenjenih javno-veljavnih izobraževalnih programov tudi v regijah, kjer se še ne izvajajo, hkrati pa tovrstne programe umestiti med tiste izobraževalne programe, v katere bomo vključevali brezposelne. Ti programi gotovo spadajo med tiste, ki bodo zanimivi za mlajše brezposelne, katerih deleži, kot smo pokazali v uvodnih poglavjih, rastejo. Tovrstna programska ponudba bi lahko bila zanje atraktivna, saj gre za generacije, ki z okoljsko problematiko odraščajo, hkrati pa za generacije, na katerih bo v prihodnjih desetletjih največja odgovornost za varovanje okolja.
- ❖ Ko gre za ponudbo neformalnega izobraževanja, pa bi prav na tem področju kazalo tudi s takšnimi ukrepi, kot je obravnavani Razpis, v prihodnje spodbuditi ponudbo neformalnih izobraževalnih programov. Za ciljno skupino z brezposelnostjo ogroženih zaposlenih, ki so v skladu z Zakonom o delnem povračilu nadomestila plač (Uradni list RS, št. 42/2009) v času, ko jim delodajalci ne morejo zagotoviti dela, napoteni na usposabljanje, bi bili tovrstni programi neformalnega usposabljanja, ki bi izhajali iz potreb njihovih okolij, dobrodošla nadgradnja programske ponudbe. To je le en izmed primerov, gotovo gre za področje, kjer bi bilo potrebno v prihodnje spodbujati nadaljnji razvoj ponudbe tako javno-veljavnih kot neformalnih izobraževalnih programov.

Varovanje

A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov

Izmed javno-veljavnih izobraževalnih programov se sem uvršča program Tehnik varovanja, ki se izvaja samo v Osrednje slovenski regiji, ostale izobraževalne organizacije po regijah pa progama nimajo v svoji ponudbi.

Pregled deficitarnih poklicev za leto 2009 poklice za varovanje oseb in premoženja med deficitarnimi navaja v območnih službah Ljubljana in Nova Gorica. Še posebej se med deficitarnimi poklici pojavljajo varnostniki v območnih službah Koper, Murska Sobota, Novo mesto, Ptuj, Sevnica, Trbovlje. V nekaterih območnih službah pa se med deficitarnimi poklici s tega področja pojavljajo še: gasilec, paznik v zaporu in reševalec iz vode (glej prilogo 15).

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

Kot pokaže analiza Razpisa institucionalnega usposabljanja in priprav na NPK v večini območnih službi neformalni izobraževalni programi s področja varovanja v večini območnih služb niso bili vključeni v razpis za oddajo javnega naročila. Gre za naslednje programe: Varnostnik/a tehnik/ca, Varnostnik/ca čuvaj/ka, Varnostni/a nadzornik/ca, Varnostnik/ varnostnica, Varnostni/a menedžer/ka. Vsi vključeni programi so sicer programi priprav na nacionalne poklicne kvalifikacije.

PREDLOGI/PRIPOROČILA za nadaljnji razvoj ponudbe formalnega in neformalnega izobraževanja na tem področju:

- ❖ Ob analizi tega sklopa izobraževalnih programov, se je dobro spomniti na dogajanje, ki smo mu priča v našem prostoru v zadnjih letih, ko se ob nekaterih tragičnih dogodkih in nesrečah, velikokrat ugotavlja, da bi se jih morda lahko preprečilo, če bi imeli dovolj usposobljene varnostne službe. V precej primerih se je tudi izkazalo, da so to delo varnostnika pogosto opravljali ljudje, ki za to niso bili usposobljeni, niso imeli licence ipd. Glede na povečano stopnjo tveganja glede varnosti v družbi na sploh, je to področje, ki mu je danes potrebno posvečati veliko pozornost.
- ❖ Lahko ocenimo, da bi bilo smiselno da bi se v naslednjih letih ponudba izvajalcev obravnavanih javno-veljavnih programov, pa tudi programov neformalnega izobraževanja s tega področja povečala. Ker gre za precej specifične poklice in delovna mesta, verjetno ni pričakovati, da bi v tovrstne programe vključevali veliko število brezposelnih, za tiste brezposelne, ki bi izkazovali interes in imeli ustrezne lastnosti in sposobnosti za tovrstno delo, pa so ti poklici gotovo perspektivni.

NEOPREDELJENO

A: Ponudba formalnih javno-veljavnih izobraževalnih programov

V Razpisu za vpis odraslih med javno-veljavnimi izobraževalnimi programi, ni bilo nobenega takšnega, ki bi ga ne bilo mogoče razvrstiti v že prikazana vsebinska področja.

B: Ponudba neformalnih izobraževalnih programov

Iz Razpisa za institucionalno usposabljanje in priprave na NPK se v to področje uvrščajo štiri izobraževalni programi neformalnega izobraževanja in sicer: Splošni upravni postopek (ZUP) - priprava za strokovni izpit iz upravnega postopka, Poseben program za Rome, Tečaj za reševalca iz vode in Učno podjetje.

Program Splošni upravni postopek (ZUP) - priprava za strokovni izpit iz upravnega postopka je na voljo v vseh območnih službah. Prav tako ponudniki v devetih območnih službah omogočajo obiskovanje programa Tečaj za reševalca iz vode. Samo ponudniki iz območne službe Maribor pa omogočajo obiskovanje tečaja Učno podjetje.

PREDLOGI/PRIPOROČILA za nadaljnji razvoj ponudbe formalnega in neformalnega izobraževanja na tem področju:

- ❖ Ocenjujemo, da je vse obravnavane programe neformalnega izobraževanja smiselno spodbujati še naprej, posebej pa bi bilo potrebno zagotoviti dodatne spodbude za izvajanje programa Učno podjetje, lahko pričakujemo, da se bo ponudba tega ali vsebinsko podobnih programov v prihodnjih letih povečala, saj se pojem učeče se podjetje oziroma učeča se organizacija, tudi v Sloveniji vedno bolj uveljavlja in postaja prepoznaven.

8. LITERATURA IN VIRI

Future Skill Needs in Europe (2008). Medium-term forecast syntesis report. CEDEFOP.

Future Skill Supply in Europe (2009). Medium-term forecast up to 2010 synthesis report. CEDEFOP

Javni razpis Oddaja javnega naročila za izbor izvajalcev za izvajanje aktivnosti »Institucionalno usposabljanje in priprave na nacionalne poklicne kvalifikacije«. Nosilec razpisa: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje.

<http://www.ess.gov.si/SLO/DEJAVNOST/JavniRazpisi/05-03-09/RDNPk25-3.pdf>

Javni razpis Spodbujanje zaposlovanja dolgotrajno brezposelnih oseb 2009/2010

<http://www.ess.gov.si/slo/Dejavnost/JavniRazpisi/04-09-09DBO/04-09-09.htm>

Javni razpis Program usposabljanja na delovnem mestu 2009/2010. Nosilec razpisa: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje.

<http://www.ess.gov.si/slo/Dejavnost/JavniRazpisi/16-10-09/16-10-09JavnoPovabilo.htm>

Javni razpis »Usposabljanje absolventov na delovnem mestu in subvencija za zaposlitev diplomantov/absolvent – Aktiviraj in zaposli se!«

<http://www.ess.gov.si/slo/Dejavnost/JavniRazpisi/04-09-09Absolventi/04-09-09Absolventi.htm>

Javni razpis za sofinanciranje usposabljanja za večjo zaposljivost 2009 - 2010

<http://www.ess.gov.si/slo/Dejavnost/JavniRazpisi/20-02-09/JavniRazpisUIZ.pdf>

Javni razpis za sofinanciranje izobraževalnih programov projektno učenje mladih (PUM) in programov za zviševanje splošne in računalniške ravni pismenosti v letih 2008, 2009 in 2010, Uradni list Republike Slovenije, št. 70/08

Javni razpis »Znanje uresničuje sanje«. Nosilec razpisa: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, Uradni list RS, številka 38/2009

Javno povabilo delodajalcem za izvedbo programov usposabljanja na delovnem mestu 2009/2010

http://www.ess.gov.si/slo/Dejavnost/JavniRazpisi/23-04-09/1_JavnoPovabiloZaUDM2010.pdf

Javno povabilo k prijavi za sofinanciranje šolnin za zmanjševanje izobrazbenega primanjkljaja v šolskih letih 2007/2008, 2008/2009 in 2009/2010. Javni sklad Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije, Uradni list RS št. 66/09 dne 21. avgusta 2009

Javno veljavni programi za odrasle: <http://www.acs.si/index.cgi?m=51&id=143>

Katalog ukrepov aktivne politike zaposlovanja, Zavod RS za zaposlovanje, 23. oktober 2009 <http://www.ess.gov.si/slo/Dejavnost/Programi/KatalogUkrepovAPZ.pdf>

Nova znanja in spretnosti za nova delovna mesta. Napredovanje in usklajevanje potreb trga dela ter znanja in spretnosti (2008). Poročilo komisije evropskemu parlamentu, svetu, evropskemu ekonomsko-socialnem odboru in odboru regij. Komisija evropskih skupnosti

Pravilnik o razpisu za vpis in izvedbi vpisa v izobraževanje odraslih, Ur. l. RS, št. 82/98.

Pregled deficitarnih in suficitarnih poklicev po območnih službah Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje.
<http://www.ess.gov.si/SLO/DEJAVNOST/Programi/DeficitarniPoklici/DeficitarniInSuficitarniPoklici.xls>

Prihodnje leto rahla okrepitev naložb v izobraževanje, Finance, 26.10.2009
<http://www.finance.si/261525/Prihodnje-let-rahla-okrepitev-nalo%BEb-v-izobra%BEevanje>

Projektno učenje za mlajše odrasle (2000) <http://programoteka.acs.si/PDF/PUM.pdf>

Program izobraževanja za brezposelne osebe za šolsko leto 2009/2010, Vlada R Slovenije, Ljubljana, dne 15. julija 2009

Program ukrepov aktivne politike zaposlovanja za obdobje 2007 – 2013, Vlada Republike Slovenije je na 98. seji, 23. novembra 2006
http://www.ess.gov.si/SLO/DEJAVNOST/Programi/apz_2007_2013.pdf

Program Produkcijška šola <http://www.mdj.si/index.php?page=produkcijška-sola>.

Program Tehniška gimnazija <http://www.s-sser.lj.edus.si/nova/index.php?id=74>

Programi Usposabljanja za življenjsko uspešnost (UŽU)
<http://pismenost.acs.si/projekti/uzu/>

Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/10, RS, Ministrstvo za šolstvo in šport, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

Resolucija o nacionalnem programu izobraževanja odraslih, Uradni list RS, št. 70/2004 http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r04/predpis_RESO34.html

Schlotter M. (2008). Origins and Consequences of Changes in Labour Market Skill Needs. Considerations from a European Perspective. Analytical Report fot teh

European Commission prepared by teh European Expert Network on Economics of Education (EENEE)

Skupna prizadevanja za gospodarsko rast in nova delovna mesta (2005). Komisija evropskih skupnosti. Sporočilo spomladanskemu evropskemu svetu. COM (2005) 24
http://ec.europa.eu/growthandjobs/pdf/COM2005_024_sl.pdf

Struktura in opisi kategorij KLASIUS-P, Statistični urad RS;
http://www.stat.si/doc/klasif/Klasius_P.pdf

Unescov priročnik za uporabo mednarodne standardne klasifikacije ISCED 1997, Ministrstvo za šolstvo znanost in šport, Ljubljana, 2001

Wilson R. (2006). Forecasting Skills and Labour Market Needs. Institute for Employment Research University of Warwick.

Zakon o delnem povračilu nadomestila plač, Uradni list RS, št. 42/2009

Zakon o gimnazijah, Uradni list RS, št. 12/1996
http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r00/predpis_ZAKO450.html

Zakon o splošnem upravnem postopku (ZUP), Uradni list RS, št. 80/1999
http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r03/predpis_ZAKO1603.html

9. PRILOGE

Seznam prilog:

PRILOGA 1: Prikaz hierarhične strukture klasifikacijskih ravni in klasifikacijskih skupin v mednarodnem v klasifikacijskem sistemu izobraževanja in usposabljanja KLASIUS - P

PRILOGA 2: Gibanje registrirane brezposelnosti od leta 1991 do novembra 2009

PRILOGA 3: Število brezposelnih za Slovenijo za obdobje od 2007 do novembra 2009 po mesecih

PRILOGA 4: Število in stopnja registrirano brezposelnih po območnih službah mesečno

PRILOGA 5: Šifrant poklicne in strokovne izobrazbe Zavoda RS za zaposlovanje

PRILOGA 6: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb po stopnji izobrazbe v odstotkih za obdobje od 2007 do junija 2009

PRILOGA 7: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb po starosti in stopnji izobrazbe za Slovenijo za obdobje od 2007 do junija 2009

PRILOGA 8: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb po spolu in stopnji izobrazbe za Slovenijo za obdobje od 2007 do junija 2009

PRILOGA 9: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb po skupinah strokovne izobrazbe za obdobje od 2007 do junija 2009

PRILOGA 10: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb za obdobje od 2007 do junija 2009 po starosti in stopnji izobrazbe po območnih službah

PRILOGA 11: Gibanje stopnje zaposlenosti po dejavnostih – 1996-2015, Slovenija

PRILOGA 12: Mednarodna standardna klasifikacija ISCED

PRILOGA 13: Projekcija potreb po formalni izobrazbi – primerjava med scenariji.

PRILOGA 14: Zaposlenost leta 1996, 2006 in 2015 glede na sektor, poklicna področja in raven izobrazbe

PRILOGA 15: Pregled definitarnih poklicev po območnih službah Zavoda RS za zaposlovanje (leto 2009)

PRILOGA 16: Pregled suficitarnih poklicev po območnih službah Zavoda RS za zaposlovanje (leto 2009)

PRILOGA 17: Pregled območnih služb, statističnih regij in (šolskih) regij iz Razpisa za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

PRILOGA 1: Prikaz hierarhične strukture klasifikacijskih ravni in klasifikacijskih skupin v mednarodnem v klasifikacijskem sistemu izobraževanja in usposabljanja klasius - p

Klasifikacijski sistem izobraževanja in usposabljanja (KLASIUS) je obvezen nacionalni standard pri evidentiranju, zbiranju, obdelovanju, analiziranju, posredovanju in izkazovanju statistično analitičnih podatkov. Uporablja se za razvrščanje aktivnosti in izidov izobraževanja in usposabljanja v uradnih in drugih administrativnih zbirkah podatkov, v statističnih raziskovanjih in statističnih registrih in v svoji sedanji obliki obsega dva podsistema:

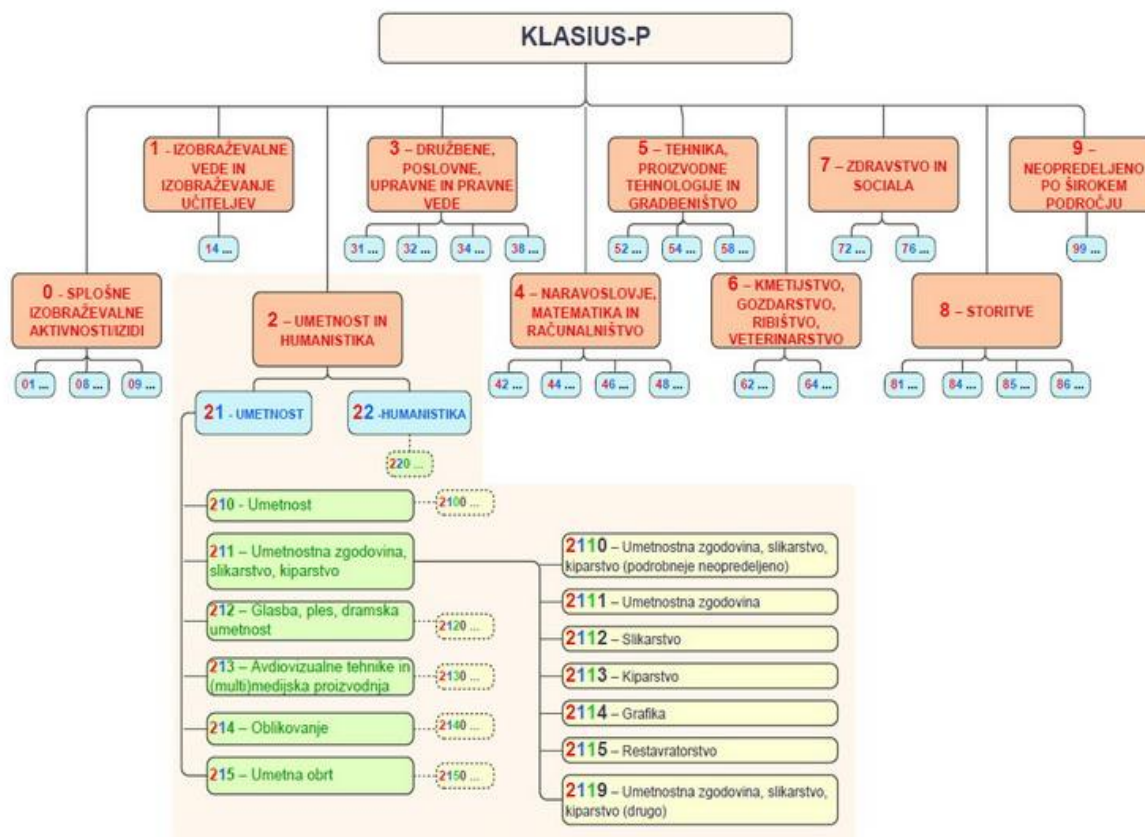
- klasifikacijo vrst aktivnosti in izidov izobraževanja in usposabljanja (KLASIUS-SRV) in
- klasifikacijo področij aktivnosti in izidov izobraževanja in usposabljanja (KLASIUS-P)

KLASIUS-P, ki smo ga uporabili za razvrščanje analizirane programske ponudbe, te razvršča glede na njegovo predmetno specifično značilnost oziroma vsebino. Klasifikacija temelji na mednarodni klasifikaciji izobraževanja, zato so kategorije KLASIUS-P s tega vidika mednarodno primerljive vključno do tretje klasifikacijske ravni.

KLASIUS-P je hierarhična klasifikacija in ima štiri klasifikacijske ravni:

- kodno mesto: široka področja (aktivnosti in izidi so razdeljeni na 10 širokih področij),
- do 2. Kodno mesto: ožja področja (aktivnosti in izidi so razdeljeni na 27 ožjih področij),
- do 3. Kodno mesto: podrobna področja (aktivnosti in izidi so razdeljeni na 88 podrobnih področij),
- do 4. kodno mesto: nacionalno specifična področja (aktivnosti in izidi so razdeljeni na 471 nacionalno specifičnih področij izobraževalnih aktivnosti/izidov)

Iz spodnje sheme so razvidne hierarhično oblikovane klasifikacijske skupine oz. kategorije posameznih področij.

Vir: Statistični urad RS

Shema na prvi klasifikacijski ravni KLASIUS-P predstavlja **deset širokih področij** in sicer:

- široko področje 0: Splošne izobraževalne aktivnosti/izidi,
- široko področje 1: Izobraževalne vede in izobraževanje učiteljev,
- široko področje 2: Umetnost in humanistika,
- široko področje 3: Družbene, poslovne, upravne in pravne vede,
- široko področje 4: Naravoslovje, matematika in računalništvo,
- široko področje 5: Tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo,
- široko področje 6: Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, veterinarstvo,
- široko področje 7: Zdravstvo in sociala,
- široko področje 8: Storitve,
- široko področje 9: Neopredeljeno po širokem področju.

Na drugi klasifikacijski ravni KLASIUS-P se široka področja členijo v **ožja področja**. Tako se na primer široko področje 7 Zdravstvo in sociala nadalje členi v ožji področji in sicer 72 Zdravstvo in 76 Socialno delo.

Na tretji klasifikacijski ravni KLASIUS-P se ožja področja členijo v **podrobna področja**. Tako se na primer ožje področje *72 Zdravstvo* nadalje členi v podrobna področja:

- 720 Zdravstvo (podrobneje neopredeljeno)
- 721 Medicina
- 723 Zdravstvena nega in oskrba
- 724 Zobozdravstvo
- 725 Zdravstvena tehnologija
- 726 Terapija in rehabilitacija
- 727 Farmacija in lekarništvo

Na četrti klasifikacijski ravni KLASIUS-P se podrobna področja členijo v **nacionalno specifična področja**. Tako se na primer podrobno področje *725 Zdravstvena tehnologija* nadalje členi v nacionalno specifična področja:

- 7250 Zdravstvena tehnologija (podrobneje neopredeljeno)
- 7251 Radiologija, radiografija, rentgensko snemanje, tehnologija nuklearne medicine
- 7252 Zdravstvena protetika
- 7253 Očala, leče, slušni pripomočki
- 7254 Zdravstvena laboratorijska tehnologija
- 7259 Zdravstvena tehnologija (drugo)

Vir: Struktura in opisi kategorij KLASIUS-P, Statistični urad RS;
http://www.stat.si/doc/klasif/Klasius_P.pdf

PRILOGA 2: Gibanje registrirane brezposelnosti od leta 1991 do novembra 2009

 Preglednica 48: **Gibanje registrirane brezposelnosti od leta 1991 do novembra 2009**

Leto	Število registrirano brezposelnih oseb (stanje 31. 12.)	Rast (verižni indeks)	Povprečno (letno) število registrirano brezposelnih oseb**	Rast (verižni indeks)	Povprečna (letna) stopnja registrirane brezposelnosti (v %)*
1991	91.161	164,4	75.079	168,3	8,2
1992	118.224	129,7	102.593	136,6	11,5
1993	137.142	116	129.087	125,8	14,4
1994	123.517	90,1	127.056	98,4	14,4
1995	126.759	102,6	121.483	95,6	13,9
1996	124.470	98,2	119.799	98,6	13,9
1997	128.572	103,3	125.189	104,5	14,4
1998	126.625	98,5	126.080	100,7	14,5
1999	114.348	90,3	118.951	94,3	13,6
2000	104.583	91,5	106.601	89,6	12,2
2001	104.316	99,7	101.857	95,5	11,6
2002	99.607	95,5	102.635	100,8	11,6
2003	95.993	96,4	97.674	95,2	11,2
2004	90.728	94,5	92.826	95	10,6
2005	92.575	102	91.889	99	10,2
2006	78.303	84,6	85.836	93,4	9,4
2007	68.411	87,4	71.336	83,1	7,7
2008	68.239	96,8	63.216	88,6	6,7
31.11.2009	95.446	100,90	85.416	135,11	

Vir: Zavod RS za zaposlovanje <http://www.ess.gov.si/slo/Dejavnost/StatisticniPodatki/Kazalci/GibanjeRegBP.htm>
http://www.ess.gov.si/slo/Dejavnost/StatisticniPodatki/statisticni_podatki.htm

** Za posamezno leto se izračuna povprečje v obdobju od januarja do decembra.

* Povprečna letna stopnja registrirane brezposelnosti (v obdobju od januarja do decembra);

PRILOGA 3: Število brezposelnih za Slovenijo za obdobje od 2007 do novembra 2009 po mesecih
Preglednica 49: Stanje števila brezposelnih za Slovenijo za obdobje od 2007 do novembra 2009 – po mesecih

	Mesec	Število registrirano brezposelnih oseb	Letno povprečno število registrirano brezposelnih oseb	Mesečna stopnja registrirane brezposelnosti (v %)
		(stanje konec posameznega meseca)		
2007	januar	79.969	71.336	8,7
	februar	77.669		8,4
	marec	74.216		8,1
	april	72.573		7,9
	maj	70.730		7,7
	junij	69.272		7,5
	julij	70.134		7,6
	avgust	68.539		7,4
	september	66.658		7,2
	oktober	69.500		7,4
	november	68.355		7,3
	december	68.411		7,3
2008	januar	69.238	63.216	7,4
	februar	66.997		7,1
	marec	64.295		6,9
	april	62.440		6,6
	maj	61.164		6,5
	junij	60.710		6,4
	julij	61.550		6,5
	avgust	60.669		6,5
	september	59.303		6,3
	oktober	62.621		6,6
	november	63.363		6,7
	december	66.239		7
2009	januar	73911	85.415	7,8
	februar	77182		8,2
	marec	79682		8,4
	april	82832		8,8
	maj	84519		8,9
	junij	86481		9,1
	julij	88457		9,4
	avgust	88106		9,4
	september	88366		9,4
	oktober	94.591		
	november	95.446		

*Ko smo študijo zaključevali, še ni bilo podatka o številu brezposelnih za december ter o mesečni stopnji registrirane brezposelnosti za oktober, november in december

PRILOGA 4: Število in stopnja registrirano brezposelnih po območnih službah mesečno

Vir podatkov za celotno prilogo: Zavod RS za zaposlovanje

Preglednica 50: Število in stopnja registrirano brezposelnih po območnih službah mesečno za leto 2007

Območne službe	ŠTEVILO IN STOPNJE REGISTRIRANO BREZPOSELNIH MESEČNO PO OBMOČNIH službah - LETO 2007																							
	januar		februar		marec		april		maj		junij		julij		avgust		september		oktober		november		december	
	število	stopnja	število	stopnja	število	stopnja	število	stopnja	število	stopnja	število	stopnja	število	stopnja	število	stopnja	število	stopnja	število	stopnja	število	stopnja	število	stopnja
OS Celje	9.828	10,9	9.598	10,6	9.266	10,2	9.073	10,0	8.829	9,7	8.539	9,4	8.540	9,4	8.291	9,1	7.997	8,8	8.514	9,2	8.400	9,1	8.341	9,0
OS Koper	4.597	7,1	4.491	6,9	4.374	6,7	4.173	6,4	4.005	6,1	3.862	5,9	3.917	5,9	3.964	6,0	3.942	5,9	3.983	6,0	3.873	5,8	3.871	5,8
OS Kranj	4.819	5,5	4.683	5,4	4.464	5,1	4.373	5,0	4.185	4,7	4.139	4,7	4.303	4,9	4.207	0,5	4.107	4,7	4.178	4,7	4.075	4,6	4.041	4,6
OS Ljubljana	16.783	6,5	16.419	6,4	15.653	6,1	15.412	5,9	15.141	5,8	14.851	5,7	15.144	5,8	14.939	5,7	14.846	5,7	15.120	5,7	14.741	5,6	14.560	5,5
OS Maribor	13.011	12,4	12.541	12,0	12.082	11,5	11.861	11,3	11.586	11,0	11.270	10,7	11.430	10,8	11.123	10,5	10.715	10,1	11.079	10,4	10.957	10,2	10.895	10,2
OS Murska Sobota	8.494	15,4	8.149	14,7	7.647	13,9	7.411	13,4	7.280	13,2	7.081	12,8	7.094	12,9	6.960	12,7	6.644	12,2	7.181	13,0	7.210	13,0	7.610	13,0
OS Nova Gorica	2.768	6,2	2.652	5,9	2.590	5,8	2.570	5,7	2.480	5,5	2.419	5,4	2.458	5,5	2.375	5,3	2.292	5,1	2.395	5,3	2.357	5,2	2.337	5,1
OS Novo mesto	3.642	7,2	3.489	6,9	3.218	6,3	3.144	6,2	3.036	5,9	3.064	6,0	3.205	6,3	3.197	6,3	3.209	6,3	3.206	6,2	3.069	5,9	3.077	6,0
OS Ptuj	3.860	10,0	3.769	9,7	3.520	9,1	3.432	8,9	3.301	8,6	3.311	8,6	3.377	8,7	3.233	8,4	3.096	8,0	3.451	8,8	3.444	8,8	3.500	8,9
OS Sevnica	3.102	9,8	2.980	9,4	2.928	9,2	2.868	9,1	2.798	8,8	2.763	8,7	2.807	8,8	2.734	8,6	2.682	8,4	2.788	8,7	2.796	8,7	2.773	8,6
OS Trbovlje	2.975	10,1	2.956	10,0	2.824	9,6	2.735	9,3	2.660	9,0	2.610	8,8	2.585	8,8	2.492	8,5	2.419	8,2	2.580	8,7	2.525	8,5	2.505	8,4
OS Velenje	6.090	9,6	5.942	9,4	5.650	9,0	5.521	8,8	5.429	8,6	5.363	8,5	5.274	8,4	5.024	8,0	4.709	7,5	5.025	7,9	4.908	7,7	4.901	7,7

Preglednica 51: Število in stopnja registrirano brezposelnih po območnih službah mesečno za leto 2008

Območne službe	ŠTEVILO IN STOPNJE REGISTRIRANO BREZPOSELNIH MESEČNO PO OBMOČNIH službah - LETO 2008																							
	januar		februar		marec		april		maj		junij		julij		avgust		september		oktober		november		december	
	število	stopnja	število	stopnja	število	stopnja	število	stopnja	število	stopnja	število	stopnja	število	stopnja	število	stopnja	število	stopnja	število	stopnja	število	stopnja	število	stopnja
OS Celje	8.388	9,0	8.078	8,7	7.795	8,4	7.595	8,2	7.443	8,0	7.400	7,9	7.443	8,0	7.337	7,9	7.132	7,7	7.532	8,0	7.477	8,0	7.678	8,2
OS Koper	3.927	5,9	3.828	5,7	3.669	5,5	3.530	5,3	3.349	5,0	3.282	4,9	3.234	4,8	3.245	4,8	3.247	4,8	3.398	5,0	3.484	5,1	3.603	5,3
OS Kranj	4.101	4,6	3.989	4,5	3.864	4,3	3.804	4,3	3.707	4,1	3.607	4,0	3.733	4,2	3.639	4,1	3.644	4,1	4.017	4,4	4.254	4,7	4.546	5,0
OS Ljubljana	14.647	5,5	14.271	5,4	13.765	5,2	13.440	5,1	13.133	5,0	13.000	4,9	13.231	5,0	13.147	4,9	12.994	4,9	13.464	5,0	13.507	5,0	13.770	5,1
OS Maribor	11.079	10,3	10.784	10,0	10.473	9,7	10.186	9,5	10.113	9,4	10.119	9,4	10.296	9,5	10.150	9,4	9.870	9,1	10.387	9,5	10.352	9,5	10.762	9,9
OS Murska Sobota	7.808	14,1	7.479	13,5	6.912	12,5	6.598	12,0	6.440	11,7	6.419	11,7	6.429	11,7	6.234	11,4	5.977	11,0	6.394	11,6	6.618	12,0	7.202	13,2
OS Nova Gorica	2.308	5,1	2.234	4,9	2.189	4,8	2.127	4,6	2.090	4,5	2.042	4,4	2.067	4,5	2.054	4,4	2.012	4,3	2.126	4,6	2.128	4,6	2.370	5,1
OS Novo mesto	3.112	6,0	3.039	5,9	2.903	5,6	2.883	5,5	2.859	5,5	2.823	5,4	2.964	5,7	2.956	5,7	2.901	5,5	2.969	5,6	3.011	5,7	3.102	5,9
OS Ptuj	3.480	8,8	3.337	8,5	3.183	8,1	3.005	7,6	2.917	7,4	2.891	7,4	2.909	7,4	2.785	7,1	2.678	6,8	2.904	7,4	2.947	7,5	3.126	8,0
OS Sevnica	2.770	8,6	2.703	8,3	2.585	8,0	2.521	7,7	2.455	7,5	2.422	7,4	2.385	7,3	2.345	7,2	2.327	7,1	2.458	7,4	2.545	7,7	2.696	8,2
OS Trbovlje	2.509	8,4	2.404	8,1	2.333	7,8	2.233	7,5	2.214	7,4	2.238	7,5	2.264	7,6	2.232	7,5	2.138	7,2	2.214	7,4	2.231	7,5	2.295	7,7
OS Velenje	5.109	8,0	4.851	7,6	4.624	7,3	4.518	7,1	4.444	7,0	4.467	7,0	4.595	7,2	4.545	7,1	4.383	6,8	4.758	7,4	4.809	7,5	5.089	8,0

Preglednica 52: **Število in stopnja registrirano brezposelnih po območnih službah mesečno za obdobje januar-november 2009**

Območne službah	ŠTEVILO IN STOPNJE REGISTRIRANO BREZPOSELNIH MESEČNO PO OBMOČNIH SLUŽBAH - januar-september 2009																							
	januar		februar		marec		april		maj		junij		julij		avgust		september		Oktober*		November*		December*	
	število	stopnja	število	stopnja	število	stopnja	število	stopnja	število	stopnja	število	stopnja	število	stopnja	število	stopnja	število	stopnja	število	stopnja	število	stopnja	število	stopnja
OS Celje	8.331	8,9	8.669	9,3	9.003	9,7	9.256	10,0	9.367	10,1	9.826	10,6	9.973	10,8	9.959	10,8	9.828	10,6	10441		10432			
OS Koper	4.143	6,1	4.416	6,5	4.588	6,7	4.698	6,8	4.625	6,8	4.688	6,8	4.768	7,0	4.759	7,0	4.937	7,2	5217		5224			
OS Kranj	5.221	5,8	5.521	6,1	5.848	6,4	6.142	6,8	6.118	6,8	6.402	7,1	6.620	7,3	6.544	7,3	6.480	7,2	6815		6776			
OS Ljubljana	15.367	5,7	16.092	6,0	16.832	6,3	17.816	6,6	18.418	6,8	18.914	7,0	19.576	7,2	19.722	7,3	19.974	7,4	21027		20966			
OS Maribor	11.701	10,8	12.059	11,1	12.327	11,4	12.981	12,0	13.307	12,3	13.468	12,4	13.698	12,7	13.501	12,6	13.485	12,5	14054		14215			
OS Murska Sobota	7.929	14,4	8.083	14,7	8.068	14,7	7.856	14,4	8.032	14,7	8.097	14,8	8.073	14,9	7.986	14,7	8.028	14,8	9851		10720			
OS Nova Gorica	2.641	5,7	2.817	6,1	3.058	6,6	3.308	7,2	3.426	7,4	3.505	7,6	3.639	7,9	3.634	8,0	3.745	8,2	3923		3930			
OS Novo mesto	3.599	6,8	3.849	7,3	3.934	7,5	4.126	7,8	4.166	7,9	4.249	8,0	4.344	8,2	4.297	8,2	4.276	8,1	4435		4457			
OS Ptuj	3.603	9,2	3.733	9,5	3.914	10,0	4.137	10,5	4.212	10,7	4.231	10,7	4.319	11,0	4.307	11,0	4.332	11,1	4664		4748			
OS Sevnica	2.966	9,0	3.048	9,3	3.084	9,4	3.111	9,4	3.135	9,5	3.220	9,7	3.369	10,2	3.419	10,4	3.414	10,4	3717		3749			
OS Trbovlje	2.655	8,9	2.863	9,6	2.868	9,6	2.914	9,8	3.018	10,2	3.117	10,5	3.207	10,9	3.207	10,9	3.167	10,8	3323		3243			
OS Velenje	5.755	9,1	6.032	9,5	6.158	9,7	6.487	10,2	6.695	10,5	6.764	10,7	6.871	11,0	6.771	10,8	6.700	10,8	7124		6986			

* V času, ko smo študijo zaključevali, še ni bilo podatkov o stopnjah rasti za oktober in november ter številu brezposelnih in stopnji rasti za december.

PRILOGA 5: Šifrant poklicne in strokovne izobrazbe Zavoda RS za zaposlovanje

Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje pri svojem delu uporablja [Šifrant poklicne in strokovne izobrazbe](#) (izdaja 2000, spremembe in dopolnitve februar 2002, januar 2003, februar 2005). Šifrant je nujen pripomoček tudi pri kadrovskem poslovanju vseh delodajalcev, saj se uporablja za opredelitev izobrazbenega pogoja za zasedbo prostega delovnega mesta pri prijavi potrebe po delavcu oz. pripravniku. V tej verziji Šifranta poklicne in strokovne izobrazbe so vsi nazivi, ki se pridobijo na nižjem in srednjem poklicnem izobraževanju, na srednjem tehniškem in strokovnem izobraževanju, na višjem strokovnem in visoko strokovnem izobraževanju ter vsi spremenjeni strokovni naslovi univerzitetnega izobraževanja. Hkrati je Šifrant ohranil vse stare nazive poklicne in strokovne izobrazbe, veljavne pred sprejemom nove šolske zakonodaje. Skupno Šifrant vsebuje več kot 1900 nazivov poklicne in strokovne izobrazbe. Po tem šifrantu Zavod RS za zaposlovanje spremlja tudi registrirano brezposelnost v Sloveniji.

Preglednica 53: Šifrant poklicne in strokovne izobrazbe Zavoda RS za zaposlovanje - brezposelne osebe po stopnjah izobrazbe

Stopnja izobrazbe	Stopnja izobrazbe pred prenovo sistema izobraževanja	Stopnja izobrazbe po prenovi sistema izobraževanja
1	osnovnošolsko izobraževanje	-
2	osnovnošolsko izobraževanje z dveletnimi poklicnimi tečaji (USO programi)	nižje poklicno izobraževanje
3	dveletno poklicno ali strokovno izobraževanje	nižje poklicno izobraževanje
4	triletno poklicno ali strokovno izobraževanje	srednje poklicno izobraževanje
5	štiri ali petletno srednje izobraževanje	gimnazijsko izobraževanje, srednje poklicno-tehniško izobraževanje, srednje tehniško oz. drugo strokovno izobraževanje
6	dvo ali triletno višje izobraževanje	višje strokovno izobraževanje
7	štiri ali večletno visokošolsko izobraževanje podiplomski študij (magisterij)	visoko strokovno izobraževanje, univerzitetno dodiplomsko izobraževanje, univerzitetno podiplomsko izobraževanje (magisterij)
8	doktorat znanosti	doktorat znanosti
B.Š.		izobrazba, pridobljena z bolonjskim študijem

Vir: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje

<http://www.ess.gov.si/SLO/Dejavnost/ZaDelodajalce/SifPokIStrokIzo/SifPokIStrokIzo.htm>

PRILOGA 6: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb po stopnji izobrazbe v odstotkih za obdobje od 2007 do junija 2009

 Preglednica 54: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb po stopnji izobrazbe v deležih za obdobje od 2007 do junija 2009

LETO	POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STOPNJI IZOBRAZBE (2007-2009) - SLOVENIJA																	
	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII		Bolonjski programi		SLOVENIJA SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
2007	24573	34,45	3429	4,81	697	0,98	15884	22,27	19562	27,42	2145	3,01	5046	7,07		0,00	71336	100,00
2008	22213	35,14	3155	4,99	631	1,00	14296	22,61	16444	26,01	1957	3,10	4502	7,12	20	0,03	63216	100,00
I.-VI. 2009	27951	34,61	4465	5,53	781	0,97	19568	24,23	20223	25,04	2336	2,89	5391	6,67	55	0,07	80769	100,00

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

PRILOGA 7: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb po starosti in stopnji izobrazbe za Slovenijo za obdobje od 2007 do junija 2009
Preglednica 55: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb po starosti in stopnji izobrazbe za Slovenijo – za obdobje 2007 – junij 2009

POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (2007) - SLOVENIJA																		
2007	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII		Bolonjski programi		SLOVENIJA SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
do 18	119	0,48	4	0,13	1	0,14	5	0,03		0,00		0,00		0,00			129	0,18
18 do 25	2918	11,87	505	14,72	24	3,46	1955	12,31	3762	19,23	125	5,81	245	4,85			9533	13,36
25 do 30	1925	7,83	470	13,71	36	5,11	1726	10,87	4777	24,42	256	11,95	2132	42,24			11322	15,87
30 do 40	4010	16,32	842	24,56	184	26,39	2566	16,16	3732	19,08	405	18,89	1470	29,14			13210	18,52
40 do 50	6139	24,98	629	18,34	246	35,33	3803	23,94	3062	15,65	492	22,93	554	10,98			14925	20,92
50 do 60	8982	36,55	929	27,08	198	28,40	5519	34,75	3914	20,01	758	35,36	553	10,96			20853	29,23
60 in več	483	1,96	50	1,47	8	1,17	309	1,95	314	1,60	109	5,06	93	1,84			1366	1,91
Skupaj	24573	100,00	3429	100,00	697	100,00	15884	100,00	19562	100,00	2145	100,00	5046	100,00			71336	100,00

POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (2008) - SLOVENIJA																		
2008	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII		Bolonjski programi		SLOVENIJA SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
do 18	96	0,43	1	0,05		0,00	4	0,03		0,00		0,00		0,00		0,00	102	0,16
18 do 25	2322	10,45	423	13,40	16	2,52	1478	10,34	2769	16,84	87	4,43	175	3,88	4	19,92	7273	11,51
25 do 30	1671	7,52	420	13,30	27	4,21	1459	10,21	3792	23,06	240	12,24	1677	37,24	7	36,72	9291	14,70
30 do 40	3481	15,67	782	24,79	145	22,89	2212	15,48	3159	19,21	340	17,35	1440	31,98	3	14,94	11561	18,29
40 do 50	5340	24,04	587	18,61	225	35,59	3281	22,95	2618	15,92	441	22,52	548	12,16	3	13,04	13041	20,63
50 do 60	8732	39,31	884	28,03	213	33,70	5503	38,49	3752	22,81	729	37,25	549	12,19	3	15,37	20364	32,21
60 in več	572	2,57	58	1,83	7	1,10	358	2,50	355	2,16	121	6,20	114	2,54		0,00	1585	2,51
Skupaj	22213	100,00	3155	100,00	631	100,00	14296	100,00	16444	100,00	1957	100,00	4502	100,00	20	100,00	63216	100,00

POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (JANUAR-JUNIJ 2009) - SLOVENIJA																		
I. - VI. 2009	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII		Bolonjski programi		SLOVENIJA SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
do 18	117	0,42	5	0,12		0,00	1	0,01		0,00		0,00		0,00		0,00	123	0,15
18 do 25	3387	12,12	675	15,11	13	1,64	2401	12,27	3403	16,83	109	4,68	203	3,77	12	20,91	10204	12,63
25 do 30	2347	8,40	661	14,81	32	4,10	2350	12,01	4819	23,83	375	16,04	1953	36,23	23	40,91	12560	15,55
30 do 40	4765	17,05	1229	27,52	195	24,95	3574	18,26	4163	20,59	440	18,82	1856	34,42	9	16,67	16230	20,09
40 do 50	6837	24,46	818	18,31	296	37,93	4433	22,66	3254	16,09	513	21,96	648	12,02	6	10,91	16805	20,81
50 do 60	9887	35,37	1017	22,79	238	30,48	6388	32,64	4181	20,67	780	33,40	587	10,88	5	8,79	23082	28,58
60 in več	611	2,19	60	1,33	7	0,90	420	2,15	403	1,99	119	5,10	145	2,68	1	1,82	1766	2,19
Skupaj	27951	100,00	4465	100,00	781	100,00	19568	100,00	20223	100,00	2336	100,00	5391	100,00	55	100,00	80769	100,00

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

PRILOGA 8: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb po spolu in stopnji izobrazbe za Slovenijo za obdobje od 2007 do junija 2009

 Preglednica 56: **Povprečno število registrirano brezposelnih oseb po spolu in stopnji izobrazbe za Slovenijo – za obdobje 2007 – junij 2009**

2007	POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO SPOLU IN STOPNJI IZOBRAZBE (2007) - SLOVENIJA																	
	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII		Bolonjski programi		SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
moški	11900	48,43	2019	58,89	255	36,65	7657	48,20	7708	39,40	989	46,08	1663	32,95			32191	45,13
ženski	12673	51,57	1410	41,11	441	63,35	8227	51,79	11854	60,60	1156	53,91	3384	67,05			39144	54,87
Skupaj	24573	100,00	3429	100,00	696	100,00	15884	100,00	19562	100,00	2145	100,00	5046	100,00			71336	100,00

2008	POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO SPOLU IN STOPNJI IZOBRAZBE (2008) - SLOVENIJA																	
	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII		Bolonjski programi		SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
moški	11210	50,47	1966	62,30	247	39,14	7291	51,01	6668	40,55	893	45,64	1545	34,32	6	31,82	30149	47,17
ženski	11003	49,53	1190	37,70	384	60,86	7004	48,99	9777	59,45	1064	54,36	2957	65,68	13	68,18	33767	52,83
Skupaj	22213	100,00	3155	100,00	631	100,00	14295	100,00	16444	100,00	1957	100,00	4502	100,00	18	100,00	63916	100,00

I-VI 2009	POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO SPOLU IN STOPNJI IZOBRAZBE (januar - junij 2009) - SLOVENIJA																	
	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII		Bolonjski programi		SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
moški	14960	53,52	2909	65,15	334	42,82	10766	55,02	8780	43,41	1056	45,19	1935	35,89	17	30,77	41097	50,45
ženski	12991	46,48	1556	34,85	447	57,18	8801	44,98	11444	56,59	1281	54,81	3456	64,11	38	69,23	40371	49,55
Skupaj	27951	100,00	4465	100,00	781	100,00	19567	100,00	20223	100,00	2336	100,00	5391	100,00	54	100,00	81468	100,00

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

PRILOGA 9: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb po skupinah strokovne izobrazbe za obdobje od 2007 do junija 2009

Preglednica 57: **Povprečno število registrirano brezposelnih oseb po skupinah strokovne izobrazbe v številu in deležih, za obdobje 2007 – junij 2009 – območna služba Celje**

POKLICNI SKLOPI	OS Celje	
	Število	%
PRIDOBIVANJE IN PREDELAVA HRANE		
01 Pridelovalci rastlin	298	3,28
02 Živinorejci	7	0,08
03 Gojitelji živali in sorodni	1	0,01
04 Veterinarji	9	0,10
05 Predelovalci hrane	155	1,70
06 Predelovalci tobaka		0,00
PRIDOBIVANJE, OBDELAVA IN PREDELAVA LESA		
10 Gozdarji	18	0,20
11 Lesarji	185	2,04
12 Papirničarji	6	0,06
GEOLOGI, RUDARSTVO IN PREDELAVA RUD		
15 Geologi	2	0,02
16 Rudarji in bogatilci rud	18	0,20
17 Metalurgi	42	0,46
KOVINARSTVO IN STROJNIŠTVO		
20 Obdelovalci kovin	470	5,17
21 Monterji in inštalaterji	43	0,47
22 Mehaniki in strojniki	426	4,70
ELEKTROTEHNIKA (ELEKTRONIKA, AVTOMATIKA, TELEKOMUNIKACIJE IN RAČUNALNIŠTVO		
25 Električarji	258	2,84
26 Računalničarji	18	0,19
27 Poklici za prenos informacij	16	0,17
KEMIJA IN NEKOVINE		
30 Kemiki	73	0,81
31 Farmacevti	3	0,03
32 Gumarji		0,00
33 Izdelovalci gradb. materiala	2	0,02
34 Keramiki in sorodni	21	0,23
35 Steklarji	118	1,30
PREDELAVA TEKSTILA, KOŽ, USNJA IN KRZNA		
40 Tekstilci	97	1,07
41 Izdelovalci oblačil	385	4,24
42 Usnjarji in krznarji	7	0,07
43 Izdelovalci obutve in usnjarske galanterije	11	0,12
45 Grafiki in sorodni	33	0,37
46 Tapetniki	5	0,05
47 Barvarji in ličarji	36	0,39
48 Poklici za osebne storitve	154	1,70

POKLICNI SKLOPI	OS Celje	
	Število	%
GEODEZIJA, GRADBENIŠTVO IN KOMUNALA		
51 Geodeti	1	0,01
52 Gradbeniki	264	2,91
53 Gradbeniki za zaključna dela	11	0,12
54 Komunalci in sorodni	18	0,20
PROMET		
58 Poklici v cestnem prometu	154	1,70
59 Železničarji	11	0,12
60 Ladjarji	2	0,02
61 Letalci	1	0,01
62 Žičničarji		0,00
63 Poklici v pretovorni dejavnosti	40	0,44
TRGOVINA, GOSTINSTVO IN TURIZEM		
65 Trgovinci	676	7,44
66 Poklici za gostinstvo in turizem	462	5,09
EKONOMIJA, ORGANIZACIJA IN ADMINISTRACIJA		
70 Ekonomisti in sorodni	928	10,22
71 Organizatorji in sorodni	16	0,18
72 Pravniki	47	0,52
73 Administratorji in sorodni	258	2,84
74 Oficirji in sorodni	13	0,14
IZOBRAŽEVANJE IN ZNANOST		
80 Vzgojitelji in učitelji	144	1,58
81 Poklici za telesno kulturo in športno rekreacijo	2	0,02
82 Jezikoslovci in sorodni	13	0,14
83 Družboslovci	49	0,54
84 Naravoslovci	15	0,17
KULTURA IN UMETNOST		
87 Kulturniki	2	0,02
88 Likovniki in oblikovalci	48	0,53
89 Gledališčniki in sorodni	1	0,01
90 Glasbeniki	3	0,03
91 Književniki		0,00
ZDRAVSTVO IN SOCIALA		
94 Poklici v zdravstvu	108	1,19
95 Poklici za socialno varstvo	26	0,28
OSTALO		
98 Verski poklici	6	0,06
99 Nerazporejeni	2847	31,36
SKUPAJ	9078	100,00

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Preglednica 58: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb po skupinah strokovne izobrazbe v številu in deležih, za obdobje 2007 – junij 2009 – območna služba Koper

POKLICNI SKLOPI	OS Koper	
	Število	%
PRIDOBIVANJE IN PREDELAVA HKRANE		
01 Pridelovalci rastlin	38	0,83
02 Živinorejci	3	0,06
03 Gojitelji živali in sorodni	4	0,08
04 Veterinarji	7	0,15
05 Predelovalci hrane	46	1,02
06 Predelovalci tobaka		0,00
PRIDOBIVANJE, OBDELAVA IN PREDELAVA LESA		
10 Gozdarji	9	0,19
11 Lesarji	101	2,23
12 Papirničarji	1	0,02
GEOLOGIJA, RUDARSTVO IN PREDELAVA RUD		
15 Geologi	1	0,03
16 Rudarji in bogatilci rud	3	0,06
17 Metalurgi	5	0,12
KOVINARSTVO IN STROJNIŠTVO		
20 Obdelovalci kovin	183	4,04
21 Monterji in inštalaterji	22	0,49
22 Mehaniki in strojniki	222	4,89
ELEKTROTEHNIKA (ELEKTRONIKA, AVTOMATIKA, TELEKOMUNIKACIJE IN RAČUNALNIŠTVO)		
25 Električarji	109	2,41
26 Računalničarji	9	0,21
27 Poklici za prenos informacij	9	0,19
KEMIJA IN NEKOVINE		
30 Kemiki	21	0,47
31 Farmacevti	2	0,04
32 Gumarji	1	0,02
33 Izdelovalci gradb. materiala	1	0,02
34 Keramiki in sorodni	6	0,14
35 Steklarji	2	0,03
PREDELAVA TEKSTILA, KOŽ, USNJA IN KRZNA		
40 Tekstilci	8	0,18
41 Izdelovalci oblačil	58	1,27
42 Usnjarji in krznarji	1	0,02
43 Izdelovalci obutve in usnjarske galanterije	7	0,16
DRUGA PROIZVODNJA IN STORITVE		
45 Grafiki in sorodni	13	0,29
46 Tapetniki	2	0,05
47 Barvarji in ličarji	18	0,39
48 Poklici za osebne storitve	64	1,40
GEODEZIJA, GRADBENIŠTVO IN KOMUNALA		
51 Geodeti	2	0,05
52 Gradbeniki	97	2,14
53 Gradbeniki za zaključna dela	4	0,09
54 Komunalci in sorodni	2	0,04

POKLICNI SKLOPI	OS Koper	
	Število	%
PROMET		
58 Poklici v cestnem prometu	94	2,08
59 Železničarji	12	0,27
60 Ladjarji	48	1,05
61 Letalci		0,00
62 Žičničarji		0,00
63 Poklici v pretovorni dejavnosti	22	0,49
TRGOVINA, GOSTINSTVO IN TURIZEM		
65 Trgovinci	379	8,38
66 Poklici za gostinstvo in turizem	306	6,75
EKONOMIJA, ORGANIZACIJA IN ADMINISTRACIJA		
70 Ekonomisti in sorodni	411	9,08
71 Organizatorji in sorodni	14	0,32
72 Pravniki	31	0,68
73 Administratorji in sorodni	147	3,25
74 Oficirji in sorodni	9	0,20
IZOBRAŽEVANJE IN ZNANOST		
80 Vzgojitelji in učitelji	64	1,42
81 Poklici za telesno kulturo in športno rekreacijo	2	0,03
82 Jezikoslovci in sorodni	9	0,20
83 Družboslovci	41	0,91
84 Naravoslovci	15	0,32
KULTURA IN UMETNOST		
87 Kulturniki	2	0,03
88 Likovniki in oblikovalci	32	0,71
89 Gledališčniki in sorodni	4	0,08
90 Glasbeniki	3	0,06
91 Književniki		0,00
ZDRAVSTVO IN SOCIALA		
94 Poklici v zdravstvu	50	1,10
95 Poklici za socialno varstvo	12	0,26
OSTALO		
98 Verski poklici	2	0,05
99 Nerazporejeni	1742	38,47
SKUPAJ	4529	100,00

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Preglednica 59: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb po skupinah strokovne izobrazbe v številu in deležih, za obdobje 2007 – junij 2009 – območna služba Kranj

POKLICNI SKLOPI	OS Kranj	
	Število	%
PRIDOBIVANJE IN PREDELAVA HRANE		
01 Pridelovalci rastlin	58	0,99
02 Živinorejci	1	0,02
03 Gojitelji živali in sorodni		0,00
04 Veterinarji	9	0,14
05 Predelovalci hrane	90	1,53
06 Predelovalci tobaka		0,00
PRIDOBIVANJE, OBDELAVA IN PREDELAVA LESA		
10 Gozdarji	7	0,12
11 Lesarji	147	2,50
12 Papirničarji	1	0,02
GEOLOGIJA, RUDARSTVO IN PREDELAVA RUD		
15 Geologi	1	0,02
16 Rudarji in bogatilci rud	3	0,05
17 Metalurgi	13	0,22
KOVINARSTVO, RUDARSTVO IN PREDELAVA RUD		
20 Obdelovalci kovin	258	4,39
21 Monterji in inštalaterji	17	0,28
22 Mehaniki in strojniki	284	4,82
ELEKTROTEHNIKA (ELEKTRONIKA, AVTOMATIKA, TELKOMUNIKACIJE IN RAČUNALNIŠTVO)		
25 Električarji	181	3,07
26 Računalničarji	15	0,26
27 Poklici za prenos informacij	10	0,16
KEMIJA IN KOVINE		
30 Kemiki	18	0,30
31 Farmacevti	5	0,09
32 Gumarji	18	0,31
33 Izdelovalci gradb. materiala	2	0,03
34 Keramiki in sorodni	2	0,03
35 Steklarji		0,00
PREDELAVA TEKSTILA, KOŽ, USNJA IN KRZNA		
40 Tekstilci	110	1,88
41 Izdelovalci oblačil	227	3,85
42 Usnjarji in krznarji	2	0,04
43 Izdelovalci obutve in usnjarske galanterije	98	1,67
DRUGA PROIZVODNJA IN STORITVE		
45 Grafiki in sorodni	39	0,65
46 Tapetniki	5	0,09
47 Barvarji in ličarji	37	0,63
48 Poklici za osebne storitve	84	1,43
GEODEZIJA, GRADBENIŠTVO IN KOMUNALA		
51 Geodeti	5	0,08
52 Gradbeniki	101	1,72
53 Gradbeniki za zaključna dela	18	0,31
54 Komunalci in sorodni	9	0,16

POKLICNI SKLOPI	OS Kranj	
	Število	%
PROMET		
58 Poklici v cestnem prometu	92	1,56
59 Železničarji	2	0,03
60 Ladjarji	3	0,04
61 Letalci		0,00
62 Žičničarji		0,00
63 Poklici v pretovorni dejavnosti	17	0,29
EKONOMIJA, GOSTINSTVO IN TURIZEM		
65 Trgovinci	350	5,96
66 Poklici za gostinstvo in turizem	245	4,16
EKONOMIJA, ORGANIZACIJA IN ADMINISTRACIJA		
70 Ekonomisti in sorodni	445	7,56
71 Organizatorji in sorodni	61	1,03
72 Pravniki	21	0,36
73 Administratorji in sorodni	174	2,95
74 Oficirji in sorodni	11	0,19
IZOBRAŽEVANJE IN ZNANOST		
80 Vzgojitelji in učitelji	64	1,08
81 Poklici za telesno kulturo in športno rekreacijo	3	0,05
82 Jezikoslovci in sorodni	9	0,16
83 Družboslovci	46	0,79
84 Naravoslovci	13	0,21
KULTURA IN UMETNOST		
87 Kulturniki	2	0,04
88 Likovniki in oblikovalci	49	0,84
89 Gledališčniki in sorodni	1	0,02
90 Glasbeniki	3	0,05
91 Književniki		0,00
ZDRAVSTVO IN SOCIALA		
94 Poklici v zdravstvu	65	1,10
95 Poklici za socialno varstvo	13	0,22
OSTALO		
98 Verski poklici	4	0,06
99 Nerazporejeni	2315	39,39
SKUPAJ	5878	100,00

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Preglednica 60: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb po skupinah strokovne izobrazbe v številu in deležih, za obdobje 2007 – junij 2009 – območna služba Ljubljana

POKLICNI SKLOPI	OS Ljubljana	
	Število	%
PRIDOBIVANJE IN PREDELAVA HRANE		
01 Pridelovalci rastlin	153	0,89
02 Živinorejci	9	0,05
03 Gojitelji živali in sorodni		0,00
04 Veterinarji	47	0,27
05 Predelovalci hrane	237	1,38
06 Predelovalci tobaka		0,00
PRIDOBIVANJE, OBDELAVA IN PREDELAVA LESA		
10 Gozdarji	37	0,21
11 Lesarji	385	2,24
12 Papirničarji	30	0,17
GEOLOGIJA, RUDARSTVO IN PREDELAVA RUD		
15 Geologi	9	0,05
16 Rudarji in bogatilci rud	13	0,08
17 Metalurji	26	0,15
KOVINARSTVO IN STROJNIŠTVO		
20 Obdelovalci kovin	556	3,23
21 Monterji in inštalaterji	45	0,26
22 Mehaniki in strojniki	737	4,27
ELEKTROTEHNIKA (ELEKTRONIKA, AVTOMATIKA, TELEKOMUNIKACIJE IN RAČUNALNIŠTVO)		
25 Električarji	571	3,31
26 Računalničarji	39	0,23
27 Poklici za prenos informacij	79	0,46
KEMIJA IN NEKOVINE		
30 Kemiki	144	0,84
31 Farmacevti	36	0,21
32 Gumarji	4	0,02
33 Izdelovalci gradb. materiala	8	0,05
34 Keramiki in sorodni	12	0,07
35 Steklarji	5	0,03
PREDELAVA TEKSTILA, KOŽ, USNJA IN KRZNA		
40 Tekstilci	102	0,59
41 Izdelovalci oblačil	387	2,24
42 Usnjarji in krznarji	16	0,09
43 Izdelovalci obutve in usnjarske galanterije	66	0,38
DRUGA PROIZVODNJA IN STORITVE		
45 Grafiki in sorodni	201	1,16
46 Tapetniki	9	0,05
47 Barvarji in ličarji	91	0,53
48 Poklici za osebne storitve	253	1,47
GEODEZIJA, GRADBENIŠTVO IN KOMUNALA		
51 Geodeti	30	0,17
52 Gradbeniki	389	2,26
53 Gradbeniki za zaključna dela	32	0,19
54 Komunalci in sorodni	16	0,09

POKLICNI SKLOPI	OS Ljubljana	
	Število	%
PROMET		
58 Poklici v cestnem prometu	290	1,68
59 Železničarji	12	0,07
60 Ladjarji	8	0,05
61 Letalci	6	0,03
62 Žičničarji		0,00
63 Poklici v pretovorni dejavnosti	39	0,22
TRGOVINA, GOSTINSTVO IN TURIZEM		
65 Trgovinci	1239	7,19
66 Poklici za gostinstvo in turizem	533	3,09
EKONOMIJA, ORGANIZACIJA IN ADMINISTRACIJA		
70 Ekonomisti in sorodni	1505	8,73
71 Organizatorji in sorodni	83	0,48
72 Pravniki	131	0,76
73 Administratorji in sorodni	454	2,63
74 Oficirji in sorodni	35	0,20
IZOBRAŽEVANJE IN ZNANOST		
80 Vzgojitelji in učitelji	296	1,72
81 Poklici za telesno kulturo in športno rekreacijo	5	0,03
82 Jezikoslovci in sorodni	60	0,35
83 Družboslovci	303	1,76
84 Naravoslovci	89	0,52
KULTURA IN UMETNOST		
87 Kulturniki	23	0,13
88 Likovniki in oblikovalci	256	1,48
89 Gledališčniki in sorodni	6	0,04
90 Glasbeniki	11	0,06
91 Književniki		0,00
ZDRAVSTVO IN SOCIALA		
94 Poklici v zdravstvu	193	1,12
95 Poklici za socialno varstvo	80	0,46
OSTALO		
98 Verski poklici	17	0,10
99 Nerazporejeni	6792	39,40
SKUPAJ	17240	100,00

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Preglednica 61: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb po skupinah strokovne izobrazbe v številu in deležih, za obdobje 2007 – junij 2009 – območna služba Maribor

POKLICNI SKLOPI	OS Maribor	
	Število	%
PRIDOBIVANJE IN PREDELAVA HRANE		
01 Pridelovalci rastlin	253	2,00
02 Živinorejci	9	0,07
03 Gojitelji živali in sorodni		0,00
04 Veterinarji	5	0,04
05 Predelovalci hrane	455	3,60
06 Predelovalci tobaka		0,00
PRIDOBIVANJE, OBDELAVA IN PREDELAVA LESA		
10 Gozdarji	7	0,06
11 Lesarji	185	1,46
12 Papirničarji	11	0,09
GEOLOGIJA, RUDARSTVO IN PREDELAVA RUD		
15 Geologi	2	0,01
16 Rudarji in bogatilci rud	9	0,07
17 Metalurji	51	0,40
KOVINARSTVO IN STROJNIŠTVO		
20 Obdelovalci kovin	520	4,11
21 Monterji in inštalaterji	65	0,51
22 Mehaniki in strojniki	692	5,47
ELEKTROTEHNIKA (ELEKTRONIKA, AVTOMATIKA, TELKOMUNIKACIJE IN RAČUNALNIŠTVO)		
25 Električarji	339	2,68
26 Računalničarji	47	0,37
27 Poklici za prenos informacij	3	0,03
KEMIJA IN NEKOVINE		
30 Kemiki	86	0,68
31 Farmacevti	10	0,08
32 Gumarji		0,00
33 Izdelovalci gradb. materiala	3	0,02
34 Keramiki in sorodni	6	0,05
35 Steklarji	10	0,08
PREDELAVA TEKSTILA, KOŽ, USNJA IN KRZNA		
40 Tekstilci	125	0,99
41 Izdelovalci oblačil	408	3,23
42 Usnjarji in krznarji		0,00
43 Izdelovalci obutve in usnjarske galanterije	14	0,11
DRUGA PROIZVODNJA IN STORITVE		
45 Grafiki in sorodni	28	0,22
46 Tapetniki	9	0,07
47 Barvarji in ličarji	132	1,05
48 Poklici za osebne storitve	204	1,61
GEODEZIJA, GRADBENIŠTVO IN KOMUNALA		
51 Geodeti	1	0,01
52 Gradbeniki	279	2,21
53 Gradbeniki za zaključna dela	26	0,21
54 Komunalci in sorodni	13	0,10

POKLICNI SKLOPI	OS Maribor	
	Število	%
PROMET		
58 Poklici v cestnem prometu	251	1,99
59 Železničarji	16	0,13
60 Ladjarji	4	0,03
61 Letalci		0,00
62 Žičničarji		0,00
63 Poklici v pretovorni dejavnosti	22	0,18
TRGOVINA, GOSTINSTVO IN TURIZEM		
65 Trgovinci	1053	8,33
66 Poklici za gostinstvo in turizem	476	3,76
EKONOMIJA, ORGANIZACIJA IN ADMINISTRACIJA		
70 Ekonomisti in sorodni	1154	9,13
71 Organizatorji in sorodni	23	0,18
72 Pravniki	97	0,77
73 Administratorji in sorodni	335	2,65
74 Oficirji in sorodni	29	0,23
IZOBRAŽEVANJE IN ZNANOST		
80 Vzgojitelji in učitelji	269	2,13
81 Poklici za telesno kulturo in športno rekreacijo	1	0,01
82 Jezikoslovci in sorodni	13	0,10
83 Družboslovci	35	0,28
84 Naravoslovci	23	0,18
KULTURA IN UMETNOST		
87 Kulturniki	9	0,07
88 Likovniki in oblikovalci	78	0,61
89 Gledališčniki in sorodni	3	0,03
90 Glasbeniki	7	0,06
91 Književniki		0,00
ZDRAVSTVO IN SOCIALA		
94 Poklici v zdravstvu	215	1,70
95 Poklici za socialno varstvo	13	0,11
OSTALO		
98 Verski poklici	9	0,07
99 Nerazporejeni	4503	35,62
SKUPAJ	12641	100,00

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Preglednica 62: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb po skupinah strokovne izobrazbe v številu in deležih, za obdobje 2007 – junij 2009 – območna služba Murska Sobota

POKLICNI SKLOPI	OS Murska Sobota	
	Število	%
PRIDOBIVANJE IN PREDELAVA HRANE		
01 Pridelovalci rastlin	340	4,25
02 Živinorejci	8	0,10
03 Gojitelji živali in sorodni		0,00
04 Veterinarji	4	0,04
05 Predelovalci hrane	200	2,50
06 Predelovalci tobaka		0,00
PRIDOBIVANJE, OBDELAVA IN PREDELAVA LESA		
10 Gozdarji	7	0,09
11 Lesarji	125	1,56
12 Papirničarji	15	0,19
GEOLOGIJA, RUDARSTVO IN PREDELAVA RUD		
15 Geologi	1	0,01
16 Rudarji in bogatilci rud	5	0,06
17 Metalurgi	15	0,18
KOVINARSTVO IN STROJNIŠTVO		
20 Obdelovalci kovin	257	3,21
21 Monterji in inštalaterji	39	0,49
22 Mehaniki in strojniki	301	3,76
ELEKTROTEHNIKA (ELEKTRONIKA, AVTOMATIKA, TELEKOMUNIKACIJE IN RAČUNALNIŠTVO)		
25 Električarji	184	2,30
26 Računalničarji	13	0,16
27 Poklici za prenos informacij	13	0,16
KEMIJA IN NEKOVINE		
30 Kemiki	29	0,36
31 Farmacevti	5	0,06
32 Gumarji	2	0,02
33 Izdelovalci gradb. materiala	2	0,02
34 Keramiki in sorodni	4	0,05
35 Steklarji	1	0,01
PREDELAVA EKSTILA, KOŽ, USNJA IN KRZNA		
40 Tekstilci	148	1,85
41 Izdelovalci oblačil	388	4,84
42 Usnjarji in krznarji	3	0,04
43 Izdelovalci obutve in usnjarske galanterije	62	0,77
45 Grafiki in sorodni	29	0,37
46 Tapetniki	3	0,04
47 Barvarji in ličarji	51	0,63
48 Poklici za osebne storitve	66	0,83
GEODEZIJA, GRADBENIŠTVO IN KOMUNALA		
51 Geodeti	1	0,01
52 Gradbeniki	356	4,44
53 Gradbeniki za zaključna dela	14	0,17
54 Komunalci in sorodni	17	0,21

POKLICNI SKLOPI	OS Murska Sobota	
	Število	%
PROMET		
58 Poklici v cestnem prometu	127	1,58
59 Železničarji	4	0,04
60 Ladjarji		0,00
61 Letalci		0,00
62 Žičničarji		0,00
63 Poklici v pretovorni dejavnosti	21	0,26
TRGOVINA, GOSTINSTVO IN TURIZEM		
65 Trgovinci	446	5,57
66 Poklici za gostinstvo in turizem	408	5,09
EKONOMIJA, ORGANIZACIJA IN ADMINISTRACIJA		
70 Ekonomisti in sorodni	490	6,11
71 Organizatorji in sorodni	9	0,11
72 Pravniki	27	0,33
73 Administratorji in sorodni	156	1,95
74 Oficirji in sorodni	19	0,24
IZOBRAŽEVANJE IN ZNANOST		
80 Vzgojitelji in učitelji	107	1,33
81 Poklici za telesno kulturo in športno rekreacijo	1	0,01
82 Jezikoslovci in sorodni	5	0,06
83 Družboslovci	26	0,33
84 Naravoslovci	6	0,08
KULTURA IN UMETNOST		
87 Kulturniki	2	0,02
88 Likovniki in oblikovalci	15	0,19
89 Gledališčniki in sorodni		0,00
90 Glasbeniki	2	0,03
91 Književniki		0,00
ZDRAVSTVO IN SOCIALA		
94 Poklici v zdravstvu	200	2,49
95 Poklici za socialno varstvo	11	0,13
OSTALO		
98 Verski poklici	3	0,04
99 Nerazporejeni	3226	40,25
SKUPAJ	8013	100,00

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Preglednica 63: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb po skupinah strokovne izobrazbe v številu in deležih, za obdobje 2007 – junij 2009 – območna služba Nova Gorica

POKLICNI SKLOPI	OS Nova Gorica	
	Število	%
PRIDOBIVANJE IN PREDELAVA HRANE		
01 Pridelovalci rastlin	48	1,53
02 Živinorejci	1	0,03
03 Gojitelji živali in sorodni		0,00
04 Veterinarji	5	0,15
05 Predelovalci hrane	78	2,49
06 Predelovalci tobaka		0,00
PRIDOBIVANJE, OBDELAVA IN PREDELAVA LESA		
10 Gozdarji	6	0,18
11 Lesarji	128	4,08
12 Papirničarji	1	0,03
GEOLOGIJA, RUDARSTVO IN PREDELAVA RUD		
15 Geologi	1	0,03
16 Rudarji in bogatilci rud	3	0,10
17 Metalurgi	2	0,05
KOVINARSTVO IN STROJNIŠTVO		
20 Obdelovalci kovin	105	3,37
21 Monterji in inštalaterji	5	0,15
22 Mehaniki in strojniki	159	5,09
ELEKTROTEHNIKA (ELEKTRONIKA, AVTOMATIKA, TELEKOMUNIKACIJE IN RAČUNALNIŠTVO)		
25 Elektrikarji	110	3,53
26 Računalničarji	16	0,50
27 Poklici za prenos informacij	2	0,07
KEMIJA IN NEKOVINE		
30 Kemiki	15	0,48
31 Farmacevti	1	0,04
32 Gumarji		0,00
33 Izdelovalci gradb. materiala		0,00
34 Keramiki in sorodni	1	0,03
35 Steklarji	1	0,03
PREDELAVA TEKSTILA, KOŽ, USNJA IN KRZNA		
40 Tekstilci	14	0,43
41 Izdelovalci oblačil	54	1,74
42 Usnjarji in krznarji	2	0,05
43 Izdelovalci obutve in usnjarske galanterije	20	0,64
DRUGA PROIZVODNJA IN STORITVE		
45 Grafiki in sorodni	7	0,21
46 Tapetniki	7	0,21
47 Barvarji in ličarji	6	0,19
48 Poklici za osebne storitve	44	1,42
GEODEZIJA, GRADBENIŠTVO IN KOMUNALA		
51 Geodeti	2	0,07
52 Gradbeniki	75	2,39
53 Gradbeniki za zaključna dela	1	0,03
54 Komunalci in sorodni	3	0,10

POKLICNI SKLOPI	OS Nova Gorica	
	Število	%
PROMET		
58 Poklici v cestnem prometu	68	2,16
59 Železničarji	4	0,13
60 Ladjarji	2	0,05
61 Letalci		0,00
62 Žičničarji		0,00
63 Poklici v pretovorni dejavnosti	1	0,03
TRGOVINA, GOSTINSTVO IN TURIZEM		
65 Trgovinci	236	7,54
66 Poklici za gostinstvo in turizem	89	2,85
EKONOMIJA, ORGANIZACIJA IN ADMINISTRACIJA		
70 Ekonomisti in sorodni	249	7,94
71 Organizatorji in sorodni	18	0,58
72 Pravniki	17	0,54
73 Administratorji in sorodni	98	3,14
74 Ofcirji in sorodni	5	0,15
IZOBRAŽEVANJE IN ZNANOST		
80 Vzgojitelji in učitelji	52	1,66
81 Poklici za telesno kulturo in športno rekreacijo		0,00
82 Jezikoslovci in sorodni	10	0,30
83 Družboslovci	32	1,01
84 Naravoslovci	9	0,27
KULTURA IN UMETNOST		
87 Kulturniki	3	0,11
88 Likovniki in oblikovalci	23	0,72
89 Gledališčniki in sorodni		0,00
90 Glasbeniki	1	0,03
91 Književniki		0,00
ZDRAVSTVO IN SOCIALA		
94 Poklici v zdravstvu	21	0,68
95 Poklici za socialno varstvo	19	0,61
OSTALO		
98 Verski poklici		0,00
99 Nerazporejeni	1253	40,04
SKUPAJ	3129	100,00

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Preglednica 64: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb po skupinah strokovne izobrazbe v številu in deležih, za obdobje 2007 – junij 2009 – območna služba Novo mesto

POKLICNI SKLOPI	OS Novo mesto	
	Število	%
PRIDOBIVANJE IN PREDELAVA HRANE		
01 Pridelovalci rastlin	71	1,78
02 Živinorejci		0,00
03 Gojitelji živali in sorodni		0,00
04 Veterinarji	2	0,05
05 Predelovalci hrane	36	0,90
06 Predelovalci tobaka		0,00
PRIDOBIVANJE, OBDELAVA IN PREDELAVA LESA		
10 Gozdarji	12	0,29
11 Lesarji	102	2,55
12 Papirničarji	2	0,04
GEOLOGIJA, RUDARSTVO IN PREDELAVA RUD		
15 Geologi	1	0,03
16 Rudarji in bogatilci rud	5	0,13
17 Metalurji	6	0,15
KOVINARSTVO IN STROJNIŠTVO		
20 Obdelovalci kovin	159	3,98
21 Monterji in inštalaterji	17	0,41
22 Mehaniki in strojniki	161	4,03
ELEKTROTEHNIKA (ELEKTRONIKA, AVTOMATIKA, TELEKOMUNIKACIJE IN RAČUNALNIŠTVO)		
25 Električarji	87	2,18
26 Računalničarji	3	0,08
27 Poklici za prenos informacij	9	0,23
30 Kemiki	21	0,51
KEMIJA IN NEKOVINE		
31 Farmacevti	5	0,13
32 Gumarji	1	0,03
33 Izdelovalci gradb. materiala	3	0,08
34 Keramiki in sorodni	3	0,08
35 Steklarji	1	0,03
PREDELAVA TEKSTILA, KOŽ, USNJA IN KRZNA		
40 Tekstilci	35	0,88
41 Izdelovalci oblačil	223	5,59
42 Usnjarji in krznarji		0,00
43 Izdelovalci obutve in usnjarske galanterije	12	0,29
DRUGA PROIZVODNJA IN STORITVE		
45 Grafiki in sorodni	7	0,17
46 Tapetniki	1	0,03
47 Barvarji in ličarji	16	0,40
48 Poklici za osebne storitve	30	0,74
GEODEZIJA, GRADBENIŠTVO IN KOMUNALA		
51 Geodeti	1	0,03
52 Gradbeniki	114	2,87
53 Gradbeniki za zaključna dela	5	0,13
54 Komunalci in sorodni	12	0,30

POKLICNI SKLOPI	OS Novo mesto	
	Število	%
PROMET		
58 Poklici v cestnem prometu	62	1,55
59 Železničarji	5	0,13
60 Ladjarji	2	0,05
61 Letalci		0,00
62 Žičničarji		0,00
63 Poklici v pretovorni dejavnosti	30	0,75
TRGOVINA, GOSTINSTVO IN TURIZEM		
65 Trgovinci	198	4,97
66 Poklici za gostinstvo in turizem	147	3,69
EKONOMIJA, ORGANIZACIJA IN ADMINISTRACIJA		
70 Ekonomisti in sorodni	244	6,13
71 Organizatorji in sorodni	15	0,38
72 Pravniki	15	0,38
73 Administratorji in sorodni	110	2,75
74 Oficirji in sorodni	9	0,21
IZOBRAŽEVANJE IN ZNANOST		
80 Vzgojitelji in učitelji	39	0,99
81 Poklici za telesno kulturo in športno rekreacijo	2	0,04
82 Jezikoslovci in sorodni	3	0,06
83 Družboslovci	23	0,58
84 Naravoslovci	4	0,10
KULTURA IN UMETNOST		
87 Kulturniki	1	0,03
88 Likovniki in oblikovalci	16	0,40
89 Gledališčniki in sorodni		0,00
90 Glasbeniki	1	0,03
91 Književniki		0,00
ZDRAVSTVO IN SOCIALA		
94 Poklici v zdravstvu	47	1,17
95 Poklici za socialno varstvo	7	0,18
OSTALO		
98 Verski poklici		0,00
99 Nerazporejeni	1848	46,33
SKUPAJ	3989	100,00

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Preglednica 65: **Povprečno število registrirano brezposelnih oseb po skupinah strokovne izobrazbe v številu in deležih, za obdobje 2007 – junij 2009 – območna služba Ptuj**

POKLICNI SKLOPI	OS Ptuj	
	Število	%
PRIDOBIVANJE IN PREDELAVA HRANE		
01 Pridelovalci rastlin	236	5,94
02 Živinorejci	6	0,15
03 Gojitelji živali in sorodni		0,00
04 Veterinarji	3	0,07
05 Predelovalci hrane	100	2,52
06 Predelovalci tobaka		0,00
PRIDOBIVANJE, OBDELAVA IN PREDELAVA LESA		
10 Gozdarji	1	0,03
11 Lesarji	59	1,49
12 Papirničarji		0,00
GEOLOGIJA, OBDELAVA IN PREDELAVA LESA		
15 Geologi		0,00
16 Rudarji in bogatilci rud	3	0,08
17 Metalurji	11	0,26
KOVINARSTVO IN STROJNIŠTVO		
20 Obdelovalci kovin	201	5,06
21 Monterji in inštalaterji	23	0,57
22 Mehaniki in strojniki	186	4,67
ELEKTROTEHNIKA (ELEKTRONIKA, AVTOMATIKA, TELEKOMUNIKACIJE IN RAČUNALNIŠTVO)		
25 Električarji	117	2,94
26 Računalničarji	18	0,46
27 Poklici za prenos informacij	4	0,10
KEMIJA IN NEKOVINE		
30 Kemiki	21	0,52
31 Farmacevti	3	0,07
32 Gumarji	2	0,05
33 Izdelovalci gradb. materiala	2	0,05
34 Keramiki in sorodni	3	0,08
35 Steklarji	4	0,10
PREDELAVA TEKSTILA, KOŽ, USNJA IN KRZNA		
40 Tekstilci	28	0,70
41 Izdelovalci oblačil	111	2,80
42 Usnjarji in krznarji		0,00
43 Izdelovalci obutve in usnjarske galanterije	8	0,21
DRUGA PROIZVODNJA IN STORITVE		
45 Grafiki in sorodni	4	0,10
46 Tapetniki	1	0,03
47 Barvarji in ličarji	23	0,57
48 Poklici za osebne storitve	66	1,65
GEODEZIJA, GRADBENIŠTVO IN KOMUNALA		
51 Geodeti	1	0,03
52 Gradbeniki	56	1,41
53 Gradbeniki za zaključna dela	7	0,18
54 Komunalci in sorodni	10	0,24

POKLICNI SKLOPI	OS Ptuj	
	Število	%
PROMET		
58 Poklici v cestnem prometu	61	1,53
59 Železničarji	8	0,21
60 Ladjarji		0,00
61 Letalci	1	0,03
62 Žičničarji		0,00
63 Poklici v pretovorni dejavnosti	9	0,23
TRGOVINA, GOSTINSTVO IN TURIZEM		
65 Trgovinci	303	7,63
66 Poklici za gostinstvo in turizem	137	3,44
EKONOMIJA, ORGANIZACIJA IN ADMINISTRACIJA		
70 Ekonomisti in sorodni	309	7,77
71 Organizatorji in sorodni	3	0,08
72 Pravniki	17	0,43
73 Administratorji in sorodni	167	4,19
74 Ofcirji in sorodni	7	0,17
IZOBRAŽEVANJE IN ZNANOST		
80 Vzgojitelji in učitelji	102	2,57
81 Poklici za telesno kulturo in športno rekreacijo	1	0,03
82 Jezikoslovci in sorodni	2	0,04
83 Družboslovci	17	0,42
84 Naravoslovci	8	0,19
KULTURA IN UMETNOST		
87 Kulturniki	1	0,03
88 Likovniki in oblikovalci	15	0,37
89 Gledališčniki in sorodni	2	0,04
90 Glasbeniki	1	0,03
91 Književniki		0,00
ZDRAVSTVO IN SOCIALA		
94 Poklici v zdravstvu	64	1,61
95 Poklici za socialno varstvo	8	0,21
OSTALO		
98 Verski poklici	1	0,03
99 Nerazporejeni	1417	35,63
SKUPAJ	3976	100,00

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Preglednica 66: **Povprečno število registrirano brezposelnih oseb po skupinah strokovne izobrazbe v številu in deležih, za obdobje 2007 – junij 2009 – območna služba Sevnica**

POKLICNI SKLOPI	OS Sevnica	
	Število	%
PRIDOBIVANJE IN PREDELAVA HRANE		
01 Pridelovalci rastlin	64	2,05
02 Živinorejci	2	0,06
03 Gojitelji živali in sorodni		0,00
04 Veterinarji	3	0,09
05 Predelovalci hrane	26	0,83
06 Predelovalci tobaka		0,00
PRIDOBIVANJE, OBDELAVA IN PREDELAVA LESA		
10 Gozdarji	5	0,15
11 Lesarji	80	2,60
12 Papirničarji	19	0,61
GEOLOGIJA, RUDARSTVO IN PREDELAVA RUD		
15 Geologi		0,00
16 Rudarji in bogatilci rud	8	0,27
17 Metalurgi	3	0,11
KOVINARSTVO IN STROJNIŠTVO		
20 Obdelovalci kovin	145	4,68
21 Monterji in inštalaterji	7	0,23
22 Mehaniki in strojniki	119	3,84
ELEKTROTEHNIKA SELEKTRONIKA, AVTOMATIKA, TELEKOMUNIKACIJE IN RAČUNALNIŠTVO)		
25 Elektrikarji	95	3,08
26 Računalničarji	2	0,08
27 Poklici za prenos informacij	5	0,15
KEMIJA IN NEKOVINE		
30 Kemiki	6	0,20
31 Farmacevti	1	0,03
32 Gumarji	1	0,03
33 Izdelovalci gradb. materiala	1	0,03
34 Keramiki in sorodni	2	0,06
35 Steklarji	2	0,08
PREDELAVA TEKSTILA, KOŽ, USNJA IN KRZNA		
40 Tekstilci	22	0,71
41 Izdelovalci oblačil	170	5,48
42 Usnjarji in krznarji		0,00
43 Izdelovalci obutve in usnjarske galanterije	2	0,07
DRUGA PROIZVODNJA IN STORITVE		
45 Grafiki in sorodni	9	0,30
46 Tapetniki	2	0,06
47 Barvarji in ličarji	16	0,53
48 Poklici za osebne storitve	62	1,99
GEODEZIJA, GRADBENIŠTVO IN KOMUNALA		
51 Geodeti	2	0,05
52 Gradbeniki	79	2,55
53 Gradbeniki za zaključna dela	5	0,17
54 Komunalci in sorodni	4	0,12

POKLICNI SKLOPI	OS Sevnica	
	Število	%
PROMET		
58 Poklici v cestnem prometu	50	1,63
59 Železničarji	3	0,10
60 Ladjarji	1	0,03
61 Letalci	1	0,03
62 Žičničarji		0,00
63 Poklici v pretovorni dejavnosti	9	0,27
TRGOVINA, GOSTINSTVO IN TURIZEM		
65 Trgovinci	242	7,82
66 Poklici za gostinstvo in turizem	116	3,75
EKONOMIJA, ORGANIZACIJA IN ADMINISTRACIJA		
70 Ekonomisti in sorodni	274	8,87
71 Organizatorji in sorodni	5	0,17
72 Pravniki	10	0,33
73 Administratorji in sorodni	62	1,99
74 Oficirji in sorodni	7	0,22
IZOBRAŽEVANJE IN ZNANOST		
80 Vzgojitelji in učitelji	41	1,33
81 Poklici za telesno kulturo in športno rekreacijo		0,00
82 Jezikoslovci in sorodni	1	0,03
83 Družboslovci	22	0,71
84 Naravoslovci	6	0,20
KULTURA IN UMETNOST		
87 Kulturniki	2	0,05
88 Likovniki in oblikovalci	19	0,62
89 Gledališčniki in sorodni		0,00
90 Glasbeniki		0,00
91 Književniki		0,00
ZDRAVSTVO IN SOCIALA		
94 Poklici v zdravstvu	48	1,56
95 Poklici za socialno varstvo	11	0,36
OSTALO		
98 Verski poklici		0,00
99 Nerazporejeni	1196	38,64
SKUPAJ	3094	100,00

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Preglednica 67: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb po skupinah strokovne izobrazbe v številu in deležih, za obdobje 2007 – junij 2009 – območna služba Trbovlje

POKLICNI SKLOPI	OS Trbovlje	
	Število	%
PRIDOBIVANJE IN PREDELAVA HRANE		
01 Pridelovalci rastlin	31	1,05
02 Živinorejci	2	0,08
03 Gojitelji živali in sorodni		0,00
04 Veterinarji	3	0,09
05 Predelovalci hrane	29	1,01
06 Predelovalci tobaka		0,00
PRIDOBIVANJE, OBDEALVA IN PREDELAVA LESA		
10 Gozdarji	2	0,06
11 Lesarji	42	1,46
12 Papirničarji	2	0,08
GEOLOGIJA, RUDARSTVO IN PREDELAVA RUD		
15 Geologi	1	0,03
16 Rudarji in bogatilci rud	25	0,85
17 Metalurji	5	0,15
KOVINARSTVO IN STROJNIŠTVO		
20 Obdelovalci kovin	138	4,74
21 Monterji in inštalaterji	7	0,23
22 Mehaniki in strojniki	112	3,86
ELEKTROTEHNIKA (ELEKTRONIKA, AVTOMATIKA, TELKOMUNIKACIJE IN RAČUNALNIŠTVO)		
25 Elektrikarji	107	3,69
26 Računalničarji	2	0,07
27 Poklici za prenos informacij	8	0,27
KEMIJA IN NEKOVINE		
30 Kemiki	14	0,47
31 Farmacevti	4	0,14
32 Gumarji		0,00
33 Izdelovalci gradb. materiala	1	0,05
34 Keramiki in sorodni	3	0,11
35 Steklarji	1	0,03
PREDELAVA TEKSTILA, KOŽ, USNJA IN KRZNA		
40 Tekstilci	11	0,38
41 Izdelovalci oblačil	118	4,06
42 Usnjarji in krznarji	15	0,50
43 Izdelovalci obutve in usnjarske galanterije	10	0,33
DRUGA PROIZVODNJA IN STORITVE		
45 Grafiki in sorodni	9	0,30
46 Tapetniki	3	0,10
47 Barvarji in ličarji	11	0,38
48 Poklici za osebne storitve	56	1,92
GEODEZIJA, GRADBENIŠTVO IN KOMUNALA		
51 Geodeti	4	0,14
52 Gradbeniki	60	2,06
53 Gradbeniki za zaključna dela	3	0,11
54 Komunalci in sorodni	2	0,08

POKLICNI SKLOPI	OS Trbovlje	
	Število	%
PROMET		
58 Poklici v cestnem prometu	63	2,16
59 Železničarji	1	0,03
60 Ladjarji	3	0,10
61 Letalci	1	0,03
62 Žičničarji		0,00
63 Poklici v pretovorni dejavnosti	9	0,29
TRGOVINA, GOSTINSTVO IN TURIZEM		
65 Trgovinci	254	8,73
66 Poklici za gostinstvo in turizem	125	4,31
EKONOMIJA, ORGANIZACIJA IN ADMINISTRACIJA		
70 Ekonomisti in sorodni	280	9,61
71 Organizatorji in sorodni	6	0,21
72 Pravniki	9	0,30
73 Administratorji in sorodni	54	1,84
74 Ofcirji in sorodni	7	0,25
IZOBRAŽEVANJE IN ZNANOST		
80 Vzgojitelji in učitelji	25	0,87
81 Poklici za telesno kulturo in športno rekreacijo	2	0,06
82 Jezikoslovci in sorodni	1	0,04
83 Družboslovci	12	0,42
84 Naravoslovci	6	0,21
KULTURA IN UMETNOST		
87 Kulturniki	1	0,04
88 Likovniki in oblikovalci	8	0,28
89 Gledališčniki in sorodni	2	0,07
90 Glasbeniki	1	0,03
91 Književniki		0,00
ZDRAVSTVO IN SOCIALA		
94 Poklici v zdravstvu	35	1,21
95 Poklici za socialno varstvo	8	0,29
OSTALO		
98 Verski poklici	1	0,03
99 Nerazporejeni	1155	39,73
SKUPAJ	2908	100,00

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Preglednica 68: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb po skupinah strokovne izobrazbe v številu in deležih, za obdobje 2007 – junij 2009 – območna služba Velenje

POKLICNI SKLOPI	OS Velenje	
	Število	%
PRIDOBIVANJE IN PREDELAVA HRANE		
01 Pridelovalci rastlin	88	1,39
02 Živinorejci	4	0,06
03 Gojitelji živali in sorodni		0,00
04 Veterinarji	8	0,13
05 Predelovalci hrane	53	0,84
06 Predelovalci tobaka		0,00
PRIDOBIVANJE, OBDEALVA IN PREDELAVA LESA		
10 Gozdarji	21	0,32
11 Lesarji	173	2,73
12 Papirničarji		0,00
GEOLOGIJA, RUDARSTVO IN PREDELAVA RUD		
15 Geologi		0,00
16 Rudarji in bogatilci rud	52	0,83
17 Metalurji	46	0,73
KOVINARSTVO IN STROJNIŠTVO		
20 Obdelovalci kovin	383	6,06
21 Monterji in inštalaterji	17	0,27
22 Mehaniki in strojniki	378	5,98
ELEKTROTEHNIKA (ELEKTRONIKA, AVTOMATIKA, TELEKOMUNIKACIJE IN RAČUNALNIŠTVO)		
25 Elektrikarji	193	3,05
26 Računalničarji	37	0,58
27 Poklici za prenos informacij	7	0,10
KEMIJA IN NEKOVINE		
30 Kemiki	38	0,60
31 Farmacevti	4	0,06
32 Gumarji		0,00
33 Izdelovalci gradb. materiala	2	0,03
34 Keramiki in sorodni	4	0,06
35 Steklarji	3	0,04
PREDELAVA TEKSTILA, KOŽ, USNJA IN KRZNA		
40 Tekstilci	25	0,40
41 Izdelovalci oblačil	268	4,24
42 Usnjarji in krznarji	1	0,02
43 Izdelovalci obutve in usnjarske galanterije	6	0,09
DRUGA PROIZVODNJA IN STORITVE		
45 Grafiki in sorodni	9	0,15
46 Tapetniki	5	0,08
47 Barvarji in ličarji	14	0,23
48 Poklici za osebne storitve	87	1,37
GEODEZIJA, GRADBENIŠTVO IN KOMUNALA		
51 Geodeti	1	0,02
52 Gradbeniki	102	1,61
53 Gradbeniki za zaključna dela	1	0,02
54 Komunalci in sorodni	9	0,14

POKLICNI SKLOPI	OS Velenje	
	Število	%
PROMET		
58 Poklici v cestnem prometu	84	1,33
59 Železničarji	6	0,10
60 Ladjarji	3	0,05
61 Letalci		0,00
62 Žičničarji		0,00
63 Poklici v pretovorni dejavnosti	6	0,10
TRGOVINA, GOSTINSTVO IN TURIZEM		
65 Trgovinci	460	7,28
66 Poklici za gostinstvo in turizem	280	4,43
EKONOMIJA, ORGANIZACIJA IN ADMINISTRACIJA		
70 Ekonomisti in sorodni	545	8,63
71 Organizatorji in sorodni	13	0,21
72 Pravniki	25	0,40
73 Administratorji in sorodni	204	3,23
74 Oficirji in sorodni	10	0,15
IZOBRAŽEVANJE IN ZNANOST		
80 Vzgojitelji in učitelji	109	1,72
81 Poklici za telesno kulturo in športno rekreacijo		0,00
82 Jezikoslovci in sorodni	6	0,09
83 Družboslovci	30	0,47
84 Naravoslovci	9	0,14
KULTURA IN UMETNOST		
87 Kulturniki	2	0,03
88 Likovniki in oblikovalci	24	0,37
89 Gledališčniki in sorodni		0,00
90 Glasbeniki	3	0,05
91 Književniki		0,00
POKLICI V ZDRAVSTVU		
94 Poklici v zdravstvu	138	2,18
95 Poklici za socialno varstvo	12	0,19
OSTALO		
98 Verski poklici	1	0,02
99 Nerazporejeni	2311	36,58
SKUPAJ	6316	100,00

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

PRILOGA 10: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb za obdobje od 2007 do junija 2009 po starosti in stopnji izobrazbe po območnih službah

 Preglednica 69: **Povprečno število registrirano brezposelnih oseb obdobje 2007 - junij 2009 po starosti in stopnji izobrazbe OBMOČNA ENOTA CELJE**

POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (2007) - OBMOČNA SLUŽBA CELJE																		
2007	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE CELJE SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
do 18	7	0,25	1	0,22		0,00	2	0,08		0,00		0,00		0,00	0		9	0,11
18 do 25	278	10,50	68	12,16	3	2,28	252	12,28	537	20,40	16	6,70	37	7,01	0		1190	13,57
25 do 30	200	7,55	62	11,12	9	7,26	221	10,79	698	26,51	40	16,81	270	51,87	0		1500	17,10
30 do 40	392	14,77	132	23,67	39	32,62	384	18,72	522	19,83	63	26,04	132	25,36	0		1663	18,96
40 do 50	723	27,26	136	24,45	44	36,14	518	25,29	381	14,48	37	15,28	44	8,53	0		1883	21,47
50 do 60	990	37,36	146	26,18	24	20,11	637	31,09	463	17,59	76	31,84	34	6,44	0		2371	27,03
60 in več	61	2,32	12	2,20	2	1,59	36	1,74	31	1,19	8	3,33	4	0,78	0		155	1,77
Skupaj	2651	100,00	557	100,00	121	100,00	2050	100,00	2632	100,00	240	100,00	520	100,00	0		8770	100,00
POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (2008) - OBMOČNA SLUŽBA CELJE																		
2008	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE CELJE SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
do 18	5	0,22	1	0,22		0,00	2	0,11		0,00		0,00		0,00			8	0,11
18 do 25	231	9,98	54	10,66	2	2,00	194	10,77	404	18,08	15	6,98	20	4,68	1	25,00	922	12,11
25 do 30	164	7,08	59	11,70	7	6,38	196	10,86	559	25,02	40	18,31	197	45,97	1	30,56	1223	16,06
30 do 40	330	14,27	114	22,64	25	23,70	316	17,52	432	19,32	48	22,05	126	29,48	1	22,22	1392	18,29
40 do 50	580	25,05	118	23,48	44	42,30	434	24,08	336	15,01	41	18,62	39	9,03	1	22,22	1593	20,92
50 do 60	941	40,62	146	29,02	26	24,66	613	33,99	466	20,85	66	30,06	39	9,16		0,00	2297	30,16
60 in več	64	2,78	12	2,28	1	0,96	48	2,67	39	1,73	9	3,97	7	1,68		0,00	180	2,36
Skupaj	2316	100,00	504	100,00	104	100,00	1804	100,00	2235	100,00	218	100,00	427	100,00	5	100,00	7614	100,00
POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (januar-junij 2009) - OBMOČNA SLUŽBA CELJE																		
2009	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE CELJE SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
do 18	11	0,38	2	0,36		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00			13	0,14
18 do 25	341	12,41	80	12,35	3	1,82	304	13,29	465	18,82	18	6,52	22	4,38	3	50,00	1236	13,62
25 do 30	234	8,52	87	13,32	8	5,84	287	12,51	645	26,07	64	23,28	210	41,85	2	33,33	1536	16,91
30 do 40	476	17,34	168	25,78	38	27,86	466	20,34	498	20,15	59	21,39	168	33,42	1	16,67	1873	20,63
40 do 50	665	24,21	142	21,85	55	39,90	526	22,98	362	14,64	55	20,05	45	8,96		0,00	1850	20,38
50 do 60	949	34,53	157	24,19	34	24,57	655	28,61	464	18,75	68	24,80	49	9,79		0,00	2375	26,17
60 in več	72	2,61	14	2,15		0,00	52	2,28	39	1,57	11	3,96	8	1,59		0,00	196	2,15
Skupaj	2747	100,00	651	100,00	137	100,00	2291	100,00	2472	100,00	274	100,00	502	100,00	6	100,00	9078	100,00

Preglednica 70: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb obdobje 2007 - junij 2009 po starosti in stopnji izobrazbe – OBMOČNA SLUŽA KOPER

POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (2007) - OBMOČNA ENOTA KOPER																			
2007	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE KOPER SKUPAJ		
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	
do 18	3	0,26		0,00	1	3,50		0,00		0,00		0,00		0,00		0		4	0,11
18 do 25	214	16,24	19	10,58	3	10,20	95	10,35	143	12,64	10	5,82	16	4,73	0			500	12,24
25 do 30	116	8,85	33	18,00	3	9,91	99	10,74	266	23,50	4	2,64	134	39,40	0			656	16,04
30 do 40	218	16,53	44	24,19	6	21,57	138	14,99	228	20,11	26	15,38	95	27,86	0			754	18,45
40 do 50	290	22,02	24	12,96	8	26,53	211	22,85	198	17,46	42	25,14	47	13,77	0			818	20,01
50 do 60	456	34,64	61	33,44	7	24,78	356	38,57	277	24,42	74	44,00	42	12,45	0			1272	31,11
60 in več	19	1,47	2	0,82	1	3,50	23	2,50	21	1,87	12	7,02	6	1,79	0			84	2,05
Skupaj	1316	100,00	182	100,00	29	100,00	922	100,00	1133	100,00	167	100,00	340	100,00	0			4089	100,00
POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (2008) - OBMOČNA ENOTA KOPER																			
2008	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE KOPER SKUPAJ		
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	
do 18	5	0,45	1	0,63		0,00	1	0,12		0,00		0,00		0,00		0,00		7	0,21
18 do 25	113	9,57	11	7,08	1	6,18	61	7,45	88	10,11	2	1,42	11	3,89	1	26,47		289	8,29
25 do 30	111	9,37	22	13,63	2	7,64	80	9,71	166	19,04	7	4,66	103	36,17	2	47,06		491	14,09
30 do 40	178	15,03	45	27,99	5	20,00	109	13,30	179	20,57	15	10,45	78	27,40	1	26,47		609	17,47
40 do 50	275	23,23	24	15,15	7	30,55	172	20,98	155	17,81	33	23,44	40	13,85		0,00		706	20,24
50 do 60	474	40,03	55	34,28	7	31,27	371	45,16	263	30,19	70	49,23	46	16,24		0,00		1285	36,85
60 in več	27	2,31	2	1,26	1	4,36	27	3,29	20	2,28	15	10,80	7	2,45		0,00		100	2,85
Skupaj	1185	100,00	159	100,00	23	100,00	820	100,00	870	100,00	141	100,00	285	100,00	4	100,00		3487	100,00
POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (januar-junij 2009) - OBMOČNA ENOTA KOPER																			
I-VI. 2009	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE KOPER SKUPAJ		
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	
do 18	6	0,41		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		6	0,14
18 do 25	192	12,39	26	10,82	2	7,33	103	9,51	112	10,08	2	1,04	12	3,36		0,00		449	9,90
25 do 30	167	10,79	35	14,42	3	9,54	126	11,60	243	21,91	11	6,63	123	34,89	2	69,23		709	15,67
30 do 40	242	15,63	76	31,62	7	25,67	186	17,16	241	21,67	15	9,52	118	33,38	1	30,77		886	19,56
40 do 50	357	23,03	32	13,31	7	26,28	230	21,22	184	16,61	42	26,29	40	11,30		0,00		893	19,71
50 do 60	550	35,47	70	28,99	9	31,17	410	37,80	301	27,14	76	47,41	50	14,18		0,00		1465	32,36
60 in več	35	2,28	2	0,83		0,00	29	2,70	29	2,58	15	9,11	10	2,88		0,00		120	2,65
Skupaj	1549	100,00	240	100,00	27	100,00	1085	100,00	1110	100,00	161	100,00	353	100,00	3	100,00		4528	100,00

Preglednica 71: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb obdobje 2007 - junij 2009 po starosti in stopnji izobrazbe – OBMOČNA SLUŽA KRANJ

POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (2007) - OBMOČNA ENOTA KRANJ																		
2007	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE KRANJ SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
do 18	5	0,36		0,00		0,00	2	0,16		0,00		0,00		0,00	0		7	0,16
18 do 25	140	9,68	32	16,58		0,00	90	9,53	148	12,81	3	2,21	13	3,57	0		427	9,92
25 do 30	104	7,20	29	15,12	3	6,65	87	9,22	223	19,35	7	4,70	146	39,36	0		600	13,95
30 do 40	188	13,01	35	17,78	6	12,75	114	11,99	190	16,48	19	13,17	101	27,15	0		652	15,15
40 do 50	284	19,64	24	12,24	15	33,83	194	20,54	186	16,10	32	22,11	39	10,50	0		774	18,00
50 do 60	702	48,49	69	35,40	21	46,77	440	46,48	386	33,48	71	49,39	60	16,11	0		1748	40,65
60 in več	24	1,62	6	2,88		0,00	20	2,08	21	1,78	12	8,42	12	3,30	0		94	2,18
Skupaj	1447	100,00	194	100,00	45	100,00	947	100,00	1154	100,00	144	100,00	371	100,00	0		4301	100,00
POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (2008) - OBMOČNA ENOTA KRANJ																		
2008	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE KRANJ SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
do 18	4	0,27		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00	4	0,10
18 do 25	124	8,91	31	16,86		0,00	72	8,58	97	9,94	2	1,33	9	2,79	1	24,10	336	8,58
25 do 30	94	6,72	31	16,77	1	2,10	73	8,71	180	18,44	10	7,41	112	33,43	1	33,73	501	12,82
30 do 40	192	13,79	39	20,83	6	12,61	106	12,67	165	16,92	18	12,90	112	33,61		0,00	638	16,30
40 do 50	268	19,25	24	13,12	12	25,92	167	20,07	152	15,55	28	20,01	32	9,52		0,00	683	17,47
50 do 60	684	49,15	57	30,61	28	59,37	399	47,84	348	35,74	68	48,86	57	17,04	2	42,17	1643	42,01
60 in več	27	1,91	3	1,80		0,00	18	2,13	33	3,40	13	9,50	12	3,61		0,00	106	2,71
Skupaj	1392	100,00	185	100,00	48	100,00	834	100,00	975	100,00	140	100,00	335	100,00	4	100,00	3911	100,00
POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (januar-junij 2009) - OBMOČNA ENOTA KRANJ																		
I.VI. 2009	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE KRANJ SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
do 18	4	0,20		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00	4	0,07
18 do 25	263	11,96	48	15,69	1	1,65	151	10,88	148	10,76	2	1,25	8	2,14	1	15,38	622	10,59
25 do 30	193	8,76	56	18,02	2	2,48	169	12,14	286	20,84	14	8,75	135	35,40	4	58,97	857	14,59
30 do 40	361	16,40	88	28,63	7	11,29	239	17,19	257	18,73	31	19,58	137	35,79		0,00	1120	19,05
40 do 50	508	23,09	46	14,83	20	33,33	303	21,85	233	16,95	32	19,69	44	11,51		0,00	1185	20,17
50 do 60	838	38,08	69	22,40	31	51,24	501	36,10	410	29,83	69	43,02	45	11,86	2	25,64	1964	33,41
60 in več	33	1,52	1	0,43		0,00	26	1,84	40	2,89	12	7,71	13	3,31		0,00	125	2,12
Skupaj	2200	100,00	308	100,00	61	100,00	1388	100,00	1373	100,00	160	100,00	382	100,00	7	100,00	5877	100,00

Preglednica 72: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb obdobje 2007 - junij 2009 po starosti in stopnji izobrazbe – OBMOČNA SLUŽA LJUBLJANA

POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (2007) - OBMOČNA ENOTA LJUBLJANA																		
2007	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE LJUBLJANA SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
do 18	22	0,43	1	0,24		0,00	1	0,04		0,00		0,00		0,00	0		25	0,16
18 do 25	704	13,87	84	14,35	3	2,89	309	9,67	568	13,46	10	1,90	32	1,98	0		1710	11,17
25 do 30	488	9,60	79	13,40	1	1,08	309	9,68	883	20,90	33	6,06	504	31,65	0		2296	15,00
30 do 40	850	16,74	134	22,89	26	28,57	526	16,48	950	22,49	80	14,72	534	33,50	0		3100	20,26
40 do 50	1083	21,33	107	18,27	24	25,77	726	22,76	725	17,16	138	25,60	213	13,34	0		3015	19,70
50 do 60	1780	35,06	174	29,62	36	38,97	1238	38,81	975	23,09	235	43,42	261	16,37	0		4698	30,70
60 in več	151	2,97	7	1,22	3	2,71	81	2,55	123	2,90	45	8,31	50	3,16	0		460	3,00
Skupaj	5077	100,00	587	100,00	92	100,00	3189	100,00	4224	100,00	541	100,00	1593	100,00	0		15303	100,00
POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (januar-junij 2009) - OBMOČNA ENOTA LJUBLJANA																		
2008	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE LJUBLJANA SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
do 18	13	0,30		0,00		0,00	1	0,03		0,00		0,00		0,00		0,00	14	0,11
18 do 25	469	10,44	79	14,28	3	3,46	196	6,85	382	10,60	6	1,23	26	1,81		0,00	1161	8,58
25 do 30	393	8,76	68	12,27	1	1,54	275	9,62	705	19,56	26	5,52	390	26,74	1	19,09	1860	13,74
30 do 40	718	16,00	118	21,45	18	20,79	426	14,87	802	22,23	69	14,43	504	34,58	1	19,09	2655	19,62
40 do 50	982	21,87	94	17,08	21	24,06	649	22,68	652	18,07	109	22,85	231	15,82	2	30,00	2739	20,24
50 do 60	1737	38,68	183	33,16	42	48,41	1216	42,49	933	25,86	218	45,94	248	17,04	2	31,82	4579	33,83
60 in več	177	3,95	10	1,75	2	1,73	99	3,45	133	3,67	48	10,03	59	4,01		0,00	526	3,89
Skupaj	4490	100,00	551	100,00	87	100,00	2862	100,00	3606	100,00	475	100,00	1458	100,00	5	100,00	13534	100,00
POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (2007) - OBMOČNA ENOTA LJUBLJANA																		
I.-VI.2009	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE LJUBLJANA SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
do 18	20	0,35		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00	20	0,12
18 do 25	660	11,52	110	15,64	2	1,71	307	8,13	516	11,46	11	2,00	30	1,64	1	6,74	1637	9,49
25 do 30	534	9,33	94	13,34	2	1,71	431	11,43	953	21,14	51	8,98	523	28,45	5	35,96	2593	15,04
30 do 40	998	17,43	169	24,06	30	25,57	686	18,18	1055	23,40	103	18,14	668	36,37	2	15,73	3710	21,52
40 do 50	1282	22,40	124	17,66	37	31,57	847	22,44	816	18,11	135	23,88	276	15,01	2	13,48	3519	20,41
50 do 60	2046	35,74	196	27,95	45	38,43	1386	36,73	1033	22,93	226	39,96	260	14,18	3	21,35	5196	30,14
60 in več	185	3,23	10	1,35	1	1,00	117	3,10	134	2,98	40	7,04	80	4,35	1	6,74	567	3,29
Skupaj	5724	100,00	702	100,00	117	100,00	3774	100,00	4507	100,00	566	100,00	1836	100,00	15	100,00	17242	100,00

Preglednica 73: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb obdobje 2007 - junij 2009 po starosti in stopnji izobrazbe – OBMOČNA SLUŽA MARIBOR

POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (2007) - OBMOČNA ENOTA MARIBOR																		
2007	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE MARIBOR SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
do 18	8	0,22	1	0,23		0,00	2	0,08		0,00		0,00		0,00	0		11	0,10
18 do 25	387	10,84	82	19,09	2	2,04	332	11,65	700	19,83	18	4,88	32	4,65	0		1554	13,45
25 do 30	273	7,64	76	17,69	10	9,37	327	11,46	873	24,74	50	13,39	290	41,99	0		1898	16,43
30 do 40	617	17,27	123	28,61	40	38,63	484	16,97	651	18,44	74	19,80	214	31,03	0		2203	19,07
40 do 50	970	27,17	71	16,40	29	27,80	732	25,68	584	16,54	100	26,55	74	10,76	0		2559	22,16
50 do 60	1240	34,71	75	17,32	21	20,44	932	32,70	677	19,18	121	32,28	70	10,14	0		3135	27,15
60 in več	77	2,15	3	0,66	2	1,72	41	1,45	45	1,28	12	3,09	10	1,43	0		189	1,64
Skupaj	3572	100,00	431	100,00	103	100,00	2850	100,00	3528	100,00	375	100,00	690	100,00	0		11549	100,00
POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (2008) - OBMOČNA ENOTA MARIBOR																		
2008	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE MARIBOR SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
do 18	3	0,10	1	0,25		0,00	1	0,04		0,00		0,00		0,00		0,00	5	0,05
18 do 25	345	10,63	69	17,44	1	1,20	271	10,40	544	18,00	14	3,93	25	3,74	1	0,00	1270	12,23
25 do 30	240	7,40	70	17,76	6	6,00	276	10,62	716	23,66	48	13,40	247	37,49	1	0,00	1605	15,45
30 do 40	550	16,95	109	27,60	36	39,57	430	16,52	580	19,17	69	19,11	225	34,05	1	0,00	2000	19,26
40 do 50	818	25,18	67	17,04	26	28,02	594	22,83	491	16,24	100	27,59	82	12,41	1	0,00	2178	20,98
50 do 60	1200	36,95	73	18,59	20	21,74	975	37,47	639	21,11	113	31,29	66	9,92		0,00	3085	29,71
60 in več	91	2,81	5	1,31	3	3,46	55	2,12	55	1,82	17	4,67	16	2,39		0,00	242	2,33
Skupaj	3248	100,00	394	100,00	92	100,00	2602	100,00	3025	100,00	361	100,00	660	100,00	4	0,00	10385	100,00
POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (januar-junij 2009) - OBMOČNA ENOTA MARIBOR																		
I-VI. 2009	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE MARIBOR SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
do 18	5	0,13	1	0,22		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00	6	0,05
18 do 25	507	13,23	96	16,97	1	0,90	399	11,74	636	17,86	20	5,01	29	3,90	1	14,29	1689	13,36
25 do 30	294	7,68	111	19,72	9	7,17	399	11,72	836	23,49	75	18,41	266	35,76	3	28,57	1992	15,76
30 do 40	666	17,38	163	29,02	47	36,24	635	18,66	751	21,09	78	19,19	259	34,90	4	39,29	2602	20,59
40 do 50	969	25,30	105	18,66	47	35,98	791	23,24	583	16,39	97	23,84	101	13,55	2	17,86	2694	21,31
50 do 60	1294	33,78	80	14,13	21	15,88	1111	32,64	689	19,36	119	29,22	70	9,35		0,00	3382	26,75
60 in več	95	2,49	7	1,27	5	3,84	68	2,00	64	1,80	18	4,32	19	2,53		0,00	276	2,18
Skupaj	3829	100,00	563	100,00	130	100,00	3403	100,00	3559	100,00	406	100,00	743	100,00	9	100,00	12641	100,00

Preglednica 74: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb obdobje 2007 - junij 2009 po starosti in stopnji izobrazbe – OBMOČNA SLUŽA MURSKA SOBOTA

POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (2007) - OBMOČNA ENOTA MURSKA SOBOTA																		
2007	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE MURSKA SOBOTA SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
do 18	11	0,34	3	0,63		0,00	4	0,28		0,00		0,00		0,00	0		19	0,25
18 do 25	338	10,26	71	14,75	8	10,46	257	16,78	507	0,00	22	0,00	23	8,53	0		1225	16,56
25 do 30	217	6,60	74	15,38	2	2,72	184	12,00	392	0,00	28	0,00	143	52,69	0		1039	14,04
30 do 40	552	16,77	158	33,01	11	14,16	230	15,03	246	0,00	32	0,00	64	23,59	0		1294	17,48
40 do 50	869	26,40	79	16,49	39	51,09	355	23,15	209	0,00	34	0,00	21	7,70	0		1606	21,70
50 do 60	1249	37,95	85	17,78	16	20,26	470	30,65	228	0,00	35	0,00	19	6,84	0		2102	28,39
60 in več	55	1,66	9	1,97	1	1,31	32	2,11	15	0,00	4	0,00	2	0,65	0		118	1,59
Skupaj	3292	100,00	479	100,00	77	100,00	1533	100,00	1596	0,00	155	0,00	271	100,00	0		7402	100,00
POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (2008) - OBMOČNA ENOTA MURSKA SOBOTA																		
2008	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE MURSKA SOBOTA SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
do 18	19	0,61		0,00		0,00	2	0,12		0,00		0,00		0,00		0,00	20	0,30
18 do 25	289	9,49	57	12,55	5	8,11	200	14,25	372	27,55	15	10,73	23	8,93	2	63,16	962	14,33
25 do 30	191	6,27	67	14,81	4	5,24	161	11,45	325	24,11	24	17,40	124	47,35	1	36,84	895	13,34
30 do 40	492	16,16	149	33,04	8	11,49	209	14,91	216	15,99	29	21,41	71	27,06		0,00	1173	17,48
40 do 50	775	25,48	83	18,46	32	48,56	317	22,55	183	13,54	27	20,30	19	7,24		0,00	1437	21,40
50 do 60	1217	40,01	86	19,14	18	26,59	481	34,24	232	17,19	39	28,87	22	8,26		0,00	2095	31,21
60 in več	60	1,99	9	1,99		0,00	35	2,49	22	1,61	2	1,30	3	1,15		0,00	131	1,95
Skupaj	3042	100,00	451	100,00	67	100,00	1405	100,00	1349	100,00	135	100,00	261	100,00	3	100,00	6712	100,00
POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (januar-junij 2009) - OBMOČNA ENOTA MURSKA SOBOTA																		
I-VI. 2009	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE MURSKA SOBOTA SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
do 18	20	0,58	1	0,17		0,00	1	0,05		0,00		0,00		0,00		0,00	22	0,28
18 do 25	337	9,64	78	13,44	2	3,37	290	15,75	449	28,26	12	7,40	22	7,58	3	48,57	1191	14,86
25 do 30	216	6,18	69	11,89	3	4,58	222	12,05	379	23,86	37	24,03	115	40,51	1	17,14	1042	13,00
30 do 40	565	16,19	200	34,45	11	16,14	314	17,09	274	17,25	33	21,03	95	33,45	1	17,14	1493	18,63
40 do 50	914	26,17	118	20,24	33	47,95	386	21,00	206	12,95	29	18,35	23	8,00	1	17,14	1708	21,32
50 do 60	1378	39,45	109	18,81	19	27,95	589	32,04	256	16,14	41	26,61	25	8,82		0,00	2418	30,17
60 in več	63	1,80	6	1,00		0,00	37	2,02	25	1,55	4	2,58	5	1,65		0,00	139	1,74
Skupaj	3492	100,00	581	100,00	69	100,00	1839	100,00	1589	100,00	155	100,00	284	100,00	6	100,00	8013	100,00

Preglednica 75: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb obdobje 2007 - junij 2009 po starosti in stopnji izobrazbe – OBMOČNA SLUŽA NOVA GORICA

POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (2007) - OBMOČNA ENOTA NOVA GORICA																		
2007	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE NOVA GORICA SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
do 18	4	0,43		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00	0		4	0,14
18 do 25	77	9,24	14	19,32		0,00	45	8,62	81	11,42	2	2,03	8	3,62	0		227	9,17
25 do 30	58	6,93	8	11,18		0,00	48	9,17	200	28,28	3	3,85	113	48,59	0		430	17,38
30 do 40	109	13,02	18	25,03	4	19,69	78	14,86	157	22,28	18	22,01	67	28,75	0		451	18,23
40 do 50	166	19,87	8	11,41	7	34,25	108	20,56	105	14,85	24	29,01	27	11,42	0		445	17,97
50 do 60	412	49,44	24	33,06	10	46,06	239	45,35	153	21,61	32	39,05	16	7,05	0		886	35,80
60 in več	9	1,07		0,00		0,00	8	1,44	11	1,56	3	4,06	1	0,57	0		32	1,30
Skupaj	834	100,00	72	100,00	21	100,00	527	100,00	706	100,00	82	100,00	233	100,00	0		2475	100,00
POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (2008) - OBMOČNA ENOTA NOVA GORICA																		
2008	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE NOVA GORICA SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
do 18	2	0,22		0,00		0,00	1	0,23		0,00		0,00		0,00	0		3	0,12
18 do 25	71	9,48	12	17,65		0,00	29	6,56	64	11,02	4	4,40	7	3,28	0		186	8,66
25 do 30	54	7,25	10	15,27		0,00	36	8,17	154	26,53	4	5,22	87	41,72	0		345	16,08
30 do 40	104	13,87	16	23,28	4	16,34	69	15,60	123	21,23	15	18,53	71	33,92	0		400	18,65
40 do 50	147	19,67	9	13,77	6	28,40	85	19,28	83	14,32	19	23,75	26	12,52	0		376	17,51
50 do 60	357	47,61	20	30,04	11	50,58	210	47,54	145	25,01	36	43,81	15	7,04	0		792	36,91
60 in več	14	1,90		0,00	1	4,67	12	2,63	11	1,89	4	4,30	3	1,52	0		44	2,07
Skupaj	749	100,00	67	100,00	21	100,00	441	100,00	579	100,00	81	100,00	208	100,00	0		2147	100,00
POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (januar-junij 2009) - OBMOČNA ENOTA NOVA GORICA																		
I.-VI. 2009	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE NOVA GORICA SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
do 18	2	0,18		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00	2	0,06
18 do 25	118	10,78	30	20,39		0,00	88	11,56	86	11,44	8	8,16	9	3,58		0,00	338	10,82
25 do 30	89	8,17	28	18,90		0,00	95	12,52	185	24,61	4	3,75	109	42,55	1	55,56	510	16,32
30 do 40	179	16,38	39	26,69	1	4,72	150	19,71	187	24,90	18	17,46	88	34,29	1	44,44	662	21,15
40 do 50	246	22,55	19	13,17	9	40,16	152	20,06	114	15,19	25	24,80	33	12,69		0,00	598	19,11
50 do 60	443	40,57	29	19,70	12	55,12	262	34,47	167	22,26	43	41,60	17	6,51		0,00	971	31,04
60 in več	15	1,36	2	1,15		0,00	13	1,69	12	1,60	4	4,24	1	0,39		0,00	47	1,49
Skupaj	1092	100,00	146	100,00	21	100,00	759	100,00	750	100,00	102	100,00	256	100,00	2	100,00	3128	100,00

Preglednica 76: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb obdobje 2007 - junij 2009 po starosti in stopnji izobrazbe – OBMOČNA SLUŽA NOVO MESTO

POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (2007) - OBMOČNA ENOTA NOVO MESTO																			
2007	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE NOVO MESTO SKUPAJ		
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	
do 18	41	2,48	1	0,40		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00				42	1,29
18 do 25	220	13,48	15	5,99		0,00	40	7,64	89	16,44	6	8,17	16	9,84				387	12,04
25 do 30	149	9,10	10	3,97	1	6,53	43	8,07	138	25,59	10	13,07	81	48,40				431	13,42
30 do 40	317	19,35	37	14,88	4	17,55	65	12,29	87	16,07	18	23,75	35	20,78				561	17,46
40 do 50	403	24,66	64	25,96	6	30,61	141	26,60	99	18,30	18	23,97	20	12,04				751	23,38
50 do 60	485	29,65	119	47,91	8	40,41	228	43,19	121	22,42	24	31,05	14	8,09				998	31,05
60 in več	21	1,27	2	0,88	1	4,90	12	2,22	6	1,18		0,00	1	0,85				44	1,35
Skupaj	1635	100,00	248	100,00	20	100,00	529	100,00	539	100,00	77	100,00	167	100,00				3214	100,00
POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (2008) - OBMOČNA ENOTA NOVO MESTO																			
2008	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE NOVO MESTO SKUPAJ		
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	
do 18	31	2,03		0,00		0,00	1	0,20		0,00		0,00		0,00		0,00		32	1,09
18 do 25	220	14,34	13	6,11		0,00	49	9,57	61	12,96	4	5,87	7	5,24		0,00		355	11,98
25 do 30	148	9,62	10	4,44	1	7,21	34	6,62	124	26,26	8	13,04	64	45,47	1	45,45		390	13,16
30 do 40	294	19,11	36	16,39	4	21,17	72	14,14	88	18,55	13	20,86	38	26,94	1	54,55		546	18,42
40 do 50	365	23,74	54	24,71	4	21,17	128	25,27	85	18,05	18	28,29	14	9,65		0,00		668	22,56
50 do 60	454	29,51	103	46,91	8	45,05	211	41,58	106	22,47	19	29,86	17	11,92		0,00		918	30,99
60 in več	25	1,65	3	1,44	1	5,41	13	2,63	8	1,71	1	2,09	1	0,77		0,00		53	1,80
Skupaj	1537	100,00	220	100,00	19	100,00	508	100,00	473	100,00	64	100,00	140	100,00	2	100,00		2962	100,00
POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (januar-junij 2009) - OBMOČNA ENOTA NOVO MESTO																			
I. VI. 2009	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE NOVO MESTO SKUPAJ		
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	
do 18	26	1,43	2	0,45		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		28	0,70
18 do 25	265	14,40	28	8,47		0,00	111	14,06	124	17,36	5	4,77	10	5,19	1	31,58		543	13,60
25 do 30	192	10,45	28	8,37	2	6,04	75	9,56	178	24,96	19	19,61	89	44,56	1	36,84		583	14,61
30 do 40	356	19,39	66	19,85	8	33,56	123	15,67	131	18,36	20	21,55	60	30,32	1	31,58		766	19,20
40 do 50	446	24,28	75	22,56	5	18,12	202	25,74	129	18,11	21	21,91	18	9,21		0,00		896	22,45
50 do 60	523	28,46	129	38,75	10	38,26	258	32,87	136	19,04	26	27,56	20	9,88		0,00		1101	27,59
60 in več	29	1,60	5	1,55	1	4,03	17	2,10	16	2,18	4	4,59	1	0,59		0,00		73	1,83
Skupaj	1837	100,00	333	100,00	25	100,00	786	100,00	713	100,00	94	100,00	199	100,00	3	100,00		3990	100,00

Preglednica 77: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb obdobje 2007 - junij 2009 po starosti in stopnji izobrazbe – OBMOČNA SLUŽA PTUJ

POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (2007) - OBMOČNA ENOTA PTUJ																		
2007	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE PTUJ SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
do 18	2	0,18	1	0,56		0,00	1	0,13		0,00		0,00		0,00	0		4	0,12
18 do 25	95	8,31	29	16,21	1	4,01	118	15,43	300	28,88	12	15,90	22	9,93	0		577	16,75
25 do 30	41	3,59	29	16,40	1	4,01	103	13,39	306	29,43	17	22,88	117	52,62	0		614	17,81
30 do 40	201	17,61	59	33,08	4	16,72	129	16,81	168	16,18	7	9,95	58	26,07	0		626	18,18
40 do 50	370	32,46	32	17,66	14	55,18	215	27,98	138	13,23	12	16,70	17	7,57	0		796	23,11
50 do 60	416	36,54	28	15,51	5	20,07	190	24,69	119	11,48	23	31,24	6	2,55	0		786	22,82
60 in več	15	1,32	1	0,56		0,00	12	1,59	8	0,80	2	3,32	3	1,27	0		42	1,21
Skupaj	1139	100,00	178	100,00	25	100,00	768	100,00	1040	100,00	73	100,00	223	100,00	0		3445	100,00
POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (2008) - OBMOČNA ENOTA PTUJ																		
2008	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE PTUJ SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
do 18	4	0,35		0,00		0,00	2	0,28		0,00		0,00		0,00		0,00	6	0,18
18 do 25	88	8,86	20	12,96		0,00	99	13,81	230	26,18	10	15,01	15	8,24		0,00	462	15,32
25 do 30	33	3,33	24	15,28	1	4,62	80	11,07	246	28,01	9	13,49	90	49,05	1	100,00	483	16,03
30 do 40	151	15,24	51	33,15	4	20,38	114	15,93	151	17,14	6	9,67	54	29,35		0,00	532	17,65
40 do 50	301	30,35	31	19,87	11	50,00	202	28,17	120	13,68	10	15,39	13	7,20		0,00	689	22,83
50 do 60	402	40,43	27	17,49	5	25,00	210	29,19	123	13,96	28	42,37	8	4,35		0,00	802	26,59
60 in več	14	1,43	2	1,24		0,00	11	1,54	9	1,02	3	4,07	3	1,81		0,00	42	1,40
Skupaj	993	100,00	154	100,00	22	100,00	718	100,00	879	100,00	66	100,00	184	100,00	1	100,00	3017	100,00
POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (januar-junij 2009) - OBMOČNA ENOTA PTUJ																		
I. -VI. 2009	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE PTUJ SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
do 18	5	0,37		0,00		0,00	1	0,09		0,00		0,00		0,00		0,00	6	0,14
18 do 25	131	10,28	43	16,94		0,00	164	15,30	258	23,63	14	17,67	13	6,86		0,00	623	15,67
25 do 30	53	4,19	40	15,77		0,00	143	13,34	307	28,09	17	20,79	96	51,90	1	100,00	657	16,53
30 do 40	204	16,01	89	34,72	2	12,26	194	18,14	201	18,35	11	13,51	54	29,24		0,00	754	18,98
40 do 50	407	31,99	50	19,41	12	65,09	276	25,79	159	14,54	10	12,47	10	5,42		0,00	923	23,22
50 do 60	455	35,76	31	12,25	4	22,64	280	26,18	155	14,14	27	33,47	10	5,32		0,00	961	24,20
60 in več	18	1,40	2	0,91		0,00	12	1,15	14	1,25	2	2,08	2	1,26		0,00	50	1,26
Skupaj	1272	100,00	256	100,00	18	100,00	1068	100,00	1093	100,00	80	100,00	185	100,00	1	100,00	3972	100,00

Preglednica 78: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb obdobje 2007 - junij 2009 po starosti in stopnji izobrazbe – OBMOČNA SLUŽA SEVNICA

POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (2007) - OBMOČNA ENOTA SEVNICA																			
2007	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE SEVNICA SKUPAJ		
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	
do 18	6	0,53	1	0,57		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		0		7	0,23
18 do 25	80	7,61	23	12,78	3	4,82	76	11,14	126	19,60	7	8,66	10	6,93	0		324	11,43	
25 do 30	65	6,14	9	4,83	3	5,67	69	10,06	142	22,15	15	18,83	71	48,45	0		373	13,14	
30 do 40	158	15,02	32	17,98	17	29,32	109	15,93	117	18,21	22	28,46	38	26,00	0		493	17,37	
40 do 50	282	26,79	34	19,55	22	37,96	163	23,82	123	19,10	15	19,16	15	10,48	0		654	23,07	
50 do 60	439	41,78	74	41,84	13	22,24	248	36,23	127	19,75	15	19,05	11	7,45	0		927	32,67	
60 in več	22	2,12	4	2,46		0,00	19	2,82	8	1,19	5	5,95	1	0,69	0		59	2,09	
Skupaj	1051	100,00	176	100,00	59	99,72	685	100,00	642	100,00	77	100,00	146	100,00	0		2836	100,00	
POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (2008) - OBMOČNA ENOTA SEVNICA																			
2008	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE SEVNICA SKUPAJ		
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	
do 18	7	0,73		0,00		0,00	2	0,33		0,00		0,00		0,00		0,00	9	0,37	
18 do 25	76	7,51	16	10,43	1	2,30	49	7,98	86	17,44	5	6,22	8	6,12	1	50,00	241	9,56	
25 do 30	63	6,23	6	3,97	4	7,73	58	9,41	93	18,88	16	21,00	63	49,51		0,00	302	11,98	
30 do 40	129	12,84	35	22,03	11	21,05	99	16,18	98	19,97	18	23,67	34	26,45	1	50,00	424	16,82	
40 do 50	237	23,58	30	19,23	25	48,68	137	22,41	94	19,08	17	22,11	13	9,84		0,00	552	21,89	
50 do 60	462	45,92	64	40,84	10	20,23	252	41,14	117	23,73	17	22,89	8	6,51		0,00	930	36,88	
60 in več	32	3,19	6	3,50		0,00	16	2,56	4	0,90	3	4,11	2	1,56		0,00	63	2,49	
Skupaj	1005	100,00	157	100,00	51	100,00	613	100,00	492	100,00	75	100,00	128	100,00	2	100,00	2523	100,00	
POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (januar-junij 2009) - OBMOČNA ENOTA SEVNICA																			
I.-VI. 2009	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE SEVNICA SKUPAJ		
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	
do 18	11	0,89	1	0,52		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00	12	0,37	
18 do 25	105	8,87	24	12,63	2	3,04	80	10,48	110	16,95	2	2,58	9	5,73	1	50,00	333	10,77	
25 do 30	89	7,53	17	8,74	3	6,08	90	11,81	148	22,87	21	23,43	66	40,70	1	50,00	436	14,08	
30 do 40	186	15,77	48	24,74	14	24,92	145	18,94	131	20,19	21	22,88	56	34,56		0,00	600	19,39	
40 do 50	283	23,97	37	19,29	26	47,11	161	21,10	122	18,83	20	22,32	19	11,66		0,00	668	21,59	
50 do 60	479	40,56	61	31,75	10	18,84	270	35,35	132	20,34	22	24,17	11	6,75		0,00	985	31,82	
60 in več	29	2,41	5	2,34		0,00	18	2,31	5	0,82	4	4,61	1	0,61		0,00	61	1,98	
Skupaj	1180	100,00	193	100,00	55	100,00	765	100,00	648	100,00	90	100,00	163	100,00	2	100,00	3096	100,00	

Preglednica 79: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb obdobje 2007 - junij 2009 po starosti in stopnji izobrazbe – OBMOČNA SLUŽA TRBOVLJE

POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (2007) - OBMOČNA ENOTA TRBOVLJE																		
2007	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE TRBOVLJE SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
do 18	3	0,26		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00	0		3	0,09
18 do 25	161	16,56	22	16,74	2	6,65	108	17,76	167	23,31	5	8,55	12	8,80	0		478	17,96
25 do 30	81	8,32	22	16,30	1	3,25	90	14,73	201	28,04	9	16,49	77	55,84	0		481	18,05
30 do 40	171	17,57	30	22,42	14	39,43	118	19,29	134	18,62	10	17,56	34	24,76	0		510	19,16
40 do 50	272	27,94	18	13,74	7	19,49	126	20,63	89	12,39	11	20,46	9	6,86	0		533	20,01
50 do 60	280	28,73	39	29,04	11	31,18	162	26,61	117	16,35	18	33,59	4	2,61	0		631	23,71
60 in več	6	0,62	2	1,75		0,00	6	0,98	9	1,29	2	3,36	2	1,13	0		27	1,02
Skupaj	974	100,00	133	100,00	36	100,00	610	100,00	718	100,00	55	100,00	137	100,00			2663	100,00
POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (2008) - OBMOČNA ENOTA TRBOVLJE																		
2008	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE TRBOVLJE SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
do 18	1	0,18	1	0,81		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00	2	0,11
18 do 25	107	13,16	17	13,53	1	3,53	75	13,46	124	20,44	2	2,83	8	7,39	1	50,00	333	14,60
25 do 30	69	8,51	20	15,90	2	5,29	76	13,76	159	26,26	8	15,88	51	49,27		0,00	384	16,86
30 do 40	140	17,28	30	24,36	8	29,12	96	17,26	109	18,09	8	14,31	29	28,25		0,00	420	18,43
40 do 50	218	26,97	18	14,48	7	25,29	120	21,63	84	13,89	10	19,34	10	9,98	1	50,00	469	20,58
50 do 60	268	33,04	36	29,16	10	36,76	184	33,15	120	19,90	23	44,03	5	5,11		0,00	647	28,39
60 in več	7	0,86	2	1,76		0,00	4	0,74	9	1,42	2	3,62		0,00		0,00	24	1,04
Skupaj	810	100,00	123	100,00	28	100,00	555	100,00	604	100,00	53	100,00	103	100,00	2	100,00	2279	100,00
POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (januar-junij 2009) - OBMOČNA ENOTA TRBOVLJE																		
I-VI. 2009	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE TRBOVLJE SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
do 18	2	0,19		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00	2	0,07
18 do 25	152	14,76	17	10,63		0,00	103	13,50	140	19,17	2	3,13	9	7,47	1	33,33	424	14,61
25 do 30	92	8,91	35	21,36	2	5,85	107	14,07	198	27,13	15	23,18	56	45,38	1	33,33	505	17,39
30 do 40	184	17,85	42	26,21	7	21,46	133	17,41	136	18,65	8	11,72	40	32,34		0,00	550	18,92
40 do 50	281	27,32	21	13,11	13	36,59	172	22,62	112	15,30	14	22,40	9	7,34	1	33,33	623	21,46
50 do 60	311	30,21	43	26,73	12	36,10	241	31,68	135	18,51	24	37,50	8	6,66		0,00	775	26,69
60 in več	8	0,76	3	1,96		0,00	6	0,72	9	1,23	1	2,08	1	0,82		0,00	28	0,96
Skupaj	1029	100,00	162	100,00	34	100,00	762	100,00	731	100,00	64	100,00	123	100,00	3	100,00	2904	100,00

Preglednica 80: Povprečno število registrirano brezposelnih oseb obdobje 2007 - junij 2009 po starosti in stopnji izobrazbe – OBMOČNA SLUŽA VELENJE

POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (2007) - OBMOČNA ENOTA VELENJE																		
2007	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE VELENJE SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
do 18	9	0,57	1	0,50		0,00	1	0,10		0,00		0,00		0,00	0		11	0,21
18 do 25	223	14,04	46	23,05	2	2,53	231	18,00	397	24,03	14	8,96	23	6,40	0		936	17,59
25 do 30	133	8,40	40	20,14	5	5,86	147	11,44	455	27,57	41	25,43	187	52,18	0		1008	18,94
30 do 40	239	15,06	41	20,39	18	21,82	192	14,96	283	17,14	37	23,08	100	27,84	0		909	17,09
40 do 50	427	26,94	32	15,98	30	36,77	314	24,49	228	13,83	29	17,98	28	7,86	0		1089	20,47
50 do 60	532	33,55	38	18,77	27	33,03	379	29,54	272	16,47	35	21,73	18	5,05	0		1301	24,44
60 in več	23	1,44	2	1,17		0,00	19	1,47	16	0,96	5	2,81	2	0,68	0		67	1,26
Skupaj	1586	100,00	200	100,00	83	100,00	1284	100,00	1650	100,00	160	100,00	358	100,00	0		5321	100,00
POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (2008) - OBMOČNA ENOTA VELENJE																		
2008	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE VELENJE SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
do 18	3	0,20	1	0,50		0,00	2	0,13		0,00		0,00		0,00		0,00	5	0,12
18 do 25	189	13,08	46	23,05	2	2,19	184	16,12	318	23,37	11	7,16	15	4,87	1	25,81	766	16,32
25 do 30	111	7,67	40	20,14	2	2,10	116	10,10	366	26,91	39	26,12	150	47,50	2	48,39	824	17,57
30 do 40	202	13,97	41	20,39	17	21,68	167	14,61	217	16,00	32	21,59	99	31,26		0,00	775	16,50
40 do 50	373	25,75	32	15,98	30	38,87	274	23,92	184	13,56	29	19,63	31	9,68	1	25,81	953	20,30
50 do 60	538	37,16	38	18,77	27	35,15	382	33,37	261	19,20	33	21,81	18	5,66		0,00	1295	27,59
60 in več	31	2,17	2	1,17		0,00	20	1,74	13	0,97	6	3,69	3	1,03		0,00	76	1,61
Skupaj	1447	100,00	200	100,00	76	100,00	1143	100,00	1359	100,00	149	100,00	315	100,00	4	100,00	4693	100,00
POVPREČNO ŠTEVILO REGISTRIRANO BREZPOSELNIH OSEB PO STAROSTI IN STOPNJI IZOBRAZBE (2008) - OBMOČNA ENOTA VELENJE																		
I.-VI. 2009	I. stopnja		II. stopnja		III. stopnja		IV. stopnja		V. stopnja		VI. stopnja		VII+VIII stopnja		Bolonjski programi		OE VELENJE SKUPAJ	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
do 18	6	0,27		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		0,00	6	0,09
18 do 25	319	15,96	94	28,07	1	1,09	303	18,33	360	21,43	13	7,25	30	8,14	2	25,00	1122	17,76
25 do 30	194	9,68	64	19,06	1	1,09	207	12,56	462	27,49	49	26,45	166	45,31	4	50,00	1147	18,15
30 do 40	349	17,45	81	24,19	22	24,14	304	18,44	303	18,02	44	24,00	113	30,85	1	12,50	1218	19,28
40 do 50	479	23,94	49	14,68	35	37,57	386	23,40	234	13,95	34	18,21	32	8,60	1	12,50	1249	19,78
50 do 60	624	31,20	43	12,89	32	35,03	424	25,68	304	18,07	40	21,83	22	5,96		0,00	1489	23,57
60 in več	30	1,49	4	1,10	1	1,09	26	1,60	17	1,03	4	2,26	4	1,14		0,00	86	1,37
Skupaj	2001	100,00	335	100,00	92	100,00	1651	100,00	1680	100,00	184	100,00	366	100,00	8	100,00	6317	100,00

PRILOGA 11: Gibanje stopnje zaposlenosti po dejavnostih – 1996-2015, Slovenija

 Preglednica 81: **Gibanje stopnje zaposlenosti po dejavnostih – 1996-2015, Slovenija (v milijonih)**

	Ravni				Delež od EU 25 skupaj				Spremembe 2006-2010			Spremembe 2010-2015		
	1996	2006	2010	2015	1996	2006	2010	2015	v 000	%	% rasti	v 000	%	% rasti
Primarni sektor	143000	106000	90000	74000	0,9	0,9	0,9	0,8	-16000	-15,4	-4,1	-15000	-17,1	-3,7
Predelovalne dejavnosti	269000	242000	244000	246000	0,7	0,7	0,7	0,7	3000	1,0	0,3	2000	0,9	0,2
Gradbeništvo	58000	66000	74000	82000	0,4	0,4	0,5	0,5	8000	12,1	2,9	8000	10,4	2
Distribucija in transport	194000	200000	216000	226000	0,4	0,4	0,4	0,4	16000	7,8	1,9	10000	4,5	0,9
Podjetništvo in druge poslovne storitve	101000	130000	151000	166000	0,3	0,3	0,3	0,3	21000	16,3	3,8	15000	9,9	1,9
Javne (netržne) storitve	130000	160000	168000	183000	0,3	0,3	0,3	0,4	8000	5,1	1,3	14000	8,6	1,7

Vir: Future skill needs in Europe, 2008 (str. 68, 73)

PRILOGA 12: MEDNARODNA STANDARDNA KLASIFIKACIJA ISCED

Stopnja 0: Predprimarna vzgoja in izobraževanje

Predprimarna vzgoja in izobraževanje je definirana kot organizirano obdobje organiziranega poučevanja; večinoma je namenjena uvajanju še zelo majhnih otrok v okolje, podobno šolskemu, torej postopnemu premoščanju razlik med šolskim in domačim okoljem. Ti programi so poznani tudi kot vzgoja in izobraževanje v zgodnjem otroštvu, otroški vrtec ali predšolska vzgoja.

1. stopnja: Primarno izobraževanje ali prvo obdobje osnovnega izobraževanja

Cilj teh programov je, da zagotovijo učencem začetno osnovno izobraževanje v branju, pisanju in matematiki, skupaj s temeljitim razumevanjem drugih predmetov kot so zgodovina, zemljepis, naravoslovje, družboslovje, risanje in glasba. Starost ob vpisu je na splošno od 5 do 7 let.

2. stopnja: Nižje sekundarno ali drugo obdobje osnovnega izobraževanja

Dokončanje te stopnje se v državah, v katerih je politično ali pravno določeno obvezno izobraževanje, pogosto ujema z dokončanjem obveznega izobraževanja. V splošnem je namenjeno izpopolnjevanju temeljnih veščin in znanja ter pripravljanju na vseživljenjsko izobraževanje. Učenci končajo izobraževanje na tej stopnji po približno 9 letih šolanja.

3. stopnja: (Višje) sekundarno izobraževanje

Takšni programi se večinoma začnejo po koncu osnovnega izobraževanja oziroma obveznega izobraževanja v državah, kjer ga pač imajo. Na tej stopnji je specializacija večja kot na 2. stopnji, učitelji so večinoma bolj usposobljeni in bolj specializirani za poučevanje predmetov na tej stopnji. Večkrat so mogoče različne smeri in različne vrste programov. Na splošno je dokončanje 3. stopnje minimalni pogoj za vpis v terciarno izobraževanje. Poklicno in strokovno izobraževanje na tej stopnji po navadi usposablja za zaposlitev na delovnih mestih tehnikov. Programi trajajo od 2 do 5 let. Ob koncu te stopnje so dijaki praviloma stari 17-19 let.

Isced 3A – Programi, oblikovani tako, da omogočajo neposreden dostop do Isceda 5A, to je do terciarnega izobraževanja ali drugega izobraževanja, ki usposablja študente za vpis v raziskovalni študij ali za zelo zahtevne poklice;

Isced 3B – Programi, oblikovani tako, da omogočajo dostop do Isceda 5B, za to skupino terciarnega izobraževanja pa je značilna naravnost v poklice in trg dela;

Isced 3C – Programi, oblikovani tako, da vodijo neposredno na trg dela ali pa omogočajo vpis v programe na 4. Iscedovi stopnji ali celo druge programe v 4. Iscedovi stopnji.

4. stopnja: Posekundarno predterciarno izobraževanje

Ta stopnja zajema programe, ki so v mednarodnem pogledu na meji med višjim sekundarnim in terciarnim izobraževanjem. To so programi, ki jih ni mogoče šteti med programe terciarnega izobraževanja, ker glede na vsebino niso pomembno zahtevnejši od programov 3. stopnje. To so bodisi kratki poklicni programi ali programi, namenjeni pripravi tistih dijakov za vpis v 5. stopnjo, ki so se poprej izobraževali po programu 3. stopnje, ki jim tega ni omogočila.

Isced 4A – Programi, namenjeni pripravi dijakov za vpis v terciarno izobraževanje Isced 5A ali 5B;

Isced 4B – Programi, ki ne omogočajo dostopa do terciarnega izobraževanja (Isceda 5A ali 5B), temveč so namenjeni zlasti usposobitvi udeležencev za vstop na trg dela.

5. stopnja: Prva raven terciarnega izobraževanja (ki se ne konča z najzahtevnejšo visokošolsko kvalifikacijo)

Te programe izvajajo univerze, kolidži in podobne institucije visokošolskega programa. V tej stopnji je mnogo različnih programov in tudi velika raznolikost v načinu izvajanja. Programi te stopnje naj bi imeli skupno teoretično trajanje najmanj 2 leti. Dejansko trajanje je lahko zelo različno, od 2 do 10 let, odvisno od študijskega predmeta in kvalifikacije, ki si jo je mogoče pridobiti ob koncu študija.

Isced 5A – programi, ki so večinoma teoretski, pripravljajo na raziskovalno delo ali zagotavljajo dostop do zelo zahtevnih poklicev;

Isced 5B – programi, ki so bolj praktični, strokovni, poklicno specifični.

6. stopnja: Druga raven terciarnega izobraževanja (ki se konča z najzahtevnejšo visokošolsko kvalifikacijo)

Ta stopnja zadeva terciarne programe, ki omogočajo pridobitev najzahtevnejše znanstvene kvalifikacije, kot je doktorska. Programi predvidevajo zahteven študij in izvirno raziskovalno delo, večkrat so lahko obvezna tudi predavanja. Program predvideva doktorsko delo oziroma prezentacijo, primerno za objavo, ki je rezultat izvirnega raziskovanja.

Vir: Unescov priročnik za uporabo mednarodne standardne klasifikacije ISCED 1997, Ministrstvo za šolstvo znanost in šport, Ljubljana, 2001

PRILOGA 13: PROJEKCIJA POTREB PO FORMALNI IZOBRAZBI – PRIMERJAVA MED SCENARIJI

Preglednica 82: **Projekcije potreb, delovna sila (15+), primerjava med scenariji v tisočih in v deležih, 2007-2020, EU 25**

	Izhodiščna raven v 2007	Spremembe 2007-2020		
		Osnovni scenarij	Optimistični scenarij	Pesimistični scenarij
Ravni in neto spremembe (v tisočih)				
Nizka izobrazba	63402	-18272	-16386	-20098
Srednja izobrazba	109086	3158	6676	-191
Visoka izobrazba	53980	20092	22145	18057
Skupaj	226468	4977	12435	-2232
Spremembe (%)				
Nizka izobrazba		-28,8	-25,8	-31,8
Srednja izobrazba		2,9	6,1	-0,2
Visoka izobrazba		37,2	41	33,5
Skupaj		2,2	5,5	-1

Vir: Future skill supply in Europe, 2009, str. 81

PRILOGA 14: Zaposlenost leta 1996, 2006 in 2015 glede na sektor, poklicna področja in raven izobrazbe Preglednica 83: **Zaposlenost leta 1996, 2006 in 2015 glede na sektor, poklicna področja in raven izobrazbe (000)**

	1996			2006			2015		
	Nizka	Srednja	Visoka	Nizka	Srednja	Visoka	Nizka	Srednja	Visoka
Zakonodajalci, visoki uradniki, menedžerji	3960	6359	5076	3635	7658	7112	3231	8271	9574
Strokovnjaki	874	3749	19597	547	4298	22504	630	5772	24709
Tehniki in drugi strokovni sodelavci	3792	16086	7765	3217	18793	11943	3156	19957	15578
Uradniki	6580	15161	2891	4694	14421	4202	3957	12993	5094
Poklici za storitve, prodajalci	10701	13108	1576	9132	17388	2969	7590	19953	4475
Kmetovalci, gozdarji, ribiči, lovci	5691	3784	354	3543	3772	474	2037	3465	580
Poklici za neindustrijski način dela	11912	16971	1758	10454	16403	1989	8528	16485	2408
Upravljalci strojev in naprav, industrijski izdelovalci in sestavljalci	8656	7885	528	7049	9511	754	5637	11191	1022
Poklici za preprosta dela	10859	5332	464	12559	9369	1051	11542	12980	1958

Vir: Future skill needs in Europe, 2008, str. 100-101

PRILOGA 15: Pregled definitarnih poklicev po območnih službah Zavoda RS za zaposlovanje (leto 2009)

Preglednica 84: Pregled deficitarnih poklicev po območnih službah Zavoda RS za zaposlovanje (leto 2009)

		IZVAJALCI IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV PO OBMOČNIH SLUŽBAH RZZ											
		OS CELJE	OS KOPER	OS KRANJ	OS LJUBLJANA	OS MARIBOR	OS MURSKA SOBOTA	OS NOVA GORICA	OS NOVO MESTO	OS PTUJ	OS SEVNICA	OS TRBOVLJE	OS VELENJE
	VOJAŠKI POKLICI												
0110	* Vojaki in častniki				x								
	STROKOVNJAKI/STROKOVNJAKINJE FIZIKALNIH, KEMIJSKIH, MATEMATIČNIH, TEHNIČNO- TEHNOLOŠKIH VED												
2113	Kemiki				x			x					
2113.03	Kemik v farmaciji								x				
2113.06	Kemik analitik								x				
2121	Matematiki ipd.				x								
2130	Analitiki in snovalci informacijskih sistemov	x	x		x	x		x			x	x	x
2130.02	Organizator informacijskih sistemov						x		x				
2130.05	Programer, razvijalec programov			x									
2141	Arhitekti				x						x		
2142	Inženirji gradbeništva	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x
2143	Inženirji elektrotehnike	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2144	Inženirji elektronike, telekomunikacij	x			x								
2145	Inženirji strojništva	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2145.10	Tehnolog strojništva					x			x				
2145.11	Inženir strojništva, projektant								x				
2146.02	Kemijski tehnolog								x		x		
2146.08	Živilski tehnolog										x		
2148	Geodeti ipd.				x			x			x		
2149.01	Inženir lesarstva	x		x			x		x				

		IZVAJALCI IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV PO OBMOČNIH SLUŽBAH RZZ											
		OS CELJE	OS KOPER	OS KRANJ	OS LJUBLJANA	OS MARIBOR	OS MURSKA SOBOTA	OS NOVA GORICA	OS NOVO MESTO	OS PTUJ	OS SEVNICA	OS TRBOVLJE	OS VELENJE
	STROKOVNJAKI/STROKOVNJAKINJE ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE												
2310	Strokovnjaki za univerzitetno, visokošolsko izobraževanje				x	x							
2310.02	Visokošolski učitelj								x				
2321	Strokovnjaki za srednješolsko izobraževanje (tuji jeziki!)							x					
2321.01	Srednješolski učitelj								x				
2321.01	Srednješolski učitelj (jezikovne, naravoslovno matematične usm.)										x		
2321.02	Vzgojitelj v dijaškem domu											x	
2331	Osnovnošolski učitelji							x				x	
2331.01	Učitelj razrednega pouka								x				

		IZVAJALCI IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV PO OBMOČNIH SLUŽBAH RZZ											
		OS CELJE	OS KOPER	OS KRANJ	OS LJUBLJANA	OS MARIBOR	OS MURSKA SOBOTA	OS NOVA GORICA	OS NOVO MESTO	OS PTUJ	OS SEVNICA	OS TRBOVLJE	OS VELENJE
	STROKOVNJAKI/STROKOVNJAKINJE ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE												
2331.02	Predmetni učitelj								x		x		
2332.01	Vzgojitelj predšolskih otrok								x			x	
2340	Strokovnjaki za vzgojo in izobraževanje oseb s posebnimi potrebami					x							
2340.01	Učitelj za osebe s posebnimi potrebami	x							x		x	x	
	DRUGI STROKOVNJAKI/DRUGE STROKOVNJAKINJE												
2411	Finančniki, revizorji, računovodje ipd.	x			x	x		x					x
2411.06	Finančni svetovalec								x				
2411.09	Računovodja		x	x			x		x	x	x	x	
2419	Strokovnjaki za poslovanje, d.n.					x							
2419.06	Svetovalec za trženje			x									
2419.09	Projektni menedžer						x			x	x		
2429	**Pravni strokovnjaki, d.n.				x				x			x	
2441	Ekonomisti (za bančništvo in finance)					x							
2453	Glasbeniki				x								
2454.06	Plesalec									x			

		IZVAJALCI IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV PO OBMOČNIH SLUŽBAH RZZ											
		OS CELJE	OS KOPER	OS KRANJ	OS LJUBLJANA	OS MARIBOR	OS MURSKA SOBOTA	OS NOVA GORICA	OS NOVO MESTO	OS PTUJ	OS SEVNICA	OS TRBOVLJE	OS VELENJE
	TEHNIKI/TEHNICE IN ASISTENTI/ASISTENTKE V ZDRAVSTVU, BIOMEDICINI, BIOLOGIJI, BIOTEHNIKI IPD.												
3224.01	Očesni optik								x				
3225	Zobozdravstveni asistenti in tehniki ipd.			x				x					
3226	Fizioterapevti ipd.	x			x			x			x		x
3226.01	Fizioterapevt	x									x		x
3228.01	Farmaceutski asistent								x				
3229.01	Delovni terapevt	x								x			
3231	Medicinske sestre		x	x	x			x	x	x	x	x	
3232	Medicinske sestre babice							x					
	POMOČNIKI/POMOČNICE VZGOJITELJEV/VZGOJITELJIC, INŠTRUKTORJI/INŠTRUKTORICE, UČITELJI/UČITELJICE PRAKTIČNEGA POUKA IPD.												
3320.01	Pomočnik vzgojitelja predšolskih otrok	x			x					x			x

		IZVAJALCI IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV PO OBMOČNIH SLUŽBAH RZZ											
		OS CELJE	OS KOPER	OS KRANJ	OS LJUBLJANA	OS MARIBOR	OS MURSKA SOBOTA	OS NOVA GORICA	OS NOVO MESTO	OS PTUJ	OS SEVNICA	OS TRBOVLJE	OS VELENJE
	POKLICI ZA STORITVE												
5121	Gospodinjci	x											
5122	Kuharji	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
5123	Natakarji ipd.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
5132	Poklici za zdravstveno in socialno oskrbo v zavodih	x			x			x		x			
5132.01	Bolničar v socialnovarstvenem zavodu			x								x	
5133	Poklici za zdravstveno in socialno oskrbo na domu							x					
5133.01	Oskrbovalec in negovalec na domu	x											
5141	Frizerji, kozmetiki ipd.							x	x				
5141.03	Kozmetik	x											
5141.06	Maser	x	x										
5161.04	Gasilec	x	x										
5163	Pazniki v zaporu				x								
5163.02	Paznik v zaporu								x				
5169	Poklici za varovanje oseb in premoženja, d.n.				x			x					
5169.06	Reševalec iz vode	x					x				x		
5169.09	Varnostnik		x				x		x	x	x	x	

		IZVAJALCI IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV PO OBMOČNIH SLUŽBAH RZZ											
		OS CELJE	OS KOPER	OS KRANJ	OS LJUBLJANA	OS MARIBOR	OS MURSKA SOBOTA	OS NOVA GORICA	OS NOVO MESTO	OS PTUJ	OS SEVNICA	OS TRBOVLJE	OS VELENJE
	MODELI, PRODAJALCI/PRODAJALKE, DEMONSTRATORJI/DEMONSTRATORKE												
5221.01	Trgovski poslovodja								x			x	
5221.03	Prodajalec						x						
	KMETOVALCI/KMETOVALKE, GOZDARJI/GOZDARKE, RIBIČI/RIBIČKE, LOVCI/LOVKE												
6111.05	Sadjar										x		
6141	Gozdarji ipd.				x			x					
	RUDARJI/RUDARKE, GRADBINCI/GRADBINKE IPD.												
7113	Kamnoseki	x	x	x			x		x		x		
7122	Zidarji	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
7122.04	Zidar fasader											x	
7122.06	Zidar za zidanje in ometavanje											x	
7123	Betonerji	x				x				x	x		
7123.03	Železokrivec						x						
7124	Tesarji ipd.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
7129	Gradbinci ipd., d.n.	x			x	x		x		x	x		
7129.01	Monter gradbenih konstrukcij						x		x			x	
7131	Krovci	x	x		x	x	x		x	x	x	x	x
7132	Polaganci podov	x				x				x	x		
7132.02	Polagalec keramičnih ploščic						x		x				
7134	Izolaterji	x	x			x	x			x		x	

		IZVAJALCI IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV PO OBMOČNIH SLUŽBAH RZZ											
		OS CELJE	OS KOPER	OS KRANJ	OS LJUBLJANA	OS MARIBOR	OS MURSKA SOBOTA	OS NOVA GORICA	OS NOVO MESTO	OS PTUJ	OS SEVNICA	OS TRBOVLJE	OS VELENJE
7136	Monterji in vzdrževalci inštalacij in naprav	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	
7136.04	Inštalater klimatskih naprav						x						
7136.06	Inštalater ogrevalnih naprav						x						
7136.08	Inštalater vodovodnih naprav						x						
7137	Elektroinštalaterji	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
7139	Gradbinci zaključnih del	x				x		x		x	x	x	
7139.03	Izvajalec suhomontažne gradnje			x			x						
7141	Pleskarji, ličarji ipd.	x	x			x		x		x	x		x
7141.02	Avtoličar						x		x			x	
7141.04	Ličar						x						
7141.05	Pleskar						x		x			x	
7141.07	Slikopleskar			x			x		x			x	
7143	Dimnikarji, čistilci fasad								x				
7143.03	Dimnikar		x			x	x		x		x		

		IZVAJALCI IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV PO OBMOČNIH SLUŽBAH RZZ											
		OS CELJE	OS KOPER	OS KRANJ	OS LJUBLJANA	OS MARIBOR	OS MURSKA SOBOTA	OS NOVA GORICA	OS NOVO MESTO	OS PTUJ	OS SEVNICA	OS TRBOVLJE	OS VELENJE
	KOVINARJI/KOVINARKE, STROJNI MEHANIKI/STROJNE MEHANIČARKE IPD.												
7211	Livarji ipd.	x	x			x		x	x	x		x	
7211.06	Oblikovalec kovin			x			x		x			x	
7212	Varilci ipd.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
7213	Kleparji ipd.	x	x			x	x	x	x	x	x	x	
7214	Monterji kovinskih konstrukcij ipd.	x				x	x		x	x	x		x
7221	Kovači	x				x							
7222	Orodjarji ipd.	x	x	x	x			x	x	x	x	x	x
7222.02	Ključavničar			x			x		x			x	
7223	Strugarji ipd.	x	x		x	x		x	x	x	x	x	x
7223.03	Rezkalec						x						
7224	Brusilci, polirci, ostrilci	x				x			x				
7231	Mehaniki in monterji motornih vozil in koles					x		x		x	x		
7231.02	Avtomehanik	x	x				x		x			x	
7231.06	Monter motornih vozil								x				
7233	Mehaniki in monterji industrijskih in drugih strojev	x				x	x	x	x	x	x		x
7233.14	Strojni ključavničar											x	
7233.15	Strojni mehanik		x	x			x					x	x
7241	Elektromehaniki	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		
7241.13	Elektromonter			x			x						
7241.17	Serviser električnih naprav in opreme						x						
7242	Mehaniki in monterji elektronskih naprav, serviserji	x	x						x	x			

		IZVAJALCI IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV PO OBMOČNIH SLUŽBAH RZZ											
		OS CELJE	OS KOPER	OS KRANJ	OS LJUBLJANA	OS MARIBOR	OS MURSKA SOBOTA	OS NOVA GORICA	OS NOVO MESTO	OS PTUJ	OS SEVNICA	OS TRBOVLJE	OS VELENJE
	KOVINARJI/KOVINARKE, STROJNI MEHANIKI/STROJNE MEHANIČARKE IPD.												
7244	Mehaniki in serviserji telekomunikacijskih naprav	x											
7245	Monterji električnega in telekomunikacijskega omrežja	x	x							x			
	FINOMEHANIKI/FINOMEHANIČARKE, ROKODELCI/ROKODELKE, TISKARJI/TISKARKE IPD.												
7321.01	Keramik		x				x		x			x	
7322	Steklarji	x										x	
7322.06	Steklopihalec	x											
7343.04	Montažer						x					x	
	DRUGI POKLICI ZA NEINDUSTRIJSKI NAČIN DELA												
7411	Mesarji ipd.	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
7412	Peki, slaščičarji ipd.	x			x			x			x		
7412.03	Pek kruha in peciva		x	x		x	x						x
7412.05	Slaščičar			x									
7422	Mizarji ipd.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
7433.05	Šiviljec									x			
7435	Krojilci									x			
	POKLICI ZA NEINDUSTRIJSKI NAČIN DELA, D.N.												
7999.01	Vzdrževalec pnevmatik in vulkanizer									x			

		IZVAJALCI IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV PO OBMOČNIH SLUŽBAH RZZ											
		OS CELJE	OS KOPER	OS KRANJ	OS LJUBLJANA	OS MARIBOR	OS MURSKA SOBOTA	OS NOVA GORICA	OS NOVO MESTO	OS PTUJ	OS SEVNICA	OS TRBOVLJE	OS VELENJE
	UPRAVLJALCI/UPRAVLJALKE STROJEV ZA PROIZVODNJO IZDELKOV IN SESTAVLJALCI/SESTAVLJALKE IZDELKOV												
8284	Sestavljalci izdelkov iz kovine, gume in plastike	x											
8284.04	Sestavljalci izdelkov iz keramike in podobnih materialov											x	
8285	Sestavljalci izdelkov iz lesa in podobnih materialov	x											
	VOZNIKI/VOZNICE , UPRAVLJALCI/UPRAVLJALKE TRANSPORTNIH NAPRAV IN PREMIČNIH STROJEV												
8322.04	Voznik taksija	x								x			
8323	Vozniki avtobusov ipd.							x		x			
8323.01	Voznik avtobusa	x					x				x		x
8324	Vozniki težkih tovornjakov in vlačilcev	x	x		x	x		x		x	x		x
8324.02	Voznik tovornjaka			x			x		x			x	
8324.03	Voznik vlačilca			x									
8331.03	Voznik traktorja	x											
8332	Upravljalci strojev za zemeljska dela					x					x		x
8332	Upravljalci strojev za zemeljska dela	x	x		x			x	x	x			
8332.02	Upravljalci strojev gradbene mehanizacije			x			x					x	
8332.04	Upravljalci strojev za zemeljska dela						x						

		IZVAJALCI IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV PO OBMOČNIH SLUŽBAH RZZ											
		OS CELJE	OS KOPER	OS KRANJ	OS LJUBLJANA	OS MARIBOR	OS MURSKA SOBOTA	OS NOVA GORICA	OS NOVO MESTO	OS PTUJ	OS SEVNICA	OS TRBOVLJE	OS VELENJE
	VOZNIKI/VOZNICE , UPRAVLJALCI/UPRAVLJALKE TRANSPORTNIH NAPRAV IN PREMIČNIH STROJEV												
8333	Upravljalci žerjavov, dvigal ipd.	x	x										
8333.03	Upravljalac viličarja								x				
8334	Upravljalci težkih tovornjakov z dvigalom	x											
	POKLICI ZA PREPROSTA PRODAJNA, STORITVENA IN KOMUNALNA DELA												
9132.01	Bolniški strežnik							x		x			
9132.06	Kuhinjski pomočnik (ne na domu)							x					
	POKLICI ZA PREPROSTA RUDARSKA IN GRADBENIŠKA DELA TER PREPROSTA DELA V PREDELOVALNIH DEJAVNOSTIH, TRANSPORTU IPD.												
9312	Delavci za preprosta dela pri nizkih gradnjah	x					x			x		x	
9313	Delavci za preprosta dela pri visokih gradnjah	x			x		x			x		x	
9320.01	Delavec za preprosta dela v proizvodnji hrane, pijač, krmil in tobačnih izdelkov									x			
9320.08	Delavci za preprosta dela v proizvodnji izdelkov iz gume in plastičnih mas						x						

		IZVAJALCI IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV PO OBMOČNIH SLUŽBAH RZZ											
		OS CELJE	OS KOPER	OS KRANJ	OS LJUBLJANA	OS MARIBOR	OS MURSKA SOBOTA	OS NOVA GORICA	OS NOVO MESTO	OS PTUJ	OS SEVNICA	OS TRBOVLJE	OS VELENJE
	POKLICI ZA PREPROSTA RUDARSKA IN GRADBENIŠKA DELA TER PREPROSTA DELA V PREDELOVALNIH DEJAVNOSTIH, TRANSPORTU IPD.												
9320.10	Delavci za preprosta dela v proizvodnji kovin in kovinskih izdelkov					x							
9320.13	Delavec za preprosta dela v proizvodnji vozil in plovil								x				

Vir: Pregled deficitarnih in suficitarnih poklicev po območnih službah Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje.

<http://www.ess.gov.si/SLO/DEJAVNOST/Programi/DeficitarniPoklici/DeficitarniInSuficitarniPoklici.xls>

		IZVAJALCI IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV PO OBMOČNIH SLUŽBAH RZZ											
		OS CELJE	OS KOPER	OS KRANJ	OS LJUBLJANA	OS MARIBOR	OS MURSKA SOBOTA	OS NOVA GORICA	OS NOVO MESTO	OS PTUJ	OS SEVNICA	OS TRBOVLJE	OS VELENJE
	URADNIKI/URADNICE ZA PISARNIŠKO POSLOVANJE												
4111	Strojepisci, tajnice									x			
4113	Vnašalci podatkov	x					x						
4115	Tajniki ipd.							x	x		x		
4115.01	Administrator	x		x								x	
4115.02	Tajnik	x										x	
4121	Uradniki v računovodstvu in knjigovodstvu	x					x		x			x	x
4122	Uradniki v statistiki in finančah	x											
4134.01	Uradnik za nabavo in prodajo	x											
	URADNIKI/URADNICE ZA PISARNIŠKO POSLOVANJE												
4141	Uradniki v knjižnicah, arhivih	x					x						
4142.02	Referent za pošto	x											
4190	Drugi uradniki za pisarniško poslovanje	x	x				x	x			x	x	
	URADNIKI/URADNICE ZA POSLOVANJE S STRANKAMI												
4211	Blagajniki, prodajalci vstopnic									x			
4212	Uradniki na bankah, poštah za denarno poslovanje neposredno s strankami	x						x	x		x	x	
4212.05	Menjalec denarja		x										
4221	Uradniki v turističnih in potovalnih agencijah ipd.							x	x			x	

		IZVAJALCI IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV PO OBMOČNIH SLUŽBAH RZZ											
		OS CELJE	OS KOPER	OS KRANJ	OS LJUBLJANA	OS MARIBOR	OS MURSKA SOBOTA	OS NOVA GORICA	OS NOVO MESTO	OS PTUJ	OS SEVNICA	OS TRBOVLJE	OS VELENJE
	UPRAVLJALCI/UPRAVLJALKE STROJEV ZA PROIZVODNJO IZDELKOV IN SESTAVLJALCI/SESTAVLJALKE IZDELKOV												
8261	Upravljalci strojev za predenje, previjanje ipd.	x											
8262	Upravljalci strojev za pletenje, tkanje ipd.	x											
8263	Upravljalci strojev za šivanje oblačil iz tekstilij, usnja, krzna ipd.	x					x				x	x	
8265.01	Upravljalci strojev za proizvodno usnja in krzna	x											
8266	Upravljalci strojev za proizvodno obutve in usnjene galanterije	x											
8269	Upravljalci strojev za proizvodno tekstilnih, usnjenih, krznenih izdelkov	x											
	VOZNIKI/VOZNICE , UPRAVLJALCI/UPRAVLJALKE TRANSPORTNIH NAPRAV IN PREMIČNIH STROJEV												
8333.03	Upravljalci viličarja									x			
	POKLICI ZA PREPROSTA PRODAJNA, STORITVENA IN KOMUNALNA DELA												
9131	Čistilci in gospodinjski pomočniki na domu ipd.											x	
9132	Drugi čistilci, strežniki ipd.						x						
9132.07	Sobar								x				
9133	Likalci, pralci						x						
9151	Kurirji, dostavljalci ipd.		x									x	
9152	Vratarji ipd.						x						

		IZVAJALCI IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV PO OBMOČNIH SLUŽBAH RZZ											
		OS CELJE	OS KOPER	OS KRANJ	OS LJUBLJANA	OS MARIBOR	OS MURSKA SOBOTA	OS NOVA GORICA	OS NOVO MESTO	OS PTUJ	OS SEVNICA	OS TRBOVLJE	OS VELENJE
	POKLICI ZA PREPROSTA RUDARSKA IN GRADBENIŠKA DELA TER PREPROSTA DELA V PREDELOVALNIH DEJAVNOSTIH, TRANSPORTU IPD.												
9320	Delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih						x					x	
9320.02	Delavec za preprosta dela v proizvodnji tekstilij, usnjenih oblačil, tekstilnih in krznenih izdelkov					x							
9320.08	Delavec za preprosta dela v proizvodnji izdelkov iz gume in plastičnih mas									x			
9320.11	Delavec za preprosta dela v proizvodnji strojev in naprav		x										
	POKLICI ZA PREPROSTA DELA, D.N.												
9999	Poklici za preprosta dela, d.n.					x	x						
9999.02	Delavec za preprosta priložnostna dela											x	
	(grafični oblikovalec, modni oblikovalec)							x					

Vir: Pregled deficitarnih in suficitarnih poklicev po območnih službah Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje.

<http://www.ess.gov.si/SLO/DEJAVNOST/Programi/DeficitarniPoklici/DeficitarniInSuficitarniPoklici.xls>

PRILOGA 17: Pregled območnih služb, statističnih regij in (šolskih) regij iz Razpisa za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

Preglednica 86: Pregled območnih služb, statističnih regij in (šolskih) regij iz Razpisa za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010

OS CELJE	Savinjska/Posavska/Podravska	OS KOPER	Obalno-kraška/Notranjsko-kraška	OS KRANJ	Gorenjska
Urad za delo Celje	Občina Celje	Urad za delo Ilirska Bistrica	Občina Ilirska Bistrica (Notranjsko-kraška)	Urad za delo Jesenice	Občina Jesenice
	Občina Dobrna	Urad za delo Koper	Občina Koper		Občina Kranjska Gora
	Občina Prebold Celje	Urad za delo Izola	Občina Izola		Občina Žirovnica
	Občina Tabor	Urad za delo Piran	Občina Piran	Urad za delo Kranj	Občina Cerklje na Gorenjskem
	Občina Štore	Urad za delo Sežana	Občina Sežana		Občina Kranj
	Občina Vojnik Celje		Občina Hrpelje-Kozina		Občina Naklo
Urad za delo Laško	Občina Laško		Občina Komen		Občina Preddvor
	Občina Radeče (Posavska)		Občina Divača	Občina Šenčur	
Slovenske Konjice	Občina Slovenske Konjice	Urad za delo Postojna	Občina Pivka (Notranjsko-kraška)	Urad za delo Radovljica	Občina Bled
	Občina Zreče		Občina Postojna (Notranjsko-kraška)***		Občina Bohinj
	Občina Vitanje				Občina Radovljica
	Občina Kidričevo (Podravska)			Urad za delo Škofja Loka	Občina Gorenja vas-Poljane
Urad za delo Šentjur	Občina Dobje			Urad za delo Tržič	Občina Škofja Loka
	Občina Šentjur pri Celju				Občina Železniki
Urad za delo Šmarje pri Jelšah	Občina Kozje Šmarje pri Jelšah			Urad za delo Tržič	Občina Žiri
	Občina Podčetrtek				Občina Jezersko
	Občina Rogaška Slatina				Občina Tržič
	Občina Rogatec				
	Občina Šmarje pri Jelšah				
Urad za delo Žalec	Občina Bistrica ob Sotli (Posavska)				
	Občina Braslovče				
	Občina Polzela				
	Občina Vranksko				
	Občina Žalec				

OS LJUBLJANA	Osrednjeslovenska/Notranjsko-kraška/Goriška/JZ Slovenija	OS MARIBOR	Podravska			
Urad za delo Cerknica	Občina Bloke (Notranjsko-kraška)	Urad za delo Lenart	Občina Benedikt			
	Občina Cerknica (Notranjsko-kraška)		Občina Cerkvenjak			
	Občina Loška dolina (Notranjsko-kraška)		Občina Lenart			
Urad za delo Domžale	Občina Domžale		Urad za delo Maribor	Občina Sveta Ana		
	Občina Lukovica			Občina Sveta Trojica v Slovenskih goricah		
	Občina Mengeš			Občina Duplek		
	Občina Moravče			Občina Hoče-Slivnica		
Urad za delo Grosuplje	Občina Dobropolje			Urad za delo Pesnica	Občina Miklavž na Dravskem polju	
	Občina Grosuplje				Občina Maribor	
	Občina Ivančna Gorica	Občina Rače-Fram				
Urad za delo Idrija	Občina Cerkno (Goriška)	Urad za delo Ruše			Občina Starše	
	Občina Idrija (Goriška)***				Občina Kungota	
Urad za delo Kamnik	Občina Kamnik				Urad za delo Slovenska Bistrica	Občina Pesnica
	Občina Komenda					Občina Šentilj
Urad za delo Kočevje	Občina Kočevje (JZ Slovenija)***					Urad za delo Ruše
	Občina Kostel (JZ Slovenija)		Občina Ruše			
	Občina Osilnica (JZ Slovenija)		Občina Lovrenc na Pohorju			
Urad za delo Ljubljana	Občina Dol pri Ljubljani		Urad za delo Slovenska Bistrica	Občina Makole		
	Občina Ig	Občina Oplotnica				
	Občina Medvode	Občina Poljčane				
	Občina Škofljica	Občina Slovenska Bistrica				
	Občina Trzin					
	Občina Ljubljana					
	Občina Vodice					
Urad za delo Logatec	Občina Logatec					

OS LJUBLJANA	Osrednjeslovenska/Notranjsko-kraška/Goriška/JZ Slovenija	OS VELENJE	Koroška/Savinjska
Urad za delo Ribnica	Občina Velike Lašče	Urad za delo Dravograd	Občina Dravograd
	Občina Ribnica (JZ Slovenija)	Urad za delo Mozirje	Občina Ljubno (Savinjska)
	Občina Loški Potok (JZ Slovenija)		Občina Luče (Savinjska)
	Občina Sodražica (JZ Slovenija)		Občina Mozirje (Savinjska)
Urad za delo Vrhnika	Občina Horjul Vrhnika	Urad za delo Radlje ob Dravi	Občina Nazarje (Savinjska)
	Občina Brezovica Vrhnika		Občina Solčava (Savinjska)
	Občina Borovnica Vrhnika		Občina Gornji Grad (Savinjska)
	Občina Dobrova-Polhov Gradec Vrhnika		Občina Muta
	Občina Vrhnika		Občina Podvelka
	Občina Litija Hrastnik		Občina Radlje ob Dravi
		Občina Ribnica na Pohorju	
		Občina Vuzenica	
		Urad za delo Ravne na Koroškem	Občina Ravne na Koroškem
		Urad za delo Slovenj Gradec	Občina Slovenj Gradec
			Občina Mislinja
			Občina Črna na Koroškem
		Urad za delo Velenje	Občina Mežica
			Občina Prevalje
			Občina Šmartno ob Paki (Savinjska)
			Občina Šoštanj (Savinjska)
			Občina Velenje (Savinjska)***

OS PTUJ	Podravska	OS MURSKA SOBOTA	Pomurska	OS NOVA GORICA	Goriška
Urad za delo Ptuj	Občina Juršinci	Urad za delo Gornja Radgona	Občina Apače	Urad za delo Ajdovščina	Občina Ajdovščina
	Občina Ptuj		Občina Beltinci		Občina Vipava
	Občina Podlehnik		Občina Gornja Radgona	Urad za delo Nova Gorica	Občina Brda
	Občina Sveti Andraž v Slovenskih goricah		Občina Radenci		Občina Miren-Kostanjevica
	Občina Trnovska vas		Občina Sveti Jurij		Občina Renče-Vogrsko
	Občina Videm	Urad za delo Lendava	Občina Črenšovci		Občina Nova Gorica
	Občina Zavrč		Občina Kobilje		Občina Šempeter-Vrtojba
	Občina Žetale		Občina Lendava	Urad za delo Tolmin	Občina Bovec
	Občina Cirkulane		Občina Odranci		Občina Kanal ob Soči
	Občina Destrnik		Občina Turnišče		Občina Kobarid
	Občina Dornava	Občina Velika Polana	Občina Tolmin		
	Občina Gorišnica	Urad za delo Ljutomer	Občina Križevci		
	Občina Hajdina		Občina Ljutomer		
	Občina Markovci		Občina Razkrižje		
	Občina Majšperk		Občina Veržej		
Urad za delo Ormož	Občina Ormož	Urad za delo Murska Sobota	Občina Cankova		
	Občina Središče ob Dravi orož		Občina Dobrovnik		
	Občina Sveti Tomaž		Občina Gornji Petrovci		
	Občina Grad				
	Občina Hodoš				
	Občina Kuzma				
	Občina Moravske Toplice				
	Občina Murska Sobota				
	Občina Puconci				
	Občina Rogašovci				
	Občina Šalovci				
	Občina Tišina				

OS NOVO MESTO	JZ Slovenija	OS SEVNICA	Posavska	OS TRBOVLJE	Zasavska/Osrednjeslovenska
Urad za delo Črnomelj	Občina Črnomelj	Urad za delo Brežice	Občina Brežice (spodnjeposavska)***	Urad za delo Hrastnik	Občina Hrastnik
	Občina Semič		Občina Kostanjevica na Krki	Urad za delo Litija	Občina Šmartno pri Litiji (Osrednjeslovenska)
Urad za delo Metlika	Občina Metlika	Urad za delo Krško	Občina Krško (spodnjeposavska)***	Urad za delo Trbovlje	Občina Trbovlje
Urad za delo Novo mesto	Občina Mirna Peč		Urad za delo Sevnica	Občina Sevnica (spodnjeposavska)***	Urad za delo Zagorje ob Savi
	Občina Dolenjske Toplice	Občina Škocjan			
	Občina Novo mesto				
	Občina Šentjernej				
	Občina Straža				
	Občina Žužemberk				
	Občina Šmarješke Toplice				
Urad za delo Trebnje	Občina Trebnje				
	Občina Mokronog-Trebelno				
	Občina Šentrupert				

regije, ki ne spadajo v regijo napisano 1. po vrsti

Razdelitev Območnih služb in uradov za delo Zavod RS za zaposlovanje

Vir: <http://www.ess.gov.si/slo/Predstavitev/Naslovi/naslovi.htm>

Statistične regije Slovenije

Vir: http://sl.wikipedia.org/wiki/Statisti%C4%8Dne_regije_Slovenije

(Šolska regija)***

Vir: Razpis za vpis odraslih v šolskem letu 2009/2010. Ministrstvo z šolstvo in šport.